COMMENTARY TO THE

JĀTAKA PĀLI.

PART VII.

ජාතකට්ඨකථා.

සත්තමො භාගො.

ToC

(VOL. XLI.)

SIMON HEWAVITARNE BEQUEST

COMMENTARY TO THE

JĀTAKA PĀLI.

PART VII.

ජාතකට්ඨකථා.

ස ත්ත මො භා ගො.

මුද්‍රණය.
එස් ඇන්ඩ් එස් ප්‍රින්ටර්ස්
49, ජයන්ත වීරසේකර මාවත,
කොළඹ - 10

බු:ව: 2554
ක්‍රි:ව:2010

මිල රු.330/=

ජාතකට්ඨකථා.

සත්තමො භාගො.

මහානිපාතවණ්ණනා.

ToC

Vol. XLI.

SIMON HEWAVITARNE BEQUEST.

BHADANTĀCARIYA BUDDHAGHOSA MAHĀ THERĀ'S

COMMENTARY TO THE

JĀTAKA PĀLI.

PART VII.

REVISED AND EDITED BY

The Venerable Pandit

WIDURUPOLA PIYATISSA MAHA NAYAKA THERA.

Bambarakele Vihāre, Nuwara Eliya,

Ceylon.

PUBLISHED BY THE TRUSTEES:

WIMALA DHAMMA HEWAVITARNE ESQ.

B.E. 2554

C.E. 2010

Print by:

S&S Printers (Pvt) Ltd.

No. 49, Jayantha Weerasekara Mawatha,

Colombo - 10.

පළමුවන මුද්‍රණය 1000 (1939)
දෙවන මුද්‍රණය 1000 (1990)
තුන්වන මුද්‍රණය 500 (2010)

(තිපිටකමුද්දණකෙ එකචත්තාළීසතිමං පොත්ථකං.)

භදන්තාචරිය බුද්ධඝොස මහාථෙරවරප්පණීතා

ජාතකට්ඨකථා.

සත්තමො භාගො.

මහානිපාතවණ්ණනා.

සිරිලඞ්කාදීපෙ
නගරඞ්ගණපුරෙපන්තිකෙ පතිට්ඨිතං
අභිනවාරාමඛ්‍යාතං හමරුරඤ්ඤවිහාරමජ්ඣාවසතා
භදන්තපණ්ඩිතෙන
විදුරුපොල පියතිස්ස මහානායකත්ථෙරෙන
සංසොධිතාභිසඞ්ඛතා ච.

සයිමන් හේවාවිතාරණමහාසයාණත්තෙනහි

මුද්‍රණය.
එස් ඇන්ඩ් එස් ප්‍රින්ටර්ස්
49, ජයන්ත වීරසේකර මාවත,
කොළඹ - 10

බු:ව: 2554
ක්‍රි:ව:2010

PUBLISHERS NOTE

The late Mr. SIMON ALEXANDER HEWAVITARANE, who in his life time had begun to publish the TRIPITAKA, left a bequest for its completion after his death. He died suddenly on 17th January 1913 and in accordance with his wishes his Trustees had published the Commentaries on the Text in 49 volumes. After seventy years these books are no longer readily available.

His widow Mrs. SOMAWATI HEWAVITARANE who passed away on 10th January 1982 at the age of 94, had prior to her death, created the SOMAWATI HEWAVITARANE TRUST to carry on the good work started by her late husband and bequeathed her entire estate to this Trust.

We the Trustees of the Somawati Hewavitarane Trust, having seen the need to re-print the Commentaries, have undertaken this task to help both the student and teacher of the Dhamma and in the hope that this act of ours will help to preserve the Noble Teachings of the Blessed One for the benefit of the future generations and thereby prolong the life of the Buddha Sasana by many more thousands of years.

May the fruits of this meritorious act help the late Simon Alexander Hewavitarane and Somawati Hewavitarane Maha Upasikawa in Sansara and towards their final attainment of Nibbana.

Noel Wijenaike
Nanda Amerasinghe
Parinda Ranasinghe

01.11.2010

Somawati Hewavitarane Trust Office,
130, Maligakanda Road, Colombo-10,
SRI LANKA

THE LATE
VEN'BLE ANAGARIKA DHARMAPALA.
(SIRI DEVAMITTA DHAMMAPALA)
Director of Tripitaka Muddrana Sabha

BORN 17TH SEPTEMBER, 1864. DIED 29TH APRIL, 1933

ToC

PREFATORY NOTE.

With the publication of the Seventh Part of the Jātaka Aṭṭhakathā [Mahānipāta], we have much pleasure in placing before the public the 41st Volume of the Simon Hewavitarne Bequest Series. This volume also has been edited by the Ven. Pandit Widurupola Piyatissa Maha Nayaka Thero of the Up-country Amarapura Sect, Bambarakele Vihara, Nuwara Eliya. We beg to convey to the Reverend Editor our heartfelt thanks for having edited this volume at great personal inconvenience during the course of a busy life.

The Tripitaka Mudrana Sabha was established in 1916 and the learned Maha Nayaka Thero started revising commentaries at the request of the Sabha. The Nettipakarana Aṭṭhakathā, a difficult work, was revised by him. He was then entrusted with the revision of the Jātaka Aṭṭhakathā and the Samyuttanikāya Aṭṭhakathā. While he was devoting his time to the former, the latter was completed by him in seven years and issued in three volumes.

The revision of the Jātaka Aṭṭhakathā was begun in 1923, and now, after seventeen years' work the task has been completed with the issue of the Seventh Volume. We, as well as the Reverend Editor feel very happy that so great an undertaking has been completed in this period. The intense joy of the latter is vividly expressed in the following message which has been sent to us:- "The 60th anniversary of my birth dawned on 16th June 1939, and it is a great pleasure for me to find that in my 60th year I can finish the editing of the world's largest and most tedious Pāli work".

We have much pleasure to announce that the Dhammasanganippakarana Aṭṭhakathā and the second part of the Apadāna Aṭṭhakathā will be out during the course of next year. Further, we wish to mention here with the profound sorrow that the 27th anniversary of the death of Late Mr. Simon Hewavitarne, the benefactor of this Bequest Series, falls on the 17th January 1940.

W. D. Hewavitarne,
S. K. Moonesinghe.

Tripitaka Publication Office,
130, Maligakanda,
Colombo,
30th December $\frac{2483}{1939}$

ABBREVIATIONS.

සඞ්කෙතනිරූපනං.

සී.	සීහළපොත්ථකං.
ඉං.	මුද්දිතඉඞ්ගලීසක්ඛරපොත්ථකං.
ස්‍යා.	මුද්දිතස්‍යාමක්ඛරපොත්ථකං.

විඤ්ඤාපනං.

ජාතකසතෙසු පඤ්චසු
යො පඤ්ඤාසාධිකෙසු තිවිධම්පි,
අචරි චරියං තමෙසං
දෙසේතාරං නමාමි සත්ථාරං.

කරතලාමලකං විය කෙවලං
තිභුවනං පභවන්ති සමෙක්ඛිතුං,
කවිවරා යදනුග්ගහිතා ධුවං
ජයති සා'තිසයෙන සරස්සතී.

සරන්ති මඤ්ඤෙ මම පියසීලිනො බහුස්සුතා ආගතාගමා පරියත්තිධරා මහාථෙරානුථෙරා ඉතො ඡබ්බීසතියා වස්සානමුපරි **සිරි දෙවමිත්තධම්මපාල**බුද්ධඞ්කුරස්සානුජෙන පරමසොගතෙන **සයිමන් හේවාවිතාරණ**මහොදයෙන පතිට්ඨාපිතාය තිපිටකමුද්දණසභායනෙතාගධා යං තෙ ආයස්මන්තො තඞ්කාලිකාධිකතධුරීණො **චාර්ලස් අල්විස් හේවාවිතාරණ** මහාසයො ච මං පඨමතරං නෙත්තිප්පකරණට්ඨකථාය සංසොධනෙ නියොජයිංසු. ලඞ්කාදීපෙ නට්ඨප්පායතං ගතාය නෙත්තියට්ඨකථාය සංසොධනම්පති සමුස්සුකෙන මහන්තං පයාසමභිසඞ්ඛරුතා මයා සා ද්වීහි වස්සෙහි සංසොධෙත්වාභිසඞ්ඛතා පඨමවාරෙ ඉතො අට්ඨාරසන්නං වස්සානමුපරි විසහස්සචතුස්සතචතුසට්ඨිතමෙ බුද්ධවස්සෙ තිපිටකමුද්දණයන්තාලයෙ මුද්දාපිතා අහොසි.

නෙත්තිප්පකරණට්ඨකථාසංසොධනෙනාරාධිතා නූන මං තිපිටකමුද්දණසභායනෙතාගධා මහාථෙරානුථෙරා තදජ්ඣක්ඛො ච විසහස්සචතුස්සතඡසට්ඨිතමෙ බුද්ධවස්සෙ ජාතකට්ඨකථාය සංසොධනං පටිච්ඡාපෙසුං. ඉමිස්සා පනට්ඨකථාය සබ්බවිත්ථිණ්ණතමාය සංසොධනෙ මහතො පරිස්සමස්සාභිසඞ්ඛාතබ්බතං චිරකාලසාධියතඤ්ච සමනුපස්සන්තොපාහං පරියත්තිසාසනචිරට්ඨිතිකාමතාය තිපිටකමුද්දණසභායාණත්තිං විධෙය්‍යතාය පටිස්සුණිං. සංසොධනඤ්චස්සා සමාරභිං.

තදා ච සාරත්ථප්පකාසිනී නාම සංයුත්තනිකායට්ඨකථා කතිපයෙහි මහාථෙරෙහි කාලෙන කාලං සොධියමානා තෙසං ථෙරවරානං දිවඞ්ගමනෙන පච්ඡිමකස්ස සොධකථෙරස්සාථාසුකතාය ච සොළසඵලකමත්තමුද්දාපිතා විප්පකතමුද්දණා අහොසි. අථ ජාතකට්ඨකථාසංසොධනස්ස ආරම්භතො නචිරෙනෙව කාලෙනාහං තස්සා සංයුත්තනිකායට්ඨකථායාපි සංසොධනත්ථං තිපිටකමුද්දණසභාධිකතෙන චාර්ලස් අල්විස් හේවාවිතාරණ මහාසයෙන බහුධායාචිතො තම්පි සම්පටිච්ඡිං.

ඉති ඉමාසං ද්වින්නං අට්ඨකථානං සංසොධනාභිසඞ්ඛරණකිච්චෙසු නියුත්තොහමනෙකකිච්චකරණීයපපසුතො කිච්චබාහුල්ලපරිපීළිතොපි අප්පමත්තොව සමානො සත්තහි සංවච්ඡරෙහි සංයුත්තනිකායට්ඨකථාය සංසොධනාභිසඞ්ඛරණං නිට්ඨාපෙසිං. සා ච තීහි ඛණ්ඩෙහි පතිමණ්ඩිතා තිපිටකමුද්දණයන්තාලයෙ මුද්දාපිතා වත්තතෙ.

ජාතකට්ඨකථාය සංසොධනාභිසඞ්ඛරණම්පි මයා යථාරද්ධමෙව යාව නිට්ඨානදස්සනා න කෙනචි හෙතුනා හාපිතමහොසි. යදිපි ඉමිස්සා අට්ඨකථාය සබ්බසො පරිපුණ්ණා පරිසුද්ධා වා ගන්ථපරිසමත්තිදීපනා කත්තුසන්දස්සනා ච න කත්ථචි ලබ්භන්තෙ වාචෙතුං තථාපි පච්චුප්පන්නාතීතවත්ථූනඤ්ච අට්ඨකථාය ච භාසාවිලාසානුසරණෙන මහාපඤ්ඤො **ආයස්මා බුද්ධඝොසමහාථෙරො** යෙවස්සා කත්තා අහොසීති සක්‍යතෙව මන්තුන්ති නහෙත්ථ විවාදො කරණීයො.

යස්මා පන ඉතො පුබ්බෙ ඉමං අට්ඨකථං සොධෙන්තෙන **ඵෞස්බොල** සමඤ්ඤෙන යූරොපීයපණ්ඩිතෙන ලඞ්කාමරම්මස්‍යාමවිසයෙහි පටිලද්ධානි බහූනි පටිපොත්ථකානි වාචෙත්වා සමීකරොන්තෙන තෙව සා සුද්ධි මහතා පරිස්සමෙන කතා තස්මා මයා තදෙව ඵෞසබොලපටිසඞ්ඛරණං භීයො ගරුකතමහොසි. තෙන පන පණ්ඩිතමහොදයෙන බහූසු ඨානෙසු පාඨන්තරානි දස්සයතා බහවො නිද්දොසපාඨායෙව අධොලිපිවසෙන යොජිතා දිස්සන්ති. තෙයෙව මයා ඉමස්මිං පොත්ථකෙ සුද්ධපාඨවසෙන යොජිතා හොන්ති. යෙ පන තෙ කෙවලං අබ්‍යත්තලිපිකරබ්භමජාතා අකිඤ්චිකරා බහවො පාඨාපි තෙන අධොලිපියං පක්ඛිත්තා න තෙහි කොචි අත්ථො සම්භවතීති න තානහමධොලිපිවසෙනාපි යොජෙසිං.

යා ච ස්‍යාමභූපාලකුලකුමුදවනකොමුදියා **සවාඞ්ගවඩ්ඪනාය පරමරාජදෙවියා** මහාමහෙසියා තංදෙසියෙහි මහාපණ්ඩිතෙහි සොධාපෙත්වා දසහි ඛණ්ඩෙහි පතිමණ්ඩෙත්වා මුද්දාපිතා මමන්තිකෙ ච ධම්මපාභතවසෙන පෙසිතා ජාතකට්ඨකථා තස්සාච්චන්තවිසදිසපාඨන්තරාය ලඞ්කාපොත්ථකෙන සද්ධිං සමීකරණස්සාමන්දපයාසකරත්තමපාරණෙය්‍යත්තඤ්ච සල්ලක්ඛෙන්තෙන මයා සා න නිරන්තරමොලොකිසිත්ථ.

යෙ තෙ භගවතා දෙසිතාය ජාතකපාළියං ආගතා ධම්මසඞ්ගීතිකාරකෙහි මහාථෙරෙහි වවත්ථාපිතා එකකනිපාතාදයො මහානිපාතපරියොසානා බාවීසති නිපාතා තෙසං වසෙනායං අට්ඨකථාපි බාවීසතියායෙව නිපාතෙහි පතිමණ්ඩිතා හොති.

i. තත්ථ එකකනිපාතවණ්ණනාය නිදානකථානන්තරං අපණ්ණකජාතකාදීනි දියඩ්ඪජාතකසතානි (150) හොන්ති යානි අපණ්ණකවග්ගො සීලවග්ගො කුරුඞ්ගවග්ගො කුලාවකවග්ගො අත්ථකාමවග්ගො ආසිංසවග්ගො ඉත්ථිවග්ගො වරණවග්ගො අපායිම්හවග්ගො ලිත්ත

වග්ගො පරොසතවග්ගො හංසිවග්ගො කුසනාළිවග්ගො අසම්පදාන වග්ගො කකණ්ටකවග්ගොති පණ්ණරසහි වග්ගෙහි තීහි ච පණ්ණාසකෙහි සඞ්ගහිතානි.

ii. දුකනිපාතවණ්ණනාය රාජොවාදජාතකාදීනි සතං (100) ජාතකානි හොන්ති යානි දළ්හවග්ගො සන්ථවවග්ගො කල්‍යාණධම්මවග්ගො අසදිසවග්ගො රුහකවග්ගො නතංදළ්හවග්ගො බීරණත්ථම්භවග්ගො කාසාවවග්ගො උපාහනවග්ගො සිගාලවග්ගොති දසහි වග්ගෙහි සඞ්ගහිතානි.

iii තිකනිපාතවණ්ණනාය සඞ්කප්පජාතකාදීනි පණ්ණාසං (50) ජාතකානි හොන්ති යානි සඞ්කප්පවග්ගො කොසියවග්ගො අරඤ්ඤවග්ගො අබ්භන්තරවග්ගො කුම්භවග්ගොති පඤ්චහි වග්ගෙහි සඞ්ගහිතානි.

iv. චතුක්කනිපාතවණ්ණනාය චුල්ලකාලිඞ්ගජාතකාදීනි පණ්ණාසමෙව (50) ජාතකානි හොන්ති යානි විවරවග්ගො පුචිමන්දවග්ගො කුටිදූසකවග්ගො කොකාලිකවග්ගො චූළකුණාලවග්ගොති පඤ්චහි වග්ගෙහි සඞ්ගහිතානි.

v. පඤ්චකනිපාතවණ්ණනාය මණිකුණ්ඩලජාතකාදීනි පඤ්චවීසති (25) ජාතකානි හොන්ති යානි මණිකුණ්ඩලවග්ගො වණ්ණාරොහවග්ගො අඩ්ඪවග්ගොති තීහි වග්ගෙහි සඞ්ගහිතානි.

vi. ඡක්කනිපාතවණ්ණනාය අවාරියජාතකාදීනි වීසති (20) ජාතකානි හොන්ති යානි අවාරියවග්ගො සෙතකවග්ගොති ද්වීහි වග්ගෙහි සඞ්ගහිතානි.

vii. සත්තකනිපාතවණ්ණනාය කුක්කුජාතකාදීනි එකවීසති (21) ජාතකානි හොන්ති යානි කුක්කුවග්ගො ගන්ධාරවග්ගොති ද්වීහි වග්ගෙහි සඞ්ගහිතානි.

viii. අට්ඨකනිපාතවණ්ණනාය කච්චානිජාතකාදීනි දස (10) ජාතකානි හොන්ති යානි කච්චානිවග්ගසඞ්ගහිතානි.

ix. නවකනිපාතවණ්ණනාය ගිජ්ඣජාතකාදීනි ද්වාදස (12) ජාතකානි හොන්ති යානි න වග්ගසඞ්ගහිතානි.

x. දසකනිපාතවණ්ණනාය චතුද්වාරජාතකාදීනි සොළස (16) ජාතකානි හොන්ති.

xi. එකාදසකනිපාතවණ්ණනාය මාතිපොසකජාතකාදීනි නව (9) ජාතකානි හොන්ති.

xii ද්වාදසකනිපාතවණ්ණනාය චුල්ලකුණාලජාතකාදීනි දස (10) ජාතකානි හොන්ති.

xiii. තෙරසකනිපාතවණ්ණනාය අම්බජාතකාදීනි දස (10) ජාතකානි හොන්ති.

xiv. පකිණ්ණකනිපාතවණ්ණනාය සාලිකෙදාරජාතකාදීනි තෙරස (13) ජාතකානි හොන්ති.

xv. වීසතිනිපාතවණ්ණනාය මාතඞ්ගජාතකාදීනි චුද්දස (14) ජාතකානි හොන්ති.

xvi තිංසනිපාතවණ්ණනාය කිංඡන්දජාතකාදීනි දස (14) ජාතකානි හොන්ති.

xvii. චත්තාළීසනිපාතවණ්ණනාය තෙසකුණජාතකාදීනි පඤ්ච (5) ජාතකානි හොන්ති.

xviii. පඤ්ඤාසනිපාතවණ්ණනාය නළිනිකාජාතකාදීනි තීණි (3) ජාතකානි හොන්ති.

xix. සට්ඨිනිපාතවණ්ණනාය සොණකජාතකාදීනි ද්වෙ (2) ජාතකානි හොන්ති.

xx. සත්තතිනිපාතවණ්ණනාය කුසජාතකාදීනි ද්වෙ (2) ජාතකානි හොන්ති.

xxi. අසීතිනිපාතවණ්ණනාය චුල්ලහංසජාතකාදීනි පඤ්ච (5) ජාතකානි හොන්ති.

xxii. මහානිපාතවණ්ණනාය මූගපක්ඛ (තෙමිය) ජාතකාදීනි දස (10) මහාජාතකානි හොන්ති.

ඉති ඉමානි සත්තචත්තාළීසාධිකානි පඤ්ච ජාතකසතානි (547) ඉමිස්සං ජාතකට්ඨකථායමායස්මතා බුද්ධඝොසමහාථෙරෙන වණ්ණිතානි. ජාතකපාළිපි එත්තපරමායෙව දිස්සති. යම්පන වදන්ති පණ්ණාසාධිකානි පඤ්ච ජාතකසතානීති අද්ධච්ඡට්ඨානි ජාතකසතානීති ච තං එත්තකමෙව නගෙත්වා අප්පිකාය තිසඞ්ඛ්‍යාය ඌනතා සල්ලක්ඛියතෙති මඤ්ඤාමි.

එකච්චෙ පන ධම්මප්පකරණෙසු දිස්සමානානි මාතුපොසක කලන්දක ධම්මසොණ්ඩකවත්ථූනිපි ජාතකානිච්චෙව වොහරන්ති. යදිපි තෙසං මතෙන ජාතකසඞ්ඛ්‍යා පරිපූරති තථාපි තෙසං වත්ථූනං ජාතකපාළියා අසඞ්ගහිතත්තා න තානි ඉධ සමොධානං ගච්ඡන්තීති මෙ මති.

අස්මිංතු මහානිපාතෙ මූගපක්ඛජාතකාදීනං දසන්නං මහාජාතකානං වත්ථුවසෙන සබ්බත්ථෙකසදිසත්තෙන සතිපි තෙසං පටිපාටියා නානාපොත්ථකෙසු විසදිසතා අථවා පුබ්බාපරියතා දිස්සතෙ. සාපි ඛණ්ඩහාල භූරිදත්ත මහානාරදකස්සප විධුර මහාඋම්මග්ගජාතකානමෙව. මයා පන තානි සීහළපටිපොත්ථකෙ ආගතනයෙනෙව යොජිතානි ඡොසබොලපොත්ථකෙපි තථෙව.

යා පන සා සංවණ්ණිතපදදීනං සූචි විසුං ගන්ථවසෙන සම්පාදියතීති මයා පඨමං පටිඤ්ඤාතා සා මෙ එතරහි අඵාසුකභාවෙන සම්පාදෙතුං න සක්‍යතෙ. පච්ඡිම් ච යන්නූන සා යෙන කෙනචි බහුස්සුතෙන ආයස්මතා සම්පාදියෙථාති.

යො මෙ සත්තරස වස්සානි ඉමං අතිමහතිං අට්ඨකථං සංසොධෙත්වා අභිසඞ්ඛරොන්තෙන මහා පරිස්සමො අඞ්ගීකතො අහොසි සො පරියත්තිසාසනස්ස චිරට්ඨිතියා හොතු. පුඤ්ඤම්පි මෙ තෙන පසුතං සද්ධාබුද්ධිපතිමණ්ඩිතා සසිමන් හේවාවිතාරණමහාගහපතිප්පමුඛා සන්තො සප්පුරිසා ඉතරෙ ච දෙවමනුස්සා සම්මදෙව අනුමොදිත්වා සග්ගමොක්ඛසුඛභාගිනො භවන්තු.

ඉදං හි මෙ සාතිසයපීතිසොමනස්සාවහං මහාඅස්සාසකාරණඤ්ච යමහං අත්තනො සට්ඨිතමෙ ජාතසංවච්ඡරෙ ඊදිසස්ස බහුතරකාලසාධියස්ස මහතො පරියත්තිසාසනකිච්චස්සානන්තරායපරියොසානං සොත්ථිනා දට්ඨුමසක්ඛිස්සං.

අයඤ්චදූතමහාකං ධම්මදීපෙ එකෙනෙව සොධකෙන සංසොධෙත්වා අභිසඞ්ඛතා තිපිටකමුද්දණයන්තාලයෙ සීහළක්ඛරෙහි පඨමවාරපරියොසිතමුද්දඛකණා ජාතකට්ඨකථා සත්තහි කණ්ඩෙහි පතිමණ්ඩිතා හොති.

තත්ථ එකකනිපාතපරියොසානො පඨමභාගො, දුකතිකනිපාතසඞ්ගහිතො දුතියභාගො, චතුක්ක පඤ්චක ඡක්ක සත්තක අට්ඨක නිපාත සඞ්ගහිතො තතියභාගො, නවක දසක එකාදසක ද්වාදසක තෙරසකනිපාතසඞ්ගහිතො චතුත්ථභාගො, පකිණ්ණක වීසති තිංසති නිපාතසඞ්ගහිතො පඤ්චමභාගො, චත්තාළීස පඤ්ඤාස සට්ඨි සත්තති අසීතිනිපාතසඞ්ගහිතො ඡට්ඨමභාගොති ඡයිමෙ කණ්ඩා ඉතො පුබ්බෙ ඉමස්මිඤ්ඤෙව යන්තාලයෙ මුද්දාපෙත්වා පාකටීකතා අහෙසුං.

සත්තමොයං මහානිපාතවණ්ණනාකණ්ඩො යො එතරහි තිපිටකමුද්දඛකණසභාධිකතධුරීණෙහි විමලධම්මහේවාවිතාරණවහයෙන සසිමන් හේවාවිතාරණමහොදයස්ස කණිට්ඨභාතිකපුත්තෙන තථා සිරිනාථකුමාරදසමුනසිංහවහයෙන සසිමන්මහොදයස්ස භාගිණෙය්‍යෙන චාති ද්වීහි සොගතෙහි සද්ධාබුද්ධිසම්පන්නෙහි තිපිටකමුද්දණයන්තාලයෙ මුද්දාපෙත්වා පාකටීකාරියතෙති විඤ්ඤාපිතාමිදං සදයහදයෙන භදන්තපණ්ඩිතෙන විදුරුපොල පියතිස්සවහයෙන මහාසමණෙනාති.

CONTENTS.

සූචිපත්තං.

මහානිපාතවණ්ණනා නිට්ඨිතා.

ජාතකට්ඨකථා සමත්තා.

සුද්ධිපත්තං.

ERRATA.

පිට්ඨ.	පන්තියං.	අසුද්ධි.	සුද්ධි.
12	3	දිසවා	අදිසවා
16	4	මූගොති	මූගො
16	5	යෙවච	යෙවචා
16	33	වචතාති	වඤ්චතාති
18	9	වදිසු	වදිංසු
23	7	අභිහෙස්සති	අභිහොස්සති
45	15	වොදයමානො	වොදියමානො
64	6	පුරත්තා	පුත්තො
97	10	භුජො	භුජෙ
99	35	විදිතා	විදිතාති
150	39	යොජතියො	භොගිතියො
158	14	අහඤ්ඤවකං	අහඤ්ඤෙවකං
166	18	අථස්සා	අථස්ස සා
173	23	සත	සත්ත
186	31	නිමීමිතෙහි	නිම්මිතෙහි
199	30	ස ප්පවත්තා	සම්ප්පවත්තා
244	14	දූතෙන	ජූතෙන
245	11	රිවකබලිකෙක	රිවත්තලිකෙක
248	6	නානානප්පකාරා	නානප්පකාරා
268	17	මූඛො ච	මූඛොච
271	9	ඉත්ථිසහස්සානං	ඉත්ථිසහස්සං
283	10	අභිවාදෙතුං	අභිවාදාපෙතුං
286	7	විසෙසෙ	විසෙසො
286	22	යො ඉමෙ	යො මෙ
296	36	පච්ඡිමයචමජ්ඣකො	(ඉති ඌනං)
304	8	පක්කාසාපෙත්වා	පක්කොසාපෙත්වා
304	34	සෙදබන්දු	සෙදබින්දු
313	23	භින්දස්සාමීති	භින්දිස්සාමීති
313	32	බදි	බාදි
321	12	සිරී හි	සිරීහි
328	20	ගෙගං	ගෙහං
344	12	චොදනෙතා	චොදෙනතා
355	4	සඛ්බපෙහි	සඛ්බෙපෙහි

පිට්ඨං.	පන්තියං.	අසුද්ධි.	සුද්ධි.
357	9	මාහ	මහා
363	7	අදූසෙත	ආදූසෙත
390	32	අස්සාසි	අස්සසි
397	2	චූළරඤ්ඤො	චූළනීරඤ්ඤො
397	36	පකාසෙන්තා	පකාසෙන්තො
407	22	පාසාදිතො	පසාදිතො
408	15	සෙංවාසා	සංවාසො
426	3	ආකස	ආකාස
456	2	විගාහිය	විගාහය
502	15	ගීරීතං	ගිරීතං
502	32	කාඵනෙත්සු	කඵෙනෙත්සු
509	36	වත්තසි	වත්තසි
513	10	රුක්ඛහි	රුක්ඛෙහි

යො පනෙත්ථ අන්තරන්තරා කෙසුචි පිට්ඨෙසු පමාදපතිතො චකාර වකාර භකාර හකාරාදීනං තෙසඤ්ච බ්‍යඤ්ජනානං රස්සදීඝානඤ්ච අඤ්ඤෙසම්පි විපල්ලාසො දිස්සති න සො තත්‍රභවතං සප්පඤ්ඤානං පාඨකානං උබ්බෙගාය කප්පතෙති මඤ්ඤමානෙන මයා න සුද්ධි පත්තමාරොපිතොති දට්ඨබ්බො.

දිස්සතෙ දීඝරස්සානං
බ්‍යඤ්ජනානඤ්ච යො ඉධ,
විකාරො භමජාතො වෙ
තං ඛමන්තු විචක්ඛණාති.

ToC

THE PALI ALPHABET.

ToC

THE PALI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS.

අ a   ආ á   ඉ i   ඊ í   උ u   ඌ ú   එ é   ඔ ó

CONSONANTS.

	ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඞ ṅa		
	ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඤ ña		
	ට ṭa	ඨ ṭha	ඩ ḍa	ඪ ḍha	ණ ṇa		
	ත ta	ථ tha	ද da	ධ dha	න na		
	ප pa	ඵ pha	බ ba	භ bha	ම ma		
ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa	හ ha	ළ ḷa	අං aṃ

ක ka	කා ká	කි ki	කී kí	කු ku	කූ kú	කෙ ké	කො kó
ඛ kha	ඛා khá	ඛි khi	ඛී khí	ඛු khu	ඛූ khú	ඛෙ khé	ඛො khó
ග ga	=	=	=	=	=	=	=

කක kka	ඤඤ ñña	ත්ව tva, ත්‍ර tra	ම්ඵ mpha
කඛ kkha	ඤහ ñha	දද dda	ම්බ, ඹ mba
ක්‍ය kya	ඤ්ච, ච ñca	දධ, ධ ddha	ම්භ mbha
ක්‍රි kri	ඡ, ඤ්ඡ ñcha	ද්‍ර dra	මම mma
ක්ව kva	ජ, ඤ්ජ ñja	ව, ද්ව dva	මහ mha
ඛ්‍ය khya	ඤ්ඣ ñjha	ධ්ව dhva	යය, ය්‍ය yya
ඛ්ව khva	ටට ṭṭa	න්ත nta	යහ yha
ගග gga	ටඨ, ඨ ṭṭha	න්ථ ntha	ලල lla
ගඝ ggha	ඩඩ ḍḍa	ඳ nda	ල්‍ය lya
ග්‍ර gra, ඞ්ක ṇka	ඩඪ ḍḍha	න්ධ ndha	ලහ lha
ඞ්ඛ ṅkha	ණණ ṇṇa	නන nna, නහ nha	වහ wha
ඞ්ග ṅga	ණ්ට ṇṭa	පප ppa	සස ssa
ඞ්ඝ ṅgha	ණ්ඨ ṇṭha	පඵ ppha	ස්ම sma
චච cca	ණ්ඩ, ඬ ṇḍa	බබ bba	ස්ව swa
චඡ ccha	ණහ ṇha	බභ bbha	හ්ම hma
ජජ jja	තත tta	බ්‍ර bra	හ්ව hva
ජඣ jjha	තථ ttha	ම්ප mpa	ළහ ḷha

ා á   ි i   ී í   ු u   ූ ú   ෙ é   ො ó

ජාතකට්ඨකථා.

සත්තමො භාගො.

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

22. 1.

මා පණ්ඩිච්චයන්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො මහානෙක්ඛම්මං ආරබ්භ කථෙසි. එකදිවසං හි භික්ඛූ ධම්මසභායං සන්නිසින්නා භගවතො මහාභිනික්ඛමණස්ස වණ්ණං කථයිංසු. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමායා නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානි මම පූරිතපාරමිස්ස රජ්ජං ඡඩ්ඩෙත්වා අභිනික්ඛමණං නාම අනච්ඡරියං අහං හි අපරිපක්කඤාණෙ පාරමියො පූරෙන්තොපි රජ්ජං ඡඩ්ඩෙත්වා නික්ඛන්තො යෙවාති වත්වා තෙහි යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසියං කාසිරාජා නාම ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස සොළසසහස්සා ඉත්ථියො අහෙසුං. තාසු එකාපි පුත්තං වා ධීතරං වා න ලභි. නාගරා අම්හාකං රඤ්ඤො වංසානුරක්ඛකො පුත්තො නත්ථීති කුසජාතකෙ ආගතනයෙන සන්නිපතිත්වා රාජානං පුත්තං පත්ථෙහීති ආහංසු. රාජා සොළසසහස්සා ඉත්ථියො පුත්තෙ පත්ථෙථාති ආණාපෙසි. තා චන්දාදීනං උපට්ඨානානි කත්වා පත්ථෙන්තියොපි න ලභිංසු. අග්ගමහෙසී පනස්ස මද්දරාජධීතා චන්දාදෙවී නාම සීලසම්පන්නා අහොසි. තම්පි පුත්තං පත්ථෙහීති ආහ. සා පුණ්ණමදිවසෙ උපොසථං සමාදියිත්වා චූළසයනකෙ නිපන්නා අත්තනො සීලං ආවජ්ජිත්වා සචාහං අඛණ්ඩසීලා ඉමිනා මෙ සච්චෙන පුත්තො උප්පජ්ජතූති සච්චකිරියං අකාසි. තස්සා සීලතෙජෙන සක්කභවනං උණ්හාකාරං දස්සෙසි.

සක්කො ආවජ්ජිත්වා තං කාරණං ඤත්වා චන්දාදෙවී පුත්තං පත්ථෙති දස්සාමිස්සා පුත්තන්ති තස්සා අනුච්ඡවිකං පුත්තං උපධාරෙන්තො බොධිසත්තං අද්දස. බොධිසත්තො තදා වීසති වස්සානි බාරාණසියං රජ්ජං කාරෙත්වා තතො චුතො උස්සදනිරයෙ නිබ්බත්තො අසීති වස්සසහස්සානි තත්ථ පච්චිත්වා තාවතිංසභවනෙ නිබ්බත්ති. තත්ථ යාවතායුකං ඨත්වා තතො චවිත්වා උපරිදෙවලොකං

ගන්තුකාමො අහොසි. සක්කො තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා සම්ම තයි මනුස්සලොකෙ උප්පන්නෙ පාරමියො ච පූරිස්සන්ති මහාජනස්ස ච වඩ්ඪි භවිස්සති අයං කාසිරඤ්ඤො චන්දා නාම අග්ගමහෙසී පුත්තං පත්ථෙති තස්සා කුච්ඡියං උප්පජ්ජාහීති ආහ.

සො සාධූති පටිසුණිත්වා පඤ්චහි දෙවපුත්තසතෙහි සද්ධිං චවිත්වා සයං තස්සා කුච්ඡියං පටිසන්ධිං ගණ්හි. ඉතරෙ දෙවපුත්තා අමච්චභරියානං කුච්ඡීසු පටිසන්ධිං ගණ්හිංසු. දෙවියා කුච්ඡි වජිරපුණ්ණා විය අහොසි. සා ගබ්භස්ස පතිට්ඨිතභාවං ඤත්වා රඤ්ඤො ආරොචෙසි. රාජා ගබ්භපරිහාරං දාපෙසි. සා පරිපුණ්ණගබ්භා ධඤ්ඤපුඤ්ඤලක්ඛණසම්පන්නං පුත්තං විජායි. තං දිවසමෙව අමච්චගෙහෙසු පඤ්ච කුමාරසතානි විජායිංසු. තස්මිං ඛණෙ රාජා අමච්චගණපරිවුතො මහාතලෙ නිසින්නො හොති. අථස්ස පුත්තො තෙ දෙව ජාතොති ආරොචයිංසු. තස්ස තං වචනං සුත්වාව පුත්තපෙමං උප්පජ්ජිත්වා ඡවිආදීනි ඡින්දිත්වා අට්ඨිමිඤ්ජං ආහච්ච අට්ඨාසි. අබ්භන්තරෙ පීති උප්පජ්ජි. හදයං සීතලං ජාතං. සො අමච්චෙ පුච්ඡි තුට්ඨා නු ඛො තුම්හෙ මම පුත්තෙ ජාතෙති. කිං කථෙථ දෙව මයං පුබ්බෙ අනාථා ඉදානි සනාථා ජාතා සාමිකො නො ලද්ධාති.

රාජා මහාසෙනාගුත්තං ආණාපෙසි මම පුත්තස්ස පරිවාරෙ ලද්ධුං වට්ටති අමච්චකුලෙසු අජ්ජ ජාතදාරකා කිත්තකා නාමාති ඔලොකෙහීති. සො පඤ්ච දාරකසතානි දිස්වා ආගන්ත්වා රඤ්ඤො ආරොචෙසි. රාජා පඤ්චන්නං දාරකසතානං කුමාරපසාධනානි පෙසෙත්වා පඤ්චපි ධාතිසතානි පෙසෙසි. මහාසත්තස්ස පන අතිදීඝාදිදොසවජ්ජිතා අලම්බත්ථනියො මධුරථඤ්ඤා චතුසට්ඨි ධාතියො ච අදාසි. අතිදීඝාය පස්සෙ නිසීදිත්වා ථඤ්ඤං පිවතො දාරකස්ස ගීවා දීඝා හොති. අතිරස්සාය පස්සෙ නිසීදිත්වා පිවන්තො නිප්පීළිතඛන්ධට්ඨිකො හොති. අතිකිසාය පස්සෙ නිසීදිත්වා පිවන්තානං ඌරූ රුජන්ති. අතිථූලාය පස්සෙ නිසීදිත්වා පිවන්තා බලඞ්කපාදා හොන්ති. අතිකාළියා සරීරං අතිසීතලං හොති. අච්චොදාතාය අතිඋණ්හං. ලම්බත්ථනාය ඛීරං පිවන්තා උප්පීළිතනාසග්ගා හොන්ති. කාසඤ්චි පන ඛීරං අම්බිලං හොති කාසඤ්චි කටුකාදිභෙදන්ති තස්මා සබ්බෙපෙතෙ දොසෙ වජ්ජෙත්වා අතිදීඝාදිදොසරහිතා අලම්බත්ථනියො මධුරථඤ්ඤා චතුසට්ඨි ධාතියො දත්වා මහන්තං සක්කාරං කත්වා චන්දා දෙවියාපි වරං අදාසි. සා ගහිතකං කත්වා ඨපෙසි. නාමග්ගහණදිවසෙ පිස්ස ලක්ඛණපාඨකානං බ්‍රාහ්මණානං මහාසක්කාරං කත්වා අන්තරායභාවං පුච්ඡි. තෙ තස්ස ලක්ඛණසම්පත්තිං දිස්වා මහාරාජ ධඤ්ඤපුඤ්ඤලක්ඛණො කුමාරෙ තිට්ඨතෙකො දීපො චතුන්නම්පි මහාදීපානං රජ්ජං කාරෙතුං සමත්ථො නාස්ස කොචි අන්තරායො පඤ්ඤායතීති වදිංසු. රාජා තෙසං තුස්සිත්වා කුමාරස්ස නාමං කරොන්තො යස්මා කුමාරස්ස

ජාතදිවසෙ සකලකාසිරට්ඨෙ දෙවො වස්සි යස්මා ච සො රඤ්ඤොචෙව අමච්චාදීනඤ්ච හදයං තෙමයමානො ජාතො තස්මා තෙමිය කුමාරොත්වෙව නාමං අකාසි.

අථ නං එකමාසිකං අලඞ්කරිත්වා රඤ්ඤො සන්තිකං නයිංසු. රාජා පියපුත්තකං ඔලොකෙත්වා ආලිඞ්ගිත්වා අඞ්කෙ නිසීදාපෙත්වා රමයමානො නිසීදි. තස්මිං ඛණෙ චත්තාරො චොරා ආනීතා. රාජා තෙසු එකස්ස සකණ්ටකාහි කසාහි පහාරසහස්සං ආණාපෙසි. එකස්ස සඞ්ඛලිකාබද්ධනාගාරප්පවෙසනං. එකස්ස සරීරෙ සත්තිප්පහාර දානං. එකස්ස සූලාරොපණං. මහාසත්තො පිතු කථං සුත්වා භීතතසිතො හුත්වා අහො මම පිතා රජ්ජං නිස්සාය භාරියං නිරයගාමිකම්මං කරොතීති චින්තෙසි. පුන දිවසෙ පන නං සෙතච්ඡත්තස්ස හෙට්ඨා අලඞ්කත සිරිසයනෙ නිපජ්ජාපෙසුං. සො ථොකං නිද්දායිත්වා පබුද්ධො අක්ඛීනි උම්මීලෙත්වා සෙතච්ඡත්තං ඔලොකෙන්තො මහන්තං සිරිවිභවං පස්සි. අථස්ස පකතියාපි භීතස්ස අතිරෙකං භයං උප්පජ්ජි. සො කුතො නුඛො අහං ඉමං රාජගෙහං ආගතොති උපධාරෙන්තො ජාතිස්සරඤාණෙන දෙවලොකතො ආගතභාවං ඤත්වා තතො පරං ඔලොකෙන්තො නිරයෙ පක්කභාවං පස්සි. තතො පරං ඔලොකෙන්තො තස්මිං යෙව නගරෙ රාජභාවං අඤ්ඤාසි. අථස්ස අහං වීසති වස්සානි රජ්ජං කාරෙත්වා අසීති වස්සසහස්සානි උස්සදනිරයෙ පච්චිං ඉදානි පුනපි ඉමස්මිං චොරගෙහෙ නිබ්බත්තොස්මි පිතාපි මෙ හියො චතූසු චොරෙසු ආනීතෙසු තථාරූපං එව ඵරුසං නිරයසංවත්තනිකං කථං කථෙසි. සචාහං රජ්ජං කාරෙස්සාමි පුන නිරයෙ නිබ්බත්තිත්වා මහාදුක්ඛං අනුභවිස්සාමීති ආවජ්ජෙන්තස්ස මහන්තං භයං උප්පජ්ජි. තස්ස කඤ්චනවණ්ණසරීරං හත්ථපරිමද්දිතං විය මිලාතං දුබ්බණ්ණං අහොසි. සො කථන්නුඛො ඉමම්හා චොරගෙහා මුච්චෙය්‍යන්ති චින්තෙන්තො නිපජ්ජි.

අථ නං එකස්මිං අත්තභාවෙ මාතුභූත පුබ්බා ඡත්තෙ අධිවත්ථා දෙවතා අස්සාසෙත්වා තාත තෙමිය මාභායි සචෙපි ඉතො මුච්චිතුකාමො අපීඨසප්පීයෙව පීඨසප්පීවිය හොහි. අබධිරො බධිරො විය හොහි අමූගො මූගො විය හොහි. ඉමානි තීණි අඞ්ගානි අධිට්ඨාය පණ්ඩිතභාවං මා පකාසයීති වත්වා පඨමං ගාථමාහ.

මා පණ්ඩිතියං විභාවය
බාලමතො භව සබ්බපාණිනං,
සබ්බො තං ජනො ඔචිනායතු
එවං තව අත්ථො භවිස්සතීති.

තත්ථ **පණ්ඩිතියන්ති** පණ්ඩිච්චං. අයමෙව වා පාඨො. **බාලමතොති** බාලසම්මතො. **සබ්බොති** සකලො අන්තො ජනොචෙව බහිජනො ච. **ඔචිනායතූති** නීහරථෙතං කාළකණ්ණීති අවජානාතු.

සො තස්සා වචනෙන අස්සාසං පටිලභිත්වා–

කරෙමි තෙ තං වචනං යං මං භණසි දෙවතෙ,
අත්ථකාමාසි මෙ අම්ම හිතකාමාසි දෙවතෙති.

ඉමං ගාථං වත්වා තානි තීණි අඞ්ගානි අධිට්ඨහි. රාජා පුත්තස්ස අනුක්කණ්ඨනත්ථාය තානි පඤ්ච කුමාරසතානි තස්ස සන්තිකෙයෙව කාරෙසි. තෙ දාරකා ථඤ්ඤත්ථාය රොදන්ති. මහාසත්තො නිරයභය තජ්ජිතො රජ්ජතො මෙ සුස්සිත්වා මරණමෙව සෙය්‍යොති න රොදති. ධාතියො තං පවත්තිං චන්දදෙවියා ආරොචෙසුං. සා රඤ්ඤො ආරොචෙසි. රාජා නෙමිත්තකබ්‍රාහ්මණෙ පක්කොසාපෙත්වා පුච්ඡි. බ්‍රාහ්මණා දෙව කුමාරස්ස පකතිවෙලං අතික්කමාපෙත්වා ථඤ්ඤං දාතුං වට්ටති එවං සො රොදමානො ථනං දළ්හං ගහෙත්වා සයමෙව පිවිස්සතීති වදිංසු. තෙ තතො පට්ඨායස්ස පකතිවෙලං අතික්කමිත්වා ථඤ්ඤං දෙන්ති. දදමානාච කදාචි එකවාරං අතික්කමෙන්ති. කදාචි සකලම්පි දිවසං නදෙන්ති. සො නිරයභයෙන තජ්ජිතො සුස්සන්තොපි ථඤ්ඤත්ථාය නරොදති. අථ තං අරොදන්තම්පි පුත්තො මෙ ජාතොති මාතා වා ථඤ්ඤං පායෙති ධාතියො වා. සෙසදාරකා ථඤ්ඤං අලද්ධවෙලායමෙව රොදන්ති. සො න රොදති න නිද්දායති න හත්ථපාදෙ සම්මිඤ්ජති න සද්දං සුණාති. අථස්ස ධාතියො පීඨසප්පීනං හත්ථපාදා නාම එවරූපා න හොන්ති. මූගානං හනුපරියොසානං නාම න එවරූපං හොති. බධිරානං කණ්ණසොතං නාම න එවරූපං හොති. භවිතබ්බමෙත්ථ කාරණෙන වීමංසිස්සාම නන්ති චින්තෙත්වා ඛීරෙන තං වීමංසිස්සාමාති සකලදිවසං ඛීරං නදෙන්ති. සො සුස්සන්තොපි ඛීරත්ථාය සද්දං න කරොති. අථස්ස මාතා පුත්තො මෙ ජාතො ඛීරමස්ස දෙථාති දාපෙසි. එවං අන්තරන්තරා ඛීරං දත්වා එකං සංවච්ඡරං වීමංසන්තා අන්තරං න පස්සිංසු.

තතො කුමාරකා නාම පූවඛජ්ජකං පියායන්ති තෙන තං වීමංසිස්සාමාති පඤ්ච කුමාරසතානි තස්ස සන්තිකෙ නිසීදාපෙත්වා නානාඛජ්ජකානි උපනාමෙත්වා අවිදූරෙ ඨපෙත්වා යථාරුචිතානි ඛජ්ජකානි ගණ්හථාති වත්වා පටිච්ඡන්නා තිට්ඨන්ති. සෙසදාරකා කලහං කත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං පහරන්තා තං ගහෙත්වා ඛාදන්ති. මහාසත්තො තෙමිය නිරයං ඉච්ඡන්තො පූවඛජ්ජකං ඉච්ඡාති නිරයභයභීතො ඛජ්ජකං න ඔලොකෙති. එවං පූවඛජ්ජකෙනාපි සංවච්ඡරං වීමංසිත්වා නෙව අන්තරං පස්සිංසු.

තතො දාරකානං නාම ඵලාඵලානි පියානි හොන්තීති නානාඵලානි ආහරිත්වා වීමංසිංසු. තතො සෙසදාරකා යුජ්ඣන්තා ගහෙත්වා ඛාදිංසු. සො න ඔලොකෙසි. එවං ඵලාඵලෙනාපි සංවච්ඡරං වීමංසිංසු. අථ දාරකානං නාම කීළාභණ්ඩකං පියං හොතීති සුවණ්ණාදිමයානි හත්ථිරූපකාදීනි අවිදූරෙ ඨපෙසුං. සෙසදාරකා විලුම්පන්තාවිය ගණ්හන්ති. මහාසත්තො න ඔලොකෙසි. එවං කීළාභණ්ඩකෙනාපි සංවච්ඡරං වීමංසිංසු තතො චතුවස්සදාරකානං නාම භොජනං පියං හොති. තෙන වීමංසිස්සාමාති නානාභොජනං උපට්ඨාපෙසුං. සෙස

දාරකා පිණ්ඩෙ පිණ්ඩෙ කත්වා භුඤ්ජන්ති. මහාසත්තො පන තෙමිය අලද්ධභොජනානං තෙ අත්තභාවානං ගණ්හථ නාම නත්ථීති නිරයභය භීතො න ඔලොකෙසි. අථස්ස මාතා සයමෙව හදයෙන භිජ්ජමානෙන විය අවහන්තෙන සහත්ථෙන භොජෙසි. තතො පඤ්චවස්සිකා දාරකා නාම අග්ගිතො භායන්ති තෙන තං වීමංසිස්සාමාති අනෙකද්වාරං මහන්තං ගෙහං කත්වා තාලපණ්ණෙහි ඡාදෙත්වා තං සෙසදාරකපරිවුතං තස්ස මජ්ඣෙ නිසීදාපෙත්වා අග්ගිං දෙන්ති. සෙසදාරකා විරවන්තා පලායන්ති. මහාසත්තො නිරයෙ පච්චනතො ඉදමෙව වරතරන්ති සමාපන්නො විය නිච්චලො හොති. අථ තං අග්ගිම්හි ආගච්ඡන්තෙ ගහෙත්වා අපනෙන්ති. තතො ඡබ්බස්සදාරකා නාම මත්තහත්ථිනො භායන්තීති හත්ථිං සුසික්ඛිතං සික්ඛාපෙත්වා බොධිසත්තං සෙසදාරකපරිවාරං රාජඞ්ගණෙ නිසීදාපෙත්වා හත්ථිං මුඤ්චන්ති සො කොඤ්චනාදං නදන්තො සොණ්ඩාය භූමියං පොථෙත්වා භයං දස්සෙන්තො ආගච්ඡති සෙසදාරකා මරණභයභීතා දිසාවිදිසාසු පලායන්ති. මහාසත්තො නිරයභය තජ්ජිතො තත්ථෙව නිසීදති. සුසික්ඛිතො හත්ථී තං ගහෙත්වා අපරාපරං කත්වා අකිලමෙත්වාව ගච්ඡති. සත්තවස්සිකකාලෙ පනස්ස දාරකෙහි පරිවාරෙත්වා නිසින්නකාලෙ උද්ධටදාඨෙ කතමුඛබන්ධෙ සප්පෙ විස්සජ්ජෙසුං. සෙසදාරකා විරවන්තා පලායිංසු. මහාසත්තො නිරයභයං ආවජ්ජිත්වා චණ්ඩසප්පමුඛෙ විනාසප්පත්තියෙව වරතරන්ති නිච්චලොව අහොසි. අථස්ස සප්පා සකලසරීරං වෙඨෙත්වා මත්ථකෙ ඵණං කත්වා අච්ඡිංසු. තදාපි සො නිච්චලොව අහොසි. එවං අන්තරන්තරා වීමංසන්තාපිස්ස අන්තරං න පස්සිංසු.

තතො දාරකා නාම සමජ්ජප්පිකා හොන්තීති තං පඤ්චහි දාරකසතෙහි සද්ධිං රාජඞ්ගණෙ නිසීදාපෙත්වා නටසමජ්ජං කාරෙසුං. සෙසදාරකා සමජ්ජං දිස්වා සාධූති වදන්ති මහාහසිතං හසන්ති. මහාසත්තො නිරයෙ නිබ්බත්තකාලෙ තව ඛණමත්තම්පි හාසො වා සොමනස්සං වා නත්ථීති නිරයභයං ආවජ්ජිත්වා නිච්චලොව හොති න ඔලොකෙති එවං අන්තරන්තරා වීමංසන්තා පිස්ස අන්තරං න පස්සිංසු.

අථ තං ඛග්ගෙන වීමංසිස්සාමාති දාරකෙහි සද්ධිං රාජඞ්ගණෙ නිසීදාපෙසුං. දාරකානං කීළනකාලෙ එකො පුරිසො ඵලිකවණ්ණං අසිං පරිබ්භමන්තොව ගජ්ජන්තො කාසිරාජස්ස කිර කාළකණ්ණී එකො පුත්තො අත්ථි කහං සො සීසමස්ස ඡින්දිස්සාමීති අභිධාවි. තං දිස්වා සෙසා භීතතසිතා විරවන්තා පලායිංසු. බොධිසත්තො නිරයභයං ආවජ්ජිත්වා අජානන්තො විය නිසීදි. අථ තං සො පුරිසො ඛග්ගං සීසෙ පරාමසිත්වා සීසං තෙ ඡින්දිස්සාමීති තාසෙන්තොපි තාසෙතුං අසක්කොන්තො අපගඤ්ඡි. එවං අන්තරන්තරා වීමංසන්තාපිස්ස අන්තරං න පස්සිංසු.

දසවස්සකාලෙ පනස්ස බධිරභාවං වීමංසනත්ථං සයනං සාණියා පරික්ඛිපිත්වා චතූසු පස්සෙසු ඡිද්දානි කත්වා තස්ස අදස්සෙත්වාව හෙට්ඨා සයනෙ සඞ්ඛධමකෙ නිසීදාපෙත්වා එකප්පහාරෙනෙව සඞ්ඛෙ ධමා

පෙන්ති එකනින්නාදං හොති. අමච්චා චතූසු පස්සෙසු ඨත්වා යානවජ්ඣද්දෙහි ඔලොකෙන්තා මහාසත්තස්ස එකදිවසම්පි සති සම්මොහං වා හත්ථපාදවිකාරං වා එකඳමත්තං වා න පස්සිංසු. එවං සංවච්ඡරෙ අතීතෙ පුනාපරං සංවච්ඡරං තථෙව හෙරිසද්දෙන වීමංසන්තා අන්තරං න පස්සිංසු.

තතො දීපෙන වීමංසිස්සාමාති රත්තිභාගෙ අන්ධකාරෙ හත්ථං වා පාදං වා එඤ්ජෙති නු ඛො නොති ඝටෙසු දීපෙ ජාලෙත්වා සෙසදීපෙ නිබ්බාපෙත්වා ථොකං අන්ධකාරෙ නිසීදාපෙත්වා ඝටෙහි දීපෙ උක්ඛිපිත්වා එකප්පහාරෙනෙව ආලොකං කත්වා ඉරියාපථං උපධාරෙන්ති එවං සංවච්ඡරං වීමංසන්තාපිස්ස කිඤ්චි එඤ්ජනමත්තං න පස්සිංසු. තතො තං ඵාණිතෙන වීමංසිස්සාමාති සකලසරීරං ඵාණිතෙන මක්ඛෙත්වා බහුමක්ඛිකෙ ඨානෙ නිපජ්ජාපෙත්වා මක්ඛිකා උට්ඨාපෙන්ති. තා තස්ස සකලසරීරං පරිවාරෙත්වා සූචීහි විජ්ඣමානා විය ඛාදන්ති සො නිරොධ සමාපන්නොවිය නිච්චලොව හොති. එවං සංවච්ඡරං වීමංසන්තාපිස්ස අන්තරං න පස්සිංසු.

අථස්ස චුද්දසවස්සකාලෙ ඉදානෙස මහල්ලකො සුචිකාමො අසුචි ජිගුච්ඡකො අසුචිනා වීමංසිස්සාමාති තතො පට්ඨාය තං නෙව නහාපෙන්ති න ආචමාපෙන්ති සො උච්චාරපස්සාවං කත්වා තත්ථෙව පලිපන්නො සෙති දුග්ගන්ධත්තස්ස අන්තරෑධීතං නික්ඛමණ කාලොවිය හොති. මක්ඛිකා ඛාදන්ති. අථ තං පරිවාරෙත්වා තෙමිය ඉදානිසි මහල්ලකො කො තං සබ්බදා පටිජග්ගිස්සති කිං න ලජ්ජසි. කස්මා නිපන්නොසි උට්ඨාය සරීරං පටිජග්ගාහීති අක්කොසන්ති පරිභාසන්ති. සො තථා පටික්කූලෙ ගූථරාසිම්හි නිමුග්ගොපි දුග්ගන්ධෙන යොජනසතමත්ථකෙ ඨිතානං හදයං උබ්බත්තනසමත්ථස්ස ගූථනිරයස්ස දුග්ගන්ධං ආවජ්ජිත්වා මජ්ඣත්තො අහොසි. එවං එකං සංවච්ඡරං අන්තරන්තරා වීමංසන්තාපිස්ස අන්තරං න පස්සිංසු. අථස්ස හෙට්ඨා මඤ්චෙ අග්ගිකපල්ලානි කරිංසු. අප්පෙවනාම උණ්හාභිපීළිතො වෙදනං අසහමානො විප්ඵන්දිතං දස්සෙය්‍යාති සරීරෙ ඵොටා විය උට්ඨහන්ති. මහාසත්තො අවීචිනිරයෙ සන්තාපො යොජනසතං ඵරති මහාදුක්ඛං ඉදං දුක්ඛං සතගුණෙන සහස්ස ගුණෙන වරතරන්ති අධිවාසෙත්වා නිච්චලො අහොසි.

අථස්ස මාතාපිතරො භිජ්ජමානෙන විය හදයෙන මනුස්සෙ පටික්කමාපෙත්වා තං තතො අග්ගිසන්තාපතො අපනෙත්වා තාත තෙමියකුමාර මයං තව අපීඨසප්පිආදිභාවං ජානාම නහි එතෙසං එවරූපානි පාදමුඛකණ්ණසොතානි හොන්ති ත්වං අම්හෙහි පත්ථෙත්වා ලද්ධපුත්තකො මා නො නාසෙහි සකලජම්බුදීපෙ රාජූනං සන්තිකා ගරහතො නො මොචෙහීති යාචිංසු. සො තෙහි එවං යාචිතොපි අසුණන්තො විය හුත්වා නිච්චලො නිපජ්ජි. අථස්ස මාතාපිතරො රොදමානා පටික්කමිත්වා එකදා පිතා වා එකකො උපසඞ්කමිත්වා යාචති. එකදා මාතාවා. එවං සංවච්ඡරං අන්තරන්තරා වීමංසන්තාපිස්ස අන්තරං න පස්සිංසු.

අථ සොළසවස්සකාලෙ චින්තයිංසු පීඨසප්පී වා හොතු මූග බධිරො වා වයෙ පරිණතෙ රජ්ජනීයෙ අරජ්ජන්තා දුස්සනීයෙ අදුස්සන්තා නාම නත්ථි. සමයෙ පුප්ඵවිකසනං විය හි ධම්මතා එසා නාටකානිස්ස පච්චුපට්ඨාපෙත්වා වීමංසිස්සාමාති. තතො උත්තම රූපධරා දෙවකඤ්ඤා විය විලාසසම්පන්නා ඉත්ථියො පක්කොසා පෙත්වා යා කුමාරං හසාපෙතුං වා කිලෙසෙන වා බන්ධිතුං සක්කොති සාවස්ස අග්ගමහෙසී භවිස්සතීති වත්වා කුමාරං ගන්ධොදකෙන න්හා පෙත්වා දෙවපුත්තං විය අලඞ්කරිත්වා දෙවවිමානකප්පෙ සිරිගබ්භෙ සුපඤ්ඤත්තෙ සිරිසයනෙ ආරොපෙත්වා ගන්ධදාමපුප්ඵදාමධූපවාස මදිරාසවාදීහි අනෙකා ගබ්භං එකගන්ධසම්මොදං කත්වා පටික්කමිංසු.

අථ නං තා ඉත්ථියො පරිවාරෙත්වා නච්චගීතෙහි චෙව මධුර වචනාදීහි ච නානාකාරෙහි අභිරමාපෙතුං වායමිංසු. සො බුද්ධි සම්පන්නතාය තා ඉත්ථියො ඔලොකෙත්වා ඉමා මෙ සරීරසම්ඵස්සං මා වින්දිංසූති අස්සාසපස්සාසෙ සන්නිරුම්භි. අථස්ස සරීරං ථද්ධමහොසි. තා තස්සසරීරසම්ඵස්සං අවින්දන්තියො ථද්ධසරීරො එස නායං මනුස්සො යක්ඛො භවිස්සතීති මාතාපිතූනං ආරොචයිංසු. එවං අන්තරන්තරා වීමංසමානා මාතාපිතරො තස්ස අන්තරං න පස්සිංසු. එවං සොළස සංවච්ඡරානි සොළසහි මහාවීමංසාහි අනෙකාහි ච ඛුද්දකවීමංසාහි වීමංස මානාපි තං පරිගණ්හිතුං නාසක්ඛිංසු.

තතො රාජා විප්පටිසාරී හුත්වා ලක්ඛණපාඨකෙ පක්කොසාපෙත්වා තුම්හෙ කුමාරස්ස ජාතකෙ ධඤ්ඤපුඤ්ඤලක්ඛණො එස නත්ථස්ස අන්තරායොති කථයිත්ථ. අයං සො පීඨසප්පී මූගබධිරො ජාතො කථා වො න සමෙතීති ආහ. මහාරාජ ආචරියෙහි අදිට්ඨකං නාම නත්ථි. අපි ච බො රාජකුලෙහි පත්ථෙත්වා ලද්ධපුත්තො කාළකණ්ණීති වුත්තෙ තුම්හාකං දොමනස්සං සියාති න කථයිම්හාති. ඉදානි කිං කාතුං වට්ටතීති. මහාරාජ ඉමස්මිං කුමාරෙ ඉමස්මිං ගෙහෙ වසන්තෙ තයො අන්තරායා පඤ්ඤායන්ති ජීවිතස්ස වා ඡත්තස්ස වා මහෙසියා වා තස්මා අවමඞ්ගලෙ රථෙ අවමඞ්ගලෙ අස්සෙ යොජෙත්වා තත්ථ නං නිපජ්ජාපෙත්වා පච්ඡිමද්වාරෙන නීහරාපෙත්වා ආමකසුසානෙ තං නිඛණිතුං වට්ටතීති.

රාජා අන්තරායසවණෙන භීතො සාධූති සම්පටිච්ඡි. චන්දාදෙවී තං පවත්තිං සුත්වා රාජානං උපසඞ්කමිත්වා දෙව තුම්හෙහි මය්හං වරො දින්නො මයා ච ගහිතකො කත්වා ඨපිතො තං මෙදානි දෙථාති. ගණ්හ දෙවීති. පුත්තස්ස මෙ රජ්ජං දෙථාති. න සක්කා දෙවි පුත්තො තෙ කාළකණ්ණීති. තෙන හි දෙව යාවජීවං අදෙන්තො සත්ත වස්සානි දෙථාති. න සක්කා දෙවීති. තෙන හි ඡබ්බස්සානි පඤ්ච චත්තාරි තීණි ද්වෙ එකං වස්සං සත්ත මාසෙ ඡ පඤ්ච චත්තාරො තයො ද්වෙ මාසෙ එකං මාසං අඩ්ඪමාසං දෙථාති. න සක්කා දෙවීති. තෙනහි සත්ත දිවසානි දෙථාති. සාධු ගණ්හාහීති වුත්තෙ සා පුත්තං

අලඞ්කාරාපෙත්වා තෙමියකුමාරස්ස රජ්ජන්ති නගරෙ භෙරිං චරාපෙත්වා නගරං අලඞ්කාරාපෙත්වා පුත්තං හත්ථික්ඛන්ධං ආරොපෙත්වා සෙතච්ඡත්තං මත්ථකෙ කාරෙත්වා නගරං පදක්ඛිණං කත්වා ආගතං සිරිසයනෙ නිපජ්ජාපෙත්වා සබ්බරත්තිං යාචි තාත තෙමියකුමාර තං නිස්සාය සොළසවස්සං නිද්දං අලභිත්වා රොදමානාය මෙ අක්ඛී උප්පක්කානි සොකෙන හදයං භිජ්ජති විය තව අපීඨසප්පිභාවං ජානාමි මා මං අනාථං කරීති ඉමිනා නියාමෙන පුන දිවසෙපි පුන දිවසෙපීති පඤ්ච දිවසානි යාචි.

ඡට්ඨෙ දිවසෙ රාජා සුනන්දං නාම සාරථිං පක්කොසාපෙත්වා තාත සෙව පාතොව අවමඞ්ගලරථෙ අවමඞ්ගලඅස්සෙ යොජෙත්වා කුමාරං තත්ථ නිපජ්ජාපෙත්වා පච්ඡිමද්වාරෙන නීහරිත්වා ආමකසුසානෙ චතුභිත්තිකං ආවාටං ඛණිත්වා තත්ථ තං ඛිපිත්වා කුද්දාලපිට්ඨෙන මත්ථකං භින්දිත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා උපරි පංසුං දත්වා පඨවිවඩ්ඪනකකම්මං කත්වා නහාත්වා එහීති ආණාපෙසි.

ඡට්ඨම්පි රත්තිං දෙවී කුමාරං යාචිත්වා තාත කාසිරාජා තං සෙව ආමකසුසානෙ නිඛණිතුං ආණාපෙසි. සෙව මරණං පාපුණිස්සසි පුත්තාති ආහ. තං සුත්වා මහාසත්තස්ස තෙමිය සොළස වස්සානි කතො වායාමො තෙ මත්ථකං පත්තොති චින්තෙන්තස්ස අබ්භන්තරෙ පීති උප්පජ්ජි. මාතු පනස්ස හදයං භිජ්ජනප්පමාණං අහොසි. එවං සන්තෙපි මා මෙ මනො මත්ථකං න පාපුණීති තං නාලපි.

අථස්සා රත්තියා අච්චයෙන පාතොව සුනන්දො සාරථී රථං යොජෙත්වා ද්වාරෙ ඨපෙත්වා සිරිගබ්භං පවිසිත්වා දෙවි මා මය්හං කුජ්ඣි. රඤ්ඤො ආණාති පුත්තං ආලිඞ්ගිත්වා නිපන්නං දෙවිං පිට්ඨිහත්ථෙන අපනෙත්වා පුප්ඵකලාපං විය කුමාරං උක්ඛිපිත්වා පාසාදා ඔතරි. චන්දදෙවී උරං පහරිත්වා මහාසද්දෙන පරිදෙවිත්වා මහාතලෙ ඔහීයි. අථ නං මහාසත්තො ඔලොකෙත්වා මයි අකථෙන්තෙ හදයෙන ඵලිතෙන මරිස්සතීති කථෙතුකාමො හුත්වාපි සචෙ කථෙස්සාමි සොළස වස්සානි කතො වායාමො මෙ මොඝො භවිස්සති අකථෙන්තො පනාහං අත්තනො ච මාතාපිතුන්නඤ්ච පච්චයො භවිස්සාමීති අධිවාසෙසි.

අථ නං සාරථී රථං ආරොපෙත්වා පච්ඡිමද්වාරාභිමුඛං රථං පෙසෙස්සාමීති පාචීනද්වාරාභිමුඛං පෙසෙසි. රථචක්කං උම්මාරෙ පටිහඤ්ඤි. මහාසත්තො තස්ස සද්දං සුත්වා මනො මෙ මත්ථකං පත්තොති සුට්ඨුතරං තුට්ඨචිත්තො අහොසි. රථො නගරා නික්ඛමිත්වා දෙවතානුභාවෙන තියොජනට්ඨානං ගතො තත්ථ වනසණ්ඩො සාරථිස්ස ආමකසුසානං විය උපට්ඨහි. සො ඉදං ඨානං ඵාසුකන්ති රථං උක්කාමෙත්වා මග්ගපස්සෙ ඨපෙත්වා රථා ඔරුය්හ මහාසත්තස්ස ආභරණභණ්ඩං ඔමුඤ්චිත්වා භණ්ඩිකං කත්වා ඨපෙත්වා කුද්දාලං ආදාය අවිදූරෙ ආවාටං ඛණිතුං ආරභි.

තතො බොධිසත්තො අයං මෙ වායාමකාලො අහං හි සොළස වස්සානි හත්ථපාදෙ න චාලෙසිං කින්නු ඛො මෙ වසෙ වත්තන්ති උදාහු නොති උට්ඨාය වාමහත්ථෙන දක්ඛිණහත්ථං දක්ඛිණහත්ථෙන වාමහත්ථං උභොහි හත්ථෙහි පාදෙ සම්බාහෙත්වා රථා ඔතරිතුං චිත්තං උප්පාදෙසි. තාවදෙවස්ස පාදපතිට්ඨානට්ඨානං වාතපුණ්ණභස්තචම්මං විය උග්ගන්ත්වා රථස්ස පච්ඡිමන්තං ආගච්ච අට්ඨාසි. සො ඔතරිත්වා කතිපයෙ වාරෙ අපරාපරං චඞ්කමිත්වා ඉමිනා නීහාරෙන එකදිවසං යොජනසතම්පි මෙ ගන්තුං බලං අත්ථීති ඤත්වා සචෙ සාරථි මයා සද්ධිං විරුජ්ඣෙය්‍ය අත්ථිනු ඛො මෙ තෙන සහ පටිවිරුජ්ඣිතුං බලන්ති උපධාරෙතුං රථං පච්ඡිමන්තං ගහෙත්වා කුමාරකානං කීළනකයානං විය උක්ඛිපිත්වා අට්ඨාසි. අථස්ස අත්ථි මෙ විරුජ්ඣිතුං බලන්ති සල්ලක්ඛෙත්වා පසාධනත්ථාය චිත්තං උප්පජ්ජි. තං ඛණඤ්ඤෙව සක්කස්ස භවනං උණ්හාකාරං දස්සෙසි.

සක්කො තං කාරණං ඤත්වා තෙමියකුමාරස්ස මනොරථො මත්ථකං පත්තො පසාධනත්ථාය චිත්තං උප්පන්නං කිං එතස්ස මානුසකෙන පසාධනෙනාති දිබ්බපසාධනං ගාහාපෙත්වා විස්සකම්මං පෙසෙසි ගච්ඡ කාසිරාජපුත්තං අලඞ්කරොහීති. සො සාධූති ගන්ත්වා දසහි දුස්සසහස්සෙහි වෙඨනං කත්වා දිබ්බෙහි ච මානුසකෙහි ච අලඞ්කාරෙහි සක්කං විය අලඞ්කරි. සො දෙවරාජලීලාය සාරථිස්ස ඛණන්තොකාසං ගන්ත්වා ආවාටතීරෙ ඨත්වා තතියං ගාථමාහ.

කින්නු සන්තරමානොව කාසුං ඛණසි සාරථි,
පුට්ඨො මෙ සම්ම අක්ඛාහි කිං කාසුයා කරිස්සසීති.

තත්ථ **කාසුන්ති** ආවාටං.

තං සුත්වා සාරථි ආවාටං ඛණන්තො උද්ධං අනොලොකෙත්වාව චතුත්ථං ගාථමාහ.

රඤ්ඤො මූගො ච පක්ඛො ච පුත්තො ජාතො අචෙතසො,
සොම්හි රඤ්ඤා සමජ්ඣිට්ඨො පුත්තං මෙ නිඛණං වනෙති.

තත්ථ **පක්ඛොති** පීඨසප්පි. **මූගොති** වචනෙනෙව පනස්ස බධිරභාවො සිද්ධො. **අචෙතසොති** අචිත්තකො. සොළස වස්සානි අකම්පිතත්තා එවමාහ. **සමජ්ඣිට්ඨොති** ආණත්තො. **නිඛණං වනෙති** වනෙ නිඛණෙය්‍යාසි.

අථ නං මහාසත්තො ආහ.

න බධිරො න මූගොස්මි න පක්ඛො නපි පඞ්ගුලො,
අධම්මං සාරථි කයිරා මඤ්චෙ ත්වං නිඛණං වනෙ.

ඌරූ බාහූ ච මෙ පස්ස භාසිතඤ්ච සුණොහි මෙ,
අධම්මං සාරථි කයිරා මඤ්චෙ ත්වං නිඛණං වනෙති.

තත්ථ න බධිරොති සම්ම. සාරථි සචෙ රාජා එවරූපං පුත්තං මාරෙතුං ආණාපෙසි අහං එවරූපො න භවාමීති දීපෙතුං එවමාහ. **මඤ්ච ත්වං නිඛණං වනෙති** සචෙ බධිරභාවාදිරහිතං එවරූපං මං වනෙ නිඛණෙය්‍යාසි අධම්මං කරෙය්‍යාසීති. **ඌරූති** ඉදං සො පුරිම ගාථං සුත්වාපි තං අහොලොකෙන්තමෙව දිස්වා අලඞ්කතසරීරමස්ස දස්සෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ආහ. තස්සත්ථො-ඉමෙ මෙ කදලික්ඛන්ධ සදිසෙ ඌරූ කනකච්ඡවිබාහු ච පස්ස මධුරවචනඤ්ච මෙ සුණොහීති.

තතො සාරථි කො නු ඛො එස ආගතකාලතො පට්ඨාය අත්තාන මෙව වණ්ණෙතීති ආවාටඛණනං පහාය උද්ධං ඔලොකෙන්තො තස්ස රූපසම්පත්තිං දිස්වා මනුස්සො වා දෙවො වාති අජානන්තො ඉමං ගාථමාහ.

දෙවතානුසි ගන්ධබ්බො ආදු සක්කො පුරින්දදො,
කො වා ත්වං කස්ස වා පුත්තො කථං ජානෙමු තං මයන්ති.

අථ නං මහාසත්තො අත්තානං ආවිකත්වා ධම්මං දෙසෙන්තො ආහ.

නම්හි දෙවො න ගන්ධබ්බො නාපි සක්කො පුරින්දදො,
කාසිරඤ්ඤො අහං පුත්තො යං කාසුයා නිහඤ්ඤසි.

තස්ස රඤ්ඤො අහං පුත්තො යං ත්වං සමුපජීවසි,
අධම්මං සාරථි කයිරා මං චෙ ත්වං නිඛණං වනෙ.

යස්ස රුක්ඛස්ස ඡායාය නිසීදෙය්‍ය සයෙය්‍ය වා,
න තස්ස සාඛං භඤ්ජෙය්‍ය මිත්තදූභො හි පාපකො.

යථා රුක්ඛො තථා රාජා යථා සාඛා තථා අහං,
යථා ඡායූපගො පොසො එවං ත්වමසි සාරථි,
අධම්මං සාරථි කයිරා මඤ්ච ත්වං නිඛණං වනෙති.

තත්ථ **නිහඤ්ඤසීති** නිහනිස්සසි යං ත්වං එත්ථ නිහනිස්සාමීති සඤ්ඤාය කාසුං නිඛණසි සො අහන්ති දීපෙති. සො රාජපුත්තො අහන්ති වුත්තෙපි න සද්දහති මධුරකථාය පනස්ස බජ්ඣිත්වා ධම්මං සුණන්තො අට්ඨාසි. **මිත්තදූභොති** පරිභුත්තච්ඡායස්ස රුක්ඛස්සාපි තාව සාඛං භඤ්ජන්තො මිත්තඝාතකො හොති ලාමකපුරිසො කිමඞ්ග පන යො මිත්තස්ස ඝාතකොති. **ඡායූපගොති** පරිභොගත්ථාය ඡායං උපගතපුරිසො විය රාජානං නිස්සාය ජීවමානො ත්වන්ති වදති.

එවං කථෙන්තෙපි බොධිසත්තෙ න සද්දහතෙව. අථ මහාසත්තො සද්දහාපෙස්සාමි නන්ති දෙවතානං සාධුකාරෙනෙව අත්තනො ච ඝොසෙන වනසණ්ඩං උන්නාදෙන්තො දසමිත්තපූජකගාථා නාම ආරභි.

පහූතභක්ඛො භවති විප්පවුත්ථො සකා ඝරා,
බහූ නං උපජීවන්ති යො මිත්තානං න දූභති.

යං යං ජනපදං යාති නිගමෙ රාජධානියො,
සබ්බත්ථ පූජිතො හොති යො මිත්තානං න දූභති.

නාස්ස චොරා පසහන්ති නාතිමඤ්ඤෙති ඛත්තියො,
සබ්බෙ අමිත්තෙ තරති යො මිත්තානං න දූභති.

අක්කුද්ධො සඝරං එති සභාය පටිනන්දිතො,
ඤාතීනං උත්තමො හොති යො මිත්තානං න දූභති.

සක්කත්වා සක්කතො හොති ගරු හොති සගාරවො,
වණ්ණකිත්තිභතො හොති යො මිත්තානං න දූභති.

පූජකො ලභතෙ පූජං වන්දකො පටිවන්දනං,
යසො කිත්තිඤ්ච පප්පොති යො මිත්තානං න දූභති.

අග්ගි යථා පජ්ජලති දෙවතාව විරොචති,
සිරියා අජහිතො හොති යො මිත්තානං න දූභති.

ගාවො තස්ස පජායන්ති ඛෙත්තෙ වුත්තං විරූහති,
වුත්තානං ඵලමස්නාති යො මිත්තානං න දූභති.

දරිතො පබ්බතාතො වා රුක්ඛාතො පතිතො නරො,
චුතො පතිට්ඨං ලභති යො මිත්තානං න දූභති.

විරූළ්හමූලසන්තානං නිග්‍රොධමිව මාලුතො,
අමිත්තා නප්පසහන්ති යො මිත්තානං න දූභතීති.

තත්ථ **සඝරන්ති** සකඝරං. අයමෙව වා පාඨො. **න දූභතීති** න දුස්සති. **සබ්බත්ථ පූජිතො හොතීති** ඉදං සීවලිවත්ථුනා වණ්ණෙතබ්බං. **නප්පසහන්තීති** පසය්හකාරං කාතුං න සක්කොන්ති. ඉදං **සංකිච්චසාමණෙර** වත්ථුනා දීපෙතබ්බං. **නාතිමඤ්ඤෙති ඛත්තියොති** ඉදං ජොතිපාලවත්ථුනා දීපෙතබ්බං. **තරතීති** අතික්කමති. **සඝරන්ති** මිත්තදූභී හි **අත්තනො** ඝරං ආගච්ඡන්තොපි ඝට්ටිතචිත්තො කුද්ධොව **ආගච්ඡති අයං** අකුද්ධො සකං ඝරං එති. **පටිනන්දිතොති** බහුන්නං සන්නිපාතට්ඨානෙ **අමිත්තදූභිතො** ගුණකථං කථෙන්ති තාය සො නන්දිතො හොති පමුදිතො. **සක්කත්වාති** සො හි පරං සක්කත්වා සයම්පි පරෙහි සක්කතො හොති පරෙසු ච **සගාරවො** සයම්පි තෙසං ගරුකො හොති. **වණ්ණකිත්තිභතොති** භතවණ්ණකිත්ති ගුණවණ්ණඤ්චෙව කිත්තිසද්දඤ්ච උක්ඛිපිත්වා චරන්තො නාම හොතීති අත්ථො. **පූජකොති** මිත්තානං පූජකො හුත්වා සයම්පි පූජං ලභති. **වන්දකොති** බුද්ධාදීනං කල්‍යාණමිත්තානං වන්දකො පුනබ්භවෙ පටිවන්දනං ලභති. **යසො කිත්තින්ති** ඉස්සරියපරිවාරඤ්ච ගුණකිත්තිඤ්ච. ඉමාය ගාථාය චිත්තස්ස ගහපතිනො වත්ථුං කථෙතබ්බං. **පජ්ජලතීති** ඉස්සරියපරිවාරෙන පජ්ජලති. **සිරියා අජහිතොති** එත්ථ අනාථපිණ්ඩිකස්ස වත්ථුං කථෙතබ්බං. **අස්නාතීති** පරිභුඤ්ජති. **පතිට්ඨං ලභතීති** චුල්ලපදුමජාතකෙන දීපෙතබ්බං. **විරූළ්හමූලසන්තානන්ති** වඩ්ඪිතමූලපාරොහං. **අමිත්තා නප්පසහන්තීති** එත්ථ කුරරඝරිය **සොණත්ථෙරස්ස** මාතුගෙහං පවිට්ඨචොරවත්ථුං කථෙතබ්බං.

සූතෙදු එත්තිකාහි ගාථාහි ධම්මං දෙසෙන්තම්පි තං අසඤ්ජානිත්වා කින්නුඛොති රථසමීපං ගන්ත්වා තත්ථ තඤ්ච පසාධනභණ්ඩඤ්ච උභයම්පි දිස්වා පුන ගන්ත්වා ඔලොකෙන්තො සඤ්ජානිත්වා පාදෙසු පතිත්වා අඤ්ජලිම්පග්ගය්හ යාචන්තො ඉමං ගාථමාහ.

එහි තං පටිනෙස්සාමි රාජපුත්ත සකං ඝරං,
රජ්ජං කාරෙහි භද්දන්තෙ කිං අරඤ්ඤෙ කරිස්සසීති.

මහාසත්තො ආහ.

අලං මෙ තෙන රජ්ජෙන ඤාතකෙහි ධනෙන වා,
යං මෙ අධම්මචරියාය රජ්ජං ලබ්භෙථ සාරථීති.

තත්ථ අලන්ති පටික්ඛෙපවචනං.

සාරථි ආහ.

පුණ්ණපත්තං පලබ්භෙහි රාජපුත්ත ඉතො ගතො,
පිතා මාතා ච මෙ දජ්ජුං රාජපුත්ත තයී ගතෙ.

ඔරොධා ච කුමාරා ච වෙසියානා ච බ්‍රාහ්මණා,
තෙපි අත්තමනා දජ්ජුං රාජපුත්ත තයී ගතෙ.

හත්ථාරූහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
තෙපි දජ්ජුං පතීතා මෙ රාජපුත්ත තයී ගතෙ.

බහු ජානපදා චඤ්ඤෙ නෙගමා ච සමාගතා,
උපායනානි මෙ දජ්ජුං රාජපුත්ත තයී ගතෙති.

තත්ථ පුණ්ණපත්තන්ති තුට්ඨිදායං. දජ්ජුන්ති සත්තරතනවස්සං වස්සන්තා විය මම අජ්ඣාසයපූරණං තුට්ඨිදායං දදෙය්‍යුන්ති ඉදං සො අප්පෙව නාම මයි අනුකම්පාය ගච්ඡෙය්‍යාති චින්තෙත්වා ආහ. වෙසියානාති වෙස්සා. උපායනානීති පණ්ණාකාරෙ.

මහාසත්තො ආහ.

පිතුමාතුචහං චත්තො රට්ඨස්ස නිගමස්ස ච,
අථො සබ්බකුමාරානං නත්ථි මය්හං සකං ඝරං.

අනුඤ්ඤාතො අහං මත්‍යා සඤ්චත්තො පිතරා අහං,
එකො අරඤ්ඤෙ පබ්බජිතො න කාමෙ අභිපත්ථයෙති.

තත්ථ පිතුමාතුචාති පිතරාච මාතරාච ඉතරෙසුපි එසෙව නයො. මත්‍යාති සම්ම සාරථි අහං සත්තාහං පරිච්ඡින්දිත්වා වරං ගණ්හන්තියා මාතරා අනුඤ්ඤාතො නාම. සඤ්චත්තොති සුට්ඨු චත්තො. පබ්බජිතොති පබ්බජිත්වා අරඤ්ඤෙ වසනත්ථාය නික්ඛන්තොති අත්ථො.

එවං මහාසත්තස්ස අත්තනො ගුණෙ අනුස්සරන්තස්ස පීති උප්පජ්ජි. තතො පීතිවෙගෙන උදානං උදානෙන්තො ආහ,

අපි අතරමානානං ඵලාසාව සමිජ්ඣති,
විපක්කබ්‍රහ්මචරියොස්මි එවං ජානාහි සාරථී.

අපි අතරමානානං සම්මදත්ථො විපච්චති,
විපක්කබ්‍රහ්මචරියොස්මි නික්ඛන්තො අකුතොභයොති.

තත්ථ **ඵලාසාති** අතරමානස්ස සොළසවස්සෙහි සමිද්ධං අජ්ඣාසයඵලං දස්සෙතුං එවමාහ. **විපක්කබ්‍රහ්මචරියොති** නිට්ඨං පත්ථනමනොරථො. **සම්මදත්ථො විපච්චතීති** උපායෙන කාරණෙන කත්තබ්බකිච්චං සම්පජ්ජති.

සාරථි ආහ.

එවං වග්ගුකථො සන්තො විසට්ඨවචනොචසි,
තස්මා පිතුච්ච මාතුච්ච සන්තිකෙ න භණී තදාති.

තත්ථ **වග්ගුකථොති** සල්ලහුකථො.

තතො මහාසත්තො ආහ.

නාහං අසන්ධිතා පක්ඛො න බධිරො අසොතතා,
නාහං අජිව්හතා මූගො මා මං මූගො අධාරයි.

පුරිමං සරාමහං ජාතිං යත්ථ රජ්ජමකාරයිං,
කාරයිත්වා තහිං රජ්ජං පාපත්ථං නිරයං භුසං.

වීසතිං චෙව වස්සානි තහිං රජ්ජමකාරයිං,
අසීති වස්සසහස්සානි නිරයම්හි අපච්චිසං.

තස්ස රජ්ජස්සහං භීතො මා මං රජ්ජාභිසෙචයුං,
තස්මා පිතුච්ච මාතුච්ච සන්තිකෙ න භණිං තදා.

උච්ඡඞ්ගෙ මං නිසීදෙත්වා පිතා අත්ථානුසාසති,
එකං හනථ බන්ධථ එකං ඛාරාපතච්ඡිකං,
එකං සූලස්මිං අප්පෙථ ඉච්චස්සමනුසාසති.

තස්සාහං ඵරුසං සුත්වා වාචායො සමුදීරිතා,
අමූගො මූගවණ්ණෙන අපක්ඛො පක්ඛසම්මතො,
සකෙ මුත්තකරීසස්මිං අච්ඡාහං සම්පරිප්ලුතො.

කසිරඤ්ච පරිත්තඤ්ච තඤ්ච දුක්ඛෙන සංයුතං,
කො තං ජීවිතමාගම්ම වෙරං කයිරාථ කෙනචි.

පඤ්ඤාය ච අලාභෙන ධම්මස්ස ච අදස්සනං,
කො තං ජීවිතමාගම්ම වෙරං කයිරාථ කෙනචි.

අපි අතරමානානං ඵලාසාව සමිජ්ඣති,
විපක්කබ්‍රහ්මචරියොස්මි එවං ජානාහි සාරථි.

අපි අතරමානානං සම්මදත්ථො විපච්චති,
විපක්කබ්‍රහ්මචරියොස්මි නික්ඛන්තො අකුතොභයොති.

තත්ථ **අසන්ධිතාති** සන්ධීනං අභාවෙන. **අසොතතාති** සොතාභාවෙන. **අජිව්හතාති** සම්පරිවත්තනජිව්හාය අභාවෙන මූගොපහං න භවාමි. **යස්මාති** යාය ජාතියං බාරාණසිනගරෙ රජ්ජං කාරෙසිං. **පාපත්ථන්ති** පාපතං පතිතොස්මීති දීපෙති. **රජ්ජාභිසෙවයුන්ති** රජ්ජෙ අභිසෙවයුං. **නිසීදෙත්වාති** නිසීදාපෙත්වා. **අත්ථානුසාසතීති** අත්ථං අනුසාසති. **ඛාරපතච්ඡිකන්ති** සත්තීහි පහරිත්වා ඛාරං ආපතච්ඡිකං කරෙථ. **අප්පෙථාති** ආවුණෙථ. **ඉච්චස්ස මනුසාසතීති** එවං අනුසාසති. **තස්සාහන්ති** තස්ස අහං. **පක්ඛසම්මතොති** පක්ඛොතිසම්මතො අහොසිං. **අච්ඡාහන්ති** අච්ඡිං අහං අවසින්ති අත්ථො. **සම්පරිප්ලුතොති** සම්මා පරිකිණ්ණො නිමුග්ගො හුත්වාති අත්ථො. **කසිරන්ති** දුක්ඛං ඉදං වුත්තං හොති සම්ම සාරථි සචෙ හි සත්තානං ජීවිතං දුක්ඛම්පි සමානං බහුං චිරට්ඨිතිකං භවෙය්‍ය වට්ටෙය්‍ය පරිත්තකං වා සමානං සචෙ සුඛමෙව භවෙය්‍ය වට්ටෙය්‍ය ඉදං පන කසිරඤ්ච පරිත්තඤ්ච සකලෙන වට්ටදුක්ඛෙන සම්පයුත්තං සන්නිහිතං ඔමද්දිතං. **වෙරන්ති** පාණාතිපාතාදිපඤ්චවිධං. **කෙනචීති** කෙනචිපි කාරණෙන. **පඤ්ඤායචාති** විපස්සනාපඤ්ඤාය. **ධම්මස්සාති** සොතාපත්තිමග්ගස්ස. පුන උදන ගාථායො අගන්තුකාමතාය පිරභාවදීපනත්ථං කථෙසීති.

තං සුත්වා සුනන්දො අයං කුමාරො එවරූපං රජ්ජසිරිං කුණපං විය ඡඩ්ඩෙත්වා අත්තනො අධිට්ඨානං අභින්දිත්වා පබ්බජිස්සාමීති අරඤ්ඤං පවිට්ඨො මම ඉමිනා දුජ්ජීවිතෙන කො අත්ථො අහම්පි තෙන සද්ධිං පබ්බජිස්සාමීති චින්තෙත්වා ගාථමාහ.

අහම්පි පබ්බජිස්සාමි රාජපුත්ත තවන්තිකෙ,
අව්හයස්සු මං භද්දන්තෙ පබ්බජ්ජා මම රුච්චතීති.

තත්ථ **තවන්තිකෙති** තව සන්තිකෙ. **අව්හයස්සූති** එහි පබ්බජාති පක්කොසස්සු.

එවං තෙන යාචිතො මහාසත්තො සචාහං ඉදානෙවෙතං පබ්බාජෙස්සාමි මාතාපිතරො මෙ ඉධ නාගච්ඡිස්සන්ති **අථ** තෙසං පරිහානි භවිස්සති ඉමෙ අස්සා ච රථො ච පසාධනභණ්ඩඤ්ච නස්සිස්සන්ති යක්ඛො සො බාධිතො නු ඛො තෙන **සාරථීති** ගරහාපි මෙ උප්පජ්ජිස්සතීති චින්තෙත්වා අත්තනොව ගරහාමොචනත්ථං මාතාපිතුන්නඤ්ච වඩ්ඪිං සම්පස්සන්තො අස්සෙච රථඤ්ච පසාධනභණ්ඩකඤ්ච තස්ස ඉණං කත්වා දස්සෙන්තො ගාථමාහ.

රථං නිය්‍යාදයිත්වාන අනණො එහි සාරථි,
අනණස්ස හි පබ්බජ්ජා එතං ඉසීහි වණ්ණිතන්ති.

තත්ථ **එතන්ති** එතං කාරණං බුද්ධාදීහි ඉසීහි සුපසත්ථං.

තං සුත්වා සාරථි සචෙ මයි නගරං ගතෙ එස අඤ්ඤත්ථ ගච්ඡෙය්‍ය පිතා චස්ස ඉමං පවත්තිං සුත්වා පුත්තං මෙ දස්සෙහීති ආගතො ඉමං න පස්සෙය්‍ය රාජාණම්පි මෙ කරෙය්‍ය තස්මාහං අත්තනො ගුණෙ කථෙත්වා අගමනත්ථාය පටිඤ්ඤං ගණ්හාමීති චින්තෙත්වා ගාථාද්වයමාහ.

යදෙව ත්‍යාහං වචනං අකරං භද්දමත්ථු තෙ,
තදෙව මෙ ත්වං වචනං යාචිතො කත්තුමරහසි.

ඉධෙව තාව අච්ඡස්සු යාව රාජානමානයෙ,
අප්පෙව තෙ පිතා දිස්වා පතීතො සුමනො සියාති.

තතො මහාසත්තො ආහ.

කරෙමි තෙ තං වචනං යං මං භණසි සාරථි,
අහම්පි දට්ඨුකාමොස්මි පිතරමෙම ඉධාගතං.

එහි සම්ම නිවත්තස්සු කුසලං වජ්ජාසි ඤාතිනං,
මාතරං පිතරං මය්හං වුත්තො වජ්ජාසි වන්දනන්ති.

තත්ථ **කරෙමිතෙතන්ති** කරෙමි තෙ එතං වචනං. **එහිසම්ම නිවත්තස්සූති** සම්ම තත්ථ ගන්ත්වා එහි එත්තොව ඛිප්පමෙව නිවත්තස්සු. **වුත්තොවජ්ජාසීති** මයා වුත්තො හුත්වා පුත්තො වො තෙමියො වන්දතීති වන්දනං වදෙය්‍යාසීති සුවණ්ණකදලිවිය ඔනමිත්වා පඤ්ච පතිට්ඨිතෙන බාරාණසිනගරාභිමුඛො මාතාපිතරො වන්දිත්වා සාරථිස්ස සාසනං අදාසි.

සො සාසනං ගහෙත්වා–

තස්ස පාදෙ ගහෙත්වාන කත්වාච නං පදක්ඛිණං,
සාරථි රථමාරුය්හ රාජද්වාරං උපාගමීති.

තත්ථ **තස්සාති** භික්ඛවෙ එවං වුත්තෙ සො සාරථි තස්ස කුමාරස්ස **පාදෙගහෙත්වා** තං පදක්ඛිණං කත්වා රථමාරුය්හ රාජද්වාරං උපාගමි.

තස්මිං ඛණෙ චන්දදෙවී සීහපඤ්ජරං විවරිත්වා කා නු ඛො මෙ පුත්තස්ස පවත්තීති සාරථිස්ස ආගමනමග්ගං ඔලොකෙන්තී තං එකකං ආගච්ඡන්තං දිස්වා පරිදෙවි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සුඤ්ඤං මාතා රථං දිස්වා එකං සාරථිමාගතං,
අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි රොදන්තී නං උදික්ඛති.

අයං සො සාරථි එති නිහන්ත්වාන මමත්‍රජං,
නිහතො නූන මෙ පුත්තො පථව්‍යා භූමිවඩ්ඪනො.

අමිත්තා නූන නන්දන්ති පතීතා නූන වෙරිනො,
ආගතං සාරථිං දිස්වා නිහන්ත්වාන මමත්‍රජං.

සුඤ්ඤං මාතා රථං දිස්වා එකං සාරථිමාගතං,
අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි රොදන්තී පරිපුච්ඡති.

කින්නු මූගො කින්නු පක්ඛො කින්නු සො විලපී තදා,
නිහඤ්ඤමානො භූමියා තමෙම අක්ඛාහි සාරථි.

කථං හත්ථෙහි පාදෙහි මූගො පක්ඛො විවජ්ජයි,
නිහඤ්ඤමානො භූමියා තමෙම අක්ඛාහි පුච්ඡිතොති.

තත්‍ථ **මාතාති** තෙමියස්ස මාතා. **පථව්‍යාභූමිවද්ධනොති** සො මම පුත්තො භූමිවද්ධනො පථව්‍යා නූන නිහතො. **රොදන්තී පරිපුච්ඡතීති** රථං එකමන්තෙ ඨපෙත්වා මහාතලං ආරුය්හ වන්දිත්වා **එකමන්තං** ඨිතං පරිපුච්ඡති. **කින්නූති** කින්නු සො මම පුත්තො මූගොති යෙව පක්ඛොයෙවච. **තදාති** යදා තං ත්වං කාසුයං ඛිපිත්වා කුද්දාලෙන **මත්‍ථකෙ** පහරි තදා. **නිහඤ්ඤමානොභූමියාති** භූමියං නිහඤ්ඤමානො කින්නු විලපි. **කිං මෙති** තං මෙ සබ්බං අපරිහාපෙත්වා **අක්ඛාහි**. **විවජ්ජසීති** අපෙහි මා මං මාරෙහීති කථං හත්‍ථපාදෙ එන්දන්තො තං **අපනුදීති**.

සාරථි ආහ.

අක්ඛිස්සන්තෙ අහං අය්‍යෙ දජ්ජාසි අභයං මම,
යම්මෙ සුතං වා දිට්ඨං වා රාජපුත්තස්ස සන්තිකෙති.

තත්‍ථ **දජ්ජාසීති** සචෙ දදෙය්‍යාසි ඉදං සො සචාහං තව පුත්තො නෙව මූගො න පක්ඛො මධුරකථො ධම්මකථිකොති වක්ඛාමි අථ කස්මා තං ගණ්හිත්වා නාගතොසීති මෙ රාජා කුද්ධො රාජාණම්පි කාරෙය්‍ය අභයං තාව යාචාමීති චින්තෙත්වා ආහ.

අථ තං චන්දදෙවී ආහ.

අභයං සම්ම තෙ දම්මි අභීතො භණ සාරථි,
යං තෙ සුතං වා දිට්ඨං වා රාජපුත්තස්ස සන්තිකෙති.

තතො සාරථි ආහ.

න සො මූගො න සො පක්ඛො විස්සට්ඨවචනොචසො,
රජ්ජස්ස කිර සො භීතො අකරී ආලයෙ බහූ.

පුරිමං සො සරතී ජාතිං යත්‍ථ රජ්ජමකාරයි,
කාරයිත්වා තහිං රජ්ජං පාපත්‍ථ නිරයං භුසං.

වීසතිඤ්චෙව වස්සානි තහිං රජ්ජමකාරයි,
අසීති වස්සසහස්සානි නිරයම්හි අපච්චි සො.

තස්ස රජ්ජස්ස සො භීතො මා මං රජ්ජාභිසෙචයුං,
තස්මා පිතුච්ච මාතුච්ච සන්තිකෙ න භණී තදා.

අඞ්ගපච්චඞ්ගසම්පන්නො ආරොහපරිනාහවා,
විස්සට්ඨවචනො පඤ්ඤො මග්ගෙ සග්ගස්ස තිට්ඨති.

සචෙ ත්වං දට්ඨුකාමාසි රාජපුත්තිං තවත්‍රජං,
එහි තං පාපයිස්සාමි යත්‍ථ සම්මති තෙමියොති.

තත්‍ථ **විස්සට්ඨවචනොති** අපලිබුද්ධකථො. **ආලයෙ බහූති** තුම්හාකං වචනානි බහූනි අකාසි. **පඤ්ඤොති** පඤ්ඤවා. **සචෙ ත්වන්ති** රාජානං ධුරං කත්වා උභොපි තෙ එවමාහ. **යත්‍ථ සම්මතීති** යත්‍ථ වො පුත්තො මයා ගහිතපටිඤ්ඤො හුත්වා අච්ඡති තත්‍ථ පාපයිස්සාමි. පපඤ්චං අකත්වා ලහුං ගන්තුං වට්ටතීති.

කුමාරෙ පන සාරථිං පෙසෙත්වා පබ්බජිතුකාමො ජාතො තස්සමත්තං ඤත්වා සක්කො විස්සකම්මං පෙසෙසි තාත තෙමියකුමාරො පබ්බජිතුකාමො තස්ස පණ්ණසාලඤ්ච පබ්බජිතපරික්ඛාරෙ ච මාපෙත්වා එහීති. සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා වෙගෙනාගන්ත්වා තියොජනිකෙ වනසණ්ඩෙ අස්සමං මාපෙත්වා රත්තිට්ඨානදිවාට්ඨානපොක්ඛරණීආවාටඵලරුක්ඛසම්පන්නං කත්වා පබ්බජිතපරික්ඛාරෙ මාපෙත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො. මහාසත්තො තං දිස්වා සක්කදත්තියභාවං ඤත්වා පණ්ණසාලං පවිසිත්වා වත්ථානි අපනෙත්වා රත්තවාකචීරං නිවාසෙත්වාච පාරුපිත්වාච අජිනං එකංසං කත්වා ජටාමණ්ඩලං බන්ධිත්වා කාජං අංසෙ කත්වා කත්තරදණ්ඩං ආදාය පණ්ණසාලතො නික්ඛමිත්වා පබ්බජිතසිරිං සමුබ්බහන්තො අපරාපරං චඞ්කමිත්වා අහොසුඛන්ති උදානං උදානෙන්තො පණ්ණසාලං පවිසිත්වා කට්ඨත්ථරකෙ නිසින්නො පඤ්චාභිඤ්ඤා නිබ්බත්තෙත්වා සායණ්හසමයෙ නික්ඛමිත්වා චඞ්කමනකොටියං ඨිතකාරරුක්ඛතො පණ්ණානි ගහෙත්වා සක්කදත්තිය භාජනෙ අලොණකෙ අතක්කකෙ නිද්ධූපනෙ උදකෙ සෙදෙත්වා අමතං පරිභුඤ්ජන්තො විය පරිභුඤ්ජිත්වා චත්තාරො බ්‍රහ්මවිහාරෙ භාවෙන්තො තත්ථ වාසං කප්පෙසි. කාසිරාජාපි සුනන්දස්ස වචනං සුත්වා මහාසෙනගුත්තං පක්කොසාපෙත්වා ගමනපරිවච්ඡං කාතුං ආහ.

යොජයන්තු රථෙ අස්සෙ කච්ඡං නාගාන බන්ධථ,
උදීරයන්තු සඞ්ඛපණවා වදන්තු එකපොක්ඛරා.

නදන්තු භෙරී සන්නද්ධා වග්ගූ වදතු දුන්දුභී,
නෙගමාච මං අන්වෙන්තු ගච්ඡං පුත්තනිවෙදකො.

ඔරොධා ච කුමාරා ච වෙසියානා ච බ්‍රාහ්මණා,
ඛිප්පං යානානි යොජෙන්තු ගච්ඡං පුත්තනිවෙදකො.

හත්ථාරොහා අණීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
ඛිප්පං යානානි යොජෙන්තු ගච්ඡං පුත්තනිවෙදකො.

සමාගතා ජානපදා නෙගමාච සමාගතා,
ඛිප්පං යානානි යොජෙන්තු ගච්ඡං පුත්තනිවෙදකොති.

තත්ථ **උදීරයන්තූ**ති නාදං මුඤ්චන්තු. **වදන්තූ**ති වජ්ජන්තු. **එකපොක්ඛරා**ති එකකඛිභෙරියො. **සන්නද්ධා**ති සුට්ඨුසන්නද්ධා. **වග්ගූ**ති මධුරස්සරා. **ගච්ඡන්**ති ගමිස්සාමි. **පුත්තනිවෙදකො**ති පුත්තස්ස නිවෙදකො හුත්වා ගච්ඡාමි තං ඔවදිත්වා මම වචනං ගාහාපෙත්වා තත්ථෙව තං රතනරාසිම්හි ඨපෙත්වා අභිසිඤ්චිත්වා ආනෙතුං ගච්ඡාමීති අධිප්පායෙනෙවමාහ. **සමාගතා**ති සන්නිපතිතා හුත්වා.

එවං රඤ්ඤා ආණත්තා සාරථිනො අස්සෙ යොජෙත්වා රථෙ රාජද්වාරෙ ඨපෙත්වා රඤ්ඤො ආරොචෙසුං. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

අස්සෙ ච සාරථි යුත්තෙ සින්ධවෙ සීඝවාහනෙ,
රාජද්වාරං උපාගච්ඡුං යුත්තා දෙව ඉමෙ හයාති.

තත්ථ **අස්සෙති** සින්ධවජාතිකෙ සීඝවාහනෙ අස්සෙ ආදාය. **සාරථීති** සාරථිනො. **යුත්තෙති** රථෙසු යොජිතෙ. **උපාගච්ඡුන්ති** තෙ රථෙසු යුත්තෙ අස්සෙ ආදාය ආගමිංසු ආගන්ත්වා ච පන **යුත්තා දෙව ඉමෙ හයාති** ආරොචෙසුං.

තතො රාජා ආහ.

ථූලා ජවෙන හායන්ති කිසා හායන්ති ථාමුනාති.

එවරූපෙ අස්සෙ මා ගණ්හථාති. සාරථී වදිසු.

කිසෙ ථූලෙ විවජ්ජෙත්වා සංසට්ඨා යොජිතා හයාති.

දෙව ජවෙන වණ්ණෙන බලෙන ච සදිසාව හයා යොජිතාති අත්ථො.

රාජා පුත්තස්ස සන්තිකං ගච්ඡන්තො චත්තාරො වණ්ණෙ අට්ඨාරස සෙනියො සබ්බඤ්ච බලකායං සන්නිපාතෙසි. සබ්බඤ්ච බලකායං සන්නිපාතෙන්තස්ස තයො දිවසා අතික්කන්තා. අථ චතුත්ථෙ දිවසෙ නික්ඛමිත්වා ගහෙතබ්බයුත්තකං ගහෙත්වා තං අස්සමං ගන්ත්වා පුත්තෙන පටිනන්දිතො පටිසන්ථාරමකාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතො ච රාජා තරමානො යුත්තමාරුය්හ සන්දනං,
ඉත්ථාගාරං අජ්ඣභාසි සබ්බාව අනුයාථ මං.

වාලවීජනිමුණ්හීසං ඛග්ගං ඡත්තඤ්ච පණ්ඩරං,
උපාදිරථමාරුය්හ සුවණ්ණෙන අලඞ්කතො.

තතොච රාජා පායාසි පුරක්ඛත්වාන සාරථිං,
ඛිප්පමෙව උපාගච්ඡි යත්ථ සම්මති තෙමියො.

තඤ්ච දිස්වාන ආයන්තං ජලන්තමිව තෙජසා,
ඛත්තසඞ්ඝපරිබ්බූළ්හං තෙමියො එතදබ්‍රවි.

කච්චිනු තාත කුසලං කච්චි තාත අනාමයං,
කච්චිනු රාජකඤ්ඤායො අරොගා මය්හ මාතරො.

කුසලඤ්චෙව මෙ පුත්ත අථො පුත්ත අනාමයං,
සබ්බාව රාජකඤ්ඤායො අරොගා තුය්හ මාතරො.

කච්චිස්සමජ්ජපො තාත කච්චි තෙ සුරමප්පියං,
කච්චි සච්චෙව ධම්මෙව දානෙ තෙ රමතී මනො.

අමජ්ජපො අහං පුත්ත අථො මෙ සුරමප්පියං,
අථො සච්චෙව ධම්මෙව දානෙ මෙ රමතී මනො.

කච්චි අරොගං යොග්ගං තෙ කච්චි වහති වාහනං,
කච්චි තෙ ව්‍යාධයො නත්ථි සරීරස්සුපතාපනා.

අථො අරොගං යොග්ගං මෙ අථො වහති වාහනං,
අථො මෙ ව්‍යාධයො නත්ථි සරීරස්සුපතාපනා.

කච්චි අනන්තා ච තෙ ඵීතා මජ්ඣෙච බහලා තව,
කොට්ඨාගාරඤ්ච කොසඤ්ච කච්චි තෙ පටිසන්ථතං.

අථො අනන්තා ච මෙ ඵීතා මජ්ඣෙච බහලා මම,
කොට්ඨාගාරඤ්ච කොසඤ්ච සබ්බං මෙ පටිසන්ථතං.

ස්වාගතං තෙ මහාරාජ අථො තෙ අදුරාගතං,
පතිට්ඨාපෙන්තු පල්ලඞ්කං යත්ථ රාජා නිසක්කතීති.

තත්ථ **උපාදිරථමාරුය්හාති** සුවණ්ණපාදුකා රථමාරුය්හන්තු.

ඉමෙ තයො පාදෙ පුත්තස්ස තත්ථෙව අභිසෙකකරණත්ථාය පඤ්ච රාජකකුධභණ්ඩානි ගණ්හථාති ආණාපෙන්තො රාජා ආහ. **සුවණ්ණෙන අලඞ්කතොති** පදං සන්ධාය ආහ. තත්ථ **උපාගඤ්ඡීති** උපාගතො. කායවෙලායාති මහාසත්තස්ස කාරපණ්ණානි පචිත්වා නිබ්බාපෙන්තස්ස නිසින්නවෙලාය. **ජලන්තමිවාති** රාජතෙජෙන ජලන්තං විය. **ඛත්තසඞ්ඝපරිබ්බුළ්හන්ති** කථා ඵාසුකෙන අමච්චසඞ්ඝෙන පරිවුතං. **එතදබ්‍රවීති** බහි ඛන්ධාවාරං නිවෙසෙත්වා පදසාව ආගන්ත්වා වන්දිත්වා නිසින්නං පටිසන්ථාරං කරොන්තො එතං වචනං අබ්‍රවි. **කුසලං අනාමයන්ති** උභයෙනපි ආරොග්‍යමෙව පුච්ඡති. **කච්චිස්සමජ්ජපොති** කච්චසි අමජ්ජපො මජ්ජං න පිවසීති පුච්ඡති **අප්පමජ්ජොතිපි** පාඨො. කුසලකම්මෙසු නප්පමජ්ජසීති අත්ථො. **සුරමප්පියන්ති** සුරාපානං අප්පියං. **සුරමප්පියාතිපි** පාඨො. සුරා අප්පියාති අත්ථො. **ධම්මෙති** දසවිධරාජධම්මෙ. **යොග්ගන්ති** යුගෙ යුඤ්ජිතබ්බකං අස්සගොණාදි. **කච්චි වහතීති** කච්චි අරොගං හුත්වා වහන්ති. **වාහනන්ති** හත්ථිආදි සබ්බවාහනං. **සරීරස්සුපතාපනාති** සරීරස්ස උපතාපනා. **අනන්තාති** පච්චන්තජනපදා. **ඵීතාති** ඉද්ධා සුභික්ඛා ගාළ්හවාසා. **මජ්ඣෙචාති** රට්ඨස්ස මජ්ඣෙ. **බහලාති** ගාමනිගමඝනාවාසා. **පටිසන්ථතන්ති** පටිච්ඡාදිතං ගුත්තං පරිපුණ්ණං වා. **නිසක්කතීති** යස්මිං පල්ලඞ්කෙ රාජා නිසීදිස්සති තං පඤ්ඤාපෙන්තූති වදති.

රාජා මහාසත්තෙ ගාරවෙන පල්ලඞ්කෙ න නිසීදි. අථ මහාසත්තො සචෙ පල්ලඞ්කෙ න නිසීදති පණ්ණසන්ථරං පඤ්ඤපෙථාති වත්වා තස්මිං පඤ්ඤත්තෙ ගාථමාහ.

ඉධෙව තෙ නිසින්නස්ස නියතෙ පණ්ණසන්ථතෙ,
එත්තො උදකමාදාය පාදෙ පක්ඛාලයන්තු තෙති.

තත්ථ **නියතෙති** සුසන්ථතෙ. **එත්තොති** පරිභොගඋදකං දස්සෙන්තො ආහ.

රාජා ගාරවෙන පණ්ණසන්ථරෙපි අනිසීදිත්වා භූමියං නිසීදි. මහාසත්තොපි පණ්ණසාලං පවිසිත්වා තං කාරපණ්ණකං නීහරිත්වා රාජානං තෙන නිමන්තෙන්තො ගාථමාහ.

ඉදම්පි පණ්ණකං මය්හං රන්ධං රාජ අලොණකං,
පරිභුඤ්ජ මහාරාජ පාහුනො මෙසි ආගතොති.

අථ තං රාජා ආහ.

න චාහං පණ්ණං භුඤ්ජාමි න හෙතං මය්හං භොජනං,
සාලීනං ඔදනං භුඤ්ජෙ සුචිං මංසූපසෙචනන්ති.

තත්‍ථ **නචාහ**න්ති පටික්ඛිපිත්‍වා අත්තනො භොජනං වණ්ණෙත්‍වා තස්මිං ගාරවෙන ථොකං පණ්ණකං හත්‍ථතලෙන ගහෙත්‍වා තාත ත්‍වං එවරූපං භොජනං භුඤ්ජසීති පුත්තෙන සද්ධිං පියකථං කථෙන්තො නිසීදි.

තස්මිං ඛණෙ චන්දාදෙවී ඔරොධපරිවුතා ආගන්ත්‍වා පියපුත්තං පාදෙසු ගහෙත්‍වා වන්දිත්‍වා අස්සුපුණ්ණෙහි අක්ඛීහි එකමන්තං නිසීදි. අථ තං රාජා භද්දෙ පුත්තස්ස භොජනං පස්සාති වත්‍වා ථොකං පණ්ණං තස්සා හත්‍ථෙ ඨපෙසි. සෙසිත්ථීනම්පි ථොකං ථොකං අදාසි. තා සබ්බාපි සාමි එවරූපං නාම භොජනං භුඤ්ජසීති වත්‍වා ගහෙත්‍වා අතිදුක්කරං කරොසි සාමීති වත්‍වා නමස්සමානා නිසීදිංසු. රාජා පුන තාත ඉදං මය්හං අච්ඡරියං හුත්‍වා උපට්ඨාතීති ගාථමාහ.

අච්ඡෙරකං මං පටිභාති එකකම්පි රහොගතං,
එදිසං භුඤ්ජමානානං කෙන වණ්ණො පසීදතීති.

තත්‍ථ **එකක**න්ති තාත තං එකකං රහොගතං ඉමිනා භොජනෙන යාපෙන්තං දිස්‍වා මම අච්ඡරියං උපට්ඨාති. **එදිස**න්ති එවරූපං අලොණම්බිලං අධූපනං රන්ධං පත්තං භුඤ්ජන්තානං කෙන කාරණෙන වණ්ණො පසීදතීති තං පුච්ඡි.

අථස්ස සො ආචික්ඛන්තො ආහ.

එකො රාජ නිපජ්ජාමි නියතෙ පණ්ණසන්ථතෙ,
තාය මෙ එකසෙය්‍යාය රාජ වණ්ණො පසීදති.

නවෙ නෙත්තිංසබද්ධා මෙ රාජරක්ඛා උපට්ඨිතා,
තාය මෙ සුඛසෙය්‍යාය රාජ වණ්ණො පසීදති.

අතීතං නානුසොචාමි නප්පජප්පාමනාගතං,
පච්චුප්පන්නෙන යාපෙමි තෙන වණ්ණො පසීදති.

අනාගතප්පජප්පාය අතීතස්සානුසොචනා,
එතෙන බාලා සුස්සන්ති නලොව හරිතො ලුතොති.

තත්‍ථ **නෙත්තිංසබද්ධා**ති ඛග්ගබද්ධා. **රාජරක්ඛා**ති රාජරක්ඛිකා. **නප්පජප්පාමී**ති න පත්‍ථෙමි. **හරිතො**ති හරිතවණ්ණො ලුඤ්චිත්‍වා ආතපෙ ඛිත්තො නලො විය.

රාජා ඉධෙව නං අභිසිඤ්චිත්‍වා ආදාය ගමිස්සාමීති චින්තෙත්‍වා රජ්ජෙන නිමන්තෙන්තො ආහ.

හත්ථානීකං රථානීකං අස්සෙ පත්තී ච වම්මිනො,
නිවෙසනානි රම්මානි අහං පුත්ත දදාමි තෙ.

ඉත්ථාගාරම්පි තෙ දම්මි සබ්බාලඞ්කාරභූසිතං,
තා පුත්ත පටිපජ්ජස්සු ත්වං නො රාජා භවිස්සසි.

කුසලා නච්චගීතස්ස සික්ඛිතා චාතුරිත්ථියො,
කාමෙ තං රමයිස්සන්ති කිං අරඤ්ඤෙ කරිස්සසි.

පටිරාජූහි තෙ කඤ්ඤා ආනයිස්සං අලඞ්කතා,
තාසු පුත්තෙ ජනෙත්වාන අථ පච්ඡා පබ්බජිස්සසි.

යුවා ච දහරෙ චාසි පඨමුප්පත්තිතො සුසු,
රජ්ජං කාරෙහි භද්දන්තෙ කිං අරඤ්ඤෙ කරිස්සසීති.

තත්ථ දසහත්ථිතොපට්ඨාය **හත්ථානීකං** නාම තථා **රථානීකං**. **වම්මිනොති** වම්මබද්ධයුද්ධසූරයොධෙ. **කුසලාති** ඡෙකා. **සික්ඛිතාති** අඤ්ඤෙසුපි ඉත්ථිකිච්චෙසු සික්ඛිතා. **චාතුරිත්ථියොති** චතුර නාගරකිත්ථියො **පටිරාජූහි තෙ කඤ්ඤාති** පුත්ත අඤ්ඤෙසුපි තව රාජකඤ්ඤා ආනයිස්සං. **යුවාති** යොබ්බනප්පත්තො. **දහරොති** තරුණො. **පඨමුප්පත්තිතොති** පඨමවයෙන උප්පත්තිතො සමුග්ගතො. **සුසූති** අතිතරුණො.

ඉතො පට්ඨාය බොධිසත්තස්ස ධම්මකථා.

යුවා චරෙ බ්‍රහ්මචරියං බ්‍රහ්මචාරී යුවා සියා,
දහරස්ස හි පබ්බජ්ජා එතං ඉසීහි වණ්ණිතං.

යුවා චරෙ බ්‍රහ්මචරියං බ්‍රහ්මචාරී යුවා සියා,
බ්‍රහ්මචරියං චරිස්සාමි නාහං රජ්ජෙනමත්ථිකො.

පස්සාමි වොහං දහරං අම්මතාතවදං නරං,
කිච්ඡා ලද්ධං පියං පුත්තං අප්පත්වාව ජරං මතං.

පස්සාමි වොහං දහරිං කුමාරිං චාරුදස්සනං,
නලවංසකළීරංව පලුග්ගං ජීවිතක්ඛයෙ.

දහරාපි හි මීයන්ති නරා ච අථ නාරියො,
තත්ථ කො විස්සසෙ පොසො දහරොම්හීති ජීවිතෙ.

යස්ස රත්‍යා විවසනෙ ආයුං අප්පතරං සියා,
අප්පොදකෙව මච්ඡානං කිං නු කොමාරකං තහිං.
නිච්චමබ්භාහතො ලොකො නිච්චඤ්ච පරිවාරිතො,
අමොඝාසු වජන්තීසු කිං මං රජ්ජෙන සිඤ්චසි.
කෙනමබ්භාහතො ලොකො කෙනච පරිවාරිතො,
කායො අමොඝා ගච්ඡන්ති තං මෙ අක්ඛාහි පුච්ඡිතො.
මච්චුනාබ්භාහතො ලොකො ජරාය පරිවාරිතො,
රත්‍යො අමොඝා ගච්ඡන්ති එවං ජානාහි ඛත්තිය

යථාපි තන්තෙ විතතෙ යං යදෙවූපවීයති,
අප්පකං හොති වෙතබ්බං එවං මච්චානජීවිතං.

යථා වාරිවහො පූරො ගච්ඡං නුපනිවත්තති,
එවමායු මනුස්සානං ගච්ඡං නුපනිවත්තති.

යථා වාරිවහො පූරෙ වහෙ රුක්ඛූපකූලජෙ,
එවං ජරාය මරණෙන වුය්හන්තෙ වත පාණිනොති.

තත්‍ථ **බ්‍රහ්මචාරීයුවාසියා**ති බ්‍රහ්මචාරී හොන්තා යුවාසියා. **ඉසීහී**ති බුද්ධාදීහි. **රජ්ජනමත්‍ථිකො**ති රජ්ජෙන අත්‍ථිකො. **අම්මතාත** වදන්ති අම්මතාතාති වදන්තං. **පලුගග**න්ති මච්චුනා ලුඤ්චිත්වා ගහිතං. **යස්සරත්‍යාවිවසනෙ**ති මහාරාජ යස්ස මාතුකුච්ඡිම්හි පටිසන්ධිගහණතො පට්ඨාය රත්තින්දිවාතික්කමණෙ අප්පතරං ආයු හොති. **කොමාරක**න්ති තස්මිං නගරෙ තරුණභාවො කිං කරිස්සති. **කෙන මබ්භාහතො**ති කෙන අබ්භාගතො ඉදං රාජා සඞ්ඛිත්තෙන භාසිතස්ස අත්‍ථං අජානන්තො පුච්ඡි. **රත්‍යො**ති රත්තියො තා හි ඉමෙසං සත්තානං ආයුඤ්ච වණ්ණබලඤ්ච ඛෙපෙන්තියොව ගච්ඡන්තීති අමොඝා ගච්ඡන්ති නාම. **වෙතබ්බ**න්ති **යං යදෙවූපවිය්‍යති** තස්මිං වීතෙ සෙසං වෙතබ්බං යථා අප්පකං හොති එවං ජීවිතං. **නුපනිවත්තතී**ති තස්මිං තස්මිං ඛණෙ ගතං ගතමෙව හොති න උපනිවත්තති. **වහෙ රුක්ඛූපකූලජෙ**ති උපකූලජෙ රුක්ඛෙ වහෙය්‍ය.

රාජා මහාසත්තස්ස ධම්මකථං සුත්වා ඝරවාසෙ උක්කණ්ඨිතො පබ්බජිතුකාමො හුත්වා අහං තාව පුත්ත නගරං න ගමිස්සාමි ඉධෙව පබ්බජිස්සාමි. සචෙ පන මෙ පුත්තො නගරං ගච්ඡෙය්‍ය සෙතච්ඡත්තමස්ස දදෙය්‍යන්ති තං වීමංසිතුං පුත්ත රජ්ජෙන නිමන්තෙන්තො ආහ.

හත්‍ථානීකං රථානීකං අසෙස පත්තී ච වම්මිනො,
නිවෙසනානි රම්මානි අහං පුත්ත දදාමි තෙ.

ඉත්‍ථාගාරම්පි තෙ දම්මි සබ්බාලඞ්කාරභූසිතං,
තා පුත්ත පටිපජ්ජස්සු ත්වං නො රාජා භවිස්සසි.

කුසලා නච්චගීතස්ස සික්ඛිතා චතුරිත්‍ථියො.
කාමෙ තං රමයිස්සන්ති කිං අරඤ්ඤෙ කරිස්සසි.

පටිරාජූහි තෙ කඤ්ඤා ආනයිස්සං අලඞ්කතා,
තාසු පුත්තෙ ජනෙත්වාන අථ පච්ඡා පබ්බජිස්සසි.

යුවා ච දහරො චාසි පඨමුප්පත්තිතො සුසූ,
රජ්ජං කාරෙහි භද්දං තෙ කිං අරඤ්ඤෙ කරිස්සසි.

කොට්ඨාගාරඤ්ච කොසඤ්ච වාහනානි බලානිච,
නිවෙසනානි රම්මානි අහං පුත්ත දදාමි තෙ.

ගොමණ්ඩලපරිබ්බුළ්හො දසිසඞ්ඝපුරක්ඛතො,
රජ්ජං කාරෙහි භද්දන්තෙ කිං අරඤ්ඤෙ කරිස්සසීති.

තත්ථ **ගොමණ්ඩලපරිබ්බුළ්හොති** සුභාසිතරජ්ජසඤ්ඤුතං මණ්ඩලෙන පරික්ඛිත්තො.

අථ මහාසත්තො රජ්ජෙන අනත්ථිකභාවං පකාසෙන්තො ආහ.

කිං ධනෙන යං ජීයෙථ කිං භරියාය මරිස්සති.
කිං යොබ්බනෙන වණ්ණෙන යං ජරා අභිහෙස්සති.

තත්ථ කා නන්දි කා ඛිඩ්ඩා කා රතී කා ධනෙසනා,
කිං මෙ පුත්තෙහි දාරෙහි රාජ මුත්තොස්මි බන්ධනා.

සොහං එවං පජානාමි මච්චු මෙ නප්පමජ්ජති,
අන්තකෙනාධිපන්නස්ස කා රතී කා ධනෙසනා.

ඵලානමිව පක්කානං නිච්චං පතනතො භයං,
එවං ජාතානමච්චානං නිච්චං මරණතො භයං.

සායමෙකෙ න දිස්සන්ති පාතො දිට්ඨා බහුජ්ජනා,
පාතො එකෙ න දිස්සන්ති සායං දිට්ඨා බහුජ්ජනා.

අජ්ජෙව කිච්චං ආතප්පං කො ජඤ්ඤා මරණං සුවෙ,
න හි නො සඞ්ගරං තෙන මහාසෙනෙන මච්චුනා.

චොරා ධනස්ස පත්ථෙන්ති රාජ මුත්තොස්මි බන්ධනා,
එහි රාජ නිවත්තස්සු නාහං රජ්ජෙනමත්ථිකොති.

තත්ථ **යං ජීයෙථාති** මහාරාජ කිං මං ත්වං ධනෙන නිමන්තෙසි යං ජීයෙථ ඛයං ගච්ඡෙය්‍ය ධනං වා පුරිසං ජහති පුරිසො වා නං ජහිත්වා ගච්ඡතීති සබ්බථා ඛයගාමිමෙව හොති කිං මං තෙන නිමන්තෙසි. **කිං භරියාති** භරියාපි කිං කරිස්සති යා මයි ඨිතෙයෙව මරිස්සති. **වණ්ණෙනාති** වරිතෙන අනුභූතෙන. **තත්ථාති** තස්මිං එවං ජරාමරණධම්මෙ ලොකසන්නිවාසෙ. **කා නන්දී** කා නාම තුට්ඨි. **ඛිඩ්ඩාති** කීළා. **රතීති** පඤ්චකාමගුණරති. **බන්ධනාති** කාමබන්ධනා තණ්හාබන්ධනා මුත්තොස්මි මහාරාජාති ඛාන්තෙන වික්ඛම්භිතත්තා එවමාහ. **මච්චුමෙති** මච්චු මයි නප්පමජ්ජති නිච්චං මම වධාය අප්පමත්තො යෙවාති සො අහං එවං ජානාමි තස්ස මම අන්තකෙන අධිපන්නස්ස අවත්ථටස්ස කා නාම රති කා ධනෙසනාති. **නිච්ච**න්ති ජාතකාලතො පට්ඨාය සදා මරණතො භයමෙව. **ආතප්ප**න්ති විරියං. **කිච්ච**න්ති කාතබ්බං. **කො ජඤ්ඤා මරණං සුවෙති** සුවෙ මරණං ජීවිතං වා කො ජානාති. **සඞ්ගර**න්ති සඞ්කෙතං. **මහාසෙනෙනාති** පඤ්චවීසති භයද්වත්තිංසකම්මකාරණඅට්ඨනවුතිරොගමුඛාදිවසෙන පුථුසෙනෙන. **චොරාධනස්සාති** ධනස්සත්ථාය ජීවිතං වජන්තා චොරා ධනස්ස පත්ථෙන්ති නාම අහං පන ධනපත්ථනා සඞ්ඛාතබන්ධනා මුත්තො න මෙ

ධනෙනත්ථො. නිවත්තනස්සූති මම වචනෙ සම්මා වත්තස්සු රජ්ජං පහාය නෙක්ඛම්මං පටිසරණං කත්වා පබ්බජස්සු යං පන ත්වං චින්තෙසි ඉමං රජ්ජෙ පතිට්ඨාපෙස්සාමීති තං මා චින්තයි නාහං රජ්ජෙනමත්ථිකොති.

ඉති මහාසත්තස්ස දෙසනායථානුසන්ධිනා මත්ථකං පත්තා. තං සුත්වා රාජානඤ්ච චන්දාදෙවිඤ්ච ආදිං කත්වා සොළස සහස්සානි ඔරොධා ච අමච්චාදයො ච පබ්බජිතුකාමා අහෙසුං. රාජා නගරෙ භෙරිං චරාපෙසි යෙ මම පුත්තස්ස සන්තිකෙ පබ්බජිතුං ඉච්ඡන්ති තෙ පබ්බජන්තූති සබ්බසඤ්ච සුවණ්ණකොට්ඨාගාරාදීනං ද්වාරානි විවරාපෙත්වා අසුකට්ඨානෙ ච අසුකට්ඨානෙ ච මහානිධිකුම්භියො අත්ථි තා ගණ්හන්තූති සුවණ්ණපට්ටෙ ලිඛාපෙත්වා මහාතලෙ ථම්භෙ බන්ධාපෙසි නාගරාපි යථා පසාරිතෙව ආපණෙ විවටද්වාරානෙව ගෙහානි පහාය රඤ්ඤො සන්තිකං අගමංසු. රාජා මහාජනෙන සද්ධිං මහාසත්තස්ස සන්තිකෙ පබ්බජි. සක්කදත්තියං තියොජනිකං අස්සමපදං අහොසි.

මහාසත්තො පණ්ණසාලායො විචාරෙසි මජ්ඣට්ඨානෙ පණ්ණසාලායො ඉත්ථීනං දාපෙසි භීරුජාතිකා එතාති ආවිජ්ඣිත්වා පුරිසානං බහි පණ්ණසාලායො අදාසි සබ්බෙපි විස්සකම්මෙන මාපිතෙසු ඵලධරරුක්ඛෙසු උපොසථිකකාලෙ භූමියං සීතාව ඵලානි ගහෙත්වා පරිභුඤ්ජිත්වා සමණධම්මං කරොන්ති. යො කාමවිතක්කං වා ව්‍යාපාදවිතක්කං වා විහිංසාවිතක්කං වා විතක්කෙති තස්ස මනං ජානිත්වා මහාසත්තො ආකාසෙ නිසීදිත්වා ධම්මං දෙසෙසි. තං සුත්වා ඛිප්පමෙව අභිඤ්ඤා ච සමාපත්තියො ච නිබ්බත්තෙන්ති. එකො සාමන්තරාජා කාසිරාජා පබ්බජිතොති සුත්වා බාරාණසියං රජ්ජං ගහෙස්සාමීති නගරං පවිසිත්වා අලඞ්කතනගරං දිස්වා රාජනිවෙසනං ආරුය්හ සත්තවිධං වරරතනං ඔලොකෙත්වා ඉමං ධනං නිස්සාය එකෙන භයෙන භවිතබ්බන්ති චින්තෙත්වා සුරාසොණ්ඩෙ පක්කොසාපෙත්වා රාජා කතරද්වාරෙන නික්ඛන්තොති පුච්ඡිත්වා පාචීනද්වාරෙනාති වුත්තෙ තෙනෙව ද්වාරෙන නික්ඛමිත්වා නදීතීරෙන පායාසි. තස්සාගමනං ඤත්වා මහාසත්තො ච තත්ථ ආගන්ත්වා ආකාසෙ නිසීදිත්වා ධම්මං දෙසෙසි. සො සද්ධිං පරිසාය තස්ස සන්තිකෙ පබ්බජි. එවං අපරෙපීති තීණි රජ්ජානි ඡඩ්ඩිතානි. හත්ථී අරඤ්ඤහත්ථී ජාතා අස්සාපි අරඤ්ඤඅස්සා ජාතා. රථා අරඤ්ඤස්මිං යෙව විනට්ඨා භණ්ඩාගාරෙසු කහාපණෙ අස්සමපදෙ වාලුකා කත්වා විකිරිංසු. සබ්බෙ ච අට්ඨසමාපත්තියො නිබ්බත්තෙත්වා ජීවිතපරියොසානෙ බ්‍රහ්මලොකපරායණා අහෙසුං. තිරච්ඡානගතා හත්ථිඅස්සාපි ඉසිගණෙ චිත්තං පසාදෙත්වා ඡසු කාම සග්ගෙසු නිබ්බත්තිංසු.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපහං රජ්ජං පහාය නික්ඛන්තොයෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා ඡත්තෙ අධිවත්ථා දෙවතා උප්පලවණ්ණා අහොසි. සාරථි සාරිපුත්තො. මාතාපිතරො මහාරාජකුලානි. පරිසා බුද්ධපරිසා මූගපක්ඛපණ්ඩිතො පන අහමෙවාති.

සීහළදීපං පත්වා මඞ්ගණවාසී ඛුද්දකතිස්සත්ථෙරො මහාවංසකත්ථෙරො කටකන්ධකාරවාසී ඵුස්සදෙවත්ථෙරො උපරිමණ්ඩලමාලවාසී මහාරක්ඛිතත්ථෙරො භග්ගරිවාසී මහාතිස්සත්ථෙරො වාමන්තපබ්භාරවාසී මහාසීවත්ථෙරො කාළවෙලවාසී මලියමහාදෙවත්ථෙරොති ඉමෙ ථෙරා කුද්දාලකසමාගමෙ මූගපක්ඛසමාගමෙ අයොඝරසමාගමෙ හත්ථිපාලසමාගමෙ ච පච්ඡාගතකාති වදන්ති. මජ්ඣවාසී මහානාගත්ථෙරො පන මලියමහාදෙවත්ථෙරො ච පරිනිබ්බාණදිවසෙ ආවුසො මූගපක්ඛජාතකෙ පරිසා අජ්ජ පච්ඡින්නාති වදිංසු. කිං කාරණා භන්තෙති. ආවුසො මයං තදා සුරාසොණ්ඩා අහෙසුං අම්හෙහි සද්ධිං සුරං පිවන්තෙ අලභිත්වා සබ්බපච්ඡා නික්ඛමිත්වා පබ්බජිතාති.[1]

මූගපක්ඛජාතකං.[2]

---

22. 2.

කොයං මජ්ඣෙ සමුද්දස්මින්ති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො මහානෙක්ඛම්මං ආරබ්භ කථෙසි.

එකදිවසං හි භික්ඛූ ධම්මසභායං තථාගතස්ස මහානෙක්ඛම්මං වණ්ණයන්තා නිසීදිංසු. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි තථාගතො මහානෙක්ඛම්මං නික්ඛන්තොයෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ විදෙහරට්ඨෙ මිථිලායං මහාජනකො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස ද්වෙ පුත්තා අරිට්ඨජනකො ච පොළජනකො ච තෙසං රාජා ජෙට්ඨස්ස උපරජ්ජං අදාසි කණිට්ඨස්ස සෙනාපතිට්ඨානං. අපරභාගෙ මහාජනකෙ කාලකතෙ අරිට්ඨජනකො රාජා හුත්වා ඉතරස්ස උපරජ්ජං අදාසි. තස්සෙකො පාදමූලිකො රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා දෙව උපරාජා තුම්හෙ ඝාතෙතුකාමොති ආහ. රාජා තස්ස පුනප්පුන කථං සුත්වා භිජ්ජිත්වා පොළජනකං සඞ්ඛලිකාහි බන්ධාපෙත්වා රාජනිවෙසනතො අවිදූරෙ එකස්මිං ගෙහෙ කත්වා ආරක්ඛං දාපෙසි.

කුමාරො සචාහං භාතුවෙරිකො සඞ්ඛලිකා මෙ මා මුච්චන්තු ද්වාරම්පි මා විවරීයතු නොචෙ සඞ්ඛලිකාපි මුච්චන්තු ද්වාරම්පි විවරීයතූති සච්චකිරියං අකාසි. තාවදෙව සඞ්ඛලිකාපි ඛණ්ඩාඛණ්ඩං ඡිජ්ජිංසු. ද්වාරම්පි විවටං. සො නික්ඛමිත්වා එකං පච්චන්තගාමං ගන්ත්වා වාසං කප්පෙසි. පච්චන්තවාසිනො තං සඤ්ජානිත්වා උපට්ඨහිංසු. රාජා ගාහාපෙතුං නාසක්ඛි.

සො අනුපුබ්බෙන පච්චන්තජනපදං හත්ථගතං කත්වා මහාපරිවාරො හුත්වා අහං පුබ්බෙ භාතු න වෙරී ඉදානි පන වෙරීම්හීති මහාජනපරිවුතො මිථිලං පත්වා බහි නගරෙ සෙනං නිවාසෙසි.

---

1. ඉං. ආවුසො අහං තදා එකො සුරාසොණ්ඩකො අහෙසුං මයා සද්ධිං සුරං පිවන්තා අලභිත්වා සබ්බපච්ඡා නික්ඛමිත්වා පබ්බජිතොති.

2. ස්‍යා. තෙමියජාතකං.

නගරවාසිනො පොළජනකකුමාරො ආගතොති සුත්වා බහුකෙ යාන හත්ථිවාහනාදීනි ගහෙත්වා තස්සෙව සන්තිකං අගමිංසු. අඤ්ඤෙපි නාගරා අගමිංසු. සො භාතු සාසනං පෙසෙසි නාහං පුබ්බෙ තුම්හාකං වෙරී ඉදානි පනම්හි වෙරී ඡත්තං වා මෙ දෙථ යුද්ධං වාති.

රාජා යුද්ධං දාතුං ගච්ඡන්තො අග්ගමහෙසිං ආමන්තෙත්වා භද්දෙ යුද්ධෙ ජයපරාජයො නාම න සක්කා ඤාතුං සචෙ මම අන්තරායො හොති ත්වං ගබ්භං රක්ඛෙය්‍යාසීති වත්වා නික්ඛමි. අථ නං යුද්ධෙ පොළජනකස්ස යොධා ජීවිතක්ඛයං පාපෙසුං. රාජා මතොති සකල නගරෙ එකකොලාහලං ජාතං. දෙවී තස්ස මතභාවං ඤත්වා සීඝසීඝං සුවණ්ණසාරාදීනි පච්ඡියං පක්ඛිපිත්වා මත්ථකෙ පිලොතිකං අත්ථරිත්වා උපරි තණ්ඩුලෙ ඔකිරිත්වා කිලිට්ඨපිලොතිකං නිවාසෙත්වා සරීරං විරූපං කත්වා පච්ඡිං සීසෙ ඨපෙත්වා දිවා දිවසෙසව නික්ඛමි කොචි නං න සඤ්ජානි.

සා උත්තරද්වාරෙන නික්ඛමිත්වා කත්ථචි අගතපුබ්බතාය මග්ගං අජානන්තී දිසා වවත්ථපෙතුං අසක්කොන්තී කෙවලං කාළචම්පානගරං නාම අත්ථීති සුතත්තා කාළචම්පානගරං ගමිකා නාම අත්ථීති පුච්ඡමානා නිසීදි. කුච්ඡියං පනස්සා න යො වා සො වා සත්තො පූරිතපාරමී පන මහාසත්තො නිබ්බත්තො තස්ස තෙජෙන සක්කභවනං කම්පි. සක්කො ආවජ්ජන්තො තං කාරණං ඤත්වා තස්සා කුච්ඡියං නිබ්බත්තසත්තො මහාපුඤ්ඤො මයා ගන්තුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා පටිච්ඡන්නං යොග්ගං මාපෙත්වා තත්ථ මඤ්චං පඤ්ඤාපෙත්වා මහල්ලකපුරිසො විය යොග්ගං පාජෙන්තො තාය නිසින්නසාලද්වාරෙ ඨත්වා කාළචම්පානගරගමිකා අත්ථීති පුච්ඡි. අහං තාත ගමිස්සාමීති. තෙනහි යොග්ගං ආරුය්හ නිසීද අම්මාති. තාත අහං පරිපුණ්ණගබ්භා න සක්කා මයා යොග්ගං අභිරූහිතුං පච්ඡතො ආගමිස්සාමි ඉමිස්සා පන මෙ පච්ඡියා ඔකාසං දෙහීති. අම්ම කිං වදෙසි යොග්ගං පාජෙතුං ජානන සමත්ථො නාම මයා සදිසො නත්ථි මාභායි ආරුය්හ නිසීදාති. සො තස්සා ආරොහණකාලෙ අත්තනො ආනුභාවෙන පඨවිං උට්ඨාපෙත්වා යොග්ගස්ස පච්ඡිමන්තෙන පහරාපෙසි. සා අභිරුය්හ සයනෙ නිපජ්ජිත්වා ව දෙවතා භවිස්සතීති අඤ්ඤාසි. සා දිබ්බසයනෙ නිපන්නමත්තාව නිද්දං ඔක්කමි.

අථ නං සක්කො තිංසයොජනමත්ථකෙ එකං නදිං පත්වා පබොධෙත්වා අම්ම ඔතරිත්වා නදියා නහාහි උස්සීසකෙ සාටකො අත්ථි. තං නිවාසෙහි අන්තොයොග්ගෙ පුටභත්තං අත්ථි තං භුඤ්ජාහීති. සා තථා කත්වා පුන නිපජ්ජිත්වා සායණ්හසමයෙ චම්පං පත්වා ද්වාරට්ටාලකපාකාරෙ දිස්වා තාත කිං නගරං නාමෙතන්ති පුච්ඡි. චම්පානගරං අම්මාති. කිං වදෙසි තාත නනු අම්හාකං නගරතො චම්පානගරං සට්ඨියොජනමත්ථකෙ හොතීති. එවං අම්ම අහං පන උජුං මග්ගං ජානාමීති. අථ නං දක්ඛිණද්වාරසමීපෙ ඔතාරෙත්වා අම්ම

අම්හාකං ගාමො පුරතොව ත්වං නගරං පවිසාහීති වත්වා පුරතො ගන්ත්වා සක්කො අන්තරධාය සකට්ඨානමෙව ගතො. දෙවීපි එකිස්සා සාලාය නිසීදි.

තස්මිං ඛණෙ එකො චම්පාවාසී මන්තජ්ඣායකො බ්‍රාහ්මණො පඤ්චහි මාණවකසතෙහි පරිවුතො නහානත්ථාය ගච්ඡන්තො දූරතො ඔලොකෙත්වා තං අභිරූපං සොභග්ගප්පත්තං තත්ථ නිසින්නං දිස්වා කුච්ඡිගතස්සානුභාවෙන සහදස්සනෙනෙව කණිට්ඨභගිනිසිනෙහං උප්පාදෙත්වා මාණවෙ ඨපෙත්වා එකකොව සාලං පවිසිත්වා භගිනි කතරගාමවාසිකාති පුච්ඡි. මිථිලායං අරිට්ඨජනකරඤ්ඤො අග්ගමහෙසිම්හීති. ඉධ කස්මා ආගතාසීති. පොලජනකෙන රජ්ජෙ මාරිතෙ අථාහං භීතා ගබ්භං අනුරක්ඛිස්සාමීති ආගතාති. ඉමස්මිං පන තෙ නගරෙ කොචි ඤාතකො අත්ථීති. නත්ථි තාතාති. තෙන හි මා චින්තයි අහං උදිච්චබ්‍රාහ්මණමහාසාලො දිසාපාමොක්ඛාචරියො අහං තං භගිනිට්ඨානෙ ඨපෙත්වා පටිජග්ගිස්සාමි භාතිකාති මං වත්වා පාදෙසු ගහෙත්වා පරිදෙවාති. සා මහාසද්දං කත්වා තස්ස පාදෙසු පති. තෙ උභොපි අඤ්ඤමඤ්ඤං පරිදෙවිංසු. අන්තෙවාසිකා උපධාවිත්වා ආචරිය කිං වො හොතීති පුච්ඡිංසු. කණිට්ඨභගිනී මෙ අසුකකාලෙ නාම මයා විනාජාතාති. දිට්ඨකාලතො පට්ඨාය මා චින්තයිත්ථ ආචරියාති. සො ඡන්නං මහායොග්ගං ආහරාපෙත්වා තං තත්ථ නිසීදාපෙත්වා තාතා බ්‍රාහ්මණියා මම භගිනිභාවං කථෙත්වා සබ්බකිච්චානි කාතුං වදථාති වත්වා ගෙහං පෙසෙසි. අථ නං බ්‍රාහ්මණී උණ්හොදකෙන නහාපෙත්වා සයනං පඤ්ඤපෙත්වා නිපජ්ජාපෙසි. බ්‍රාහ්මණො නහාත්වා ආගතො භොජනකාලෙ භගිනිං මෙ පක්කොසථාති තාය සද්ධිං එකතො භුඤ්ජිත්වා අන්තොනිවෙසනෙයෙව තං පටිජග්ගි.

සා න චිරස්සෙව පුත්තං විජායි. මහාජනකකුමාරොතිස්ස අය්‍යක සන්තකං නාමං අකංසු. සො වඩ්ඪමානො දාරකෙහි සද්ධිං කීළන්තො යෙ නං රොසෙන්ති තෙ සයං අසම්භින්නඛත්තියකුලෙ ජාතත්තා මහාබලතාය චෙව මානත්ථද්ධතාය ච දළ්හං පහරති තෙ මහාසද්දෙන රොදන්තා කෙන පහටාති වුත්තෙ විධවාය පුත්තෙනාති වදන්ති. කුමාරො චින්තෙසි ඉමෙ මං විධවාය පුත්තොති අභිණ්හං වදන්ති මම මාතරං පුච්ඡිස්සාමීති. සො එකදිවසං පුච්ඡි අම්ම කො මය්හං පිතාති. අථ නං තාත බ්‍රාහ්මණො තෙ පිතාති වඤ්චෙසි. සො පුන දිවසෙ පහරන්තො විධවාපුත්තොති වුත්තෙ නනු මෙ බ්‍රාහ්මණො පිතාති වත්වා බ්‍රාහ්මණො තව කිං හොතීති වුත්තෙ චින්තෙසි ඉමෙ බ්‍රාහ්මණො තව කිං හොතීති වදන්ති මාතා මෙ ඉදං කාරණං න කථෙති න සා අත්තනො මනෙන කථෙස්සති හොතු කථාපෙස්සාමි නන්ති. සො ථඤ්ඤං පිවන්තො ථනං ඩසිත්වා පිතරමෙව කථෙහි නොචෙ කථෙස්සසි ථනං තෙ ඡින්දිස්සාමීති ආහ. සා වඤ්චෙතුං අසක්කොන්තී තාත ත්වං මිථිලාය අරිට්ඨජනකරඤ්ඤො පුත්තො

පිතා තෙ පොළජනකෙන මාරිතො අහං තං අනුරක්ඛන්තී ඉමං නගරං ආගතා බ්‍රාහ්මණො මං භගිනිට්ඨානෙ ඨපෙත්වා පටිජග්ගතීති කථෙසි. සො තතො පට්ඨාය විධවාපුත්තොති වුත්තෙපි න කුජ්ඣි.

සො සොළසවස්සබ්භන්තරෙයෙව තයො ච වෙදෙ සබ්බසිප්පානි ච උග්ගණ්හි. සොළසවස්සකාලෙ පන උත්තමරූපධරො අහොසි. සො පිතුසන්තකං රජ්ජං ගණ්හිස්සාමීති චින්තෙත්වා මාතරං පුච්ඡි. අම්ම කිඤ්චි තෙ හත්ථෙ අත්ථි නො චෙ වොහාරං කත්වා ධනං උප්පාදෙත්වා පිතුසන්තකං රජ්ජං ගණ්හිස්සාමීති. තාත නාහං තුච්ඡහත්ථා ආගතා එකෙකො මුත්තසාරො මණිසාරො වජිරසාරො ච රජ්ජගහණප්පමාණං අත්ථි තං ගහෙත්වා රජ්ජං ගණ්හ මා වොහාරං කරීති. අම්ම තම්පි ධනං මය්හෙව උපඩ්ඪං පන ගහෙත්වා සුවණ්ණභූමිං ගන්ත්වා බහුං ධනං ආහරිත්වා රජ්ජං ගණ්හිස්සාමීති සො උපඩ්ඪං ආහරාපෙත්වා භණ්ඩං ගහෙත්වා සුවණ්ණභූමිගාමිකෙහි වාණිජෙහි සද්ධිං නාවාය භණ්ඩං ආරොපෙත්වා ගන්ත්වා මාතරං වන්දිත්වා අම්ම අහං සුවණ්ණභූමිං ගමිස්සාමීති ආහ. තාත සමුද්දො නාම අප්පසිද්ධිකො බහුඅන්තරායිකො මා ගච්ඡ රජ්ජගහණාය තෙ ධනං බහුන්ති. සො ගච්ඡිස්සාමෙව අම්මාති මාතරං වන්දිත්වා නික්ඛම්ම නාවං අභිරූහි.

තං දිවසමෙව පොළජනකස්ස සරීරෙ රොගො උප්පජ්ජි. අනුට්ඨානසෙය්‍යං සයි. සත්ත ජඞ්ඝසතානි නාවං අභිරූළ්හානි. නාවා සත්තහි දිවසෙහි සත්ත යොජනසතානි ගතා. සා අතිවණ්ඩං ගන්ත්වා වහිතුං නාසක්ඛි. ඵලකානි භින්නානි තතො තතො උදකං උග්ගතං නාවා මජ්ඣෙ සමුද්දෙ නිමුග්ගා මහාජනො රොදති පරිදෙවති නානා දෙවතා නමස්සති මහාසත්තො පන නෙව රොදි න පරිදෙවි නදෙවතා නමස්සි. නාවාය පන නිමුජ්ජනභාවං ඤත්වා සප්පිනා සක්ඛරං මද්දිත්වා කුච්ඡිපූරං ඛාදිත්වා ද්වෙ මට්ටසාටකෙ තෙලෙන මක්ඛෙත්වා දළ්හං නිවාසෙත්වා කූපකං නිස්සාය ඨිතො නාවාය නිමුජ්ජනසමයෙ කූපකං අභිරූහි. මහාජනො මච්ඡකච්ඡපභක්ඛං ජාතො සමන්තා උදකං ලොහිතවණ්ණං අහොසි.

මහාසත්තො කූපකමත්ථකෙ ඨිතො ඉමාය නාම දිසාය මිථිලාති දිසං වවත්ථපෙත්වා කූපකමත්ථකා උප්පතිත්වා මච්ඡකච්ඡපෙ අතික්කම්ම මහාථාමතාය උසභමත්ථකෙ පති. තං දිවසං පොළජනකො කාලමකාසි. තතො පට්ඨාය මහාසත්තො මණිවණ්ණාසු ඌමීසු පවට්ටෙන්තො සුවණ්ණක්ඛන්ධො විය සමුද්දං තරති. සො යථා එකදිවසං එවං සත්තාහං තරි. වෙලං පන ඔලොකෙත්වා ලොණොදකෙන මුඛං වික්ඛාලෙත්වා උපොසථිකො හොති. තදා ච යෙ මාතුපට්ඨානාදිගුණයුත්තා සමුද්දෙ පතිතුං අනනුච්ඡවිකා සත්තා තෙ උද්ධාරෙහීති චතූහි ලොකපාලෙහි මණිමෙඛලානාම දෙවධීතා සමුද්දරක්ඛිකා ඨපිතා හොති. සා තෙ සත්ත දිවසෙ සමුද්දං න ඔලොකෙසි. සම්පත්තිං

අනුභොන්තියා කිරසා සති පමුට්ඨා දෙවසමාගමං ගතාතිපි වදන්ති. සා අජ්ජ මෙ සත්තමො දිවසො සමුද්දං න ඔලොකෙන්තියා කො නු ඛො පවත්තීති ඔලොකෙන්තී මහාසත්තං දිස්වා සචෙ මහාජනකකුමාරො සමුද්දෙ නස්සිස්ස දෙවසමාගමෙ පවෙසනං න ලභිස්සන්ති චින්තෙත්වා මහාසත්තස්ස අවිදූරෙ අලඞ්කතෙන සරීරෙන ආකාසෙ ඨත්වා මහාසත්තං වීමංසමානා පඨමං ගාථමාහ.

කොයං මජ්ඣෙ සමුද්දස්මිං අපස්සං තීරමායුහෙ,
කං ත්වං අත්ථවසං ඤත්වා එවං වායමසෙ භුසන්ති.

තත්ථ **අපස්සං තීරමායුහෙති** තීරං අපස්සන්තො ආයූහති විරියං කරොති.

අථ මහාසත්තො අජ්ජ මෙ සත්තමො දිවසො සමුද්දං තරන්තස්ස න මෙ දුතියො සත්තො දිට්ඨපුබ්බො කො නු ඛො මං වදතීති ආකාසං ඔලොකෙන්තො තං දිස්වා දුතියං ගාථමාහ.

නිසම්ම වත්තං ලොකස්ස වායාමස්ස ච දෙවතෙ,
තස්මා මජ්ඣෙ සමුද්දස්මිං අපස්සං තීරමායුහෙති.

තත්ථ **නිසම්ම වත්තං ලොකස්සාති** අහං ලොකස්ස වත්තකිරියං දිස්වා උපධාරෙත්වා විහරාමීති අත්ථො. **වායාමස්ස චාති** වායාමස්ස ච ආනිසංසං නිසාමෙත්වා විහරාමීති දීපෙති. **තස්මාති** යස්මා නිසම්ම විහරාමි පුරිසකාරෙ නාම න නස්සති සුඛෙ පතිට්ඨාපෙතීති ජානාමි තස්මා තීරං අපස්සන්තොපි ආයූහාමි න උක්කණ්ඨාමීති.

සා තස්ස ධම්මකථං සොතුකාමා පුන ගාථමාහ.

ගම්භීරෙ අප්පමෙය්‍යස්මිං තීරං යස්ස න දිස්සති,
මොඝො තෙ පුරිස වායාමො අප්පත්වාව මරිස්සසීති.

තත්ථ **අප්පත්වාති** තීරං අප්පත්වා යෙව.

අථ නං මහාසත්තො කිං නාමෙතං කථෙසි අහං වායාමං කත්වා මරන්තොපි ගරහතො මුච්චිස්සාමීති වත්වා ගාථමාහ.

අනණො ඤාතීනං හොති දෙවානං පිතුනොච සො,
කරං පුරිසකිච්චානි න ච පච්ඡානුතප්පතීති.

තත්ථ **අනණො ඤාතීනං හොතීති** වායාමං කරොන්තො හි ඤාතීනඤ්ච දෙවතානඤ්ච බ්‍රහ්මුනො ච අන්තරෙ අනණො හොති අගාරය්හො හොතීති අත්ථො.

අථ දෙවතා ගාථමාහ.

අපාරණෙය්‍යං යං කම්මං අඵලං කිලමථුද්දයං,
තත්ථ කො වායමෙනත්ථො මච්චු යස්සාභිනිප්පතන්ති.

තත්ථ **අපාරණෙය්‍යන්ති** වායාමෙන මත්ථකං අපාපෙතබ්බං. **මච්චු යස්සාභිනිප්පතන්ති** යස්ස අට්ඨානෙ වායාමකරණස්ස මරණමෙව නිප්ඵත්ති තත්ථ කො වායාමෙන අත්ථො,

එවං වුත්තෙ තං අප්පටිභාණං කරොන්තො මහාසත්තො උපරි ගාථං අභාසි.

අපාරණෙය්‍යං අච්චන්තං යො විදිත්වාන දෙවතෙ,
න රක්ඛෙ අත්තනො පාණං ජඤ්ඤා සො යදි හාපයෙ.

අධිප්පාය ඵලං එකෙ අස්මිං ලොකස්මි දෙවතෙ,
පයොජයන්ති කම්මානි තානි ඉජ්ඣන්ති වා න වා.

සන්දිට්ඨිකං කම්මඵලං නනු පස්සසි දෙවතෙ,
සන්නා අඤ්ඤෙ තරාමහං තඤ්ච පස්සාමි සන්තිකෙ.
සො අහං වායමිස්සාමි යථාසත්තිං යථාබලං,
ගච්ඡං පාරං සමුද්දස්ස කාසං පුරිසකාරියන්ති.

තත්ථ **අච්චන්ත**න්ති යො ඉදං කම්මං විරියං කත්වාපි නිප්ඵාදෙතුං න සක්කා අච්චන්තමෙව **අපාරණෙය්‍ය**න්ති විදිත්වා චණ්ඩහත්ථිආදයො අපරිහරන්තො අත්තනො පාණං න රක්ඛති. **ජඤ්ඤා සො යදි හාපයෙ**ති සො යදි තාදිසෙසු ඨානෙසු විරියං හාපෙය්‍ය ජානෙය්‍ය තස්ස කුසීතභාවස්ස ඵලං ඉති ත්වං යං වා තං වා නිරත්ථකං වදසීති දීපෙති. පාළියං පන **ජඤ්ඤා සො යදි හාපය**න්ති ලිඛිතං තං අට්ඨකථාසු නත්ථි. **අධිප්පාය ඵල**න්ති අත්තනො අධිප්පායස්ස ඵලං සම්පස්සමානා එකච්චෙ පුරිසා කසිවණිජ්ජාදීනි කම්මානි පයොජෙන්ති තානි ඉජ්ඣන්ති වා නවා ඉජ්ඣන්ති එත්ථ ගමිස්සාමි ඉදං උග්ගහෙස්සාමීති පන කායිකචෙතසිකවිරියං කරොන්තස්ස තං ඉජ්ඣතෙව තස්මා තං කාතුං වට්ටතියෙවාති දස්සෙති. **සන්නා අඤ්ඤෙ තරාමහ**න්ති අඤ්ඤෙ ජනා මහාසමුද්දෙ සන්නා නිමුග්ගා විරියං අකරොන්තා මච්ඡකච්ඡප භක්ඛා ජාතා අහං පන එකකොව තරාමි. **තඤ්ච පස්සාමී**ති ඉදම්පි විරියඵලං පස්ස මයා ඉමිනා අත්තභාවෙන දෙවතානාම න දිට්ඨපුබ්බා සොහං තඤ්ච ඉමිනා දිබ්බෙන රූපෙන සන්තිකෙ සීතං පස්සාමි. **යථා සත්තිං යථා බල**න්ති අත්තනො සත්තියා ච බලස්ස ච අනුරූපං. **කාස**න්ති කරිස්සාමි.

දෙවතා තස්ස තං දළ්හවචනං සුත්වා ථුතිං කරොන්තී ගාථමාහ.

යො ත්වං එවං ගතෙ ඔඝෙ අප්පමෙය්‍යෙ මහණ්ණවෙ,
ධම්මවායාමසම්පන්නො කම්මනා නාවසීදසි,
සො ත්වං තත්ථෙව ගච්ඡාහි යත්ථ තෙ නිරතො මනොති.

තත්ථ **එවං ගතෙ**ති එවරූපෙ ගම්භීරවිත්ථතෙ. **ධම්මවායාම සම්පන්නො**ති ධම්මවායාමෙන සමන්නාගතො. **කම්මනා**ති අත්තනො පුරිසකාරකම්මෙන න සීදසි. **යත්ථ තෙ**ති යස්මිං ඨානෙ තව මනො නිරතො තත්ථෙව ගච්ඡාහි.

එවඤ්ච පන වත්වා පණ්ඩිත මහාපරක්කම කුහිං තං නෙමීති පුච්ඡි. මිථිලානගරන්ති. සා මහාසත්තං මාලාකලාපං විය උක්ඛිපිත්වා උභොහි බාහාහි පරිග්ගය්හ උරෙ නිපජ්ජාපෙත්වා පියපුත්තකං ආදාය ගච්ඡන්තී

විය ආකාසෙ පක්ඛන්දි. මහාසත්තො සත්තාහං ලොණොදකෙන උප්පක්කසරීරො දිබ්බඵස්සෙන ඵුට්ඨො නිද්දං ඔක්කමි. අථ නං සා මිථිලං නෙත්වා අම්බවනෙ මඞ්ගලසිලාපට්ටෙ දක්ඛිණපස්සෙන නිපජ්ජාපෙත්වා උය්‍යානදෙවතාහිස්ස ආරක්ඛං ගාහාපෙත්වා සකට්ඨානමෙව ගතා. පොළජනකස්ස පුත්තො නත්ථි. එකා පනස්ස ධීතා අහොසි. සා සීවලිදෙවී නාම පණ්ඩිතා ව්‍යත්තා. තමෙනං මරණමඤ්චෙ නිපන්නං පුච්ඡිංසු මහාරාජ තුම්හෙසු දෙවත්තං ගතෙසු රජ්ජං කස්ස දෙමාති. මම ධීතරං සීවලීදෙවිං ආරාධෙතුං සමත්ථස්ස යො වා පන චතුරස්සපල්ලඞ්කස්ස උස්සීසකං ජානාති යො වා සහස්සත්ථාමං ධනුං ආරොපෙතුං සක්කොති යො වා සොළසමහානිධිං නීහරිතුං සක්කොති තස්ස දෙථාති. දෙව තෙසං නො නිධීනං උද්දානං කථෙථාති. රාජා:-

සුරියුග්ගමනෙ නිධි අථො ඔග්ගමනෙ නිධි,
අන්තො නිධි බහි නිධි න අන්තො න බහි නිධි.

ආරොහණෙ මහානිධි අථො ඔරොහණෙ නිධි,
චතුරෙච මහාසාලා සමන්තා යොජනෙ නිධි.

දන්තග්ගෙසු මහානිධි වාලග්ගෙසුච කෙබුකෙ,
රුක්ඛග්ගෙසු මහානිධි සොළසෙතෙ මහානිධි,
සහස්සත්ථාමො පල්ලඞ්කො සීවලාරාධනෙන චාති.

නිධීහි සද්ධිං ඉතරෙසම්පි උද්දානං කථෙසි. අමච්චා රඤ්ඤො අච්චයෙන තස්ස මතකකිච්චං කත්වා සත්තමෙ දිවසෙ සන්නිපතිත්වා මන්තයිංසු රඤ්ඤා අත්තනො ධීතරං ආරාධෙතුං සමත්ථස්ස රජ්ජං දාතබ්බන්ති වුත්තං කො නං ආරාධෙතුං සක්ඛිස්සතීති. තෙ සෙනාපති වල්ලභොති තස්ස සාසනං පෙසෙසුං. සො සාධූති රජ්ජත්ථාය රාජද්වාරං ගන්ත්වා අත්තනො ඨිතභාවං රාජධීතාය ආරොචාපෙසි. සා තස්ස ආගතකාරණං ඤත්වා අත්ථි නු ඛ්වස්ස ඡත්තසිරිං ධාරෙතුං ධිතීති වීමංසනත්ථාය ඛිප්පං ආගච්ඡතූති ආහ.

සො තං සාසනං සුත්වා තං ආරාධෙතුකාමො සොපානපාදමූලතො පට්ඨාය ජවෙන ගන්ත්වා තස්සා සන්තිකෙ අට්ඨාසි. අථ නං වීමංසමානා මහාතලෙ ජවෙන ධාවාති ආහ. සො රාජධීතරං තොසෙමීති වෙගෙන පක්ඛන්දි. අථ නං පුන එහීති ආහ. සො පුන ජවෙනාගතො. සා තස්ස ධිතියා අභාවං ඤත්වා එහි පාදෙ මෙ සම්බාහාති ආහ. සො තස්සා ආරාධනත්ථං නිසීදිත්වා පාදෙ සම්බාහි. අථ නං උරෙ පාදෙන පහරිත්වා උත්තානකං පාතෙත්වා ඉමං අන්ධබාලපුරිසං ධිතිරහිතං පොථෙත්වා ගීවාය ගහෙත්වා නීහරථාති දාසීනං සඤ්ඤං අදාසි. තා තථා කරිංසු. සො තෙහි කිං සෙනාපතීති පුට්ඨො මා කථෙථ නෙසා මනුස්සිත්ථි යක්ඛිණීති ආහ. තතො භණ්ඩාගාරිකො ගතො තම්පි තථෙව ලජ්ජාපෙසි. තථා සෙට්ඨිං ඡත්තගාහං අසිග්ගාහන්ති සබ්බෙ ලජ්ජාපෙසි යෙව. අථ මහාජනො මන්තෙත්වා රාජධීතරං තාව ආරාධෙතුං සමත්ථො නත්ථි සහස්සත්ථාමං ධනුං ආරොපෙතුං සමත්ථස්ස දෙථාති ආහ.

තම්පි කොචි ආරොපෙතුං නාසක්ඛි. තතො චතුරස්සපල්ලඞ්කස්ස උස්සීසකං ජානන්තස්ස දෙථාති ආහ. තම්පි න කොචි ජානි. තතො සොළසමහානිධිං නීහරිතුං සමත්ථස්ස දෙථාති. අපි කොචි නීහරිතුං නාසක්ඛි.

තතො අරාජකං නාම රට්ඨං පාලෙතුං න සක්කා කිං නු ඛො කත්තබ්බන්ති මන්තයිංසු. අථ නෙ පුරොහිතො ආහ මා චින්තයිත්ථ ඵුස්සරථං නාම විස්සජ්ජෙතුං වට්ටති ඵුස්සරථෙන හි ලද්ධරජා සකලජම්බුදීපෙ රජ්ජං කාරෙතුං සමත්ථො හොතීති. තෙ සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා නගරං අලඞ්කාරාපෙත්වා මඞ්ගලරථෙ චත්තාරො කුමුදවණ්ණෙ අස්සෙ යොජෙත්වා උත්තරත්ථරණං අත්ථරිත්වා පඤ්ච රාජකකුධභණ්ඩානි ආරොපෙත්වා චතුරඞ්ගිනියා සෙනාය පරිවාරාපෙසුං. සස්සාමිකරථස්ස තුරියානි පුරතො වජ්ජන්ති අස්සාමිකස්ස පච්ඡතො තස්මා පුරොහිතො තුරියානි පච්ඡතො වාදෙථාති වත්වා සුවණ්ණභිඞ්කාරෙන රථනද්ධිඤ්ච පතොදඤ්ච අභිසිඤ්චිත්වා යස්ස රජ්ජං කාරෙතුං පුඤ්ඤං අත්ථි තස්ස සන්තිකං ගච්ඡාති ආහ. රථො රාජගෙහං පදක්ඛිණං කත්වා භෙරිවීථිං අභිරුහි. සෙනාපතිආදයො ඵුස්සරථො මම සන්තිකං එති මම සන්තිකං එතීති චින්තයිංසු. සො සබ්බෙසං ගෙහානි අතික්කමිත්වා නගරං පදක්ඛිණං කත්වා පාචීනද්වාරෙන නික්ඛමිත්වා උය්‍යානාභිමුඛො පායාසි.

අථ නං වෙගෙන ගච්ඡන්තං දිස්වා නිවත්තෙථාති ආහංසු. පුරොහිතො මා නිවත්තයිත්ථ ඉච්ඡන්තෙ යොජනසතම්පි ගච්ඡතූති වාරෙසි. රථො උය්‍යානං පවිසිත්වා මඞ්ගලසිලාපට්ටං පදක්ඛිණං කත්වා ආරොහණසජ්ජො හුත්වා අට්ඨාසි. පුරොහිතො මහාසත්තං නිපන්නකං දිස්වා අමච්චෙ ආමන්තෙත්වා අම්භො එකො සිලාපට්ටෙ නිපන්නකො දිස්සති සෙතච්ඡත්තානුච්ඡවිකා පනස්ස ඨිති අත්ථි වා නත්ථි වා න ජානාම සචෙ පුඤ්ඤවා භවිස්සති න ඔලොකෙස්සති කාළකණ්ණිසත්තො චෙ භීතතසිතො උට්ඨාය කම්පමානො ඔලොකෙස්සති ඛිප්පං සබ්බතුරියානි පග්ගණ්හථාති ආහ. තාවදෙව අනෙකසතානි තුරියානි පග්ගණ්හිංසු. සාගරඝොසො විය අහොසි. මහාසත්තො තෙන සද්දෙන පබුජ්ඣිත්වා සීසං විවරිත්වා ඔලොකෙන්තො මහාජනං දිස්වා සෙතච්ඡත්තෙන මෙ ආගතෙන භවිතබ්බන්ති විඤත්වා පුන සීසං පාරුපිත්වා පරිවත්තිත්වා වාමපස්සෙන නිපජ්ජි. පුරොහිතො පාදෙ විවරිත්වා ලක්ඛණානි ඔලොකෙත්වා තිට්ඨතු අයං එකදීපො චතුන්නම්පි දීපානං රජ්ජං කාරෙතුං සමත්ථොති පුන තුරියානි පග්ගණ්හාපෙසි. මහාසත්තො මුඛං විවරිත්වා පරිවත්තිත්වා දක්ඛිණපස්සෙන නිපජ්ජිත්වා මහාජනං ඔලොකෙසි. පුරොහිතො පරිසං උස්සාරෙත්වා අඤ්ජලිං පග්ගය්හ අවකුජ්ජො හුත්වා උට්ඨෙහි දෙව රජ්ජං තෙ පාපුණාතීති ආහ. රාජා කුහින්ති. කාලකතොති. පුත්තා වාස්ස භාතා වා නත්ථීති. නත්ථි දෙවාති. සාධු රජ්ජං කාරෙස්සාමීති උට්ඨාය සිලාපට්ටෙ පල්ලඞ්කෙන නිසීදි.

අථ නං තත්ථෙව අභිසිඤ්චිංසු. මහාජනකරාජා නාම අහොසි. සො රථවරං අභිරුය්හ මහන්තෙන සිරිවිභවෙන නගරං පවිසිත්වා නිවෙසනං අභිරුහන්තො සෙනාපතිආදීනං තානෙව ඨානානි හොන්තූති විචාරෙත්වා මහාතලං අභිරුහි. රාජධීතා පුරිමසඤ්ඤාය එව තස්ස වීමංසනත්ථං එකං පුරිසං ආණාපෙසි ගච්ඡ රාජානං උපසඞ්කමිත්වා වදෙහි දෙව සීවලීදෙවී තං පක්කොසති ඛිප්පං කිර ආගච්ඡතූති. රාජා පණ්ඩිතො තස්ස වචනං අසුණන්තො විය අහො සොභනොති පාසාදස්ස වණ්ණං කථෙසි. සො තං සාවෙතුං අසක්කොන්තො ගන්ත්වා රාජධීතාය ආරොචෙසි අය්යෙ සො රාජා තුම්හාකං වචනං න සුණාති පාසාදමෙව වණ්ණෙති තුම්හෙ තිණායපි න ගණ්හාති මහජ්ඣාසයො පුරිසො භවිස්සතීති. දුතියම්පි තතියම්පි පෙසෙසි. රාජාපි අත්තනො රුචියා පකතිගමනෙන සීහො විය විජම්භමානො පාසාදං අභිරුහි. තස්මිං උපසඞ්කමන්තෙ රාජධීතා තස්ස තෙජෙන සකභාවෙන සණ්ඨාතුං අසක්කොන්තී ආගන්ත්වා හත්ථාලම්බකං අදාසි.

සො තං හත්ථෙ ඔලුබ්භ මහාතලං අභිරුහිත්වා සමුස්සිතසෙතච්ඡත්තෙ රාජපල්ලඞ්කෙ නිසීදිත්වා අමච්චෙ ආමන්තෙත්වා අම්හො අත්ථි පන වො රඤ්ඤො කාලං කරොන්තෙන කොචි ඔවාදො දින්නොති පුච්ඡි. ආම දෙවාති. වදෙථාති. දෙව සීවලීදෙවිං ආරාධෙතුං සමත්ථස්ස රජ්ජං දාතබ්බන්ති තෙන වුත්තන්ති. සීවලීදෙවියා ආගන්ත්වා හත්ථාලම්බකො දින්නො අයං තාව ආරාධිතා නාම අඤ්ඤං වදෙථාති. දෙව චතුරස්ස පල්ලඞ්කස්ස උස්සීසකං ජානිතුං සමත්ථස්ස රජ්ජං දෙථාති. තෙන වුත්තන්ති. රාජා ඉමං දුජ්ජානං උපායෙන පන සක්කා ජානිතුන්ති සීසතො සුවණ්ණසූචිං නීහරිත්වා සීවලීදෙවියා හත්ථෙ අදාසි ඉමං ඨපෙහීති. සා තං ගහෙත්වා පල්ලඞ්කස්ස උස්සීසකෙ ඨපෙසි. ඛග්ගං අදාසීතිපි වදන්තියෙව. සො තාය සඤ්ඤාය ඉදං උස්සීසකන්ති ඤත්වා කථං අසුණන්තො විය කිං කථෙථාති වත්වා පුන තෙහි තථා වුත්තෙ න ඉදං ජානිතුං අච්ඡරියං එතං උස්සීසකන්ති වත්වා අඤ්ඤං කින්ති පුච්ඡි. දෙව සහස්සථාමං ධනුං ආරොපෙතුං සමත්ථස්ස රජ්ජං දාතුං ආණාපෙසීති. තෙනහි ආහරථාති ආහරාපෙත්වා ධනුං ආරොපෙන්තො පල්ලඞ්කෙ යථා නිසින්නොව ඉත්ථීනං කප්පාසපොථනධනුකං විය තං ආරොපෙසි. අඤ්ඤං වදෙථාති පුච්ඡි. සොළසමහානිධිං නීහරිතුං සමත්ථස්ස රජ්ජං දෙථාති තෙන වුත්තන්ති. තෙසං කිඤ්චි උද්දානං අත්ථීති. ආම අත්ථීති සුරියුග්ගමනෙ නිධීති උද්දානං කථයිංසු. තස්ස තං සුණන්තස්සෙව ගගනතලෙ චන්දො විය සො අත්ථො පාකටො අහොසි.

අථ නෙ ආහ අජ්ජ භණෙ වෙලා නත්ථි සෙව නිධිං ගණ්හිස්සාමාති. සො පුනදිවසෙ අමච්චෙ සන්නිපාතෙත්වා පුච්ඡි තුම්හාකං රාජා පච්චෙකබුද්ධෙ භොජෙසීති. ආම දෙවාති. සො චින්තෙසි සුරියොති නායං සුරියො සුරියසදිසත්තා පන පච්චෙකබුද්ධා සුරියා නාම තෙසං පච්චුග්ගමනට්ඨානෙ නිධිනා භවිතබ්බන්ති. තතො රාජා වො පච්චෙකබුද්ධෙසු ආගච්ඡන්තෙසු පච්චුග්ගමනං කරොන්තො කතරට්ඨානං ගච්ඡතීති

පුච්ඡිත්වා අසුකට්ඨානං නාමාති වුත්තෙ තං ඨානං භණිත්වා නිධිං නීහරථාති නීහරාපෙසි. ගමණකාලෙ අනුගච්ඡන්තො කත්ථ ඨත්වා උය්‍යොජෙන්තීති පුච්ඡිත්වා අසුකට්ඨානෙ නාමාති වුත්තෙ තතො නිධිං නීහරථාති නීහරාපෙසි. මහාජනො උක්කුට්ඨිසහස්සානි පවත්තෙන්තො සූරියුග්ගමණෙති වුත්තත්තා සූරියුට්ඨානදිසාය ඛණන්තා විචරිංසු ඔග්ගමණෙති වුත්තත්තා සූරියත්ථගමනදිසං ඛණන්තා විචරිංසු. ඉදං පන ධනං ඉධෙව අහො අච්ඡරියන්ති පීතිසොමනස්සං පවෙදෙසි. අන්තො නිධීති රාජගෙහෙ මහාද්වාරස්ස අන්තොඋම්මාරා නිධිං නීහරාපෙසි. බහි නිධීති බහි උම්මාරා නිධිං නීහරාපෙසි. න අන්තො න බහීති හෙට්ඨා උම්මාරතො නිධිං නීහරාපෙසි. ආරොහණෙති මඞ්ගලහත්ථිං ආරොහණකාලෙ සුවණ්ණනිස්සෙණිඅත්ථරණට්ඨානතො නිධිං නීහරාපෙසි. අථො ඔරොහණෙති හත්ථික්ඛන්ධතො ඔරොහණට්ඨානා නිධිං නීහරාපෙසි. චතූරො ච මහාසාලාති භූමියං කතඋපට්ඨානෙ සිරිසයනස්ස චත්තාරො මඤ්චපාදා සාලමයා තෙසං හෙට්ඨා ච නිධිකුම්භියො නීහරාපෙසි. සමන්තා යොජනෙති යොජනං නාම රථයුගං සිරිසයනස්ස සමන්තා යුගප්පමාණතො නිධිකුම්භියො නීහරාපෙසි. දන්තග්ගෙසු මහානිධීති මඞ්ගලහත්ථිට්ඨානෙ තස්ස ද්වින්නං දන්තානං අභිමුඛට්ඨානතො ද්වෙ නිධී නීහරාපෙසි. වාලග්ගෙසූති මඞ්ගලඅස්සට්ඨානෙ තස්ස වාලධිසම්මුඛට්ඨානතො නිධිං නීහරාපෙසි. කෙබුකෙති කෙබුකං වුච්චති උදකං මඞ්ගලපොක්ඛරණිතො උදකං නීහරාපෙත්වා නිධිං දස්සෙසි. රුක්ඛග්ගෙසු මහානිධීති තස්සෙව උය්‍යානෙ මහාසාලරුක්ඛමූලෙ ඨිතමජ්ඣන්තිකසමයෙ පරිමණ්ඩලාය රුක්ඛච්ඡායාය අන්තො නිධිකුම්භියො නීහරාපෙසි. එවං සොළසනිධිං නීහරාපෙත්වා අඤ්ඤං කිඤ්චි අත්ථීති ආහ. නත්ථි දෙවාති මහාජනො හට්ඨතුට්ඨො අහොසි.

රාජා ඉමං ධනං දානමුඛෙ විකිරිස්සාමීති නගරමජ්ඣෙ චෙව චතූසු ද්වාරෙසූති පඤ්ච දානසාලා කාරෙත්වා මහාදානං පට්ඨපෙසි. කාළචම්පානගරතො මාතරඤ්ච බ්‍රාහ්මණඤ්ච පක්කොසාපෙත්වා මහන්තං සක්කාරමකාසි. තස්ස තරුණරජ්ජෙයෙව සකලං විදෙහරට්ඨං අරිට්ඨජනකරඤ්ඤො කිර පුත්තො මහාජනකරාජා නාම රජ්ජං කාරෙති පණ්ඩිතො කිර රාජා පස්සිස්සාම නන්ති දස්සනත්ථාය සඞ්ඛුභිතං අහොසි. තතො තතො බහුං පණ්ණාකාරං ගහෙත්වා ආගමිංසු. නගරෙ මහාඡණං සජ්ජයිංසු. රාජනිවෙසනං හත්ථත්ථරාදීහි සන්ථරිත්වා ගන්ධදාමමාලදාමාති ඔසාරෙත්වා විප්පකිණ්ණලාජකුසුමවාසධූපගන්ධකාරං කාරෙත්වා නානප්පකාරකං භොජනං උපට්ඨපෙසුං. රඤ්ඤො පණ්ණාකාරත්ථාය රජතසුවණ්ණභාජනාදීසු නානප්පකාරානි ඛාදනීයභොජනීයපානඵලාඵලාදීනි ගහෙත්වා තත්ථ තත්ථ සම්පරිවාරෙත්වා අට්ඨංසු. එකතො අමච්චමණ්ඩලං නිසීදි. එකතො බ්‍රාහ්මණගණො එකතො සෙට්ඨිආදයො එකතො උත්තමරූපධරා නාටකිත්ථියො. බ්‍රාහ්මණසොත්ථිකාරා මුඛමඞ්ගලිකා මඞ්ගලගීතාදීසු

කුසලා ගීතාදීනි පවත්තයිංසු. අනෙකසතානි තුරියානි වජ්ජයිංසු. රාජනිවෙසනං යුගන්ධරසාගරකුච්ඡි විය එකනින්නාදං ඔලොකිතොලොකිතට්ඨානං කම්පති.

මහාසත්තො සෙතච්ඡත්තස්ස හෙට්ඨා රාජාසනෙ නිසින්නො සක්කසිරිසදිසං මහන්තං සිරිවිලාසං ඔලොකෙත්වා අත්තනො මහාසමුද්දෙ කතවායාමං අනුස්සරි. අථස්ස විරියං නාම කාතබ්බයුත්තකං සචාහං මහාසමුද්දෙ විරියං න කරිස්සං ඉමං සම්පත්තිං න ලභිස්සන්ති තං වායාමං අනුස්සරන්තස්ස පීති උප්පජ්ජි. සො පීතිවෙගෙන උදානං උදානෙන්තො ආහ.

ආසිංසෙථෙව පුරිසො න නිබ්බින්දෙය්‍ය පණ්ඩිතො,
පස්සාමි වොහං අත්තානං යථා ඉච්ඡිං තථා අහු.

ආසිංසෙථෙව පුරිසො න නිබ්බින්දෙය්‍ය පණ්ඩිතො,
පස්සාමි වොහං අත්තානං උදකා ථලමුබ්භතං.

වායමෙථෙව පුරිසො න නිබ්බින්දෙය්‍ය පණ්ඩිතො,
පස්සාමි වොහං අත්තානං යථා ඉච්ඡිං තථා අහු.

වායමෙථෙව පුරිසො න නිබ්බින්දෙය්‍ය පණ්ඩිතො,
පස්සාමි වොහං අත්තානං උදකා ථලමුබ්භතං.

දුක්ඛූපනීතොපි නරො සපඤ්ඤො
ආසං න ඡින්දෙය්‍ය සුඛාගමාය,
බහූ හි ඵස්සා අහිතා හිතා ච
අවිතක්කිතා මච්චුමුපබ්බජන්ති.

අචින්තිතම්පි භවති චින්තිතම්පි විනස්සති,
න හි චින්තාමයා භොගා ඉත්ථියා පුරිසස්ස වා.

තත්ථ න නිබ්බින්දෙය්‍යාති විරියං කරොන්තො න නිබ්බින්දෙය්‍ය. **යථා ඉච්ඡින්ති** රාජභාවං ඉච්ඡිං තථෙව ජාතොම්හි. **උබ්භතන්ති** නීහටං. **දුක්ඛූපනීතොති** කායිකචෙතසිකෙන දුක්ඛෙන ඵුට්ඨොපීති අත්ථො. **අහිතා චාති** දුක්ඛඵස්සා අහිතා. සුඛඵස්සා හිතා. **අවිතක්කිතාති** අවිතක්කිතාරො අචින්තෙතාරො. ඉදං වුත්තං හොති–තෙසු ඵස්සෙසු අහිතඵස්සෙන ඵුට්ඨසත්තා හිතඵස්සොපි අත්ථි විරියං කරොන්තා තං පාපුණන්තීති අචින්තෙත්වා විරියං න කරොන්ති තෙ ඉමස්සත්ථස්ස අවිතක්කිතා අචින්තිතාරො හිතඵස්සං අලභිත්වාව **මච්චුමුපබ්බජන්ති** මරණං පාපුණන්ති තස්මා විරියං කාතබ්බමෙවාති. **අචින්තිතම්පීති** ඉමෙසං සත්තානං අචින්තිතම්පි හොති චින්තිතම්පි නස්සති මයාපි හි අයුජ්ඣිත්වා රජ්ජං ලභිස්සාමීති ඉදං අචින්තිතං සුවණ්ණභූමිතො ධනං ආහරිත්වා යුජ්ඣිත්වා ගණ්හිස්සාමීති පන චින්තිතං ඉදානි මෙ චින්තිතං නට්ඨං අචින්තිතං ජාතං. **න හි චින්තාමයාති** සත්තානං හි භොගා චින්තාය අනිප්ඵජ්ජනතො චින්තාමයා නාම න හොන්ති තස්මා විරියමෙව කාතබ්බං විරියවතො හි අචින්තිතං හොතීති.

සො තතො පට්ඨාය දසරාජධම්මෙ අකොපෙත්වා ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙසි. පච්චෙකබුද්ධෙ ච උපට්ඨාසි. අපරභාගෙ **සීවලීදෙවී** ධඤ්ඤපුඤ්ඤලක්ඛණං පුත්තං විජායි. දීඝාවුකුමාරොති'ස්ස නාමං කරිංසු. තස්ස වයප්පත්තස්ස රාජා උපරජ්ජං දත්වා එකදිවසං උය්‍යානපාලෙන ඵලාඵලෙසු චෙව නානාපුප්ඵෙසු ච ආහතෙසු තානි දිස්වා තුට්ඨො තස්ස සම්මානං කාරෙත්වා සම්ම උය්‍යානපාල උය්‍යානං පස්සිස්සාමි අලඞ්කාරාපෙහි නන්ති ආහ. සො සාධූති තථා කත්වා රඤ්ඤො නිවෙදෙසි. සො හත්ථික්ඛන්ධවරගතො මහන්තෙන පරිවාරෙන උය්‍යානද්වාරං පාපුණි. තත්ථ ච ද්වෙ අම්බා නීලොභාසා එකො අඵලො එකො ඵලධරො සො පන අතිමධුරො රඤ්ඤො අග්ගඵලං න පරිභුත්තන්ති තතො කොචි ඵලං ගහෙතුං න උස්සහති. රාජා හත්ථික්ඛන්ධගතොව තතො එකං ඵලං ගහෙත්වා පරිභුඤ්ජි. තස්ස තං ජිව්හග්ගෙ ඨපිතමත්තමෙව දිබ්බොජො විය උපට්ඨාසි. සො නිවත්තනකාලෙ බහුං ඛාදිස්සාමීති චින්තෙසි. රඤ්ඤා අග්ගඵලං පරිභුත්තන්ති ඤත්වා උපරාජං ආදිං කත්වා අන්තමසො හත්ථිමෙණ්ඩාපි ගහෙත්වා පරිභුඤ්ජිංසු. ඵලං අලභන්තා දණ්ඩෙහි සාඛා භින්දිත්වා නිප්පත්තං අකංසු. රුක්ඛො ඔභග්ගවිභග්ගො අට්ඨාසි. ඉතරො පන මණිපබ්බතො විය විලසමානො ඨිතො.

රාජා උය්‍යානා නික්ඛමන්තො තං දිස්වා ඉදං කින්ති අමච්චෙ පුච්ඡි. දෙවෙන අග්ගඵලං පරිභුත්තන්ති මහාජනෙන විලුත්තො දෙවාති. ඉමස්ස පන නෙව පත්තං න වණ්ණො ඛීණොති. නිප්ඵලතාය න ඛීණො දෙවාති. රාජා සංවෙගං පටිලභිත්වා අයං රුක්ඛො නිප්ඵලතාය නීලොභාසො ඨිතො අයං සඵලතාය ඔභග්ගවිභග්ගො ඨිතො ඉදම්පි රජ්ජං ඵලිතරුක්ඛසදිසං පබ්බජ්ජා නිප්ඵලරුක්ඛසදිසා සකිඤ්චනස්සෙව භයං නාකිඤ්චනස්ස. අහං ඵලරුක්ඛො විය අහුත්වා නිප්ඵලරුක්ඛසදිසො භවිස්සාමි සම්පත්තිං ඡඩ්ඩෙත්වා නික්ඛම්ම පබ්බජිස්සාමීති දළ්හං කත්වා මනං අධිට්ඨහිත්වා නගරං පවිසිත්වා පාසාදද්වාරෙ ඨිතොව සෙනාපතිං පක්කොසාපෙත්වා මහාසෙනාපති අජ්ජ මෙ පට්ඨාය භත්තහාරකඤ්ච මුඛොදකදන්තකට්ඨදායකඤ්චකං උපට්ඨාකං ඨපෙත්වා අඤ්ඤො මං දට්ඨුං මා ලභන්තු පොරාණකවිනිච්ඡයාමච්චෙ ගහෙත්වා රජ්ජං අනුසාසථ අහං ඉතො පට්ඨාය මහාතලෙ සමණධම්මං කරිස්සාමීති වත්වා පාසාදං ආරුය්හ එකකොව සමණධම්මං අකාසි. එවං කාලෙ ගතෙ මහාජනො රාජඞ්ගණෙ සන්නිපතිත්වා මහාසත්තං අදිස්වා න නො රාජා පොරාණකො වියාති වත්වා ගාථාද්වයමාහ.

> **අපුරාණං වත භො රාජා සබ්බභුම්මො දිසම්පති,**
> **නාජ්ජ නච්චෙ නිසාමෙති න ගීතෙ කුරුතෙ මනො.**
>
> **න මිගෙ නපි උය්‍යානෙ නපි හංසෙ උදික්ඛති,**
> **මූගොව තුණ්හිමාසීනො න අත්ථමනුසාසතීති.**

තත්ථ **මිගෙති** සබ්බසඞ්ගාහිකවචනං පුබ්බෙ හත්ථිං යුජ්ඣාපෙති මෙණ්ඩෙ යුජ්ඣාපෙති අජ්ජ තෙපි න ඔලොකෙතීති අත්ථො. **උය්‍යානෙති** උය්‍යානෙපි උය්‍යානකීළං නානුභොති. **හංසෙති** පදුමසඤ්ඡන්නාසු

උය්‍යානපොක්ඛරණීසු හංසගණං න ඔලොකෙති. **මූගොවාති** හත්ථහාරකං කිර උපට්ඨාකඤ්ච පුච්ඡිංසු රාජා තුම්හෙහි සද්ධිං කිඤ්චි මන්තෙතීති. තෙ න මන්තෙතීති වදිංසු. තස්මා එවමාහංසු.

රාජා කාමෙසු අනල්ලීයන්තෙන විවෙකනින්නෙන චිත්තෙන කුලූපකපච්චෙකබුද්ධෙ අනුස්සරිත්වා කොනු ඛො මෙ තෙසං සීලාදිගුණයුත්තානං අකිඤ්චනානං වසනට්ඨානං ආචික්ඛිස්සතීති ගාථාහි උදානං උදානෙසි.

සුඛකාමා රහොසීලා වධබන්ධා උපාරතා,
කෙසං නු අජ්ජ ආරාමෙ දහරා වුද්ධා ච අච්ඡරෙ.

අතික්කන්තවනථා ධීරා නමො තෙසං මහෙසිනං,
යෙ උස්සුකම්හි ලොකම්හි විහරන්ති අනුස්සුකා.

තෙ ඡෙත්වා මච්චුනො ජාලං තතං මායාවිනො දළ්හං,
ඡින්නාලයත්තා ගච්ඡන්ති කො තෙසං ගතිමාපයෙති.

තත්ථ **සුඛකාමාති** නිබ්බාණසුඛකාමා. **රහොසීලාති** පටිච්ඡන්නසීලා න අත්තනො ගුණපකාසකා. **දහරා වුද්ධාචාති** දහරාචෙව මහල්ලකා ච. **අච්ඡරෙති** වසන්ති. තස්සෙවං තෙසං ගුණෙ අනුස්සරන්තස්ස මහතී පීති උප්පජ්ජි. අථ පල්ලඞ්කතො උට්ඨාය උත්තරසීහපඤ්ජරං විවරිත්වා උත්තරදිසාභිමුඛො සිරසි අඤ්ජලිං පතිට්ඨාපෙත්වා එවරූපෙහි ගුණෙහි සමන්නාගතා පච්චෙකබුද්ධාති නමස්සමානො **අතික්කන්තවනථාති** ආදිමාහ. තත්ථ **අතික්කන්තවනථාති** පහීනතණ්හා. **මහෙසිනන්ති** මහන්තෙ සීලක්ඛන්ධාදයො එසිත්වා ඨිතානං. **උස්සුකම්හීති** රාගාදීහි උස්සුක්කං ආපන්නෙ. **මච්චුනො ජාලන්ති** කිලෙසමාරෙන පසාරිතං තණ්හාජාලං. **තතං මායාවිනොති** අතිමායාවිනො. **කො තෙසං ගතිමාපයෙති** කො මං තෙසං පච්චෙකබුද්ධානං නිවාසට්ඨානං පාපෙය්‍ය ගහෙත්වා ගච්ඡෙය්‍යාති අත්ථො.

තස්ස පාසාදෙයෙව සමණධම්මං කරොන්තස්ස චත්තාරො මාසා අතීතා. අථස්ස අතිවිය පබ්බජ්ජාය චිත්තං නමි. අගාරං ලොකන්තරිකනිරයො විය ඛායි. තයො භවා ආදිත්තා විය උපට්ඨහිංසු. සො පබ්බජ්ජාභිමුඛෙන චිත්තෙන කදා නු ඛො ඉමං සක්කභවනං විය අලඞ්කතපටියත්තං මිථිලං පහාය හිමවන්තං පවිසිත්වා පබ්බජිතවෙසගහණකාලො මය්හං භවිස්සතීති චින්තෙත්වා මිථිලාවණ්ණනං නාම ආරභි.

කදාහං මිථිලං ඵීතං විසාලං සබ්බතොපභං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං මිථිලං ඵීතං විභත්තං භාගසොමිතං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං මිථිලං ඵීතං බහුපාකාරතොරණං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති,

කදාහං මිථිලං ඵීතං දළ්හමට්ටාලකොට්ඨකං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං මිථිලං ඵීතං සුවිභත්තං මහාපථං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං මිථිලං ඵීතං සුවිභත්තන්තරාපණං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං මිථිලං ඵීතං ගවාස්සරථපීළිතං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං මිථිලං ඵීතං ආරාමවනමාලිනිං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං මිථිලං ඵීතං උය්‍යානවනමාලිනිං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං මිථිලං ඵීතං පාසාදවනමාලිනිං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං මිථිලං ඵීතං තිපුරං රාජබන්ධුනිං,
මාපිතං සොමනස්සෙන වෙදෙහෙන යසස්සිනා,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති

කදාහං වෙදෙහෙ ඵීතෙ නිවිට්ඨෙ ධම්මරක්ඛිතෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං වෙදෙහෙ ඵීතෙ අජෙය්‍යෙ ධම්මරක්ඛිතෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා අන්තෙපුරං රම්මං විභත්තං භාගසොමිතං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා අන්තෙපුරං රම්මං සුධාමත්තිකලෙපනං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා අන්තෙපුරං රම්මං සුචිගන්ධං මනොරමං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං කූටාගාරෙ විභත්තෙ භාගසොමිතෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං කූටාගාරෙ සුධාමත්තිකලෙපනෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං කූටාගාරෙ සුචිගන්ධෙ මනොරමෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං කූටාගාරෙ ලිත්තෙ චන්දනඵොසිතෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං සුවණ්ණපල්ලඞ්කෙ ගොණකෙ චිත්තසන්ථතෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං කප්පාසකොසෙය්‍යං ඛොමකොටුම්බරානි ච,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං පොක්ඛරණියො රම්මා චක්කවාකූපකූජිතා,
මන්දාලකෙහි සඤ්ඡන්නා පදුමුප්පලකෙහිච;
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං හත්ථිගුම්බෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ,
සුවණ්ණකච්ඡෙ මාතඞ්ගෙ හෙමකප්පනවාසසෙ.

ආරූළ්හෙ ගාමණීයෙහි තොමරඞ්කුසපාණිහි,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං අස්සගුම්බෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ,
ආජානීයෙව ජාතියා සින්ධවෙ සීඝවාහනෙ.

ආරූළ්හෙ ගාමණීයෙහි ඉල්ලියාචාපධාරිහි,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං රථසෙණියො සන්නද්ධෙ උස්සිතද්ධජෙ,
දීපෙ අථොපි වෙය්‍යග්ඝෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ.

ආරූළ්හෙ ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං සොවණ්ණරථෙ සන්නද්ධෙ උස්සිතද්ධජෙ,
දීපෙ අථොපි වෙය්‍යග්ඝෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ.

ආරූළ්හෙ ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං සජ්ඣුරථෙ සන්නද්ධෙ උස්සිතද්ධජෙ,
දීපෙ අථොපි වෙය්‍යග්ඝෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ.

ආරූළ්හෙ ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං අස්සරථෙ සන්නද්ධෙ උස්සිතද්ධජෙ,
දීපෙ අථොපි වෙය්‍යග්ඝෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ.

ආරූළ්හෙ ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං ඔට්ඨරථෙ සන්නද්ධෙ උස්සිතද්ධජෙ,
දීපෙ අථොපි වෙය්‍යග්ඝෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ.

ආරූළ්හෙ ගාමණීයෙහි චාපහෙත්ථෙහි වම්මිහි,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං ගොරථෙ සන්නද්ධෙ උස්සිතද්ධජෙ,
දීපෙ අථොපි වෙයග්ඝෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ.

ආරූළ්හ ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහ අජරථෙ සන්නද්ධෙ උස්සිතද්ධජෙ,
දීපෙ අථොපි වෙයග්ඝෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ.

ආරූළ්හ ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං මෙණ්ඩරථෙ සන්නද්ධෙ උස්සිතද්ධජෙ,
දීපෙ අථොපි වෙයග්ඝෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ.

ආරූළ්හ ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං මිගරථෙ සන්නද්ධෙ උස්සිතද්ධජෙ,
දීපෙ අථොපි වෙයග්ඝෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ.

ආරූළ්හ ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං හත්ථාරූහෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ,
නීලවම්මධරෙ සූරෙ තොමරඞ්කුසපාණිනෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං අස්සාරූහෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ,
නීලවම්මධරෙ සූරෙ ඉල්ලියාචාපධාරිනෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං ධනුග්ගහෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ,
නීලවම්මධරෙ සූරෙ චාපහත්ථෙ කලාපිනෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං රාජපුත්තෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ,
චිත්‍රවම්මධරෙ සූරෙ කඤ්චනාවෙළධාරිනෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං අරියගණෙ වත්ථවන්තෙ අලඞ්කතෙ,
හරිචන්දනලිත්තඞ්ගෙ කාසිකුත්තමධාරිනෙ,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා සත්තසතා භරියා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා සත්තසතා භරියා සුසඤ්ඤා තනුමජ්ඣිමා,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා සත්තසතා භරියා අස්සවා පියභාණිනී,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා සතපලං කංසං සොවණ්ණං සතරාජිකං,
පහාය පබ්බජිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං හත්ථිගුම්බා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා,
සුවණ්ණකච්ඡා මාතඞ්ගා හෙමකප්පනවාසසා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි තොමරඞ්කුසපාණිහි,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං අස්සගුම්බා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා,
ආජාතිය්‍යා ච ජාතියා සින්ධවා සීඝවාහනා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි ඉල්ලියාචාපධාරිහි,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං රථසෙනී සන්නද්ධා උස්සිතද්ධජා,
දීපා අථොපි වෙය්‍යග්ඝා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං සොණ්ණරථා සන්නද්ධා උස්සිතද්ධජා,
දීපා අථොපි වෙය්‍යග්ඝා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං සජ්ඣුරථා සන්නද්ධා උස්සිතද්ධජා,
දීපා අථොපි වෙය්‍යග්ඝා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං අස්සරථා සන්නද්ධා උස්සීතද්ධජා,
දීපා අථොපි වෙය්‍යග්ඝා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහී චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
යන්තං මං නානු යිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං ඔට්ඨරථා සන්නද්ධා උස්සිතද්ධජා,
දීපා අථොපි වෙය්‍යග්ඝා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං ගොරථා සන්නද්ධා උස්සිතද්ධජා,
දීපා අථොපි වෙය්‍යග්ඝා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි චම්මිහි,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං අජරථා සන්නද්ධා උස්සිතද්ධජා,
දීපා අථොපි වෙය්‍යග්ඝා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි චම්මිහි,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං මෙණ්ඩරථා සන්නද්ධා උස්සිතද්ධජ,
දීපා අථොපි වෙය්‍යග්ඝා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි චම්මිහි,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං මිගරථා සන්නද්ධා උස්සිතද්ධජා,
දීපා අථොපි වෙය්‍යග්ඝා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි චම්මිහි,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං හත්ථාරූහා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා,
නීලවම්මධරා සූරා තොමරඞ්කුසපාණිනො,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං අස්සාරූහා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා,
නීලවම්මධරා සූරා ඉල්ලියාචාපධාරිනො,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං ධනුග්ගහා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා,
නීලවම්මධරා සූරා චාපහත්ථා කලාපිනො,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති

කදාස්සු මං රාජපුත්තා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා,
චිත්තවම්මධරා සූරා කඤ්චනාවෙළධාරිනො,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං අරියගණා වත්ථවන්තා අලඞ්කතා,
හරිචන්දනලිත්තඞ්ගා කාසිකුත්තමධාරිනො,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාස්සු මං සත්තසතා භරියා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා සත්තසතා භරියා සුසඤ්ඤා තනුමජ්ඣිමා,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා සත්තසතා භරියා අස්සවා පියභාණිනී,
යන්තං මං නානුයිස්සන්ති තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා පත්තං ගහෙත්වාන මුණ්ඩො සඞ්ඝාටිපාරුතො.
පිණ්ඩිකාය චරිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං පංසුකූලානං උජ්ඣිතානං මහාපථෙ,
සඞ්ඝාටිං ධාරයිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා සත්තාහං මෙඝෙ ඔවට්ඨො අල්ලචීවරො,
පිණ්ඩිකාය චරිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං සබ්බහං ඨානං රුක්ඛා රුක්ඛං වනා වනං,
අනපෙක්ඛො විහරිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං ගිරිදුග්ගෙසු පහීනභයභෙරවො,
අදුතියො විහරිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදා වීණංව රුජ්ජකො සත්තතන්තිං මනොරමං,
චිත්තං උජුං කරිස්සාමි තං කදාස්සු භවිස්සති.

කදාහං රථකාරොව පරිකන්තං උපාහනං,
කාමසංයොජනෙ ඡෙච්ඡං යෙ දිබ්බෙ යෙ ච මානුසෙති.

තත්ථ **කදා**ති කාලපරිවිතක්කො. **ඵීත**න්ති වත්ථාලඞ්කාරාදීහි දප්පිතං. **සබ්බතොපභ**න්ති සමන්තතො වත්ථාලඞ්කාරොභාසයුත්තං. **තං කදාස්සු භවිස්සත්**ති තං එවරූපං නගරං පහාය පබ්බජනං කදා නාම භවිස්සතීති. **විභත්තං භාගසොමිත**න්ති ඡෙකෙහි නගරමාපකෙහි රජ්ජවෙසනාදීනං වසෙන විභත්තං ද්වාරවීථීනං වසෙන කොට්ඨාසතො මිතං. **බහලපාකාර තොරණ**න්ති බහලෙන පුථුලෙන පාකාරෙන චෙව ද්වාරතොරණෙහි ච සමන්නාගතං. **දළ්හමට්ටාල කොට්ඨක**න්ති දළ්හෙහි අන්තරට්ටාලකෙහි ච ද්වාරකොට්ඨකෙ හි ච සමන්නාගතං. **පීළිත**න්ති සමාකිණ්ණං. **තිපුර**න්ති තීහි පුරෙහි සමන්නාගතං, තිපාකාරන්ති අත්ථො. තිපුරං වා **තික්ඛත්තුං පුණ්ණ**න්ති අත්ථො. **රාජබන්ධුනී**න්ති රාජඤාතකෙහෙව තික්ඛත්තුං පුණ්ණං. **සොම නස්සෙනා**ති එවං නාමකෙන විදෙහරාජෙන. **ඵීතෙ**ති ධඤ්ඤනිචයාදි සම්පන්නෙ. **අජෙය්‍යෙ**ති පච්චාමිත්තෙහි අජෙතබ්බෙ. **චන්දනඵොසිතෙ**ති ලොහිතචන්දනෙන පරිප්ඵොසිතෙ. **කොටුම්බරානී**ති කොටුම්බර රට්ඨෙ උට්ඨිතවත්ථානි. **හත්ථිගුම්බෙ**ති හත්ථිඝටායො. **හෙමකප්පනවාස සෙ**ති හෙමමයෙන සීසාලඞ්කාරසඞ්ඛාතෙන කප්පනෙන හෙමජාලෙනච සමන්නාගතෙ. **ගාමණීයෙහී**ති හත්ථාචරියෙහි. **ආජානීයෙව ජාතියා**ති ජාතියා කාරණාකාරණජානනතාය ආජානීයෙ ච තාදිසානං අස්සානං ගුම්බෙ. **ගාමණීයෙහී**ති අස්සාචරියෙහි. **ඉල්ලියා චාපධාරිහී**ති ඉල්ලිඤ්ච චාපඤ්ච ධාරෙන්තෙහි. **රථසෙණී**න්ති රථඝටං. **සන්නද්ධෙ**ති සුට්ඨුසන්නද්ධෙ. **දීපෙ අථොපි වෙය්‍යග්ඝෙ**ති දීපිවෙය්‍යග්ඝචම්ම පරික්ඛිත්තෙ. **ගාමණීයෙහී**ති රථාචරියෙහි. **සජ්ඣුරථෙ**ති රජතරථෙ. අජරථමෙණ්ඩරථමිගරථෙ සොභනත්ථාය යොජෙන්ති. **අරියගණා**ති බ්‍රාහ්මණගණා තෙ කිර තදා අරියාචාරා අහෙසුං තෙන තෙ එව

මාහ. **හරිචන්දනලිත්තඞ්ගෙති** කඤ්චනවණ්ණෙන චන්දනෙන ලිත්ත සරීරෙ. **සත්තසතාති** පියභරියායෙව සන්ධායාහ. **සුසඤ්ඤාති** සුසඤ්ඤතා. **අස්සවාති** වචනකාරිකා. **සතඵලන්ති** සුවණ්ණස්ස ඵලසතෙන කාරිතං. **කංසන්ති** පාතිං. **සතරාජිකන්ති** පිට්ඨිපස්සෙ රාජි සතෙන සමන්නාගතං. **ඝනන්තං මන්ති** අතිප්පිගන්ධෙ වනසණ්ඩෙ එකක මෙව ගච්ඡන්තං මං කදානු තෙ නානුගමිස්සන්ති. **සත්තාහං මෙඝෙති** සත්තාහං සමුට්ඨිතෙ මෙඝෙ සත්තාහවද්දලිකෙති අත්ථො. **සබ්බහන්ති** සබ්බං දිවසං. **රූජකොති** වීණාවාදකො. **කාමසංයොජනෙති** කාම සංයොජනං. **දිබ්බෙති** දිබ්බං. **මානුසෙති** මානුසං.

සො කිර දසවස්සසහස්සායුකකාලෙ නිබ්බත්තො සත්තවස්සසහස්සානි රජ්ජං කාරෙත්වා තිවස්සසහස්සාවසිට්ඨෙ ආයුම්හි පබ්බජිතො පබ්බජන්තො පනෙස උය්‍යානවාරෙ අම්බරුක්ඛස්ස දිට්ඨකාලතො පට්ඨාය චත්තාරො මාසෙ අගාරෙ වසිත්වා ඉමම්හා වෙසා පබ්බජිතවෙසො ව වරතරො පබ්බජිස්සාමීති චින්තෙත්වා උපට්ඨාකං රහස්සෙන ආණාපෙසි තාත කඤ්චි අජානාපෙත්වා අන්තරාපණතො කාසායවත්ථානි චෙව මත්තිකාපත්තඤ්ච ආහරාති. සො තථා අකාසි. රාජා කප්පකං පක්කොසාපෙත්වා කෙසමස්සුං ඔහාරාපෙත්වා කප්පකං උය්‍යොජෙත්වා එකං කාසාවං නිවාසෙසි එකං පාරුපි එකං අංසෙ අකාසි මත්තිකාපත්තම්පි ථවිකාය ඔසාපෙත්වා අංසෙ ලග්ගෙසි. තතො කත්තරදණ්ඩං ගහෙත්වා මහාතලෙ කතිපයවාරෙ පච්චෙකබුද්ධලීළ්හාය අපරාපරං චඞ්කමි. සො තං දිවසං තත්ථෙව වසිත්වා පුන දිවසෙ සුරියුග්ගමනවෙලාය පාසාදා ඔතරිතුං ආරභි.

තදා සීවලී දෙවී තා සත්තසතා වල්ලභිත්ථියො පක්කොසාපෙත්වා චිරදිට්ඨො නො රාජා චත්තාරො මාසා අතීතා අජ්ජ තං පස්සිස්සාම සබ්බා අලඞ්කරිත්වා යථාබලං ඉත්ථිකුත්තභාවවිලාසෙ දස්සෙත්වා කිලෙසබන්ධනෙන බන්ධිතුං වායමෙය්‍යාථාති වත්වා අලඞ්කතපටියත්තාහි තාහි සද්ධිං රාජානං පස්සාමීති පාසාදං අභිරූහන්තී තං ඔතරන්තං දිස්වාපි න සඤ්ජානි. රඤ්ඤො ඔවාදං දාතුං ආගතො පච්චෙකබුද්ධො භවිස්සතීති සඤ්ඤාය වන්දිත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. මහාසත්තොපි පාසාදා ඔතරි. ඉතරා පාසාදං අභිරූහිත්වා සිරිසයනපිට්ඨෙ රඤ්ඤො භමරවණ්ණෙ කෙසෙ ච පසාධනභණ්ඩකඤ්ච දිස්වා න සො පච්චෙකබුද්ධො අම්හාකං පියසාමිකො භවිස්සති එථ නං යාචිත්වා නිවත්තෙස්සාමාති මහාතලා ඔතරිත්වා රාජඞ්ගණෙ සම්පාපුණිත්වා ච පන සබ්බාහිපි තාහි සද්ධිං කෙසෙ මොචෙත්වා පිට්ඨියං විකිරිත්වා හත්ථෙහි හදයං සංසුම්භිත්වා කස්මා එවරූපං කම්මං කරොථ මහාරාජාති අතිකරුණං පරිදෙවමානා රාජානං අනුබන්ධි. සකලනගරං සඞ්ඛුභිතං තෙපි රාජා කිර නො පබ්බජිතො කුතො පුන එවරූපං ධම්මිකං රාජානං ලභිස්සාමාති රොදමානා රාජානං අනුබන්ධිංසු. තත්‍ර තාසං ඉත්ථීනං පරිදෙවිතසද්දඤ්ච පරිදෙවන්තියොපි තා පහාය රඤ්ඤො ච ගමනං ආවිකරොන්තො සත්ථා ආහ.

තා ච සත්තසතා භරියා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං කස්මා නො විජහිස්සසි.

තා ච සත්තසතා භරියා සුසඤ්ඤා තනුමජ්ඣිමා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං කස්මා නො විජහිස්සසි.

තා ච සත්තසතා භරියා අස්සවා පියභාණිනී,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං කස්මා නො විජහිස්සසි.

තා ච සත්තසතා භරියා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතා,
හිත්වා සම්පද්දයී රාජා පබ්බජ්ජාය පුරක්ඛතො.

තා ච සත්තසතා භරියා සුසඤ්ඤා තනුමජ්ඣිමා,
හිත්වා සම්පද්දයී රාජා පබ්බජ්ජාය පුරක්ඛතො.

තා ච සත්තසතා භරියා අස්සවා පියභාණිනී,
හිත්වා සම්පද්දයී රාජා පබ්බජ්ජාය පුරක්ඛතොති.

තත්ථ **පග්ගය්හාති**. උක්ඛිපිත්වා. **සම්පද්දයීති** භික්ඛවෙ සො මහාජනකරාජා තා සත්තසතා භරියා කිං නො දෙව පහාය ගච්ඡසි කො අම්හාකං දොසොති විප්පලපන්තියො ඡඩ්ඩෙත්වා සම්පද්දුතො පබ්බජ්ජාය **යාහීති** චොදයමානො විය පුරක්ඛතො හුත්වා ගතොති අත්ථො

හිත්වා සතපලං කංසං සොවණ්ණං සතරාජිකං,
අග්ගහී මත්තිකාපත්තං තං දුතියාභිසෙචනං

භික්ඛවෙ තං මත්තිකාපත්තග්ගහණං දුතියං අභිසෙචනං කත්වා සො රාජා නික්ඛන්තොති.

සීවලී දෙවී පරිදෙවමානා රාජානං නිවත්තෙතුං අසක්කොන්තී **අත්ථෙසො උපායොති** මහාසෙනගුත්තං පක්කොසාපෙත්වා තාත රඤ්ඤො පුරතො ගමනසභාගෙ ජිණ්ණඝරජිණ්ණසාලාසු අග්ගිං දෙහි **තිණපණ්ණානි** සංහරිත්වා තස්මිං තස්මිං ඨානෙ ධූමං කාරෙහීති ආණාපෙසි. සො තථා කාරෙසි. සා රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා පාදෙසු පතිත්වා මිථිලාය ආදිත්තභාවං ආරොචෙන්තී ගාථාවයමාහ.

වෙස්මා අග්ගිසමා ජාලා කොසා ඩය්හන්ති භාගසො,
රජතං ජාතරූපඤ්ච මුත්තා වෙළුරියා බහූ.

මණයො සඞ්ඛමුත්තා ච වත්ථිකං හරිචන්දනං,
අජිනං දන්තභණ්ඩඤ්ච ලොහං කාළායසං බහුං,
එහි රාජ නිවත්තස්සු මා තෙ තං විනසා ධනන්ති.

තත්ථ **වෙස්මාති** තෙසං තෙසං මනුස්සානං ගෙහානි අග්ගි ගණ්හි සො එස වෙස්මා ජාලාජලිතොති අත්ථො. **කොසාති** රජතකොට්ඨාගාරාදීනි. **භාගසොති** කොට්ඨාසතො සුවිභත්තාපි නො එතෙ ඩය්හන්ති දෙවාති වදති. **ලොහන්ති** තම්බලොහාදිකං. **මා තෙ තං විනසා ධනන්ති** මා තෙ එතං ධනං නස්සතු එහි තං නිබ්බාපෙහි පච්ඡාපි

ගමිස්සසි නගරං ඣායමානං අනොලොකෙත්වාව නික්ඛන්තොති තුම්හාකං ගරහා භවිස්සති තාය වො ලජ්ජාය විප්පටිසාරොපි භවිස්සති එහි අමච්චෙව ආණාපෙත්වා අග්ගිං නිබ්බාපෙහි දෙවාති.

අථ මහාසත්තො දෙවි කිං කථෙසි යෙසං කිඤ්චි අත්ථි තෙසං තං ඣායති මයං පන අකිඤ්චනාති දීපෙන්තො ගාථමාහ.

සුසුඛං වත ජීවාම යෙසං නො නත්ථි කිඤ්චනං,
මිථිලාය ඣායමානාය න මෙ කිඤ්චි අඩය්හථාති.

තත්ථ **කිඤ්චනන්ති** යෙසං අම්හාකං පලිබුද්ධනකිලෙසසඞ්ඛාතං කිඤ්චනං නත්ථි තෙ මයං තෙන අකිඤ්චනභාවෙන. **සුසුඛංවතජීවාම** තෙනෙව කාරණෙන **මිථිලාය ඣායමානාය න මෙ කිඤ්චිඅඩය්හථ** අප්පමත්තකම්පි අත්තනො භණ්ඩකං ඣායමානං න පස්සාමීති වදති.

එවඤ්ච පන වත්වා උත්තරද්වාරෙන නික්ඛමි. තාපිස්ස භරියායො නික්ඛමිංසු. පුන සීවලිදෙවී එකං උපායං චින්තෙත්වා ගාමඝාතරට්ඨවිලොපකරණං විය දස්සෙථාති ආණාපෙසි. තං ඛණංයෙව ආවුධහත්ථෙ පුරිසෙ තතො තතො ආධාවන්තෙ විලුම්පන්තෙ සරීරෙ ලාඛාරසං සිඤ්චිත්වා ලද්ධප්පහාරෙ විය ඵලකෙ නිපජ්ජාපෙත්වා වුය්හන්තෙ මතෙ විය ච රඤ්ඤො දස්සෙසුං. මහාජනො උපක්කොසි මහාරාජ තුම්හෙසු ධරන්තෙසුයෙව රට්ඨං විලුම්පන්ති ජනං ඝාතෙන්තීති. දෙවීපි රාජානං වන්දිත්වා නිවත්තනත්ථාය ගාථමාහ.

අටවියො සමුප්පන්නා රට්ඨං විද්ධංසයන්ති තං,
එහි රාජ නිවත්තස්සු මා රට්ඨං විනසා ඉදන්ති.

තත්ථ **අටවියොති** මහාරාජ තුම්හෙසු ධරන්තෙසුයෙව අටවිචොරා සමුප්පන්නා. **තන්ති** තථා ධම්මාරක්ඛියං තවරට්ඨං විද්ධංසෙන්ති.

රාජා මයි ධරන්තෙ යෙව චොරා උට්ඨාය රට්ඨං විද්ධංසෙන්තා නාම නත්ථි සීවලිදෙවියා කිරියා එසා භවිස්සතීති චින්තෙත්වා තං අප්පටිභාණං කරොන්තො ආහ.

සුසුඛං වත ජීවාම යෙසං නො නත්ථි කිඤ්චනං,
රට්ඨෙ විලුම්පමානම්හි න මෙ කිඤ්චි අජීරථ.

සුසුඛං වත ජීවාම යෙසං නො නත්ථි කිඤ්චනං,
පීතිභක්ඛා භවිස්සාම දෙවා ආභස්සරා යථාති.

තත්ථ **විලුම්පමානම්හීති** විලුප්පමානෙ. **ආභස්සරාති** යථා තෙ බ්‍රහ්මානො පීතිභක්ඛා හුත්වා සමාපත්තිසුඛෙන වීතිනාමෙන්ති තථා වීතිනාමෙස්සාමාති.

එවං වුත්තෙපි මහාජනො රාජානං අනුබන්ධතෙව. අථස්ස එතදහොසි අයං ජනො නිවත්තිතුං න ඉච්ඡති නිවත්තෙස්සාමි නන්ති අඩ්ඪගාවුතමත්තං ගතකාලෙ නිවත්තිත්වා මහාමග්ගෙ ඨිතො අමච්චෙ පුච්ඡි කස්සෙතං රජ්ජන්ති. තුම්හාකං දෙවාති. තෙන හි ඉමං ලෙඛං

අන්තරං කරොන්තස්ස රාජාණං කරොථාති කතන්තරදණ්ඩෙන තිරියං ලෙඛං කඩ්ඪි. තෙජවතා රඤ්ඤො කතං තං ලෙඛං කොචි අන්තරං කාතුං නාසක්ඛි මහාජනො ලෙඛං උස්සීසකෙ කත්වා බලවපරිදෙවං පරිදෙවි. දෙවීපි තං ලෙඛං අන්තරං කාතුං අවිසහන්තී රාජානං පිට්ඨිං දත්වා ගච්ඡන්තං දිස්වා සොකං ධාරෙතුං අසක්කොන්තී උරං පහරිත්වා මහාමග්ගෙ තිරියං පතිත්වා පවට්ටමානා අගමාසි. මහාජනො ලෙඛා සාමිකෙහි ලෙඛා භින්නාති දෙවියා ගතමග්ගෙනෙව ගතො. මහාසත්තො උත්තරහිමවන්තාභිමුඛො අගමාසි. දෙවීපි සබ්බං සෙනාවාහනං ආදාය තෙන සද්ධිංයෙව ගතා රාජා මහාජනං නිවත්තෙතුං අසක්කොන්තොයෙව සට්ඨියොජනමග්ගං ගතො.

තදා නාරදො නාම තාපසො හිමවති සුවණ්ණගුහායං වසති පඤ්චාභිඤ්ඤො ඣානසුඛෙන වීතිනාමෙන්තො සත්තාහං අතික්කමිත්වා ඣානා උට්ඨාය අහො සුඛං අහො සුඛන්ති උදානං උදානෙසි. සො අත්ථි නු ඛො කොචි ජම්බුදීපතලෙ ඉමං සුඛං පරියෙසන්තීති දිබ්බචක්ඛුනා ඔලොකෙන්තො මහාජනකබුද්ධඞ්කුරං දිස්වා රාජා මහානෙක්ඛම්මං නික්ඛන්තො සීවලීදෙවීපමුඛං මහාජනං නිවත්තෙතුං න සක්කොති අන්තරායම්පිස්ස කරෙය්‍යුං භිය්‍යොසො මත්තාය දළ්හසමාදානත්ථං ඔවාදං දස්සාමීති චින්තෙත්වා ඉද්ධිබලෙන ගන්ත්වා රඤ්ඤො පුරතො ආකාසෙ ඨිතොව තස්ස උස්සාහං ජනෙතුං ආහ.

කිමෙහසො මහතො ඝොසො කා නු ගාමෙ කිලීලියා,
සමණඤ්ඤෙව පුච්ඡාම කත්ථෙසො අභිසටො ජනොති.

රාජා ආහ.

මමං ඔහාය ගච්ඡන්තං එත්ථෙසො අභිසටො ජනො,
සීමාතික්කමනං යන්තං මුනිං මොනස්ස පත්තියා,
මිස්සං නන්දීහි ගච්ඡන්තං කිං ජානමනුපුච්ඡසීති.

කිමෙහසොති කිම්හි කාරණෙ එස හත්ථිකායාදිවසෙන මහතො සමූහස්ස ඝොසො. **කා නු ගාමෙ කිලීලියාති** කා නු එසා තයා සද්ධිං ආගච්ඡන්තානං ගාමෙ විය කිලිකිලා. **කත්ථෙසොති** කිමත්ථං එස ජනො **අභිසටො** සන්නිපතිතො තං පරිවාරෙත්වා ආගච්ඡතීති පුච්ඡති. **මමන්ති** අහං එතං ජනං ඔහාය ගච්ඡාමි තං මං ඔහාය ගච්ඡන්තං **එත්ථාති** එතස්මිං ඨානෙ එසජනො **අභිසටො** අනුබන්ධන්තො ආගතො. **සීමාතික්කමනං යන්තන්ති** ත්වං පන මං කිලෙසසීමං අතික්කමම අනගාරිය මුනිඤාණසඞ්ඛාතස්ස මොනස්ස සම්පත්තියා යන්තං පබ්බජිතො වතම්හීති නන්දිං අවිජහිත්වා ඛණෙ ඛණෙ උප්පජ්ජමානාහි නන්දීහි මිස්සමෙව ගච්ඡන්තං කිං ජානන්තො පුච්ඡසි උදාහු අජානන්තො මහාජනකො කිර විදෙහරට්ඨං ඡඩ්ඩෙත්වා පබ්බජිතොති කිං න සුතං තයාති.

අථස්ස සො දළ්හසමාදානත්ථාය පුන ගාථමාහ.

මාස්සු තිණ්ණො අමඤ්ඤිත්ථ සරීරං ධාරයං ඉමං,
අතීරණෙය්‍යමිදං කම්මං බහූහි පරිපන්ථයොති.

තත්ථ **මාසුතිණ්ණො අමඤ්ඤිත්ථොති** ඉමං පණ්ඩුකාසාවවත්ථං සරීරං ධාරෙන්තො ඉමිනා පබ්බජිතලිඞ්ගගහණමත්තෙනෙව කිලෙසසීමං තිණ්ණො අතික්කන්තොස්මීති මා මඤ්ඤිත්ථො. **අතීරඤ්හිදන්ති** ඉදං කිලෙසජාතං නාම න එත්තකෙන තීරෙතබ්බං. **බහූහි පරිපන්ථයොති** සග්ගං ආවරිත්වා ඨිතා හි තව බහූ කිලෙසපරිපන්ථා.

තතො මහාසත්තො ආහ.

> කො නු මෙ පරිපන්ථස්ස මම එවං විහාරිනො,
> යො නෙවදිට්ඨෙ නාදිට්ඨෙ කාමානමභිපත්ථයෙති.

තත්ථ **යොනෙවදිට්ඨෙති** යො අහං නෙව දිට්ඨෙ මනුස්සලොකෙ න අදිට්ඨෙ දෙවලොකෙ කාමානං අභිපත්ථෙමි තස්ස මම එවං එකවිහාරිනො කො නු පරිපන්ථො අත්ථීති වදති.

අථස්ස සො පරිපන්ථෙ දස්සෙන්තො ගාථමාහ.

> නිද්දා තන්දි විජම්භිකා අරතී භත්තසම්මදො,
> ආවසන්ති සරීරට්ඨා බහූහි පරිපන්ථයොති.

තත්ථ **තන්දීති** ආලසියං. **අරතීති** උක්කණ්ඨිකා. **භත්තසම්මදොති** භත්තපරිළාහො ඉදං වුත්තං හොති සමණ ත්වං පාසාදිකො සුවණ්ණවණ්ණො රජ්ජං පහාය පබ්බජිතොති වුත්තෙ තුය්හං පණීතං ඔජවන්තං පිණ්ඩපාතං දස්සන්ති සො ත්වං පත්තපූරං ආදාය යාවදත්ථං භුඤ්ජිත්වා පණ්ණසාලං පවිසිත්වා කට්ඨත්ථරිකාය නිපජ්ජිත්වා කාකච්ඡමානො නිද්දං ඔක්කමිත්වා අන්තරා පබුද්ධො අපරාපරං පරිවත්තිත්වා හත්ථපාදෙ පසාරෙන්තො උට්ඨාය චීවරවංසං ගහෙත්වා ආලසියො හුත්වා නෙව සම්මුඤ්ජනිං ආදාය සම්මජ්ජිස්සසි න පානීයං ආහරිස්සසි පුන නිපජ්ජිත්වා නිද්දායිස්සසි කාමවිතක්කං වා විතක්කෙස්සසි තදා පබ්බජ්ජාය උක්කණ්ඨිස්සසි භත්තපරිළාහො තෙ භවිස්සති. **ආවසන්ති සරීරට්ඨාති** ඉමෙ එත්තකා පරිපන්ථා තව සරීරට්ඨකා හුත්වා නිවසන්ති සරීරෙයෙව නිබ්බත්තන්තීති දස්සෙති.

අථස්ස මහාසත්තො ථුතිං කරොන්තො ගාථමාහ.

> කල්‍යාණං වත මං භවං බ්‍රාහ්මණමනුසාසසි,
> බ්‍රාහ්මණඤ්ඤෙව පුච්ඡාමි කො නු ත්වමසි මාරිසාති.

තත්ථ **බ්‍රාහ්මණමනුසාසසීති** බ්‍රාහ්මණ කල්‍යාණං වත මං අනුසාසසි.

තතො නාරදො ආහ.

> නාරදො ඉති මෙ නාමං කස්සපො ඉති මං විදූ,
> භොතො සකාසෙ ආගඤ්ඡිං සාධු සබ්භි සමාගමො.
>
> තස්ස තෙ සබ්බො ආනන්දො විහාරෙ උපවත්තතු,
> යදූනං තං පරිපූරෙහි ඛන්තියා උපසමෙන ච.
>
> පසාරය සන්නතඤ්ච උන්නතඤ්ච පසාරය,
> කම්මං විජ්ජඤ්ච ධම්මඤ්ච සක්කත්වාන පරිබ්බජාති.

තත්ථ **විඤ්ඤූ**ති ගොත්තෙන මං **ඛත්තියො**ති ජානන්ති. **සබ්භී**ති පණ්ඩිතෙහි සද්ධිං සමාගමො නාම **සාධු** හොතීති ආගතොම්හීති. **ආනන්දෙ**ති තස්ස තව ඉමිස්සා පබ්බජ්ජාය ආනන්දෙ තුට්ඨි සොමනස්සමෙව හොතු මා උක්කණ්ඨි. **විහාරෙ**ති චතුබ්බිධෙපි බ්‍රහ්මවිහාරෙ. **උපවත්තතූ**ති පවත්තතු. **සදූනා**ති යෙන සීලෙන කසිණපරිකම්මෙන ඣානෙන ච ඌනං තං එතෙහි සීලාදීහි පරිපූරය. **ඛන්තියා උපසමෙන චා**ති අහං රජ්ජපබ්බජිතොති මානං අකත්වා අධිවාසනක්ඛන්තියා කිලෙසූපසමෙන ච සමන්නාගතො හොහි. **පසාරයා**ති මා උක්ඛිප මා පත්ථර පජහාති අත්ථො. **සන්නතං උන්නතන්නඤ්චා**ති කිං ජාතිකො නාමායන්ති ආදිනා නයෙන පවත්තං ඔමානඤ්ච අහමස්මිං ජාතිසම්පන්නොති ආදිනයප්පවත්තං අතිමානඤ්ච. **කම්ම**න්ති දසකුසලපථකම්මං. **විජ්ජ**න්ති පඤ්චාභිඤ්ඤාඅට්ඨසමාපත්තිඤාණං. **ධම්ම**න්ති කසිණපරිකම්මසඞ්ඛාතං සමණධම්මං. **සක්කත්වා න පරිබ්බජා**ති එතෙ ගුණෙ සක්කත්වා වත්තස්සු ඉමෙ වා ගුණෙ දළ්හං සමාදාය පරිබ්බජ පබ්බජ්ජං පාලෙහි මා උක්කණ්ඨි.

එවං සො මහාසත්තං ඔවදිත්වා ආකාසෙන සකට්ඨානමෙව ගතො.

තස්මිං ගතෙ අපරොපි මිගාජිනො නාම තාපසො තථෙව සමාපත්තිතො වුට්ඨාය ඔලොකෙන්තො මහාසත්තං දිස්වා මහාජනං නිවත්තනත්ථායස්ස ඔවාදං දස්සාමීති තථෙව ගන්ත්වා ආකාසෙ අත්තානං දස්සෙත්වා ආහ.

> බහූ හත්ථී ච අස්සෙ ච නගරෙ ජනපදානි ච,
> හිත්වා ජනක පබ්බජිතො කපල්ලෙ රතිමජ්ඣගා.
>
> කච්චි නු තෙ ජානපදා මිත්තාමච්චා ච ඤාතකා,
> දූභිං අකංසු ජනක කස්මාවෙතං අරුච්චථාති.

තත්ථ **කපල්ල**න්ති මත්තිකාපත්තං සන්ධායාහ. ඉදං වුත්තං හොති-

මහාරාජ ත්වං එවරූපං ඉස්සරියං ඡඩ්ඩෙත්වා පබ්බජිතො ඉමස්මිං කපල්ලකෙ රතිං අජ්ඣගා අධිගතොති පබ්බජ්ජාය කාරණං පුච්ඡන්තො එවමාහ. **දූභී**ති කින්නු එතෙ තව අන්තරෙ කඤ්චි අපරාධං කරිංසු. කස්මා තව එවරූපං ඉස්සරියසුඛං පහාය එතං කපල්ලමෙව අරුච්චිත්ථාති.

තතො මහාසත්තො ආහ.

> න මිගාජින ජාතුච්ච අහං කඤ්චි කුදාචනං,
> අධම්මෙන ජිනෙ ඤාතිං න චාපි ඤාතයො මමන්ති.

තත්ථ **න මිගාජිනා**ති අම්භො මිගාජින **ජාතුච්ච** එකංසෙනෙව අහං කඤ්චි ඤාතිං **කුදාචන** කිස්මිඤ්චි කාලෙ **න අධම්මෙන** ජිනාමි තෙපි ච **ඤාතයො** මං අධම්මෙන න ජිනන්තෙව ඉති න කොචි මම දූභිතං නාම අකාසීති අත්ථො.

එවමස්ස පඤ්හං පටික්ඛිපිත්වා ඉදානි යෙන කාරණෙන පබ්බජිතො තං දස්සෙන්තො ආහ.

දිස්වාන ලොකවත්තන්තං ඛජ්ජන්තං කද්දමීකතං,
හඤ්ඤරෙ බජ්ඣරෙ චෙත්ථ යත්ථ සත්තො පුථුජ්ජනො;
එතාහං උපමං කත්වා භික්ඛකොස්මි මිගාජිනාති.

තත්ථ **ලොකවත්තන්තන්ති** වට්ටානුගතස්ස බාලලොකස්ස වත්තන්තං පවෙණිං අහං අද්දසං තං දිස්වා පබ්බජිතොස්මීති දීපෙති. **ඛජ්ජන්තං කද්දමීකතන්ති** කිලෙසෙහි ඛජ්ජන්තං තෙහි ච කද්දමීකතං ලොකං දිස්වා. **යත්ථ සත්තොති** යම්හි කිලෙසවත්ථුම්හි සත්තො ලග්ගො **පුථුජ්ජනො** තත්ථ ලග්ගා බහූ සත්තා හඤ්ඤන්ති චෙව අනුබන්ධිතා දීඝි ච බජ්ඣන්ති. **එතාහන්ති** අහං සචෙ එත්ථ බජ්ඣිස්සාමි ඉමෙ සත්තා විය හඤ්ඤිස්සාමි චෙව බජ්ඣිස්සාමි චාති එවං එතදෙව කාරණං අත්තනො උපමං කත්වා භික්ඛකො ජාතොස්මීති අත්ථො.

මිගාජිනාති තං ආලපති. කථං පන තෙන තස්ස නාමං ඤාතන්ති පටිසන්ථාරකාලෙ පඨමමෙව පුච්ඡිතත්තා. තාපසො තං කාරණං විත්ථාරතො සොතුකාමො හුත්වා ගාථමාහ.

කොනු තෙ භගවා සත්ථා කස්සෙතං වචනං සුචිං,
නහි කප්පං වා විජ්ජං වා පච්චක්ඛාය රථෙසභ;
සමණං ආහු වත්තන්තං යථා දුක්ඛස්සතික්කමොති.

තත්ථ **කස්සෙතන්ති** එතං තයා වුත්තං සුචිවචනං කස්ස වචනං නාම. **කප්පන්ති** කප්පෙත්වා පවත්තිතානං අභිඤ්ඤාසමාපත්තීනං ලාභිං කම්මවාදිං තාපසං. **විජ්ජන්ති** ආසවක්ඛයඤාණවිජ්ජාසමන්නාගතං පච්චෙකබුද්ධං. ඉදං වුත්තං හොති-**රථෙසභ** මහාරාජ නහි කප්පසමණං වා විජ්ජාසමණං වා **පච්චක්ඛාය** තස්සොවාදං විනා යථා දුක්ඛස්ස අතික්කමො හොති එවං වත්තන්තං සමණං ආහු තෙසං පන වචනං සුත්වා සක්කා එවං පටිපජ්ජිතුං තස්මා වදෙහි කොනු තෙ භගවා සත්ථාති.

අථ මහාසත්තො ආහ.

න මිගාජින ජාතුච්ච අහං කඤ්චි කුදාචනං,
සමණං බ්‍රාහ්මණං වාපි සක්කත්වා අනුපාවිසින්ති.

තත්ථ **සක්කත්වාති** පබ්බජ්ජාය ගුණං පුච්ඡිතත්ථාය පූජෙත්වා. **අනුපාවිසින්ති** න කඤ්චි අනුපවිට්ඨපුබ්බොස්මි න මයා කොචි සමණො පුච්ඡිතපුබ්බොති වදති.

ඉමිනා හි පච්චෙකබුද්ධානං සන්තිකෙ ධම්මං සුණන්තෙනාපි කදාචි ඔදිස්සකවසෙන පබ්බජ්ජාදිගුණො න පුට්ඨපුබ්බො. තස්මා එවමාහ.

එවඤ්ච පන වත්වා යෙන කාරණෙන පබ්බජිතො තං ආදිතො පට්ඨාය දස්සෙතුං ආහ.

මහතානුභාවෙන ගච්ඡන්තො සිරියා ජලං,
ගීයමානෙසු ගීතෙසු වජ්ජමානෙසු වග්ගුසු,
තුරියතාළිතසඞ්ඝුට්ඨෙ සම්මතාලසමාහිතෙ.

සමිගාජිනමද්දක්ඛිං ඵලං අම්බං තිරොච්ඡදං,
තුජ්ජමානං මනුස්සෙහි ඵලකාමෙහි ජන්තුහි.

සොඛොහං තං සිරිං හිත්වා ඔරොහිත්වා මිගාජින,
මූලං අම්බස්සුපාගඤ්ඡිං ඵලිනො නිප්ඵලිනස්ස ච.

ඵලං අම්බං හතං දිස්වා විද්ධස්තං විනලීකතං,
අථෙතං ඉතරං අම්බං නීලොභාසං මනොරමං.

එවමෙව නූන අම්හෙ ඉස්සරෙ බහුකණ්ටකෙ,
අමිත්තා නො වධිස්සන්ති යථා අම්බො ඵලී හතො.

අජිනම්හි හඤ්ඤතෙ දීපි නාගො දන්තෙහි හඤ්ඤති,
ධනම්හි ධනිනො හන්ති අනිකෙතමසන්ථවං;
ඵලී අම්බො අඵලො ච තෙ සත්ථාරො උභො මමන්ති.

තත්ථ **වග්ගුසූති** මධුරස්සරෙසු තුරියෙසු වජ්ජමානෙසු. **තුරියතාළිතසඞ්ඝුට්ඨෙති** තුරියානං තාළිතෙහි සඞ්ඝුට්ඨෙ උය්‍යානෙ. **සම්මතාලසමාහිතෙති** සම්මෙහි ච තාලෙහි ච සමන්නාගතෙ. **සමිගාජිනාති** මිගාජින සො අහං අද්දක්ඛිං. **ඵලං අම්බන්ති** ඵලං අම්බං ඵලිතං අම්බරුක්ඛන්ති අත්ථො. **තිරොච්ඡදන්ති** තිරො පාකාරං උය්‍යානස්ස අන්තො ඨිතොව බහිපාකාරං නිස්සාය ජාතං අම්බරුක්ඛං අද්දසං. **තුජ්ජමානන්ති** පොථියමානං. **ඔරොහිත්වාති** හත්ථික්ඛන්ධා ඔතරිත්වා. **විනලීකතන්ති** නිප්පත්තතලං කතං. **එවමෙවාති** එවං එව. **ඵලීති** ඵලසම්පන්නො. **අජිනම්හීති** චම්මත්ථාය චම්මකාරණා. **දන්තෙහීති** අත්තනො දන්තෙහි. **හඤ්ඤතීති** දන්තනිමිත්තං හඤ්ඤතීති අත්ථො. **හන්තීති** හඤ්ඤන්ති. **අනිකෙතමසන්ථවන්ති** යො පන නිකෙතං පහාය පබ්බජිතත්තා අනිකෙතො සත්තසඞ්ඛාරවත්ථුකස්ස තණ්හාය සන්ථවස්ස අභාවා අසන්ථවො තං අනිකෙතමසන්ථවං කො හනිස්සතීති අධිප්පායො. **තෙ සත්ථාරොති** තෙ ද්වෙ රුක්ඛා මම සත්ථාරො අහෙසුන්ති වදති.

තං සුත්වා මිගාජිනො අප්පමත්තො හොහීති රඤ්ඤො ඔවාදං දත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො. තස්මිං ඛණෙ සීවලිදෙවී රඤ්ඤො පාදෙසු පතිත්වා ආහ.

සබ්බො ජනො පබ්‍යධිතො රාජා පබ්බජිතො ඉති,
හත්ථාරූහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරිකා.

අස්සාසයිත්වා ජනතං ඨපයිත්වා පටිච්ඡදං,
පුත්තං රජ්ජෙ ඨපෙත්වාන අථ පච්ඡා පබ්බජිස්සසීති,

තත්ථ පව්‍යාධිතොති භීතො උත්‍රස්තො. **පවිච්ඡදන්ති** අම්හෙ ඩය්හමානෙපි විලුප්පමානෙපි රාජා න ඔලොකෙතීති ව්‍යාධිතස්ස ජනස්ස ආවරණං රක්ඛං ඨපෙත්වා පුත්තෙන දීඝාවුකුමාරං රජ්ජෙ ඨපෙත්වා අභිසිඤ්චිත්වා.

තතො බොධිසත්තො ආහ.

චත්තා මයා ජානපදා මිත්තාමච්චා ච ඤාතකා,
සන්ති පුත්තා විදෙහානං දීඝාවු රට්ඨවඩ්ඪනො;
තෙ රජ්ජං කාරයිස්සන්ති මිථිලායං පජාපතීති.

තත්ථ **සන්තිපුත්තාති** සීවලි සමණාතං පුත්තානාම නත්ථි විදෙහ රට්ඨවාසීනං පුන පුත්තා දීඝාවු අත්ථි. **තෙ රජ්ජං කාරයිස්සන්ති. පජාපතීති** දෙවිං ආලපති. දෙවී ආහ. දෙව තුම්හෙ තාව පබ්බජිතා අහං කිං කාරෙමීති. අථ සො ආහ. අහමනුසාසාමි වචනං මෙ කාරෙහීති වත්වා ආහ.

එහි තං අනුසික්ඛාමි යං වාක්‍යං මම රුච්චති,
රජ්ජං තුවං කාරයන්තී පාපං දුච්චරිතං බහුං.

කායෙන වාචා මනසා යෙන ගඤ්ඡිසි දුග්ගතිං,
පරදින්නකෙන පරනිට්ඨිතෙන
පිණ්ඩෙන යාපෙහි සධීරධම්මොති.

තත්ථ **තුවන්ති** පුත්තස්ස ඡත්තං උස්සාපෙත්වා මම පුත්තො **රාජාති** රජ්ජං අනුසාසමානා බහුං පාපං කරිස්සසි. **ගඤ්ඡිසීති** යෙන කායාදීහි කතෙන බහුනා පාපෙන දුග්ගතිං ගමිස්සසි. **සධීරධම්මොති** පිණ්ඩියාලොපෙන යාපෙතබ්බන්ති එස ධීරානං ධම්මො.

එවං මහාසත්තො තස්සා ඔවාදමදාසි. තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤං සල්ලාපෙන ගච්ඡන්තානං සූරියො අත්ථං ගතො. දෙවී පතිරූපට්ඨානෙ ඛන්ධාවාරං නිවාසාපෙසි. මහාසත්තොපි එකං රුක්ඛමූලං උපගතො. සො තත්ථ රත්තිං වසිත්වා පුන දිවසෙ සරීරපටිජග්ගනං කත්වා මග්ගං පටිපජ්ජි. දෙවීපි සෙනා පච්ඡතො ආගච්ඡතූති තස්ස පච්ඡතොව අහොසි. තෙ භික්ඛාචාරවෙලාය ථූණං නාම නගරං පාපුණිංසු.

තස්මිං ඛණෙ අන්තොනගරෙ එකො පුරිසො සුණතො මහන්තං මංසඛණ්ඩං කිණිත්වා සූපිකෙන අඞ්ගාරෙසු පචාපෙත්වා නිබ්බාපනත්ථාය ඵලකකොටියං ඨපෙත්වා අට්ඨාසි. තස්ස අඤ්ඤවිහිතස්ස එකො සුනඛො තං ආදාය පලායි. සො ඤත්වා තං අනුබන්ධන්තො යාව බහි දක්ඛිණද්වාරං ගන්ත්වා නිබ්බිණ්ණො නිවත්ති. රාජා ච දෙවී ච සුනඛස්ස පුරතො ආගච්ඡන්තා ද්විධා අහෙසුං. සො භයෙන මංසං ඡඩ්ඩෙත්වා පලායි. මහාසත්තො තං දිස්වා චින්තෙසි අයං ඡඩ්ඩෙත්වා අනපෙක්ඛො පලාතො අඤ්ඤොපිස්ස සාමිකො න පඤ්ඤායති එවරූපො අනවජ්ජො පංසුකූලපිණ්ඩපාතො නාම නත්ථි පරිභුඤ්ජිස්සාමි නන්ති සො මත්තිකාපත්තං නීහරිත්වා තං මංසඛණ්ඩං ආදාය පුඤ්ඡිත්වා පත්තෙ කත්වා උදකඵාසු

කවඨාතං ගහෙත්වා පරිභුඤ්ජි. තතො දෙවී සචෙ එස රජ්ජෙනත්ථිකො භවෙය්‍ය එවරූපං ජෙගුච්ඡං පංසුමක්ඛිතං සුනඛුච්ඡිට්ඨකං න ඛාදෙය්‍ය න දානෙස අම්හාකන්ති චින්තෙත්වා මහාරාජ එවරූපං ජෙගුච්ඡං ඛාදසීති ආහ.

දෙවි ත්වං අන්ධබාලතාය ඉමස්ස පිණ්ඩපාතස්ස විසෙසං න ජානාසීති තස්ස පතිට්ඨානට්ඨානං පච්චවෙක්ඛිත්වා අමතං විය තං පරිභුඤ්ජිත්වා මුඛං වික්ඛාලෙත්වා හත්ථපාදෙ ධොවි. තස්මිං ඛණෙ දෙවී නින්දමානා ආහ.

යොපි චතුත්ථෙ භත්තකාලෙ න භුඤ්ජෙ,
අජද්ධුමාරීව ඛුධාය මීයෙ
න ත්වෙව පිණ්ඩං ලුලිතං අනරියං
කුලපුත්තරූපො සප්පුරිසො න සෙවෙ.

තයිදං න සාධු තයිදං න සුට්ඨු
සුනඛුච්ඡිට්ඨකං භුඤ්ජසෙ ත්වන්ති.

තත්ථ **අජද්ධුමාරීවා**ති අනාසකමරණමෙව. **ලුලිත**න්ති පංසුමක්ඛිතං. **අනරිය**න්ති අසුන්දරං. **න සෙවෙ**ති නාහාරෙ පටිපුච්ඡනත්ථො. ඉදං වුත්තං හොති- සචෙ චතුත්ථෙ භත්තකාලෙපි නභුඤ්ජෙය්‍ය ඛුධාය වා මරෙය්‍ය තනු එවං සන්තෙපි කුලපුත්තරූපො සප්පුරිසො එවරූපං පිණ්ඩං නත්වෙව සෙවෙය්‍යාති. **තයිද**න්ති තං ඉදං.

මහාසත්තො ආහ.

න චාපි මෙ සීවලි සො අභක්ඛො
යං හොති චත්තං ගිහිනො සුනඛස්ස වා,
යෙ කෙචි භොගා ඉධ ධම්මලද්ධා
සබ්බො සො භක්ඛො අනවජ්ජොති වුත්තොති.

තත්ථ **අභක්ඛො**ති සො පිණ්ඩපාතො මම අභක්ඛො නාම නහොති **යං හොතී**ති යං ගිහිනොච සුනඛස්සච චත්තං හොතීති තං පංසුකූලං නාම අස්සාමිකත්තා අනවජ්ජං. **යෙකෙචී**ති තස්මා අඤ්ඤෙපි යෙකෙචි ධම්මලද්ධා භොගා **සබ්බො සො භක්ඛො අනවජ්ජො**ති අතු අවජ්ජො පුනප්පුන ඔලොකියමානොපි අවජ්ජො පරිපුණ්ණගුණො අනවජ්ජො අධම්මලද්ධං පන සහස්සග්ඝනකම්පි ජිගුච්ඡනීය මෙව.

එවං තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං කථෙන්තා නගරද්වාරං පාපුණිංසු. තත්‍ර දාරකෙසු කීළන්තෙසු එකා කුමාරිකා ඛුද්දකකුල්ලකෙන වාලිකං පොඨෙති තස්සා එකස්මිං හත්ථෙ එකං වලයං එකස්මිං ද්වෙ තානි අඤ්ඤමඤ්ඤං ඝට්ටෙන්ති ඉතරං නිස්සද්දං. රාජා තං කාරණං ඤත්වා සීවලි මම පච්ඡතො චරති ඉත්ථි නාම පබ්බජිතස්ස මලං අයං පබ්බජිත්වාපි භරියං ජහිතුං න සක්කොතීති ගරහන්තිපි මං සචායං කුමාරිකා පණ්ඩිතා භවිස්සති සීවලිදෙවියා නිවත්තනකාරණං කථෙස්සති ඉමිස්සා කථං සුත්වා සීවලිං උය්‍යොජෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ආහ.

කුමාරිකෙ උපසෙනියෙ නිච්චං නිගලමණ්ඩිතෙ,
කස්මා තෙ එකො භුජො ජනති එකො න ජනති භුජොති.

තත්‍ථ **උපසෙනියෙති** මාතරං උපගන්ත්වා සයනිකෙ. **නිගලමණ්ඩිතෙති** අගලිතමණ්ඩනෙ මණ්ඩනසීලිකෙති වදති. **ජනතීති** සනති සද්දං කරොති.

කුමාරිකා ආහ.

ඉමස්මිං මෙ සමණ හත්‍ථෙ පටිමුක්කා දුනීවුරා,
සඞ්ඝාතා ජායතෙ සද්දො දුතියස්සෙව සා ගති.

ඉමස්මිං මෙ සමණ හත්‍ථෙ පටිමුක්කො එකනීවුරො,
සො අදුතියො න ජනති මුනිභූතොව තිට්ඨති.

විවාදප්පත්තො දුතියො කෙනෙකො විවදිස්සති,
තස්ස තෙ සග්ගකාමස්ස එකත්තමුපරොචතන්ති.

තත්‍ථ **දුනීවුරාති** ද්වෙ වලයානි. **සඞ්ඝාතාති** සං ඝත්තනතො ඝට්ටනතොති අත්‍ථො. **ගතීති** නිප්ඵත්ති දුතියස්ස එවරූපා නිප්ඵත්ති හොතීති. **සොති** සො එකනීවුරො. **මුනිභූතොවාති** පහීනසඞ්කිලෙසො අරියපුග්ගලො විය තිට්ඨති. **විවාදප්පත්තොති** සමණ දුතියකො නාම විවාදමාපන්නො හොති කලහං කරොති නානාගාහං ගණ්හාති. **කෙනෙකොති** එකකො පන කෙන සද්ධිං විවදිස්සති. **එකත්තමුපරොචතන්ති** එකීභාවො තෙ රුච්චතු. සමණා නාම භගිණිම්පි ආදාය න චරන්ති. කිං පන ත්වං එවං උත්තමරූපධරං භරියං අයං තෙ අන්තරායං කරිස්සති ඉමං නීහරිත්වා එකකොව සමණධම්මං කරොහීති තං ඔවදි. සො තස්සා දහරකුමාරිකාය වචනං සුත්වා පච්චයං ලභිත්වා දෙවියා සද්ධිං කථෙන්තො ආහ.

සුණසි සීවලි ගාථා කුමාරියා පවෙදිතා,
පෙස්සිකා මං ගරහිත්‍ථො දුතියස්සෙව සා ගති.

අයං ද්වෙධා පථො භද්දෙ අනුචිණ්ණො පථාවිහි,
තෙසං ත්වං එකං ගණ්හාහි අහමෙකං පුනාපරං,
නෙව මං ත්වං පති මෙති මාහං භරියාති වා පුනාති.

තත්‍ථ **කුමාරියාති** කුමාරිකාය කථිතා. **පෙස්සියාති** සචාහං රජ්ජං කාරෙය්‍යං එසා මෙ පෙස්සියා වචනකාරිකා භවෙය්‍ය ඔලොකෙතුම්පි මං න විසහෙය්‍ය ඉදානි පන අත්තනො පෙස්සං විය දාසං විය මමං දුතියස්සෙව සා ගතීති ඔවදීති. **අනුචිණ්ණොති** අනුසඤ්චරිතො. **පථාවිහීති** පථිකෙහි. **එකන්ති** තව රුච්චනකං ගණ්හ. අහං පන තයා ගහිතාව සෙසං අපරං ගණ්හිස්සාමි. **නෙව මං ත්වන්ති** සීවලි ඉතො පට්ඨාය ත්වං පුන මං පති මෙති මාවද අහං වා භරියා මෙති මා අවචං.

සා තස්ස වචනං සුත්වා දෙව තුම්හෙ උත්තමා දක්ඛිණං මග්ගං ගණ්හථ අහං වාමන්ති වන්දිත්වා ථොකං ගන්ත්වා සොකං සන්ධාරෙතුං අසක්කොන්තී පුනාගන්ත්වා රඤ්ඤා සද්ධිං කථෙන්තී එකතොව නගරං පාවිසි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා උපඩ්ඪගාථමාහ.

ඉමමෙව කථං කථයන්තා
ථූණං නගරුපාගමුන්ති.

තත්ථ **නගරුපාගමුන්ති** නගරං පවිට්ඨා. පවිසිත්වා ච පන මහාසත්තො පිණ්ඩාය චරන්තො උසුකාරස්ස ගෙහද්වාරං පත්තො සීවලිපි එකමන්තෙ අට්ඨාසි. තස්මිං සමයෙ උසුකාරො අඞ්ගාරකපල්ලෙ උසුං තාපෙත්වා කඤ්ජිකෙන තෙමෙත්වා එකං අක්ඛිං උම්මීලෙත්වා එකෙන ලොකෙන්තො උජුං කරොති තං දිස්වා මහාසත්තො චින්තෙසි සචෙ අයං පණ්ඩිතො භවිස්සති මය්හං එකං කාරණං කථෙස්සති පුච්ඡිස්සාමි නන්ති උපසඞ්කමි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ

කොට්ඨකෙ උසුකාරස්ස භත්තකාලෙ උපට්ඨිතෙ,
තත්‍ර ච සො උසුකාරො එකඤ්ච චක්ඛුං නිග්ගය්හ;
ජිම්හමෙකෙන පෙක්ඛතීති.

තත්ථ **කොට්ඨකෙති** භික්ඛවෙ සො රාජා අත්තනො භත්තකාලෙ උපට්ඨිතෙ උසුකාරස්ස කොට්ඨකෙ අට්ඨාසි. **තත්‍ර චාති** තස්මිඤ්ච කොට්ඨකෙ. **නිග්ගය්හාති** නිමීලෙත්වා. **ජිම්හමෙකෙනාති** එකෙනක්ඛිනා වඞ්කං පෙක්ඛති.

අථ නං මහාසත්තො ආහ.

එවං නො සාධු පස්සසි උසුකාර සුණොහි මෙ,
යදෙකං චක්ඛුං නිග්ගය්හ ජිම්හමෙකෙන පෙක්ඛසීති.

තස්සත්ථො-සම්ම උසුකාර එවන්නු ත්වං සාධු පස්සසි. යං එකං නිමීලෙත්වා එකෙනක්ඛිනා වඞ්කං පෙක්ඛසීති.

අථස්ස සො කථෙන්තො ආහ.

වීහි සමණ චක්ඛූහි විසාලං විය ඛායති,
අසම්පත්වා පරං ලිඞ්ගං නුජ්ජුභාවාය කප්පති.

එකඤ්ච චක්ඛුං නිග්ගය්හ ජිම්හමෙකෙන පෙක්ඛතො,
සම්පත්වා පරමං ලිඞ්ගං උජ්ජුභාවාය කප්පති.

විවාදප්පත්තො දුතියො කෙනෙකො විවදිස්සති,
තස්ස තෙ සග්ගකාමස්ස එකත්තමුපරොචතන්ති.

තත්ථ **විසාලං වියාති** විත්ථිණ්ණං විය හුත්වා ඛායති. **අසම්පත්වා පරං ලිඞ්ගන්ති** පරතො වඞ්කට්ඨානං අප්පත්වා. **නුජ්ජුභාවායාති** න උජ්ජුභාවාය. ඉදං වුත්තං හොති- විසාලෙ ඛායමානෙ පරතො උජ්ජු කට්ඨානං න පාපුණෙය්‍යාති තස්මිං අසම්පත්තෙ අදිස්සමානෙ උජුක

භාවාය කිච්චං. න ඛමති න සම්පජ්ජතීති. සම්පස්සතොති චක්ඛුනා පස්සතො දිස්වාති අත්ථො. විවාදප්පන්නතාති යථා දුතියෙ අක්ඛිම්හි උම්මීලිතෙ ලිඞ්ගං න පක්ඛන්දයති වඞ්කට්ඨානං උජුං උජුකට්ඨානම්පි වඞ්කං පක්ඛන්දයතීති විවාදෙ හොති. එවං සමණස්සපි දුතියො විවාදප්පන්නතා, එවමස්ස සො ඔවාදං දත්වා තුණ්හී අහොසි.

මහාසත්තොපි පිණ්ඩාය චරිත්වා මිස්සකභත්තං සඞ්කඩ්ඪිත්වා නගරා නික්ඛම්ම උදකඵාසුකට්ඨානෙ නිසීදිත්වා කතභත්තකිච්චො පත්තං ථවිකාය ඔසාරෙත්වා සීවලිං ආමන්තෙත්වා ආහ.

සුණසී සීවලි ගාථා උසුකාරෙන පවෙදිතා,
පෙස්සියා මං ගරහිත්ථො දුතියස්සෙව සා ගති.

අයං ද්වෙධාපථො භද්දෙ අනුචිණ්ණො පථාවිහි,
තෙසං ත්වං එකං ගණ්හාහි අහමෙකං පුනාපරං,
නෙව මං ත්වං පතී මෙති මාහං භරියාති වා පුනාති.

තත්ථ සුණසීති සුතා තෙ තා ගාථා. පෙස්සියාමන්ති ඉදං පන කුමාරිකාය ඔවාදමෙව සන්ධායාහ. සා කිර නෙව මං ත්වන්ති වුත්තාපි මහාසත්තං අනුබන්ධි යෙව. රාජා තං නිවත්තෙතුං න සක්කොති. මහාජනො අනුබන්ධති තතො පන අටවි න දූරෙ හොති මහාසත්තො නීලවනරාජිං දිස්වා තං නිවත්තෙතුකාමො හුත්වා ගච්ඡන්තො යෙව මග්ගසමීපෙ මුඤ්ජතිණං අද්දස. තතො ඉසිකං ලුඤ්චිත්වා පස්ස සීවලි අයං ඉධ පුන ඝටෙතුං න සක්කා එවමෙවං පුන මයා තයා සද්ධිං සංවාසො නාම ඝටෙතුං න සක්කාති වත්වා ඉමං උපඩ්ඪගාථමාහ.

මුඤ්ජාවිසිකා පවාළ්හා එකා විහර සීවලීති.

තත්ථ එකා විහර සීවලීති අහං එකීභාවෙන විහරිස්සාමි ත්වම්පි එකාව විහරාහීති තස්සා ඔවාදමදාසි.

සා තං සුත්වා ඉතොදානි පට්ඨාය නත්ථි මය්හං මහාජනකනරින්දෙන සද්ධිං සංවාසොති සොකං ධාරෙතුං අසක්කොන්තී උභොහි හත්ථෙහි උරං පහරිත්වා විසඤ්ඤී හුත්වා මහාමග්ගෙ පති. මහාසත්තො තස්සා විසඤ්ඤීභාවං ඤත්වා පදං විකොපෙත්වා අරඤ්ඤං පාවිසි. අමච්චා ආගන්ත්වා තස්සා සරීරං උදකෙන සිඤ්චිත්වා හත්ථපාදෙ පරිමද්දිත්වා සඤ්ඤං ලභාපෙසුං. සා තාතා කුහිං රාජාති පුච්ඡි. නනු තුම්හෙව ජානාථාති. උපධාරෙථ තාතාති. ඉතොචිතොච ධාවිත්වා න පස්සිංසු. සා මහාපරිදෙවං පරිදෙවිත්වා රඤ්ඤො ඨිතට්ඨානෙ චෙතියං කාරෙත්වා ගන්ධමාලාදීහි පූජෙත්වා නිවත්ති.

මහාසත්තොපි හිමවන්තං පවිසිත්වා සත්තාහබ්භන්තරෙයෙව අභිඤ්ඤා ච සමාපත්තියො ච නිබ්බත්තෙත්වා පුන මනුස්සපථං නාගමි.

දෙවීපි උසුකාරෙන සද්ධිං කථිතට්ඨානෙ කුමාරිකාය සද්ධිං කථිතට්ඨානෙ මංසපරිභොජනට්ඨානෙ මිගාජිනෙන සද්ධිං කථිතට්ඨානෙති සබ්බට්ඨානෙසු චෙතියානි කාරෙත්වා ගන්ධමාලාදීහි පූජෙත්වා සෙනඞ්ගපරිවුතා මිථිලං පත්වා අම්බුය්‍යානෙ පුත්තස්ස අභිසෙකං කාරෙත්වා තං සෙනඞ්ගපරිවුතං නගරං පෙසෙත්වා සයං ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා තත්ථෙව උය්‍යානෙ වසන්තී කසිණපරිකම්මං කත්වා ඣානං නිබ්බත්තෙත්වා බ්‍රහ්මලොකපරායණා අහොසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි තථාගතො මහාභිනික්ඛමණං නික්ඛන්තොයෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා සමුද්දදෙවතා උප්පලවණ්ණා අහොසි. නාරදො සාරිපුත්තො මිගාජිනො මොග්ගල්ලානො කුමාරිකා ඛෙමාභික්ඛුණී උසුකාරො ආනන්දො සීවලී රාහුලමාතා දීඝාවුකුමාරො රාහුලො මාතාපිතරො මහාරාජකුලානි. මහාජනකනරින්දො පන අහමෙවාති.

මහාජනකජාතකං.

---

22. 3.

කො නු මං උසුනා විජ්ඣීති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො එකං මාතිපොසකං භික්ඛුං ආරබ්භ කථෙසි.

සාවත්ථියං කිර අට්ඨාරසකොටිවිභවස්ස සෙට්ඨිකුලස්ස එකපුත්තකො අහොසි මාතාපිතූනං පියො මනාපො. සො එකදිවසං පාසාදතලං ගතො සීහපඤ්ජරං උග්ඝාටෙත්වා වීථිං ඔලොකෙන්තො ගන්ධමාලාදිහත්ථං මහාජනං ධම්මසවණත්ථාය ජෙතවනං ගච්ඡන්තං දිස්වා අහම්පි ගමිස්සාමීති ගන්ධමාලාදීනි ගාහාපෙත්වා විහාරං ගන්ත්වා වත්ථභෙසජ්ජපානකාදීනි සඞ්ඝස්ස දාපෙත්වා ගන්ධමාලාදීහි භගවන්තං පූජෙත්වා එකමන්තං නිසින්නො ධම්මං සුත්වා කාමෙසු ආදීනවං පබ්බජ්ජාය ච ආනිසංසං සල්ලක්ඛෙත්වා පරිසාය වුට්ඨිතාය භගවන්තං පබ්බජ්ජං යාචිත්වා මාතාපිතූහි අනනුඤ්ඤාතං තථාගතා පබ්බාජෙන්තීති සුත්වා ගන්ත්වා සත්තාහං නිරාහාරො මාතාපිතරො අනුජානාපෙත්වා ආගන්ත්වා පබ්බජ්ජං යාචි. සත්ථා එකං භික්ඛුං ආණාපෙසි. සො තං පබ්බාජෙසි. තස්ස පබ්බජිතස්ස මහාලාභසක්කාරො නිබ්බත්ති. සො ආචරියුපජ්ඣායෙ ආරාධෙත්වා ලද්ධූපසම්පදො පඤ්ච වස්සානි ධම්මං පරියාපුණිත්වා අහං ඉධ ආකිණ්ණො විහරාමි න මෙතං පතිරූපන්ති අරඤ්ඤවාසෙ විපස්සනාධුරං පූරෙතුකාමො උපජ්ඣායස්ස සන්තිකෙ කම්මට්ඨානං ගහෙත්වා එකං පච්චන්තගාමං ගන්ත්වා අරඤ්ඤෙ විහාසි. සො තත්ථ විපස්සනං පට්ඨපෙත්වා ද්වාදස වස්සානි ඝටෙන්තො වායමන්තො විසෙසං නිබ්බත්තෙතුං නාසක්ඛි. මාතාපිතරො පිස්ස ගච්ඡන්තෙ ගච්ඡන්තෙ කාලෙ දුග්ගතා අහෙසුං. යෙපි නෙසං ඛෙත්තං වා

වණිජ්ජං වා පයොජෙසුං තෙ ඉමස්මිං කුලෙ පුත්තො වා භාතා වා චොදෙත්වා ගණ්හන්තො නාම නත්ථීති අත්තනො අත්තනො හත්ථගතං ගහෙත්වා යථා රුචිං පලායිංසු. ගෙහෙ දාසකම්මකරාදයොපි හිරඤ්ඤ සුවණ්ණාදීනි ගහෙත්වා පලායිංසු. අපරභාගෙ ද්වෙ ජනා දුග්ගතා හුත්වා හත්ථෙ උදකාසෙචනකම්පි අලභිත්වා ගෙහං වික්කිණිත්වා අසරණා හුත්වා කාරුඤ්ඤභාවප්පත්තා පිලොතිකනිවසනා කපාලහත්ථා භික්ඛාය චරිංසු. තස්මිං කාලෙ එකො භික්ඛු ජෙතවනා නික්ඛමිත්වා තස්ස වසනට්ඨානං ආගමාසි. සො තස්ස ආගන්තුකවත්තං කත්වා සුඛං නිසින්නං කුතො ආගතත්ථාති පුච්ඡිත්වා ජෙතවනාති වුත්තෙ සත්ථු චෙව මහාසාවකාදීනඤ්ච ආරොග්‍යං පුච්ඡිත්වා මාතාපිතූනං පවත්තිං පුච්ඡි භන්තෙ සාවත්ථියං අසුකස්ස නාම සෙට්ඨිකුලස්ස ආරොග්‍යන්ති. ආවුසො මා තස්ස කුලස්ස පවත්තිං පුච්ඡීති. කිං භන්තෙති. ආවුසො තාස්ස කිර කුලස්ස එකොව පුත්තො සො සාසනෙ පබ්බජිතො තස්ස පබ්බජිත කාලතො පට්ඨාය එවං චෙවං කුලං පරික්ඛීණං ඉදානි ද්වෙ ජනා පරම කාරුඤ්ඤතං පත්තා භික්ඛාය චරන්තීති. සො තස්ස වචනං සුණන්තො සභාවෙන සණ්ඨාතුං නාසක්ඛි අස්සුපුණ්ණෙහි අක්ඛීහි රොදිතුං ආරභි. ආවුසො කිං රොදසීති ච වුත්තෙ භන්තෙ තෙ මය්හං මාතාපිතරො අහං තෙසං පුත්තොති. ආවුසො තව මාතාපිතරො තං නිස්සාය විනාසං පත්තා ගච්ඡ තෙ පටිජග්ගාහීති. සො අහං ද්වාදස වස්සානි ඝටෙන්තො වායමන්තො මග්ගං වා ඵලං වා නිබ්බත්තෙතුං නාසක්ඛිං අභබ්බො භවිස්සාමි කිං මෙ පබ්බජ්ජාය ගිහී හුත්වා මාතාපිතරො පොසෙත්වා දානං දත්වා සග්ගපරායණො භවිස්සාමීති චින්තෙත්වා අරඤ්ඤ වාසං තස්ස ථෙරස්ස නිය්‍යාදෙත්වා පුන දිවසෙ නික්ඛමිත්වා අනුපුබ්බෙන සාවත්ථිතො අවිදූරෙ ජෙතවනපිට්ඨිවිහාරං පාපුණි. තත්ථ ද්වෙ මග්ගා එකො ජෙතවනං ගච්ඡති එකො සාවත්ථියං. සො තත්ථ ඨත්වා කින්නු ඛො පඨමං මාතාපිතරො පස්සාමි උදාහු දසබලන්ති චින්තෙත්වා මයා මාතාපිතරො චිරං දිට්ඨපුබ්බා ඉතො පට්ඨාය පන මෙ බුද්ධදස්සනං දුල්ලභං භවිස්සති අජ්ජ සම්මාසම්බුද්ධං දිස්වා ධම්මං සුත්වා සෙව පාතොව මාතාපිතරො පස්සිස්සාමීති සාවත්ථිමග්ගං පහාය සායණ්හ සමයෙ ජෙතවනං පාවිසි. තං දිවසං පන සත්ථා පච්චූසකාලෙ ලොකං ඔලොකෙන්තො ඉමස්ස කුලපුත්තස්ස උපනිස්සයං අද්දස. සො තස්ස ආගමණකාලෙ මාතිපොසකසුත්තන්ත; මාතාපිතූනං ගුණං වණ්ණෙසි. සො භික්ඛු පරිසන්තෙ ඨත්වා ධම්මකථං සුණන්තො චින්තෙසි අහං ගිහී හුත්වා මාතාපිතරො පටිජග්ගිතුං සක්කොමීති චින්තෙසිං. සත්ථා පන පබ්බජිතපුත්තොව උපකාරකො නාමාති වදති. සචාහං සත්ථාරං අදිස්වා ගතො අස්සං එවරූපාය පබ්බජ්ජාය පරිහීනො අස්සං ඉදානි පන ගිහී අහුත්වා පබ්බජිතොව සමානො මාතාපිතරො පොසෙස්සාමීති. සො සලාකං ගහෙත්වා සලාකභත්තඤ්චෙව සලාකයාගුඤ්ච ගණ්හිත්වා ද්වාදස වස්සානි අරඤ්ඤෙ වුත්ථභික්ඛු පාරාජිකං පත්තො විය අහොසි. සො පාතොව සාවත්ථිං පවිසිත්වා කින්නු ඛො පඨමං යාගුං ගණ්හාමි

උදකු මාතාපිතරෙ පස්සිස්සාමීති විනෙත්වා කපණාහං සන්තිකං තුච්ඡහත්ථෙන ගන්තුං අයුත්තන්ති යාගුං ගහෙත්වාව තෙසං පුරාණ ගෙහද්වාරං ගතො මාතාපිතරො යාගුභික්ඛං චරිත්වා පරභිත්තිං උප ගන්ත්වා නිසින්නකෙ දිස්වා උප්පන්නසොකො අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි තෙසං අවිදූරෙ අට්ඨාසි. තෙ තං දිස්වාපි න සඤ්ජානිංසු. අථස්ස මාතා භික්ඛත්ථාය ඨිතො භවිස්සතීති සඤ්ඤාය භන්තෙ තුම්හාකං දාතබ්බ යුත්තකං නත්ථි අතිච්ඡථාති ආහ. සො තස්සා කථං සුත්වා හදයපූරං සොකං ගහෙත්වා අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි තත්ථෙව අට්ඨාසි. දුතියම්පි තතියම්පි වුච්චමානොපි අට්ඨාසියෙව. අථස්ස පිතා මාතරං ආහ ගච්ඡ ජාන පුත්තො නු ඛො තෙ එසොති. සා උට්ඨාය ගන්ත්වා සඤ්ජානිත්වා පාදමූලෙ පතිත්වා පරිදෙවි. පිතාපිස්ස තථෙව අකාසි. මහන්තං කාරුඤ්ඤං අහොසි. සොපි මාතාපිතරො දිස්වා සකභාවෙන සණ්ඨාතුං අසක්කොන්තො අස්සූනි පවත්තෙසි. සො සොකං අධිවා සෙත්වා මා චින්තයිත්ථ අහං වො පොසෙස්සාමීති මාතාපිතරො අස්සා සෙත්වා යාගුං පායෙත්වා එකමන්තෙ නිසීදාපෙත්වා පුන භික්ඛං ආහරිත්වා තෙ භොජෙත්වා අත්තනො භික්ඛං පරියෙසිත්වා තෙසං සන්තිකං ගන්ත්වා පුන භත්තෙන පුච්ඡිත්වා භත්තකිච්චං කත්වා තෙ එකමන්තෙ නිවාසෙසි. සො තතො පට්ඨාය ඉමිනා නියාමෙන මාතා පිතරො පටිජග්ගති අත්තනා ලද්ධානි පක්ඛිකභත්තාදීනිපි තෙසං දත්වා සයං පිණ්ඩාය චරිත්වා ලභමානො භුඤ්ජති වස්සාවාසිකම්පි අඤ්ඤම්පි යං කිඤ්චි ලභිත්වා තෙසං යෙව දෙති තෙහි පරිභුත්තං ජිණ්ණපිලොතිකං අග්ගළං දත්වා රඤ්ජිත්වා සයං පරිභුඤ්ජති භික්ඛං ලභනදිවසෙහි පනස්ස අලභනදිවසා බහූ අහෙසුං. නිවාසනපාරු පණං අතිලූඛං හොති. සො මාතාපිතරො පටිජග්ගන්තොව අපරභාගෙ කිසො උප්පණ්ඩුප්පණ්ඩුකජාතො අහොසි. අථ නං සන්දිට්ඨසම්භත්තා පුච්ඡිංසු ආවුසො පුබ්බෙ තව සරීරවණ්ණො සොභති. ඉදානි පන උප්පණ්ඩුප්පණ්ඩුකජාතොසි ව්‍යාධි නු ඛො තෙ උප්පන්නොති. සො නත්ථි මෙ ආවුසො ව්‍යාධි පළිබොධො පන මෙ අත්ථීති තං පවත්තිං ආරො චෙසි. ආවුසො සත්ථා සද්ධාදෙය්‍යං විනිපාතෙතුං න දෙති ත්වං සද්ධා දෙය්‍යං ගහෙත්වා ගිහීනං දදමානො අයුත්තං කරොසීති. සො තෙසං කථං සුත්වා ලජ්ජිතො ඔලීයි. තෙ තත්තකෙනාපි අතුට්ඨා ගන්ත්වා අසුකො නාම භන්තෙ භික්ඛු සද්ධාදෙය්‍යං විනිපාතෙත්වා ගිහී පොසෙ තීති සත්ථු ආරොචෙසුං. සත්ථා තං කුලපුත්තං පක්කොසාපෙත්වා සච්චං කිර ත්වං භික්ඛු සද්ධාදෙය්‍යං ගහෙත්වා ගිහී පොසෙසීති පුච්ඡිත්වා සච්චං භන්තෙති වුත්තෙ සත්ථා තස්ස තං සුකිරියං වණ්ණෙතුකාමො අත්ත නො ච පුබ්බචරියං පකාසෙතුකාමො හුත්වා ගිහී භික්ඛු පොසෙන්තො කෙ පොසෙසීති පුච්ඡි. මාතාපිතරො භන්තෙති. තතො සත්ථා තස්ස උස්සාහං ජනෙතුකාමො හුත්වා සාධු සාධූති තික්ඛත්තුං සාධුකාරං දත්වා ත්වං මයා ගතමග්ගෙ ඨිතො අහං පුබ්බෙ චරියං චරන්තො මාතා පිතරො පොසෙසින්ති ආහ. සො භික්ඛු උස්සාහං පටිලභි. සත්ථා තාය පුබ්බචරියාය ආවිකරණත්ථං භික්ඛූහි යාචිතො අතීතං ආහරි,

අතීතෙ බාරාණසිතො අවිදූරෙ නදියා ඔරිමතීරෙ එකො නෙසාද ගාමො අහොසි. පරතීරෙ එකො. එකෙකසමිං පඤච පඤච කුලසතානි වසනති ද්වීසුපි ගාමෙසු ද්වෙ නෙසාදජෙට්ඨකා සහායා තෙ දහරකාලෙ යෙව කතිකං කරිංසු. සචෙ අමෙහසු එකසස ධීතා හොති එකසස පුතෙතා. තෙසං ආවාහවිවාහං හොතූති. අථ ඔරිමතීරගාමවාසී නෙසාද ජෙට්ඨකසස ගෙහෙ පුතෙතා ජායි ජාතකඛණෙ වසස දුකූලෙන පටිගගහිතතතා දුකූලකොතෙව නාමං කරිංසු. ඉතරසස ගෙහෙ ධීතා ජායි තසසා පරතීරෙ ජාතතතා පාරිකාති නාමං කරිංසු.

තෙ උභොපි අභිරූපා අහෙසුං සුවණණවණණා නෙසාදකුලෙ ජාතාපි පාණාතිපාතං නාම න කරිංසු. අපරභාගෙ සොළසවසසිකං දුකූලකුමාරං මාතාපිතරො ආහංසු පුතතකුමාරිකං තෙ ආනෙසසාමාති. බ්‍රහමලොකා ආගතො සුදධසතෙතා උභොකණෙණ පිධාය න මෙ ඝර වාසෙනතෙථා මා එවරූපං අවචුතථාති වත්වා යාව තතියං වුචචමානොපි න ඉචඡියෙව. පාරිකාකුමාරිකාපි අමම අමහාකං සහායසස පුතෙතා අතථි අභිරූපො සුවණණවණෙණා තසස තං දසසාමාති මාතාපිතූහි වුතතා තථෙව වත්වා කණෙණ පිදහි සාපි බ්‍රහමලොකතො ආගතා දුකූලකුමාරො තසසා රහසෙසන සාසනං පහිණි සචෙ කිර මෙථුන ධමෙමන අතථිකා අඤඤසස ගෙහං ගචඡතු මම මෙථුනෙ ඡනෙදා නතථීති සාපි තසස තථෙව සාසනං පෙසෙසි. තෙසං අනිචඡමානානං යෙව ආවාහවිවාහං කරිංසු. තෙ උභොපි කිලෙසසමුදදං අනොතරිත්වා ද්වෙ මහාබ්‍රහමානො විය එකතො වසිංසු. දුකූලකුමාරො මචඡං වා මංසං වා න මාරෙති අනතමසො ආහතං මංසමපි න විකකිණාති.

අථ නං මාතාපිතරො වදිංසු තාත ත්වං නෙසාදකුලෙ නිබබතතිත්වා නෙව ඝරවාසං ඉචඡසි න පාණවධං කරොසි කිං නාම කරිසසසීති. අමම තාත තුමෙහසු අනුජානනෙතසු අජෙජව පබබජිසසාමීති. තෙනහි ගචඡථාති ද්වෙපි ජනෙ උයෙයාජෙසුං. තෙ මාතාපිතරො වනදිත්වා නිකඛමම ගඞගාතීරෙ හිමවනතං පවිසිත්වා යසමිං ඨානෙ මිගසමමතා නාම නදී හිමවනතතො ඔතරිත්වා ගඞගං පතතා තං ඨානං ගනත්වා ගඞගං පහාය මිගසමමතාභිමුඛා අභිරුහිංසු. තසමිං ඛණෙ සකක භවනං උණහාකාරං දසෙසසි.

සකෙකා තං කාරණං ඤත්වා විසසකමමං ආමනෙතත්වා තාත විසසකමම ද්වෙ මහාපුරිසා නිකඛමිත්වා හිමවනතං පවිටඨා නිවාස නටඨානං තෙසං ලදධුං වටටති මිගසමමතනදියා අඩඪකොසනතරෙ එතෙසං පණණසාලඤච පබබජිතපරිකඛාරෙච මාපෙත්වා එහීති ආහ. සො සාධූති සමපටිචඡිත්වා මූගපකඛජාතකෙ ආගතනයෙනෙව සබබං සංවිදහිත්වා අමනාපසදෙද මිගෙ පලාපෙත්වා එකපදිකපජඣ මගගං මාපෙත්වා සකටඨානමෙව ගතො. තෙපි තං මගගං දිසවා තෙන අසසමපදං පාපුණිංසු. දුකූලපණඩිතො පණණසාලං පවිසිත්වා පබබ

ජිතපරික්ඛාරෙ දිස්වා සක්කෙන මයං දිට්ඨාති සක්කදත්තියභාවං ඤත්වා සාටකං ඔමුඤ්චිත්වා රත්තවාකචීරං නිවාසෙත්වා පාරුපිත්වා අජිනං අංසෙ කත්වා ජටාමණ්ඩලං බන්ධිත්වා ඉසිවෙසං ගහෙත්වා පාරිකායාපි පබ්බජ්ජං දත්වා උභො කාමාවචරෙ මෙත්තං භාවෙන්තා තත්ථ පටිවසිංසු.

තෙසං මෙත්තානුභාවෙන සබ්බෙ මිගපක්ඛිනො අඤ්ඤමඤ්ඤං මෙත්තචිත්තමෙව පටිලභිංසු. න කොචි කස්සචි විහෙඨෙති. පාරිකා පාණීයං පරිභොජනීයං ආහරති අස්සමපදං සම්මජ්ජති සබ්බකිච්චානි කරොති උභොපි ඵලාඵලං ආහරිත්වා පරිභුඤ්ජිත්වා අත්තනො අත්තනො පණ්ණසාලං පවිසිත්වා සමණධම්මං කරොන්තා වාසං කප්පසිංසු. සක්කො තෙසං උපට්ඨානං ආගච්ඡති සො එකදිවසං ඔලොකෙන්තො ඉමෙසං චක්ඛූනි පරිහායිස්සන්තීති අන්තරායං දිස්වා දුකූලපණ්ඩිතං උපසඞ්කමිත්වා වන්දිත්වා එකමන්තං නිසීදිත්වා එවමාහ භන්තෙ තුම්හාකං අන්තරායො පඤ්ඤායති පටිජග්ගනකං පුත්තං ලද්ධුං වට්ටති ලොකධම්මං පටිසෙවථාති. සක්ක කිං නාමෙතං කථෙසි. මයං අගාරමජ්ඣෙපි එතං ලොකධම්මං පහාය පුලවගූථරාසිං විය ජිගුච්ඡිම්හ ඉදානි අරඤ්ඤං පවිසිත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිතා කථං එවරූපං කරිස්සාමාති. භන්තෙ සචෙ න එවං කරොථ පාරිකාප සියා උතුනීකාලෙ නාභිං හත්ථෙන පරාමසෙය්‍යාථාති. මහාසත්තො ඉදං සක්කා කාතුන්ති සම්පටිච්ඡි. සක්කො තං වන්දිත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො. මහාසත්තොපි තං කාරණං පාරියා ආචික්ඛිත්වා තස්සා උතුකාලෙ නාභිං පරාමසි.

තදා බොධිසත්තො දෙවලොකා චවිත්වා තස්සා කුච්ඡිම්හි පටිසන්ධිං ගණ්හි. සා දසමාසච්චයෙන සුවණ්ණවණ්ණං පුත්තං විජායි. තෙනෙවස්ස සුවණ්ණසාමොති නාමං කරිංසු. පාරියාපි පබ්බතන්තරෙ කින්නරියො ධාතිකිච්චං කරිංසු. තෙ උභොපි බොධිසත්තං නහාපෙත්වා පණ්ණසාලාය නිපජ්ජාපෙත්වා ඵලාඵලත්ථාය ගච්ඡන්ති තස්මිං ඛණෙ කින්නරා කුමාරං ගහෙත්වා කන්දරාදීසු නහාපෙත්වා පබ්බතමත්ථකං ආරුය්හ නානාපුප්ඵෙහි අලඞ්කරිත්වා හරිතාලමනො සිලාහි තිලකෙ කත්වා ආනෙත්වා පණ්ණසාලාය නිපජ්ජාපෙන්ති පාරී ආගන්ත්වා පුත්තං ථඤ්ඤං පායෙති. තං අපරභාගෙ වඩ්ඪිත්වා සොළසවස්සුද්දෙසිකම්පි අනුරක්ඛන්තා මාතාපිතරො පණ්ණසාලාය නිසීදාපෙත්වා සයමෙව වනමූලඵලාඵලත්ථාය ගච්ඡන්ති. මහාසත්තො කදාචි කොචිදෙව අන්තරායො භවෙය්‍යාති තෙසං ගතමග්ගං සල්ලක්ඛෙති.

අථෙකදිවසං තෙසං වනමූලඵලාඵලං ආදාය සායණ්හසමයෙ නිවත්තන්තානං අස්සමපදතො අවිදූරෙ මහාමෙඝො උට්ඨහි. තෙ එකං රුක්ඛමූලං පවිසිත්වා වම්මිකමත්ථකෙ අට්ඨංසු. තස්ස අබ්භන්තරෙ ආසිවිසො අත්ථි තෙසං සරීරතො සෙදගන්ධමිස්සකං උදකං ඔතරිත්වා

තස්ස නාසාපුටං පාවිසි. සො කුජ්ඣිත්වා නාසාවාතෙන පහරි. උභොපි අන්ධා හුත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං න පස්සිංසු. දුකූලපණ්ඩිතො පාරිං ආමන්තෙත්වා පාරි මම චක්ඛූනි පරිහීනානි න තං පස්සාමීති ආහ. සාපි තථෙවාහ. තෙ නත්ථි නොදානි ජීවිතන්ති මග්ගං අපස්සන්තා පරිදෙවමානා විචරිංසු.

කිං පන තෙසං පුබ්බකම්මන්ති. තං කිර පුබ්බෙ වෙජ්ජකුලං අහොසි. අථ සො වෙජ්ජො එකස්ස මහද්ධනස්ස පුරිසස්ස අක්ඛිරොගං පටිජග්ගි. සො තස්ස කිඤ්චි න දපෙසි. වෙජ්ජො කුජ්ඣිත්වා භරියාය ආරොචෙත්වා කිං කරොමාති ආහ. සාපි කුජ්ඣිත්වා න නො තස්ස සන්තකෙන ධනෙනත්ථො භෙසජ්ජං තස්ස වත්වා එකං යොගං දත්වා අක්ඛීනි කාණානි කරොහීති ආහ. සො සාධූති තස්සා වචනං සම්පටිච්ඡිත්වා තථා අකාසි. තෙ උභොපි ඉමිනා කම්මෙන චක්ඛූනි පරිහායිංසු.

අථ මහාසත්තො චින්තෙසි මම මාතාපිතරො අඤ්ඤෙසු දිවසෙසු ඉමාය වෙලාය ආගච්ඡන්ති ඉදානි තෙසං පවත්තිං න ජානාමි පටිමග්ගං ගමිස්සාමීති පටිමග්ගං ගන්ත්වා සද්දමකාසි. තෙ තස්ස සද්දං සඤ්ජානිත්වා පටිසද්දං කත්වා පුත්තසිනෙහෙන තාත සාම ඉධ පරිපන්ථො අත්ථි මා ආගමීති වදිංසු. අථ නෙසං තෙනහි ඉමං ගහෙත්වා එථාති දීඝලට්ඨිං අදාසි. තෙ ලට්ඨිකොටියං ගහෙත්වා තස්ස සන්තිකං ආගමිංසු. අථ තෙ කෙන වො කාරණෙන චක්ඛූනි විනට්ඨානීති පුච්ඡි තාත මයං දෙවෙ වස්සන්තෙ රුක්ඛමූලෙ වම්මිකමත්ථකෙ ඨිතා තෙන කාරණෙනාති සො සුත්වාව අඤ්ඤාසි තත්ථ ආසීවිසෙන භවිතබ්බං තෙන කුද්ධෙන නාසාවාතො විස්සට්ඨො භවිස්සතීති. සො මාතාපිතරො දිස්වා රොදි චෙව හසි ච අථ නං තෙ පුච්ඡිංසු කස්මා තාත රොදි කස්මා හසීති. අම්ම තාත තුම්හාකං දහරකාලෙ යෙව චක්ඛූනි විනට්ඨානීති රොදිං ඉදානි පටිජග්ගිස්සාමීති හසිං මා චින්තයිත්ථ අහං වො පටිජග්ගිස්සාමීති.

සො මාතාපිතරො අස්සමපදං ආනෙත්වා තෙසං රත්තිට්ඨාන දිවාට්ඨානෙ චඞ්කමෙ පණ්ණසාලාය වච්චට්ඨානෙ පස්සාවට්ඨානෙති සබ්බට්ඨානෙසු රජ්ජුකෙ බන්ධි. තතො පට්ඨාය තෙ අස්සමෙ ඨපෙත්වා වනමූලඵලානි ආහරති පාතොව තෙසං වසනට්ඨානං සම්මජ්ජති මිගසම්මතනදිං ගන්ත්වා පානීයං ආහරති පරිභොජනීයං උපට්ඨපෙති දන්තකට්ඨමුඛොදකාදිං දත්වා මධුරඵලාඵලං දෙති තෙහි මුඛෙ වික්ඛාලිතෙ සයං පරිභුඤ්ජිත්වා මාතාපිතරො වන්දිත්වා මිගගණපරිවුතො ඵලාඵලත්ථාය අරඤ්ඤං පවිසිත්වා පබ්බතන්තරෙ කින්නරපරිවාරො ඵලාඵලං ගහෙත්වා සායණ්හවෙලායං ආගන්ත්වා ඝටෙන උදකං ආහරිත්වා තාපෙත්වා උණ්හොදකෙන තෙසං යථාරුචිං නහාපනං වා පාදධොවනං වා කත්වා අඞ්ගාරකපල්ලං උපනෙත්වා ගත්තෙ සෙදෙත්වා නිසින්නානං ඵලාඵලං දත්වා පරියොසානෙ සයම්පි ඛාදිත්වා සෙසකං ඨපෙති ඉමිනා නියාමෙන මාතාපිතරො පටිජග්ගති.

තස්මිං සමයෙ බාරාණසියං පිළියක්ඛො නාම රාජා රජ්ජං කාරෙති සො මිගමංසලොභෙන මාතරං රජ්ජං පටිච්ඡාපෙත්වා සන්නද්ධපඤ්චාවුධො හිමවන්තං පවිසිත්වා මිගෙ වධිත්වා මංසං ඛාදන්තො මිගසම්මතං නදිං පත්වා අනුපුබ්බෙන සාමස්ස පානීයගහණතිත්ථං පත්තො මිගවලඤ්ජං දිස්වා මණිවණ්ණාහි සාඛාහි කොට්ඨකං කත්වා ධනුං ආදාය විසපීතං සරං සන්නය්හිත්වා තත්ථ නිලීනො අච්ඡි. මහාසත්තොපි සායණ්හසමයෙ ඵලාඵලං ආහරිත්වා අස්සමපදෙ ඨපෙත්වා මාතාපිතරො වන්දිත්වා නහාත්වා පානීයං ආදාය ආගමිස්සාමීති ඝටං ගහෙත්වා මිගගණපරිවුතො ද්වෙ මිගෙ එකතො කත්වා තෙසං පිට්ඨෙ පානීයඝටං ඨපෙත්වා හත්ථෙන ගහෙත්වා නදීතිත්ථං ආගමාසි.

රාජා කොට්ඨකෙ ඨිතො තථා ආගච්ඡන්තං දිස්වා මයා එත්තකං කාලං එවං විචරන්තො මනුස්සො නාම න දිට්ඨපුබ්බො දෙවො නු ඛො එස නාගො නු ඛොති සචෙ ඛො පනාහං එතං උපසඞ්කමිත්වා පුච්ඡිස්සාමි දෙවො චෙ ආකාසෙ උප්පතිස්සති නාගො චෙ භූමියං පවෙක්ඛති න ඛො පනාහං සබ්බකාලං හිමවන්තෙයෙව වසිස්සාමි. බාරාණසිම්පි ගමිස්සාමි තත්‍ර මං අමච්චා පුච්ඡිස්සන්ති අපි නු ඛො තෙ මහාරාජ හිමවන්තෙ වසන්තෙන කිඤ්චි අච්ඡරියං දිට්ඨපුබ්බන්ති. තත්‍රාහං එවරූපො මෙ සත්තො දිට්ඨොති වත්වා කො නාමෙසොති වුත්තෙ සචෙ න ජානාමීති වක්ඛාමි ගරහිස්සන්ති මං තස්මා එතං විජ්ඣිත්වා දුබ්බලං කත්වා පුච්ඡිස්සාමීති චින්තෙසි.

අථ තෙසු මිගෙසු පඨමමෙව ඔතරිත්වා පානීයං පිවිත්වා උත්තිණ්ණෙසු බොධිසත්තො උග්ගහිතවත්තො විය මහාථෙරො සණිකං උදකං ඔතරිත්වා පටිප්පස්සද්ධදරථො පච්චුත්තරිත්වා වාකචීරං නිවාසෙත්වා අජිනචම්මං එකංසං කත්වා පානීයඝටං උක්ඛිපිත්වා උදකං පුඤ්ඡිත්වා වාමංසකූටෙ ඨපෙසි. තස්මිං කාලෙ ඉදානි විජ්ඣිතුං සමයොති රාජා විසපීතසරං ඛිපිත්වා මහාසත්තං දක්ඛිණපස්සෙ විජ්ඣි. සරො වාමපස්සෙන නික්ඛමි. තස්ස විද්ධභාවං ඤත්වා මිගගණො භීතො පලායි.

සුවණ්ණසාමපණ්ඩිතො පන විද්ධොපි පානීයඝටං යථා වා තථා වා අනවසුම්භිත්වා සතිං පච්චුපට්ඨාපෙත්වා සණිකං ඔතාරෙත්වා වාලුකං වියූහිත්වා ඨපෙත්වා දිසා වවත්ථපෙත්වා මාතාපිතූනං වසනට්ඨානභාගෙ සීසං කත්වා රජතපට්ටවණ්ණවාලුකාය සුවණ්ණපටිමා විය නිපජ්ජිත්වා සතිං උපට්ඨපෙත්වා ඉමස්මිං හිමවන්තපදෙසෙ මම වෙරිනො නාම නත්ථි මමපි අඤ්ඤස්මිං වෙරං නාම නත්ථීති වත්වා මුඛෙන ලොහිතං ඡඩ්ඩෙත්වා රාජානං අදිස්වාව ගාථමාහ.

කො නු මං උසුනා විජ්ඣි පමත්තං උදහාරකං,
ඛත්තියො බ්‍රාහ්මණො වෙස්සො කො මං විද්ධා නිලීයසීති.

තත්ථ පමත්තන්ති මෙත්තාභාවනාය අනුපට්ඨිතසතිං ඉදං හි සො සන්ධාය තස්මිං ඛණෙ අත්තානං පමත්තං නාම අකාසි. විද්ධාති විජ්ඣිත්වා.

ToC

එවඤ්ච පන වත්වා පුන අත්තනො සරීරමංසස්ස අභක්ඛසම්මත භාවං දස්සෙතුං ගාථමාහ.

න මෙ මංසානි ඛජ්ජන්ති චම්මෙනත්ථො න විජ්ජති,
අථ කෙන නු වණ්ණෙන විද්ධෙය්‍යං මං අමඤ්ඤථාති.

දුතියං ගාථං වත්වා තමෙව නාමාදිවසෙන පුච්ඡන්තො–

කො වා ත්වං කස්ස වා පුත්තො කථං ජානෙමු තං මයං,
පුට්ඨො මෙ සම්ම අක්ඛාහි කිං මං විද්ධා නිලීයසීති.

ආහ.

තත්ථ **අමඤ්ඤථාති** අයං පුරිසො කෙන කාරණෙන මං විජ්ඣිතබ්බං අමඤ්ඤිත්ථාති අත්ථො.

තං සුත්වා රාජා අයං මයා විසපීතෙන කණ්ඩෙන විජ්ඣිත්වා පාතිතොපි නෙව මං අක්කොසති න පරිභාසති හදයං සම්බාහන්තො විය වචනෙන සමුදාචරති ගච්ඡස්සාමිස්ස සන්තිකන්ති චින්තෙත්වා ගන්ත්වා සන්තිකෙ ඨිතො ආහ.

රාජාහමස්මි කාසීනං පිලියක්ඛොති මං විදූ,
ලොභා රට්ඨං පහත්වාන මිගමෙසඤ්චරාමහං.

ඉස්සත්ථෙචස්මි කුසලො දළ්හධම්මොති විස්සුතො,
නාගොපි මෙ න මුච්චෙය්‍ය ආගතො උසුපාතනන්ති.

තත්ථ **රාජාහමස්මීති** එවං කිරස්ස අහොසි දෙවාපි නාගාපි මනුස්සභාසාය කථෙන්තියෙව අහමෙතං දෙවො වා නාගො වාති න ජානාමි සචෙ කුජ්ඣෙය්‍ය නාසෙය්‍ය වාපි මං රාජාති වුත්තෙ පන අභායන්තො නාම නත්ථීති තස්මා අත්තනො භොජං ජානාපෙතුං පඨමං රාජාහමස්මීති ආදිමාහ. **ලොභාති** මංසලොභෙන. **මිගමෙසන්ති** මිගෙ එසන්තො. දුතියගාථායපි අත්තනො බලං දීපෙතුකාමො එවමාහ. තත්ථ **ඉස්සත්ථෙති** ධනුසිප්පෙ. **දළ්හධම්මොති** දළ්හධනුං සහස්සත්ථාමං ධනුං ආරොපෙතුඤ්ච ඔරොපෙතුඤ්ච සමත්ථො.

ඉති අත්තනො බලං වණ්ණෙත්වා තස්ස නාමගොත්තං පුච්ඡන්තො ආහ.

ත්වඤ්ච කස්ස වා පුත්තොසි කථං ජානෙමු තං මයං,
පිතුනො අත්තනො වාපි නාමගොත්තං පවෙදයාති.

තත්ථ **පවෙදයාති** කථය.

තං සුත්වා මහාසත්තො සචාහං දෙවනාගකින්නරාදිසු ඛත්තියාදිසු වා අඤ්ඤතරොහමස්මීති කථෙය්‍යං සද්දහෙය්‍යෙව එස සච්චමෙව කථෙතුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා ආහ.

නෙසාදපුත්තො භද්දන්තෙ සාමො ඉති මං ඤාතයො,
ආමන්තයිංසු ජීවන්තං ස්වාජ්ජෙවාහං ගතො සයෙ.

විද්ධොස්මි පුථුසල්ලෙන සවිසෙන යථා මිගො,
සකම්හි ලොහිතෙ රාජ පස්ස සෙමි පරිප්ලුතො.

පටිවම්ම ගතං සල්ලං පස්ස විහාමි ලොහිතං,
ආතුරො ත්‍යානුපුච්ඡාමි කිං මං විද්ධා නිලීයසි.

අජිනම්හි හඤ්ඤතෙ දීපි නාගො දන්තෙහි හඤ්ඤතෙ,
අථ කෙන නු වණ්ණෙන විද්ධෙය්‍යං මං අමඤ්ඤථාති.

තත්ථ **ජීවන්තන්ති** මං ඉතො පුබ්බෙ ජීවමානං එහි සාම යාහි සාමාති වොහරන්ති ඤාතයො සාමාති ආමන්තයිංසු. **ස්වාජ්ජවාහං ගතොති** සො අහං අජ්ජ එවං ගතො මරණමුඛෙ අප්පිතො. **සෙමීති** සයාමි. **පරිප්ලුතොති** නිමුග්ගො. **පටිවම්මාති** පටිවම්මිත්වා වාම පස්සෙන පවිසිත්වා දක්ඛිණපස්සෙන විනිග්ගතන්ති අත්ථො. **පස්සාති** ඔලොකයස්සු මං. **විහාමීති** නිට්ඨුභාමි ඉදං සො සතිං පච්චුපට්ඨාපෙත්වා අවිකම්පමානොව ලොහිතං මුඛෙන ඡඩ්ඩෙත්වා ආහ. **ආතුරෙති** ගිලානො හුත්වා අහං තං අනුපුච්ඡාමි. **නිලීයසීති** එතස්මිං ගුම්බෙ නිලීනො අච්ඡසි. **විද්ධෙය්‍යන්ති** විජ්ඣිතබ්බං. **අමඤ්ඤථාති** අමඤ්ඤිත්ථ.

රාජා තස්ස වචනං සුත්වා යථාභූතං අනාචික්ඛිත්වා මුසාවාදං කරොන්තො ආහ.

මිගො උපට්ඨිතො ආසි ආගතො උසුපාතනං,
තං දිස්වා උබ්බිජී සාම තෙන කොධො මං ආවිසීති.

තත්ථ **ආවිසීති** අජ්ඣොත්ථරි. තෙන මෙ කාරණෙන කොධො උප්පන්නොති දීපෙති.

අථ නං මහාසත්තො කිං වදෙසි මහාරාජ ඉමස්මිං හිමවන්තෙ මං දිස්වා පලායනමිගො නාම නත්ථීති වත්වා ආහ.

යතො සරාමි අත්තානං යතො පත්තොස්මි විඤ්ඤුතං,
න මං මිගා උත්තසන්ති අරඤ්ඤෙ සාපදානිපි.

යතො නිධිං පරිහරිං යතො පත්තොස්මි යොබ්බනං,
න මං මිගා උත්තසන්ති අරඤ්ඤෙ සාපදානිපි.

භීරූ කිම්පුරිසා රාජ පබ්බතෙ ගන්ධමාදනෙ,
සම්මොදමානා ගච්ඡාම පබ්බතානි වනානි ච,
අථ කෙන නු වණ්ණෙන උත්‍රසෙ සො මිගො මමන්ති.

තත්ථ **න මං මිගාති** මං දිස්වා මිගා නාම න උත්තසන්ති. **සාපදානීති** වාළමිගාදයො. **යතො නිධින්ති** යතො පට්ඨාය අහං වාකචීර නිවාසනං පරිහරිං. **භීරූ කිම්පුරිසාති** මහාරාජ මිගා තාව තිට්ඨන්තු කිම්පුරිසා නාම අතිභීරුකා හොන්ති. **ගන්ධමාදනෙති** තෙ ඉමස්මිං ගන්ධෙන මදකරෙ පබ්බතෙ ගන්ධමාදනෙ විහරන්ති තෙපි මං දිස්වා

න උත්තසන්ති අථ බො මයං අඤ්ඤමඤ්ඤං **සම්මොදමානා** ගච්ඡාම. **උත්‍රසෙති** මම මිගො උත්‍රසෙය්‍යාති කෙන නු කාරණෙන ත්වං මං සද්දහාපෙස්සසීති දීපෙති.

තං සුත්වා රාජා මයා ඉමං නිරපරාධං විජ්ඣිත්වා මුසාවාදෙ කතො සච්චමෙව කථෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ආහ.

න තද්දසා මිගො සාම කින්තාහං අලිකං භණෙ,
කොධලොභාභිභූතොහං උසුං තෙ තං **අවස්සජින්ති.**

තත්ථ **න තද්දසාති** න තං අද්දස. **කින්තාහන්ති** කිනෙන එවං කල්‍යාණදස්සනස්ස සන්තිකෙ අහං අලිකං භණිස්සාමි. **කොධලොභාභිභූතො හන්ති** කොධෙන ච ලොභෙන ච අභිභූතො හුත්වා අහං සොහි පඨමමෙව මිගෙසු කොධෙන මිගෙ විජ්ඣිස්සාමීති ධනුං ආරොපෙත්වා ඨිතො පච්ඡා බොධිසත්තං දිස්වා තස්ස දෙවතාදීසු අඤ්ඤතරභාවං අජානන්තො පුච්ඡිස්සාමි තන්ති ලොභං උප්පාදෙසි තස්මා එවමාහ.

එවඤ්ච පන වත්වා නායං සුවණ්ණසාමො ඉමස්මිං අරඤ්ඤෙ එකකොව වසිස්සති ඤාතකෙහිපිස්ස භවිතබ්බං පුච්ඡිස්සාමි තන්ති චින්තෙත්වා ඉතරං ගාථමාහ.

කුතො නු සම්ම ආගම්ම කස්ස වා පහිතො තුවං,
උදහාරො නදිං ගච්ඡ ආගතො මිගසම්මතන්ති.

තත්ථ **සම්මාති** මහාසත්තං ආලපති. **ආගම්මාති** කුතො දෙසා ඉමං වනං ආගම්ම අම්හාකං උදකං ආහරිතුං උදහාරො නදිං ගච්ඡාති **කස්සවා පහිතොති** කෙන පහිතො හුත්වා ත්වං ඉමං මිගසම්මතං ආගතොති අත්ථො.

සො තස්ස කථං සුත්වා මහන්තං වෙදනං අධිවාසෙත්වා මුඛෙන ලොහිතං ඡඩ්ඩෙත්වා ගාථමාහ.

අන්ධා මාතාපිතා මය්හං තෙ භරාමි බ්‍රහාවනෙ,
තෙසාහං උදහාරකො ආගතො මිගසම්මතන්ති.

තත්ථ **භරාමීති** මූලඵලාදීනි ආහරිත්වා පොසෙමි.

එවඤ්ච පන වත්වා මාතාපිතරොව ආරබ්භ විලපන්තො ආහ.

අත්ථි තෙසං උසාමත්තං අථ සාහස්ස ජීවිතං,
උදකස්ස ච අලාභෙන මඤ්ඤෙ අන්ධා මරිස්සරෙ.

න මෙ ඉදං තථා දුක්ඛං ලබ්භා හි පුමුනා ඉදං,
යඤ්ච අම්මං න පස්සාමි තං මෙ දුක්ඛතරං ඉතො.

න මෙ ඉදං තථා දුක්ඛං ලබ්භා හි පුමුනා ඉදං,
යඤ්ච තාතං න පස්සාමි තං මෙ දුක්ඛතරං ඉතො.

සා නූන කපණා අම්මා චිරරත්තාය රුච්ඡති,
අඩ්ඪරත්තෙව රත්තෙවා නදීව අවසුච්ඡති.

සො නූන කපණො තාතො චිරරත්තාය රුච්ඡති,
අඩ්ඪරත්තෙව රත්තෙවා නදීව අවසුච්ඡති.

උට්ඨානපාරිචරියාය පාදසම්බාහනස්ස ච,
සාම තාතාති විලපන්තා හිණ්ඩිස්සන්ති බ්‍රහාවනෙ.

ඉදං දුතියකං සල්ලං කම්පෙති හදයං මම,
යඤ්ච අන්ධෙ න පස්සාමි යඤ්ච හෙස්සාමි ජීවිතන්ති.

තත්ථ උසාමත්තන්ති භොජනමත්තං උසාති කිර භොජනස්ස නාමං තස්සච අත්ථිතාය. **අථ සාහස්ස ජීවිතන්ති** ජ දිවසමත්තං ජීවිතන්ති අත්ථො. ඉදං ආහරිත්වා ඨපිතං ඵලාඵලං සන්ධායාහ. අථවා **උසාති** උස්මා තෙනෙතං දස්සෙති තෙසං සරීරෙ උස්මාමත්තං අත්ථි. අථ මයා ආහතෙන ඵලාඵලෙන සාහස්සජීවිතං අත්ථීති. **මරිස්සරෙති** මරිස්සන්ති. **නූනාති** පුරිසෙන එවරූපං හි දුක්ඛං පුරිසෙන ලද්ධබ්බමෙවාති අත්ථො. **චිරරත්තාය රුච්ඡතීති** චිරරත්තං රොදිස්සති. **අඩ්ඪරත්තෙවාති** මජ්ඣිමරත්තෙ වා. **රත්තෙවාති** පච්ඡිමරත්තෙවා. **අවසුච්ඡතීති** අවසුස්සිස්සති කුන්නදීවිය සුක්ඛිස්සතීති අත්ථො. **උට්ඨානපාරිචරියායාති** මහාරාජ යං අහං රත්තිම්පි දිවාපි ද්වෙ තයො වාරෙ උට්ඨාය අත්තනො උට්ඨානවිරියෙන තෙසං පාරිචරියං කරෙමි හත්ථපාදෙ සම්බාහාමි මං අදිස්වා තෙසං අත්ථාය තෙ පරිගිතවක්ඛුකා සාම තාතාති විලපන්තා කණ්ටකෙහි විජ්ඣියමානා ඉමස්මිං මහන්තෙ වනෙ **හිණ්ඩිස්සන්ති** විචරිස්සන්තීති අත්ථො. **දුතියන්ති** පඨමං පවිට්ඨවිසපීතසල්ලතොපි සතගුණෙන දළ්හතරං ඉදං දුතියං තෙසං අදස්සනසොකසල්ලං.

රාජා තස්ස විලාපං සුත්වා අයං අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී ධම්මෙ ඨිතො මාතාපිතරෙ භරති ඉදානි එවං දුක්ඛප්පත්තොපි තෙසං යෙව විලපති එවං ගුණසම්පන්නෙ නාම මයා අපරාධො කතො සාථන්නු ඛො ඉමං **සම්සාසෙය්‍යන්ති** චින්තෙත්වා මම නිරයං පවිට්ඨකාලෙ රජ්ජං කිං **කරිස්සති** ඉමිනා පටිජග්ගිතන්නියාමෙනෙවස්ස මාතාපිතරෙ පටිජග්ගිස්සාමි ඉච්චස්ස මරණං අමරණං භවිස්සතීති සන්නිට්ඨානං කත්වා ආහ.

මා බාළ්හං පරිදෙවෙසි සාම කල්‍යාණදස්සන,
අහං කම්මකරො හුත්වා භරිස්සං තෙ බ්‍රහාවනෙ.

ඉස්සත්ථෙවස්මි කුසලො දළ්හධම්මොති විස්සුතො,
අහං කම්මකරො හුත්වා භරිස්සං තෙ බ්‍රහාවනෙ.

මිගානං විඝාසමන්වෙසං වනමූලඵලානි ච,
අහං කම්මකරො හුත්වා භරිස්සං තෙ බ්‍රහාවනෙ.

කතමං තං වනං සාම යත්ථ මාතාපිතා තව,
අහං තෙ තථා භරිස්සං යථා තෙ අභරී තුවන්ති.

තත්ථ **භරිස්සං තෙති** තෙ තව මාතාපිතරෙ භරිස්සාමි. **මිගානන්ති** සීහාදීනං මිගානං විස්සාසං අභිසඤ්ඤතො ඉදං සො **ඉස්සෙස්සව්හෙසි** **කුසලොති** ධූලධූලමිගෙ වඩ්ඪිත්වා මධුරමංසෙන තව මාතාපිතරෙ භරිස්සාමීති වත්වා මහාරාජ අමෙහ නිස්සාය මා පාණවධං කරීති වුත්තෙ එවමාහ. **යථා තෙති** යථා ත්වං තෙ අභරී තථෙව තෙ අහම්පි භරිස්සාමි.

අථ මහාසත්තො සාධු මහාරාජ තෙනහි මාතාපිතරෙ භරස්සූති වත්වා මග්ගං ආචික්ඛන්තො ආහ.

අයං එකපදී රාජ යො යං උස්සීසකෙ මම,
ඉතො ගන්ත්වා අඩ්ඪකොසං තත්ථ තෙසං අගාරකං,
තත්ථ මාතාපිතා මය්හං තෙ භරස්සු ඉතො ගතොති.

තත්ථ **එකපදීති** එකපදමග්ගො. **උස්සීසකෙති** යො එස මම මත්ථකට්ඨානෙ. **අඩ්ඪකොසන්ති** අඩ්ඪකොසන්තරං.

එවං සො තස්ස මග්ගං ආචික්ඛිත්වා මාතාපිතූසු බලවසිනෙහෙන තථාරූපං වෙදනං අධිවාසෙත්වා තෙසං භරණත්ථාය අඤ්ජලිම්පග්ගය්හ යාචන්තො පුන ආහ.

නමො තෙ කාසිරාජත්ථු නමො තෙ කාසිවඩ්ඪන,
අන්ධා මාතාපිතා මය්හං තෙ භරස්සු බ්‍රහාවනෙ.

අඤ්ජලිං තෙ පග්ගණ්හාමි කාසිරාජ නමත්ථු තෙ,
මාතරං පිතරං මය්හං වුත්තො වජ්ජාසි වන්දනන්ති.

තත්ථ **වුත්තො වජ්ජාසීති** පුත්තො වො සාමො නදීතීරෙ විසපීතසල්ලෙන විද්ධො රජතපට්ටසදිසෙ වාලුකාපුලිනෙ පස්සෙන නිපන්නො අඤ්ජලිම්පග්ගය්හ තුම්හාකං පාදෙ වන්දතීති එවං මහාරාජ මයා වුත්තො හුත්වා මාතා පිතූනං මෙ වන්දනං වදෙය්‍යාසීති ආහ.

රාජා සාධූති සම්පටිච්ඡි. මහාසත්තොපි මාතාපිතූනං වන්දනං පෙසෙත්වා විසඤ්ඤිතං පාපුණි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ඉදං වත්වාන සො සාමො යුවා කල්‍යාණදස්සනො,
මුච්ඡිතො විසවෙගෙන විසඤ්ඤී සමපජ්ජථාති.

තත්ථ **සමපජ්ජථාති** ජාතො.

සොහි හෙට්ඨා එත්තකං කථෙන්තො තිරස්සාසො විය කථෙසි. ඉදානි පනස්ස විසවෙගෙන පත්වා චිත්තසන්තතී හදයරූපං නිස්සාය පවත්තනි කථා පච්ඡිජ්ජි මුඛං පිදහි අක්ඛීනි නිමිලිතානි හත්ථපාදා ථද්ධභාවං පත්තා සකලසරීරං ලොහිතෙන තින්තං. අථ රාජා අයං ඉදානෙව

ඝොසා සද්දං කාරෙසි කින්නු ඛො ති තස්ස අස්සාසපස්සාසෙ උපධාරෙසි තෙ පන නිරුද්ධා සරීරං ථද්ධං ජාතං සො නිරුද්ධො දානි සාමො ති සොකං සන්ධාරෙතුං අසක්කොන්තො උභො හත්ථෙ මත්ථකෙ ඨපෙත්වා මහාසද්දෙන පරිදෙවි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ස රාජා පරිදෙවෙසි බහුං කාරුඤ්ඤසංහිතං,
අජරාමරො වහං ආසිං අජ්ජෙතඤ්ඤාමි නො පුරෙ,
සාමං කාලකතං දිස්වා නත්ථි මච්චුස්සනාගමො.

යස්සු මං පතිමන්තෙන්ති සවිසෙන සමප්පිතො,
ස්වාජ්ජෙවං ගතෙ කාලෙ න කිඤ්චිමභිභාසති.

නිරයං නූන ගච්ඡාමි එත්ථ මෙ නත්ථි සංසයො,

තදා හි පකතං පාපං චිරරත්තාය කිබ්බිසං.

භවන්ති තස්ස වත්තාරො ගාමෙ කිබ්බිසකාරකො,
අරඤ්ඤෙ නිම්මනුස්සම්හි කො මං වත්තුමරහති.

සාරයන්ති හි කම්මානි ගාමෙ සඞ්ගච්ච මාණවා,
අරඤ්ඤෙ නිම්මනුස්සම්හි කොනු මං සාරයිස්සතීති.

තත්ථ ආසින්ති අහං එත්තකං කාලං අජරාමරොම්හීති සඤ්ඤී අහොසිං. **අජ්ජෙත**න්ති අජ්ජ ඉමං සාමං කාලකතං දිස්වා මමඤ්ඤෙව අඤ්ඤස්සච **නත්ථි මච්චුස්සනාගමො**ති තං මච්චුනො ආගමනං අජ්ජ ජානිං. ඉතො පුරෙ න ජානාමීති විලපති. **ස්වාජ්ජෙව**න්ති යො සවිසෙන සල්ලෙන සමප්පිතො ඉදානෙව මං පතිමන්තෙන්ති සො අජ්ජ. **එවංගතෙ කාලෙ**ති එවං මරණකාලෙ පත්තෙ කිඤ්චි අප්පමත්තකම්පි න භාසති. **තදා හී**ති තස්මිං ඛණෙ සාමං විජ්ඣන්තෙන මයා පාපං කතං. **චිරරත්තාය කිබ්බිස**න්ති තං පන චිරරත්තං විපච්චනසමත්ථං දාරුණං ඵරුසං. **තස්සා**ති තස්ස එවරූපං පාපං කත්වා විචරන්තස්ස. **වත්තාරො**ති නින්දිතාරො භවන්ති කුහිං **ගාමෙ** කින්ති **කිබ්බිසකාරකො**ති ඉමස්මිං පන **අරඤ්ඤෙ නිම්මනුස්සම්හි කො මං වත්තුමරහති** ස්වෙහි භවෙය්‍ය වදෙය්‍යාති විලපති. **සාරයන්ති හී**ති ගාමෙ වා නිගමා දිස්වා වා. **සඞ්ගච්චමාණවා**ති තත්ථ තත්ථ පුරිසා සන්නිපතිත්වා අම්භො පුරිසඝාතක දාරුණෙන කම්මං කතං අසුකදණ්ඩප්පත්තො නාම භවන්ති එවං කම්මානි සාරෙන්ති චොදෙන්ති ඉමස්මිං පන නිම්මනුස්සෙ අරඤ්ඤෙ මං රාජානං කො සාරයිස්සතීති අත්තානං චොදෙන්තො විලපති.

තදා බහුසොදරී නාම[1] දෙවධීතා ගන්ධමාදනවාසිනී මහාසත්තස්ස සත්තමෙ අත්තභාවෙ මාතුභූතපුබ්බා පුත්තසිනෙහෙන බොධිසත්තං නිච්චං ආවජ්ජති තං දිවසං පන සා දිබ්බසම්පත්තිං අනුභවමානා න තං ආවජ්ජි. දෙවසමාගමං ගතාතිපි වදන්තෙව. සා තස්ස විසඤ්ඤීභූත

1, II, ස්‍යා. බහුන්ධරී.

කාලෙ කින්නු ඛො මෙ පුත්තස්සාති ආවජ්ජමානා අද්දස. පිළියක්කො රාජා මම පුත්තං සවිසෙන සල්ලෙන විජ්ඣිත්වා මිගසම්මතානීරෙ වාලිකා පුලිනෙ පාතෙත්වා මහන්තෙන සද්දෙන පරිදෙවති. සචාහං න ගමිස්සාමි මම පුත්තො සුවණ්ණසාමො එත්ථෙව නස්සිස්සති රඤ්ඤොපි හදයං ඵලිස්සති සාමස්ස මාතා පිතරොපි නිරාහාරා පානීයමපි අලභිත්වා සුස්සිත්වා මරිස්සන්ති මයි පන ගතාය රාජා පානීයඝටං ආදාය තස්ස මාතාපිතූනං සන්තිකං ගමිස්සති වචනඤ්ච තෙසං සුත්වා තෙ පුත්තස්ස සන්තිකං ආනෙස්සති අථ තෙ ච අහඤ්ච සච්චකිරියං කරිස්සාම සාමස්ස විසං නිම්මදිස්සති එවං මෙ පුත්තො ජීවිතං ලභිස්සති මාතාපිතරො චක්ඛූනි ලභිස්සන්ති රාජා සාමස්ස ධම්මදෙසනං සුත්වා ගන්ත්වා මහාදානං දත්වා සග්ගපරායණො භවිස්සති තස්මා ගච්ඡාමහං තත්ථාති සා ගන්ත්වා මිගසම්මතානදීතීරෙ අදිස්සමානා ආකාසෙ ඨත්වා රඤ්ඤා සද්ධිං කථෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සා දෙවතා අන්තරහිතා පබ්බතෙ ගන්ධමාදනෙ,
රඤ්ඤො ච අනුකම්පාය ඉමා ගාථා අභාසථ.

ආගුං කරි මහාරාජ අකරා කම්ම දුක්කටං,
අදූසකා පිතාපුත්තා තයො එකූසුනා හතා.

එහි තං අනුසික්ඛාමි යථා තෙ සුගතී සියා,
ධම්මෙනන්ධෙ වනෙ පොස මඤ්ඤෙහං සුගතී තයාති.

තත්ථ **රඤ්ඤො** චාති රඤ්ඤොයෙව. **ආගුං කරීති** මහාරාජ ත්වං මහාපරාධං මහාපාපං කරි. **දුක්කටන්ති** යං කතං දුක්කතං හොති තං ලාමකකම්මං අකරි. **අදූසකාති** නිද්දොසා. **පිතාපුත්තාති** මාතා ච පිතා ච පුත්තො ච ඉමෙ තයො එක උසුනා හතා තස්මිං හතෙ තප්පටිබද්ධා තස්ස මාතාපිතරොපි හතාව හොන්ති. **අනුසික්ඛාමීති** සික්ඛාපෙමි අනුසාසාමි. **පොසාති** සාමස්ස ඨානෙ ඨත්වා සිනෙහං පච්චුපට්ඨපෙත්වා සාමො විය තෙ උභො අන්ධෙ පොසෙහි. **මඤ්ඤෙහං සුගතී තයාති** එවං තයා සුගතියෙව ගන්තබ්බා භවිස්සතීති මඤ්ඤාමි.

සො දෙවතාය වචනං සුත්වා අහං කිරෙතස්ස මාතාපිතරො පොසෙත්වා සග්ගං ගමිස්සාමීති සද්දහිත්වා කිං මෙ රජ්ජෙන තෙ යෙව පොසෙස්සාමීති දළ්හං අධිට්ඨාය බලවපරිදෙවං පරිදෙවන්තො සොකං තනුං කත්වා සුවණ්ණසාමො මතො භවිස්සතීති නානාපුප්ඵෙහි තස්ස සරීරං පූජෙත්වා උදකෙන සිඤ්චිත්වා තික්ඛත්තුං පදක්ඛිණං කත්වා චතූසු ඨානෙසු වන්දිත්වා තෙන පූරිතං උදකඝටං ආදාය දොමනස්සප්පත්තො දක්ඛිණදිසාභිමුඛො පායාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ස රාජා පරිදෙවිත්වා බහුං කාරුඤ්ඤසංහිතං,
උදකකුම්භමාදාය පක්කාමි දක්ඛිණාමුඛොති.

පකතියාපි ච මහාථාමො රාජා පාණියඝටං ආදාය අස්සම්පදං කොට්ටෙන්තො විය පවිසිත්වා දුකූලපණ්ඩිතස්ස පණ්ණසාලද්වාරං පාපුණි. පණ්ඩිතො අන්තො නිසින්නො තස්ස පදසද්දං සුත්වා නායං සාමස්ස පදසද්දො, කස්ස නු ඛොති පුච්ඡන්තො ගාථාද්වයමාහ.

කස්ස නු එසො පදසද්දො මනුස්සස්සෙව ආගතො,
නෙසො සාමස්ස නිග්ඝොසො කො නු ත්වමසි මාරිස.

සන්තං හි සාමො වජති සන්තං පදානි නෙයති,
නෙසො සාමස්ස නිග්ඝොසො කො නු ත්වමසි මාරිසාති.

තත්ථ මනුස්සස්සෙවාති නායං සීහබ්‍යග්ඝානං න යක්ඛකින්නරානං ආගච්ඡතො පන මනුස්සස්සෙවායං පදනිග්ඝොසො න සාමස්සාති. සන්තන්ති උපසමයුත්තං හි වජති චඞ්කමති. නෙයතීති පතිට්ඨපෙති.

තං සුත්වා රාජා සචාහං අත්තනො රාජභාවං අකථෙත්වා මයා තුම්හාකං පුත්තො මාරිතොති වක්ඛාමි ඉමෙ කුජ්ඣිත්වා මයා සද්ධිං ඵරුසං කථෙස්සන්ති එවං මම එතෙසු කොධො උප්පජ්ජිස්සති අථ තෙ විහෙඨෙස්සං තං මමස්ස අකුසලං රාජාති පන වුත්තෙ අභායන්තා නාම නත්ථි තස්මා රාජභාවං තාව කථෙස්සාමීති චින්තෙත්වා පාණීය මාලකෙ පාණීයඝටං ඨපෙත්වා පණ්ණසාලද්වාරෙ ඨත්වා ආහ.

රාජාහමස්මි කාසීනං පිළියක්ඛොති මං විදූ,
ලොභා රට්ඨං පහත්වාන මිගමෙසඤ්චරාමහං.

ඉස්සත්ථෙ චස්මි කුසලො දළ්හධම්මොති විස්සුතො,
නාගොපි මෙ න මුච්චෙය්‍ය ආගතො උසුපාතනන්ති.

පණ්ඩිතොපි තෙන සද්ධිං පටිසන්ථාරං කරොන්තො ආහ.

ස්වාගතන්තෙ මහාරාජ අථො තෙ අදුරාගතං,
ඉස්සරොසි අනුප්පත්තො යං ඉධත්ථි පවෙදය.

තින්දුකානි පියාලානි මධුකෙ කාසුමාරියො,
ඵලානි ඛුද්දකප්පානි භුඤ්ජ රාජ වරං වරං.

ඉදම්පි පාණීයං සීතං ආභතං ගිරිගබ්භරා,
තතො පිව මහාරාජ සචෙ ත්වං අභිකඞ්ඛසීති.

තස්සත්ථො සත්තිගුම්බජාතකෙ කථිතො. ඉධ පන ගිරිගබ්භරාති මිගසම්මතං සන්ධාය වුත්තං. සා හි ගිරිගබ්භරතො නික්ඛන්තත්තා ගිරිගබ්භරාතෙව ජාතා.

එවං තෙන පටිසන්ථාරෙ කතෙ රාජා පුත්තො වො මයා මාරිතොති පඨමමෙව වත්තුං අයුත්තං අජානන්තො විය කථං සමුට්ඨාපෙත්වා කථෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ආහ.

නාලං අන්ධා වනෙ දට්ඨුං කො නුමෙ ඵලමාහරි,
අනන්ධස්සෙවයං සම්මා නිවාපො මය්හං ඛායතීති.

තත්‍ථ නාලන්ති තුම්හෙ අඤ්ඤා ඉමස්මිං වනෙ කිඤ්චි දට්ඨුං නසමත්‍ථා. **කොත්‍ථුමෙ ඵලමාහරී**ති කොත්‍ථු තුම්හාකං ඉමෙ ඵලෙ ආහරි. **නිවාපො**ති අයං **සම්මා** නයෙන උපායෙන කතො ඛාදිතබ්බයුත්තකානං සුපරිසුද්ධානං ඵලාඵලානං **නිවාපො** සන්නිචයො **අනන්ධස්ස විය** න අන්ධස්සාති **මය්හං ඛායති** උපට්ඨාති.

තං සුත්වා පණ්ඩිතො මහාරාජ න මයං ඵලාඵලානි ආහරාම පුත්තො පන නො ආහරතීති දස්සෙන්තො ගාථාද්වයමාහ.

දහරො යුවා නාතිබ්‍රහා සාමො කල්‍යාණදස්සනො,
දීඝස්ස කෙසා අසිතා අථො සූනග්ගවෙල්ලිතා.

සො හවෙ ඵලමාහත්වා ඉතො ආදාය කමණ්ඩලුං,
නදිං ගතො උදහාරො මඤ්ඤෙ න දූරමාගතොති.

තත්‍ථ **නාතිබ්‍රහා**ති නාතිදීඝො නාතිරස්සො. **සූනග්ගවෙල්ලිතා**ති සූනසඞ්ඛාතාය මංසකොට්ඨනපොත්ථනියා අග්ගා විය විනතා. **කමණ්ඩලු**න්ති ඝටං. **න දූරමාගතො**ති න දූරං ආගතො. ඉදානි න දූරං ඉතො ආසන්නට්ඨානං ආගතො භවිස්සතීති **මඤ්ඤාමී**ති අත්‍ථො.

තං සුත්වා රාජා ආහ.

අහං තං අවධිං සාමං යො තුය්හං පරිචාරකො,
යං කුමාරං පවෙදෙථ සාමං කල්‍යාණදස්සනං.

දීඝස්ස කෙසා අසිතා අථො සූනග්ගවෙල්ලිතා,
තෙසු ලොහිතලිත්තෙසු සෙති සාමො මයා හතොති.

තත්‍ථ **අවධි**න්ති මිගස්ස ඛිත්තෙන සරෙන විජ්ඣිත්වා මාරෙසිං. **පවෙදෙථා**ති කථෙථ. **සෙතී**ති මිගසම්මතානදීතීරෙ වාලිකාපුලිනෙ සෙති.

පණ්ඩිතස්ස පන අවිදූරෙ යෙව පාරිකාය පණ්ණසාලා හොති. සා තත්‍ථ නිසින්නා රඤ්ඤො වචනං සුත්වා තං පවත්තිං ඤාතුකාමා හුත්වා නික්ඛමිත්වා රජ්ජුසඤ්ඤාය දුකූලපණ්ඩිතස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා ආහ.

කෙන දුකූල මන්තෙසි හතො සාමොති වාදිනා,
හතො සාමොති සුත්වාන හදයං මෙ පවෙධති.

අස්සත්‍ථස්සෙව තරුණං පවාලං මාලුතෙරිතං,
හතො සාමොති සුත්වාන හදයං මෙ පවෙධතීති.

තත්‍ථ **වාදිනා**ති මයා සාමො හතොති වදන්තෙන. **පවාල**න්ති පල්ලවං. **මාලුතෙරිත**න්ති වාතෙන පහටං.

අථ නං පණ්ඩිතො ඔවාදං දෙන්තො ආහ.

පාරිකෙ කාසිරාජායං සො සාමං මිගසම්මතෙ,
කොධසා උසුනා විජ්ඣි තස්ස මා පාපමිච්ඡිම්හාති.

තත්ථ මිගසම්මතෙති මිගසම්මතනදීතීරෙ. **කොධසාති** මිගෙ උප්පන්නෙන කොධෙන. **මා පාපමිච්ඡිමහාති** තස්ස මයං උභොපි පාපං මා ඉච්ඡිමහා. පාරි ආහ.

> කිච්ඡා ලද්ධො පියො පුත්තො යො අන්ධෙ අභරී වනෙ,
> තං එකපුත්තං ඝාතිමහි කථං චිත්තං න කොපයෙති.

තත්ථ ඝාතිමහීති ඝාතකෙ.

දුකූලපණ්ඩිතො ආහ.

> කිච්ඡා ලද්ධො පියො පුත්තො යො අන්ධෙ අභරී වනෙ,
> තං එකපුත්තං ඝාතිමහි අක්කොධං ආහු පණ්ඩිතාති.

තත්ථ අක්කොධනති කොධො නාම නිරයසංවත්තනිකො තස්මා තං අකත්වා පුත්තඝාතකමහිපි අක්කොධොයෙව කත්තබ්බොති පණ්ඩිතා ආහු.

එවං වත්වා පන උභොපි තෙ හත්ථෙහි උරෙ පතිපිංසන්තා මහා සත්තස්ස ගුණෙ වණ්ණෙත්වා භුසං පරිදෙවිංසු.

අථ නෙ රාජා සමස්සාසෙන්තො ආහ.

> මා බාළ්හං පරිදෙවෙථ හතො සාමොති වාදිනා.
> අහං කම්මකරො හුත්වා හරිස්සාමි බ්‍රහාවනෙ.
>
> ඉස්සත්ථෙවස්මි කුසලො දළ්හධම්මොති විස්සුතො,
> අහං කම්මකරො හුත්වා හරිස්සාමි බ්‍රහාවනෙ.
>
> මිගානං විඝාසමන්වෙසං වනමූලඵලානි ච,
> අහං කම්මකරො හුත්වා හරිස්සාමි බ්‍රහාවනෙති.

තත්ථ වාදිනාති තුම්හෙ හතො සාමොති වදන්තෙන මයා සද්ධිං තයා නො එවං ගුණසම්පන්නො පුත්තො මාරිතො ඉදානි කො අම්හෙ හරිස්සතීති ආදීනි වත්වා **මා බාළ්හං පරිදෙවෙථ** අහං තුම්හාකං **කම්මකරො හුත්වා** සාමො විය තුම්හෙ **හරිස්සාමීති**.

එවං රාජා තුම්හෙ මා චින්තයිත්ථ න මයහං රජ්ජෙන අත්ථො අහං වො යාවජීවං හරිස්සාමීති තෙ අස්සාසෙසි. තෙ තෙන සද්ධිං සල්ල පන්තා ආහංසු.

> නෙස ධම්මො මහාරාජ නෙතං අම්හෙසු කප්පති,
> රාජා ත්වමසි අම්හාකං පාදෙ වන්දාම තෙ මයන්ති.

තත්ථ ධම්මොති සභාවො කාරණං වා. **කප්පතීති** එවං තව කම්ම කරණං අම්හෙසු න කප්පති න සොභති. **පාදෙ වන්දාම තෙ මයන්ති** ඉදං පන තෙ පබ්බජ්ජාලිඞ්ග ඨිතාපි පුත්තසොකස්ස මහන්තතාය චෙව තිහතමානතාය ච වදිංසු. රඤ්ඤො විස්සාසං උප්පාදෙතුම්පි එවමාහංසූති වදන්ති.

තං සුත්වා රාජා අතිවිය තුස්සිත්වා අහො අච්ඡරියං එවං දෙස කාරකෙ නාම මයි ඵරුසවචනමත්තම්පි නත්ථි පග්ගණ්හන්ති යෙව මන්ති චින්තෙත්වා ගාථමාහ.

ධම්මං නෙසාද භණථ කතා අපචිති තයා,
පිතා ත්වමසි අස්මාකං මාතා ත්වමසි පාරිකෙති.

තත්ථ **තයාති** එතෙකං වදන්තො එවමාහ. **පිතාති** දුකූලපණ්ඩිත අජ්ජ පට්ඨාය ත්වං මය්හං පිතුට්ඨානෙ තිට්ඨ අම්ම පාරිකෙ ත්වම්පි මාතිට්ඨානෙ තිට්ඨ අහං පන වො පුත්තස්ස සාමස්ස ඨානෙ ඨත්වා පාද ධොවනාදීනි සබ්බකිච්චානි කරිස්සාමි මං රාජාති අසල්ලක්ඛෙත්වා සාමො තෙව සල්ලක්ඛෙථාති.

තෙ අඤ්ජලිං පග්ගය්හ මහාරාජ තයා අම්හාකං කම්මකාරකකිච්චං නත්ථි යට්ඨිකොටියං පන නො ගහෙත්වා තත්ථ නෙත්වා සාමං දස්සෙහීති යාචන්තා ගාථද්වයමාහංසු.

නමො තෙ කාසිරජත්ථු නමො තෙ කාසිවඩ්ඪන,
අඤ්ජලිං තෙ පග්ගණ්හාම යාව සාමානුපාපය.

තස්ස පාදෙ පමජ්ජන්තා මුඛඤ්ච භුජදස්සනං,
සංසුම්භමානා අත්තානං කාලමාගමයාමසෙති.

තත්ථ **සාමානුපාපයාති** යාව සාමො යත්ථ තත්ථ අම්හෙ අනුපාපය. **භුජදස්සනන්ති** කල්‍යාණදස්සනං අභිරූපං. **සංසුම්භමානාති** වට්ටෙන්තා. **කාලමාගමයාමසෙති** කාලකිරියං ආගමෙස්සාම.

තෙසං එවං කථෙන්තානං යෙව සුරියො අත්ථං ගතො. අථ රාජා සචාහං ඉදානෙව ඉමෙ තත්ථ නෙස්සාමි තං දිස්වාව තෙසං හදයං ඵලිස්සති ඉති තිණ්ණම්පි එතෙසං මතකාලෙ අහං නිරයෙ නිපතන්තො යෙව නාම තස්මා තත්ථ ගන්තුං න දස්සාමීති චින්තෙත්වා චතස්සො ගාථා අභාසි.

බ්‍රහා වාළමිගාකිණ්ණං ආකාසන්තං පදිස්සති,
යත්ථ සාමො හතො සෙති චන්දොව පතිතො ඡමා.

බ්‍රහා වාළමිගාකිණ්ණං ආකාසන්තං පදිස්සති,
යත්ථ සාමො හතො සෙති සුරියොව පතිතො ඡමා.

බ්‍රහා වාළමිගාකිණ්ණං ආකාසන්තං පදිස්සති,
යත්ථ සාමො හතො සෙති පංසුනා පතිකුණ්ඨිතො.

බ්‍රහා වාළමිගාකිණ්ණං ආකාසන්තං පදිස්සති,
යත්ථ සාමො හතො සෙති ඉධෙව වසථ අස්සමෙති.

තත්ථ **බ්‍රහාති** අච්චුග්ගතං. **ආකාසන්තන්ති** එවං තං වනං ආකාසස්ස අන්තො විය හුත්වා **පදිස්සති** අථ වා **ආකාසන්තන්ති** ආකාස සමානං පකාසමානන්ති අත්ථො. **ඡමාති** ඡමාය පඨවියන්ති අත්ථො. **ඡමන්තිපි** පාඨො. පඨවිං පතිතං වියාති අත්ථො. **පතිකුණ්ඨිතොති** පරිකිණ්ණො පළිවෙඨිතො.

අථ තෙ අනන්තනො වාළාදීනං නිස්සාය භයාභාවං දස්සෙතුං ගාථ මාහංසු.

යදි තත්‍ථ සහස්සානි සතානි නහුතානි ච,
නෙවම්හාකං භයං කොචි වනෙ වාළෙසු විජ්ජතීති.

තත්‍ථ කොචීති ඉමස්මිං වනෙ කත්‍ථචි එකපදෙසෙපි අම්හාකං වාළෙසු භයං නාම නත්‍ථි.

රාජා තෙ පටිබාහිතුං අසක්කොන්තො අච්ඡරියරූපො හුත්වා තත්‍ථ නෙසි. තමත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ.

තතො අන්ධානමාදාය කාසිරාජා බ්‍රහාවනෙ,
හත්‍ථෙ ගහෙත්වා පක්කාමි යත්‍ථ සාමො හතො අහු’ති.

තත්‍ථ හතොති භද්‍ද. **අන්ධානන්ති** මාතාපිතූනං. **අහූති** අහොසි. **යත්‍ථාති** යස්මිං ඨානෙ සො නිපන්නො තත්‍ථ නෙසීති අත්‍ථො.

නෙත්වා ච පන තස්ස සන්තිකෙ ඨපෙත්වා අයං වො පුත්තොති ආචික්ඛි. අථස්ස පිතා සීසං මාතා පාදෙ උච්ඡඞ්ගෙ කත්වා නිසීදිත්වා විලපිංසු. තමත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ.

දිස්වාන පතිතං සාමං පුත්තකං පංසුකුණ්ඨිතං,
අපවිද්ධං බ්‍රහාරඤ්ඤෙ චන්දංව පතිතං ඡමා.

දිස්වාන පතිතං සාමං පුත්තකං පංසුකුණ්ඨිතං,
අපවිද්ධං බ්‍රහාරඤ්ඤෙ සූරියංව පතිතං ඡමා.

දිස්වාන පතිතං සාමං පුත්තකං පංසුකුණ්ඨිතං,
අපවිද්ධං බ්‍රහාරඤ්ඤෙ කලුණං පරිදෙවයුං.

දිස්වාන පතිතං සාමං පුත්තකං පංසුකුණ්ඨිතං,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්‍දුං අධම්මො කිර භො ඉති.

බාළ්හං ඛොසි තුවං සුත්තො සාම කල්‍යාණදස්සන,
යො අජ්ජෙවං ගතෙ කාලෙ න කිඤ්චි මභිභාසසි.

බාළ්හං ඛොසි තුවං මත්තො සාම කල්‍යාණදස්සන,
යො අජ්ජෙවං ගතෙ කාලෙ න කිඤ්චි මභිභාසසි.

බාළ්හං ඛොසි තුවං පමත්තො සාම කල්‍යාණදස්සන,
යො අජ්ජෙවං ගතෙ කාලෙ න කිඤ්චි මභිභාසසි.

බාළ්හං ඛොසි තුවං කුද්ධො සාම කල්‍යාණදස්සන,
යො අජ්ජෙවං ගතෙ කාලෙ න කිඤ්චි මභිභාසසි.

බාළ්හං ඛොසි තුවං දිත්තො සාම කල්‍යාණදස්සන,
යො අජ්ජෙවං ගතෙ කාලෙ න කිඤ්චි මභිභාසසි.

බාළ්හං ඛොසි තුවං විමනො සාම කල්‍යාණදස්සන,
යො අජ්ජෙවං ගතෙ කාලෙ න කිඤ්චි මභිභාසසි.

ජටං වලිතං පඞ්කගතං කොදානි සණ්ඨපෙස්සති,
සාමො අයං කාලකතො අන්ධානං පරිචාරකො.

කො වෙ සම්මජ්ජනාදාය සම්මජ්ජිස්සති අස්සමං,
සාමො අයං කාලකතො අන්ධානං පරිචාරකො.

කොදානි නහාපයිස්සති සීතෙනුණ්හොදකෙන ච,
සාමො අයං කාලකතො අන්ධානං පරිචාරකො.

කොදානි භොජයිස්සති වනමූලඵලානි ච,
සාමො අයං කාලකතො අන්ධානං පරිචාරකොති.

තත්ථ **අපවිද්ධන්ති** නිරත්ථකං ජඩිතං. **අබ්භමෙතං කිර හොති** අයුත්තං කිර භො අජ්ජ ඉමස්මිං ලොකෙ වත්තතීති. **මත්තෙනාති** තිඛිණසුරං පිවිත්වා මත්තෙන. **පමත්තෙනාති** පමාදමාපන්නෙන. **දිත්තෙනාති** දප්පිතො ධුත්තකොසි ජාතොති. සබ්බං විලාපවසෙන භණන්ති. **ජටන්ති** තාත අම්හාකං ජටාමණ්ඩලං. **වලිතං පඞ්කගතන්ති** යදා ආකුලං මලග්ගහිතං භවිස්සති තදා තං ඉදානි **කො සණ්ඨපෙස්සති** සොධෙත්වා උජුං කරිස්සති.

අථස්ස මාතා බහුං විලපිත්වා උරෙ හත්ථං ඨපෙත්වා **සන්තාපං** උපධාරෙන්තී පුත්තස්ස මෙ සන්තාපො පවත්තතෙව. විසවෙගෙන විසඤ්ඤිතං ආපන්නො භවිස්සති නිබ්බිසභාවත්ථාය වස්ස සච්චකිරියං කරිස්සාමීති චින්තෙත්වා සච්චකිරියං අකාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

දිස්වාන පතිතං සාමං පුත්තකං පංසුකුණ්ඨිතං,
අට්ටිතා පුත්තසොකෙන මාතා සච්චමභාසථ.

යෙන සච්චෙනයං සාමො ධම්මචාරී පුරෙ අහු,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

යෙන සච්චෙනයං සාමො බ්‍රහ්මචාරී පුරෙ අහු,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

යෙන සච්චෙනයං සාමො සච්චවාදී පුරෙ අහු,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

යෙන සච්චෙනයං සාමො මාතාපෙත්තිභරො අහු,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

යෙන සච්චෙනයං සාමො කුලෙ ජෙට්ඨාපචායිකො,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

යෙන සච්චෙනයං සාමො පාණා පියතරො මම,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

යං කිඤ්චිත්ථි කතං පුඤ්ඤං මය්හඤ්චෙව පිතුච්ච තෙ,
සබ්බෙන තෙන කුසලෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතූති.

තත්ථ **යෙන සච්චෙනාති** යෙන භූතෙන සභාවෙන. **ධම්මචාරීති** කුසලපථධම්මචාරී. **සච්චවාදීති** හසන්තොපි මුසා අවුත්තො. **මාතාපෙත්තිභරොති** අනලසො හුත්වා රත්තින්දිවං මාතාපිතරො භරි. **ජෙට්ඨාපචායිකොති** ජෙට්ඨානං මාතාපිතූනං සක්කාරකාරකො.

එවං මාතරා සත්තහි ගාථාහි සච්චකිරියාය කතාය සාමො පරිවත්තිත්වා නිපජ්ජි. අථස්ස පිතා ජීවති මෙ පුත්තො අහම්පිස්ස සච්චකිරියං කරිස්සාමීති තථෙව සච්චකිරියං කරි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

දිස්වාන පතිතං සාමං පුත්තකං පංසුකුණ්ඨිතං;
අට්ටිතො පුත්තසොකෙන පිතා සච්චමභාසථ.

යෙන සච්චෙනයං සාමො ධම්මචාරී පුරෙ අහු,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

යෙන සච්චෙනයං සාමො බ්‍රහ්මචාරී පුරෙ අහු,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු,

යෙන සච්චෙනයං සාමො සච්චවාදී පුරෙ අහු,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

යෙන සච්චෙනයං සාමො මාතාපෙත්තිභරො අහු,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

යෙන සච්චෙනයං සාමො කුලෙ ජෙට්ඨාපචායිකො,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

යෙන සච්චෙනයං සාමො පාණා පියතරො මම,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

යං කිඤ්චත්ථි කතං පුඤ්ඤං මය්හඤ්ච මාතුයා ච තෙ,
සබ්බෙන තෙන කුසලෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතූති.

තස්මිං සච්චකිරියං කරොන්තෙ මහාසත්තො පරිවත්තිත්වා ඉතරෙන පස්සෙන නිපජ්ජි. අථස්ස තතියං සච්චකිරියං සා දෙවතා අකාසි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සා දෙවතා අන්තරහිතා පබ්බතෙ ගන්ධමාදනෙ,
සාමස්ස අනුකම්පාය ඉමං සච්චමභාසථ.

පබ්බත්‍යාහං ගන්ධමාදනෙ චිරරත්තනිවාසිනී,
න මෙ පියතරො කොචි අඤ්ඤො සාමා න විජ්ජති,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

සබ්බෙ වනා ගන්ධමයා පබ්බතෙ ගන්ධමාදනෙ,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන විසං සාමස්ස හඤ්ඤතු.

තෙසං ලාලප්පමානානං බහුං කාරුඤ්ඤසංහිතං,
ඛිප්පං සාමො සමුට්ඨාසි යුවා කල්‍යාණදස්සනොති.

තත්ථ **පබ්බත්‍යාහන්ති** පබ්බතෙ අහං. **වනා ගන්ධමයාති** රුක්ඛා ගන්ධමයා නාහි තත්ථ අගන්ධො නාම කොචි රුක්ඛො අත්ථි. **තෙසන්ති** භික්ඛවෙ තෙසං උභින්නං ලාලප්පමානානං යෙව දෙවතාය සච්චකිරියාය පරියොසානෙ **ඛිප්පං සාමො** උට්ඨහි පදුමපත්තතො උදකං වියස්ස විසං විනිවට්ටෙත්වා ආබාධො විගතො ඉධ නු ඛො විද්ධො එත්ථ නු ඛොති විද්ධට්ඨානං න පඤ්ඤායි.

ඉති මහාසත්තස්ස නිරොගතා මාතාපිතුන්නං චක්ඛුපටිලාභො අරුණුග්ගමනං දෙවතානුභාවෙන තෙසං චතුන්නම්පි අස්සමෙ පාකටභාවො චාති සබ්බං එකක්ඛණෙ අහොසි. මාතාපිතරො චක්ඛුඤ්ච නො ලද්ධං සාමො ච අරොගො ජාතොති අතිරෙකතරං තුස්සිංසු. අථ නෙ සාමපණ්ඩිතො ගාථං අජ්ඣභාසි.

සාමොහමස්මි භද්දං වො සොත්ථිනම්හි සමුට්ඨිතො,
මා බාළ්හං පරිදෙවෙථ මඤ්ජුනාභිවදෙථමන්ති.

අථ මහාසත්තො රාජානං දිස්වා පටිසන්ථාරං කරොන්තො ආහ.

සාගතං තෙ මහාරාජ අථො තෙ අදුරාගතං,
ඉස්සරොසි අනුප්පත්තො යං ඉධත්ථි පවෙදය.

තින්දුකානි පියාලානි මධුකෙ කාසුමාරියො,
ඵලානි ඛුද්දකප්පානි භුඤ්ජ රාජ වරං වරං.

අත්ථි මෙ පානීයං සීතං ආභතං ගිරිගබ්භරා,
තතො පිව මහාරාජ සචෙ ත්වං අභිකඞ්ඛසීති.

රාජා තම්පි අච්ඡරියං දිස්වා ආහ.

සම්මුය්හාමි පමුය්හාමි සබ්බා මුය්හන්ති මෙ දිසා,
පෙතං තං සාම අද්දක්ඛිං කො නු ත්වං සාම ජීවසීති.

තත්ථ **පෙතන්ති** සාම අහං තං මතකං අද්දසං. **කො නු ත්වන්ති** කථන්නු ත්වං ජීවිතං පටිලභීති පුච්ඡති.

සාමො අයං රාජා මං මතොති සල්ලක්ඛෙසි අමතභාවමස්ස පකාසෙස්සාමීති ආහ.

අපි ජීවං මහාරාජ පුරිසං ගාළ්හවෙදනං,
උපනීතමනසංකප්පං ජීවන්තං මඤ්ඤතෙ මතං.

අපි ජීවං මහාරාජ පුරිසං ගාළ්හවෙදනං,
තං නිරොධගතං සන්තං ජීවන්තං මඤ්ඤතෙ මතන්ති.

තත්ථ **අපි ජීවන්ති** ජීවමානම්පි. **උපනීතමනසඞ්කප්පන්ති** භවඞ්ගං ඔතිණ්ණචිත්තාචාරං. **ජීවන්තන්ති** ජීවමානමෙව මතොති මඤ්ඤති. **නිරොධගතන්ති** අස්සාසපස්සාසං නිරොධං පත්තං.

එවං ලොකො මං ජීවන්තමෙව මතං මඤ්ඤතීති වත්වා රාජානං අත්ථෙ යොජෙතුකාමො ධම්මං දෙසෙන්තො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

යො මාතරං වා පිතරං වා මච්චො ධම්මෙන පොසති,
දෙවාපි නං තිකිච්ඡන්ති මාතාපෙත්තිභරං ජනං.

යො මාතරං වා පිතරං වා මච්චො ධම්මෙන පොසති,
ඉධ චෙව නං පසංසන්ති පෙච්ච සග්ගෙ ච මොදතීති

තං සුත්වා රාජා අච්ඡරියං වත භො මාතාපෙත්තිභරස්ස කිර උපපන්නරොගං දෙවතාපි තිකිච්ඡන්ති අතිවිය අයං සාමො සොභතීති අඤ්ජලිම්පග්ගය්හ ආහ.

එස භීයො පමුය්හාමි සබ්බා මුය්හන්ති මෙ දිසා,
සරණං තං සාම ගච්ඡාමි ත්වඤ්ච මෙ සරණං භවාති

තත්ථ භීයොති යස්මා තාදිසෙ පරිසුද්ධසීලගුණසම්පන්නෙ අපරජ්ඣිං තස්මා අතිරෙකතරං මුය්හාමි. ත්වඤ්ච මෙ සරණං භවාති සරණං ගච්ඡන්තස්ස මෙ ත්වං සරණං භව පතිට්ඨා හොහි දෙවලොකගාමිනං මං කාරෙහීති.

අථ නං මහාසත්තො සචෙ මහාරාජ දෙවලොකං ගන්තුකාමො මහන්තං දිබ්බසම්පත්තිං පරිභුඤ්ජිතුකාමො ඉමාසු දසසු ධම්මචරියාසු වත්තස්සූති දසධම්මචරියගාථා කථෙසි.

ධම්මඤ්චර මහාරාජ මාතාපිතූසු ඛත්තිය.
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.

ධම්මඤ්චර මහාරාජ පුත්තදාරෙසු ඛත්තිය,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.

ධම්මඤ්චර මහාරාජ මිත්තාමච්චෙසු ඛත්තිය,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.

ධම්මඤ්චර මහාරාජ වාහනෙසු බලෙසු ච,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.

ධම්මඤ්චර මහාරාජ ගාමෙසු නිගමෙසු ච,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.

ධම්මඤ්චර මහාරාජ රට්ඨෙ ජනපදෙසු ච,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.

ධම්මඤ්චර මහාරාජ සමණබ්‍රාහ්මණෙසු ච,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.

ධම්මඤ්චර මහාරාජ මිගපක්ඛීසු ඛත්තිය,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.

ධම්මඤ්චර මහාරාජ ධම්මො චිණ්ණො සුඛාවහො,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.

ධම්මඤ්චර මහාරාජ ධම්මො චිණ්ණො සුඛාවහො,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන ස ඉන්ද දෙවා සබ්‍රහ්මකා;
සුචිණ්ණෙන දිවං පත්තා මා ධම්මං රාජ පමාදොති.

තාසං අත්ථො තෙසකුණජාතකෙ විත්ථාරිතොව.

එවං මහාසත්තො තස්ස දස රාජධම්මෙ දෙසෙත්වා උත්තරිම්පි ඔවදිත්වා පඤ්ච සීලානි අදාසි. සො තස්ස ඔවාදං සිරසා සම්පටිච්ඡිත්වා බාරාණසිං ගන්ත්වා දානාදීනි පුඤ්ඤානි කත්වා සපරිසො සග්ගපරායණො අහොසි. බොධිසත්තොපි සද්ධිං මාතාපිතූහි අභිඤ්ඤා ච සමාපත්තියො ච නිබ්බත්තෙත්වා බ්‍රහ්මලොකූපගො අහොසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා භික්ඛවෙ මාතාපිතූනං පොසනං නාම පණ්ඩිතානං එස වංසොති වත්වා සච්චානි පකාසෙත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. සච්චපරියොසානෙ සො භික්ඛු සොතාපත්තිඵලං පාපුණි. තදා රාජා ආනන්දො අහොසි. දෙවධීතා උප්පලවණ්ණා සක්කො අනුරුද්ධො. පිතා කස්සපො. මාතා භද්දකාපිලානී. සුවණ්ණසාමපණ්ඩිතො පන අහමෙවාති.

සාමජාතකං.

---

22. 4.

අච්ඡරං වත ලොකස්මින්ති ඉදං සත්ථා මිථිලං උපනිස්සාය මඛාදෙවම්බවනෙ විහරන්තො සිතපාතුකම්මං ආරබ්භ කථෙසි. එකදිවසං හි සත්ථා සායණ්හසමයෙ සම්බහුලෙහි භික්ඛූහි සද්ධිං තස්මිං අම්බවනෙ චාරිකං චරමානො එකං රමණීයං භූමිප්පදෙසං දිස්වා අත්තනො පුබ්බචරියං කථෙතුකාමො සිතං පාතුකත්වා ආයස්මතා ආනන්දත්ථෙරෙන සිතකාරණං පුට්ඨො ආනන්ද අයං භූමිප්පදෙසො මයා මඛාදෙවරාජකාලෙ ඣානකීළං කීළන්තෙන අජ්ඣාවුත්ථපුබ්බොති වත්වා තෙන යාචිතො පඤ්ඤත්තාසනෙ නිසීදිත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ විදෙහරට්ඨෙ මිථිලානගරෙ මඛාදෙවො නාම රාජා අහොසි. සො චතුරසීති වස්සසහස්සානි කුමාරකීළං කීළි චතුරසීති වස්සසහස්සානි උපරජ්ජං කාරෙසි. චතුරසීති වස්සසහස්සානි රජ්ජං කාරෙන්තො යදා මෙ සම්ම කප්පක සිරස්මිං පලිතානි පස්සෙය්‍යාසි තදා මෙ ආරොචෙය්‍යාසීති වත්වා අපරභාගෙ කප්පකෙන පලිතානි දිස්වා ආරොචිතෙ සණ්ඩාසෙන උද්ධරාපෙත්වා හත්ථෙ පතිට්ඨාපෙත්වා පලිතං ඔලොකෙත්වා ආගන්ත්වා නලාටෙ ලග්ගං විය මරණං පස්සමානො ඉදානි මෙ පබ්බජිතුං කාලොති කප්පකස්ස ගාමවරං දත්වා ජෙට්ඨපුත්තං පක්කොසාපෙත්වා තාත රජ්ජං පටිච්ඡ අහං පබ්බජිස්සාමීති වත්වා කිං කාරණා දෙවාති වුත්තෙ—

උත්තමඞ්ගරුහා මය්හං ඉමෙ ජාතා වයොහරා,
පාතුභූතා දෙවදූතා පබ්බජ්ජාසමයො මමන්ති.

වත්වා තං රජ්ජෙ අභිසිඤ්චිත්වා ත්වම්පි එවමෙවං පටිපජ්ජෙය්‍යාසීති වත්වා ඔවදිත්වා නගරා නික්ඛම්ම භික්ඛුපබ්බජ්ජාය පබ්බජිත්වා චතුරසීති වස්සසහස්සානි චත්තාරො බ්‍රහ්මවිහාරෙ භාවෙත්වා බ්‍රහ්මලොකෙ

නිබ්බත්තො. පුත්තොපිස්ස එතෙනුපායෙන පබ්බජිත්වා බ්‍රහ්මලොක
පරායණො අහොසි. තථා තස්ස පුත්තො තථා තස්ස පුත්තොති එවං
ද්වීහි ඌනානි චතුරසීති ඛත්තියසහස්සානි සීසෙ පලිතං දිස්වාව
ඉමස්මිං අම්බවනෙ පබ්බජිත්වා චත්තාරො බ්‍රහ්මවිහාරෙ භාවෙත්වා බ්‍රහ්ම
ලොකෙ නිබ්බත්තානි. තෙසං සබ්බපච්ඡිමං නිබ්බත්තො මඛාදෙවරාජා
බ්‍රහ්මලොකෙ ඨිතො අත්තනො වංසං ඔලොකෙන්තො ද්වීහි ඌනානි
චතුරසීති ඛත්තියසහස්සානි පබ්බජිතානි දිස්වා තුට්ඨමානසො හුත්වා
ඉතො නු ඛො පරං පවත්තිස්සති න පවත්තිස්සතීති ඔලොකෙන්තො
අප්පවත්තනභාවං ඤත්වා මම වංසං අහමෙව ඝටෙස්සාමීති තතො
චවිත්වා මිථිලානගරෙ රඤ්ඤො අග්ගමහෙසියා කුච්ඡිම්හි පටිසන්ධිං ගණ්හි.
තස්ස නාමග්ගහණදිවසෙ නෙමිත්තකා ලක්ඛණානි ඔලොකෙත්වා මහා
රාජ අයං රාජකුමාරො තුම්හාකං වංසං ඝටෙන්තො උප්පන්නො තුම්හාකං
වංසො හි පබ්බජ්ජනවංසො ඉමස්ස පරතො න ගමිස්සතීති වදිංසු.

තං සුත්වා රාජා අයං රථචක්කං නෙමි විය මම වංසං ඝටෙන්තො
ජාතොති නෙමිකුමාරොතිස්ස නාමං අකාසි සො දහර කාලතො පට්ඨාය
දානෙ සීලෙ උපොසථකම්මෙ ච අභිරතො අහොසි. අථස්ස පිතා පුරිමන
යෙනෙව පලිතං දිස්වා කප්පකස්ස ගාමවරං දත්වා පුත්තස්ස රජ්ජං
නිය්‍යාදෙත්වා අම්බවනෙ පබ්බජිත්වා බ්‍රහ්මලොකපරායණො අහොසි.
නිමිරාජා දානජ්ඣාසයතාය චතූසු නගරද්වාරෙසු නගරමජ්ඣෙ චාති
පඤ්ච දානසාලායො කාරෙත්වා මහාදානං පවත්තෙසි එකෙකාය දාන
සාලාය සතසහස්සං කත්වා දෙවසිකං පඤ්ච පඤ්ච කහාපණසත
සහස්සානි පරිච්චජි නිච්චං පඤ්චසීලානි ච රක්ඛි. පක්ඛදිවසෙසු උපො
සථං සමාදියි මහාජනම්පි දානාදීසු පුඤ්ඤෙසු සමාදපෙසි. සග්ගමග්ගං
ආචික්ඛිත්වා නිරයභයෙන තජ්ජෙත්වා ධම්මං දෙසෙසි. තස්ස ඔවාදෙ ඨත්වා
දානාදීනි පුඤ්ඤානි කත්වා චුතා චුතා දෙවලොකෙ නිබ්බත්තන්ති.
දෙවලොකො පරිපූරි නිරයො තුච්ඡො විය අහොසි.

තදා තාවතිංසභවනෙ දෙවසඞ්ඝො සුධම්මාය දෙවසභාය සන්නි
පතිතො අහො අම්හාකං ආචරියො නිමිරාජා තං නිස්සාය මයං ඉමං
බුද්ධඤාණෙනපි අපරිච්ඡින්දියං දිබ්බසම්පත්තිං අනුභොමාති වත්වා
මහාසත්තස්ස ගුණෙ වණ්ණයිංසු. මනුස්සලොකෙපිස්ස මහාසමුද්දපිට්ඨෙ
ආසිත්තතෙලං විය ගුණකථා පත්ථරි. සත්ථා තමත්ථං ආවිභූතං කත්වා
භික්ඛුසඞ්ඝස්ස කථෙන්තො ආහ.

> අච්ඡෙරං වත ලොකස්මිං උප්පජ්ජන්ති විචක්ඛණා,
> යදා අහු නිමිරාජා පණ්ඩිතො කුසලත්ථිකො.
> රාජා සබ්බවිදෙහානං අදා දානං අරින්දමො,
> තස්ස තං දදතො දානං සඞ්කප්පො උදපජ්ජථ,
> දානං වා බ්‍රහ්මචරියං වා කතමං සු මහප්ඵලන්ති.

තත්ථ යදා අහූති භික්ඛවෙ යදා පණ්ඩිතො අත්තනො ච පරෙසඤ්ච
කුසලත්ථිකො නිමිරාජා අහොසි තදා දෙවමනුස්සානං අච්ඡෙරං වත
නො එවරූපාපි නාම අනුප්පන්නෙ බුද්ධඤාණෙ මහාජනස්ස බුද්ධ

කිච්චං සාධයමානා ලොකස්මිං විචක්ඛණා උප්පජ්ජන්තීති එවං තස්ස ගුණකථං කථෙසුන්ති අත්ථො. යථාඅහුන්තිපි පාඨො තස්සත්ථො–යථා අහූ නිමිරාජා පණ්ඩිතො කුසලත්ථිකො යෙ තථාරූපා මහාජනස්ස බුද්ධ කිච්චං සාධයමානා උප්පජ්ජන්ති විචක්ඛණාති යං තෙසං උප්පජ්ජනං තං අච්ඡරං වත ලොකස්මින්ති ඉති සත්ථා සයමෙව අච්ඡරියජාතො එවමාහ. **සබ්බවිදෙහානන්ති** සබ්බෙසං විදෙහවාසීනං. **කතමං සූති** එතෙසු විසු කතමං නු. සො කිර පණ්ණරසුපොසථිකො මුත්තසබ්බාභරණො සිරිසයනපිට්ඨෙ නිපන්නො ද්වෙ යාමෙ නිද්දං ඔක්කමිත්වා පච්ඡිමයාමෙ පබුද්ධො පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා අහං හි මහාජනස්ස අපරිමාණං දානම්පි දෙමි සීලම්පි රක්ඛාමි දානස්ස නු ඛො ඵලං මහන්තං උදාහු බ්‍රහ්මචරියවාසස්සාති චින්තෙත්වා අත්තනො කඞ්ඛං ඡින්දිතුං නාසක්ඛි.

තස්මිං ඛණෙ සක්කභවනං උණ්හාකාරං දස්සෙසි. සක්කො තස්ස කාරණං ආවජ්ජෙන්තො තං තථා විතක්කෙන්තං දිස්වා කඞ්ඛමස්ස ඡින්දිස්සාමීති එකකො ව සීඝං ආගන්ත්වා සකලනිවෙසනං එකොභාසං කත්වා සිරිගබ්භං පවිසිත්වා ඔභාසං ඵරිත්වා ආකාසෙ ඨත්වා තෙන පුට්ඨො ව්‍යාකාසි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තස්ස සඞ්කප්පමඤ්ඤාය මඝවා දෙවකුඤ්ජරො,
සහස්සනෙත්තො පාතුරහු වණ්ණෙන නිහනං තමං.

ස ලොමහට්ඨො මනුජින්දො වාසවං අවචා නිමි,
දෙවතානුසි ගන්ධබ්බො ආදු සක්කො පුරින්දදො,
නච මෙ තාදිසො වණ්ණො දිට්ඨො වා යදි වා සුතො.

ස ලොමහට්ඨං ඤත්වාන වාසවො අවචා නිමිං,
සක්කොහමස්මි දෙවින්දො ආගතොස්මි තවන්තිකෙ,
අලොමහට්ඨො මනුජින්ද පුච්ඡ පඤ්හං යදිච්ඡසි.

සොච තෙන කතොකාසො වාසවං අවචා නිමි,
පුච්ඡාමි තං මහාබාහු සබ්බභූතානමිස්සර,
දානං වා බ්‍රහ්මචරියං වා කතමං සු මහප්ඵලං.

සො පුට්ඨො නරදෙවෙන වාසවො අවචා නිමිං,
විපාකං බ්‍රහ්මචරියස්ස ජානං අක්ඛාසජානතො.

හීනෙන බ්‍රහ්මචරියෙන ඛත්තියෙ උපපජ්ජති,
මජ්ඣිමෙන ච දෙවත්තං උත්තමෙන විසුජ්ඣති.

නහෙතෙ සුලභා කායා යාචයොගෙන කෙනචි,
යෙ කායෙ උපපජ්ජන්ති අනාගාරා තපස්සිනොති.

තත්ථ **ලොමහට්ඨොති** නික්ඛමෙව සො නිමිරාජා ඔභාසං දිස්වා ආකාසං ඔලොකෙන්තො තං දිබ්බාභරණපතිමණ්ඩිතං දිස්වා භයෙන ලොමහට්ඨො ලොමහංසො හුත්වා **දෙවතානුසීති** පුච්ඡි. **අලොම**

හට්ඨොති නිබ්භයො අහට්ඨලොමො හුත්වා පුච්ඡ මහාරාජාති. **වාසවො අවචාති** තුට්ඨමානසො හුත්වා අවොච. **ජානං අක්ඛාසජානතොති** භික්ඛවෙ සො සක්කො අතීතභවෙ අත්තනා පච්චක්ඛං දිට්ඨපුබ්බං බ්‍රහ්මචරියස්ස විපාකං ජානන්තො තස්ස අජානතො අක්ඛාසි. **හීනෙනාති** ආදිසු පුථුතිත්ථායතනෙ මෙථුනවිරතිමත්තං සීලං හීනං නාම තෙන ඛත්තියකුලෙ උපපජ්ජන්ති. ඣානස්ස උපචාරමත්තං මජ්ඣිමං නාම තෙන දෙවත්තං උපපජ්ජන්ති. අට්ඨසමාපත්තිනිබ්බත්තනං පන උත්තමං නාම තෙන බ්‍රහ්මලොකෙ උපපජ්ජන්තීති තං බාහිරකා නිබ්බාණන්ති කථෙන්ති තෙනාහ **විසුජ්ඣතීති**. ඉමස්මිං පන සාසනෙ පරිසුද්ධසීලස්ස භික්ඛුනො අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං පත්ථෙන්තස්ස බ්‍රහ්මචරියචෙතනා හීනත්තාය හීනං නාම. තෙන යථාපත්ථිතෙ දෙවලොකෙ නිබ්බත්තන්ති පරිසුද්ධසීලස්ස පන අට්ඨසමාපත්තිනිබ්බත්තනං මජ්ඣිමං නාම. තෙන බ්‍රහ්මලොකෙ නිබ්බත්තන්ති. පරිසුද්ධසීලස්ස විපස්සනං වඩ්ඪෙත්වා අරහත්තප්පත්ති උත්තමං නාම. තෙන විසුජ්ඣති. ඉති සක්කො මහාරාජ දානතො සතගුණෙන සහස්සගුණෙන බ්‍රහ්මචරියවාසොව මහප්ඵලොති වණ්ණෙසි. **කායාති** බ්‍රහ්මකායා. **යාචයොගෙනාති** යාචකයුත්තකෙන යාචනයොගෙන වා. යඤ්ඤයුත්තකෙනාති උභයථාපි දානස්සෙතං නාමං, **තපස්සිනොති** තපනිස්සිතකා. ඉමායපි ගාථාය බ්‍රහ්මචරියවාසස්සෙව මහප්ඵලභාවං දීපෙත්වා ඉදානි යෙ අතීතෙ මහාදානං දත්වා කාමාවචරම්පි අතික්කමිතුං නාසක්ඛිංසු තෙ රාජානො දස්සෙන්තො ආහ.

දුදීපො සාගරො සෙලො මුචලින්දො භගීරසො,
උසීනරො අට්ඨකො ච අස්සකො ච පුථුජ්ජනො.

එතෙ චඤ්ඤෙ ච රාජානො ඛත්තියා බ්‍රාහ්මණා බහූ,
පුථුයඤ්ඤං යජිත්වාන පෙතං තෙ නාතිවත්තිසුන්ති.

තස්සත්ථො–මහාරාජ පුබ්බෙ බාරාණසියං දුදීපො නාම රාජා මහාදානං දත්වා මරණවකෙකාත ජීහෙතා කාමාවචරකෙයෙව නිබ්බත්ති. තථා සාගරාදයො අට්ඨාති එතෙච පන අඤ්ඤෙච බහූ රාජානොචෙව ඛත්තිය බ්‍රාහ්මණාච **පුථුයඤ්ඤං යජිත්වාන** අනෙකප්පකාරං දානං දත්වා කාමාවචරභූමිසඞ්ඛාතං පෙතං තෙ නාතිවත්තිංසු. කාමාවචරදෙවතා හි රූපාදිනො කිලෙසවත්ථුස්ස කාරණා පරං පච්චාසිංසන්තො කපණතාය පෙතාති වුච්චන්ති. වුත්තම්පි චෙතං.

යෙ වෙ අදුතියා න රමන්ති එකිකා
විවෙකජං යෙ න ලභන්ති පීතිං,
කිඤ්චාපි තෙ ඉන්දසමානභොගා
තෙ වෙ පරාධීනසුඛා වරාකාති.

එවම්පි දානඵලතො බ්‍රහ්මචරියඵලස්සෙව මහන්තභාවං දස්සෙත්වා ඉදානි බ්‍රහ්මචරියවාසෙන පෙතභවනං අතික්කමිත්වා බ්‍රහ්මලොකෙ නිබ්බත්තතාපසෙ දස්සෙන්තො ආහ.

අද්ධා ඉමෙ අවත්තිංසු අනාගාරා තපස්සිනො,
සත්තිසයො යාමහනු සොමයාගො මනොජවො.

සමුද්දො මාඝො භරතො ච ඉසි කාලිකරක්ඛියො,
අඞ්ගිරසො කස්සපො ච කිසවච්ඡො අකිත්ති චාති.

තත්ථ **අවත්තිංසූති** කාමාවචරං අතික්කමිංසු. **තපස්සිනොති** සීලතපඤ්චෙව සමාපත්තිතපඤ්ච නිස්සිතා. **සත්තිසයොති** යාමහනුආදයො සත්ත භාතරොව සඞ්ඛායාහ. අඞ්ගිරසාදීහි පන චතූහි සද්ධිං එකාදසෙතෙ.

එවං තාව සුතිවසෙනෙව බ්‍රහ්මචරියවාසස්ස මහප්ඵලතං වණ්ණෙත්වා ඉදානි අත්තනා දිට්ඨපුබ්බං ආහරන්තො ආහ.

උත්තරෙන නදී සීදා ගම්භීරා දුරතික්කමා,
නලග්ගිවණ්ණා ජොතන්ති සදා කඤ්චනපබ්බතා.

පරූළ්හකච්ඡා තගරා රූළ්හකච්ඡා වනා නගා,
තත්‍රාසුං දසසහස්සානි පොරාණා ඉසයො පුරෙ.

අහං සෙට්ඨොස්මි දානෙන සංයමෙන දමෙන ච,
අනුත්තරං වතං කත්වා පකිරචාරී සමාහිතෙ.

ජාතිමන්තං අජච්චඤ්ච අහමුජ්ජුගතං නරං,
අතිවෙලං නමස්සිස්සං කම්මබන්ධූ හි මාතියා.

සබ්බෙ වණ්ණා අධම්මට්ඨා පතන්ති නිරයං අධො,
සබ්බෙ වණ්ණා විසුජ්ඣන්ති චරිත්වා ධම්මමුත්තමන්ති.

තත්ථ **උත්තරෙනාති** අතීතෙ උත්තරහිමවන්තෙ **විත්තං** සුවණ්ණපබ්බතානං අන්තරෙන පවත්තා සීදා නාම නදී **ගම්භීරා** නාවාහිපි **දුරතික්කමා** අහොසි. කිං කාරණා. සා හි අතිසුඛුමොදකා සුඛුමත්තා උදකස්ස අන්තමසො මොරපිඤ්ඡම්පි තත්ථ පතිතං න සණ්ඨාති සීදිත්වා තලමෙව ගච්ඡති තෙනෙවස්සා සීදාති නාමං අහොසි. තෙ පන තස්සා තීරෙසු කඤ්චනපබ්බතා තදා නලග්ගිවණ්ණා හුත්වා **ජොතන්ති** ඔභාසන්ති. **පරූළ්හකච්ඡා තගරාති** තස්සා පන නදියා කච්ඡා පරූළ්හතගරා අහෙසුං තගරගන්ධසුගන්ධිනො. **රූළ්හකච්ඡා වනා නගාති** යෙ තත්ථ අඤ්ඤෙපි පබ්බතා තෙසම්පි කච්ඡා රූළ්හවනා අහෙසුං. පුප්ඵඵලරුක්ඛසඤ්ඡන්නාති අත්ථො. **තත්‍රාසුන්ති** තස්මිං එවං රමණීයෙ භූමිභාගෙ දසසහස්සා ඉසයො අහෙසුං. **සබ්බෙපි** පඤ්චාභිඤ්ඤා අට්ඨසමාපත්තිලාභිනොව. තෙසු භික්ඛාචාරවෙලාය කෙචි උත්තරකුරුං ගච්ඡන්ති. කෙචි මහාජම්බුපෙසිං ආහරන්ති කෙචි හිමවන්තෙයෙව මධුරඵලාඵලානි ආහරිත්වා ඛාදන්ති. කෙචි ජම්බුදීපතලෙ තං තං නගරං ගච්ඡන්ති. එකොපි රසතණ්හාභිභූතො නත්ථි. ඣානසුඛෙනෙව වීතිනාමෙන්ති. තදා එකො තාපසො ආකාසෙන බාරාණසිං ගන්ත්වා සුනිවත්ථො සුපාරුතො පිණ්ඩාය චරන්තො පුරෙ

ගිහස්ස ගෙහද්වාරං පාපුණි. සො තස්ස උපසමෙ පසීදිත්වා අන්තො නිවෙසනං ආනෙත්වා භොජෙත්වා කතිපාහං පටිජග්ගන්තො විස්සාසෙ උප්පන්නෙ භන්තෙ තුම්හෙ කුහිං වසථාති පුච්ඡි. අසුකට්ඨානෙ නාම ආවුසොති. කිං පන තුම්හෙ එකකොව තත්‍ථ විහරථ උදාහු අඤ්ඤෙපි අත්‍ථීති. ආවුසො කිං වදෙසි තස්මිං පදෙසෙ දසසහස්සා ඉසයො වසන්ති සබ්බෙව අභිඤ්ඤාසමාපත්තිලාභිනොති. තස්ස තෙසං ගුණෙ සුත්වා පබ්බජ්ජාය චිත්තං නමි. අථ නං භන්තෙ මම්පි තත්‍ථ නෙත්වා පබ්බාජෙථාති ආහ. ආවුසො ත්වං රාජපුරිසො න සක්කා පබ්බාජෙතුන්ති. තෙනහි භන්තෙ අජ්ජාහං රාජානං ආපුච්ඡිස්සාමි තුම්හෙ සෙවපි ඉධාගච්ඡෙය්‍යාථාති සො අධිවාසෙසි. ඉතරොපි භුත්තපාතරාසො රාජානං උපසඞ්කමිත්වා ඉච්ඡාමහං දෙව පබ්බජිතුන්ති ආහ. කිං කාරණා ආචරිය පබ්බජසීති. කාමෙසු දොසං නෙක්ඛම්මෙ ච ආනිසංසං දිස්වාති. තෙනහි පබ්බජාහි පබ්බජිතොපි මං දස්සෙය්‍යාසීති සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා ගෙහං ආගන්ත්වා පුත්තදාරං අනුසාසිත්වා සබ්බං සාපතෙය්‍යං දස්සෙත්වා අත්තනො පබ්බජිතපරික්ඛාරං ගහෙත්වා තාපසස්ස ආගමනං ඔලොකෙන්තො නිසීදි. තාපසොපි තථෙව ආකාසෙනාගන්ත්වා අන්තොනගරං පවිසිත්වා තස්ස ගෙහං පාවිසි. සො සක්කච්චං පරිවිසිත්වා භන්තෙ කථං මයා කත්තබ්බන්ති ආහ. සො තං බහිනගරං නෙත්වා හත්ථෙ ආදාය අත්තනො ආනුභාවෙන තත්‍ථ නෙත්වා පබ්බාජෙත්වා පුන දිවසෙ බ්‍රාහ්මණපබ්බජිතං තථෙව කත්වා භත්තං ආහරිත්වා කසිණපරිකම්මං ආචික්ඛි. සො කතිපාහෙනෙව අභිඤ්ඤාසමාපත්තියො නිබ්බත්තෙත්වා සයමෙව පිණ්ඩාය චරි. සො අපරභාගෙ අහං රඤ්ඤො අත්තානං දස්සෙතුං පටිඤ්ඤං අදාසිං. දස්සෙස්සාමස්ස අත්තානන්ති චින්තෙත්වා තාපසෙ වන්දිත්වා ආකාසෙන බාරාණසිං ගන්ත්වා භික්ඛං චරන්තො රාජද්වාරං පාපුණි. රාජා තං දිස්වා සඤ්ජානිත්වා අන්තො නිවෙසනං පවෙසෙත්වා සක්කාරං කත්වා භන්තෙ කුහිං වසථාති පුච්ඡි. උත්තරහිමවන්තපස්සෙ කඤ්චනපබ්බතන්තරෙ පචානතාය සීදානදියා තීරෙ මහාරාජාති. කිං එකකොව උදාහු අඤ්ඤෙපි තත්‍ථ අත්‍ථීති. කිං වදෙසි මහාරාජ දසසහස්සා ඉසයො සබ්බෙ අභිඤ්ඤාසමාපත්තිලාභිනො තත්‍ථ වසන්තීති. රාජා තෙසං ගුණං සුත්වා සබ්බෙසං භික්ඛං දාතුකාමො අහොසි. අථ නං ආහ භන්තෙ අහං තෙසං ඉසීනං දානං දාතුකාමො අහොසිං. කිං කරොමීති. මහාරාජ තෙ ඉසයො ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යරසෙ අගිද්ධා න සක්කා ඉධානෙතුන්ති. භන්තෙ තුම්හෙ නිස්සාය තෙ භජෙය්‍යාමි උපායං මෙ ආචික්ඛථාති. තෙනහි මහාරාජ සචෙපි තෙසං දානං දාතුකාමො ඉතො නික්ඛමිත්වා සීදානදීතීරෙ වසන්තො තෙසං දානං දෙහීති. සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා සබ්බූපකරණානි ගාහාපෙත්වා චතුරඞ්ගිනියා සෙනාය සද්ධිං නික්ඛමිත්වා අත්තනො රජ්ජසීමං සම්පාපුණි. අථ නං තාපසො අත්තනො ආනුභාවෙන සද්ධිං සෙනාය සීදානදීතීරං නෙත්වා නදීතීරෙ ඛන්ධාවාරං කත්වා ආකාසෙන අත්තනො වසනට්ඨානං ගන්ත්වා පුනදිවසෙ පච්චාගමි. අථ නං රාජා සක්කච්ච

භොජෙත්වා ස්වෙ භන්තෙ දසසහස්සෙ ඉසයො ආදාය ඉධෙව ආගච්ඡථාති ආහ. සො **සාධූති** සම්පටිච්ඡිත්වා ගන්ත්වා පුනදිවසෙ භික්ඛාචාර වෙලාය ඉසීනං ආරොචෙසි මාරිසා බාරාණසීරාජා තුම්හාකං භික්ඛං දස්සාමීති ආගන්ත්වා සීදානදීතීරෙ නිසින්නො ස්වෙ වො නිමන්තෙති තස්ස කිරානුකම්පාය ඛන්ධාවාරං ගන්ත්වා භික්ඛං ගණ්හථාති. තෙ සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා ආකාසෙනාගන්ත්වා ඛන්ධාවාරස්සාවිදූරෙ ඔතරිංසු. රාජා පච්චුග්ගමනං කත්වා ඛන්ධාවාරං පවෙසෙත්වා පඤ්ඤත්තාසනෙසු නිසීදාපෙත්වා ඉසිගණං පණීතෙනාහාරෙන සන්තප්පෙත්වා තෙසං ඉරියාපථෙ පසන්නො ස්වාතනාය නිමන්තෙසි. තෙනූපායෙන දසන්නං තාපස සහස්සානං දසවස්සසහස්සානි දානං අදාසි. දදන්තොව තස්මිං යෙව පදෙසෙ නගරං මාපෙත්වා සස්සකම්මං කාරෙසි. න ඛො පන මහාරාජ තදා සො රාජා අඤ්ඤො අහොසි. අථ ඛො අහං **සෙට්ඨාස්මි දානෙනාති** අහමෙවන්ති තදා දානෙන සෙට්ඨො හුත්වා එතං මහාදානං දත්වා ඉමං පෙතලොකං අතික්කමිත්වා බ්‍රහ්මලොකෙ නිබ්බත්තිතුං නාසක්ඛිං. මයා දින්නංපන දානං භුඤ්ජිත්වා සබ්බෙව තෙ කාමාවචරං **අතික්කමිත්වා** බ්‍රහ්මලොකෙ නිබ්බත්තා ඉමිනාපෙතං වෙදිතබ්බං යථා බ්‍රහ්මචරිය වාසොව මහප්ඵලොති එවං දානෙන අත්තනො සෙට්ඨභාවං පකාසෙත්වා ඉතරෙහි තීහි පදෙහි තෙසං ඉසීනං ගුණං පකාසෙසි. තත්ථ **සංයමෙනාති** සීලෙන. **දමෙනාති** ඉන්ද්‍රියදමෙන. **අනුත්තරන්ති** එතෙහි ගුණෙහි අනුත්තරං උත්තමං වතසමාදානං චරිත්වා. **පකිරචාරීති** ගුණං පකිරිත්වා පහාය එකචාරිකො එකීභාවං ගතොති අත්ථො. **සමාහිතොති** උපචාරප්පණාසමාධීහි සමාහිතචිත්තො. එවරූපෙ අහං තපස්සිනො උපට්ඨහින්ති දස්සෙති. **අහමුජ්ජුගතන්ති** අහං මහාරාජ තෙසං දසසහස්සානං ඉසීනං අන්තරෙ කායවඞ්කාදීනං අභාවෙන උජ්ජුගතං එකම්පි නරං හීනජච්චො වා හොතු **ජාතිසම්පන්නො** වා ජාතිං අවිචාරෙත්වා තෙසං ගුණෙසු පසන්නමානසො හුත්වා සබ්බෙව තෙ **අතිවෙලං නමස්සිස්සං** නිච්චකාලමෙව නමස්සිස්සන්ති වදති. කිං කාරණා **කම්මබන්ධූ හි මාතියා** මච්චා හි නාමෙතෙ කම්මබන්ධූ කම්මපටිසරණාති තෙනෙව කාරණෙන සබ්බෙ **වණ්ණාති** වෙදිතබ්බං.

එවඤ්ච පන වත්වා කිඤ්චාපි මහාරාජ දානතො බ්‍රහ්මචරියමෙව මහප්ඵලං ද්වෙපි පනෙතෙ මහාපුරිසවිතක්කාව තස්මා ද්වීසුපි අප්පමත්තො හුත්වා දානං දෙහි සීලං රක්ඛාහීති තං ඔවදිත්වා **සකට්ඨානමෙව** ගතො. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ඉදං වත්වාන මඝවා දෙවරාජා සුජම්පති,
වෙදෙහං අනුසාසිත්වා සග්ගකායං අපක්කමීති.

තත්ථ **අපක්කමීති** පක්කමි. සුධම්මාය දෙවසභාය නිසින්නමෙව අත්තානං දස්සෙසීති අත්ථො.

අථ නං දෙවගණො ආහ. මහාරාජ නනු න පඤ්ඤායිත්ථ කුහිං ගතත්ථාති. මාරිසා මිථිලායං නිමිරඤ්ඤො එකා කඞ්ඛා උප්පජ්ජි. පඤ්හං කථෙත්වා තං රාජානං නික්කඞ්ඛං කාතුං ගතොම්හීති. එවඤ්ච පන වත්වා පුන තං කාරණං ගාථාය කථෙතුං ආහ.

ඉමං හොන්තා නිසාමෙථ යාවන්තෙත්ථ සමාගතා,
ධම්මිකානං මනුස්සානං වණ්ණං උච්චාවචං බහුං.

යථා අයං නිමිරාජා පණ්ඩිතො කුසලත්ථිකො,
රාජා සබ්බවිදෙහානං අදා දානං අරින්දමො.

තස්ස තං දදතො දානං සඞ්කප්පො උදපජ්ජථ,
දානං වා බ්‍රහ්මචරියං වා කතමංසු මහප්ඵලන්ති.

තත්ථ **ඉම**න්ති ධම්මිකානං කල්‍යාණධම්මානං මනුස්සානං මයා වුච්චමානං සීලවසෙන උච්චං දානවසෙන අවචං බහුං වණ්ණං නිසාමෙථ සුණාථාති අත්ථො. **යථා අය**න්ති අයං නිමිරාජා යථා පණ්ඩිතො අති විය පණ්ඩිතොති.

ඉති සො අපරිහාපෙත්වා රඤ්ඤො වණ්ණං කථෙසි. තං සුත්වා දෙවතා රාජානං දට්ඨුකාමා හුත්වා මහාරාජ අම්හාකං නිමිරාජා ආචරියො තස්සොවාදෙ ඨත්වා තං නිස්සාය අම්හෙහි අයං දිබ්බසම්පත්ති ලද්ධා දට්ඨුකාමාම්හ තං පක්කොසාපෙත්වා අම්හෙ දස්සෙහි මහාරාජාති වදිංසු. සක්කො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා මාතලිං පක්කොසාපෙත්වා සම්ම මාතලි වෙජයන්තරථං යොජෙත්වා මිථිලං ගන්ත්වා නිමිරාජානං දිබ්බයානෙ ආරොපෙත්වා ආනෙහීති ආහ. සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා රථං යොජෙත්වා පායාසි. සක්කස්ස පන දෙවෙහි සද්ධිං කථෙන්තස්ස මාතලිං ආණාපෙන්තස්ස ච රථං යොජෙන්තස්ස ච මනුස්සගණනාය මාසො අතික්කන්තො.

ඉති නිමිස්ස රඤ්ඤො පුණ්ණමාය උපොසථිකස්ස පාචීනසීහපඤ්ජරං විවරිත්වා මහාතලෙ නිසීදිත්වා අමච්චගණපරිවුතස්ස සීලං පච්චවෙක්ඛන්තස්ස පාචීනලොකධාතුතො උග්ගච්ඡන්තෙන චන්දමණ්ඩලෙන සද්ධිං යෙව සො රථො පඤ්ඤායි. මනුස්සා භුත්තසායමාසා ඝරද්වාරෙ නිසීදිත්වා සුඛකථං කථෙන්තා අජ්ජ ද්වෙ චන්දා උග්ගතාති ආහංසු. අථ තෙසං සල්ලපන්තානඤ්ඤෙව රථො පාකටො අහොසි. මහාජනො නායං චන්දො රථොති වත්වා කමෙන සින්ධවසහස්සමාතලිසඞ්ගාහකෙ වෙජයන්තරථෙ පාකටෙ ජාතෙ කස්ස නු ඛො ඉමං දිබ්බයානං ආගච්ඡතීති චින්තෙත්වා කස්සඤ්ඤස්ස අම්හාකං රාජා ධම්මිකො තස්ස සක්කෙන වෙජයන්තරථො පෙසිතො භවිස්සති. අම්හාකං රඤ්ඤොව අනුච්ඡවිකොති තුට්ඨහට්ඨා ගාථමාහංසු.

අබ්භුතො වත ලොකස්මිං උප්පජ්ජි ලොමහංසනො,
දිබ්බො රථො පාතුරහු වෙදෙහස්ස යසස්සිනොති.

තත්ථ **අබ්භුතො**ති අභූතපුබ්බො. අච්ඡරියොතිවා විම්හයෙනෙව මාහංසු. තස්ස පන ජනස්ස කථෙන්තස්සෙව මාතලී වාතවෙගෙන ආගන්ත්වා රථං නිවත්තෙත්වා සීහපඤ්ජරුම්මාරෙ පච්ඡාභාගෙන ඨපෙන්තො ආරොහණසජ්ජං කත්වා ආරොහණත්ථාය රාජානං නිමන්තෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

දෙවපුත්තො මහිද්ධිකො මාතලී දෙවසාරථී,
නිමන්තයිත්ථ රාජානං වෙදෙහං මිථිලග්ගහං.

එහිමං රථමාරුය්හ රාජසෙට්ඨ දිසම්පති,
දෙවා දස්සනකාමා තෙ තාවතිංසා සඉන්දකා.
සරමානා හි තෙ දෙවා සුධම්මායං සමච්ඡරෙති.

තත්ථ **මිථිලග්ගහ**න්ති මිථිලාය පතිට්ඨිතගෙහං. චතූහි සඞ්ගහ වත්ථූහි මිථිලාය සඞ්ගණ්හනකං. **සමච්ඡරෙති** තවෙව ගුණකථං කථෙන්තා නිසින්නා.

රාජා අදිට්ඨපුබ්බං දෙවලොකඤ්ච පස්සිස්සාමි මාතලිස්ස ච මෙ සඞ්ගහො කතො භවිස්සති ගච්ඡිස්සාමීති චින්තෙත්වා අන්තෙපුරඤ්ච මහාජනඤ්ච ආමන්තෙත්වා අහං නචිරෙනාගමිස්සාමි තුම්හෙ අප්ප මත්තා දානාදීනි පුඤ්ඤානි කරොථාති වත්වා රථං අභිරුහි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතො ච රාජා තරමානො වෙදෙහො මිථිලග්ගහො,
ආසනා වුට්ඨහිත්වාන පමුඛො රථමාරුහි.

අභිරූළ්හං රථං දිබ්බං මාතලී එතදබ්‍රවී,
කෙන තං නෙමි මග්ගෙන රාජසෙට්ඨ දිසම්පති,
යෙන වා පාපකම්මන්තා පුඤ්ඤකම්මා ච යෙ නරා.

තත්ථ **පමුඛො**ති උත්තමො. අභිමුඛො වා ජනස්ස පිට්ඨිං දත්වා ආරූළ්හොති අත්ථො. **යෙනවා**ති යෙන මග්ගෙන ගන්ත්වා යත්ථ පාප කම්මන්තා වසන්ති තං ඨානං සක්කා දට්ඨුං යෙනවා ගන්ත්වා යෙ පුඤ්ඤ කම්මා නරා තෙ සක්කා දට්ඨුන්ති.

ඉදං සො සක්කෙන අනාණත්තොපි අත්තනො විසෙසදස්සනත්ථං ආහ. අථ නං රාජා මයා ද්වෙපි ඨානානි අදිට්ඨපුබ්බානි ද්වෙපි පස්සිස්සා මීති චින්තෙත්වා ආහ.

උභයෙනෙව මං නෙහි මාතලි දෙවසාරථි,
යෙන වා පාපකම්මන්තා පුඤ්ඤකම්මා ච යෙ නරා.

තතො මාතලී ද්වෙ එකප්පහාරෙන න සක්කා දස්සෙතුං පුච්ඡිස්සාමි තන්ති පුච්ඡන්තො පුන ගාථමාහ.

කෙන තං පඨමං නෙමි රාජසෙට්ඨ දිසම්පති,
යෙන වා පාපකම්මන්තා පුඤ්ඤකම්මා ච යෙ නරා.

තතො රාජා අහං අවස්සං දෙවලොකං ගමිස්සාමි නිරයං තාව පස්සිස්සාමීති චින්තෙත්වා අනන්තරං ගාථමාහ.

නිරයෙ තාව පස්සාමි ආවාසෙ පාපකම්මිනං,
ඨානානි ලුද්දකම්මානං දුස්සීලානඤ්ච යා ගතීති.

තත්ථ **ගතීති** යා එතෙසං නිප්ඵත්ති තඤ්ච පස්සාමි.

අථස්ස වෙතරණිං තාව දස්සෙසි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

දස්සෙසි මාතලී රඤ්ඤො දුග්ගං වෙතරණිං නදිං,
කුථිතං ඛාරසංයුත්තං තත්තං අග්ගිසිඛූපමන්ති.

තත්ථ **වෙතරණින්ති** භික්ඛවෙ මාතලී රඤ්ඤො කථං සුත්වා නිරයාභිමුඛං රථං පෙසෙත්වා පඨමං කම්මපච්චයෙන උතුනා සමුට්ඨිතං වෙතරණිං දස්සෙසි. තත්ථ නිරයපාලා ජලිතානි අසිසත්තිතොමරභිණ්ඩිවාළමුග්ගරාදීනි ආවුධානි ගහෙත්වා නෙරයිකසත්තෙ පහරන්ති විජ්ඣන්ති පොථෙන්ති. තෙ තං දුක්ඛං අසහන්තා වෙතරණියා පතන්ති සා උපරි භිණ්ඩිවාළප්පමාණාහි සකණ්ටකාහි වෙත්තලතාහි සඤ්ඡන්නා තෙ තත්ථ බහූනි වස්සසහස්සානි පජ්ජලිතෙසු ඛුරධාරතිඛිණෙසු කණ්ටකෙසු ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකා හොන්ති තෙසං හෙට්ඨා තාලප්පමාණානි ජලිත අයසූලානි උට්ඨහන්ති. නෙරයිකසත්තා බහුං අද්ධානං වීතිනාමෙත්වා වෙත්තලතාහි ගලිත්වා සූලෙසු පතිත්වා විනිවිද්ධසරීරා සූලෙසු ආවුතමච්ඡා විය චිරං පච්චන්ති. සූලානි ජලන්ති. නෙරයිකසත්තාපි. සූලානං පන හෙට්ඨා උදකපිට්ඨෙ පජ්ජලිතානි ඛුරධාරතිඛිණානි අයොපොක්ඛරපත්තානි තෙසු පතිත්වා චිරං ඡෙදනදුක්ඛං අනුභවන්ති. තතො ඛාරොදකෙ පතන්ති උදකං ජලිතං සත්තා ජලන්ති. ධූමො උට්ඨහති උදකස්ස පන හෙට්ඨා නදීතලං ඛුරධාරාහි සඤ්ඡන්නං තෙ හෙට්ඨාතුබො කීදිසන්ති උදකෙ නිමුජ්ජිත්වා ඛුරධාරාසු ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකා හොන්ති තෙ තං මහාදුක්ඛං අධිවාසෙතුං අසක්කොන්තා මහන්තං භෙරවරවං රවන්තා විචරන්ති කදාචි අනුසොතං වුය්හන්ති කදාචි පටිසොතං. අථ නෙ තීරෙ ඨිතා නිරයපාලා උසුසත්තිතොමරාදීති ඛිපිත්වා මච්ඡෙ විය විජ්ඣන්ති. තෙ දුක්ඛවෙදනාමත්තා මහාරවං රවන්ති. අථ නෙ පජ්ජලිතෙහි අයබළිසෙහි උද්ධරිත්වා පරිකඩ්ඪන්තා ජලිතඅයපඨවියං නිපජ්ජාපෙත්වා මුඛෙ තත්තං අයොගුළං පක්ඛිපන්ති.

ඉති රාජා වෙතරණියං මහාදුක්ඛපීළිතෙ සත්තෙ දිස්වා භීතතසිතො කිං නාමිමෙ සත්තා පාපමකංසූති මාතලිං පුච්ඡි. සොපි ව්‍යාකාසි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

නිමී හවෙ මාතලිං අජ්ඣභාසථ
දිස්වා ජනං පතමානං විදුග්ගෙ,
භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යෙමෙ ජනා වෙතරණිං පතන්තීති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථී,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ දුබ්බලෙ බලවන්තො ජීවලොකෙ
හිංසෙන්ති රොසෙන්ති සුපාපධම්මා,
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං
තෙ මෙ ජනා වෙතරණිං පතන්තීති.

තත්ථ **වින්දතීති** අහං අත්තනො අනිස්සරො හුත්වා භයසන්තත්තො විය ජාතො. **දිස්වාති** පතමානෙ දිස්වා. **ජානන්ති** භික්ඛවෙ සො මාතලී සයං ජානන්තො තස්ස අජානතො අක්ඛාසි. **දුබ්බලෙති** සරීරබලභොගබලආණාබලරහිතෙ. **බලවන්තොති** තෙහි බලෙහි සමන්නාගතා. **හිංසන්තීති** පාණිප්පහාරාදීහි කිලමෙන්ති. **රොසෙන්තීති** නානප්පකාරෙහි අක්කොසන්ති. **පසවෙත්වාති** ජනෙත්වා කත්වා.

එවං මාතලී තස්ස පඤ්හං ව්‍යාකරිත්වා රඤ්ඤො වෙතරණීනිරයෙ දිට්ඨෙ තං පදෙසං අන්තරධාපෙත්වා පුරතො රථං පෙසෙත්වා සුනඛාදීහි ඛාදනට්ඨානං දස්සෙත්වා තං දිස්වා භීතෙන රඤ්ඤා පඤ්හ පුට්ඨො ව්‍යාකාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සාමා ච සොණා සබලා ච ගිජ්ඣා
කාකොළසඞ්ඝා ච අදෙන්ති භෙරවා,
භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි.

ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යසිමං ජනං කාකොළා අදෙන්තීති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථී,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙකෙචිමෙ මච්ඡරිනො කදරියා
පරිභාසකා සමණබ්‍රාහ්මණානං,
හිංසෙන්ති රොසෙන්ති සුපාපධම්මා
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං
තයිමං ජනං කාකොළා අදෙන්තීති.

තතො පරෙසුපි පඤ්හෙසු ව්‍යාකරණෙසුච එසෙව නයො.

තත්ථ **සාමාති** රත්තවණ්ණා. **සොණාති** සුනඛා. **සබලාවාති** කබරවණ්ණාච සෙතකාළපීතවණ්ණාවාති එවං පඤ්චවණ්ණෙ සුනඛෙ දස්සෙති. තෙ කිර මහාහත්ථිප්පමාණා ජලිතාය අයපථවියා නෙරයිකසත්තෙ මිගෙවිය අනුබන්ධිත්වා පිණ්ඩිකමංසෙසු ඩසිත්වා තෙසං තිගාවුතප්පමාණං සරීරං ජලිතපථවියං පාතෙත්වා මහාරවං රවන්තානං වීහි පුරිමපාදෙහි උරං අක්කමිත්වා අට්ඨිමෙව සෙසෙන්තා මංසං ලුඤ්චිත්වා ලුඤ්චිත්වා ඛාදන්ති. **ගිජ්ඣාති** මහන්තා භණ්ඩකාසකාටප්ප

මාණා ලොහතුණ්ඩගිජ්ඣා තෙ තෙසං කණයසදිසෙහි තුණ්ඩෙහි අට්ඨීනි භින්දිත්වා අට්ඨිමිඤ්ජං ඛාදන්ති. **කාකොලසඞ්ඝා**ති ලොහතුණ්ඩ කාකගණා තෙ අතිභයානකා දිට්ඨදිට්ඨෙ ඛාදන්ති. **ඝසිමංජනා**න්ති යං ඉමං ජනං කාකොළා ඛාදන්ති ඉමෙ මච්චා කිං නාම පාපකම්මං අකංසූති පුච්ඡති. **මච්ඡරිනො**ති අස්සද්ධසං අදායකා. **කදරියා**ති පරෙ දෙන්තෙ පටිසෙධකා එදාමච්ඡරිනො. **සමණබ්‍රාහ්මණාන**න්ති සමිතබාහිතපාපානං.

සජොතිභූතා පඨවිං කමන්ති
තත්තෙහි ඛන්ධෙහිච පොථයන්ති,
භයංහි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යෙ මෙ ජනා ඛන්ධහතා සයන්තීති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලි දෙවසාරථි,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ ජීවලොකස්මිං සුපාපධම්මිනො
නරඤ්ච නාරිඤ්ච අපාපධම්මං,
හිංසන්ති රොසෙන්ති සුපාපධම්මා
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං
තෙ මෙ ජනා ඛන්ධහතාසයන්ති.

තත්‍ථ **සජොතිභූතා**ති පජ්ජලිතසරීරා. **පඨවි**න්ති පජ්ජලිතං නවයොජනබහලං අයපඨවිං. **කමන්තී**ති අක්කමන්ති. **ඛන්ධෙහිච පොථයන්තී**ති නිරයපාලෙහි අනුබන්ධිත්වා තාලප්පමාණෙහි ජලිතඅයක්ඛන්ධෙහි ජඞ්ඝාසු පහරිත්වා පතිතා තෙහෙව ඛන්ධෙහි පොථයන්ති චුණ්ණවිචුණ්ණං කරොන්ති*. **සුපාපධම්මිනො**ති අතන්තා සුට්ඨු පාපධම්මා හුත්වා. **අපාපධම්ම**න්ති සීලාචාරාදිසම්පන්නං නිරපරාධං වා.

අඞ්ගාරකාසුං අපරෙ ථුනන්ති
නරා රුදන්තා පරිදඩ්ඪගත්තා,
භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යෙ මෙ ජනා අඞ්ගාරං ථුනන්තීති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලි දෙවසාරථි,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ කෙචි පූගායතනස්ස හෙතු
සක්ඛිං කරිත්වා ඉණං ජාපයන්ති,
තෙ ජාපයිත්වා ජනතං ජනින්ද
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං,
තෙ මෙ ජනා අඞ්ගාරකාසුං ථුනන්තීති.

---

*. නිරයපාලෙහි ඉච්චාදිකො- අයං පාඨො ඉංගලිස පොත්ථකෙපි එවමෙව ආගතො. සන්‍යාමපොත්ථකෙ පනස්ස ඊසදිසතා දිස්සතෙ.

තත්‍ථ **අඞ්ගාරකාසූනන්ති** සම්ම මාතලි කො නාමෙතෙ අපරෙ වජං අප ව්සනායියො ගාවො විය සම්පරිවාරෙත්වා නිරයපාලෙහි ජලිතාවුධෙහි කොට්ටියමානා අඞ්ගාරකාසුං පතන්ති තත්‍ර ච තෙසං යාව කටිතො නිමුග්ගානං මහතීහි අයපච්ඡීහි ආදාය උපරි අඞ්ගාරෙ ඔකිරන්ති අථ තෙ අඞ්ගාරෙ පටිවජ්ජිතුං අසක්කොන්තා රොදන්තා පරිදඩ්ඪගත්තා **ථුනන්ති** විප්ඵන්දන්ති කම්මබලෙන වා අත්තනාව අත්තනො සීසෙ අඞ්ගාරෙ **ථුනන්ති** ඔකිරන්තීති අත්‍ථො. **පූගායතනස්සාති** ඔකාසෙ සති දානං වා දස්සාම පූජං වා පවත්තෙස්සාම විහාරං වා කරිස්සාමාති සංකඩ්ඪිත්වා ඨපිතස්ස පූගසන්තකස්ස ධනස්ස හෙතු. **ජාපයන්තීති** තං ධනං යථාරුචිං ඛාදිත්වා ගණජෙට්ඨකානං ලඤ්ජං දත්වා අප්පකට්ඨානෙ එත්තකං වයකරණං ගතං අප්පකට්ඨානෙ අමෙහි එත්තකං දින්නන්ති කූටසක්ඛිං දත්වා තං **ඉණං ජාපයන්ති** විනාසෙන්ති.

සජොතිභූතා ජලිතා පදිත්තා
පදිස්සති මහතී ලොහකුම්භී,
භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි.
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යෙමෙ ජනා අවංසිරා ලොහකුම්භිං පතන්තීති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ සීලවං සමණං බ්‍රාහ්මණං වා
හිංසන්ති රොසෙන්ති සුපාපධම්මිනො,
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං
තෙමෙ ජනා අවංසිරා ලොහකුම්භිං පතන්තීති.

තත්‍ථ **පදිත්තාති** ආදිත්තා. **මහතීති** පබ්බතප්පමාණා කපෙපත සණ්ඨිතලොහරසපුණ්ණා. **අවංසිරාති** භයානකෙහි නිරයපාලෙහි උද්ධපාදෙ අධොසිරෙ කත්වා ඛිප්පමානා තං කුම්භිං පතන්ති. **සීලවන්ති** සීලවන්තං ආචාරගුණසම්පන්නං.

ලුඤ්චන්ති ගීවං අථ වෙඨයිත්වා
උණ්හොදකස්මිං පකිලෙදයිත්වා,
භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි.
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යෙමෙ ජනා ලුත්තසිරා සයන්තීති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ ජීවලොකස්මිං සුපාපධම්මිනො
පක්ඛී ගහෙත්වාන විහෙඨයන්ති
තෙ හෙඨයිත්වා ජනතං ජනින්ද
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං
තෙමෙ ජනා ලුත්තසිරා සයන්තීති.

තත්ථ **ලුඤ්චන්තීති** උප්පාටෙන්ති. **අවවෙඨයිත්වාති** ජලිතලොහයොත්තෙහි අධොමුඛං වෙඨයිත්වා. **උණ්හොදකස්මින්ති** කපෙපත සණ්ඨිතලොහඋදකස්මිං. **පකිලෙදයිත්වාති** තෙමෙත්වා ඛිපිත්වා. ඉදං වුත්තං හොති-සම්ම මාතලි යෙසං ඉමෙ නිරයපාලා ජලිතලොහයොත්තෙහි ගීවං වෙඨෙත්වා තිගාවුතප්පමාණං සරීරං ඔනමෙත්වා තං ගීවං සම්පරිවත්තකං ලුඤ්චිත්වා ජලිතඅයදණ්ඩකෙහි ආදාය එතස්මිං ජලිතෙ ලොහකුම්භිනිරයෙ පක්ඛිපිත්වා තුට්ඨහට්ඨා හොන්ති තාය ච ගීවාය ලුත්තාය ඉතරෙසං පුන සීසෙන සද්ධිං ගීවා උප්පජ්ජති යෙව කින්නාමෙතෙ කම්මං කරිංසු. එතෙ හි මෙ දිස්වා භයං උප්පජ්ජතීති. **පක්ඛී ගහෙත්වාන විහෙඨයන්තීති** මහාරාජ යෙ ලොකස්මිං සකුණෙ ගහෙත්වා පක්ඛෙ ලුඤ්චිත්වා ගීවං ලුඤ්චිත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා ඛාදන්ති වා වික්කිණන්ති වා තෙ ඉමෙ ලුද්දා ඉධ ලුත්තසිරා සයන්තීති.

පහූතතොයා අනිඛාතකූලා
නදී අයං සන්දති සුප්පතිත්ථා,
ඝම්මාභිතත්තා මනුජා පිවන්ති
පිවතඤ්ච තෙසං භුසං හොති පාණි.

භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
පිවතඤ්ච තෙසං භුසං හොති පාණීති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ සුද්ධධඤ්ඤං පලාපෙන මිස්සං
අසුද්ධකම්මා කයිනො දදන්ති,
ඝම්මාභිතත්තානං පිපාසිතානං
පිවතඤ්ච තෙසං භුසං හොති පාණීති.

තත්ථ **අනිඛාතකූලාති** අගම්භීරතීරා. **සුප්පතිත්ථාති** සොභනෙහි තිත්ථෙහි උපෙතා. **භුසං හොතීති** වීහිභුසං සම්පජ්ජති. **පාණීති** පානීයං. තස්මිං කිර පදෙසෙ පහූතසලිලා රමණීයා නදී සන්දති. නෙරයිකසත්තා අග්ගිසන්තාපෙන තත්තා පිපාසං ධාරෙතුං අසක්කොන්තා බාහා පග්ගය්හ ජලිතලොහපඨවිං මද්දන්තා තං නදිං ඔතරන්ති. තඛණං යෙව තීරානි පජ්ජලන්ති. පානීයං භුසපලාපභාවං ආපජ්ජිත්වා පජ්ජලති. තෙ පිපාසං ධාරෙතුං අසක්කොන්තා තං ජලිතං භුසපලාපං ඛාදන්ති. තං තෙසං සකලසරීරං ඣාපෙන්තං අධොභාගෙන

නික්ඛමති. තෙ දුක්ඛං අධිවාසෙතුං අසක්කොන්තා බාහාපග්ගය්හ කන්දන්ති. **සුද්ධධඤ්ඤ**න්ති වීහිආදිසත්තවිධපරිසුද්ධධඤ්ඤං. **පලාපෙන මිස්ස**න්ති පලාපෙන වා භුසෙන වා වාලිකමත්තිකාදීහි වා මිස්සකං කත්වා. **අසුද්ධකම්මා**ති කිලිට්ඨකායවචීමනොකම්මා. **කයිනො**ති සුද්ධං දස්සාමාති කයිකස්ස හත්ථතො මූලං ගහෙත්වා තථාරූපං අසුද්ධං දදන්ති.

උසූහි සත්තීහි ච තොමරෙහි
දුභයානි පස්සානි තුදන්ති කන්දතං,
භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යෙමෙ ජනා සත්තිහතා සයන්තීති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථී
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ ජීවලොකස්මිං අසාධුකම්මිනො
අදින්නමාදාය කරොන්ති ජීවිකං,
ධඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං
අජෙළකං චාපි පසුං මහිසං
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං
තෙමෙ ජනා සත්තිහතා සයන්තීති.

තත්ථ **දුභයානී**ති උභයානි. **තුදන්තී**ති විජ්ඣන්ති. **කන්දත**න්ති කන්දන්තානං ඵරුසා නිරයපාලා අරඤ්ඤෙ ලුද්දා මිගං විය **සම්පරි**වාරෙත්වා උසුආදීහි නානාවුධෙහි ද්වෙ පස්සානි තුදන්ති. සරීරං ඡිද්දාවඡිද්දං පුරාණපණ්ණං විය ඛායති. **අදින්නමාදායා**ති පරසන්තකං සවිඤ්ඤාණකාවිඤ්ඤාණකං සන්ධිච්ඡෙදාදීහි චෙව වඤ්චනාය ච ගහෙත්වා ජීවිකං කප්පෙන්ති.

ගීවාය බද්ධා කිස්ස ඉමෙ පුනෙකෙ
අඤ්ඤෙ විකන්තා බිලකතා පුනෙකෙ,
භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි.
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යෙමෙ ජනා බිලකතා සයන්තීති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථී,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

ඔරබ්භිකා සූකරිකා ච මච්ඡිකා
පසුං මහිසඤ්ච අජෙළකඤ්ච,
හන්ත්වාන සූනෙසු පසාරයිංසු
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං.
තෙමෙ ජනා බිලකතා සයන්තීති.

තත්ථ **ගීවාය බන්ධාති** මහන්තෙහි ජලිතලොහයොත්තෙහි ගීවායං බන්ධිත්වා කඩ්ඪිත්වා අයපථවියං පාතෙත්වා නානාවුධෙහි කොට්ටියමානෙ දිස්වා පුච්ඡති. **අඤ්ඤෙඤ්ඤ විඝාතනාති** අඤ්ඤෙඤ්ඤ පන තෙ ඛණ්ඩා ඛණ්ඩිකං ඡින්නා. **බිලඞ්කතාති** අඤ්ඤෙඤ්ඤ අයඵලකෙසු ඨපෙත්වා මංසං විය පොත්ථනියා කොට්ටෙත්වා පුඤ්ජකතා හුත්වා සයන්ති. **මච්ඡිකාති** මච්ඡඝාතකා. **පසූනන්ති** ගාවිං. **සූනෙසු පසාරයිංසූති** මංසං වික්කිණිත්වා ජීවිකං කප්පෙන්තා සූනාපණෙසු ඨපෙසුං.

රහදෙ අයං මුත්තකරීසපූරෙ
දුග්ගන්ධරූපො අසුචි පූති වායති,
ඛුධාපරෙතා මනුජා අදෙන්ති
භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යෙමෙ ජනා මුත්තකරීසභක්ඛාති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ කෙචිමෙ කාරණිකා විරොසකා
පරෙසං හිංසාය සදා නිවිට්ඨා,
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං
මිත්තද්දුනො මීළ්හමදෙන්ති බාලාති.

තත්ථ **ඛුධාපරෙතා මනුජා අදෙන්තීති** එතෙ නෙරයිකසත්තා ජාතතෙන ඵුට්ඨා ඛුධං සහිතුං අසක්කොන්තා පක්කට්ඨිතං ධූමායන්තං ජලන්තං කප්පෙන සණ්ඨිතං පුරාණමීළ්හං පිණ්ඩං පිණ්ඩං කත්වා ඛාදන්ති. **කාරණිකාති** කාරණාකාරකා. **විරොසකාති** මිත්තසුහජ්ජානම්පි විහෙඨකා. **මිත්තද්දුනොති** එතෙසං යෙව ගෙහෙ ඛාදිත්වා භුඤ්ජිත්වා පඤ්ඤත්තාසනෙ සයිත්වා පුන මාසකහාපණං ආහරාපෙන්ති ලඤ්ජං ගණ්හන්ති. තෙ මිත්තදුභිකා බාලා එවරූපං මීළ්හං ඛාදන්ති මහාරාජාති.

රහදෙ අයං ලොහිතපුබ්බපූරෙ
දුග්ගන්ධරූපො අසුචි පූති වායති,
ඝම්මාභිතත්තා මනුජා පිවන්ති
භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි.
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යෙමෙ ජනා ලොහිතපුබ්බභක්ඛාති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ මාතරං පිතරං වා ජීවලොකෙ
පාරාජිකා අරහන්තෙ හනන්ති,
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං
තෙමෙ ජනා ලොහිතපුබ්බභක්ඛාති.

තත්ථ **සම්මාගිතන්තාති** සන්තාපෙන පීළිතා. **පාරාජිකාති** පරාජිතා මාතාපිතරො ඝාතෙත්වා ගිහිභාවෙයෙව පාරාජිකං පත්තා. **අරහන්තෙති** පූජාවිසෙසස්ස අනුච්ඡවිකෙ. **හනන්තීති** දුක්කරකාරිකෙ මාතාපිතරො මාරෙන්ති. අපිච– **අරහන්තෙති** පදෙන බුද්ධසාවකෙපි සඞ්ගණ්හාතෙව.

අපරස්මිම්පි උස්සදනිරයෙ නිරයපාලා නෙරයිකානං තාලප්පමාණෙන ජලිතඅයබළිසෙන ජිව්හං විජ්ඣිත්වා ආකඩ්ඪිත්වා තෙ සතෙන ජලිතලොහපථවියං පාතෙත්වා උසභචම්මං විය පත්ථරිත්වා සඞ්කුසතෙන හනන්ති. තෙ ථලෙ ඛිත්තමච්ඡා විය ඵන්දන්ති තඤ්ච දුක්ඛං සහිතුං අසක්කොන්තා මුඛෙන ඛෙළං මුඤ්චන්ති. තස්මිං රාජා මාතලිනා දස්සිතෙ ආහ.

ජිව්හඤ්ච පස්ස බළිසෙන විද්ධං
විහතං යථා සඞ්කුසතෙන චම්මං,
ඵන්දන්ති මච්ඡාව ථලම්හි ඛිත්තා
මුඤ්චන්ති ඛෙළං රුදමානා කිමෙතෙ.

භයංහි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං,
යෙමෙ ජනා වඞ්කඝස්තා සයන්තීති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ කෙචි සන්ථානගතා මනුස්සා
අග්ඝෙන අග්ඝං කයං හාපයන්ති,
කූටෙන කූටං ධනලොභහෙතු
ඡන්නං යථා වාරිචරං වධාය.

න හි කූටකාරිස්ස භවන්ති තාණා
සකෙහි කම්මෙහි පුරක්ඛතස්ස,
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං
තෙමෙ ජනා වඞ්කඝස්තා සයන්තීති.

තත්ථ **කිමෙතෙති** කිංකාරණා එතෙ. **වඞ්කඝස්තාති** ගිලිතබළිසා. **සන්ථානගතාති** සන්ථානමරියාදං ගතා අග්ඝාපනකට්ඨානෙ ඨිතාති අත්ථො. **අග්ඝෙන අග්ඝන්ති** තං තං අග්ඝං ලඤ්ජං ගහෙත්වා හත්ථිඅස්සාදීනං වා ජාතරූපරජතාදීනං වා තෙසං තෙසං සවිඤ්ඤාණකානං අග්ඝං හාපෙන්ති. **කයන්ති** තා හාපෙන්තා කායිකානං අයං හාපෙන්ති. සතෙ දාතබ්බෙ **පණ්ණාසං** දාපෙන්ති. ඉතරං **පණ්ණාසං** තෙහි සද්ධිං

විභජිත්වා ගණ්හන්ති. **කූටෙනකූට**න්ති තුලාකූටාදිසු තං තං කූටං **ධන ලොභහෙතූ**ති ධනම්හි ලොභෙන එතං කූටකම්මං කරොන්ති. **ජනානං යථා වාරිචරං වධාය** ති තං පන කම්මං කරොන්තා මධුරවාචාය තථා සන්තභාවං පටිච්ඡන්නං කත්වා යථා වාරිචරං මච්ඡං වධාය උපගච්ඡන්තා බලිසං ආමිසෙන පටිච්ඡන්නං කත්වා තං වධෙන්ති එවං පටිච්ඡන්නං කත්වා තං කම්මං කරොන්ති. **නහි කූටකාරිස්සා**ති පටිච්ඡන්නං මම කම්මං න තං කොචි ජානාතීති මඤ්ඤමානස්සාපි හි කූටකාරිස්ස තාණා නාම නහොන්ති. න සො තෙ හි කම්මෙහි පුරක්ඛතො පතිට්ඨං ලභති.

නාරියො ඉමා සම්පරිභින්නගත්තා
පග්ගය්හ කන්දන්ති භුජෙ දුජච්චා,
සම්මක්ඛිතා ලොහිතපුබ්බලිත්තා
ගාවො යථා ආඝාතනෙ විකන්තා,
තා භූමිභාගස්මිං සදා නිඛාතා
ඛන්ධාතිවත්තන්ති සජොතිභූතා.

භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමා නු නාරියො කිමකංසු පාපං
යා භූමිභාගස්මිං සදා නිඛාතා
ඛන්ධාතිවත්තන්ති සජොතිභූතාති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලි දෙවසාරථි,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

කොලිත්ථියායො ඉධ ජීවලොකෙ
අසුද්ධකම්මා අසතං අචාරුං
තා දිත්තරූපා පතිවිප්පහාය
අඤ්ඤං අචාරුං රතිඛිඩ්ඩහෙතු
තා ජීවලොකස්මිං රමාපයිත්වා,
ඛන්ධාතිවත්තන්ති සජොතිභූතාති.

තත්ථ **නරියො**ති නාරියො. **සම්පරිභින්නගත්තා**ති සුට්ඨු **සම්භින්නගත්තා** පරිභින්නගත්තා ඡින්නසරීරා. **දුජච්චා**ති දුජ්ජාතිකා විරූපා ජෙගුච්ඡා. **විකන්තා**ති ඡින්නසීසා ගාවො විය පුබ්බලොහිතලිත්තා හුත්වා. **නිඛාතා**ති නිච්චං ජලිතපථවියං කටිමත්තං පවිසිත්වා නිඛණිත්වා ඨපිතා විය ඨිතා. **ඛන්ධාතිවත්තන්තී**ති සම්ම මාතලි නාරියො එතෙ ඛන්ධා අතික්කමන්ති. තාසං කිර එවං කටිප්පමාණං පවිසිත්වා ඨිතකාලෙ පුරත්ථිමාය දිසාය ජලිතො අයපබ්බතො සමුට්ඨහිත්වා අසනි විය විරවන්තො ආගන්ත්වා සරීරං සණ්හකරණී විය පිංසන්තො ගච්ඡති. තස්මිං අතිවත්තිත්වා පච්ඡිමපස්සෙ ඨිතෙ පුන තං සරීරං පාතුභවති. තා දුක්ඛං අධිවාසෙතුං අසක්කොන්තියො බාහා පග්ගය්හ කන්දන්ති සෙසදිසාසු උට්ඨිතපබ්බතෙසුපි එසෙව නයො. ද්වෙ පබ්බතා සමුට්ඨාය උච්ඡුඝටිකං විය පීළෙන්ති. ලොහිතං කුපිතං සන්දති. කදාචි තයො

කදූචි චත්තාරො පබ්බතා උට්ඨාය තාසං සරීරං පීළෙන්ති. තෙනාහ- **ඛන්ධානිවත්තන්තීති**. **ඛොලිනියායොති** කුලෙපතිට්ඨිතා කුලධීතරො. **අසතං අචාරුන්ති** අසඤ්ඤතකම්මං කරිංසු. **දිත්තරූපාති** සඨරූපා ධුත්තජාතිකා හුත්වා. **විපසභාසාති** අත්තනො පතිං ජහිත්වා. **අචාරුන්ති** අගමංසු. **රතිඛිඩ්ඩහෙතූති** කාමරතිහෙතුචෙව කීළාහෙතුච. **රමාපයිත්වාති** පරපුරිසෙහි සද්ධිං අත්තනො චිත්තං රමාපෙත්වා ඉධ උපපන්නා අථෙතාසං සරීරං ඉමෙ ඛන්ධානිවත්තන්තාති සජොතිභූතාති.

පාදෙ ගහෙත්වා කිස්ස ඉමෙ පුනෙකෙ
අවංසිරා නරකෙ පාතයන්ති,
භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යෙමෙ ජනා අවංසිරා නරකෙ පාතයන්තීති.

තස්ස පුට්ඨෝ වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ ජීවලොකස්මිං අසාධුකම්මිනො
පරස්සදාරානි අතික්කමන්ති,
තෙ තාදිසා උත්තමභණ්ඩථෙනා
තෙමෙ ජනා අවංසිරා නරකෙ පාතයන්ති.

තෙ වස්සපූගානි බහූනි තත්ථ
නිරයෙ දුක්ඛං වෙදනං වෙදයන්ති,
න හි පාපකාරිස්ස භවන්ති තාණා,
සයෙහි කම්මෙහි පුරක්ඛතස්ස.
තෙ ලුද්දකම්මා පසවෙත්වා පාපං
තෙමෙ ජනා අවංසිරා නරකෙ පාතයන්තීති*.

තත්ථ නරකෙති ජලිතඞ්ගාරපුණ්ණෙ මහානරකාවාටෙ. **තෙ කිර** වජං අපවිසන්තියො ගාවො විය නිරයපාලෙහි නානාවුධානි ගහෙත්වා විජ්ඣියමානා පොථියමානා යදා තං නරකං උපගච්ඡන්ති අථ තෙ නිරයපාලා උද්ධපාදෙ කත්වා තත්ථ ඛිපන්ති. එවං පාතියමානෙ දිස්වා පුච්ඡන්තො එවමාහ. **උත්තමභණ්ඩථෙනාති** මනුස්සෙහි පියායිතස්ස වරභණ්ඩස්ස ථෙනකා.

එවඤ්ච පන වත්වා මාතලිසඞ්ගාහකො තම්පි නිරයං අන්තරධාපෙත්වා රථං පුරතො පෙසෙත්වා මිච්ඡාදිට්ඨිකානං පච්චනනිරයං දස්සෙසි. පුට්ඨොචස්ස ව්‍යාකාසි.

උච්චාවචාමෙ විවිධා උපක්කමා
නිරයෙසු දිස්සන්ති සුඝොරරූපා,

---

*. එවං සබ්බත්ථ. පාතියන්තීති භවිතබ්බං.

භයං හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු පාපං
යෙමෙ ජනා අධිමත්තා දුක්ඛා තිබ්බා
ඛරා කටුකා වෙදනා වෙදියන්තීති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි,
විපාකං පාපකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ ජීවලොකස්මිං සුපාපදිට්ඨීනො
විස්සාසකම්මානි කරොන්ති මොහා,
පරඤ්ච දිට්ඨීසු සමාදපෙන්ති
තෙ පාපදිට්ඨී පසවෙත්වා පාපං
තෙමෙ ජනා අධිමත්තා දුක්ඛා තිබ්බා
ඛරා කටුකා වෙදනා වෙදියන්තීති.

තත්ථ **උච්චාවචා මෙති** උච්චාවචා ඉමෙ ඛුද්දකා ච මහන්තා චාති අත්ථො. **උපක්කමා**ති කාරණා පයොගා. **සුපාපදිට්ඨිනො**ති තත්ථ දින්නන්ති ආදිකාය දසවත්ථුකාය මිච්ඡාදිට්ඨියා සුට්ඨු පාපදිට්ඨිනො. **විස්සාසකම්මානී**ති තාය දිට්ඨියා විස්සාසෙන තං නිස්සිතා හුත්වා නානාවිධානි පාපකම්මානි කරොන්ති. **තෙමෙ**ති තෙ ඉමෙ ජනා එවරූපං දුක්ඛං අනුභවන්තීති.

මාතලී රඤ්ඤො මිච්ඡාදිට්ඨිකානං පච්චනනිරයං ආවිකාසි. දෙවලොකෙපි දෙවතා රඤ්ඤො ආගමනං ඔලොකයමානා සුධම්මාය සන්නිසීදිංසු යෙව. සක්කො කින්නුඛො මාතලී චිරායතීති උපධාරෙන්තො තං කාරණං ඤත්වා මාතලී දූතවිසෙසං දස්සෙතුං මහාරාජ අසුකකම්මං කත්වා අසුකනිරයෙ නාම පච්චන්තීති නිරයෙ දස්සෙන්තො චරති. නිමිරඤ්ඤො පන ආයු ඛීයෙථ. න නිරයදස්සනස්ස පරියන්තං ගවෙස්සාති එකං මහාජවං දෙවපුත්තං පෙසෙසි සීඝං රාජානං ගහෙත්වා ආගච්ඡතූති මාතලිස්ස වදෙහීති. සො ජවෙන ගන්ත්වා ආරොචෙසි. මාතලී තස්ස වචනං සුත්වා න සක්කා චිරායිතුන්ති රඤ්ඤො එකප්පහාරෙනෙව චතුසු දිසාසු බහූ නිරයෙ දස්සෙත්වා ගාථමාහ.

විදිතානි තෙ මහාරාජ ආවාසං පාපකම්මිනං,
ඨානානි ලුද්දකම්මානං දුස්සීලානඤ්ච යා ගති;
උය්‍යාහි දානි රාජිසි දෙවරාජස්ස සන්තිකෙති.

තස්සත්ථො-මහාරාජ ඉමං පාපකම්මානං සත්තානං ආවාසං දිස්වා ලුද්දකම්මානං ඨානානි තයා විදිතා **දුස්සීලානඤ්ච යා ගති** යා නිප්ඵත්ති සාපි තෙ විදිතා ඉදානි දෙවරාජස්ස සන්තිකෙ දිබ්බසම්පත්තිං දස්සනත්ථං **උය්‍යාහි** ගච්ඡ මහාරාජාති ආහ.

නිරයකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

එවං වත්වා ච පන මාතලි දෙවලොකාභිමුඛං රථං පෙසෙසි. රාජා දෙවලොකං ගච්ඡන්තො ද්වාදසයොජනිකං මණිමයක්ඛන්ධතූපිකං සබ්බාලඞ්කාරපතිමණ්ඩිතං උය්‍යානපොක්ඛරණිසම්පන්නං කප්පරුක්ඛ පරිවුතං බීරණියා දෙවධීතාය ආකාසට්ඨකවිමානං දිස්වා තස්සා දෙව ධීතරං අන්තො කූටාගාරෙ සයනපිට්ඨෙ නිසින්නං අච්ඡරාසහස්සපරි වුතං මණිසීහපඤ්ජරං විවරිත්වා ඔලොකෙන්තිං දිස්වා මාතලිං පුච්ඡන්තො ගාථමාහ.

ඉතරොපිස්ස ව්‍යාකාසි.

පඤ්චථූපං දිස්සතිදං විමානං
මාලාපිළන්ධා සයනස්ස මජ්ඣෙ,
තත්ථච්ඡති නාරී මහානුභාවා
උච්චාවචං ඉද්ධිං විකුබ්බමානා.

විත්ති හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
අයං නු නාරී කිමකාසි සාධුං
යා මොදති සග්ගපත්තා විමානෙති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලි දෙවසාරථි,
විපාකං පුඤ්ඤකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යදි තෙ සුතා බීරණී ජීවලොකෙ
ආමාය දාසී අහු බ්‍රාහ්මණස්ස,
සා පත්තකාලං අතිථිං විදිත්වා.
මාතාව පුත්තං සකිමාභිනන්දි

සංයමා සංවිභාගා ච,
සා විමානස්මිං මොදතීති.

තත්ථ **පඤ්චථූපන්ති** පඤ්චහි කූටාගාරෙහි සමන්නාගතං. **මාලාපිළන්ධාති** පිළන්ධමාලාදීහි සබ්බාභරණෙහි පතිමණ්ඩිතාති අත්ථො. **තත්ථච්ඡතීති** තස්මිං විමානෙ අච්ඡති නිසීදති. **උච්චාවචං ඉද්ධිං විකුබ්බමානාති** නානප්පකාරං දෙවිද්ධිං දස්සයමානා. **දිස්වාති** එතං දිස්වා ඨිතං. **විත්ති මං වින්දති** පටිලභති. විත්තිසන්තතකො විය හොමි ආවිසියා අභිභූතො. **ආමායදාසීති** ගෙහදාසියා කුච්ඡිස්මිං ජාතදාසී. **අහු බ්‍රාහ්මණස්සාති** සා කිර කස්සපදසබලස්ස කාලෙ එකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස දාසී. **සා පත්තකාලන්ති** තෙන බ්‍රාහ්මණෙන අට්ඨ සලාකභත්තානි සඞ්ඝස්ස පරිච්චත්තානි අහෙසුං. සො ගෙහං ගන්ත්වා සෙවපට්ඨාය එකස්ස භික්ඛුස්ස කහාපණග්ඝනකං කත්වා අට්ඨභත්තානි සම්පාදෙය්‍යාසීති බ්‍රාහ්මණිං ආහ. සා භික්ඛූ නාම ධුත්තා නාහං සක්ඛිස්සාමීති පටික්ඛිපි. ධීතරොපිස්ස පටික්ඛි පිංසු. සො දාසිං සක්ඛිස්සසි අම්මාති ආහ. සා සක්ඛිස්සාමි අය්‍යාති සම්පටිච්ඡිත්වා තතො පට්ඨාය සක්කච්චං යාගුඛජ්ජකභත්තාදීනි සම්පා දෙත්වා සලාකං ලභිත්වා ආගතං **පත්තකාලං අතිථිං විදිත්වා** හරිතගොමය

ලිතෙන කතපුප්ඵූපහාරෙ සුපඤ්ඤත්තාසනපදෙසෙ නිසීදාපෙත්වා යථා නාම පවාසා ආගතං පුත්තං මාතා සකිං අභිනන්දති තථා නිච්ච කාලං අභිනන්දි. සක්කච්චං පරිවිසති අත්තනො සන්තකම්පි කිඤ්චි දෙති. **සඤ්ඤමා සංවිභාගා**ති සා සීලවතී අහොසි චාගවතී ච තස්මා තෙන සීලෙන චෙව චාගෙන ච සා ඉමස්මිං විමානෙ මොදතීති. **අථවා සංයමා**ති ඉන්ද්‍රියදමනා.

එවං වත්වා මාතලි රථං පුරතො පෙසෙත්වා සොණදින්නදෙව පුත්තස්ස සත්ත කනකවිමානානි දස්සෙසි. සො තානි ච තස්ස ච සිරි සම්පත්තිං දිස්වා තෙන කතකම්මං පුච්ඡි. ඉතරොපිස්ස ආචික්ඛි.

දද්දල්ලමානා ආභෙන්ති විමානා සත්ත නිම්මිතා,
තත්ථ යක්ඛො මහිද්ධිකො සබ්බාභරණභූසිතො,
සමන්තා අනුපරියාති නාරිගණපුරක්ඛතො.

විත්ති හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
අයං නු මච්චො කිමකාසි සාධුං
යො මොදති සග්ගපත්තො විමානෙති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි,
විපාකං පුඤ්ඤකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

සොණදින්නො ගහපති එසදානපතී අහු,
එස පබ්බජිතුද්දිස්ස විහාරෙ සත්ත කාරයි.

සක්කච්චං තෙ උපට්ඨාසි භික්ඛවො තත්ථ වාසිකෙ,
අච්ඡාදනඤ්ච භත්තඤ්ච සෙනාසනපදීපියං,
අදාසි උජුභූතෙසු විප්පසන්නෙන චෙතසා.

චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යාව පක්ඛස්ස අට්ඨමිං,
පාටිහාරියපක්ඛඤ්ච අට්ඨඞ්ගසුසමාගතං.

උපොසථඤ්ච උපවසී සදා සීලෙසු සංවුතො,
සංයමො සංවිභාගො ච සො විමානස්මිං මොදතීති.

තත්ථ **දද්දල්ලමානා**ති ජලමානා. **ආභෙන්තී**ති තරුණසුරියො විය ඔභාසන්ති. **තත්ථා**ති තෙසු පටිපාටියා ඨිතෙසු සත්තවිමානෙසු එකො දෙවපුත්තො. **සොණදින්නො**ති මහාරාජ අයං පුබ්බෙ කස්සපදස බලස්ස කාලෙ කාසිරට්ඨෙ අඤ්ඤතරස්මිං නිගමෙ සොණදින්නො නාම ගහපති අහොසි. සො පබ්බජිතෙ උද්දිස්ස සත්ත විහාරකුටියො කාරෙත්වා තත්ථ වාසිකෙ භික්ඛූ චතූහි පච්චයෙහි සක්කච්චං උපට්ඨහි. උපොසථඤ්ච උපවසි. නිච්චසීලෙසු ච සදා සංවුතො අහොසි. සො තතො චවිත්වා ඉධූපපන්නො මොදතීති අත්ථො. එත්ථ **පාටිහාරිය පක්ඛ**න්ති ඉදං පන අට්ඨමී උපොසථස්ස පච්චුග්ගමනානුගමන වසෙන සත්තමී නවමියො චාතුද්දසී පණ්ණරසානං පච්චුග්ගමනානුගමන වසෙන තෙරසී පාටිපදෙ ච සන්ධාය වුත්තං.

එවං සොණදින්නස්ස කම්මං කථෙත්වා පුරතො රථං පෙසෙත්වා ඵලිකවිමානං දස්සෙසි. තං උබ්බෙධතො පඤ්චවීසතියොජනං අනෙක සතෙහි සත්තරතනමයථම්භෙහි සමන්නාගතං අනෙකසතකූටාගාර පතිමණ්ඩිතං කිඞ්කිණිකජාලපරික්ඛිත්තං සමුස්සිත සුවණ්ණරජතමය ධජං නානාපුප්ඵවිචිත්තඋය්‍යානවනවිභූසිතං රමණීයං පොක්ඛරණී සමන්නාගතං ගීතවාදිතාදිසු ඡෙකාහි අච්ඡරාහි සම්පරිකිණ්ණං. තං දිස්වා රාජා තාසං අච්ඡරානං පුබ්බකම්මං පුච්ඡි. ඉතරොපි ආචික්ඛි.

පභාසති ඉමං ව්‍යම්හං ඵලිකාසු සුනිම්මිතං,
නාරීවරගණාකිණ්ණං කූටාගාරවරොචිතං,
උපෙතං අන්නපානෙහි නච්චගීතෙහිචූභයං.

විත්ති හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමා නු නාරියො කිමකංසු සාධුං,
යා මොදරෙ සග්ගපත්තා විමානෙති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි,
විපාකං පුඤ්ඤකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො..

යා කාචි නාරියො ඉධ ජීවලොකෙ
සීලවතියො උපාසිකා,
දානෙරතා නිච්චපසන්නචිත්තා
සච්චෙ ඨිතා උපොසථෙ අප්පමත්තා
සංයමා සංවිභාගා ච තා විමානස්මිං මොදරෙති.

තත්ථ **ව්‍යම්හන්ති** විමානං. පාසාදොති වුත්තං හොති. **ඵලිකාසූති** ඵලිකභිත්තිසු. **කූටාගාරවරොචිතන්ති** වරකූටාගාරෙහි ඔචිතං වඩ්ඪිතන්ති අත්ථො. **උභයන්ති** උභයෙහි. **සාධුන්ති** ඉදං කිඤ්චාපි අනියමෙත්වා වුත්තං, තා පන කස්සපබුද්ධකාලෙ බාරාණසියං උපාසිකා හුත්වා ගණබන්ධනෙන එතානි වුත්තප්පකාරානි පුඤ්ඤානි කත්වා තං **සම්පත්තිං** පත්තාති වෙදිතබ්බා.

අථස්ස සො පුරතො රථං පෙසෙත්වා එකං මණිවිමානං දස්සෙසි. තං සමෙ භූමිභාගෙ පතිට්ඨිතං උබ්බෙධසම්පන්නං මණිපබ්බතො විය ඔභාසමානං තිට්ඨති. දිබ්බගීතවාදිතනාදිතං බහූහි දෙවපුත්තෙහි සම්පරිකිණ්ණං තං දිස්වා රාජා තෙසං දෙවපුත්තානං කතකම්මං පුච්ඡි. ඉතරොපිස්ස අක්ඛාසි.

පභාසති ඉදං ව්‍යම්හං වෙළුරියාසු සුනිම්මිතං,
උපෙතං භූමිභාගෙහි විභත්තං භාගසො මිතං.
ආළම්බරා මුතිඞ්ගා ච නච්චගීතා සුවාදිතා,
දිබ්බා සද්දා නිච්ඡරන්ති සවණෙය්‍යා මනොරමා.
නාහං එවං ගතං ජාතු එවං සුරුචිරං පුරෙ,
සද්දං සමභිජානාමි දිට්ඨං වා යදි වා සුතං.

විත්ති හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු සාධුං
යෙ මොදරෙ සග්ගපත්තා විමානෙති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලි දෙවසාරථි,
විපාක පුඤ්ඤකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

යෙ කෙචි මච්චා ඉධ ජීවලොකෙ සීලවන්තා උපාසකා,
ආරාමෙ උදපානෙ ච පපා සඞ්කමනානි ච.

අරහන්තෙ සීතිභූතෙ සක්කච්චං පටිපාදයුං,
චීවරං පිණ්ඩපාතඤ්ච පච්චයං සයනාසනං,
අදංසු උජුභූතෙසු විප්පසන්නෙන චෙතසා.

චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යාව පක්ඛස්ස අට්ඨමිං,
පාටිහාරියපක්ඛඤ්ච අට්ඨඞ්ගසුසමාගතං.

උපොසථං උපවසුං සදා සීලෙසු සංවුතා,
සඤ්ඤමා සංවිභාගා ච තෙ විමානස්මිං මොදරෙති.

තත්ථ **වෙළුරියාසූ**ති වෙළුරියභිත්තිසු. **භූමිභාගෙහී**ති රමණීයෙහි භූමිභාගෙහි උපෙතං. **ආලම්බරා මුතිඞ්ගා චා**ති එතෙ එත්ථ වජ්ජන්ති. **නච්චගීතා සුවාදිතා**ති නානප්පකාරානි නච්චානි චෙව ගීතානි ච අපරෙසම්පි තුරියානං වාදිතානි චෙත්ථ පවත්තන්ති. **එවං ගත**න්ති එවං මනොරමභාවං ගතං. **යෙ කෙචී**ති ඉදම්පි කම්මං අනියමතො වුත්තං. තෙ පන කස්සපදසබලකාලෙ බාරාණසිවාසිනො උපාසකා ගණබන්ධෙන එතානි පුඤ්ඤානි කත්වා තං සම්පත්තිං පත්තාති වෙදිතබ්බා. තත්ථ **පටිපාදයු**න්ති පාපයිංසු. තෙසං අදංසූති අත්ථො. **පච්චය**න්ති ගිලානපච්චයං. **අදංසූ**ති එවං නානප්පකාරං දානං අදංසු.

ඉතිස්ස සො තෙසං කම්මං ආචික්ඛිත්වා පුරතො රථං පෙසෙත්වා අපරම්පි ඵලිකවිමානං දස්සෙසි. තං අනෙකකූටාගාරපතිමණ්ඩිතං නානාකුසුමසඤ්ඡන්නතරුවරපතිමණ්ඩිතතීරාය විවිධවිහඞ්ගනින්නාදිතාය නිම්මලසලිලාය නදියා පරික්ඛිත්තං අච්ඡරාගණපරිවුතසෙසස්ස පුඤ්ඤවතො නිවාසභූතං තං දිස්වා රාජා තස්ස කම්මං පුච්ඡි. ඉතරොපිස්ස ආචික්ඛි.

පභාසති ඉදං බ්‍යම්හං ඵලිකාසු සුනිම්මිතං,
නාරීවරගණාකිණ්ණං කූටාගාරවරොචිතං.

උපෙතං අන්නපානෙහි නච්චගීතෙහි චූභයං,
නජ්ජො ච අනුපරියාති නානාපුප්ඵදුමායුතා.

විත්ති හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
අයං නු මච්චා කිමකාසි සාධුං
යො මොදති සග්ගපත්තො විමානෙති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලි දෙවසාරථි,
විපාකං පුඤ්ඤකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

කිම්බිලායං ගහපති එස දානපති අහු,
ආරාමෙ උදපානෙ ච පපා සඞ්කමනානි ච.

අරහන්තෙ සීතිභූතෙ සක්කච්චං පටිපාදයි,
චීවරං පිණ්ඩපාතඤ්ච පච්චයං සයනාසනං,
අදාසි උජුභූතෙසු විප්පසන්නෙන චෙතසා.

චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යාවපක්ඛස්ස අට්ඨමිං,
පාටිහාරියපක්ඛඤ්ච අට්ඨඞ්ගසුසමාගතං.

උපොසථඤ්චුපවසී සදා සීලෙසු සංවුතො,
සංයමො සංවිභාගො ච සො විමානස්මිං මොදතීති.

තත්ථ **නජ්ජොති** වචනවිපල්ලාසො. එකා නදී තං විමානං පරික්ඛිපිත්වා ගතාති අත්ථො. **කිම්බිලායන්ති** එස මහාරාජ කස්සපබුද්ධකාලෙ කිම්බිලාය නගරෙ එකො ගහපති අහොසි. සො එතානි ආරාමරොපණාදි පුඤ්ඤානි කත්වා ඉමං සම්පත්තිං පත්තොති.

එවමස්ස තෙන සාතකම්මං ආචික්ඛිත්වා පුරතො රථං පෙසෙත්වා අපරම්පි ඵලිකවිමානං දස්සෙසි. තං පුරිමවිමානතො අතිරෙකාය නානාපුප්ඵඵලසඤ්ඡන්නාය තරුඝටාය සමන්තාගතං තං දිස්වා රාජා තාය සම්පත්තියා සමන්නාගතස්ස දෙවපුත්තස්ස කම්මං පුච්ඡි. ඉතරොපිස්ස ආචික්ඛි.

පභාසති ඉදං ව්‍යම්හං ඵලිකාසු සුනිම්මිතං,
නාරීවරගණාකිණ්ණං කූටාගාරවරොචිතං.

උපෙතං අන්නපානෙහි නච්චගීතෙහි චූභයං,
නජ්ජො ච අනුපරියාති නානාපුප්ඵදුමායුතා.

රාජායතනා කපිත්ථා අම්බා සාලා ච ජම්බුයො,
තින්දුකා ච පියාලා ච දුමා නිච්චඵලා බහූ.

විත්ති හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
අයං නු මච්චො කිමකාසි සාධුං
යො මොදති සග්ගපත්තො විමානෙති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලි දෙවසාරථි,
විපාකං පුඤ්ඤකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

මිථිලායං ගහපති එස දානපති අහු,
ආරාමෙ උදපානෙ ච පපා සඞ්කමනානි ච.

අරහන්තෙ සීතිභූතෙ සක්කච්චං පටිපාදයි,
චීවරං පිණ්ඩපාතඤ්ච පච්චයං සයනාසනං,
අදාසි උජුභූතෙසු විප්පසන්නෙන චෙතසා.

චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යාවපක්ඛස්ස අට්ඨමිං,
පාටිහාරියපක්ඛඤ්ච අට්ඨඞ්ගසුසමාගතං.

උපොසථඤ්චුපවසි සදා සීලෙසු සංවුතො,
සංයමො සංවිභාගො ච සො විමානස්මිං මොදතීති.

තත්ථ **මිථිලාය**න්ති එස මහාරාජ කස්සපබුද්ධකාලෙ විදෙහරට්ඨෙ මිථිලානගරෙ එකො දානපති එතානි පුඤ්ඤානි කත්වා ඉමං සම්පත්තිං පත්තොති.

එවමස්ස තෙනාපි කතකම්මං ආවිකත්වා පුරතො රථං පෙසෙත්වා පුරිමසදිසමෙව අපරම්පි වෙළුරියවිමානං දස්සෙත්වා තත්ථ සම්පත්තිං අනුභවන්තස්ස දෙවපුත්තස්ස කම්මං පුට්ඨො ආචික්ඛි.

පභාසති ඉදං ව්‍යම්හං වෙළුරියාසු නිම්මිතං,
උපෙතං භූමිභාගෙහි විභත්තං භාගසොමිතං,

ආළම්බර මුතිඞ්ගා ච නච්චගීතා සුවාදිතා,
දිබ්බා සද්දා නිච්ඡරන්ති සවණෙය්‍යා මනොරමා.

නාහං එවංගතං ජාතු එවං සුරුචිරං පුරෙ,
සද්දං සමභිජානාමි දිට්ඨං වා යදි වා සුතං.

විත්ති හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
අයං නු මච්චො කිමකාසි සාධුං
යො මොදති සග්ගපත්තො විමානෙති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථී,
විපාකං පුඤ්ඤකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

බාරාණසියං ගහපති එස දානපතී අහු,
ආරාමෙ උදපානෙ ච පපා සඞ්කමනානි ච.

අරහන්තෙ සීතිභූතෙ සක්කච්චං පටිපාදයි,
චීවරං පිණ්ඩපාතඤ්ච පච්චයං සයනාසනං,
අදාසි උජුභූතෙසු විප්පසන්නෙන චෙතසා.

චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යාවපක්ඛස්ස අට්ඨමිං,
පාටිහාරියපක්ඛඤ්ච අට්ඨඞ්ගසුසමාගතං.

උපොසථං උපවසී සදාසීලෙසු සංවුතො,
සංයමො සංවිභාගො ච සො විමානස්මි මොදතීති.

අථස්ස පුරතො රථං පෙසෙත්වා බාලසුරියසන්නිභං කනකවිමානං දස්සෙත්වා තත්ථ නිවාසිනො දෙවපුත්තස්ස සම්පත්තිං පුට්ඨො ආචික්ඛි.

යථා උදයමාදිච්චො හොති ලොහිතකො මහා,
තථූපමං ඉදං ව්‍යම්හං ජාතරූපස්ස නිම්මිතං

විත්ති හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
අයං නු මච්චො කිමකාසි සාධුං
යො මොදති සග්ගපත්තො විමානෙති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලි දෙවසාරථි,
විපාකං පුඤ්ඤකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

සාවත්ථියං ගහපති එස දානපතී අහු,
ආරාමෙ උදපානෙ ච පපා සඞ්කමනානිච.

අරහන්තෙ සීතිභූතෙ සක්කච්චං පටිපාදයි,
චීවරං පිණ්ඩපාතඤ්ච පච්චයං සයනාසනං,
අදාසි උජුභූතෙසු විප්පසන්නෙන චෙතසා.

චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යාවපක්ඛස්ස අට්ඨමිං,
පාටිහාරියපක්ඛඤ්ච අට්ඨඞ්ගසුසමාගතං.

උපොසථං උපවසී සදා සීලෙසු සංවුතො,
සංයමො සංවිභාගො ච යො විමානස්මිං මොදතීති.

තත්‍ථ **උදපානාදිවෙච්ඡාති** උදෙන්තො ආදිච්චො විය. **සාවත්ථියන්ති** කස්සපබුද්ධකාලෙ සාවත්ථිනගරෙ. එවං තෙන ඉමෙසං අට්ඨන්නං විමානානං කථිතකාලෙ සක්කො දෙවරාජා මාතලි අතිචිරායතීති අපරම්පි ජවනදෙවපුත්තං පෙසෙසි. සො තස්ස වචනං සුත්වා න සක්කා ඉදානි චිරායිතුන්ති එකප්පහාරෙනෙව බහූ විමානානි දස්සෙසි. රඤ්ඤො ච තත්‍ථ සම්පත්තිං අනුභවන්තානං කම්මං පුට්ඨො ආචික්ඛි.

වෙහාසයාමෙ බහුකා ජාතරූපස්ස නිම්මිතා,
දද්දල්ලමානා ආභෙන්ති විජ්ජුවබ්භඝනන්තරෙ.

විත්ති හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමෙ නු මච්චා කිමකංසු සාධුං
යෙ මොදරෙ සග්ගපත්තා විමානෙති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලි දෙවසාරථි,
විපාකං පුඤ්ඤකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

සද්ධාය සුනිවිට්ඨාය සද්ධම්මෙ සුප්පවෙදිතෙ,
අකංසු සත්ථු වචනං සම්මාසම්බුද්ධසාසනං.
තෙසං එතානි ඨානානි යානි ත්වං රාජ පස්සසීති.

තත්‍ථ **වෙහාසයාමෙති** වෙහාසයා ඉමෙ ආකාසෙනෙව සඤ්චාරිතා ආකාසට්ඨකවිමානා ඉමෙති වදති. **විජ්ජුවබ්භඝනන්තරෙති** ඝනවලාහකන්තරෙ චරමානා විජ්ජුවිය. **සුනිවිට්ඨායාති** මග්ගෙන ආගතත්තා සුප්පතිට්ඨාය. ඉදං වුත්තං හොති-මහාරාජ එතෙ පුරෙ

නියයාණිකෙ බුද්ධසාසනෙ පබ්බජිත්වා පරිසුද්ධසීලා සමණධම්මං කරොන්තා සොතාපත්තිඵලං සච්ඡිකත්වා අරහත්තං නිබ්බත්තෙතුං අසක්කොන්තා තතො චුතා ඉමෙසු කනකවිමානෙසු උප්පන්නා. **එතෙසං** කස්සපබුද්ධසාවකානං **තානි ඨානානි යානි ත්වං රාජ පස්සසි පස්සතානි** මහාරාජාති.

එවමස්ස ආකාසට්ඨකවිමානානි දස්සෙත්වා සක්කස්ස සන්තිකං **ගමණත්ථාය** උස්සාහං කරොන්තො ආහ.

> විදිතානි තෙ මහාරාජ ආවාසං පාපකම්මිනං,
> අථො කල්‍යාණකම්මානං ඨානානි විදිතානි තෙ;
> උය්‍යාහිදානි රාජිසි දෙවරාජස්ස සන්තිකෙති.

තත්ථ ආවාසන්ති මහාරාජ තයා පඨමමෙව නෙරයිකානං ආවාසං දිස්වා පාපකම්මානං ඨානානි විදිතානි ඉමානි පන ආකාසට්ඨකවිමානානි **පස්ස තෙන අථො කල්‍යාණකම්මානං ඨානානි විදිතානි තෙ ඉදානි** දෙවරාජස්ස සන්තිකෙ සම්පත්තිං දට්ඨුං උය්‍යාහීති.

එවඤ්ච පන වත්වා පුරතො රථං පෙසෙත්වා සිනෙරුං පරිවාරෙත්වා ඨිතෙ **සත්ත** පරිභණ්ඩපබ්බතෙ **දස්සෙසි.** තෙ දිස්වා රඤ්ඤො මාතලිස්ස **පුච්ඡාභාවං** ආවිකරොන්තො **සත්ථා** ආහ.

> සහස්සයුත්තං හයවාහිං දිබ්බං යානං අධිට්ඨිතො,
> යායමානො මහාරාජා අද්දා සීදන්තරෙ නගෙ.
> දිස්වානාමන්තයී සූතං ඉමෙ කෙ නාම පබ්බතාති.

තත්ථ **හයවාහි**න්ති හයෙහි වාහියමානං. **දිබ්බං යානං අධිට්ඨිතො**ති දිබ්බයානෙ ඨිතො හුත්වා. **අද්දා**ති අද්දස. **සීදන්තරෙ**ති සීදමහාසමුද්දස්ස **අන්තරෙ.** තස්මිං කිර සමුද්දෙ උදකං සුඛුමං මොරපත්තම්පි පක්ඛිත්තං **පතිට්ඨාතුං** න සක්කොති සීදතෙව තස්මා සො සීදමහාසමුද්දොති **වුච්චති.** තස්ස **අන්තරෙ නගෙ**ති පබ්බතෙ. **කෙනාමා**ති කෙනාම **නාම නාමෙන** ඉමෙ පබ්බතාති.

එවං නිමිනා **පුට්ඨො** මාතලී දෙවපුත්තො ආහ.

> **සුදස්සනො** කරවීකො ඊසධරො යුගන්ධරො,
> නෙමින්ධරො විනතකො **අස්සකණ්ණො** ගිරි බ්‍රහා.
>
> එතෙ සීදන්තරෙ නගා අනුපුබ්බ**සමු**ග්ගතා,
> මහාරාජානමාවාසා යානි ත්වං රාජ පස්සසීති.

තත්ථ සුදස්සනොති අයං මහාරාජ **එතෙසං** සබ්බබාහිරො **සුදස්සනපබ්බතො නාම.** තදනන්තරො කරවීකො නාම සො සුදස්ස **නතො උච්චතරො.** උභින්නම්පි පන තෙසං අන්තරෙ එකො සීදන්තර **සමුද්දො** කරවීකස්ස අනන්තරෙ ඊසධරො නාම. සො කිර කරවීකතො **උච්චතරො.** තෙසම්පි අන්තරෙ එකො සීදන්තරසමුද්දො. ඊසධරස්ස **අනන්තරෙ** යුගන්ධරො නාම. ඊසධරතො උච්චතරො. තෙසම්පි අන්තරෙ

එකො සීදන්තරසමුද්දො. යුගන්ධරස්සානන්තරෙ නෙමින්ධරො නාම. සො යුගන්ධරතො උච්චතරො තෙසම්පි අන්තරෙ එකො සීදන්තර සමුද්දො, නෙමින්ධරස්ස අනන්තරෙ විනතකො නාම. සො තතො උච්චතරො. තෙසම්පි අන්තරෙ එකො සීදන්තරසමුද්දො. විනතකස්ස අනන්තරෙ අස්සකණ්ණො නාම. සො විනතකතො උච්චතරො. තෙසම්පි අන්තරෙ එකො සීදන්තරසමුද්දො. **අනුපුබ්බසමුග්ගතාති** එතෙ සීදන්තරෙ සමුද්දෙ සත්ත පබ්බතා අනුපටිපාටියා සමුග්ගතා සොපාන සදිසා හුත්වා ඨිතා. **යානීති** පබ්බතානි ත්වං මහාරාජ ඉමෙ පබ්බතෙ පස්සසි එතෙ චතුන්නං මහාරාජානං ආවාසාති.

එවමස්ස චාතුම්මහාරාජිකදෙවලොකං දස්සෙත්වා පුරතො රථං පෙසෙත්වා තාවතිංසභවනස්ස චිත්තකූටද්වාරකොට්ඨකං පරිවාරෙත්වා ඨිතා ඉන්දපටිමා දස්සෙසි. තා දිස්වා රාජා පුච්ඡි. ඉතරොපි ආචික්ඛි.

අනෙකරූපං රුචිරං නානාචිත්තං පකාසති,
ආකිණ්ණං ඉන්දසදිසෙහි ව්‍යග්ඝෙහෙව සුරක්ඛිතං.

විත්ති හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමං නු ද්වාරං කිමභිඤ්ඤමාහූති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි,
විපාකං පුඤ්ඤකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

චිත්තකූටොති යං ආහු දෙවරාජපවෙසනං,
සුදස්සනස්ස ගිරිනො ද්වාරං හෙතං පකාසති.

අනෙකරූපං රුචිරං නානාචිත්තං පකාසති,
ආකිණ්ණං ඉන්දසදිසෙහි ව්‍යග්ඝෙහෙව සුරක්ඛිතං.
පවිසෙතෙන රාජිසි අරජං භූමිමක්කමාති.

තත්ථ **අනෙකරූපන්ති** අනෙකජාතිකං. **නානාචිත්තන්ති** නානාරතනවිචිත්තං. **පකාසතීති** කින්නාමෙතං පඤ්ඤායතීති. **ආකිණ්ණන්ති** සම්පරිවාරෙත්වා ඨිතං. **ව්‍යග්ඝෙහෙව සුරක්ඛිතන්ති** යථා නාම ව්‍යග්ඝෙහි වා සීහෙහි වා මහාවනං එවං තං ඉන්දසදිසෙහෙව සුරක්ඛිතං තාසඤ්ච පන ඉන්දපටිමානං ආරක්ඛත්ථාය ඨපිතභාවො එකක නිපාතෙ කුලාවකජාතකෙන කථෙතබ්බො. **කිමභිඤ්ඤමාහූති** කිං නාමකං නාම වදන්ති. **පවෙසනන්ති** නික්ඛමනපවෙසනත්ථාය නිම්මිතං. **සුදස්සනස්සාති** සිනෙරුගිරිනො. **ද්වාරං හෙතන්ති** එවං සිනෙරු මත්ථකෙ පතිට්ඨිතස්ස දසසහස්සයොජනිකස්ස දෙවනගරස්ස ද්වාරං පකාසති. ද්වාරකොට්ඨකො පඤ්ඤායතීති අත්ථො. **පවිසෙතෙනාති** එතෙන ද්වාරෙන දෙවනගරං පවිස. **අරජං භූමිමක්කමාති** අරජං සුවණ්ණරජතමණිමයනානාපුප්ඵසමාකිණ්ණං දිබ්බභූමිං දිබ්බයානෙන අක්කම මහාරාජාති.

එවං ච පන වත්වා මාතලී රාජානං දෙවනගරං පවෙසෙසි. තෙන වුත්තං.

සහස්සයුත්තං හයවාහිං දිබ්බං යානං අධිට්ඨිතො,
යායමානො මහාරාජා අද්දා දෙවසභං ඉදන්ති.

සො දිබ්බයානෙ ඨිතොව ගච්ඡන්තො සුධම්මං දෙවසභං දිස්වා මාතලිං පුච්ඡි. සොපිස්ස ආචික්ඛි.

යථා සරදෙ ආකාසො නීලොව පතිදිස්සති,
තථූපමං ඉමං ව්‍යම්හං වෙළුරියාසු නිම්මිතං.

විත්ති හි මං වින්දති සූත දිස්වා
පුච්ඡාමි තං මාතලි දෙවසාරථි,
ඉමං හි ව්‍යම්හං කිමභිඤ්ඤමාහූති.

තස්ස පුට්ඨො වියාකාසි මාතලී දෙවසාරථි,
විපාකං පුඤ්ඤකම්මානං ජානං අක්ඛාසජානතො.

සුධම්මං ඉති යමාහු පස්සෙසා දිස්සතෙ සභා,
වෙළුරියා රුචිරා චිත්‍රා ධාරයන්ති සුනිම්මිතා.

අට්ඨංසා සුකතා ථම්භා සබ්බෙ වෙළුරියාමයා,
යත්ථ දෙවා තාවතිංසා සබ්බෙ ඉන්දපුරොහිතා.

අත්ථං දෙවමනුස්සානං චින්තයන්තා සමච්ඡරෙ,
පවිසෙතෙන රාජිසි දෙවානං අනුමොදනන්ති.

තත්ථ ඉදන්ති නිපාතමත්තං. දෙවසභං අද්දසාති අත්ථො. **පස්සෙසාති** පස්ස එසා. **වෙළුරියා රුචිරාති** රුචිර වෙළුරියා. **චිත්‍රාති** නානාරතනවිචිත්‍රා. **ධාරයන්තීති** ඉමං සභං එතෙ අට්ඨංසාදිභෙදා සුකතා ථම්භා ධාරයන්ති. **ඉන්දපුරොහිතාති** ඉන්දං පුරොහිතං පුරෙචාරිකං කත්වා පරිවාරෙත්වා දෙවමනුස්සානං අත්ථං චින්තෙන්තා අච්ඡන්ති. **පවිසෙතෙනාති** ඉමිනා මග්ගෙන යත්ථ දෙවා අඤ්ඤමඤ්ඤං අනුමොදන්තා අච්ඡන්ති තං ඨානං දෙවානං අනුමොදනං පවිස

දෙවාපි ඛො තස්සාගමනං ඔලොකෙන්තා නිසින්නා තෙ රාජා ආගතොති සුත්වාව දිබ්බගන්ධවාසපුප්ඵහත්ථා යාවචිත්තකූටද්වාරකොට්ඨකා පටිමග්ගං ගන්ත්වා මහාසත්තං ගන්ධාදීහි පූජෙන්තා සුධම්මං සභං ආනයිංසු. රාජා රථා ඔතරිත්වා දෙවසභං පාවිසි. තත්ථ නං දෙවා ආසනෙන නිමන්තයිංසු. සක්කො ආසනෙන චෙව කාමෙහි ච. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තං දෙවා පටිනන්දිංසු දිස්වා රාජානමාගතං,
ස්වාගතං තෙ මහාරාජ අථො තෙ අදුරාගතං.

නිසීදදානි රාජිසි දෙවරාජස්ස සන්තිකෙ,
සක්කොපි පටිනන්දිත්ථ වෙදෙහං මිථිලග්ගහං.

නිමන්තයි ච කාමෙහි ආසනෙනච වාසවො,
සාධුඛොසි අනුප්පත්තො ආවාසං වසවත්තිනං.

වස දෙවෙසු රාජිසි සබ්බකාමසමිද්ධිසු,
තාවතිංසෙසු දෙවෙසු භුඤ්ජ කාමෙ අමානුසෙති.

තත්‍ථ **පච්චනන්දිංසූති** සම්පියායිංසු. හට්ඨතුට්ඨා හුත්වා සම්පටිච්ඡිංසු. **සබ්බකාමසමිද්ධිසූති** සබ්බෙසං දෙවකාමානං සමිද්ධියුත්තෙසු.

එවං සක්කෙන දිබ්බකාමෙහි නිමන්තිතො රාජා පටික්ඛිපන්තො ආහ.

යථා යාචිතකං යානං යථා යාචිතකං ධනං,
එවං සම්පදමෙවෙතං යං පරතො දානපච්චයා.

න චාහමෙතං ඉච්ඡාමි යං පරතො දානපච්චයා,
සයං කතානි පුඤ්ඤානි තං මෙ ආවෙණියං ධනං.

සොහං ගන්ත්වා මනුස්සෙසු කාහාමි කුසලං බහුං,
දානෙන සමචරියාය සංයමෙන දමෙන ච.
යං කත්වා සුඛිතො හොති න ච පච්ඡානුතප්පතීති.

තත්‍ථ **යං පරතො දානපච්චයාති** යං පරතො තස්ස පරස්ස දාන පච්චයා තෙන දින්නත්තා ලබ්භති තං යාචිතසදිසං හොති තස්මා නාහං එතං ඉච්ඡාමි. **සයංකතානීති** යානි පන මයා අත්තනා කතානි තදෙව මම පරෙහි අසාධාරණං **ආවෙණියං ධනන්ති**. **සමචරියායාති** තීහි ද්වාරෙහි සමකිරියාය. **සඤ්ඤමෙනාති** සීලරක්ඛණෙන. **දමෙනාති** ඉන්ද්‍රියදමනෙන.

එවං මහාසත්තො දෙවානං මධුරසද්දෙන ධම්මං දෙසෙසි. ධම්මං දෙසෙන්තො යෙව මනුස්සගණනාය සත්ත දිවසානි ඨත්වා දෙවගණං තොසෙත්වා දෙවගණමජ්ඣෙ ඨිතොව මාතලිස්ස ගුණං කථෙන්තො ආහ.

බහූපකාරො නො භවං මාතලී දෙවසාරථි,
යො මෙ කල්‍යාණකම්මානං පාපානි පටිදස්සයීති.

තත්‍ථ **යො මෙ කල්‍යාණකම්මානං පාපානි පටිදස්සයීති** යො එස මය්හං කල්‍යාණකම්මානං දෙවානඤ්ච වසනට්ඨානානි පාපකම්මානං නෙරයිකානඤ්ච පාපානි ඨානානි දස්සෙසීති අත්‍ථො.

අථ රාජා සක්කං ආමන්තෙත්වා ඉච්ඡාමහං මහාරාජ මනුස්සලොකං ගන්තුන්ති ආහ.

තෙන හි සම්ම මාතලි නිමිරාජානං තත්‍ථෙව මිථිලං නෙහීති ආහ. සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා රථං උපට්ඨපෙසි. රාජා දෙවගණෙන සද්ධිං සම්මොදිත්වා දෙවෙ නිවත්තෙත්වා රථං අභිරුහි. මාතලී රථං පෙසෙන්තො පාචීනභාගෙන මිථිලං පාපුණි. මහාජනො දිබ්බරථං දිස්වා රාජා නො ආගච්ඡතීති පමුදිතො අහොසි. මාතලී මිථිලං පදක්ඛිණං කත්වා තස්මිං යෙව සීහපඤ්ජරෙ මහාසත්තං ඔතාරෙත්වා ගච්ඡාමහං මහාරාජාති ආපුච්ඡිත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො.

මහාජනොපි රාජානං පරිවාරෙත්වා කීදිසො දෙව දෙවලොකොති පුච්ඡි. රාජා දෙවානං සක්කස්ස ච දෙවරඤ්ඤො සම්පත්තිං වණ්ණෙත්වා තුම්හෙ දානාදීනි පුඤ්ඤානි කරොථ එවං තස්මිං දෙවලොකෙ නිබ්බත්තිස්සථාති ධම්මං දෙසෙසි.

සො අපරභාගෙ කප්පකෙන පලිතස්ස ජාතභාවෙ ආරොචිතෙ පලිතං ගහෙත්වා ඨපෙත්වා කප්පකස්ස ගාමවරං දත්වා පබ්බජිතුකාමො පුත්තං රජ්ජං පටිච්ඡාපෙසි. තෙනච කස්මා දෙව පබ්බජසීති වුත්තෙ **උත්තමඞ්ගරුහාමය්හන්ති** ඉමං ගාථං වත්වා පුරිමරාජානො විය පබ්බජිත්වා තස්මිංයෙව අම්බවනෙ විහරන්තො චත්තාරො බ්‍රහ්මවිහාරෙ භාවෙත්වා බ්‍රහ්මලොකූපගො අහොසි. තස්සෙවං පබ්බජිතභාවං ආවිකරොන්තො සත්ථා ඔසානගාථමාහ.

ඉදං වත්වා නිමිරාජා වෙදෙහො මිථිලග්ගහො,
පුථුයඤ්ඤං යජිත්වාන සඤ්ඤමං අජ්ඣුපාගමීති.

තත්ථ **ඉදං වත්වාති** උත්තමඞ්ගරුහාමය්හන්ති ඉදං වත්වා. **පුථුයඤ්ඤං යජිත්වානාති** මහාදානං දත්වා. **සඤ්ඤමං අජ්ඣුපාගමීති** සීලසංයමං උපගතො.

පුත්තො පනස්ස කළාරජනකො නාම තං වංසං උච්ඡින්දිත්වා න පබ්බජි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි තථාගතො මහානෙක්ඛම්මං නික්ඛන්තොයෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා සක්කො අනුරුද්ධො අහොසි. මාතලී ආනන්දො. චතුරාසීති රාජසහස්සානි බුද්ධපරිසා. නිමිරාජා පන අහමෙවාති.

නිමිජාතකං[1].

22. 5.

රාජාසි ලුද්දකම්මොති ඉදං සත්ථා ගිජ්ඣකූටෙ විහරන්තො දෙවදත්තං ආරබ්භ කථෙසි. තස්ස වත්ථු සඞ්ඝභෙදකක්ඛන්ධකෙ ආගතමෙව. තං තස්ස පබ්බජ්ජතො පට්ඨාය යාව බිම්බිසාරරඤ්ඤො මරණා තත්ථාගතනයෙනෙව වෙදිතබ්බං. තං පන මාරාපෙත්වා දෙවදත්තො අජාතසත්තුං උපසඞ්කමිත්වා ආහ මහාරාජ තව මනොරථො මත්ථකං පත්තො මම මනොරථො තාව න පාපුණාතීති. කො පන වො භන්තෙ මනොරථොති. දසබලං මාරාපෙත්වා බුද්ධො භවිස්සාමීති. අම්හෙහෙත්ථ කිං කාතබ්බන්ති. ධනුග්ගහෙ සන්නිපාතෙතුං වට්ටතීති. සාධු භන්තෙති රාජා අක්ඛණවෙධීනං ධනුග්ගහානං පඤ්චසතානි සන්නිපාතාපෙත්වා තතොපි එකතිංස ජනෙ උච්චිනිත්වා ථෙරස්ස වචනං කරොථාති දෙවදත්තස්ස සන්තිකං පාහෙසි. සො තෙසං ජෙට්ඨකං ආමන්තෙත්වා ආවුසො සමණො ගොතමො ගිජ්ඣකූටෙ විහරති අසුකවෙලාය දිවාට්ඨානෙ චඞ්කමති ත්වං තත්ථ ගන්ත්වා තං විසපීතෙන

1. සං. නෙමිරාජජාතකං.

සල්ලෙන විජ්ඣිත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා අසුකෙන නාම මග්ගෙන එහීති පෙසෙත්වා තස්මිං මග්ගෙ ද්වෙ ධනුග්ගහෙ ඨපෙසි තුම්හාකං ඨිතමග්ගෙන එකො පුරිසො ආගච්ඡිස්සති තං තුම්හෙ ජීවිතා වොරොපෙත්වා අසුකමග්ගෙන නාම එථාති. තස්මිං මග්ගෙ චත්තාරො ඨපෙසි තුම්හාකං ඨිතමග්ගෙන ද්වෙ පුරිසා ආගච්ඡිස්සන්ති තුම්හෙ තෙ ජීවිතා වොරොපෙත්වා අසුකමග්ගෙන එථාති. තස්මිං මග්ගෙ අට්ඨජනෙ ඨපෙසි තුම්හාකං ඨිතමග්ගෙන චත්තාරො පුරිසා ආගමිස්සන්ති තුම්හෙ තෙ ජීවිතා වොරොපෙත්වා අසුකමග්ගෙන නාම එථාති. තස්මිං මග්ගෙ සොළස ඨපෙසි තුම්හාකං ඨිතමග්ගෙන අට්ඨපුරිසා ආගමිස්සන්ති තුම්හෙ තෙ ජීවිතා වොරොපෙත්වා අසුකමග්ගෙන එථාති. කස්මා පනෙස එවමකාසීති. අත්තනො කම්මස්ස පටිච්ඡාදනත්ථං. අථ සො ජෙට්ඨධනුග්ගහො වාමතො ඛග්ගං පිට්ඨියා තූණීරං බන්ධිත්වා මෙණ්ඩකසිඞ්ගං මහාධනුං ගහෙත්වා තථාගතස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා විජ්ඣිස්සාමි නන්ති ධනුං ආරොපෙත්වා සරං සන්නහිත්වා කඩ්ඪිත්වා විස්සජ්ජෙතුං නාසක්ඛි. සකලසරීරං ථද්ධං යන්තෙන පීළිතාකාරප්පත්තං විය අහොසි. සො මරණභයතජ්ජිතො අට්ඨාසි.

අථ නං සත්ථා දිස්වා මධුරස්සරං නිච්ඡාරෙත්වා මා භායි ඉතො එහීති ආහ. සො තස්මිං ඛණෙ ආවුධානි ඡඩ්ඩෙත්වා භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිත්වා අච්චයො මං භන්තෙ අච්චගමා යථා බාලං යථා මූළ්හං යථා අකුසලං සොහං තුම්හාකං ගුණෙ අජානන්තො අන්ධබාලස්ස දෙවදත්තස්ස වචනෙන තුම්හෙ ජීවිතා වොරොපෙතුං ආගතො ඛමථ මෙ භන්තෙති ඛමාපෙත්වා එකමන්තෙ නිසීදි. අථ නං සත්ථා සච්චානි පකාසෙත්වා සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨාපෙත්වා ආවුසො දෙවදත්තෙන ආචික්ඛිත මග්ගං අපටිපජ්ජිත්වා අඤ්ඤෙන මග්ගෙන යාහීති තං උය්‍යොජෙසි. තං උය්‍යොජෙත්වා ච පන චඞ්කමා ඔරුය්හ අඤ්ඤතරස්මිං රුක්ඛමූලෙ නිසීදි. අථ තස්මිං ධනුග්ගහෙ අනාගච්ඡන්තෙ ඉතරෙ ද්වෙ කිං නු ඛො සො චිරායතීති පටිමග්ගෙන ගච්ඡන්තා දසබලං දිස්වා උපසඞ්කමිත්වා වන්දිත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු.

සත්ථා තෙසම්පි සච්චානි පකාසෙත්වා සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨාපෙත්වා ආවුසො දෙවදත්තෙන කථිතමග්ගං අපටිපජ්ජිත්වා ඉමිනා මග්ගෙන ගච්ඡථාති උය්‍යොජෙසි. ඉමිනාව උපායෙන ඉතරෙපි ආගන්ත්වා නිසින්නෙ සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨාපෙත්වාව අඤ්ඤෙන මග්ගෙන උය්‍යොජෙසි. අථ සො පඨමමාගතො ධනුග්ගහො දෙවදත්තං උපසඞ්කමිත්වා භන්තෙ දෙවදත්ත අහං සම්මාසම්බුද්ධං ජීවිතා වොරොපෙතුං නාසක්ඛිං. මහිද්ධියො සො භගවා මහානුභාවොති ආරොචෙසි. තෙ සබ්බෙපි සම්මාසම්බුද්ධං නිස්සාය අම්හෙහි ජීවිතං ලද්ධන්ති සත්ථු සන්තිකෙ පබ්බජිත්වා අරහත්තං පාපුණිංසු. අයං පවත්ති භික්ඛුසඞ්ඝෙ පාකටා අහොසි. භික්ඛූ ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං. ආවුසො දෙවදත්තො කිර එකස්මිං තථාගතෙ වෙරචිත්තෙන බහුජනෙ ජීවිතා

වොරොපෙතුං වායාමමකාසි. තෙ සබ්බෙපි සත්ථාරං නිස්සාය ජීවිතං ලභිංසූති. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි දෙවදත්තො මං එකං නිස්සාය මයි වෙරචිත්තෙන බහුජනෙ ජීවිතා වොරොපෙතුං වායමියෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ බාරාණසී පුප්ඵවතී නාම අහොසි. තත්ථ වසවත්තීරඤ්ඤො පුත්තො එකරාජා නාම රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස පුත්තො චන්දකුමාරො ඔපරජ්ජං කාරෙසි. ඛණ්ඩහාලො නාම බ්‍රාහ්මණො පුරොහිතො අහොසි. සො රඤ්ඤො අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච අනුසාසති. තං කිර රාජා පණ්ඩිතොති විනිච්ඡයෙ නිසීදාපෙසි. සො ලඤ්ජවිත්තකො හුත්වා ලඤ්ජං ගහෙත්වා අස්සාමිකෙ සාමිකෙ කරොති සාමිකෙ අස්සාමිකෙ. අථෙකදිවසං එකො අට්ටපරාජිතො පුරිසො විනිච්ඡයට්ඨානං උපක්කොසන්තො නික්ඛමිත්වා රාජුපට්ඨානං ගච්ඡන්තං චන්දකුමාරං දිස්වා තස්ස පාදෙසු පති. සො කිං භො පුරිසාති ආහ. සාමි ඛණ්ඩහාලො විනිච්ඡයෙ විලොපං ඛාදති. අහං තෙන ලඤ්ජං ගහෙත්වා පරාජයං පාපිතොති. කුමාරො මාභායීති තං අස්සාසෙත්වා විනිච්ඡයං නෙත්වා සාමිකමෙව සාමිකමකාසි. මහාජනො මහාසද්දෙන සාධුකාරං අදාසි. රාජා සුත්වා කිං සද්දො එසොති පුච්ඡි. චන්දකුමාරෙන කිර ඛණ්ඩහාලස්ස දුබ්බිනිච්ඡිතං අට්ටං සුවිනිච්ඡිතං තත්‍ර සො සාධුකාරසද්දොති. රාජා තං සුත්වා කුමාරං ආගන්ත්වා වන්දිත්වා ඨිතං තාත එකො කිර තෙ අට්ටො විනිච්ඡිතොති පුච්ඡි. ආම දෙවාති. තෙනහි තාත ඉතො පට්ඨාය ත්වමෙව විනිච්ඡයං පට්ඨපෙහීති විනිච්ඡයං කුමාරස්ස අදාසි. ඛණ්ඩහාලස්ස ආයො පච්ඡිජ්ජි. සො තතො පට්ඨාය කුමාරෙ ආඝාතං බන්ධිත්වා ඔතාරාපෙක්ඛො අචරි. සො පන රාජා මුද්ධප්පසන්නො. සො එකදිවසං පච්චූසසමයෙ සුපිනන්තෙන අලඞ්කතද්වාරකොට්ඨකං සත්තරතනමයපාකාරං සට්ඨියොජනිකසුදස්සනමහාවීථිං යොජනසහස්සුබ්බෙධවෙජයන්තපාසාදපටිමණ්ඩිතං නන්දනවනාදිවනරාමණෙය්‍යකං නන්දාපොක්ඛරණීආදිපොක්ඛරණීරමණෙය්‍යකසමන්නාගතං ආකිණ්ණදෙවගණං තාවතිංසභවනං දිස්වා තත්ථ ගන්තුකාමො හුත්වා චින්තෙසි ආචරියඛණ්ඩහාලස්ස ආගතවෙලාය දෙවලොකගාමිමග්ගං පුච්ඡිත්වා තෙන දෙසිතමග්ගෙන දෙවලොකං ගමිස්සාමීති. ඛණ්ඩහාලොපි පාතොව රාජනිවෙසනං පවිසිත්වා රඤ්ඤො සුඛසෙය්‍යං පුච්ඡි. අථස්ස රාජා ආසනං දාපෙත්වා පඤ්හං පුච්ඡි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

> රාජාසි ලුද්දකම්මො එකරාජා පුප්ඵවතියා,
> සො පුච්ඡි බ්‍රහ්මබන්ධුං ඛණ්ඩහාලං පුරොහිතං මූළ්හං.
>
> සග්ගානමග්ගමාචික්ඛ ත්වංසි බ්‍රාහ්මණ ධම්මවිනයකුසලො,
> යථා ඉතො වජන්ති සුගතිං නරා පුඤ්ඤානි කත්වානාති.

තත්ථ **රාජිසීති** රාජා ආසි. **ලුද්දකම්මොති** සාහසිකඵරුසකම්මො. **සග්ගමග්ගන්ති** සග්ගානං මග්ගං. **ධම්මවිනයකුසලොති** සුචරිතධම්මෙ ච ආචාරවිනයෙ ච කුසලො. **යථාති** යථා නරා පුඤ්ඤානි කත්වා ඉතො සුගතිං ගච්ඡන්ති තං මෙ සුගතිමග්ගං ආචික්ඛාහීති පුච්ඡි.

ඉමං පන පඤ්හං සබ්බඤ්ඤුබුද්ධං වා තස්ස සාවකං වා අලාභෙ බොධිසත්තං වා පුච්ඡිතුං වට්ටති. රාජා පන යථා නාම සත්තාහං මග්ගමූළ්හො පුරිසො අඤ්ඤං අඩ්ඪමාසම්භන්තං මග්ගමූළ්හං මග්ගං පුච්ඡෙය්‍ය එවං ඛණ්ඩහාලං පුච්ඡි. සොපි චින්තෙසි අයං මෙ පච්චාමිත්තස්ස පිට්ඨිං පස්සනකාලො ඉදානි චන්දකුමාරං ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා මම මනොරථං පූරෙස්සාමීති. අථ රාජානං ආමන්තෙත්වා තතියං ගාථමාහ.

> අතිදානං දදිත්වාන අවජ්ඣෙ දෙව ඝාතෙත්වා,
> එවං වජන්ති සුගතිං නරා පුඤ්ඤානි කත්වානාති.

තස්සත්ථො–මහාරාජ සග්ගං ගච්ඡන්තා නාම අතිදානං දදන්ති අවජ්ඣෙ ඝාතෙන්ති සචෙ සග්ගං ගන්තුකාමො ත්වම්පි තථෙව කරොහීති. අථ නං රාජා පඤ්හස්ස අත්ථං පුච්ඡි.

> කිං පන තං අතිදානං කෙ ච අවජ්ඣා ඉමස්මිං ලොකස්මිං,
> එතඤ්ච ඛො නො අක්ඛාහි යජිස්සාම දදාම දානානීති.

සොපි ව්‍යාකාසි.

> පුත්තෙහි දෙව යජිතබ්බං මහෙසීහි නෙගමෙහි උසභෙහි,
> ආජානීයෙහි චතූහි සබ්බචතුක්කෙන දෙව යජිතබ්බන්ති.

ව්‍යාකරොන්තො ච දෙවලොකමග්ගං පුට්ඨො නිරයමග්ගං ව්‍යාකාසි.

තත්ථ **පුත්තෙහීති** අත්තනො ජාතෙහි පියපුත්තෙහි චෙව පියධීතාහි ච. **මහෙසීහීති** පියභරියාහි. **නෙගමෙහීති** සෙට්ඨීහි. **උසභෙහීති** සබ්බසෙතඋසභරාජූහි. **ආජානීයෙහීති** මඞ්ගලස්සෙහි. **චතූහීති** එතෙහි සබ්බෙහෙව අඤ්ඤෙහි ච හත්ථිආදීහි චතූහි චතූහීති එවං **සබ්බචතුක්කෙන දෙව යජිතබ්බං**. එතෙසං සබ්බෙසං ඛග්ගෙන සීසං ඡින්දිත්වා සුවණ්ණපාතියා ගලලොහිතං ගහෙත්වා ආවාටෙ පක්ඛිපිත්වා යඤ්ඤස්ස යජනකරාජානො සරීරෙනෙව සහ දෙවලොකං ගච්ඡන්ති. මහාරාජ සමණබ්‍රාහ්මණකපණිද්ධිකවණිබ්බකයාචකානං ඝාසච්ඡාදනාදිසම්පදානං දානමෙව ඉමෙ පන පුත්තධීතාදයො මාරෙත්වා තෙසං ගලලොහිතෙන යජනං අතිදානං නාමාති රාජානං සඤ්ඤාපෙසි.

ඉති සො සචෙ චන්දකුමාරං එකකඤ්ඤෙව ගණ්හිස්සාමි වෙරචිත්තෙන කරණං මඤ්ඤිස්සන්තීති තං මහාජනස්ස අන්තරෙ පක්ඛිපි. ඉමං පන තෙසං කථෙන්තානං කථං සුත්වා අන්තෙපුරජනො භීතතසිතො එකප්පහාරෙනෙව මහාරවං විරවි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ගාථමාහ.

තං සුත්වා අන්තෙපුරෙ
කුමාරා ච මහෙසියො ච හඤ්ඤන්තු,
එකො අහොසි නිග්ඝොසො
භෙස්මා අච්චුග්ගතො සද්දොති.

තත්ථ **තන්ති** තං කුමාරා ච මහෙසියො ච හඤ්ඤන්තූති සද්දං සුත්වා. **එකොති** සකලරාජනිවෙසනෙ එකොව නිග්ඝොසො අහොසි. **භෙස්මාති** භයානකො. **අච්චුග්ගතොති** අතිඋග්ගතො අහොසි. සකල රාජකුලං යුගන්තවාතාභතං විය සාලවනං අහොසි.

බ්‍රාහ්මණොපි රාජානං ආහ කිං මහාරාජ යඤ්ඤං යජිතුං සක්කොසි න සක්කොසීති. කිං කථෙසි ආචරිය යඤ්ඤං යජිත්වා දෙවලොකං ගමිස්සාමීති. මහාරාජ භීරුකො දුබ්බලජ්ඣාසයා යඤ්ඤං යජිතුං සමත්ථා නාම න හොන්ති තුම්හෙ ඉධ සබ්බෙ සන්නිපාතෙථ. අහං යඤ්ඤවාටෙ කම්මං කරිස්සාමීති අත්තනො පහොනකබලං ගහෙත්වා නගරා නික්ඛම්ම යඤ්ඤවාටං සමතලං කාරාපෙත්වා වතියා පරික්ඛිපි. ධම්මිකොහි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආගන්ත්වා වාරෙය්‍යාති යඤ්ඤවාටෙ වති පරික්ඛෙපනං චාරිත්තන්ති කත්වා පොරාණකබ්‍රාහ්මණෙහි ඨපිතං. රාජාපි පුරිසෙ පක්කොසාපෙත්වා තාතා අහං අත්තනො පුත්තධීතරො ච භරියායො ච මාරෙත්වා යඤ්ඤං යජිත්වා දෙවලොකං ගමිස්සාමි ගච්ඡථ තෙසං ආචික්ඛිත්වා සබ්බෙ ඉධානෙථාති පුත්තානං තාව ආනයනත්ථාය ආහ.

ගච්ඡථ වදෙථ කුමාරෙ
චන්දං සුරියඤ්ච භද්දසෙනඤ්ච,
සූරඤ්ච වාමගොත්තං
පසුරා කිර හොථ යඤ්ඤත්ථායාති.

තත්ථ චන්දකුමාරො ච සූරියකුමාරො ච ද්වෙ ගොතමීදෙවියා අග්ග මහෙසියා පුත්තා භද්දසෙනො ච පන සූරො ච වාමගොත්තො තෙසං වෙමාතිකභාතරො. **පසුරා කිර හොථාති** පසුරා කිර හොථ එකස්මිං ඨානෙ රාසි හොථාති ආචික්ඛථාති කිරෙත්ථ අත්ථො.

තෙ පඨමං චන්දකුමාරස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා ආහංසු කුමාර තුම්හෙ කිර මාරෙත්වා තුම්හාකං පිතා දෙවලොකං ගන්තුකාමො තුම්හාකං ගණ්හනත්ථාය අම්හෙ පෙසෙසීති. කස්ස වචනෙන මං ගණ්හාපෙතීති. ඛණ්ඩහාලස්ස දෙවාති. කිං සො මඤ්ඤෙව ගණ්හාපෙති උදාහු අඤ්ඤෙපීති. අඤ්ඤෙපි ගණ්හාපෙති සබ්බචතුක්කං කිර යඤ්ඤං යජාපෙතුකාමොති. සො චින්තෙසි තස්ස අඤ්ඤෙහි සද්ධිං වෙරං නත්ථි. විනිච්ඡයෙ විලොපං කාතුං න ලභාමීති පන මයි එකස්මිං වෙරෙන බහූ මාරාපෙති පිතරං දට්ඨුං ලභන්තස්ස සබ්බෙසං මොචාපනං මම භාරොති. අථ නෙ තෙනහි මෙ පිතුවචනං කරොථාති. තෙ තං නෙත්වා රාජඞ්ගණෙ එකමන්තෙ ඨපෙත්වා ඉතරෙපි තයො ආනෙත්වා තස්සෙව සන්තිකෙ කත්වා රඤ්ඤො ආරොචයිංසු.

ආනීතා තෙ දෙව පුත්තාති. සො තෙසං වචනං සුත්වා තාතා ඉදානි මෙ ධීතරෙ ආනෙත්වා තෙසඤ්ඤෙව සන්තිකෙ කරොථාති ඉතරං ගාථමාහ.

> කුමාරියොපි වදෙථ උපසෙනිං කොකිලං මුදිතං,
> නන්දඤ්චාපි කුමාරිං පසුරා කිර හොථ යඤ්ඤත්ථායාති.

තෙ එවං කරිස්සාමාති තාසං සන්තිකං ගන්ත්වා තා රොදමානා පරිදෙවමානායො ආනෙත්වා භාතිකානඤ්ඤෙව සන්තිකෙ කරිංසු. තතො රාජා අත්තනො පියභරියානං ගණ්හනත්ථාය ඉතරං ගාථමාහ.

> විජයම්පි මය්හං මහෙසිං එරාවතිං කෙසිනිං සුනන්දඤ්ච,
> ලක්ඛණවරූපපන්නා පසුරා කිර හොථ යඤ්ඤත්ථායාති.

තත්ථ **ලක්ඛණවරූපපන්නාති** උත්තමෙහි චතුසට්ඨියා ඉත්ථිලක්ඛණෙහි උපපන්නා එතාපි වදෙථාති අත්ථො.

තෙ තාපි පරිදෙවමානා ආනෙත්වා කුමාරානං සන්තිකෙ කරිංසු. අථ රාජා චත්තාරො සෙට්ඨී ආනාපෙන්තො ඉතරං ගාථමාහ.

> ගහපතයොපි වදෙථ පුණ්ණමුඛං භද්දියං සිගාලඤ්ච,
> වඩ්ඪඤ්චාපි ගහපතිං පසුරා කිර හොථ යඤ්ඤත්ථායාති.

රාජපුරිසා ගන්ත්වා තෙ ආනයිංසු. රඤ්ඤො පුත්තදාරෙ ගය්හමානෙ සකලනගරං න කිඤ්චි අවොච. සෙට්ඨිකුලානි පන මහාසම්බන්ධානි තස්මා තෙසං ගහිතකාලෙ සකලනගරං සඞ්ඛුභිත්වා රඤ්ඤො සෙට්ඨී මාරෙත්වා යඤ්ඤං යජිතුං න දස්සාමාති සෙට්ඨී පරිවාරෙත්වාව තෙසං ඤාතිවග්ගෙන සද්ධිං රාජකුලං අගමාසි. අථ තෙ සෙට්ඨී ඤාතිගණපරිවුතා රාජානං අත්තනො ජීවිතං යාචිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

> තෙ තත්ථ ගහපතයො
> අවොචිංසු සමාගතා පුත්තදාරපරිකිණ්ණා,
> සබ්බසිඛිනො දෙව කරොහි
> අථ වා නො දාසෙ සාවෙහීති.

තත්ථ **සබ්බසිඛිනොති** සබ්බෙ අම්හෙ මත්ථකෙ චූළං ඨපෙත්වා අත්තනො චෙටකෙ කරොහි මයං තෙ චෙටකකිච්චං කරිස්සාම. **අථ වා නො දාසෙ සාවෙහීති** අථ වා අසද්දහන්තො සබ්බසෙනියො සන්නිපාතෙත්වා තාසං මජ්ඣෙ අම්හෙ දාසෙ සාවෙහි මයං තෙ දාසත්තං පටිස්සුණිස්සාමාති.

තෙ එවං යාචන්තාපි ජීවිතං ලද්ධුං නාසක්ඛිංසු. රාජපුරිසා සෙසෙ පටික්කමාපෙත්වා තෙ ගහෙත්වා කුමාරානං යෙව සන්තිකෙ නිසීදාපෙසුං. තතො රාජා හත්ථිආදීනං අත්ථාය ආණාපෙන්තො ආහ.

> අභයඞ්කරම්පි හත්ථිං නාළාගිරිං අච්චුග්ගතං වරුණදන්තං,
> ආනෙථ ඛො නෙ ඛිප්පං යඤ්ඤත්ථාය භවිස්සන්ති.

අස්සරතනම්පි කෙසිං සුරාමුඛං පුණ්ණකං විනතකඤ්ච,
ආනෙථ ඛො තෙ ඛිප්පං යඤ්ඤත්ථාය භවිස්සන්ති.

උසභම්පි යූථපතිං අනොජං
නිසභං ගවම්පතිං තෙපි මය්හං ආනෙථ,
සම්මූපාකරොන්තු සබ්බං
යජිස්සාම දදම දානානි.

සබ්බං පටියාදෙථ යඤ්ඤං පන උග්ගතම්හි සූරියම්හි,
ආණාපෙථ ච කුමාරෙ අභිරමන්තු ඉමං රත්තිං.

සබ්බං උපට්ඨපෙථ යඤ්ඤං පන උග්ගතම්හි සූරියම්හි,
වදෙථ දානි කුමාරෙ අජ්ජ ඛො පච්ඡිමා රත්තීති.

තත්ථ සම්මූපාකරොන්තු සබ්බන්ති න කෙවලං එත්තකමෙව අව**සෙසම්පි** සබ්බං චතුප්පදගණඤ්ච පක්ඛිගණඤ්ච සබ්බං චතුක්කං කත්වා රාසිකරොන්තු. සබ්බචතුක්කං යඤ්ඤං යජිස්සාම. යාචකබ්‍රාහ්මණානඤ්ච දානං දස්සාමාති. **සබ්බං පටියාදෙථාති** එතං මයා වුත්තං අනව**සෙසං** උපට්ඨාපෙථ. **උග්ගතම්හීති** අහං පන යඤ්ඤං උග්ගතෙ සූරියෙ සෙව පාතොව යජිස්සාමි. **සබ්බං උපට්ඨපෙථාති** සෙසම්පි සබ්බං යඤ්ඤූපකරණං උපට්ඨපෙථ.

රඤ්ඤො පන මාතාපිතරො ධරන්ති යෙව අථස්ස අමච්චා ගන්ත්වා මාතු **ආරොචෙසුං** අය්‍යෙ පුත්තෙන වො පුත්තදාරෙ මාරෙත්වා යඤ්ඤං යජිතුකාමොති. සා කිං කථෙථ තාතාති හත්ථෙන හදයං ධාරෙත්වා **රොදමානා** ආගන්ත්වා සච්චං කිර පුත්ත එවරූපො තෙ යඤ්ඤො භවි**ස්සතීති** පුච්ඡි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තං තං මාතා අවච රොදන්තී ආගතා විමානතො,
යඤ්ඤො කිර තෙ පුත්ත භවිස්සති චතූහි පුත්තෙහීති.

තත්ථ තං තන්ති තං එතං රාජානං. **විමානතොති** අත්තනො වස**නට්ඨානතො**.

රාජා ආහ.

සබ්බෙපි මය්හං පුත්තා චත්තා
චන්දස්මිං හඤ්ඤමානස්මිං,
පුත්තෙහි යඤ්ඤං යජිත්වාන
සුගතිං සග්ගං ගමිස්සාමීති.

තත්ථ චත්තාති චන්දකුමාරෙ හඤ්ඤමානෙයෙව **සබ්බෙපි** යඤ්ඤත්ථාය මයා පරිච්චත්තා. අථ නං මාතා ආහ.

මා පුත්ත සද්දහෙසි
සුගති කිර හොති පුත්තයඤ්ඤෙන,
නිරයානෙසො මග්ගො
නෙසො මග්ගො සග්ගානං.

දනාති දෙහි කොණ්ඩඤ්ඤ
අහිංසා සබ්බභූතභව්‍යානං,
එසමග්ගො සුගතියා
තව මග්ගො පුත්තයඤ්ඤනාති.

තත්‍ථ **නිරයානෙසොති** නිරයසංවත්තනිකො නිරයානං චතුන්නං අපායානං එස මග්ගො. **කොණ්ඩඤ්ඤාති** රාජානං ගොත්තෙනාලපති. **භූතභව්‍යානන්ති** භූතානඤ්ච භවිතබ්බසත්තානඤ්ච. **පුත්තයඤ්ඤනාති** එවරූපෙන පුත්තධීතරො මාරෙත්වා යජනක යඤ්ඤෙන සග්ගමග්ගො නාම නත්‍ථි.

රාජා ආහ.

ආචරියානං වචනා
ඝාතෙස්සං චන්දඤ්ච සූරියඤ්ච,
පුත්තෙහි යජිත්වාන දුච්චජෙහි
සුගතිං සග්ගං ගමිස්සාමීති.

තත්‍ථ **ආචරියානං වචනාති** අම්ම නෙසා මම අත්තනොමති ආචාරසික්ඛාපනකස්ස පන මෙ ඛණ්ඩහාලස්ස ආචරියස්ස එතං වචනං එසා අනුසත්‍ථි තස්මා අහං එතෙ ඝාතයිස්සං දුච්චජෙහි පුත්තෙහි යඤ්ඤං යජිත්වා සග්ගං ගමිස්සාමීති.

අථස්ස මාතා අත්තනො වචනං ගාහාපෙතුං අසක්කොන්තී අපගතා. පිතා තං පවත්තිං සුත්වා ආගන්ත්වා පුච්ඡි. තම්පි අත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ.

තං තං පිතාපි අවච වසවත්තී ඔරසං සකං පුත්තං,
යඤ්ඤො කිර තෙ පුත්ත භවිස්සති චතූහි පුත්තෙහීති.

තත්‍ථ **වසවත්තීති** තස්ස නාමං.

රාජා ආහ.

සබ්බෙපි මය්හං පුත්තා චත්තා චන්දස්මිං හඤ්ඤමානස්මිං,
පුත්තෙහි යඤ්ඤං යජිත්වාන සුගතිං සග්ගං ගමිස්සාමීති.

අථ නං පිතා ආහ.

මා පුත්ත සද්දහෙසි
සුගති කිර හොති පුත්තයඤ්ඤෙන,
නිරයානෙසො මග්ගො
නෙසො මග්ගො සග්ගානං.

දනාති දෙහි කොණ්ඩඤ්ඤ
අහිංසා සබ්බභූතභව්‍යානං,
එසමග්ගො සුගතියා
නච මග්ගො පුත්තයඤ්ඤනාති.

රාජා ආහ.

ආචරියානං වචනා
ඝාතෙස්සං චන්දඤ්ච සූරියඤ්ච,
පුත්තෙහි යජිත්වා දුච්චජෙහි
සුගතිං සග්ගං ගමිස්සාමීති.

අථ නං පිතා ආහ.

දතානි දෙහි කොණ්ඩඤ්ඤ
අහිංසා සබ්බභූතභව්‍යානං,
පුත්තපරිවුතො තුවං
රට්ඨං ජනපදඤ්ච පාලෙහීති.

තත්ථ **පුත්තපරිවුතොති** පුත්තෙහි පරිවුතො. **රට්ඨං ජනපදඤ්චාති** සකලකාසිරට්ඨඤ්ච තස්සෙව තං තං කොට්ඨාසභූතං ජනපදඤ්ච.

සොපි තං අත්‍ථතො වචනං ගාහාපෙතුං නාසක්ඛි. තතො චන්දකුමාරෙ චින්තෙසි ඉමස්ස එත්තකස්ස ජනස්ස දුක්ඛං මං එකකං නිස්සාය උප්පන්නං පිතරං යාචිත්වා එත්තකං ජනං මරණදුක්ඛතො මොචෙස්සාමීති. සො පිතරා සද්ධිං සල්ලපන්තො ආහ.

මා නො දෙව අවධි
දසෙ නො දෙහි ඛණ්ඩහාලස්ස,
අපි නිගළබද්ධාපි
හත්ථී අස්සෙ ච පාලෙම.

මා නො දෙව අවධි
දසෙ නො දෙහි ඛණ්ඩහාලස්ස,
අපි නිගළබද්ධාපි
හත්ථිඡකණානි උජ්ඣෙම.

මා නො දෙව අවධි
දසෙ නො දෙහි ඛණ්ඩහාලස්ස,
අපි නිගළබද්ධාපි
අස්සඡකණානි උජ්ඣෙම.

මා නො දෙව අවධි
දසෙ නො දෙහි යස්ස හොන්ති තව කාමා,
අපි රට්ඨා පබ්බජිතා
භික්ඛාචරියං චරිස්සාමායි.

තත්ථ **නිගළබද්ධාපීති** අපි නාම මයං මහානිගළෙහි බද්ධාපි හුත්වා. **යස්ස හොන්ති තව කාමාති** සචෙපි ඛණ්ඩහාලස්ස දතුකාමොසි නස්සසි නො දසෙ කත්වා දෙහි කරිස්සාමස්ස දසකම්මන්ති වදති. **අපි රට්ඨාති** සචෙ අම්හාකං කොචි දෙසො අත්ථි රට්ඨා නො පබ්බාජෙහි. අපි නාම රට්ඨා පබ්බජිතාපි කපණා විය කපාලං ගහෙත්වා භික්ඛාචරියං චරිස්සාම මා නො අවධි දෙහි නො ජීවිතන්ති විලපි.

තස්ස තං නානප්පකාරං විලාපං සුත්වා රාජා හදයඵලිතං පත්තො විය අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි න මෙ කොචි පුත්තෙ මාරෙතුං ලච්ඡති න මමත්ථො දෙවලොකෙනාති සබ්බෙ තෙ මොචෙතුං ආහ.

දුකඛං ඛො මෙ ජනයථ
විලපනතා ජීවිතසස කාමා හි,
මුඤචථදානි කුමාරෙ
අලමපි මෙ හොතු පුතතයඤෙඤනාති.

තං රඤෙඤා කථං සුතවා රාජපුතෙතන ආදිං කතවා සබබං තං පකඛි පරියොසානං පාණිගණං විසසජෙජසුං. ඛණඩහාලොපි යඤඤවාටෙ කමමං සංවිදහති. අථ නං එකො පුරිසො අරෙ දුටඨ ඛණඩහාල රඤඤා පුතතා විසසජජිතා. තවං අතතනො පුතෙත මාරෙතවා තෙසං ගල ලොහිතෙන යඤඤං යජසසූති ආහ. සො කිං නාම රඤඤා කථනති වෙගෙන ගනතවා ආහ.

පුබෙබව ඛොසි වුතෙතා දුකකරං දුරභිසමභවඤෙචතං,
අථ නො උපකඛටසස යඤඤසස කාරෙසි විකෙඛපං.

සබෙබ වජනති සුගතිං යෙ යජනති යෙපි චෙව යාජෙනති,
යෙචාපි අනුමොදනති යජනතානං එදිසං මහායඤඤනති.

තතථ පුබෙබති මයා තවං පුබෙබව වුතෙතා න තුමහාදිසෙන භීරුක ජාතිකෙන සකකා යඤඤං යජිතුං යඤඤයජනං නාමෙතං දුකකරං දුරභිසමභවනති අථ නො ඉදානි උපකඛටසස පටියතතසස යඤඤසස විකෙඛපං කරෙසි. විකඛමභනතිපි පාඨො. පටිසෙධනති අතථො. මහාරාජ කසමා එවං කරෙසි යතතකා හි යඤඤං යජනති වා යාජෙනති වා අනුමොදනති වා සබෙබ සුගතිමෙව වජනතීති දසෙසති.

සො අනධබාලො රාජා තසස කොධවසිකසස කථං ගහෙතවා ධමමසඤඤී හුතවා පුන පුතෙත ගණහාපෙසි. තතො චනදකුමාරො පිතරං අනුබොධයමානො ආහ.

අථ කිසස ච නො පුබෙබ
සොතථානං බ්‍රාහමණෙ අවාචෙසි,
අථ නො අකාරණසමා
යඤඤතථාය දෙව ඝාතෙසි.

පුබෙබව නො දහරකෙ සමානෙ
න හනෙසි න ඝාතයෙසි,
දහරමහ යොබබනං පතතා
අදූසකා තාත හඤඤම.

හතථිගතෙ අසසගතෙ
සනනදෙධ පසස නො මහාරාජ,
යුදෙධව යුජඣමානෙ
නහි මාදිසා සූරා හොනති යඤඤතථාය.

පචචනෙත වා කුපිතෙ
අටවිසු වා මාදිසෙ නියොජෙනති,
අථ නො අකාරණසමා
අභූමියං තාත හඤඤම.

යාපි හි තා සකුණියො
වසන්ති තිණඝරානි කත්වාන,
තාසම්පි පියා පුත්තා
අථ නො ත්වං දෙව ඝාතෙසි.

මා තස්ස සද්දහෙසි
න මං ඛණ්ඩහාලො ඝාතයෙ,
මමං හි සො ඝාතෙත්වා
අනන්තරං දෙව තම්පි ඝාතෙය්‍ය.

ගාමවරනිගමවරං දදන්ති භොගම්පිස්ස මහාරාජ,
අථ අග්ගපිණ්ඩිකාපි කුලෙ කුලෙහෙතෙ භුඤ්ජන්ති.

තෙසම්පි තාදිසානං ඉච්ඡන්ති දුබ්භිතුං මහාරාජ,
යෙභුය්‍යෙන එතෙ අකතඤ්ඤුනො බ්‍රාහ්මණා දෙව.

මා නො දෙව අවධි දාසෙ නො දෙහි ඛණ්ඩහාලස්ස,
අපි නිගළබද්ධකාපි හත්ථී අස්සෙ ච පාලෙම.

මා නො දෙව අවධි දාසෙ නො දෙහි ඛණ්ඩහාලස්ස,
අපි නිගළබද්ධකාපි හත්ථිඡකණානි උජ්ඣෙම.

මා නො දෙව අවධි දාසෙ නො දෙහි ඛණ්ඩහාලස්ස,
අපි නිගළබද්ධකාපි අස්සඡකණානි උජ්ඣෙම.

මා නො දෙව අවධි දාසෙ නො දෙහි යස්ස හොන්ති තව කාමා,
අපි රට්ඨා පබ්බජිතා භික්ඛාචරියං චරිස්සාමාති.

තත්ථ **පුබ්බෙති** තාත යදි අහං මාරෙතබ්බො අථ කස්මා අම්හාකං ඤාතිජනෙ පුබ්බෙ මම ජාතකාලෙ බ්‍රාහ්මණො සොත්ථානං අවාචෙසි. තදා කිර ඛණ්ඩහාලො මම ලක්ඛණානි උපධාරෙත්වා ඉමස්ස කුමාරස්ස න කොචි අන්තරායො භවිස්සති තුම්හාකං අච්චයෙන රජ්ජං කාරෙස්සතීති ආහ. ඉච්චස්ස පුරිමෙන පච්ඡිමං න සමෙති. මුසාවාදී එස අථ නො එතස්ස වචනං ගහෙත්වා **අකාරණස්මා** නික්කාරණායෙව යඤ්ඤත්ථාය දෙව ඝාතෙසි. මා අම්හෙ ඝාතයි. අයං හි මයි එකස්මිං වෙරෙන මහාජනං මාරෙතුකාමො සාධුකං සල්ලක්ඛෙහි නරින්දාති. **පුබ්බෙව නොති** මහාරාජ සචෙපි අම්හෙ මාරෙතුකාමො පුබ්බෙව නො දහරකෙ සමානෙ කස්මා සයං වා න හනෙසි. අඤ්ඤෙහි වා න ඝාතාපෙසි. ඉදානි පන මයං දහරා තරුණා පඨමවයෙ ඨිතා පුත්තධීතාහි වඩ්ඪාම එවං භූතා තව අදූසකාව කිං කාරණා හඤ්ඤාමාති. **පස්ස නොති** අම්හෙ වත්තාරෙපි හාතිකෙ පස්ස. **යුජ්ඣමානෙති** පච්චත්ථිකානං නගරං පරිවාරෙත්වා ඨිතකාලෙ අම්හාදිසෙ පුත්තෙන තෙහි සද්ධිං යුජ්ඣමානෙ පස්ස අපුත්තකා හි රාජානො අනාථා නාම හොන්ති. **මාදිසානීති** අම්හාදිසා. **සූරාති** බලවන්තො න යඤ්ඤත්ථාය මාරෙතබ්බා හොන්ති. **නියොජෙන්තීති** තෙසං පච්චාමිත්තානං ගණ්හනත්ථාය යොජෙන්ති.

අථ නොති අථ නු. **අකාරණස්මාති** අකාරණෙන. අභූමියං අනොකාසෙ යෙව තස්මා තාත හඤ්ඤාමාති අත්ථො. **මා තස්ස සද්දහෙසීති** මහාරජ ත්වං මං ඛණ්ඩහාලො න ඝාතයෙති මා තස්ස සද්දහෙය්‍යාසි. **භොගම්පි යස්සාති** භොගම්පි අස්ස බ්‍රාහ්මණජනස්ස රජානො දෙන්ති. **අග්ගපිණ්ඩිකාපීති** අථ තෙ අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩකං ලභන්තා අග්ගපිණ්ඩිකාපි හොන්ති. **යෙසං පීති** යෙසං කුලෙ භුඤ්ජන්ති තෙසම්පි එවරූපානං පිණ්ඩදායකානං දුබ්භිතුං ඉච්ඡන්ති.

රජා කුමාරස්ස විලාපං සුත්වා–

දුක්ඛං ඛො මෙ ජනයථ
විලපන්තා ජීවිතස්ස කාමා හි,
මුඤ්චථ දානි කුමාරෙ
අලම්පි මෙ හොතු පුත්තයඤ්ඤෙනාති.

ඉමං ගාථං වත්වා පුනපි මොචෙසි. ඛණ්ඩහාලො ආගන්ත්වා පුනපි–

පුබ්බෙව ඛොසි වුත්තො
දුක්කරං දුරභිසම්භවඤ්චෙතං,
අථ නො උපක්ඛටස්ස
යඤ්ඤස්ස කාරොසි වික්ඛෙපං.

සබ්බෙ වජන්ති සුගතිං
යෙ යජන්ති යෙපි චෙව යාජෙන්ති,
යෙ චාපි අනුමොදන්ති
යජන්තානං එදිසං මහායඤ්ඤන්ති.

වත්වා පුන ගණ්හාපෙසි. අථස්ස අනුනයනත්ථං කුමාරො ආහ.

යදි කිර යජිත්වා පුත්තෙහි
දෙවලොකං ඉතො චුතා යන්ති,
බ්‍රාහ්මණො තාව යජතු
පච්ඡාපි යජසි තුවං රාජ.

යදි කිර යජිත්වා පුත්තෙහි
දෙවලොකං ඉතො චුතා යන්ති,
එසො ච ඛණ්ඩහාලො
යජතු සකෙහි පුත්තෙහි.

එවං ජානං වො ඛණ්ඩහාලො
කිං පුත්තකෙ න ඝාතෙසි,
සබ්බඤ්ච ඤාතිජනං
අත්තානඤ්ච න ඝාතෙසි.

සබ්බෙ වජන්ති නිරයං
යෙ යජන්ති යෙපි චෙව යාජෙන්ති
යෙ චාපි අනුමොදන්ති
යජන්තානං එදිසං මහායඤ්ඤන්ති.

තත්ථ බ්‍රාහ්මණො නාවාති පඨමං තාව ඛණ්ඩහාලො යජතු. **පුත්තකෙහීති** සකෙහි පුත්තකෙහි. අථෙතස්මිං එවං යජිත්වා දෙවලොකං ගතෙ පච්ඡා ත්වං යජිස්සසි. දෙව සාධුරසභොජනම්පි හි ත්වං අඤ්ඤෙහි වීමංසිතං භුඤ්ජසි පුත්තමාරණංයෙව කස්මා අවීමංසිත්වා කරොසීති දීපෙන්තො එවමාහ. **එවං ජානන්ති** පුත්තධීතරො මාරෙත්වා දෙවලොකං ගච්ඡන්තීති එවං ජානන්තො කිං කාරණා අත්තනො පුත්තෙ ච ඤාතී ච අත්තානඤ්ච න ඝාතෙසි. සචෙහි පරං මාරෙත්වා දෙවලොකං ගච්ඡන්ති අත්තානං මාරෙත්වා බ්‍රහ්මලොකං ගන්තබ්බං භවිස්සති. එවං යඤ්ඤගුණං ජානන්තෙන පරං අමාරෙත්වා අත්තාව මාරෙතබ්බො සියා. අයං පන තථා අකත්වා මං මාරාපෙති ඉමිනාපි කාරණෙන ජාන මහාරාජ යථා එස විනිච්ඡයෙ විලොපං කාතුං අලභන්තො එවං කරොතීති. **එදිසන්ති** එවරූපං පුත්තඝාතයඤ්ඤං.

කුමාරො **එත්තකං** කථෙන්තො පිතරං අත්තනො වචනං ගාහාපෙතුං අසක්කොන්තො රාජානං පරිවාරෙත්වා ඨිතං පරිසං ආරබ්භ ආහ.

කථඤ්ච කිර පුත්තකාමායො
ගහපතයො ඝරණියො ච,
නගරම්හි න උපරවන්ති රාජානං
මා ඝාතයි ඔරසං පුත්තං.

කථඤ්ච කිර පුත්තකාමායො
ගහපතයො ඝරණියො ච,
නගරම්හි න උපරවන්ති රාජානං
මා ඝාතයි අත්‍රජං පුත්තං.

රඤ්ඤොම්හි අත්ථකාමො
හිතො ච සබ්බදා ජනපදස්ස,
න කොචි අස්ස පටිඝං මයා
ජනපදෙ න පවෙදෙතීති.

තත්ථ **පුත්තකාමායොති** ඝරණියො සන්ධාය වුත්තං. ගහපතයො පන පුත්තකාමා නාම හොන්ති. **න උපරවන්තීති** න උපක්කොසන්ති න වදන්ති. **අත්‍රජන්ති** අත්තනො ජාතං. එවං වුත්තෙපි කොචි රඤ්ඤා සද්ධිං කථෙතුං සමත්ථො නාම නාහොසි. **න කොචි අස්ස පටිඝං මයාති** ඉමිනා නො ලද්ධො ගහිතො ඉස්සරියමදෙනවා ඉදං නාම දුක්ඛං කතන්ති කොචි එකොපි මයා සද්ධිං පටිඝං කත්තා නාම නාහොසි. **ජනපදෙ න පවෙදෙතීති** එවං රඤ්ඤො ච ජනස්ස ච අත්ථකාමස්සාපි මම පිතරං අයං ජනපදෙ ගුණසම්පන්නො තෙ පුත්තොති න පවෙදෙති න ජානාපෙතීති අත්ථො.

එවං වුත්තෙපි කොචි කිඤ්චි න කථෙසි. තතො රාජකුමාරො අත්තනො භරියායො තං යාචනත්ථාය උය්‍යොජෙන්තො ආහ.

ගච්ඡථ වො ඝරණියො
තාතඤ්ච වදෙථ ඛණ්ඩහාලඤ්ච,
මා ඝාතෙථ කුමාරෙ
අදූසකෙ සීහසඞ්කාසෙ.

ගච්ඡථ වො ඝරණියො
තාතඤ්ච වදෙථ ඛණ්ඩහාලඤ්ච,
මා ඝාතෙථ කුමාරෙ
අපෙක්ඛිතෙ සබ්බලොකස්සාති.

තා ගන්ත්වා යාචිංසු. රාජා න ඔලොකෙසි. තතො කුමාරො අනාථො හුත්වා විලපන්තො–

යං නූනාහං ජායෙය්‍යං
රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා,
වෙස්සෙසු වා ජායෙය්‍යං
නහජ්ජ මං රාජා යඤ්ඤත්ථාය ඝාතෙය්‍යාති.

වත්වා පුන තා උය්‍යොජෙන්තො ආහ.

සබ්බා සීමන්තිනියො
ගච්ඡථ අය්‍යස්ස ඛණ්ඩහාලස්ස,
පාදෙසු නිපතථ
අපරාධාහං න පස්සාමි.

සබ්බා සීමන්තිනියො
ගච්ඡථ අය්‍යස්ස ඛණ්ඩහාලස්ස,
පාදෙසු නිපතථ
කිං තෙ භන්තෙ මයං අදූසෙමාති.

තත්ථ **අපරාධාහං න පස්සාමීති** අහං ආචරිය ඛණ්ඩහාලස්ස අත්තනො අපරාධං න පස්සාමි. **කිං තෙ භන්තෙති** අය්‍ය ඛණ්ඩහාල මයං තුය්හං කිං දූසයිම්හ. අථ චන්දකුමාරස්ස දෙසො අත්ථි තං ඛමථාති වදථ.

අථ චන්දකුමාරස්ස කණිට්ඨභගිණී සෙලකුමාරී නාම සොකං සන්ධාරෙතුං අසක්කොන්තී පිතු පාදමූලෙ පතිත්වා පරිදෙවි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

කපණං විලපති සෙලා
දිස්වාන භාතරෙ උපනීතත්තෙ,
යඤ්ඤො කිර මෙ උක්ඛිපිතො
තාතෙන සග්ගකාමෙනාති.

තත්ථ **උපනීතත්තෙති** උපනීතසභාවෙ. **උක්ඛිපිතොති** උක්ඛිත්තො. **සග්ගකාමෙනාති** මම භාතරෙ මාරෙත්වා සග්ගං ඉච්ඡන්තෙන. තාත ඉමෙ මාරෙත්වා කිං සග්ගෙන කරිස්සසීති විලපි.

රාජා තස්සාපි කථං න ගණ්හි. තතො චන්දකුමාරස්ස පුත්තො වාසුලො නාම පිතරං දුක්ඛිතං දිස්වා අහං අය්‍යකං යාචිත්වා මම පිතු ජීවිතං දාපෙස්සාමීති රඤ්ඤො පාදමූලෙ පරිදෙවි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ආවත්තන්ති ච පරිවත්තන්ති ච
වාසුලො සම්මුඛා රඤ්ඤො,
මා නො පිතරං අවධි
දහරම්හා අයොබ්බනං පත්තාති.

තත්ථ දහරම්හා අයොබ්බනං පත්තාති දෙව මයං තරුණ දාරකා න තාව යොබ්බනප්පත්තා අම්හෙසුපි තාව අනුකම්පාය අම්හාකං පිතරං මා අවධීති.

රාජා තස්ස පරිදෙවිතං සුත්වා භිජ්ජමානහදයො විය හුත්වා අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි කුමාරං ආලිඞ්ගිත්වා තාත අස්සාසං පටිලභ. විස්සජ්ජෙමි තෙ පිතරන්ති වත්වා ගාථමාහ.

එසො තෙ වාසුල පිතා සමෙහි පිතරං
දුක්ඛං ඛො මෙ ජනයසි විලපන්තො අන්තරපුරස්මිං,
මුඤ්චථදානි කුමාරෙ අලම්පි මෙ හොතු පුත්තයඤ්ඤෙනාති.

තත්ථ අන්තරපුරස්මින්ති රාජනිවෙසනස්ස අන්තරෙ.

පුන **ඛණ්ඩහාලො** ආගන්ත්වා ආහ.

පුබ්බෙව ඛොසි වුත්තො
දුක්කරං දුරභිසම්භවඤ්චෙතං,
අථ නො උපක්ඛටස්ස
යඤ්ඤස්ස කරොසි වික්ඛෙපං.

සබ්බෙ වජන්ති සුගතිං
යෙ යජන්ති යෙපි චෙව යාජෙන්ති,
යෙ චාපි අනුමොදන්ති
යජන්තානං එදිසං මහායඤ්ඤන්ති.

රාජාපි අන්ධබාලො පුන තස්ස වචනෙන පුත්තෙ ගණ්හාපෙසි. තතො ඛණ්ඩහාලො චින්තෙසි. අයං රාජා මුදුචිත්තො කාලෙන ගණ්හාති කාලෙන විස්සජ්ජෙති. පුනපි දාරකානං වචනෙන පුත්තෙ විස්සජ්ජෙය්‍ය යඤ්ඤවාටඤ්ඤෙව නං නෙමීති.

අථස්ස ගමනත්ථාය ගාථමාහ.

සබ්බරතනස්ස යඤ්ඤො
උපක්ඛටො එකරාජ තව පටියත්තො,
අභිනික්ඛමස්සු දෙව
සග්ගං ගතො ත්වං පමොදිස්සසීති.

තස්සත්ථො–මහරජ තව යසස්සී සබ්බරතනෙහි උපක්ඛටො පටියත්තො. ඉදානි තෙ අභිනික්ඛමණකාලො තස්මා අභිනික්ඛම. යසස්සිං යජිත්වා සග්ගං ගතො පමොදිස්සසීති.

තතො බොධිසත්තං ආදාය යඤ්ඤවාට ගමණකාලෙ තස්ස ඔරොධා එකතොව නික්ඛමිංසු. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

දහරා සත්තසතා
එතා පන චන්දකස්ස භරියායො,
කෙසෙ පරිකිරිත්වාන
රොදන්තියො මග්ගමනුයන්ති.

අපරා පන සොකෙන
නික්ඛන්තා නන්දනෙ විය දෙවා,
කෙසෙ පරිකිරිත්වාන
රොදන්තියො මග්ගමනුයන්තීති.

තත්ථ නන්දනෙ විය දෙවාති නන්දනවනෙ චවනදෙවපුත්තං පරිවාරෙත්වා දෙවධීතා විය. තතො පරං තාසං විලාපො හොති.

කාසිකසුචිවත්ථධරා
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තා,
නීයන්ති චන්දසුරියා
යඤ්ඤත්ථාය එකරජස්ස.

කාසිකසුචිවත්ථධරා
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තා,
නීයන්ති චන්දසුරියා
මාතු කත්වා හදයසොකං.

කාසිකසුචිවත්ථධරා
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තා,
නීයන්ති චන්දසුරියා
ජනස්ස කත්වා හදයසොකං.

මංසරසභොජිනො නහාපකසුනහාපිතා
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තා,
නීයන්ති චන්දසුරියා
යඤ්ඤත්ථාය එකරජස්ස.

මංසරසභොජිනො නහාපකසුනහාපිතා
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තා,
නීයන්ති චන්දසුරියා
මාතු කත්වා හදයසොකං.

මංසරසභොජිනො නහාපකසුනහාපිතා
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තා,
නීයන්ති චන්දසුරියා
ජනස්ස කත්වා හදයසොකං.

යස්සු පුබ්බෙ හත්ථිවරධුරගතෙ
හත්ථීහි අනුවජන්ති,
ත්‍යජ්ජ චන්දසුරියා
උභොව පත්තිකා යන්ති.

යස්සු පුබ්බෙ අස්සවරධුරගතෙ
අස්සෙහි අනුවජන්ති,
ත්‍යජ්ජ චන්දසුරියා
උභොව පත්තිකා යන්ති.

යස්සු පුබ්බෙ රථවරධුරගතෙ
රථෙහි අනුවජන්ති,
ත්‍යජ්ජ චන්දසුරියා
උභොව පත්තිකා යන්ති.

යෙහිස්සු පුබ්බෙ නියංසු
තපනීයකප්පනෙහි තුරඞ්ගෙහි,
ත්‍යජ්ජ චන්දසුරියා
උභොව පත්තිකා යන්තීති.

තත්ථ **කාසිකසුචිවත්ථධරාති** කාසියානි සුචීනි වත්ථානි ධාරය මානා. **චන්දසුරියාති** චන්දකුමාරො ච සුරියකුමාරො ච. **නහාපක සුනහාපිතාති** කසාවතචුණ්ණෙන උබ්බට්ටෙත්වා නහාපකෙහි කතපරි කම්මත්තාය සුනහාපිතා. **යස්සූති** අස්සූති නිපාතමත්තං. යෙ කුමාරෙති අත්ථො. **පුබ්බෙති** ඉතො පුබ්බෙ. **හත්ථිවරධුරගතෙති** හත්ථිවරානං ධුර ගතෙ අලඞ්කතහත්ථික්ඛන්ධගතෙති අත්ථො. **අස්සවරධුරගතෙති** අස්ස වරපිට්ඨිගතෙ. **රථවරධුරගතෙති** රථවරමජ්ඣගතෙ. **නියංසූති** නික්ඛමිංසු.

එවං තාසු පරිදෙවන්තීසු යෙව බොධිසත්තං නගරා නීහරිංසු සකලනගරං සඞ්ඛුභිත්වා නික්ඛමිතුං ආරභි. මහාජනෙ නික්ඛමන්තෙ ද්වාරානි නප්පහොන්ති. බ්‍රාහ්මණො අතිබහුං ජනං දිස්වා කො ජානාති කිං භවිස්සතීති නගරද්වාරානි ථකාපෙසි. මහාජනො නික්ඛමිතුං අල භන්තො නගරද්වාරස්ස ආසන්නට්ඨානෙ උය්‍යානං අත්ථි තස්ස සන්තිකෙ මහාවිරවං විරවි. තෙන රවෙන සකුණසඞ්ඝො සඞ්ඛුභිතො ආකාසං පක්ඛන්දි. මහාජනො තං තං සකුණිං ආමන්තෙත්වා විලපන්තො ආහ.

යදි සකුණි මංසමිච්ඡසි
දයස්සු පුබ්බෙන පුප්ඵවතියා,
යජතෙත්ථ එකරාජා
සම්මූළ්හො චතූහි පුත්තෙහි.

යදි සකුණි මංසමිච්ඡසි
දයස්සු පුබ්බෙන පුප්ඵවතියා,
යජතෙත්ථ එකරාජා
සම්මූළ්හො චතූහි කඤ්ඤාහි.

යදි සකුණි මංසමිච්ඡසි
දයස්සු පුබ්බෙන පුප්ඵවතියා,
යජෙතෙත්ථ එකරාජා
සම්මූළ්හො චතූහි මහෙසීහි.

යදි සකුණි මංසමිච්ඡසි
දයස්සු පුබ්බෙන පුප්ඵවතියා,
යජෙතෙත්ථ එකරාජා
සම්මූළ්හො චතූහි ගහපතීහි.

යදි සකුණි මංසමිච්ඡසි
දයස්සු පුබ්බෙන පුප්ඵවතියා,
යජෙතෙත්ථ එකරාජා
සම්මූළ්හො චතූහි හත්ථීහි.

යදි සකුණි මංසමිච්ඡසි
දයස්සු පුබ්බෙන පුප්ඵවතියා,
යජෙතෙත්ථ එකරාජා
සම්මූළ්හො චතූහි අස්සෙහි.

යදි සකුණි මංසමිච්ඡසි
දයස්සු පුබ්බෙන පුප්ඵවතියා,
යජෙතෙත්ථ එකරාජා
සම්මූළ්හො චතූහි උසභෙහි.

යදි සකුණි මංසමිච්ඡසි
දයස්සු පුබ්බෙන පුප්ඵවතියා,
යජෙතෙත්ථ එකරාජා
සම්මූළ්හො සබ්බචතුක්කෙනාති.

තත්ථ **මංසමිච්ඡසීති** අම්භො සකුණි සචෙ මංසමිච්ඡසි පුප්ඵවතියා පුබ්බෙන පුරත්ථිමාය දිසාය යඤ්ඤාවාටො අත්ථි තත්ථ ගච්ඡ. **යජෙතෙත්ථාති** එත්ථ ඛණ්ඩහාලස්ස වචනං ගහෙත්වා සයං සම්මූළ්හො එකරාජා චතූහි පුත්තෙහි යජති. සෙසගාථාසුපි එසෙව නයො.

එවං මහාජනො තස්මිං ඨානෙ පරිදෙවිත්වා බොධිසත්තස්ස වසනට්ඨානං ගන්ත්වා පාසාදං පදක්ඛිණං කරෙන්තො අන්තෙපුරකූටාගාරඋය්‍යානාදීනිච පස්සන්තො ගාථාහි පරිදෙවි.

අයමස්ස පාසාදො ඉදං අන්තෙපුරං සුරමණීයං,
තෙදානි අය්‍යපුත්තා චත්තාරො වධාය නින්නීතා.

ඉදමස්ස කූටාගාරං සොවණ්ණං පුප්ඵමල්‍යවිකිණ්ණං
තෙදානි අය්‍යපුත්තා චත්තාරො වධාය නින්නීතා.

ඉදමස්ස උය්‍යානං සුපුප්ඵිතං සබ්බකාලිකං රම්මං
තෙදානි අය්‍යපුත්තා චත්තාරො වධාය නින්නීතා.

ඉදමස්ස අසොකවනං සුපුප්ඵිතං සබ්බකාලිකං රම්මං,
තෙදානි අය්‍යපුත්තා චත්තාරො වධාය නිය්‍යන්ති.

ඉදමස්ස කණිකාරවනං සුපුප්ඵිතං සබ්බකාලිකං රම්මං,
තෙදානි අය්‍යපුත්තා චත්තාරො වධාය නිය්‍යන්ති.

ඉදමස්ස පාටලිවනං සුපුප්ඵිතං සබ්බකාලිකං රම්මං,
තෙදානි අය්‍යපුත්තා චත්තාරො වධාය නිය්‍යන්ති.

ඉදමස්ස අම්බවනං සුපුප්ඵිතං සබ්බකාලිකං රම්මං,
තෙදානි අය්‍යපුත්තා චත්තාරො වධාය නිය්‍යන්ති.

අයමස්ස පොක්ඛරණී සඤ්ඡන්නා පදුමපුණ්ඩරීකෙහි,
නාවාච සොවණ්ණවිකතා පුප්ඵාවලියා චිත්තා සුරම්මණීයා;
තෙදානි අය්‍යපුත්තා චත්තාරො වධාය නිය්‍යන්තීති.

තත්ථ **තෙදානීති** ඉදානි තෙ චන්දකුමාරපමුඛා අම්හාකං අය්‍යපුත්තා එවරූපං පාසාදං ඡඩ්ඩෙත්වා වධාය නීයන්ති. **සොවණ්ණවිකතාති** සුවණ්ණවිකතා සුවණ්ණඛචිතා.

එත්තකෙසු ඨානෙසු විලපිත්වා පුන හත්ථිසාලාදීනි උපසඞ්කමිත්වා ආහංසු.

ඉදමස්ස හත්ථිරතනං එරාවණො ගජො බලී දන්තී,
තෙදානි අය්‍යපුත්තා චත්තාරො වධාය නිය්‍යන්ති.

ඉදමස්ස අස්සරතනං එකඛුරො අස්සො,
තෙදානි අය්‍යපුත්තා චත්තාරො වධාය නිය්‍යන්ති.

අයමස්ස අස්සරථො සාලියනිග්ඝොසො සුභො රතනවිචිත්තො,
යත්ථස්සු අය්‍යපුත්තා සොභිංසු නන්දනෙ විය දෙවා;
තෙදානි අය්‍යපුත්තා චත්තාරො වධාය නිය්‍යන්ති.

කථං නාම සාමසමසුන්දරෙහි චන්දනමරකතගත්තෙහි,
රාජා යජිස්සතෙ යඤ්ඤං සම්මූළ්හො චතූහි පුත්තෙහි.

කථං නාම සාමසමසුන්දරාහි චන්දනමරකතගත්තාහි,
රාජා යජිස්සතෙ යඤ්ඤං සම්මූළ්හො චතූහි කඤ්ඤාහි.

කථං නාම සාමසමසුන්දරාහි චන්දනමරකතගත්තාහි,
රාජා යජිස්සතෙ යඤ්ඤං සම්මූළ්හො චතූහි මහෙසීහි.

කථං නාම සාමසමසුන්දරෙහි චන්දනමරකතගත්තෙහි,
රාජා යජිස්සතෙ යඤ්ඤං සම්මූළ්හො චතූහි ගහපතීහි.

යථා හොන්ති ගාමනිගමා සුඤ්ඤා අමනුස්සකා බ්‍රහාරඤ්ඤා,
තථා හෙස්සති පුප්ඵවතියා යිට්ඨෙසු චන්දසූරියෙසූති.

තත්ථ **එරාවණොති** තස්ස හත්ථිනො නාමං. **එකඛුරොති** අභින්නඛුරො. **සාලියනිග්ඝොසොති** ගමනකාලෙ සාලියානං විය මධුරෙන නිග්ඝොසෙන සමන්නාගතො. **කථං නාමාති** කෙන නාම කාරණෙන.

සාමසමසුන්දරෙහීති සුවණ්ණසාමෙහි අඤ්ඤමඤ්ඤං ජාතියා සමෙහි නිද්දොසතාය සුන්දරෙහි. **චන්දනමරකතගණ්ඩතාගීති** ලොහිතචන්දන ලිත්තගත්තෙහි. **බ්‍රහාරඤ්ඤෙති** යථා තෙ ගාමනිගමා සුඤ්ඤා නිම්මනුස්සා බ්‍රහාරඤ්ඤා හොන්ති. තථා පුප්ඵවතියාපි **යඤ්ඤෙ සිට්ඨෙ** රාජපුත්තෙසු සුඤ්ඤා අරඤ්ඤසදිසා භවිස්සතීති බහි නික්ඛමිතුං අලභන්තා අන්තො නගරෙ යෙව චරිත්වා පරිදෙවිංසු.

බොධිසත්තො යඤ්ඤවාටං නීතො. අථස්ස මාතා ගොතමීදෙවී නාම පුත්තානං මෙ ජීවිතං දෙහි දෙවාති රඤ්ඤො පාදමූලෙ පවට්ටිත්වා පරිදෙවමානා ආහ.

උම්මත්තිකා භවිස්සාමි
භූනහතා පංසුනාව පරිකිණ්ණා,
සචෙ චන්දවරං හන්ති
පාණා මෙ දෙව නිරුජ්ඣන්ති.
උම්මත්තිකා භවිස්සාමි
භූනහතා පංසුනා ච පරිකිණ්ණා,
සචෙ සූරියවරං හන්ති
පාණා මෙ දෙව නිරුජ්ඣන්තීති.

තත්‍ථ **භූනහතාති** හතවඩ්ඪි. **පංසුනා ච පරිකිණ්ණාති** පංසු පරිකිණ්ණසරීරා උම්මත්තිකා හුත්වා විචරිස්සාමි.

එවං පරිදෙවන්තී රඤ්ඤො සන්තිකා කිඤ්චි කථං අලභිත්වා මම පුත්තො තුම්හාකං කුජ්ඣිත්වා ගතො භවිස්සති කිස්ස නං න නිවත්තෙථාති කුමාරස්ස චතස්සො භරියායො ආලිඞ්ගිත්වා පරිදෙවන්තී ආහ.

කින්නුමා න රමයෙය්‍යුං
අඤ්ඤමඤ්ඤං පියං වදා,
සට්ඨියා ඔපරක්ඛීච
පොක්ඛරක්ඛීච නාසිකා.
චන්දසූරියෙසු නච්චන්තියො
සමො තාසං න විජ්ජතීති.

තත්‍ථ **කින්නුමා නිරමයෙය්‍යුන්ති** කෙන නු කාරණෙන ඉමා සට්ඨියාති ආදිකා චතස්සො අඤ්ඤමඤ්ඤං පියං වදා චන්දසූරියකුමාරානං සන්තිකෙ නච්චන්තියො ගායන්තියො මම පුත්තෙ න රමාපයිංසු. උක්කණ්ඨාපයිංසු. සකලජම්බුදීපස්මිං හි නච්චෙ වාදිතෙ වා සමො අඤ්ඤො කොචි තාසං න විජ්ජතීති අත්‍ථො.

ඉති සා සුණ්හාහි සද්ධිං පරිදෙවිත්වා අඤ්ඤං ගහෙතබ්බං ගහණං අපස්සන්තී ඛණ්ඩහාලං අක්කොසමානා අට්ඨ ගාථා අභාසි.

ඉමං මය්හං හදයසොකං
පටිමුච්චතු ඛණ්ඩහාල තව මාතා,
යො මය්හං හදයසොකො
චන්දස්මිං වධාය නින්නීතෙ.

ඉමං මය්හං හදයසොකං
පටිමුඤ්චතු ඛණ්ඩහාල තව මාතා,
යො මය්හං හදයසොකො
සුරියස්මිං වධාය නීතානීතෙ.

ඉමං මය්හං හදයසොකං
පටිමුඤ්චතු ඛණ්ඩහාල තව ජායා,
යො මය්හං හදයසොකො
චන්දස්මිං වධාය නීතානීතෙ.

ඉමං මය්හං හදයසොකං
පටිමුඤ්චතු ඛණ්ඩහාල තව ජායා,
යො මය්හං හදයසොකො
සුරියස්මිං වධාය නීතානීතෙ.

මා පුත්තෙ මා ච පතිං
අද්දක්ඛි ඛණ්ඩහාල තව මාතා,
යො ඝාතෙසි කුමාරෙ
අදූසකෙ සීහසඞ්කාසෙ.

මා පුත්තෙ මා ච පතිං
අද්දක්ඛි ඛණ්ඩහාල තව මාතා,
යො ඝාතෙසි කුමාරෙ
අපෙක්ඛිතෙ සබ්බලොකස්ස.

මා පුත්තෙ මා ච පතිං
අද්දක්ඛි ඛණ්ඩහාල තව ජායා,
යො ඝාතෙසි කුමාරෙ
අදූසකෙ සීහසඞ්කාසෙ.

මා පුත්තෙ මා ච පතිං
අද්දක්ඛි ඛණ්ඩහාල තව ජායා,
යො ඝාතෙසි කුමාරෙ
අපෙක්ඛිතෙ සබ්බලොකස්සාති.

තත්‍ථ **ඉමං මය්හන්ති** මය්හං ඉමං. **පටිමුඤ්චතූති** පටියාතු පාපුණාතු. **යො ඝාතෙසීති** යො ත්වං ඝාතෙසි. **අපෙක්ඛිතෙති** සබ්බලොකෙන ඔලොකිතෙ දිස්සමානෙ මාරෙසීති අත්‍ථො.

බොධිසත්තො ගන්ධබ්බ්‍වාටෙ පිතරං ආයාචන්තො ආහ.

මා නො දෙව අවධි
දූසෙ නො දෙහි ඛණ්ඩහාලස්ස,
අපි නිගලබන්ධකාපි
හත්‍ථී අස්සෙ ච පාලෙම.

මා නො දෙව අවධි
දුසෙ නො දෙහි බණ්ඩහාලස්ස,
අපි නිගලබන්ධකාපි
හත්ථිවජ්ජකණානි උජ්ජෙම.

මා නො දෙව අවධි
දුසෙ නො දෙහි බණ්ඩහාලස්ස,
අපි නිගලබන්ධකාපි
අස්සවජ්ජකණානි උජ්ජෙම.

මා නො දෙව අවධි
දුසෙ නො දෙහි යස්ස හොන්ති තව කාමා,
අපි රට්ඨා පබ්බජිතා
භික්ඛාචරියං චරිස්සාම.

දිබ්‍යං උපයාචන්ති
පුත්තත්ථිකා දලිද්දාපි නාරියො,
පටිභාණානිපි හිත්වා
පුත්තෙ න හි ලභන්ති එකච්චා.

අස්සාසකානි කරෙන්ති
පුත්තා නො ජායන්තු තතො පුත්තා,
අථ නො අකාරණස්මා
යඤ්ඤත්ථාය දෙව ඝාතෙසි.

උපයාචිතකෙන පුත්තං
ලභන්ති මා තාත නො අඝාතෙසි,
මා කිච්ඡාලද්ධකෙහි
පුත්තෙහි යජිත්ථො ඉමං යඤ්ඤං.

උපයාචිතකෙන පුත්තං
ලභන්ති මා තාත නො අඝාතෙසි,
මා කපණලද්ධකෙහි
පුත්තෙහි අම්මාය නො විප්පවාසෙහිති.

තත්ථ **දිබ්‍යන්ති** දෙව අපුත්තිකා දලිද්දාපි නාරියො පුත්තත්ථිකා හුත්වා බහුං පණ්ණාකාරං හරිත්වා පුත්තං වා ධීතරං වා ලභාමාති දිබ්‍යං උපයාචන්ති. **පටිභාණානිපි හිත්වාති** දෙහළානි ඡඩ්ඩෙත්වාපි. අලභිත්වාපීති අත්ථො. ඉදං වුත්තං හොති- මහාරාජ නාරීනං හි උප්පන්නං දෙහළං අලභිත්වා ගබ්භො සුස්සිත්වා නස්සති. තත්ථ එකච්චා පුත්තෙ අලභමානා කාචි ලද්ධම්පි දෙහළං පහාය අපරිභුඤ්ජිත්වා න ලභන්ති කාචි දෙහළං අලභමානාව න ලභන්ති. මය්හං පන මාතා උප්පන්නං දෙහළං ලභිත්වා පරිභුඤ්ජිත්වා උප්පන්නං ගබ්භං අනාසෙත්වා පුත්තෙ පටිලභි. එවං පටිලද්ධෙ මා නො අවධීති යාචති. **අස්සාස කානීති** මහාරාජ ඉමෙ සත්තා ආසං කරෙන්ති කින්ති පුත්තා නො

ජාගහතූති. **තතොපුත්තාති** පුත්තානම්පි නො පුත්තා ජායන්තූති. **අථ නො අකාරණස්මාති** අථ ත්වං අමෙහ අකාරණෙන යඤ්ඤත්ථාය ඝාතෙසීති. **උපසාවිතකෙනාති** දෙවතානං ආයාචනෙන. **කපණ ලද්ධකෙහිති** කපණාය හුත්වා ලද්ධකෙහි. **පුත්තකෙහිති** අමෙහහි සද්ධිං අමහාකං අම්මාය මා විප්පවාසෙහි මං නො මාතරා සද්ධිං විප්පවාසං කරීති වදති.

සො එවං වදන්තොපි පිතු සන්තිකා කිඤ්චි වචනං අලභිත්වා මාතු පාදමූලෙ නිපජ්ජිත්වා පරිදෙවමානො ආහ.

> බහුදුක්ඛපොසියා චන්දං
> අම්ම ! තුවං ජීයසෙ පුත්තං,
> වන්දාමි බො තෙ පාදෙ
> ලභතං තාතො පරලොකං.
>
> හන්ද ච මං උපගුහ
> පාදෙ තෙ අම්ම වන්දිතුං දෙහි,
> ගච්ඡාමිදානි පවාසං
> යඤ්ඤත්ථාය එකරාජස්ස.
>
> හන්ද ච මං උපගුහ
> පාදෙ තෙ අම්ම වන්දිතුං දෙහි,
> ගච්ඡාමිදානි පවාසං
> මාතු කත්වා හදයසොකං.
>
> හන්ද ච මං උපගුහ
> පාදෙ තෙ අම්ම වන්දිතුං දෙහි,
> ගච්ඡාමිදානි පවාසං
> ජනස්ස කත්වා හදයසොකන්ති.

තත්ථ **බහුදුක්ඛපොසියාති** බහූහි දුක්ඛෙහි පොසිතා. **චන්දන්ති** මං චන්දකුමාරං පොසිත්වා ඉදානි අම්ම ත්වං ජීයසෙ පුත්තං. **ලභතං තාතො පරලොකන්ති** පිතා මෙ භොගසම්පන්නං පරලොකං ලභතු. **උපගුහාති** ආලිඞ්ග පරිස්සජ. **පවාසන්ති** පුන අනාගමනතාය අච්චන්ත විප්පවාසං.

අථස්ස මාතා පරිදෙවන්තී චතස්සො ගාථා අභාසි.

> හන්ද ච පදුමපත්තානං
> මොළිං බන්ධස්සු ගොතමිපුත්ත,
> චම්පකදලිවීතිමිස්සායො
> එසා තෙ පොරාණියා පකති.
>
> හන්ද ච විලෙපනන්තෙ
> පච්ඡිමකං චන්දනං විලිම්පස්සු.
> යෙහි ච සුවිලිත්තො
> සොභසි රාජපරිසාය.

හන්ද ච මුදුකානි වත්ථානි
පච්ඡිමකං කාසිකං වාසෙහි,
යෙහි ච සුනිවත්ථො
සොභසි රාජපරිසාය.

මුත්තාමණිකනකවිභූසිතානි
ගණ්හස්සු හත්ථාභරණානි,
යෙහි ච හත්ථාභරණෙහි
සොභසි රාජපරිසායාති.

තත්ථ **පදුමපත්තානන**ාති පදුමපත්තවෙඨනං නාමෙතං පසාධනං තං සන්ධායෙවමාහ. තව විප්පකිණ්ණමොළිං උක්ඛිපිත්වා පදුමපත්තවෙඨනෙන යොජෙත්වා බන්ධාති අත්ථො. **ගොතමිපුත්ත**ාති චන්දකුමාරං ආලපති. **චම්පකදලිවීතිමිස්සායො**ති අබ්භන්තරිමෙහි චම්පකදලෙහි මිස්සිතා වණ්ණගන්ධසම්පන්නා නානාපුප්ඵමාලා පිළන්ධස්සු එසා තව පොරාණිකා පකති තමෙව භුඤ්ජස්සු පුත්තාති පරිදෙවති. **යෙහිවා**ති යෙහි ලොහිතචන්දනවිලෙපනෙහි විලිත්තො රාජපරිසාය සොභසි. තානි විලිම්පස්සූති අත්ථො. **කාසික**ානීති සතසහස්සග්ඝනකං කාසිකවත්ථං. **ගණ්හස්සූ**ති පිළන්ධස්සු.

ඉදානිස්ස චන්දානාම අග්ගමහෙසී පාදමූලෙ නිපජ්ජිත්වා පරිදෙවමානා ආහ.

නාහන්නූනායං රට්ඨපාලො
භූමිපති ජනපදස්ස දායාදො.
ලොකිස්සරො මහන්තො
පුත්තෙසු සිනෙහං ජනයතීති.

තං සුත්වා රාජා ගාථමාහ.

මය්හං පියා පුත්තා
අත්තාපි පියො තුම්හෙ ච භරියායො,
සග්ගඤ්ච පත්ථයානො
තෙන මහං ඝාතයිස්සාමීති.

තස්සත්ථො-කිං කාරණා පුත්තසිනෙහං න ජනෙමි න කෙවලං ගොතමියාව අථ ඛො මය්හං පියා පුත්තා තථා අත්තා ච තුම්හෙ ච සුණ්හායො භරියායො ච මෙ පියා යෙව. එවං සන්තෙපි **සග්ගඤ්ච පත්ථයානො**ති අහං සග්ගං පත්ථයාමි. තෙන කාරණෙන එතෙ ඝාතෙස්සාමි මා චින්තයිත්ථ සබ්බෙපෙතෙ මයා සද්ධිං දෙවලොකෙ එකතො භවිස්සන්තීති.

චන්දු ආහ.

මං පඨමං ඝාතෙහි
මා මෙ හදයං දුක්ඛං අඵාලෙසි,
අලඞ්කතො සුන්දරකො
පුත්තො තව දෙව සුඛුමාලො.

හන්දය්‍ය මං හනස්සු
සලොකා වජ්දියෙන හෙස්සාමි,
පුඤ්ඤං කරස්සු විපුලං
විචරම උභොව පරලොකෙති.

තත්‍ථ **පඨමන්**ති දෙව මම සාමිකතො පඨමතරං මං ඝාතෙහි. **දුක්ඛන්**ති චන්දස්ස මරණදුක්ඛං මම හදයං මා අඵාලෙසි. **අලඩකණතොති** අයං මම එකොව අලං පරියත්තොනාති එවං අලඩකතො එවරූපං නාම පුත්තං මා ඝාතයි මහාරාජාති දීපෙති. **හන්දය්‍යාති** හන්ද අය්‍ය රාජානං ආලපන්ති එවමාහ. **සලොකාති** වජ්දියෙන සද්ධිං සලොකා භවිස්සාමි. **විචරාම උභොව පරලොකෙති** තයා එකතො ඝාතිතා උභොපි පරලොකෙ සුඛං අනුභවන්තා විචරාම. මා නො සඝගන්තරායං අකාසි.

රාජා ආහ.

මා ත්වං මතෙ රුච්චි
බහුකා තව දෙවරා විසාලක්ඛි,
තෙ තං රමයිස්සන්ති
යිට්ඨස්මිං ගොතමීපුත්තෙති.

තත්‍ථ **මා ත්වං චන්දෙ රුච්චීති** මා ත්වං අත්තනො මරණං රොචෙසි. **මා රුජ්ජීතිපි** පාඨො. මාරොදීති අත්‍ථො. **දෙවරාති** පතිභාතුකා. තතොපරං සත්‍ථා-

එවං වුත්තෙ චන්දා
අත්තානං හනති තත්‍ථ තලකෙහීති.

උපඩ්ඪගාථමාහ.

තතො පරං භාස්සායෙව විලාපො හොති.

අලමත්‍ථු ජීවිතෙන
පාගාමි විසං මරිස්සාමි.

තහන්නුනිමස්ස රඤ්ඤො
මිත්තා මච්චා ච විජ්ජරෙ සුහදා,
යෙන වදන්ති රාජානං
මා ඝාතයි ඔරසෙ පුත්තෙ.

තහන්නුනිමස්ස රඤ්ඤො
ඤාතී මිත්තාව විජ්ජරෙ සුහදා,
යෙන වදන්ති රාජානං
මා ඝාතයි අත්‍රජෙ පුත්තෙ.

ඉමෙ තෙපි මය්හං පුත්තා
ගුණිනො කායූරධාරිනො රාජ,
තෙහිපි යජස්සු යඤ්ඤං
අථ මුඤ්චතු ගොතමීපුත්තෙ.

බිලසතං මං කත්වා
යජස්සු සත්තධා මහාරාජ,
මා ජෙට්ඨපුත්තමවධි
අදූසකං සීහසඞ්කාසං.

බිලසතං මං කත්වා
යජස්සු සත්තධා මහාරාජ,
මා ජෙට්ඨපුත්තමවධි
අපෙක්ඛිතං සබ්බලොකස්සාති.

තත්ථ එවතති එවං අඞ්ගාලෙත එකරාජෙන වුත්තෙන. **භණතීති** දෙව කිං නාමෙතං කථෙසීති වත්වා හත්ථතලෙහි අත්තානං හනති. **පාසාමීති** පිවිසාමි. **ඉමෙ තෙපීති** ඉමෙපි වාසුලකුමාරං ආදි කත්වා සෙසදුරකෙ හත්ථෙ ගහෙත්වා රඤ්ඤො පාදමූලෙ ඨිතා එවමාහ. **ගුණිනොති** මාලාගුණෙහි ආභරණෙහි සමන්නාගතා. **කායූරධාරිනොති** කායූරපසාධනධරා. **බිලසතන්ති** මහාරාජ මං ඝාතෙත්වා කොට්ඨාසං කත්වා සත්තධා සත්තසු ඨානෙසු යඤ්ඤං යජ.

ඉති සා රඤ්ඤො සන්තිකෙ ඉමාහි ගාථාහි පරිදෙවිත්වා අස්සාසං අලභමානා බොධිසත්තස්සෙව සන්තිකං ගන්ත්වා පරිදෙවමානා අට්ඨාසි. අථ තං සො ආහ චන්දෙ මයි ජීවමානෙ තුය්හං තස්මිං තස්මිං සුභණිතෙ සුකථිතෙ උච්චාවචානි මණිමුත්තාදීනි බහූනි ආභරණානි දින්නානි අජ්ජ පන තෙ ඉදං පච්ඡිමං දානන්ති සරීරාරූළ්හං ආභරණං දම්මි ගණ්හාහි තන්ති.

ඉමමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

බහුකා තව දින්නා ආභරණා
උච්චාවචා සුභණිතම්හි,
මුත්තාමණිවෙළුරියා
ඉදං තෙ පච්ඡිමකං දානන්ති.

චන්දා දෙවීපි තං සුත්වා තතොපරං නවහි ගාථාහි විලපි.

යෙසං පුබ්බෙ ඛන්ධෙසු
ඵුල්ලමාලාගුණා විවත්තිංසු,
තෙසජ්ජ පීතනිසිතො
නෙත්තිංසො විවත්තිස්සති ඛන්ධෙසු.

යෙසං පුබ්බෙ ඛන්ධෙසු
චිත්‍රමාලාගුණා විවත්තිංසු,
තෙසජ්ජ පීතනිසිතො
නෙත්තිංසො විවත්තිස්සති ඛන්ධෙසු.

අචිරා වත නෙත්තිංසො
විවත්තිස්සති රාජපුත්තානං ඛන්ධෙසු,
අථ මම හදයං න ඵලති
තාව දළ්හබන්ධනඤ්ච මෙ ආසි.

කාසිකසුචිවත්ථධරො
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තො,
නියාථ චන්දසුරියා
යඤ්ඤත්ථාය එකරාජස්ස.

කාසිකසුචිවත්ථධරා
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තා,
නියාථ චන්දසුරියා
මාතු කත්වා හදයසොකං.

කාසිකසුචිවත්ථධරා
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තා,
නියාථ චන්දසුරියා
ජනස්ස කත්වා හදයසොකං.

මංසරස භොජිනො නහාපකසුනහාතා
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තා,
නියාථ චන්දසුරියා
යඤ්ඤත්ථාය එකරාජස්ස.

මංස රසභොජිනො නහාපකසුනහාතා
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තා,
නියාථ චන්දසුරියා
මාතු කත්වා හදයසොකං.

මංසරස භොජිනො නහාපකසුනහාතා,
කුණ්ඩලිනො අගළුචන්දනවිලිත්තා,
නියාථ චන්දසුරියා
ජනස්ස කත්වා හදයසොකන්ති.

තත්ථ **මාලාගුණාති** පුප්ඵදාමානි. **කෙසජ්ජාති** තෙසං අජ්ජ. **නෙත්තිංසොති** අසි. **වත්තිස්සන්ති** පතිස්සති. **අචිරවත්තාති** අචිරෙන වත. **න ඵලතීති** න භිජ්ජති. **නාවදලබද්ධනංච මෙ ආසීති** අති විය පිරබද්ධනං මෙ හදයං භවිස්සතීති අත්ථො. **නියාථාති** ගච්ඡථ.

එවං තස්සා පරිදෙවනතියාව යඤ්ඤාවාටෙ සබ්බකම්මං නිට්ඨාසි. රාජපුත්තං ගීවං නාමෙත්වා නිසීදාපෙසුං. ඛණ්ඩහාලො සුවණ්ණපාතිං උපනාමෙත්වා ඛග්ගං ආදාය තස්ස ගීවං කන්තිස්සාමීති අට්ඨාසි. තං දිස්වා චන්දදෙවී අඤ්ඤං මෙ සරණං නත්ථි අත්තනො සච්චබලෙන සාමිකස්ස සොත්ථිං කරිස්සාමීති අඤ්ජලිම්පග්ගය්හ පරිසාය අන්තරෙන චරන්තී සච්චකිරියං අකාසි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සබ්බස්මිං උපක්ඛටස්මිං
නිසීදිතෙ චන්දියස්මිං යඤ්ඤත්ථාය,
පඤ්චාලරාජධීතා
පඤ්ජලිකා සබ්බපරිසමනුපරියාසි.

යෙන සච්චෙන ඛණ්ඩහාලො
පාපකම්මං කරොති දුම්මෙධො,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන
සමඞ්ගිනී සාමිකෙන හොමි.

යෙධත්ථි අමනුස්සා
යානි ච යක්ඛභූතභව්‍යානි,
කරොන්තු මෙ වෙය්‍යාවටිකං
සමඞ්ගිනී සාමිකෙන හොමි.

යා දෙවතා ඉධාගතා
යානි ච යක්ඛ භූතභව්‍යානි,
සරණෙසිනිං අනාථං
තායථ මං යාචාමහං පතිමාහං අජිය්‍යන්ති.

තත්ථ **සබ්බස්මිං උපක්ඛටස්මින්ති** සබ්බස්මිං යඤ්ඤසම්භාරෙ සජ්ජිතෙ පටියත්තෙ. **සමඞ්ගිනී**ති සම්පයුත්තා එකසංවාසා. **යෙධත්ථී**ති යෙ ඉධ අත්ථි. **යක්ඛභූතභව්‍යානී**ති දෙවසඞ්ඛාතයක්ඛා ච වඩ්ඪිත්වා ඨිතසත්තසඞ්ඛාතා භූතා ච ඉදානි වඩ්ඪනකසඞ්ඛාතානි භව්‍යානි ච. **වෙය්‍යාවටික**න්ති මය්හං වෙය්‍යාවච්චං කරොන්තු. **තායථම**න්ති රක්ඛථ මං. **යාචාමහ**න්ති අහං වො යාචාමි. **පතිමාහ**න්ති පතිං අහං මා අජිය්‍යං.

සක්කො දෙවරාජා තස්සා පරිදෙවසද්දං සුත්වා තං පවත්තිං ඤත්වා ජලිතං අයකූටං ආදාය ගන්ත්වා රාජානං තාසෙත්වා සබ්බෙ විස්සජ්ජාපෙසි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තං සුත්වා අමනුස්සො
අයොකූටං පරිබ්භමෙත්වාන,
භයමස්ස ජනයන්තො
රාජානං ඉදමබ්‍රවි.

බුජ්ඣස්සු ඛො රාජකලි
මාතාහං මත්ථකං නිතාලෙමි,
මා ජෙට්ඨපුත්තමවධි
අදූසකං සීහසඞ්කාසං.

කො තෙ දිට්ඨො රාජකලි
පුත්තභරියායො හඤ්ඤමානා
සෙට්ඨී ච ගහපතයො
අදූසකා සග්ගකාමා හි.

තං සුත්වා ඛණ්ඩහාලො
රාජා ච අබ්භුතමිදං දිස්වාන,
සබ්බෙසං බන්ධනානි මොචෙසුං
යථා තං අපාපානං.

සබ්බෙසු විප්පමුත්තෙසු
යෙ තත්ථ සමාගතා තදා ආසුං,
සබ්බෙ එකෙකලෙඩ්ඩුකමදංසු
එස වධො ඛණ්ඩහාලස්සාති.

තත්ථ **අම්බහුසොති** සක්කො දෙවරාජා. **බුජ්ඣස්සූති** ජාන සල්ලක්ඛෙහි. **රාජකලීති** රාජමුද්ධ කාළකණ්ණි රාජලාමක. **මානා හනාති** පාපරාජ මුද්ධ මා තෙ අහං මත්ථකං නිතාළෙමි. **කො තෙ දිට්ඨොති** කුහිං තයා දිට්ඨපුබ්බො. **සඞ්ගහකාමාහීති** එත්ථ හීති නිපාතමත්තං. සඞ්ගහකාමා සඞ්ගහං පත්ථයමානාති අත්ථො. **තං සුත්වාති** භික්ඛවෙ සක්කස්ස වචනං ඛණ්ඩහාලො සුත්වා. **අබ්භුතමිදන්ති** රාජා ච ඉදං සක්කදස්සනං පුබ්බෙ අභූතපුබ්බං දිස්වා. **යථා තන්ති** යථා අපායානං මොචෙන්ති එවමෙව මොචෙසුං. **සබ්බෙ එකෙකලෙඩ්ඩුකමදංසූති** භික්ඛවෙ යත්තකා තස්මිං යඤ්ඤවාටෙ සමාගතා සබ්බෙ එකතොලාහලං කත්වා ඛණ්ඩහාලස්ස එකෙකලෙඩ්ඩුප්පහාරං අදංසු. **එස වධොති** එසො ඛණ්ඩහාලස්ස වධො අහොසි. තත්ථෙව තං ජීවිතක්ඛයං පාපයිංසූති අත්ථො.

තං පන මාරෙත්වා මහාජනො රාජානං මාරෙතුං ආරභි. බොධිසත්තො පිතරං පරිස්සජිත්වා මාරෙතුං න අදාසි. මහාජනො ජීවිතං තාව එතස්ස පාපරඤ්ඤො දෙම ඡත්තං පනස්ස නගරෙ වාසඤ්ච න දස්සාම. චණ්ඩාලං කත්වා බහිනගරෙ වාසාපෙස්සාමාති වත්වා රාජවෙසං හාරෙත්වා කාසාවං නිවාසාපෙත්වා හලිද්දපිලොතිකාය සීසං වෙඨෙත්වා චණ්ඩාලං කත්වා චණ්ඩාලවාටකං පහිණිංසු. යෙ පන තෙ තං පසුඝාතකං යඤ්ඤං යජිංසු චෙව යාජාපෙසුං ච අනුමොදිංසු ච. සබ්බෙ නිරයපරායණා යෙව අහෙසුං.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සබ්බෙ පතිංසු නිරයං
යථා තං පාපකං කරිත්වාන,
නහි පාපකම්මං කත්වා
ලබ්භා සුගතිං ඉතො ගන්තුන්ති.

සොපි ඛො මහාජනො ද්වෙ කාළකණ්ණියො හාරෙත්වා තත්ථෙව අභිසෙකසම්භාරෙ ආහරිත්වා චන්දකුමාරං අභිසිඤ්චි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සබ්බෙසු විප්පමුත්තෙසු
යෙ ච තත්ථ සමාගතා තදා ආසුං,
චන්දං අභිසිඤ්චිංසු
සමාගතා රාජපරිසා ච.

සබ්බෙසු විප්පමුත්තෙසු
යෙ ච තත්ථ සමාගතා තදා ආසුං,
චන්දං අභිසිඤ්චිංසු
සමාගතා රාජකඤ්ඤායො.

සබ්බෙසු විප්පමුත්තෙසු
යෙ ච තත්ථ සමාගතා තදා ආසුං,
චන්දං අභිසිඤ්චිංසු
සමාගතා දෙවපරිසා ච.

සබ්බෙසු විප්පමුත්තෙසු
යෙ ච තත්ථ සමාගතා තදා ආසුං,
චන්දං අභිසිඤ්චිංසු
සමාගතා දෙවකඤ්ඤායො.

සබ්බෙසු විප්පමුත්තෙසු
යෙ ච තත්ථ සමාගතා තදා ආසුං,
චෙළුක්ඛෙපමකරුං
සමාගතා රාජපරිසා ච.

සබ්බෙසු විප්පමුත්තෙසු
යෙ ච තත්ථ සමාගතා තදා ආසුං,
චෙළුක්ඛෙප මකරුං
සමාගතා රාජකඤ්ඤායො.

සබ්බෙසු විප්පමුත්තෙසු
යෙ ච තත්ථ සමාගතා තදා ආසුං,
චෙළුක්ඛෙපමකරුං
සමාගතා දෙවපරිසා ච.

සබ්බෙසු විප්පමුත්තෙසු
යෙ ච තත්ථ සමාගතා තදා ආසුං,
චෙළුක්ඛෙපමකරුං
සමාගතා රාජකඤ්ඤායො.

සබ්බෙසු විප්පමුත්තෙසු
බහු ආනන්දිතො අහු වංසො,
නන්දිප්පවෙසි නගරං
බන්ධනා මොක්ඛො අඝොසිත්ථාති.

තත්ථ **රාජපරිසා චාති** රාජපරිසාපි තීහි සඞ්ඛෙහි අභිසිඤ්චි. රාජකඤ්ඤායොපි ඛත්තියධීතරොපි තං අභිසිඤ්චිංසු. **දෙවපරිසා චාති** සක්කො දෙවරාජා විජයුත්තරසඞ්ඛං ගහෙත්වා දෙවපරිසාය සද්ධිං අභිසිඤ්චි. **දෙවකඤ්ඤායොති** සුජාපි දෙවධීතාහි සද්ධිං අභිසිඤ්චි. **චෙළුක්ඛෙපමකරුන්ති** නානාවණ්ණෙහි වත්ථෙහි ධජෙ උස්සාපෙත්වා උත්තරියානි ආකාසෙ භමෙන්තා චෙළුක්ඛෙපං කරිංසු. **රාජපරිසාති**

ඉතරෙ ච තයො කොට්ඨාසාති අභිසෙකකාරකා චත්තාරොපි කොට්ඨාසා කරිංසු යෙව. **ආනන්දිනො අහුවංසූති** ආමොදිතපමොදිතා අහෙසුං. **නන්දිප්පවෙසිනගරන්ති** චන්දකුමාරස්ස ඡත්තං උස්සාපෙත්වා නගරං පවිට්ඨකාලෙ නගරෙ ආනන්දභෙරි චරි කිං වත්වාති යථා අම්හාකං චන්දකුමාරො බන්ධනා මුත්තො එවමෙවං සබ්බෙ බන්ධනා මුච්චන්තූති. තෙන වුත්තං- **බන්ධනා මොක්ඛො අඝොසිත්ථාති.**

බොධිසත්තො පිතු වට්ටං පට්ඨපෙසි. අන්තො නගරං පන පවිසිතුං න ලභති. පරිබ්බයස්ස ඛීණකාලෙ බොධිසත්තෙ උය්‍යානකීළාදීනං අත්ථාය ගච්ඡන්තෙ තං උපසඞ්කමිත්වා පිතාමහීති න වන්දති. අඤ්ජලිම්පන කත්වා චිරං ජීව සාමීති වදති. කොනාමෙසොති වුත්තෙ ආරොචෙසි. සො පරිබ්බයං දාපෙසි. සො ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙත්වා ආයුපරියොසානෙ දෙවලොකං පූරයමානො අගමාසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි දෙවදත්තො මං එකකං නිස්සාය බහු මාරෙතුං වායාමමකාසීති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා ඛණ්ඩහාලො දෙවදත්තො අහොසි. ගොතමීදෙවී මහාමායා. චන්දා රාහුලමාතා. වාසුලො රාහුලො. සෙලා උප්පලවණ්ණා. සූරො වාමගොත්තො කස්සපො. චන්දසෙනො මොග්ගල්ලානො. සූරියකුමාරො සාරිපුත්තො. චන්දරාජා පන අහමෙවාති.

ඛණ්ඩහාලජාතකං.*

---

22. 6.

යං කිඤ්චි රතනං අත්ථීති ඉදං සත්ථා සාවත්ථියං විහරන්තො උපොසථිකෙ උපාසකෙ ආරබ්භ කථෙසි. තෙ කිර උපොසථදිවසෙ පාතොව උපොසථං අධිට්ඨාය දානං දත්වා පච්ඡාභත්තං ගන්ධමාලාදි හත්ථා ජෙතවනං ගන්ත්වා ධම්මසවණවෙලාය එකමන්තං නිසීදිංසු. සත්ථා ධම්මසභං ආගන්ත්වා අලඞ්කතබුද්ධාසනෙ නිසීදිත්වා භික්ඛුසඞ්ඝං ඔලොකෙසි. භික්ඛුආදීසු පන යෙ ආරබ්භ ධම්මකථා සමුට්ඨාති තෙහි සද්ධිං තථාගතා සල්ලපන්ති තස්මා අජ්ජ උපාසකෙ ආරබ්භ පුබ්බචරියපටිසංයුත්තා ධම්මකථා සමුට්ඨහිස්සතීති ඤත්වා උපාසකෙහි සද්ධිං සල්ලපන්තො උපොසථිකත්ථ උපාසකාති පුච්ඡිත්වා ආම භන්තෙති වුත්තෙ සාධු උපාසකා කල්‍යාණං වො කතං අනච්ඡරියං ඛො පනෙතං යං තුම්හෙ මාදිසං බුද්ධං ඔවාදදායකං ආචරියං ලභන්තා උපොසථං කරෙය්‍යාථ පොරාණකපණ්ඩිතා අනාචරියකාපි මහන්තං යසං පහාය උපොසථං කරිංසු යෙවාති වත්වා තෙහි යාචිතො අතීතං ආහරි.

* ස්‍යා චන්දකුමාරජාතකං,

අතීතෙ බාරාණසියං බ්‍රහ්මදත්තො රජ්ජං කාරෙන්තො පුත්තස්ස රජ්ජං දත්වා තස්ස මහන්තං යසං දිස්වා රජ්ජම්පි මෙ ගණ්හෙය්‍යාති උප්පන්නාසඞ්කො තාත ත්වං ඉතො නික්ඛමිත්වා යත්ථ තෙ රුච්චති තත්ථ වසිත්වා මමච්චයෙන කුලසන්තකං රජ්ජං ගණ්හාහීති ආහ. සො සාධූති පිතරං වන්දිත්වා නික්ඛමිත්වා අනුක්කමෙන යමුනං ගන්ත්වා යමුනාය ච සමුද්දස්ස ච පබ්බතස්ස ච අන්තරෙ පණ්ණසාලං මාපෙත්වා වනමූලඵලාහාරො පටිවසති.

තදා සමුද්දට්ඨකනාගභවනෙ එකා මතපතිකා නාගමාණවිකා අඤ්ඤාසං සපතිකානං යසං ඔලොකෙත්වා කිලෙසං නිස්සාය නාගභවනා නික්ඛමිත්වා සමුද්දතීරෙ චරන්තී රාජපුත්තස්ස පදවලඤ්ජං දිස්වා පදානුසාරෙන ගන්ත්වා තං පණ්ණසාලං අද්දස. තදා රාජපුත්තො ඵලාඵලත්ථාය ගතො හොති. සා පණ්ණසාලං පවිසිත්වා කට්ඨත්ථරිකඤ්ච සෙසපරික්ඛාරෙ ච දිස්වා චින්තෙසි ඉදං එකස්ස පබ්බජිතස්ස වසනට්ඨානං වීමංසිස්සාමි තං සද්ධාය පබ්බජිතො නු ඛො නොති. සචෙ හි සද්ධාය පබ්බජිතො භවිස්සති නෙක්ඛම්මාධිමුත්තො න මෙ අලඞ්කතසයනං සාදියිස්සති. සචෙ කාමාභිරතො භවිස්සති න සද්ධා පබ්බජිතො මම සයනස්මිංයෙව නිපජ්ජිස්සති. අථ නං ගහෙත්වා අත්තනො සාමිකං කත්වා ඉධෙව වසිස්සාමීති.

සා නාගභවනං ගන්ත්වා දිබ්බපුප්ඵානි චෙව දිබ්බගන්ධෙ ච ආහරිත්වා පුප්ඵසයනං සජ්ජෙත්වා පණ්ණසාලාය පුප්ඵූපහාරං කත්වා ගන්ධචුණ්ණං විකිරිත්වා පණ්ණසාලං අලඞ්කරිත්වා නාගභවනමෙව ගතා. රාජපුත්තො සායණ්හසමයෙ ආගන්ත්වා පණ්ණසාලං පවිට්ඨො තං කිරියං දිස්වා කෙන නු ඛො ඉමං සයනං සජ්ජිතන්ති ඵලාඵලං පරිභුඤ්ජිත්වා අහො සුගන්ධානි පුප්ඵානි මනාපං ච කත්වා සයනං පඤ්ඤත්තන්ති න සද්ධාය පබ්බජිතභාවෙන සොමනස්සජාතො පුප්ඵසයනෙ නිපන්නො නිද්දං ඔක්කමිත්වා පුන දිවසෙ සුරියුග්ගමනෙ උට්ඨාය පණ්ණසාලං අසම්මජ්ජිත්වාව ඵලාඵලත්ථාය අගමාසි.

නාගමාණවිකා තස්මිං ඛණෙ ආගන්ත්වා මිලාතානි පුප්ඵානි දිස්වා කාමාධිමුත්තො එස න සද්ධාය පබ්බජිතො සක්කා නං ගණ්හිතුන්ති ඤත්වා පුරාණපුප්ඵානි නීහරිත්වා අඤ්ඤානි පුප්ඵානි ආහරිත්වා නවං සයනං සජ්ජෙත්වා පණ්ණසාලං අලඞ්කරිත්වා චඞ්කමෙ පුප්ඵානි විකිරිත්වා නාගභවනමෙව ගතා. සො තං දිවසම්පි පුප්ඵසයනෙ සයිත්වා පුන දිවසෙ චින්තෙසි කො නු ඛො ඉමං පණ්ණසාලං අලඞ්කරොතීති. සො ඵලාඵලත්ථාය අගන්ත්වාව පණ්ණසාලතො අවිදූරෙ පටිච්ඡන්නො අට්ඨාසි. ඉතරාපි බහූ ගන්ධෙචෙව පුප්ඵානිචාදාය අස්සමපදං අගමාසි.

රාජපුත්තො උත්තමරූපධරං නාගමාණවිකං දිස්වාව පටිබද්ධචිත්තො අත්තානං අදස්සෙත්වාව තස්සා පණ්ණසාලං පවිසිත්වා සයනං සජ්ජනකාලෙ කාසි ත්වන්ති පුච්ඡි. නාගමාණවිකා සාමීති. සසාමිකා අසාමිකාසීති. සාමි අහං අසාමිකා විධවා ත්වං පන කත්ථවාසිකොසීති.

අහං පන බාරාණසියං රඤ්ඤො පුත්තො බ්‍රහ්මදත්තකුමාරො නාම. ත්වං නාගභවනං පහාය කස්මා විචරසීති. සාමි අහං සසාමිකානං නාගමාණවිකානං යසං ඔලොකෙත්වා කිලෙසං නිස්සාය උක්කණ්ඨිතා. තතො නික්ඛමිත්වා සාමිකං පරියෙසන්තී චරාමීති. අහම්පි න සද්ධා පබ්බජිතො පිතරා පන නීහටත්තා ඉධ ආගන්ත්වා වසාමි. ත්වං මා චින්තයි අහං තෙ සාමිකො භවිස්සාමි උභොපි ඉධ සමග්ගවාසං වසිස්සාමාති. සා සාධූති සම්පටිච්ඡි.

තතො පට්ඨාය තෙ උභොපි තත්ථෙව සමග්ගවාසං වසිංසු. සා අත්තනො ආනුභාවෙන මහාරහං ගෙහං මාපෙත්වා මහාරහං පල්ලඞ්කං ආහරිත්වා සයනං පඤ්ඤපෙසි. තතො පට්ඨාය මූලඵලං න ඛාදි. දිබ්බත්තපාණමෙව අහොසි. අපරභාගෙ නාගමාණවිකා ගබ්භං පටිලභිත්වා පුත්තං විජායි. තස්ස සාගරබ්‍රහ්මදත්තොති නාමං කරිංසු. තස්ස පදසාගමණකාලෙ නාගමාණවිකා ධීතරං විජායි. තස්සා සමුද්දතීරෙ ජාතත්තා සමුද්දජාති නාමං කරිංසු.

අථෙකො බාරාණසීවාසී වනචරකො තං ඨානං පත්වා කතපටිසන්ථාරො රාජපුත්තං සඤ්ජානිත්වා කතිපාහං තත්ථ වසිත්වා දෙව අහං තුම්හාකං ඉධ වසනභාවං රාජකුලස්ස ආරොචෙස්සාමීති නික්ඛමිත්වා නගරං අගමාසි. තදා රාජා කාලමකාසි. අමච්චා තස්ස සරීරකිච්චං කත්වා සත්තමෙ දිවසෙ සන්නිපතිත්වා අරාජකං රට්ඨං න සණ්ඨාති. රාජපුත්තස්ස වසනට්ඨානං වා අත්ථිභාවං වා නත්ථිභාවං වා න ජානාම. ඵුස්සරථං විස්සජ්ජෙත්වා රාජානං ගණ්හිස්සාමාති මන්තයිංසු. තස්මිං ඛණෙ වනචරකො නගරං පත්වා තං කථං සුත්වා අමච්චානං සන්තිකං ගන්ත්වා අහං රාජපුත්තස්ස සන්තිකෙ තයො චත්තාරො දිවසෙ වසිත්වා ආගතොති තං පවත්තිං ආචික්ඛි.

තං සුත්වා අමච්චා තස්ස සක්කාරං කත්වා තෙන මග්ගනායකෙන තත්ථ ගන්ත්වා කතපටිසන්ථාරා රඤ්ඤො කාලකතභාවං ආරොචෙත්වා දෙව රජ්ජං පටිපජ්ජාහීති ආහංසු. සො නාගමාණවිකාය චිත්තං ජානිස්සාමීති තං උපසඞ්කමි. භද්දෙ පිතා මෙ කාලකතො අමච්චා මය්හං ඡත්තං උස්සාපෙතුං ආගතා ගච්ඡාම භද්දෙ උභොපි ද්වාදසයොජනිකාය බාරාණසියං රජ්ජං කාරෙස්සාම. ත්වං සොළසන්නං ඉත්ථිසහස්සානං ජෙට්ඨිකා භවිස්සසීති. සාමි න සක්කා මයා ගන්තුන්ති. කිං කාරණාති මයං ඝොරවිසා ඛිප්පකොපා අප්පමත්තකෙපි කුජ්ඣාම සපත්තිරොසො නාම භාරියො සචාහං කිඤ්චි දිස්වා වා සුත්වා වා කුද්ධා ඔලොකෙස්සාමි භුසමුට්ඨි විය විප්පකිරිස්සති ඉමිනා කාරණෙන න සක්කා මයා ගන්තුන්ති රාජපුත්තො පුන දිවසෙපි යාචතෙව. අථ නං එවමාහ. අහං තාව කෙනචි පරියායෙන නාගමිස්සාමි. ඉමෙ පන මෙ පුත්තා නාගකුමාරා තව සම්භවෙන ජාතා මනුස්සජාතිකා. සචෙ තෙ මයි සිනෙහො අත්ථි ඉමෙසු අප්පමත්තො භව ඉමෙ ඛො පන උදකබීජකා සුඛුමාලා මග්ගං ගච්ඡන්තා වාතාතපෙන කිලමිත්වා මරෙය්‍යුම්පි එකං නාවං ඛණ

පෙත්වා උදකස්ස පූරෙත්වා නාග තෙ උදකකීළං කීළාපෙන්තො නෙත්වා නගරෙපි තෙසං අනෙනාවත්ථුස්මිංයෙව පොක්ඛරණිං කාරෙය්‍යාසි. එවමෙතෙ න කිලමිස්සන්තීති.

එවඤ්ච පන වත්වා රාජපුත්තං වන්දිත්වා පදක්ඛිණං කත්වා පුත්තකෙ ආලිඞ්ගිත්වා ඵනන්තරෙ නිපජ්ජාපෙත්වා සීසෙ චුම්බිත්වා රාජපුත්තස්ස නිය්‍යාදෙත්වා රොදිත්වා කන්දිත්වා තත්ථෙව අන්තරහිතා නාගභවනං අගමාසි. රාජපුත්තො දොමනස්සප්පත්තො අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි නිවෙසනා නික්ඛමිත්වා අක්ඛීහි අස්සූනි පුඤ්ඡිත්වා අමච්චෙ උපසඞ්කමි. තෙ තත්ථෙව අභිසිඤ්චිත්වා දෙව අම්හාකං නගරං ගච්ඡාමාති වදිංසු. තෙනහි සීඝං නාවං බන්ධිත්වා සකටං ආරොපෙත්වා උදකස්ස පූරෙත්වා උදකපිට්ඨෙ වණ්ණගන්ධසම්පන්නානි නානාපුප්ඵානි විකිරථ. මම පුත්තා උදකබීජකා තෙ තත්ථ කීළන්තා සුඛං ගමිස්සන්තීති. අමච්චා තථා කරිංසු. රාජා බාරාණසිං පත්වා අලඞ්කතනගරං පවිසිත්වා සොළස සහස්සාහි නාටකිත්ථීහි අමච්චාදීහිච පරිවුතො මහාතලෙ නිසීදිත්වා සත්තාහං මහාපානං පිවිත්වා පුත්තානං අත්ථාය පොක්ඛරණිං කාරෙසි. තෙ නිබද්ධං තත්ථ කීළිංසු.

අථෙකදිවසං පොක්ඛරණියං උදකෙ පවෙසියමානෙ එකො කච්ඡපො පවිසිත්වා නික්ඛමනට්ඨානං අපස්සන්තො පොක්ඛරණිතලෙ නිපජ්ජිත්වා දාරකානං කීළනකාලෙ උදකතො උට්ඨාය සීසං නීහරිත්වා තෙ ඔලොකෙත්වා පුන උදකෙ නිමුජ්ජි. තෙ තං දිස්වා භීතා පිතු සන්තිකං ගන්ත්වා තාත පොක්ඛරණියං එකො යක්ඛො අම්හෙ තාසෙතීති ආහංසු. රාජා ගච්ඡථ නං ගණ්හථාති පුරිසෙ ආණාපෙසි. තෙ ජාලං ඛිපිත්වා කච්ඡපං ආදාය රඤ්ඤො දස්සෙසුං. කුමාරා තං දිස්වා එස තාත පිසාචොති විරවිංසු. රාජා පුත්තසිනෙහෙන කච්ඡපස්ස කුජ්ඣිත්වා ගච්ඡථස්ස කම්මකාරණං කරොථාති ආණාපෙසි. තත්ථෙකච්චෙ අයං රාජවෙරිකො එතං උදුක්ඛලෙ පක්ඛිපිත්වා මුසලෙහි කොට්ටෙත්වා චුණ්ණෙතුං වට්ටතීති ආහංසු. එකච්චෙ තීහි පාකෙහි පචිත්වා ඛාදිතුං එකච්චෙ අඞ්ගාරෙසු උත්තාපෙතුං එකච්චෙ අන්තො කටාහෙයෙව නං පචිතුං වට්ටතීති ආහංසු. එකො පන උදකභීරුකො අමච්චො ඉමං යමුනාය ආවට්ටෙ පක්ඛිපිතුං වට්ටති. සො තත්ථ මහාවිනාසං පාපුණිස්සති එවරූපාහිස්ස කාරණා නත්ථීති ආහ. කච්ඡපො තස්ස කථං සුත්වා සීසං නීහරිත්වා එවමාහ අම්භො කිං තෙ මයා අපරද්ධං යෙන මං එවරූපං කම්මකාරණං විචාරෙසි, මයා හි සක්කා ඉතරා කම්මකාරණා සහිතුං අයං පන අතිකක්ඛළා මා එවරූපං අවචාති. තං සුත්වා රාජා එතදෙව කාරෙතුං වට්ටතීති යමුනාය ආවට්ටෙ ඛිපාපෙසි. සො එකං නාගභවනගාමිං උදකවාහං පත්වා නාගභවනං අගමාසි.

අථ නං තස්මිං උදකවාහෙ කීළන්තා ධතරට්ඨනාගරඤ්ඤො පුත්තා නාගමාණවකා දිස්වා ගණ්හථ නං දාසන්ති අහංසු. සො චින්තෙසි අහං බාරාණසිරඤ්ඤො හත්ථා මුච්චිත්වා එවංඵරුසානං නාගානං

හත්ථං පතෙන්තා කෙන නු ඛො උපායෙන මුච්චෙය්‍යාමාති චින්තෙත්වා සො අත්ථෙසො උපායොති මුසාවාදං කත්වා තුම්හෙ ධතරට්ඨස්ස නාග රඤ්ඤො සන්තකා හුත්වා කස්මා එවං වදෙථ. අහං චිත්තචූළො නාම කච්ඡපො බාරාණසිරඤ්ඤො දූතො ධතරට්ඨස්ස සන්තිකං ආගතො අම්හාකං රාජා ධතරට්ඨස්ස ධීතරං දාතුකාමො මං පහිණි. තස්ස මං දස්සෙථාති.

තෙ සොමනස්සජාතා තං ආදාය රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා තමත්ථං ආරොචෙසුං. රාජා ආනෙථ නන්ති පක්කොසාපෙත්වා දිස්වාව අනත්තමනො හුත්වා එවං ලාමකසරීරා දූතකම්මං කාතුං සක්කොන්තීති ආහ. තං සුත්වා කච්ඡපො කිං පන රඤ්ඤො රාජදූතෙහි තාලප්පමාණෙහි භවිතබ්බං. සරීරං හි ඛුද්දකං වා මහන්තං වා අප්පමාණං ගතට්ඨානෙ කම්මනිප්ඵාදනමෙව පමාණං. මහාරාජ අම්හාකං රඤ්ඤො බහූ දූතා. ථලකම්මං මනුස්සා කරොන්ති. ආකාසෙ පක්ඛිනො උදකෙ අහං. අහං හි චිත්තචූළං නාම ඨානන්තරං පත්තො රාජවල්ලභො මා මං පරිභාසථාති අත්තනො ගුණං වණ්ණෙසි.

අථ නං ධතරට්ඨො පුච්ඡි. කෙන පනත්ථෙන රඤ්ඤා පෙසිතොසීති. මහාරාජ රාජා මෙ එවමාහ. මයා සකලජම්බුදීපෙ රාජූහි සද්ධිං මිත්තධම්මො කතො ඉදානි ධතරට්ඨනාගරඤ්ඤා සද්ධිං කාතුං මම ධීතරං සමුද්දජං දම්මීති වත්වා මං පහිණි. තුම්හෙ පපඤ්චං අකත්වා මයා සද්ධිං යෙව පුරිසං පෙසෙත්වා දිවසං ඨපෙත්වා දාරිකං ගණ්හථාති. සො තුස්සිත්වා සක්කාරං කත්වා තෙන සද්ධිං චත්තාරො නාගමාණවකෙ පෙසෙසි. ගච්ඡථ රඤ්ඤො වචනං සුත්වා දිවසං ඨපෙත්වා එථාති.

තෙ සාධූති වත්වා කච්ඡපං ගහෙත්වා නාගභවනා නික්ඛමිංසු. කච්ඡපො යමුනාය ච බාරාණසියා ච අන්තරෙ එකං පදුමසරං දිස්වා එකෙනුපායෙන පලායිතුකාමො එවමාහ භො නාගමාණවකා අම්හාකං රාජා ච පුත්තදාරාවස්ස මං උදකතො චරන්තං රාජනිවෙසනං ගතං දිස්වා පදුමානි නො දෙහි භිසමූලාලෙ දෙහීති යාචන්ති අහං තෙසං අත්ථාය තානි ගණ්හිස්සාමි එත්ථ මං විස්සජ්ජෙත්වා මං අපස්සන්තාපි පුරෙතරං රඤ්ඤො සන්තිකං ගච්ඡථ. අහං වො තත්ථෙව පස්සිස්සාමීති. තෙ තස්ස සද්දහිත්වා තං විස්සජ්ජෙසුං. සො තත්ථ එකමන්තෙ නිලීයි. ඉතරෙපි තං අදිස්වා රඤ්ඤො සන්තිකං ගතො භවිස්සතීති ගන්ත්වා මාණවකවණ්ණෙන රාජානං උපසඞ්කමිංසු.

රාජා පටිසන්ථාරං කත්වා කුතො ආගතත්ථාති පුච්ඡි. ධතරට්ඨස්ස සන්තිකා මහාරාජාති. කිං කාරණාති. මහාරාජ මයං තස්ස දූතා ධතරට්ඨො වො ආරොග්‍යං පුච්ඡති. යඤ්ච ඉච්ඡථ තං වො දෙති තුම්හාකං කිර ධීතරං සමුද්දජං අම්හාකං රඤ්ඤො පාදපරිචාරිකං කත්වා දෙථාති. ඉමමත්ථං පකාසෙන්තා පඨමං ගාථමාහංසු.

යං කිඤ්චි රතනං අත්ථි ධතරට්ඨනිවෙසනෙ,
සබ්බානි තෙ උපායන්තු ධීතරං දෙහි රාජිනො.

තත්ථ **සබ්බානි තෙ උපායන්තූති** තස්ස නිවෙසනෙ සබ්බාති රතනානි තව නිවෙසනං උපායන්තු උපගච්ඡන්තූති අත්ථො.

තං සුත්වා රාජා දුතියං ගාථමාහ.

> න නො විවාහො නාගෙහි කතපුබ්බො කුදාචනං,
> තං විවාහං අසංයුත්තං කථං අම්හෙ කරොමසෙති.

තත්ථ **අසංයුත්තන්ති** අයුත්තං තිරච්ඡානෙහි සද්ධිං සංසග්ගං අනනුච්ඡවිකං. **අම්හෙති** අම්හෙ මනුස්සජාතිකා සමානා කථං තිරච්ඡානානං සම්බන්ධං කරෙම.

තං සුත්වා තෙ මාණවකා සචෙ තෙ ධතරට්ඨෙන සද්ධිං සම්බන්ධො අනනුච්ඡවිකො අථ කස්මා අත්තනො උපට්ඨාකං චිත්තචූළකච්ඡපං සමුද්දජං නාම තෙ ධීතරං දම්මීති අම්හාකං රඤ්ඤො සන්තිකං පෙසෙසි. එවං පෙසෙත්වා ඉදානි තෙ අම්හාකං රාජානං පරිභවං කරොන්තස්ස කත්තබ්බයුත්තකං ජානිස්සාම මයං හි නාගා නාමාති වත්වා රාජානං තජ්ජයන්තා ද්වෙ ගාථා අභාසිංසු.

> ජීවිතං නූන තෙ චත්තං රට්ඨං වා මනුජාධිප,
> න හි නාගෙ කුපිතම්හි චිරං ජීවන්ති තාදිසා.

> යො ත්වං දෙව මනුස්සො ඉද්ධිමන්තං අනිද්ධිමා,
> වරුණස්ස නියං පුත්තං යාමුනං අතිමඤ්ඤසීති.

තත්ථ **රට්ඨං වාති** එකංසෙන තව ජීවිතං වා රට්ඨං වා පරිච්චත්තං. **තාදිසාති** තුම්හාදිසා එවං මහානුභාවෙ නාගෙ කුපිතෙ චිරං ජීවිතුං න සක්කොන්ති. අන්තරායෙව අන්තරධායන්ති. **යො ත්වං දෙවාති** දෙව යො ත්වං මනුස්සො සමානො. **වරුණස්සාති** වරුණනාගරාජස්ස. **නියං පුත්තන්ති** අජ්ඣත්තිකපුත්තං. **යාමුනන්ති** යමුනාය හෙට්ඨාජාතං.

තතො රාජා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

> නාතිමඤ්ඤාමි රාජානං ධතරට්ඨං යසස්සිනං,
> ධතරට්ඨො හි නාගානං බහූනමපි ඉස්සරො.

> අහි මහානුභාවොපි න මෙ ධීතරමාරහො,
> ඛත්තියො ච විදෙහානං අභිජාතා සමුද්දජාති.

තත්ථ **බහූනමපීති** පඤ්චයොජනසතිකස්ස නාගභවනස්ස ඉස්සරභාවං සන්ධායෙවමාහ. **න මෙ ධීතරමාරහොති** එවං මහානුභාවොපි පනෙසො අභිජාතිකත්තා මම ධීතරං අරහො න හොති. **ඛත්තියො ච විදෙහානන්ති** ඉදං මාතිපක්ඛෙ ඤාතකෙ දස්සෙන්තො ආහ. **සමුද්දජාති** යොච විදෙහරාජපුත්තො මම ධීතා සමුද්දජාති, උභොපි අභිජාතා අඤ්ඤමඤ්ඤං සංවාසමරහන්ති න හෙසා මණ්ඩූකභක්ඛස්ස සප්පස්ස අනුච්ඡවිකාති ආහ.

නාගමාණවකා තං තත්ථෙව නාසාවාතෙන මාරෙතුකාමා හුත්වාපි අම්හාකං දිවසං ඨපනත්ථාය පෙසිතානං ඉමං මාරෙත්වා ගන්තුං න යුත්තං ගන්ත්වා රඤ්ඤො ආචික්ඛිත්වා ජානිස්සාමාති තෙ තත්ථෙව

අන්තරහිතා කිං තාතා ලද්ධා වො රාජධීතාති රඤ්ඤා පුච්ඡිතා කුජ්ඣිත්වා කිං දෙව අම්හෙ අකාරණෙන යත්ථ වා තත්ථ වා පෙසෙසි. සචෙපි මාරෙතුකාමොසි ඉධෙව නො මාරෙහි. සො තුම්හෙ අක්කොසන්ති පරිභාසන්ති අත්තනො ඨිතරං ජාතිමදෙන උක්ඛිපන්තීති තෙන වුත්තඤ්ච අවුත්තඤ්ච වත්වා රඤ්ඤො කොධං උප්පාදයිංසු. සො අත්තනො පරිසං සන්නිපාතෙතුං ආණාපෙන්තො ආහ.

කම්බලස්සතරා උට්ඨෙන්තු
සබ්බෙ නාගෙ නිවෙදය,
බාරාණසිං පවජ්ජන්තු
මා ච කිඤ්චි විහෙඨයුන්ති.

තත්ථ **කම්බලස්සතරා**ති කම්බලස්සතරා නාම තස්ස මාතිපක්ඛිකා සිනෙරුපාදෙ වසන්තා නාගා තෙව උට්ඨහන්තු අඤ්ඤෙච චතූසු දිසාසු චතූසු අනුදිසාසු යත්තකා ච මය්හං වචනකරා තෙ **සබ්බෙ නාගෙ නිවෙදය.** ගන්ත්වා ජානාපෙථ ඛිප්පං කිර සන්නිපතථාති ආණාපෙන්තො එවමාහ. තතො සබ්බෙහෙව සීඝං සන්නිපතිතෙහි කිං **කරොම** දෙවාති වුත්තෙන සබ්බෙපිමෙ නාගා **බාරාණසිං පවජ්ජන්තූ**ති ආහ. තත්ථ ගන්ත්වා කිං කාතබ්බං දෙව කිං නාසාවාතප්පහාරෙන භස්මං කාරෙමාති ච වුත්තෙන රාජධීතරි පටිබද්ධචිත්තතාය තස්සා විනාසං අනිච්ඡන්තො **මා ච කිඤ්චි විහෙඨයුන්ති** ආහ. තුම්හෙසු කෙචි කිඤ්චි මා විහෙඨයුන්ති අත්ථො. අයමෙවවා පාඨො.

අථ නං නාගා සචෙ කොචි මනුස්සො න විහෙඨෙතබ්බො. තත්ථ ගන්ත්වා කිං කරිස්සාමාති. අථ නෙ ඉදඤ්ච කරෙථ අහම්පි ඉදං නාම කරිස්සාමීති ආචික්ඛන්තො ගාථාද්වයමාහ.

නිවෙසනෙසු සොබ්භෙසු රථියා චච්චරෙසු ච,
රුක්ඛග්ගෙසු ච ලම්බන්තු විතතා තොරණෙසු ච.
අහම්පි සබ්බසෙතෙන මහතා සුමහං පුරං,
පරික්ඛිපිස්සං භොගෙහි කාසීනං ජනයං භයන්ති.

තත්ථ **සොබ්භෙසූ**ති පොක්ඛරණීසු. **රථියා**ති රථිකාය. **විතතා**ති, විතතසරීරා හුත්වා එතෙසු චෙව නිවෙසනාදීසු ද්වාරතොරණෙසු ච ඔලම්බන්තු එත්තකං නාගා කරොන්තු කරොන්තා ච නිවෙසනන්තො ච මඤ්චපීඨානං හෙට්ඨා ච උපරි ච අන්තො ගබ්භාදීසු ච බහි ගබ්භාදීසු ච පොක්ඛරණීනං උදකපිට්ඨෙ රථිකාදීනං පස්සෙසු චෙව එළෙසු ච මහන්තානි සරීරානි මාපෙත්වා මහන්තෙ ඵණෙ කත්වා කම්මාරගග්ගරියො විය ධමමානා සුසූති සද්දං කරොන්තා ඔලම්බථ චෙව නිපජ්ජථ ච අත්තානං පන දුරකානං ජරාජිණ්ණානං සමුද්දජායාති ඉමෙසං චතුන්නං මාදස්සසිත්ථ අහම්පි සබ්බසෙතෙන මහන්තෙන සරීරෙන ගන්ත්වා සුමහන්තං කාසිපුරං සත්තක්ඛත්තුං භොගෙහි පරික්ඛිපිස්සං මහන්තෙන ච නං ඵණෙන ඡාදෙත්වා එකන්ධකාරං කත්වා කාසීනං භයං ජනෙන්තො සුසූති සද්දං මුඤ්චිස්සාමීති.

නාගා තථා අකංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තස්ස තං වචනා සුත්වා උරගා නෙකවණ්ණිනො,
බාරාණසිං පවජ්ජිංසු නච කිඤ්චි විහෙඨයුං.

නිවෙසනෙසු සොබ්භෙසු රථියා චච්චරෙසු ච,
රුක්ඛග්ගෙසුච ලම්බිංසු විතතා තොරණෙසු ච.

තෙ දිස්වාන ලම්බන්තෙ පුථූ කන්දිංසු නාරියො,
නාගෙ සොණ්ඩිකතෙ දිස්වා පස්සසන්තෙ මුහුං මුහුං.

බාරාණසී පව්‍යථිතා අතුරා සමපජ්ජථ,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං ධීතරං දෙහි රාජිනොති.

තත්ථ **නෙකවණ්ණිනොති** නීලාදිවසෙන අනෙකවණ්ණා එව රූපානිහි තෙ රූපානි මාපයිංසු. **පවජ්ජිංසූති** අඩ්ඪරත්තසමයෙ පවිසිංසු. **ලම්බිංසූති** ධතරට්ඨෙන වුත්තනියාමෙනෙව සබ්බෙ තෙසු තෙසු ඨානෙසු මනුස්සානං සඤ්චාරං පච්ඡින්දිත්වා ඔලම්බිංසු. දූතා හුත්වා ආගතා පන චත්තාරො නාගමාණවකා රඤ්ඤො සයනස්ස චත්තාරො පාදෙ පරික්ඛිපිත්වා උපරිසීසෙ මහන්තෙ ඵණෙ කත්වා තුණ්ඩෙහි සීසං පහරන්තා දාඨා විවරිත්වා පස්සසන්තා අට්ඨංසු. ධතරට්ඨොපි අත්තනා වුත්තනියාමෙනෙව නගරං පටිච්ඡාදෙසි. පබුජ්ඣමානා පුරිසා යතො යතො හත්ථං වා පාදං වා පසාරෙන්ති තත්ථ තත්ථ සප්පෙ ඵුසිත්වා සප්පා සප්පාති විරවිංසු. යෙසු ගෙහෙසු දීපා ජලන්ති තෙසු ඉත්ථියො පබුද්ධා ගොපානසියො ඔලොකෙත්වා ඔලම්බන්තෙ නාගෙ දිස්වා බහු එකප්පහාරෙන කන්දිංසු. එවං සකල නගරං එකාරවමහොසි. **සොණ්ඩිකතෙති** කතඵණෙ. **පක්කන්දුන්ති** විභාතාය රත්තියා නාගානං අස්සාසවාතෙන සකලනගරෙ ච රාජනිවෙසනෙ ච උප්පාතියමානෙ විය භීතා මනුස්සා නාගරාජෙ කිස්ස නො විහෙඨෙථාති වත්වා තුම්හාකං රාජා ධීතරං දස්සාමීති ධතරට්ඨස්ස දූතං පෙසෙත්වා පුන තස්ස දූතෙහි ආගන්ත්වා දෙහීති වුත්තො අම්හාකං රාජානං අක්කොසි පරිභාසි සචෙ අම්හාකං රඤ්ඤො ධීතරං දස්සති මුඤ්චම සචෙ න දස්සති සකලනගරස්ස ජීවිතං නත්ථීති වුත්තෙ තෙනහි නො සාමි ඔකාසං දෙථ මයං ගන්ත්වා රාජානං යාචිස්සාමාති යාචන්තා ඔකාසං ලභිත්වා රාජද්වාරං ගන්ත්වා මහන්තෙන රවෙන පක්කන්දුං භරියාපිස්ස අත්තනො අත්තනො ගබ්භෙසු නිපන්නාව ධීතරං ධතරට්ඨරඤ්ඤො දෙහීති එකප්පහාරෙනෙව කන්දිංසු. තෙපි නං චත්තාරො නාගමාණවකා දෙහි දෙහීති තුණ්ඩෙන සීසෙ පහරන්තා අට්ඨංසු.

සො නිපන්නකොව නගරවාසිකානඤ්ච අත්තනොව භරියානං පරිදෙවනං සුත්වා චතූහිච නාගමාණවෙහි තජ්ජිතත්තා මරණභයභීතො මම ධීතරං සමුද්දජං ධතරට්ඨස්ස දම්මීති තික්ඛත්තුං කථෙසි. තං සුත්වා සබ්බෙපි නාගරාජානො ගාවුතමත්තං පටික්කමිත්වා

දෙවනගරං මාපෙත්වා තත්ථ ධීතා ධීතරං කිර පෙසෙතූති පණ්ණාකාරං පහිණිංසු. රාජා තෙහි ආභතපණ්ණාකාරං ගහෙත්වා තුම්හෙ ගච්ඡථ අහං ධීතරං අමච්චානං හත්ථෙ පහිණිස්සාමීති තෙ උය්‍යොජෙත්වා උපරි පාසාදං ආරොපෙත්වා සීහපඤ්ජරං විවරිත්වා අම්ම පස්සෙතං අලඞ්කතනගරං ත්වං කිර එත්ථ එතස්ස රඤ්ඤො අග්ගමහෙසී භවිස්සසි න දූරෙ නගරං උක්කණ්ඨිතකාලෙයෙව ආගන්තුං සක්කා එත්ථ තෙ ගන්තබ්බන්ති සඤ්ඤාපෙත්වා සීසං නහාපෙත්වා සබ්බාලඞ්කාරෙහි අලඞ්කරිත්වා ඡන්නයොග්ගෙ නිසීදාපෙත්වා අමච්චානං හත්ථෙ දත්වා පෙසෙසි. නාගරාජානො පච්චුග්ගමනං කත්වා මහාසක්කාරං කරිංසු. අමච්චා නගරං පවිසිත්වා තං තස්ස දත්වා බහුධනං ආදාය නිවත්තිංසු. රාජධීතරං පාසාදං අරොපෙත්වා අලඞ්කතදිබ්බසයනෙ නිපජ්ජාපෙසුං. තං ඛණඤ්ඤෙව තං මාණවිකා ඛුජ්ජකාදිවෙසං ගහෙත්වා මනුස්සපරිචාරිකායො විය පරිචාරයිංසු.

සා දිබ්බසයනෙ නිපන්නමත්තාව දිබ්බඵස්සං ඵුසිත්වා නිද්දං ඔක්කමි. ධතරට්ඨො තං ගහෙත්වා සද්ධිං නාගපරිසාය තත්ථෙව අන්තරහිතො නාගභවනෙ යෙව පාතුරහොසි. රාජධීතා පබුජ්ඣිත්වා අලඞ්කතදිබ්බසයනඤ්ච අඤ්ඤඤ්ච සුවණ්ණමණිමයපාසාදදයො උය්‍යානපොක්ඛරණියො අලඞ්කතදෙවනගරං විය නාගභවනං දිස්වා ඛුජ්ජාදිකා පරිචාරිකායො පුච්ඡි. ඉදං නගරං අතිවිය අලඞ්කතං න අම්හාකං නගරං විය කස්සෙතන්ති. සාමිකස්ස සන්තකං තෙ දෙවීති න අප්පපුඤ්ඤා එවරූපං සම්පත්තිං ලභන්ති මහාපුඤ්ඤතාය තෙ අයං ලද්ධාති. ධතරට්ඨොපි පඤ්චයොජනසතිකෙ නාගභවනෙ භෙරිං චරාපෙසි යො සමුද්දජාය සප්පවණ්ණං දස්සෙති තස්ස රාජාණා භවිස්සතීති. තස්මා එකොපි තස්සා සප්පවණ්ණං දස්සෙතුං සමත්ථො නාම නාහොසි. සා මනුස්සලොකසඤ්ඤාය එව තත්ථ තෙන සද්ධිං සම්මොදමානා පියසංවාසං වසි.

නගරකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

සා අපරභාගෙ ධතරට්ඨං පටිච්ච ගබ්භං පටිලභිත්වා පුත්තං විජායි තස්ස පියදස්සනත්තා සුදස්සනොති නාමං කරිංසු. පුන අපරං පුත්තං විජායි. තස්ස දත්තොති නාමං කරිංසු. සො පන බොධිසත්තො. පුනෙකං විජායි තස්ස සුභගොති නාමං කරිංසු. අපරම්පි විජායි. තස්ස අරිට්ඨොති නාමං කරිංසු. ඉති සා චත්තාරො පුත්තෙ විජායිත්වාපි නාගභවනභාවං න විජානාති.

අථෙකදිවසං අරිට්ඨස්ස ආචික්ඛිංසු තව මාතා මානුසී න නාගිනීති. අරිට්ඨො වීමංසිස්සාමි නන්ති එකදිවසං ථනං පිවන්තොව සප්පසරීරං මාපෙත්වා නඞ්ගුට්ඨෙන මාතු පිට්ඨිපාදෙ ඝට්ටෙසි. සා තස්ස සප්පසරීරං දිස්වා භීතතසිතා මහාරවං රවිත්වා තං භූමියං ඛිපන්තී නඛෙන තස්ස අක්ඛිං භින්දි. තතො ලොහිතං පග්ඝරි. රාජා තස්සා සද්දං සුත්වා කිසොසා විරවතීති පුච්ඡිත්වා අරිට්ඨෙන කතකිරියං දිස්වාති සුත්වා ගණ්හථ තං දාසං

ගහෙත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙථාති තජ්ජෙන්තො ආගඤ්ඡි. රාජධීතා තස්ස කුජ්ඣනභාවං ඤත්වා පුත්තසිනෙහෙන දෙව පුත්තස්ස මෙ අක්ඛිභිත්තං ඛමථෙතස්සාති. රාජා එතාය එවං වදන්තියා කිං සක්කා කාතුන්ති ඛමි. සා තං දිවසං ඉදං නාගභවනන්ති අඤ්ඤාසි. තතො පට්ඨාය ච අරිට්ඨො කාණාරිට්ඨො නාම ජාතො. චත්තාරොපි පුත්තා විඤ්ඤුතං පාපුණිංසු.

අථ තෙසං පිතා යොජනසතිකං යොජනසතිකං කත්වා රජ්ජං අදාසි. මහන්තො යසො අහොසි. සොළස සොළස නාගකඤ්ඤාසහස්සානි පරිවාරයිංසු. පිතු එකයොජනසතිකමෙව රජ්ජං අහොසි. තයො පුත්තා මාසෙ මාසෙ මාතාපිතරො පස්සිතුං ආගච්ඡන්ති. බොධිසත්තො පන අන්වද්ධමාසෙන ආගච්ඡති. නාගභවනෙ සමුට්ඨිතං පඤ්හං බොධිසත්තොව කථෙති. පිතරා සද්ධිං විරූපක්ඛමහාරාජස්සාපි උපට්ඨානං ගච්ඡති තස්ස සන්තිකෙ සමුට්ඨිතං පඤ්හම්පි සොව කථෙසි.

අථෙකදිවසං විරූපක්ඛෙ නාගපරිසාය සද්ධිං තිදසපුරං ගන්ත්වා සක්කං පරිවාරෙත්වා නිසින්නෙ දෙවානං අන්තරෙ පඤ්හං සමුට්ඨාසි. තං කොචි කථෙතුං නාසක්ඛි. පල්ලඞ්කවරගතො පන හුත්වා මහාසත්තොව කථෙසි. අථ නං දෙවරාජා දිබ්බගන්ධපුප්ඵෙහි පූජෙත්වා දත්ත ත්වං පඨවිසමාය විපුලාය පඤ්ඤාය සමන්නාගතො ඉතොපට්ඨාය භූරිදත්තො නාම හොහීති භූරිදත්තොතිස්ස නාමං අකාසි.

සො තතොපට්ඨාය සක්කස්ස උපට්ඨානං ගච්ඡන්තො අලඞ්කතවෙජයන්තපාසාදං දෙවච්ඡරා අතිමනොහරං සක්කසම්පත්තිඤ්ච දිස්වා දෙවලොකෙ පියං කත්වා කිං ඉමිනා මණ්ඩූකභක්ඛෙන අත්තභාවෙන නාගභවනං ගන්ත්වා උපොසථවාසං වසිත්වා ඉමස්මිං දෙවලොකෙ උප්පත්තිකාරණං කරිස්සාමීති චින්තෙත්වා නාගභවනං ගන්ත්වා මාතාපිතරො ආපුච්ඡි අම්ම තාත උපොසථකම්මං කරිස්සාමීති. සාධු තාත කරොහි කරොන්තො පන බහි අගන්ත්වා ඉමස්මිං යෙව නාගභවනෙ එකස්මිං සුඤ්ඤවිමානෙ කරොහි බහි ගතානං පන නාගානං මහන්තං භයන්ති. සො සාධූති පටිස්සුණිත්වා තත්ථෙව සුඤ්ඤවිමානෙ ආරාමුය්‍යානෙසු උපොසථවාසං වසති.

අථ නං නානාතුරියහත්ථා නාගකඤ්ඤා පරිවාරෙන්ති. සො න මය්හං ඉධ වසන්තස්ස උපොසථකම්මං මත්ථකං පාපුණිස්සති මනුස්සපථං ගන්ත්වා උපොසථකම්මං කරිස්සාමීති චින්තෙත්වා නිවාරණභයෙන මාතාපිතූනං අනාරොචෙත්වා අත්තනො භරියායො ආමන්තෙත්වා භද්දෙ අහං මනුස්සලොකං ගන්ත්වා යමුනාතීරෙ මහානිග්‍රොධරුක්ඛො අත්ථි. තස්ස අවිදූරෙ වම්මිකමත්ථකෙ භොගෙ ආභුජිත්වා චතුරඞ්ගසමන්නාගතං උපොසථං අධිට්ඨාය නිපජ්ජිත්වා උපොසථකම්මං කරිස්සාමි මයා සබ්බරත්තිං නිපජ්ජිත්වා උපොසථකම්මෙ කතෙ අරුණුග්ගමණවෙලායමෙව තුම්හෙසු දස දස යොජනියො වාරෙන තුරියහත්ථා මම සන්තිකං ආගන්ත්වා මං

ගන්ධෙහි ච පුප්ඵෙහි ච පූජෙත්වා ගායිත්වා නච්චිත්වා මං ආදාය නාග
භවනමෙව ආගච්ඡන්තූති වත්වා තත්ථ ගන්ත්වා වම්මිකමත්ථකෙ භොගෙ
ආභුජිත්වා යො මම චම්මං වා නහාරුං වා අට්ඨිං වා රුහිරං වා ඉච්ඡති
සො හරතූති චතුරඞ්ගසමන්නාගතං උපොසථං අධිට්ඨාය
නඞ්ගලසීසමත්තමෙව සරීරං මාපෙත්වා නිපන්නො උපොසථ
කම්මමකාසි. අරුණෙ උට්ඨහන්තෙයෙව නාගමාණවිකා ගන්ත්වා යථානු
සිට්ඨං පටිපජ්ජිත්වා නාගභවනං ආනෙන්ති.

තස්ස ඉමිනා නියාමෙනෙව උපොසථකම්මං කරොන්තස්ස දීඝො
අද්ධා වීතිවත්තො. තදා එකො බාරාණසීද්වාරගාමවාසී බ්‍රාහ්මණො සොම
දත්තෙන නාම පුත්තෙන සද්ධිං අරඤ්ඤං ගන්ත්වා සූලයන්තපාසවාගුරා
ඔඩ්ඩෙත්වා මිගෙ වධිත්වා මංසං කාජෙනාහරිත්වා වික්කිණන්තොව
ජීවිකං කප්පෙති.

සො එකදිවසං අන්තමසො ගොධපොතකම්පි අලභිත්වා
තාත සොමදත්ත සචෙ තුච්ඡහත්ථා ගමිස්සාම මාතා තෙ කුජ්ඣිස්සති
යං කිඤ්චි ගහෙත්වාව ගමිස්සාමාති බොධිසත්තස්ස නිපන්න
වම්මිකට්ඨානාභිමුඛො ගන්ත්වා පානීයං පාතුං යමුනං ඔතරන්තානං
මිගානං පදවලඤ්ජං දිස්වා තාත මිගමග්ගො පඤ්ඤායති ත්වං
පටික්කමිත්වා තිට්ඨ අහං පානීයත්ථාය ආගතං මිගං විජ්ඣිස්සාමීති
ධනුං ආදාය මිගෙ ඔලොකෙන්තො එකස්මිං රුක්ඛමූලෙ අට්ඨාසි.

අථෙකො මිගො සායණ්හසමයෙ පානීයං පාතුං ආගතො සො
තං විජ්ඣි. මිගො තත්ථ අපතිත්වා සරවෙගෙන තජ්ජිතො ලොහිතෙන
පග්ඝරන්තෙන පලායි. පිතාපුත්තා තං අනුබන්ධිත්වා පතිතට්ඨානෙ මංසං
ගහෙත්වා අරඤ්ඤා නික්ඛමන්තා සූරියත්ථගමනවෙලාය තං නිග්‍රොධං
පත්වා ඉදානි අකාලො න සක්කා ගන්තුං ඉධෙව වසිස්සාමාති මංසං
එකමන්තෙ ඨපෙත්වා රුක්ඛං ආරුය්හ විටපන්තරෙ නිපජ්ජිංසු.
බ්‍රාහ්මණො පච්චූසසමයෙ පබුජ්ඣිත්වා මිගසද්දසවණාය සොතං ඔදහි.
තස්මිං ඛණෙ නාගමාණවිකායො ආගන්ත්වා බොධිසත්තස්ස පුප්ඵා
සනං පඤ්ඤපෙසුං. සො අහිසරීරං අන්තරධාපෙත්වා සබ්බාලඞ්කාර
පතිමණ්ඩිතං දිබ්බසරීරං මාපෙත්වා සක්කලීලාය පුප්ඵාසනෙ නිසීදි.
නාගමාණවිකාපි තං ගන්ධමාලාදීහි පූජෙත්වා තුරියානි වාදෙත්වා නච්ච
ගීතං පට්ඨපෙසුං.

බ්‍රාහ්මණො තං සද්දං සුත්වා කො නු ඛො එස ජානිස්සාමී නන්ති
අන්ධා පුත්තාති වත්වාපි පුත්තං පබොධෙතුං අසක්කොන්තො
සයතු සො කිලන්තො භවිස්සති අහමෙව ගමිස්සාමීති රුක්ඛා ඔරුය්හ
තස්ස සන්තිකං අගමාසි. නාගමාණවිකා තං දිස්වා සද්ධිං තුරියෙහි
භූමියං නිමුජ්ජිත්වා නාගභවනමෙව ගතා. බොධිසත්තො එක
කොව අහොසි. බ්‍රාහ්මණො තස්ස සන්තිකෙ ඨත්වා පුච්ඡන්තො
ගාථාද්වයං අභාසි.

පුප්ඵාභිහාරස්ස වනස්ස මජ්ඣෙ
කො ලොහිතක්ඛො විතතන්තරංසො,
කා කම්බුකායූරධරා සුවත්ථා
තිට්ඨන්ති නාරියො දස වන්දමානා.

කො ත්වං බ්‍රහාබාහු වනස්ස මජ්ඣෙ
විරොචසි ඝතසිත්තොව අග්ගි,
මහෙසක්ඛො අඤ්ඤතරොසි යක්ඛො
උදාහු නාගොසි මහානුභාවොති.

තත්ථ **පුප්ඵාභිහාරස්සාති** බොධිසත්තස්ස පූජායාභතෙන දිබ්බපුප්ඵාභිහාරෙන සමන්නාගතස්ස. **කොති** කො නාම ත්වං. **ලොහිතක්ඛොති** රත්තක්ඛො. **විතතන්තරංසොති** පුථුලඅන්තරංසො. **කම්බුකායූරධරාති** සුවණ්ණාලඞ්කාරධරා. **බ්‍රහාබාහූති** මහාබාහු.

තං සුත්වා මහාසත්තො සචෙපි **සක්කාදීසු** අඤ්ඤතරො අහමස්මීති වක්ඛාමි සද්දහිස්සතෙවායං බ්‍රාහ්මණො අජ්ජ පන මයා සච්චමෙව කථෙතුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා අත්තනො නාගරාජභාවං කථෙන්තො ආහ.

නාගොහමස්මිං ඉද්ධිමා තෙජසී දුරතික්කමො,
ඩසෙය්‍යං තෙජසා කුද්ධො ඵීතං ජනපදං අපි.

සමුද්දජා හි මෙ මාතා ධතරට්ඨො ච මෙ පිතා,
සුදස්සනකණිට්ඨොස්මි භූරිදත්තොති මං විදූති.

තත්ථ **තෙජසීති** විසතෙජෙන තෙජවා. **දුරතික්කමොති** අඤ්ඤෙන අතික්කමිතුං අසක්කුණෙය්‍යො. **ඩසෙය්‍යන්ති** සචාහං කුද්ධො ඵීතං ජනපදං ඩසෙය්‍යං පඨවියං මම දාඨාය පතිතමත්තාය සබ්බං පඨවියා මම තෙජසා සබ්බො ජනපදො භස්මං භවෙය්‍යාති. **සුදස්සනකණිට්ඨොස්මීති** අහං මම භාතු සුදස්සනස්ස කණිට්ඨො. **විදූති** එවං මං පඤ්චයොජනසතිකෙ නාගභවනෙ ජානන්ති.

ඉදඤ්ච පන වත්වා මහාසත්තො චින්තෙසි අයං බ්‍රාහ්මණො චණ්ඩො ඵරුසො අහිගුණ්ඨිකස්ස ආරොචෙත්වා උපොසථකම්මස්ස මෙ අන්තරායම්පි කරෙය්‍ය යන්නූනාහං ඉමං නාගභවනං නෙත්වා මහන්තං යසං දත්වා උපොසථකම්මං අද්ධනියං කරෙය්‍යන්ති. අථ නං බ්‍රාහ්මණ මහන්තං තෙ යසං දස්සාමි රමණීයං නාගභවනං එහි තත්ථ ගච්ඡාමාති සාමි පුත්තො මෙ අත්ථි. තස්මිං ආගච්ඡන්තෙ ගමිස්සාමීති. අථ නං බොධිසත්තො ගච්ඡ බ්‍රාහ්මණ ආනෙහි තන්ති වත්වා අත්තනො ආවාසං ආචික්ඛන්තො ආහ.

යං ගම්භීරං සදාවට්ටං රහදං භෙස්මං අවෙක්ඛසි,
එස දිබ්‍යො මමාවාසො අනෙකසතපොරිසො.

මයූරකොඤ්චාභිරුදං නීලොදං වනමජ්ඣතො,
යමුනං පවිස මා භීතො ඛෙමං වත්තවතං සිවන්ති.

තත්ථ සඳුවට්ටන්ති සඳපවත්තන ආවට්ටං. භෙස්මන්ති භයානකං. අවෙක්ඛසීති යං එතං එවරූපං රහදං පස්සසි. මයූරකොඤ්චාභිරුදන්ති උභොසු තීරෙසු වනසණ්ඩෙ වසන්තෙහි මයූරෙහි ච කොඤ්චෙහි ච අභිරුතං උපගීතං. නීලොදන්ති නීලසලිලං. වනමජ්ඣතොති වනමජ්ඣෙන සන්දති. පවිස මාභිතොති එවරූපං යමුනං අභීතො හුත්වා පවිස. වත්තවන්තන්ති වත්තසම්පන්නානං ආචාරවන්තානං වසනභූමිං පවිස. ගච්ඡ බ්‍රාහ්මණ පුත්තං ආනෙහීති.

බ්‍රාහ්මණො ගන්ත්වා පුත්තස්ස තමත්ථං ආරොචෙත්වා තං ආනෙසි. මහාසත්තො තෙ උභොපි ආදාය යමුනාතීරං ගන්ත්වා තීරෙ ඨිතො ආහ.

තත්ථ පත්තො සානුචරො සහපුත්තෙන බ්‍රාහ්මණ,
පූජිතො මය්හං කාමෙහි සුඛං බ්‍රාහ්මණ වච්ඡසීති.

තත්ථ පත්තොති තං අම්හාකං භවනං පත්තො හුත්වා. මය්හන්ති මම සන්තකෙහි කාමෙහි පූජිතො. වච්ඡසීති තත්ථ නාගභවනෙ සුඛං වසිස්සසි.

එවං වත්වා මහාසත්තො උභොපි තෙ පිතාපුත්තෙ නාගභවනං අභිනෙසි. තෙසං තත්ථ දිබ්බො අත්තභාවො පාතුභවි. අථ නෙසං මහාසත්තො දිබ්බසම්පත්තිං දත්වා චත්තාරි චත්තාරි නාගකඤ්ඤාසතානි අදාසි. තෙ මහාසම්පත්තිං අනුභවිංසු. බොධිසත්තොපි අප්පමත්තො උපොසථකම්මං කරොති. අඩ්ඪමාසං මාතාපිතූනං උපට්ඨානං ගන්ත්වා ධම්මකථං කථෙත්වා තතොව බ්‍රාහ්මණස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා ආරොග්‍යං පුච්ඡිත්වා යෙන තෙ අත්ථො තං වදෙය්‍යාසි අනුක්කණ්ඨමානො අභිරමාති වත්වා සොමදත්තෙනාපි සද්ධිං පටිසන්ථාරං කත්වා අත්තනො නිවෙසනං ගච්ඡති.

බ්‍රාහ්මණො සංවච්ඡරං නාගභවනෙ වසිත්වා මන්දපුඤ්ඤතාය උක්කණ්ඨි. මනුස්සලොකං ගන්තුකාමො අහොසි. නාග භවනමස්ස නිරයො විය අලඞ්කතපාසාදො බන්ධනාගාරං විය අලඞ්කත නාගකඤ්ඤායො යක්ඛිණියො විය උපට්ඨහිංසු. සො අහං තාව උක්කණ්ඨිතො සොමදත්තස්සාපි චිත්තං ජානිස්සාමීති තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා ආහ කිං තාත න උක්කණ්ඨසීති. කස්මා උක්කණ්ඨිස්සාමි න උක්කණ්ඨාමි. ත්වං පන උක්කණ්ඨසි තාතාති. ආම තාතාති. කිං කාරණාති. තව මාතුචෙව භාතුභගිනීනඤ්ච අදස්සනෙන එහි තාත සොමදත්ත ගච්ඡාමාති. සො න ගච්ඡාමීති වත්වා පුනප්පුන පිතරා යාචියමානො සාධූති සම්පටිච්ඡි. බ්‍රාහ්මණො පුත්තස්ස තාව මනො ලද්ධො සචෙ පනාහං භූරිදත්තස්ස උක්කණ්ඨිතොම්හීති වක්ඛාමි අතිරෙකතරං මෙ යසං දස්සති එවං මෙ ගමනං න භවිස්සති එකෙන උපායෙනෙව සම්පත්තිං වණ්ණෙත්වා ත්වං එවරූපං සම්පත්තිං පහාය කිං කාරණා මනුස්සලොකං ගන්ත්වා උපොසථකම්මං කරොසීති පුච්ඡිත්වා

සඞ්ගහත්ථායාති වුත්තෙ ත්වං තාව එවරූපං සම්පත්තිං පහාය සඞ්ගහත්ථාය උපොසථකම්මං කරෙසි. කිමඞ්ග පන මයං යෙ පරවධෙන ජීවිකං කප්පෙම අහම්පි මනුස්සලොකං ගන්ත්වා ඤාතකෙ දිස්වා පබ්බජිත්වා සමණධම්මං කරිස්සාමීති තං සඤ්ඤාපෙස්සාමි. අථ මෙ සො ගමණං අනුජානිස්සතීති චින්තෙත්වා එකදිවසං තෙන ගන්ත්වා කිං බ්‍රාහ්මණ න උක්කණ්ඨසීති පුච්ඡිතො තුම්හාකං සන්තිකා න කිඤ්චි පරිහායතීති කිඤ්චි ගමණපටිබද්ධං අවත්වා ආදිතො තාව තස්ස සම්පත්තිං වණ්ණෙන්තො ආහ.

සමා සමන්තා පරිතො බහුතගරා මහී,
ඉන්දගොපකසඤ්ඡන්නා සොභති හරිතුත්තමා.

රම්මානි වනචෙත්‍යානි රම්මා හංසූපකූජිතා,
ඔපුප්ඵපද්මා තිට්ඨන්ති පොක්ඛරඤ්ඤො සුනිම්මිතා.

අට්ඨංසා සුකතත්ථම්භා සබ්බෙ වෙළුරියාමයා,
සහස්සථම්භා පාසාදා පූරා කඤ්ඤාහි ජොතරෙ.

විමානං උපපන්නොසි දිබ්බං පුඤ්ඤෙහි අත්තනො,
අසම්බාධං සිවං රම්මං අච්චන්තසුඛසංහිතං.

මඤ්ඤෙ සහස්සනෙත්තස්ස විමානං නාභිකඞ්ඛසි,
ඉද්ධි හි ත්‍යායං විපුලා සක්කස්සෙව ජුතීමතොති.

තත්ථ **සමා සමන්තා පරිතොති** පරිසමන්තතො සබ්බදිසාභාගෙසු අයං තව නාගභවනෙ මහී සුවණ්ණරජතමණිමුත්තාවාලුකා පරිකිණ්ණා **සමාති** සමතලා බහුතෙහි තගරගච්ඡෙහි සමන්නාගතා සුවණ්ණ ඉන්දගොපකෙහි සඤ්ඡන්නා. **සොභති හරිතුත්තමාති** හරිතවණ්ණ දබ්බතිණ සඤ්ඡන්නා සොභතීති අත්ථො. **වනචෙත්‍යානීති** වනඝටා. **ඔපුප්ඵපද්මාති** පුප්ඵිත්වා පතිතෙහි පදුමපත්තෙහි සඤ්ඡන්නා උදකපිට්ඨා. **සුනිම්මිතාති** තව පුඤ්ඤසම්පත්තියා සුට්ඨු නිම්මිතා. **අට්ඨංසාති** තව වසනපාසාදෙසු අට්ඨංසා සුකතා වෙළුරියථම්භා තෙහි එමෙහි සහස්සථම්භා තව පාසාදා නාගකඤ්ඤාහි පූරා විජ්ජොතන්ති. **උපපන්නොසීති** එවරූපෙ විමානෙ නිබ්බත්තොසීති අත්ථො. **සහස්සනෙත්තස්ස විමානන්ති** වෙජයන්තපාසාදං. **ඉද්ධි හි ත්‍යායං විපුලාති** යස්මා තව අයං විපුලා ඉද්ධි තස්මා ත්වං තෙන උපොසථකම්මෙන සක්කස්සාපි විමානං න පත්ථෙසි. අඤ්ඤං තතො උත්තරිං මහන්තං ඨානං පත්ථෙසීති මඤ්ඤාමි.

තං සුත්වා මහාසත්තො මාහෙවං බ්‍රාහ්මණ අවච, සක්කස්ස යසං පටිච්ච අම්හාකං යසො සිනෙරුසන්තිකෙ සාසපො විය ඛායති. මයං තස්ස පරිචාරකෙපි න අග්ඝාමාති වත්වා ගාථමාහ.

මනසාපි න පත්තබ්බො ආනුභාවො ජුතීමතො,
පරිචාරයමානානං සඉන්දානං වසවත්තිනන්ති.

තස්සත්ථො-බ්‍රාහ්මණ සක්කස්ස යසො නාම එකං ද්වෙ තයො චත්තාරො වා දිවසෙ න එත්තකො සියාති මනසා චින්තෙන්තෙනපි න අභිපත්තබ්බො. යෙපි නං චත්තාරො මහාරාජානො පරිවාරෙන්ති තෙසම්පි සක්කං දෙවරාජානං පරිවාරයමානානං ඉන්දං නායකං කත්වා චරන්තානං **ස ඉන්දානං චතුන්නං** චතුන්නං ලොකපාලානං යසස්සාපි අමහාකං තිරච්ඡානගතානං යසො සොළසිං කලං නාග්ඝතීති.

එවඤ්ච පන වත්වා ඉදං තෙ සහස්සනෙත්තස්ස විමානන්ති වචනං සුත්වා අහං තං අනුස්සරිං අහං හි වෙජයන්තං පත්ථෙන්තො උපොසථකම්මං කරොමීති තස්ස අත්තනො පත්ථනං ආවිකරොන්තො ආහ.

> තං විමානං අභිජ්ඣාය අමරානං සුඛෙසිනං,
> උපොසථං උපවසන්තො සෙමි වම්මිකමුද්ධනීති.

තත්ථ අභිජ්ඣායාති තං පත්ථෙත්වා. **සුඛෙසිනන්ති** එසිතසුඛානං සුඛෙ පතිට්ඨිතානං.

තං සුත්වා බ්‍රාහ්මණො ඉදානි මෙ ඔකාසො ලද්ධොති සොමනස්සප්පත්තො ගන්තුං ආපුච්ඡන්තො ගාථාද්වයමාහ.

> අහඤ්ච මිගමෙසානො සපුත්තො පාවිසිං වනං,
> තං මං මතං වා ජීවං වා නාභිවෙදෙන්ති ඤාතකා.
>
> ආමන්තයෙ භූරිදත්තං කාසිපුත්තං යසස්සිනං,
> තයා නො සමනුඤ්ඤාතා අපි පස්සෙමු ඤාතකෙති.

තත්ථ නාභිවෙදෙන්තීති න ජානන්ති. කථෙන්තාපි තෙසං නත්ථි. **ආමන්තයෙති** ආමන්තයාමි. **කාසිපුත්තන්ති** කාසිරාජධීතාය පුත්තං.

තතො බොධිසත්තො ආහ.

> එසොහි වත මෙ ඡන්දො යං වසෙසි මමන්තිකෙ,
> නහි එතාදිසා කාමා සුලභා හොන්ති මානුසෙ.
> සචෙ ත්වං න ඉච්ඡසෙ වත්ථුං මම කාමෙහි පූජිතො,
> මයා ත්වං සමනුඤ්ඤාතො සොත්ථිං පස්සාහි ඤාතකෙති.

ගාථාද්වයං වත්වා චින්තෙසි අයං මං නිස්සාය සුඛං ජීවන්තො කස්සචි නාචික්ඛිස්සති එතස්ස සබ්බකාමදදං මණිං දස්සාමීති. අථස්ස තං දදන්තො ආහ.

> ධාරයිමං මණිං දිබ්බං පසුං පුත්තෙ ච වින්දති,
> අරොගො සුඛිතො හොති ගච්ඡෙවාදාය බ්‍රාහ්මණාති.

තත්ථ පසුංපුත්තෙ ච වින්දතීති ඉමං මණිං ධාරයමානො ඉමස්සානුභාවෙන පසුං ච පුත්තෙ ච අඤ්ඤඤ්ච යං යං ඉච්ඡති තං සබ්බං ලභති.

තතො බ්‍රාහමණො ගාථමාහ.

කුසලං පටිනන්දාමි භූරිදත්ත වචො තව,
පබ්බජිස්සාමි ජිණ්ණොස්මි න කාමෙ අභිපත්ථයෙති.

තස්සත්ථො-භූරිදත්ත තව වචනං **කුසලං** අනවජ්ජං තං **පටිනන්දාමි** න පටික්ඛිපාමි. අහං පන ජිණ්ණො තස්මා පබ්බජිස්සාමි න කාමෙ පත්ථයාමි කිං මෙ මණිනාති.

බොධිසත්තො ආහ.

බ්‍රහමචරියස්ස චෙ භඞ්ගො හොති භොගෙහි කාරියං,
අවිකම්පමානො එය්‍යාසි බහුං දස්සාමි තෙ ධනන්ති.

තත්ථ **භඞ්ගොයි** බ්‍රාහමණ බ්‍රහමචරියවාසො නාම දුක්කරො අනභිරතස්ස බ්‍රහමචරියස්ස භඞ්ගො චෙ හොති තදා ගිහිභූතස්ස භොගෙහි කාරියං හොති එවරූපෙ කාලෙ ත්වං නිරාසඞ්කො හුත්වා මම සන්තිකං ආගච්ඡෙය්‍යාසි බහුං තෙ ධනං දස්සාමීති.

බ්‍රාහමණො ආහ.

කුසලං පටිනන්දාමි භූරිදත්ත වචො තව,
පුනපි ආගමිස්සාමි සචෙ අත්ථො භවිස්සතීති.

තත්ථ **පුනපීති** පුනාපි. අයමෙව වා පාඨො.

අථස්ස තත්ථ අවසිතුකාමතං ඤත්වා මහාසත්තො නාගමාණවකෙ ආමන්තෙත්වා බ්‍රාහමණං මනුස්සලොකං පාපෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ඉදං වත්වා භූරිදත්තො පෙසෙසි චතුරො ජනෙ,
එථ ගච්ඡථ උට්ඨෙථ ඛිප්පං පාපෙථ බ්‍රාහමණං.

තස්ස තං වචනං සුත්වා උට්ඨාය චතුරො ජනා,
පෙසිතා භූරිදත්තෙන ඛිප්පං පාපෙසුං බ්‍රාහමණන්ති.

තත්ථ **පාපෙසුන්ති** යමුනාතො උත්තාරෙත්වා බාරාණසිමග්ගං පාපයිංසු. පාපයිත්වා ච පන තුම්හෙ ගච්ඡථාති වත්වා නාගභවනමෙව පච්චාගමිංසු.

බ්‍රාහමණොපි තාත සොමදත්ත ඉමස්මිං ඨානෙ මිගං විජ්ඣිම්හ ඉමස්මිං සූකරන්ති පුත්තස්ස ආචික්ඛන්තො අන්තරාමග්ගෙ පොක්ඛරණිං දිස්වා තාත සොමදත්ත නහායාමාති වත්වා සාධු තාතාති වුත්තෙ උභොපි දිබ්බාභරණානි දිබ්බවත්ථානිච ඔමුඤ්චිත්වා භණ්ඩිකං කත්වා පොක්ඛරණීතීරෙ ඨපෙත්වා ඔතරිත්වා නහායිංසු. තස්මිං ඛණෙ

තානි පසාධනානි අන්තරධායිත්වා නාගභවනමෙව අගමිංසු. පඨමං නිවත්ථකාසාවපිලොතිකාව තෙසං සරීරෙ පටිමුච්චිංසු. ධනුසරසත්තියොපි පාකතිකාව අහෙසුං. සොමදත්තො නාසිතම්හා තාත නයාති පරිදෙවි.

අථ නං පිතා මා චින්තයි. මිගෙසු සන්තෙසු අරඤ්ඤෙ මිගෙ වධිත්වා ජීවිකං කප්පෙස්සාමාති අස්සාසෙසි. සොමදත්තමාතා තෙසං ආගමනං සුත්වා පච්චුග්ගන්ත්වා ඝරං නෙත්වා අන්නපානෙන සන්තප්පෙසි. බ්‍රාහ්මණො භුඤ්ජිත්වා නිද්දං ඔක්කමි. ඉතරා පුත්තං පුච්ඡි තාත එත්තකං කාලං කුහිං ගතත්ථාති. අම්ම භූරිදත්ත නාගරාජෙනම්හා නාගභවනං නීතා තතො උක්කණ්ඨිත්වා ඉදානි ආගතාති. කිඤ්චි වො රතනං ආභතන්ති. නාභතං අම්මාති. කිං තුම්හාකං තෙන න කිඤ්චි දින්නන්ති. අම්ම භූරිදත්තෙන මෙ පිතු සබ්බකාමදදො මණි දින්නො ආසි ඉමිනා පන න ගහිතොති. කිං කාරණාති. පබ්බජිස්සති කිරාති. සා එත්තකං කාලං දාරකෙ මම භාරං කරොන්තො නාගභවනෙ වසිත්වා ඉදානි කිර පබ්බජිස්සතීති කුජ්ඣිත්වා වීහිභජ්ජනදබ්බියා පිට්ඨිං පොථෙන්තී දුට්ඨබ්‍රාහ්මණ පබ්බජිස්සාමීති කිර මණිරතනං න ගණ්හි. අථ කස්මා අපබ්බජිත්වා ඉධාගතොසි නික්ඛම ඝරා සීඝන්ති සන්තජ්ජෙසි. අථ නං භද්දෙ මා කුජ්ඣි අරඤ්ඤෙ මිගෙසු සන්තෙසු අහං තඤ්ච දාරකෙච පොසෙස්සාමීති වත්වා පුන දිවසෙ පුත්තෙන සද්ධිං අරඤ්ඤං ගන්ත්වා පුරිමනියාමෙනෙව ජීවිකං කප්පෙසි.

වනප්පවෙසකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

තදා දක්ඛිණමහාසමුද්දස්ස දිසාභාගෙ හිමවන්තෙ සිම්බලිවාසී එකො ගරුළො පක්ඛවාතෙහි සමුද්දෙ උදකං වියූහිත්වා නාගභවනං ඔතරිත්වා එකං නාගරාජානං සීසෙ ගණ්හි. තදාහි සුපණ්ණානං නාගෙ ගහෙතුං අජානනකාලො පණ්ඩරජාතකෙන ජානිංසු. සො පන තං සීසෙ ගහෙත්වාපි උදකෙ අනොත්ථරන්තෙයෙව උක්ඛිපිත්වා ඔලම්බන්තං ආදාය හිමවන්තමත්ථකෙන පායාසි. තදා චෙකො කාසිරට්ඨවාසී බ්‍රාහ්මණො ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා හිමවන්තපදෙසෙ පණ්ණසාලං මාපෙත්වා පටිවසති. තස්ස චඞ්කමනකොටියං මහා නිග්‍රොධරුක්ඛො සො තස්ස මූලෙ දිවාවිහාරං කරොති. සුපණ්ණො නිග්‍රොධමත්ථකෙන නාගං හරති නාගො ඔලම්බන්තො මොක්ඛත්ථාය නඞ්ගුට්ඨෙන නිග්‍රොධවිටපිං වෙඨෙසි. සුපණ්ණො තං අජානන්තොව මහබ්බලතාය ආකාසෙ පක්ඛන්දියෙව. නිග්‍රොධරුක්ඛො සමූලො උප්පාටිතො සුපණ්ණො නාගං දිස්වා සිම්බලිවනං නෙත්වා තුණ්ඩෙන පහරිත්වා කුච්ඡිං ඵාලෙත්වා නාගමෙදං ඛාදිත්වා සරීරං සමුද්දකුච්ඡිම්හි ඡඩ්ඩෙසි. නිග්‍රොධරුක්ඛො පතන්තො මහන්තං සද්දමකාසි සුපණ්ණො කිස්ස සද්දො එසොති අධො ඔලොකෙන්තො නිග්‍රොධරුක්ඛං දිස්වා කුතො එස මයා උප්පාටිතොති චින්තෙත්වා තාපසස්ස චඞ්කමනකොටියං නිග්‍රොධො එසොති තත්වතො ඤත්වා අයං තස්ස

බහූපකාරෙ අකුසලං නු ඛො මෙ පසුතං උදාහු නොති තමෙව පුච්ඡිත්වා ජානිස්සාමීති මාණවකවෙසෙන තස්ස සන්තිකං අගමාසි. තස්මිං ඛණෙ තාපසො තං ඨානං සමං කරොති.

සුපණ්ණරාජා තාපසං වන්දිත්වා එකමන්තං නිසින්නො අජානන්තො විය කිස්සට්ඨානං භන්තෙ ඉදන්ති පුච්ඡි. එකො සුපණ්ණො ගොචරත්ථාය නාගං හරන්තො නාගෙන මොක්ඛත්ථාය නිග්‍රොධවිටපියා නඞ්ගුට්ඨෙන වෙඨිතාය අත්තනො මහබ්බලතාය පක්ඛන්දිත්වා ගතො. අථෙත්ථරුක්ඛො උප්පාටිතො ඉදං තස්ස උප්පාටිතට්ඨානන්ති. කිං පන භන්තෙ තස්ස සුපණ්ණස්ස අකුසලං හොතීති. සචෙ න ජානාති අචෙතනකං නාම අකුසලං න හොතීති. නාගස්ස පන කිං භන්තෙති. සො ඉමං නාසෙතුං න ගණ්හි. මොක්ඛත්ථාය ගණ්හි. තස්මා තස්සාපි න හොති යෙවාති. සුපණ්ණො තාපසස්ස තුස්සිත්වා භන්තෙ අහං සො සුපණ්ණරාජා තුම්හාකං හි පඤ්හවෙය්‍යාකරණෙන තුට්ඨො තුම්හෙ අරඤ්ඤෙයෙව වසථ. අහඤ්චකං ආලම්බායනමන්තං ජානාමි අනග්ඝො මන්තො තමහං තුම්හාකං ආචරියභාගං කත්වා දම්මි පටිග්ගණ්හථ නන්ති. අලං මය්හං මන්තෙන ගච්ඡථ තුම්හෙති. සො තං පුනප්පුනං යාචිත්වා සම්පටිච්ඡාපෙත්වා මන්තං දත්වා ච ඔසධානි ආචික්ඛිත්වා පක්කාමි.

තස්මිං කාලෙ බාරාණසියං එකො දලිද්දබ්‍රාහ්මණො බහුං ඉණං ගහෙත්වා ඉණායිකෙහි චොදියමානො කිං මෙ ඉධ වාසෙන අරඤ්ඤං පවිසිත්වා මතං සෙය්‍යොති නික්ඛමිත්වා අනුපුබ්බෙන තං අස්සමපදං පවිසිත්වා තාපසං වත්තසම්පදාය ආරාධෙසි. තාපසො අයං බ්‍රාහ්මණො මය්හං අතිවිය උපකාරකො සුපණ්ණරාජෙන දින්නං දිබ්බමන්තං අස්ස දස්සාමීති චින්තෙත්වා බ්‍රාහ්මණ අහං ආලම්බායනමන්තං ජානාමි තං තෙ දම්මි ගණ්හ නන්ති වත්වා අලං භන්තෙ න මය්හං මන්තෙනාති වුත්තෙපි පුනප්පුනං නිබන්ධිත්වා සම්පටිච්ඡාපෙත්වා අදාසියෙව. තස්ස ච මන්තස්ස අනුච්ඡවිකානි ඔසධානි චෙව මන්තූපචාරඤ්ච සබ්බං කථෙසි.

බ්‍රාහ්මණො ලද්ධො මෙ ජීවිතුපායොති කතිපාහං වසිත්වා වාතාබාධො මෙ භන්තෙ බාධතීති අපදෙසකං කත්වා තාපසෙන විස්සජ්ජිතො තං වන්දිත්වා ඛමාපෙත්වා අරඤ්ඤා නික්ඛමිත්වා අනුපුබ්බෙන යමුනාතීරං පත්වා තං මන්තං සජ්ඣායන්තො මහාමග්ගෙන ගච්ඡති. තස්මිං කාලෙ සහස්සමත්තා භූරිදත්තස්ස පරිචාරිකා නාගමාණවිකා තං සබ්බකාමදදං මණිරතනං ආදාය නාගභවනා නික්ඛමිත්වා යමුනාතීරෙ වාලුකාරාසිමත්ථකෙ ඨපෙත්වා තස්සොභාසෙන සබ්බරත්තිං උදකකීළං කීළිත්වා අරුණුග්ගමනෙ සබ්බාලඞ්කාරෙන අත්තානං අලඞ්කරිත්වා මණිරතනං පරිවාරෙත්වා සිරිං පවෙසයමානා නිසීදිංසු. බ්‍රාහ්මණොපි මන්තං සජ්ඣායන්තො තං ඨානං පාපුණි. තා මන්තසද්දං සුත්වාව ඉමිනා සුපණ්ණෙන භවිතබ්බන්ති භයතජ්ජිතා මණිරතනං අග්ගහෙත්වාව පථවියං නිමුජ්ජිත්වා නාගභවනං අගමංසු.

බ්‍රාහ්මණො මණිරතනං දිස්වා ඉදානෙව මෙ මනොථො සමිද්ධොති තුට්ඨමානසො මණිරතනං ආදාය පායාසි. තස්මිං ඛණෙ සො නෙසාදබ්‍රාහ්මණො සොමදත්තෙන සද්ධිං මිගවධාය අරඤ්ඤං පවිසන්තො තස්ස හත්ථෙ තං මණිරතනං දිස්වා පුත්තං ආහ න නු එස සො අම්හාකං භූරිදත්තෙන දින්නමණීති. ආම තාත එසො සොති. තෙන හිස්ස අගුණං කථෙත්වා ඉමං බ්‍රාහ්මණං වඤ්චෙත්වා ගණ්හාමෙතං මණිරතනන්ති. තාත ත්වං පුබ්බෙ භූරිදත්තෙන දිය්‍යමානං න ගණ්හි. ඉදානි පනෙස බ්‍රාහ්මණො තඤ්ඤෙව වඤ්චෙස්සති තුණ්හී හොහීති. බ්‍රාහ්මණො හොතු තාත පස්සිස්සසි එතස්ස වා මම වා වඤ්චනභාවන්ති ආලම්බායනෙන සද්ධිං සල්ලපන්තො ආහ.

මණිං පග්ගය්හ මඞ්ගල්‍යං සාධුවිත්තං මනොරමං,
සෙලං ව්‍යඤ්ජනසම්පන්නං කො ඉමං මණිමජ්ඣගාති.

තත්ථ **මඞ්ගල්‍ය**න්ති මඞ්ගලසම්මතං සබ්බකාමදදං. **කො ඉම**න්ති කුහිං ඉමං මණිං අධිගතොසි.

තතො ආලම්බායනො ගාථමාහ.

ලොහිතක්ඛසහස්සාහි සමන්තා පරිවාරිතං,
අජ්ජ කාලං පදං ගච්ඡං අජ්ඣගාහං මණිං ඉමන්ති.

තස්සත්ථො-අහං අජ්ජ කාලං පාතොව පදං මහාමග්ගං ගච්ඡන්තො රත්තක්ඛිකාහි සහස්සමත්තාහි නාගමාණවිකාහි සමන්තා පරිවාරිතං ඉමං මණිං අජ්ඣගා මං දිස්වා හි සබ්බාව තා භයතජ්ජිතා ඉමං පහාය පලාතාති.

නෙසාදපුත්තො තං වඤ්චෙතුකාමො මණිරතනස්ස අගුණං පකාසෙන්තො අත්තනා ගණ්හිතුකාමො තිස්සො ගාථා අභාසි.

සූපචිණ්ණො අයං සෙලො අච්චිතො මහිතො සදා,
සුධාරිතො සුනික්ඛිත්තො සබ්බත්ථමභිසාධයෙ.

උපචාරවිපන්නස්ස නික්ඛෙපෙ ධාරණාය වා,
අලං සෙලො විනාසාය පරිචිණ්ණො අයොනිසො.

න ඉමං අකුසලො දිබ්බං මණිං ධාරෙතුමාරහො,
පටිපජ්ජ සතං නික්ඛං දෙහි මං රතනං මමන්ති.

තත්ථ **සබ්බත්ථ**න්ති යො ඉමං සෙලං සුට්ඨු උපචරිතුං අච්චිතුං අත්තනො ජීවිතං විය මමායිතුං සුට්ඨු ධාරෙතුං සුට්ඨුව නික්ඛිපිතුං ජානාති තස්සෙව සූපචිණ්ණො අච්චිතො මහිතො සුධාරිතො සුනික්ඛිත්තොව සබ්බං අත්ථං සාධෙතීති අත්ථො. **උපචාරවිපන්නස්සා**ති යො පන උපචාරවිපන්නො හොති තස්සෙසො අනුපායෙන පරිචිණ්ණො විනාසමෙව වහතීති වදති. **ධාරෙතුමාරහො**ති ධාරෙතුං අරහො.

පටිපජ්ජ සතං නික්ඛන්ති අම්හාකං ගෙහෙ බහූ මණී මයමෙතං ගහෙතුං ජානාම අහං තෙ නික්ඛසතං දස්සාමි තං පටිපජ්ජ. **දෙහි මං රතනං** මමන්ති තස්ස හි ගෙහෙ එකොපි සුවණ්ණනික්ඛො නත්ථි සො පන තස්ස මණිනො සබ්බකාමදදභාවං ජානාති තෙනස්ස එතදහොසි අහං සසීසං නහාත්වා මණිං උදකෙන පරිප්ඵොසිත්වා නික්ඛසතං මෙ දෙහීති වක්ඛාමි. අථ මෙ දස්සති. තමහං එතස්ස දස්සාමීති තස්මා සූරො හුත්වා එවමාහ.

තතො ආලම්බායනො ගාථමාහ.

න වා ම්‍යායං මණී කෙය්‍යො ගොහි වා රතනෙන වා,
සෙලො ව්‍යඤ්ජනසම්පන්නො නෙව කෙය්‍යො මණී මමන්ති.

තත්ථ **නවාම්‍යාය**න්ති අයං මණී මම සන්තිකා කෙනචි කිණිතබ්බො නාම න හොති. **නෙව කෙය්‍යො**ති අයං මම මණී ලක්ඛණ සම්පන්නො තස්මා නෙව කෙය්‍යො කෙනචි වත්ථුනා වික්කිණිතබ්බො නාම න හොතීති.

බ්‍රාහමණො ආහ.

නොචෙ තයා මණී කෙය්‍යො ගොහිවා රතනෙන වා,
අථ කෙන මණී කෙය්‍යො තං මෙ අක්ඛාහි පුච්ඡිතොති.

ආලම්බායනො ආහ.

යො මෙ සංසෙ මහානාගං තෙජසිං දුරතික්කමං,
තස්ස දජ්ජං ඉමං සෙලං ජලන්තරිව තෙජසාති.

තත්ථ **ජලන්තරිව තෙජසා**ති පභාය ජලන්තං විය.

බ්‍රාහමණො ආහ.

කොනු බ්‍රාහමණවණ්ණෙන සුපණ්ණො පතතං වරෙ,
නාගං ජිගිංසමන්වෙති අන්වෙසං භක්ඛමත්තනොති.

තත්ථ **කොනූ**ති ඉදං නෙසාදබ්‍රාහමණො අත්තනො භක්ඛං අන්වෙසන්තෙන ගරුළෙනෙතෙන භවිතබ්බන්ති චින්තෙත්වා එවමාහ.

ආලම්බායනො ආහ.

නාහං දිජාධිපො හොමි න දිට්ඨො ගරුළො මයා,
ආසීවිසෙන විතෙතාති වෙජ්ජො මං බ්‍රාහමණං විදූති.

තත්ථ **මං විදූ**ති මං එස ආසීවිසවිත්තකො ආලම්බායනො නාම වෙජ්ජොති ජානන්ති.

බ්‍රාහ්මණො ආහ.

කින්නු තුය්හං බලං අත්ථි කිං සිප්පං විජ්ජතෙ තව,
කිස්මිං වා ත්වං පරත්ථද්ධො උරගං නාපචායසීති.

තත්ථ **කිස්මිං වා ත්වං පරත්ථද්ධොති** ත්වං කිස්මිං වා උපත්ථද්ධො හුත්වා කිං නිස්සයං කත්වා උරගං ආසීවිසං නාපචායසි ජෙට්ඨං අකත්වා අවජානාසීති තං පුච්ඡි.

සො අත්තනො බලං දීපෙන්තො ආහ.

ආරඤ්ඤකස්ස ඉසිනො චිරරත්තතපස්සිනො,
සුපණ්ණො කොසියස්සක්ඛා විසවිජ්ජං අනුත්තරං.

තං භාවිතත්තඤ්ඤතරං සම්මන්තං පබ්බතන්තරෙ,
සක්කච්චං තං උපට්ඨාසිං රත්තින්දිවමතන්දිතො.

සො තදා පරිචිණ්ණො මෙ වතවා බ්‍රහ්මචරියවා,
දිබ්බං පාතුකරී මන්තං කාමසා භගවා මමං.

ත්‍යාහං මන්තෙ පරත්ථද්ධො නාහං භායාමි භොගිනං,
ආචරියො විසඝාතානං අලම්බානොති මං විදූති.

තත්ථ **කොසියස්සක්ඛාති** කොසියගොත්තස්ස ඉසිනො සුපණ්ණො ආචික්ඛි තෙන අක්ඛාතං කාරණං පන සබ්බං විත්ථාරෙන කථෙතබ්බං. **භාවිතත්තඤ්ඤතරන්ති** භාවිතත්තානං ඉසීනං අඤ්ඤතරං. **සම්මන්තන්ති** වසන්තං. **කාමසාති** අත්තනො ඉච්ඡාය. **මමන්ති** තං මන්තං මය්හං පකාසෙසි. **ත්‍යාහං මන්තෙ පරත්ථද්ධොති** අහං තෙ මන්තෙ උපත්ථද්ධො නිස්සිතො. **භොගිනන්ති** නාගානං. **විසඝාතානන්ති** විස ඝාතකවෙජ්ජානං.

තං සුත්වා නෙසාදබ්‍රාහ්මණො චින්තෙසි අයං ආලම්බායනො යවාස්ස නාගං දස්සෙති තස්ස මණිරතනං දෙති. භූරිදත්තමස්ස දස්සෙත්වා මණිං ගණ්හිස්සාමීති.

තතො පුත්තෙන සද්ධිං මන්තෙන්තො ගාථමාහ.

ගණ්හාමසෙ මණිං තාත සොමදත්ත විජානහි,
මා දණ්ඩෙන සිරිං පත්තං කාමසා පජහිම්හසෙති.

තත්ථ **ගණ්හාමසෙති** ගණ්හාම. **කාමසාති** අත්තනො රුචියා දණ්ඩෙන පහරිත්වා මා ජහාම.

සොමදත්තො ආහ.

සකං නිවෙසනං පත්තං සො තං බ්‍රාහ්මණ පූජයි,
එවං කල්‍යාණකාරිස්ස කිං මොහා දූභිමිච්ඡසි.

සචෙ හි ධනකාමොසි භූරිදත්තො පදස්සති,
තමෙව ගන්ත්වා යාචස්සු බහුං දස්සති තෙ ධනන්ති.

තත්ථ **පූජසීති** දිබ්බකාමෙහි පූජයිත්ථ. **දූභිච්ඡසීති** කින්නු ත්වං එවරූපස්ස මිත්තස්ස මිත්තදූභිකම්මං කාතුං ඉච්ඡසි තාතාති.

බ්‍රාහ්මණො ආහ.

හත්ථගතං පත්තගතං නික්කිණ්ණං ඛාදිතුං වරං,
මා නො සන්දිට්ඨිකො අත්ථො සොමදත්ත උපච්චගාති.

තත්ථ **හත්ථගතන්ති** තාත සොමදත්ත ත්වං දහරකො ලොක පවත්තිං න හි ජානාසි යං හි හත්ථගතං වා හොති පාතිගතං වා පුරතො වා නික්කිණ්ණං ඨපිතං තදෙව ඛාදිතුං වරං න දූරෙ ඨිතං.

සොමදත්තො ආහ.

පච්චති නිරයෙ ඝොරෙ මහිස්සමවදීයති
මිත්තදූභී හිතච්චාගී ජීවරෙවාපි සුස්සරෙ.

සචෙ හි ධනකාමොසි භූරිදත්තො පදස්සති
මඤ්ඤෙ අත්තකතං වෙරං නචිරං වෙදයිස්සසීති.

තත්ථ **මහිස්සමවදීයතීති** තාත මිත්තදූභිනො ජීවන්තස්සෙව පඨවි සයං භිජ්ජිත්වා විවරං දෙති. **හිතච්චාගීති** අත්තනො හිතපරිච්චාගී. **ජීවරෙවාපි සුස්සරෙති** ජීවමානොව සුස්සති මනුස්සපෙතො හොති. **අත්තකතං වෙරන්ති** අත්තනා කතං පාපං. **නචිරන්ති** නචිරස්සෙව වෙදයිස්සතීති මඤ්ඤාමි.

බ්‍රාහ්මණො ආහ.

මහායඤ්ඤං යජිත්වාන එවං සුජ්ඣන්ති බ්‍රාහ්මණා,
මහායඤ්ඤං යජිස්සාම එවං මොක්ඛාම පාපකාති.

තත්ථ **සුජ්ඣන්තීති** තාත සොමදත්ත ත්වං දහරො කිඤ්චි න ජානාසි. බ්‍රාහ්මණා නාම යං කිඤ්චි පාපං කත්වා යඤ්ඤෙන සුජ්ඣන්තීති දස්සෙන්තො එවමාහ.

සොමදත්තො ආහ.

හන්දදානි අපායාමි නාහං අජ්ජ තයා සහ,
පදම්පෙකං න ගච්ඡෙය්‍යං එවං කිබ්බිසකාරිනාති.

තත්ථ **අපායාමීති** අපගච්ඡාමි. පලායාමීති අත්ථො.

එවං වත්වාන පණ්ඩිතමාණවො පිතරං අත්තනො වචනං ගාහාපෙතුං අසක්කොන්තො මහන්තෙන සද්දෙන දෙවතා

උජ්ඣාපෙත්වා එවරූපෙන පාපකාරිනා සද්ධිං න වසිස්සාමීති පිතු පස්සන්තස්සෙව පලායිත්වා හිමවන්තං පවිසිත්වා පබ්බජිත්වා අභිඤ්ඤා ච සමාපත්තියො ච නිබ්බත්තෙත්වා අපරිහීනජ්ඣානො බ්‍රහ්මලොකෙ උප්පජ්ජි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ඉදං වත්වාන පිතරං සොමදත්තො බහුස්සුතො,
උජ්ඣාපෙත්වාන භූතානි තම්හා ඨානා අපක්කමීති.

නෙසාදබ්‍රාහ්මණො සොමදත්තෙ ඨපෙත්වා අත්තනො ගෙහං කුහිං ගමිස්සතීති චින්තෙන්තො ආලම්බායනං ථොකං අනන්තමන්තං දිස්වා ආලම්බායන මාචින්තයි. දස්සෙස්සාමි තෙ භූරිදත්තන්ති තමාදාය නාගරාජස්ස උපොසථකරණට්ඨානං ගන්ත්වා වම්මිකමත්ථකෙ භොගෙ ආභුජිත්වා නිපන්නං නාගරාජානං දිස්වා අවිදූරෙ ඨිතො හත්ථං පසාරෙත්වා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

ගණ්හාහෙතං මහානාගං ආහරෙතං මණිං මම,
ඉන්දගොපකවණ්ණාභො යස්ස ලොහිතකො සිරෙ.

කප්පාසපිචුරාසීව එසො කායස්ස දිස්සති,
වම්මිකග්ගගතො සෙති තං ත්වං ගණ්හාහි බ්‍රාහ්මණාති.

තත්ථ **වණ්ණාභොති** ඉන්දගොපකවණ්ණො විය ආභාසති. **කප්පාසපිචුරාසීවාති** සුවිහිතස්ස කප්පාසපිචුනො රාසි විය.

මහාසත්තො අක්ඛීනි උම්මීලෙත්වා නෙසාදං දිස්වා අයං උපොසථස්ස මෙ අන්තරායං කරෙය්‍යාති ඉමං නාගභවනං නෙත්වා මහාසම්පත්තියං පතිට්ඨාපෙසිං. මයා දීයමානං මණිං ගණ්හිතුං න ඉච්ඡි. ඉදානි පන අහිගුණ්ඩිකං ගහෙත්වා ආගච්ඡති. සචාහං ඉමස්ස මිත්තදුබ්භිනො කුජ්ඣෙය්‍යං සීලං මෙ ඛණ්ඩං භවිස්සති. මයා ඛො පන පඨමඤ්ඤෙව චතුරඞ්ගසමන්නාගතො උපොසථො අධිට්ඨිතො සො යථාධිට්ඨිතොව හොතු. ආලම්බායනො මං ඡින්දිත්වා පචතු වා සූලෙ වා භින්දතු නෙවස්ස කුජ්ඣිස්සාමීති චින්තෙත්වා සචෙ ඛො පනාහං ඉමං ඔලොකෙස්සාමි උපොසථං මෙ භින්දිස්සතීති අක්ඛීනි නිම්මීලෙත්වා අධිට්ඨානපාරමිං පුරෙචාරිකං කත්වා භොගන්තරෙ සීසං පක්ඛිපිත්වා නිච්චලො හුත්වා නිපජ්ජි.

නෙසාදබ්‍රාහ්මණොපි භො ආලම්බායන ඉමං නාගං ගණ්හ දෙහි මෙ මණින්ති ආහ. ආලම්බායනො නාගං දිස්වාව තුට්ඨො මණිං කිස්මිඤ්චි අගණෙත්වා ගණ්හ බ්‍රාහ්මණාති තස්ස හත්ථෙ මණිං ඛිපි. සො තස්ස හත්ථතො ගලිත්වා පථවියං පති. පතිතමත්තොව පථවිං පවිසිත්වා නාගභවනමෙව ගතො. බ්‍රාහ්මණො මණිරතනතො

භූරිදත්තෙන සද්ධිං මිත්තභාවතො පුත්තතොති තීහි පරිභාසි. සො නිප්පච්චයො ජාතොම්හි පුත්තස්ස මෙ වචනං න කතනති පරිදෙවන්තො ගෙහං අගමාසි.

ආලම්බායනොපි දිබ්බොසධෙහි අත්තනො සරීරං මක්ඛෙත්වා ථොකං ඛාදිත්වා අත්තනො කායම්පි පරිභාවෙත්වා දිබ්බමන්තං ජපන්තො බොධිසත්තං උපසඞ්කමිත්වා නඞ්ගුට්ඨෙ ගහෙත්වා ආකඩ්ඪිත්වා සීසෙ දළ්හං ගණ්හන්තො මුඛමස්ස විවරිත්වා ඔසධං සඞ්ඛාදිත්වා මුඛෙ ඛෙළං ඔපි. සුජාතිකො නාගරාජා සීලභෙදභයෙන අකුජ්ඣිත්වා අක්ඛීනි විවරිත්වාපි න උම්මීලෙසි. අථ නං ඔසධමත්තං කත්වා නඞ්ගුට්ඨෙන ගහෙත්වා හෙට්ඨාසීසං කත්වා සඤ්චාලෙත්වා ගහිතගොචරං ඡඩ්ඩාපෙත්වා භූමියං දීඝතො නිපජ්ජාපෙත්වා මසූරකං මද්දන්තො විය හත්ථෙහි මද්දි. අට්ඨීනි චුණ්ණියමානානි විය අහෙසුං. පුන නඞ්ගුට්ඨෙ ගහෙත්වා දුස්සං පොථෙන්තො විය පොථෙසි. මහාසත්තො එවරූපං දුක්ඛං අනුභවන්තොපි නෙව කුජ්ඣි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

අථොසධෙහි දිබ්බෙහි ජපං මන්තපදානි ච,
එවං තං අසක්ඛි සට්ඨුං කත්වා පරිත්තමත්තනොති.

තත්ථ **අසක්ඛීති** සක්ඛි සමත්ථො අහොසි. **සට්ඨුන්ති** ගණ්හිතුං.

ඉති සො මහාසත්තං දුබ්බලං කත්වා වල්ලීහි පෙළං සජ්ජෙත්වා මහාසත්තං තත්ථ පක්ඛිපි. සරීරං පන මහන්තං තත්ථ න පවිසති. අථ නං පණ්හීහි කොට්ටෙන්තො පවෙසෙත්වා පෙළං ආදාය එකං ගාමං ගන්ත්වා ගාමමජ්ඣෙ ඔතාරෙත්වා නාගස්ස නච්චං දට්ඨුකාමා ආගච්ඡන්තූති සද්දමකාසි. සකලගාමවාසිනො සන්නිපතිංසු. තස්මිං ඛණෙ ආලම්බායනො නික්ඛම මහානාගාති ආහ. මහාසත්තො චින්තෙසි අජ්ජ මයා පරිසං තොසෙන්තෙන කීළිතුං වට්ටති. එවං ආලම්බායනො බහුං ධනං ලභිත්වා තුට්ඨො මං විස්සජ්ජෙස්සති. යං යං එස මං කාරෙති තං තං කරිස්සාමීති. අථ නං සො පෙළතො නීහරිත්වා මහා හොහීති ආහ. මහා අහොසි. ඛුද්දකො වට්ටො විප්පිතො එකඵණො ද්විඵණො තිඵණො පඤ්චසත්තඅට්ඨනවදසවීසතිතිංසචත්තාළීසපණ්ණාසඵණො සතඵණො උච්චො නීචො දිස්සමානකායො අදිස්සමානකායො අදිස්සමානඋපඩ්ඪකායො නීලො පීතො ලොහිතො ඔදාතො මඤ්ජට්ඨකො හොහි ජාලං විස්සජ්ජෙහි උදකං ධූමං විස්සජ්ජෙහීති ඉමෙසුපි ආකාරෙසු තෙන වුත්තනියාමෙන අත්තභාවෙ නිම්මිණිත්වා නච්චං දස්සෙසි. තං දිස්වා කොචි අස්සූනි සන්ධාරෙතුං නාසක්ඛි. මනුස්සා බහුං හිරඤ්ඤසුවණ්ණවත්ථාලඞ්කාරාදිං අදංසු. ඉති තස්මිං ගාමෙයෙව සතසහස්සමත්තං ලභි. සො කිඤ්චාපි මහාසත්තං ගණ්හන්තො සහස්සං ලභිත්වා එතං

විස්සජ්ජෙස්සාමීති චින්තිතො එත්තකං පන ලභිත්වා ගාමකෙපි තාව මයා එත්තකං ධනං ලද්ධං නගරෙ කීව බහුං ධනං ලභිස්සාමීති ධනලොභෙන තං න මුඤ්චි. සො තස්මිං ගාමෙ කුටුම්බං සණ්ඨාපෙත්වා රතනමයං පෙළං කාරෙත්වා තත්ථ මහාසත්තං පක්ඛිපිත්වා සුඛයානකං ආරුය්හ මහන්තෙන පරිවාරෙන නික්ඛමිත්වා තං ගාමනිගමාදීසු කීළාපෙන්තො බාරාණසිං පාපුණි. නාගරාජස්ස පන මධුලාජෙ දෙති. මණ්ඩූකෙ මාරෙත්වා දෙති. සො ගොචරං න ගණ්හාති අවිස්සජ්ජනභයෙන ගොචරං අගණ්හන්තම්පි පන තං චත්තාරො වාරගාමෙ ආදිං කත්වා තත්ථ තත්ථ මාසමත්තං කීළාපෙසි. පණ්ණරසඋපොසථදිවසෙ පන අජ්ජ තුම්හාකං කීළාපෙස්සාමීති රඤ්ඤො ආරොචාපෙසි. රාජා භෙරිං චරාපෙත්වා මහාජනං සන්නිපාතාපෙසි. රාජඞ්ගණෙ මඤ්චාතිමඤ්චෙ බන්ධිංසු.

කීළනකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

ආලම්බායනෙන පන බොධිසත්තස්ස ගහිතදිවසෙයෙව මහාසත්තස්ස මාතා සුපිනන්තෙන කාළෙන රත්තක්ඛිනා පුරිසෙන අසිනා අත්තනො බාහං ඡින්දිත්වා ලොහිතෙන පග්ඝරන්තෙන නීයමානං අද්දස. සා භීතතසිතා උට්ඨාය දක්ඛිණං බාහුං පරාමසිත්වා සුපිනභාවං ජානි. අථස්සා එතදහොසි මයා කක්ඛළො පාපසුපිනො දිට්ඨො චතුන්නං වා මෙ පුත්තානං ධතරට්ඨරඤ්ඤො වා මම වා පරිපන්ථෙන භවිතබ්බන්ති. අපි ඛො පන මහාසත්තමෙව ආරබ්භ අධිකතරං චින්තෙසි කිං කාරණා සෙසා අත්තනො නාගභවනෙ වසන්ති. ඉතරො පන සීලජ්ඣාසයත්තා මනුස්සලොකං ගන්ත්වා උපොසථකම්මං කරොති. තස්මා කච්චි නු ඛො මෙ පුත්තං අහිගුණ්ඨිකො වා සුපණ්ණො වා ගණ්හෙය්‍යාති තස්සෙව අධිකතරං චින්තෙසි. තතො අද්ධමාසෙ අතික්කන්තෙ මම පුත්තො අද්ධමාසාතික්කමෙ මං විනා වත්තිතුං න සක්කොති අද්ධාස්ස කිඤ්චි භයං උප්පන්නං භවිස්සතීති දොමනස්සා අහොසි. මාසාතික්කමෙනෙව පනස්සා සොකෙන අස්සූනං අපග්ඝරණකවෙලා නාහොසි. හදයං සුස්සි අක්ඛීනි උප්පච්චිංසු. සා ඉදානි ආගමිස්සති ඉදානි ආගමිස්සතීති තස්සාගමනමග්ගමෙව ඔලොකෙන්තී නිසීදි.

අථස්සා ජෙට්ඨපුත්තො සුදස්සනො මාසච්චයෙන මහතියා පරිසාය මාතාපිතූනං දස්සනත්ථාය ආගතො පරිසං බහි ඨපෙත්වා පාසාදං ආරුය්හ මාතරං වන්දිත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. සා භූරිදත්තං අනුසොචන්තී තෙන සද්ධිං න කිඤ්චි සල්ලපි. සො චින්තෙසි මය්හං මාතා මයි පුබ්බෙ ආගතෙ තුස්සති. පටිසන්ථාරං කරොති. අජ්ජ පන දොමනස්සප්පත්තා කින්නු ඛො කාරණන්ති. අථ තං පුච්ඡන්තො ආහ.

මමං දිස්වාන ආයන්තං සබ්බකාමසමිද්ධිනං
ඉන්ද්‍රියානි අහට්ඨානි සාවං ජාතං මුඛං තව.

පදුමං යථා හත්ථගතං පාණිනා පරිමද්දිතං,
සාවං ජාතං මුඛං තුය්හං මමං දිස්වාන එදිසන්ති.

තත්ථ **අහට්ඨානීති** න විප්පසන්නානි. **සාවන්ති** කඤ්චනාදස වණ්ණං මුඛම්පි කාළකං ජාතං. **හත්ථගතන්ති** හත්ථෙන ජින්නකං **එදිසන්ති** එවරූපං මහන්තෙන සිරිසොභග්ගෙන තුම්හාකං දස්සනත්ථාය ආගතම්පි මං දිස්වා.

සා එවං වුත්තෙපි නෙව කථෙසි. සුදස්සනො චින්තෙසි කින්නුඛො කෙනචි අක්කුට්ඨා වා පරිභට්ඨා වා භවෙය්‍යාති. **අථ** නං පුච්ඡන්තො ඉතරං ගාථමාහ.

කච්චින්නු තෙ නාභිසසි කච්චි තෙ අත්ථි වෙදනා,
යෙන සාවං මුඛං තුය්හං මමං දිස්වාන ආගතන්ති.

තත්ථ **කච්චින්නු තෙ නාභිසසීති** කච්චින්නු තං කොචි න අභිසසි. අක්කොසෙන වා පරිභාසාය වා න විහිංසීති පුච්ඡති. **තුය්හන්ති** තව පුබ්බෙ මමං **දිස්වාන ආගතං** එදිසං මුඛං න හොති. යෙන පන කාරණෙනජ්ජ තව මුඛං සාවං ජාතං තං මෙ අක්ඛාහීති පුච්ඡති.

අථස්සා ආචික්ඛන්තී ආහ.

සුපිනං තාත අද්දක්ඛිං ඉතො මාසං අධොගතං,
දක්ඛිණං විය මෙ බාහං ඡෙත්වා රුහිරමක්ඛිතං;
පුරිසො ආදාය පක්කාමි මමං රොදන්තියා සති.
යතො තං සුපිනද්දක්ඛිං සුදස්සන විජානහි,
තතො දිවා වා රත්තිං වා සුඛං මෙ නුපලබ්භතීති.

තත්ථ **ඉතො මාසං අධොගතන්ති** ඉතො හෙට්ඨා මාසාතික්කන්තං අජ්ජ මෙ දිට්ඨසුපිනස්ස මාසො හොතීති දස්සෙති. **පුරිසොති** එකො කාළො රත්තක්ඛි පුරිසො. **රොදන්තියා සතීති** රොදමානාය සතියා. **න උපලබ්භතීති** මම සුඛං නාම න විජ්ජතීති.

එවං ච පන වත්වා තාත පියපුත්තකො මෙ තව කණිට්ඨො න දිස්සති භයෙනස්ස උප්පන්නෙන භවිතබ්බන්ති පරිදෙවන්තී ආහ.

යං පුබ්බෙ පරිවාරිංසු කඤ්ඤා රුචිරවිග්ගහා,
හෙමජාලපටිච්ඡන්නා භූරිදත්තො න දිස්සති.

යං පුබ්බෙ පරිවාරිංසු නෙත්තිංසවරධාරිනො.
කණිකාරවිය සම්ඵුල්ලා භූරිදත්තො න දිස්සති.

හන්දදානි ගමිස්සාම භූරිදත්තනිවෙසනං,
ධම්මට්ඨං සීලසම්පන්නං පස්සාම තව භාතරන්ති.

තත්ථ **සමුජ්ජලා**ති සුවණ්ණාලඞ්කාරධාරිතාය සමුජ්ජලකණිකාරා විය. **හන්දා**ති වවස්සග්ගත්ථෙ නිපාතො. එහි තාත භූරිදත්තස්ස නිවෙසනං ගච්ඡාමාති වදති.

එවං ච පන වත්වා තස්සෙව අත්තනොච පරිසාය සද්ධිං තත්ථ අගමාසි. භූරිදත්තභරියායො පන තං වම්මිකමත්ථකෙ අදිස්වා මාතු නිවෙසනං ගතො භවිස්සතීති අව්‍යාවටා අහෙසුං. තා සස්සු කිර නො පුත්තං අපස්සන්තී ආගච්ඡතීති සුත්වා පච්චුග්ගමනං කත්වා අය්‍යෙ පුත්තස්ස තෙ අදිස්සන්තස්ස අජ්ජ මාසොති මහාපරිදෙවං පරිදෙවමානා පාදමූලෙ පතිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තඤ්ච දිස්වාන ආයන්තිං භූරිදත්තස්ස මාතරං,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං භූරිදත්තස්ස නාරියො.

පුත්තංතෙය්‍යෙ න ජානාම ඉතො මාසං අධොගතං,
මතං වා යදි වා ජීවං භූරිදත්තං යසස්සිනන්ති.

තත්ථ **පුත්තංතෙය්‍යෙ**ති අයං තාසං පරිදෙවනගාථා.

භූරිදත්තමාතා සුණ්හාහි සද්ධිං අන්තරවීථියං පරිදෙවිත්වා තා ආදාය තස්ස පාසාදං ආරුය්හ පුත්තස්ස සයනඤ්ච ඔලොකෙත්වා පරිදෙවමානා ආහ.

සකුණී හතපුත්තාව සුඤ්ඤං දිස්වා කුලාවකං,
චිරං දුක්ඛෙන ඣායිස්සං භූරිදත්තං අපස්සතී.

සකුණී හතපුත්තාව සුඤ්ඤං දිස්වා කුලාවකං,
තෙන තෙන පධාවිස්සං පියපුත්තං අපස්සතී.

කුරරී හතඡාපාව සුඤ්ඤං දිස්වා කුලාවකං,
චිරං දුක්ඛෙන ඣායිස්සං භූරිදත්තං අපස්සතී.

සා නූන චක්කවාකීව පල්ලලස්මිං අනූදකෙ,
චිරං දුක්ඛෙන ඣායිස්සං භූරිදත්තං අපස්සතී.

කම්මාරානං යථා උක්කා අන්තො ඣායති නොබහි,
එවං ඣායාමි සොකෙන භූරිදත්තං අපස්සතීති.

තත්ථ **අපස්සතී**ති අපස්සන්තී. **හතඡාපා**ති හතපොතා.

එවං භූරිදත්තමාතරි විලපමානාය භූරිදත්තනිවෙසනං අණ්ණව කුච්ඡි විය එකසද්දං අහොසි. එකොපි සකභාවෙන සණ්ඨාතුං නාසක්ඛි. සකලනිවෙසනං යුගන්තවාතපහටං විය සාලවනං අහොසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

> සාලාව සම්පමථිතා මාළුතෙන පමද්දිතා,
> සෙනති පුත්තාව දාරාව භූරිදත්තනිවෙසනෙති.

අරිට්ඨෝපි සුභගොපි භාතරො මාතාපිතූනං උපට්ඨානං ගච්ඡන්තා තං සද්දං සුත්වා භූරිදත්තනිවෙසනං පවිසිත්වා මාතරං අස්සාසයිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

> ඉදං සුත්වාන නිග්ඝොසං භූරිදත්තනිවෙසනෙ,
> අරිට්ඨෝච සුභගොච උපධාවිංසු අනන්තරා.

> අම්ම අස්සාස මා සොචි එවංධම්මා හි පාණිනො,
> චවන්ති උපපජ්ජන්ති එසස්ස පරිණාමිතාති.

තත්ථ එසස්ස පරිණාමිතාති එසා චුතුපපත්ති අස්ස ලොකස්ස පරිණාමිතා එවංහි ලොකො පරිණමති. එතෙහි චිහි අත්ථෙහි මුත්තානාම නත්ථීති වදන්ති.

සමුද්දජා ආහ.

> අහම්පි තාත ජානාමි එවංධම්මා හි පාණිනො,
> සොකෙන ච පරෙතස්මිං භූරිදත්තං අපස්සති.

> අජ්ජ චෙ මෙ ඉමං රත්තිං සුදස්සන විජානහි,
> භූරිදත්තං අපස්සන්තී මඤ්ඤෙ හෙස්සාමි ජීවිතන්ති.

තත්ථ අජ්ජ චෙ මෙති තාත සුදස්සන සචෙ අජ්ජ ඉමං රත්තිං භූරිදත්තෙනා මම දස්සනං නාගමිස්සති අථාහං තං අපස්සන්තී ජීවිතං ජහිස්සාමීති මඤ්ඤාමි.

පුත්තා ආහංසු.

> අම්ම අස්සාස මාසොචි ආනයිස්සාම භාතරං,
> දිසොදිසං ගමිස්සාම භාතුපරියෙසනං චරං.

> පබ්බතෙ ගිරිදුග්ගෙසු ගාමෙසු නිගමෙසු ච,
> ඔරෙන දසරත්තස්ස භාතරං පස්ස ආගතන්ති.

තත්ථ චරන්ති අම්ම තයොපි ජනා භාතුපරියෙසනං චරන්තා දිසොදිසං ගමිස්සාමාති නං අස්සාසෙසුං.

තතො සුදස්සනො චින්තෙසි. සචෙ තයොපි එකදිසං ගමිස්සාම පපඤ්චො භවිස්සති තීහි තීණි ඨානානි ගන්තුං වට්ටති එකො දෙවලොකං එකො හිමවන්තං එකො මනුස්සලොකං. සචෙ බො

පන කාණාරිට්ඨො මනුස්සලොකං ගමිස්සති යත්ථෙව භූරිදත්තං පස්සති තං ගාමං වා නිගමං වා ඣාපෙත්වා එස්සති කක්ඛලො ඵරුසො න සක්කා එතං තත්ථ පෙසෙතුන්ති චින්තෙත්වා තාත අරිට්ඨ ත්වං දෙවලොකං ගච්ඡ. සචෙ දෙවතාහි ධම්මංසොතුකාමාහි භූරිදත්තො දෙවලොකං නීතො තතො නං ආනෙහීති අරිට්ඨං දෙවලොකං පහිණි. සුභගං පන ත්වං තාත හිමවන්තං ගන්ත්වා පඤ්චසු මහානදීසු භූරිදත්තං උපධාරෙත්වා එහීති හිමවන්තං පහිණි. සයං පන මනුස්සලොකං ගන්තුකාමො චින්තෙසි සචාහං මාණවකවණ්ණෙන ගමිස්සාමි මනුස්සා ඔසක්කිස්සන්ති මයා තාපසවෙසෙන ගන්තුං වට්ටති මනුස්සානං හි පබ්බජිතා පියා මනාපාති. සො තාපසවෙසං ගහෙත්වා මාතරං වන්දිත්වා නික්ඛමි. බොධිසත්තස්ස පන අච්චිමුඛීනාම වෙමාතිකභගිණී අත්ථි. තස්සා බොධිසත්තෙ අධිමත්තො සිනෙහො. සා සුදස්සනං ගච්ඡන්තං දිස්වා ආහ භාතික අතිවිය කිලමසි අහම්පි තයා සද්ධිං ආගමිස්සාමීති. අම්ම න සක්කා තයා ආගන්තුං අහං පබ්බජිතවෙසෙන ගච්ඡාමීති අහං ඛුද්දකමණ්ඩූකී හුත්වා තව ජටන්තරෙ නිපජ්ජිත්වා ගමිස්සාමීති. තෙනහි එහීති. සා මණ්ඩූකපොතිකා හුත්වා තස්ස ජටන්තරෙ නිපජ්ජි.

සුදස්සනො මූලතො පට්ඨාය විචිනන්තො ගමිස්සාමීති බොධිසත්තස්ස භරියායො තස්සුපොසථකරණට්ඨානං පුච්ඡිත්වා පඨමං තත්ථ ගන්ත්වා ආලම්බායනෙන මහාසත්තස්ස ගහිතට්ඨානෙ ලොහිතඤ්ච වල්ලීහි කතපෙළට්ඨානඤ්ච දිස්වා භූරිදත්තො අහිගුණ්ඨිකෙන ගහිතොති ඤත්වා සමුප්පන්නසොකො අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි ආලම්බායනස්ස ගතමග්ගෙනෙව පඨමං කීළාපිතගාමකං ගන්ත්වා මනුස්සෙ පුච්ඡි එවරූපො නාම නාගො කෙනචි අහිගුණ්ඨිකෙන කීළාපිතොති. ආම ආලම්බායනෙන ඉතො මාසමත්ථකෙ කීළාපිතොති. කිඤ්චි තෙන ලද්ධන්ති. ආම ඉධෙව සතසහස්සමත්තං ලද්ධන්ති. ඉදානි කුහිං ගතොති. අසුක ගාමං නාමාති. සො තතො පට්ඨාය පුච්ඡන්තො අනුපුබ්බෙන රාජද්වාරං ආගමාසි.

තස්මිං ඛණෙ ආලම්බායනොපි සුන්හාතො සුවිලිත්තො පට්ටසාටකං නිවාසෙත්වා රතනපෙළං ගාහාපෙත්වා රාජද්වාරමෙව ගතො මහාජනො සන්නිපති. රඤ්ඤො ආසනං පඤ්ඤත්තං සො අන්තො නිවෙසනෙ ඨිතොව අහං ආගච්ඡාමි නාගරාජානං කීළාපෙතූති පෙසෙසි. ආලම්බායනො චිත්‍රත්ථරකෙ රතනපෙළං ඨපෙත්වා විවරිත්වා එහි මහානාගරාජාති සඤ්ඤමදාසි. තස්මිං සමයෙ සුදස්සනොපි පරිසන්තෙ ඨිතො. මහාසත්තො සීසං නීහරිත්වා සබ්බං තං පරිසං ඔලොකෙසි. නාගා ද්වීහි කාරණෙහි පරිසං ඔලොකෙන්ති සුපණ්ණපරිපන්ථං වා ඤාතකෙ වා දස්සනත්ථාය.

තෙ සුපණ්ණෙ දිස්වා භීතා න නච්චන්ති. **ඤාතකෙ** දිස්වා ලජ්ජමානා. මහාසත්තො පන ඔලොකෙන්තො පරිසන්තරෙ භගිනිං අද්දස. සො අක්ඛිපූරං අස්සුං නිග්ගහෙත්වා පෙළතො නික්ඛම්ම භාතුරභිමුඛො පායාසි. මහාජනො තං ආගච්ඡන්තං දිස්වා භීතො පටික්කමි. එකො සුදස්සනොව අට්ඨාසි. සො ගන්ත්වා තස්ස පාදපිට්ඨියං සීසං ඨපෙත්වා රොදි. සුදස්සනොපි රොදි. මහාසත්තො රොදිත්වා නිවත්තිත්වා පෙළමෙව පාවිසි. ආලම්බායනො ඉමිනා නාගෙන තාපසො දට්ඨො භවිස්සති අස්සාසෙස්සාමි නන්ති උපසඞ්කමිත්වා ආහ.

හත්ථා පමුත්තො උරගො පාදෙ තෙ නිපතී භුසං,
කච්චි තං නු ඩසී තාත මා භායි සුඛිතො භවාහි.

තත්ථ **මාභායීති** තාත තාපස අහං ආලම්බායනො නාම මා භායි. තව පටිජග්ගනං නාම මම භාරොති.

සුදස්සනො තෙන සද්ධිං කථෙතුකාමො ආහ.

නෙව මය්හං අයං නාගො අලං දුක්ඛාය කායචි,
යාවතත්ථි අහිග්ගාහො මයා භීයො න විජ්ජතීති.

තත්ථ **කායචීති** කස්සචි අප්පමත්තකස්සාපි දුක්ඛස්ස උප්පාදනෙ අයං මම අසමත්ථො මයාහි සදිසො අහිගුණ්ඨිකො නාම නත්ථීති.

ආලම්බායනො අසුකො නාමෙසොති අජානන්තො කුජ්ඣිත්වා ආහ.

කොනු බ්‍රාහ්මණවණ්ණෙන දන්තො පරිසමාගමො,
අව්හායන්තු සුයුද්ධෙන සුණන්තු පරිසා මමන්ති.

තත්ථ දන්තොති දන්ධො ලාලකො. **අව්හායන්තූති** අව්හායන්තො. අයමෙව වා පාඨො. ඉදං වුත්තං හොති- අයං හි කොචි බාලො උම්මත්තකො මං සුයුද්ධෙන අව්හායන්තො අත්තනා සද්ධිං සමං කරොන්තො පරිසමාගතො පරිසා මමං වචනං සුණාතු. මය්හං දොසො නත්ථි. මා ඛො මෙ කුජ්ඣිත්ථාති.

අථ නං සුදස්සනො ගාථාය අජ්ඣභාසි.

ත්වං මං නාගෙන ආලම්බ අහං මණ්ඩූකඡාපියා,
හොතු නො අබ්භුතං තත්ථ ආසහස්සෙහි පඤ්චහීති.

තත්ථ **නාගෙනාති** ත්වං නාගෙන මයා සද්ධිං යුජ්ඣ. අහං මණ්ඩූකඡාපියා තයා සද්ධිං යුජ්ඣිස්සාමි. **ආසහස්සෙහීති** තස්මිං නො යුද්ධෙ යාව පඤ්චහි සහස්සෙහි පණිතො හොතූති.

ආලම්බායනො ආහ.

අහං හි වසුමා අඩ්ඪො ත්වං දළිද්දොසි මාණව,
කොනු තෙ පටිභොගත්ථි උපජූතඤ්ච කිං සියා.

උපජ්ජතඤ්ච මෙ අස්ස පටිභොගො ච තාදිසො,
හොතු නො අබ්භුතං තත්ථ ආසහස්සෙහි පඤ්චහීති.

තත්ථ **භොන්තො** තව පබ්බජිතස්ස කො පාටිභොගො අත්ථි. **උපජ්ජතඤ්චාති** ඉමස්මිං වා ජූතෙ උපනික්ඛෙපභූතං කිඤ්චනාම තව ධනං සියා දස්සෙහි මෙති වදති. **උපජ්ජතඤ්චමෙති** මය්හං පන දාතබ්බං උපනික්ඛෙපධනං වා ඨපෙතබ්බපාටිභොගො වා තාදිසො අත්ථි. තස්මා නො තත්ථ යාව පඤ්චහි සහස්සෙහි අබ්භුතං හොතූති.

සුදස්සනො තස්ස කථං සුත්වා පඤ්චහි නො සහස්සෙහි අබ්භුතං හොතූති අභීතො රාජනිවෙසනං ආරුය්හ මාතුලරඤ්ඤො සන්තිකෙ ඨිතො ගාථමාහ.

සුණොහි මෙ මහාරාජ වචනං භද්දමත්ථු තෙ,
පඤ්චන්නං මෙ සහස්සානං පටිභොගොහි කිත්තිමාති.

තත්ථ **කිත්තිමාති** ගුණකිත්තිසම්පන්නො.

රාජා අයං තාපසො මං අතිබහුං ධනං යාචති. කින්නු බොති චින්තෙත්වා ගාථමාහ.

පෙත්තිකං වා ඉණං හොති යං වා හොති සයංකතං,
කිං ත්වං එවං බහුං මය්හං ධනං යාචසි බ්‍රාහ්මණාති.

තත්ථ **පෙත්තිකංවාති** පිතරා වා ගහෙත්වා ඛාදිතං අත්තනා වා කතං ඉණං නාම හොති. කිං මම පිතරා වා තව හත්ථතො ගහිතං අත්ථි උදාහු මයා, කිං කාරණා එවං බහුං ධනං යාචසීති.

එවං වුත්තෙ සුදස්සනො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

ආලම්බානො හි නාගෙන මමං අභිජිගිංසති,
අහං මණ්ඩූකජාපියා ඩංසයිස්සාමි බ්‍රාහ්මණං.

තං ත්වං දට්ඨුං මහාරාජ අජ්ජ රට්ඨාභිවඩ්ඪන,
ඛත්තසංඝපරිබ්බූළ්හො නිය්‍යාහි අහිදස්සනන්ති.

තත්ථ **අභිජිගිංසතීති** යුද්ධෙ ජිනිතුං ඉච්ඡති. තත්ථ සචෙ හි සො ජිනිස්සති මය්හං පඤ්චසහස්සානි දස්සති. සචාහං ජිනිස්සාමි අහමස්ස දස්සාමි. තස්මා තං බහුං ධනං යාචාමි. **ඛ**ත්තාති තස්මා ත්වං මහාරාජ අජ්ජ අහිදස්සනං දට්ඨුං නිය්‍යාහීති.

රාජා තෙනහි ගච්ඡාමාති තාපසෙන සද්ධිං යෙව නික්ඛමි තං දිස්වා ආලම්බායනො අයං තාපසො ගන්ත්වා රාජානං ගහෙත්වා ආගතො රාජකුලූපකො භවිස්සතීති භීතො තං අනුවත්තන්තො ගාථමාහ.

නෙව තං අතිමඤ්ඤාමි සිප්පවාදෙන මාණව,
අතිමත්තොසි සිප්පෙන උරගං නාපචායසීති.

තත්ථ **සිප්පවාදෙනාති** මාණව අහං අත්තනො සිප්පෙන තං නාතිමඤ්ඤාමි. ත්වං පන සිප්පෙන අතිමත්තො ඉමං උරගං න පූජෙසි නාස්ස අපචිතිං කරොසීති.

තතො සුදස්සනො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

මයම්පි නාතිමඤ්ඤාම සිප්පවාදෙන බ්‍රාහ්මණං,
අවිසෙන ච නාගෙන භුසං වඤ්චයසෙ ජනං.

එවං චෙතං ජනො ජඤ්ඤා යථා ජානාමි තං අහං,
න ත්වං ලභසි ආලම්බ සත්තුමුට්ඨිං කුතො ධනන්ති

අථස්ස ආලම්බායනො කුජ්ඣිත්වා ආහ.

ඛරාජිනො ජටී රුම්මී දත්තො පරිසමාගතො,
සො ත්වං එවං ගතං නාගං අවිසො අතිමඤ්ඤසි.

ආසජ්ජ ඛො නං ජඤ්ඤාසි පුණ්ණං උග්ගස්ස තෙජසා,
මඤ්ඤෙ තං භස්මරාසිංව ඛිප්පමෙසො කරිස්සතීති.

තත්ථ රුම්මීති අනඤ්ජිතාමණ්ඩිතො. **අවිසො අතිමඤ්ඤසීති** නිබ්බිසොති අවජානාසි. **ආසජ්ජාති** උපගන්ත්වා. **ජඤ්ඤාසීති** ජානෙය්‍යාසි.

අථ තෙන සද්ධිං කෙළිං කරොන්තො සුදස්සනො ගාථමාහ.

සියා විසං සිළුත්තස්ස දෙඩ්ඩුභස්ස සිලාභුනො,
නෙව ලොහිතසීසස්ස විසං නාගස්ස විජ්ජතීති.

තත්ථ **සිළුත්තස්සාති** ඝරසප්පස්ස. **දෙඩ්ඩුභස්සාති** උදකසප්පස්ස. **සිලාභුනොති** නීලපණ්ණවණ්ණසප්පස්ස. ඉති නිබ්බිසෙ සප්පෙ දස්සෙත්වා එතෙසං විසං සියා න තව ලොහිතසීසස්ස සප්පස්සාති ආහ.

අථ නං ආලම්බායනො ද්වීහි ගාථාහි අජ්ඣභාසි.

සුතං මෙතං අරහතං සඤ්ඤතානං තපස්සිනං,
ඉධ දානානි දත්වාන සග්ගං ගච්ඡන්ති දායකා;
ජීවන්තො දෙහි දානානි යදි තෙ අත්ථි දාතවෙ.

අයං නාගො මහිද්ධිකො තෙජසී දුරතික්කමො,
තෙන තං ඩංසයිස්සාමි සො තං භස්මං කරිස්සතීති.

තත්ථ **දාතවෙති** යදි තෙ කිඤ්චි දාතබ්බමත්ථි තං දෙහි.

මයා පෙතං සුතං සම්ම සඤ්ඤතානං තපස්සිනං,
ඉධ දානානි දත්වාන සග්ගං ගච්ඡන්ති දායකා;
ත්වමෙව දෙහි ජීවන්තො යදි තෙ අත්ථි දාතවෙ.

අයං අච්චිමුඛීනාම පුණ්ණා උග්ගස්ස තෙජසා,
තාය තං ඩංසයිස්සාමි සා තං භස්මං කරිස්සති.

යා ධීතා ධතරට්ඨස්ස වෙමාතා භගිණී මම,
සා දිස්සතු අච්චිමුඛී පුණ්ණා උග්ගස්ස තෙජසා'ති.

ඉමා ගාථා සුදස්සනස්ස වචනං.

තත්ථ **පුණ්ණා උග්ගස්ස තෙජසා**ති උග්ගෙන විසෙන පුණ්ණා.

එවං ච පන වත්වා අම්ම අච්චිමුඛි ජටන්තරතො මෙ නික්ඛමිත්වා පාණිම්හි පතිට්ඨහාති මහාජනමජ්ඣෙයෙව භගිණිං පක්කොසිත්වා හත්ථං පසාරෙසි. සා තස්ස සද්දං සුත්වා ජටන්තරෙ නිපන්නාව තික්ඛත්තුං මණ්ඩූකවස්සං වස්සිත්වා නික්ඛමිත්වා අංසකූටෙ නිසීදිත්වා උප්පතිත්වා තස්ස හත්ථතලෙ තීණි විසබින්දූනි පාතෙත්වා පුන තස්ස ජටන්තරමෙව පාවිසි.

සුදස්සනො විසං ගහෙත්වා ඨිතො නස්සිස්සතායං ජනපදො විනස්සිස්සතායං ජනපදොති තික්ඛත්තුං අභාසි. තස්ස සො සද්දො ද්වාදසයොජනිකං බාරාණසිං ඡාදෙත්වා අට්ඨාසි. අථ රාජා කිමත්ථං ජනපදො නස්සිස්සතීති පුච්ඡි. මහාරාජ ඉමස්ස විසස්ස නිසිඤ්චනට්ඨානං න පස්සාමීති. තාත මහන්තායං පථවී පථවියං නිසිඤ්චාති. අථ නං න සක්කා මහාරාජාති පටික්ඛිපන්තො ගාථමාහ.

ඡමායං චෙ නිසිඤ්චිස්සං බ්‍රහ්මදත්ත විජානහි,
තිණලතානි ඔසධ්‍යා උස්සුස්සෙය්‍යුං අසංසයන්ති.

තත්ථ **තිණලතානී**ති පථවිනිස්සිතානි තිණානි ච ලතාච සබ්බා ඔසධියො ච තස්මා න සක්කා පථවියං සිඤ්චිතුන්ති. තෙන හි නං තාත උද්ධං ආකාසෙ ඛිපාති. තත්ථාපි න සක්කාති දස්සෙන්තො ගාථමාහ.

උද්ධං චෙ පාතයිස්සාමි බ්‍රහ්මදත්ත විජානහි,
සත්තවස්සානයං දෙවො න වස්සෙ න හිමං පතෙති.

තත්ථ **න හිමං පතෙ**ති සත්ත වස්සානි හිමබින්දුමත්තම්පි න පතිස්සති. තෙනහි උදකෙ සිඤ්චාහීති. තත්‍රාපි න සක්කාති දස්සෙන්තො ගාථමාහ.

උදකං චෙ නිසිඤ්චිස්සං බ්‍රහ්මදත්ත විජානහි,
යාවතා ඔදකා පාණා මරෙය්‍යුං මච්ඡකච්ඡපාති.

අථ නං රාජා ආහ තාත මයං න කිඤ්චි ජානාම. යථා අම්හාකං රට්ඨං න නස්සති තං උපායං ත්වමෙව ජානාහීති. තෙනහි මහාරාජ ඉමස්මිං ඨානෙ පටිපාටියා තයො ආවාටෙ ඛණාපෙථාති. රාජා ඛණාපෙසි. සුදස්සනො මජ්ඣිමං ආවාටං නානාභෙසජ්ජානං පූරාපෙසි. දුතියං ගොමයස්ස තතියං දිබ්බොසධානඤ්ඤෙව. තතො මජ්ඣිමෙ ආවාටෙ විසබින්දූනි පාතෙසි. තං ඛණඤ්ඤෙව ධූමායිත්වා ජාලා උට්ඨහි. සා ගන්ත්වා ගොමයආවාටං ගණ්හි. තතොපි ජාලා

උට්ඨාය ඉතරං දිබ්බොසධපුණ්ණං ගහෙත්වා ඔසධානි ඛාපෙත්වා නිබ්බායි. ආලම්බායනො තස්ස ආවාටස්ස අවිදූරෙ අට්ඨාසි. අථ තං විසඵුසුමා පහරි. සරීරච්ඡවි උප්පාටෙත්වා ගතා සෙතකුට්ඨී අහොසි. සො භයතජ්ජිතො නාගරාජානං විස්සජ්ජෙමීති තික්ඛත්තුං වාචං නිච්ඡාරෙසි.

තං සුත්වා බොධිසත්තො රතනපෙළාය නික්ඛමිත්වා සබ්බාලඞ්කාරපතිමණ්ඩිතං අත්තභාවං මාපෙත්වා සක්කදෙවරාජලීළහාය ඨිතො. සුදස්සනොපි අච්චිමුඛීපි තථෙව අට්ඨංසු. තතො සුදස්සනො රාජානමාහ සඤ්ජානාසි නො මහාරාජ කස්සෙතෙ පුත්තාති. න සඤ්ජානාමීති. අම්හෙ තාව න සඤ්ජානිස්සසි. කාසිරඤ්ඤො පන ධීතු සමුද්දජාය ධතරට්ඨස්ස දින්නභාවං ජානාසීති. ආම ජානාමි. මය්හං සා කණිට්ඨභගිනීති. මයං තස්සා පුත්තා. ත්වං නො මාතුලොති.

තං සුත්වා රාජා තෙ අලිඞ්ගිත්වා සීසෙ චුම්බිත්වා රොදිත්වා පාසාදං ආරොපෙත්වා මහන්තං සක්කාරං කාරෙත්වා භූරිදත්තෙන සද්ධිං පටිසන්ථාරං කරොන්තො පුච්ඡි තාත තං එවං උග්ගතෙජං කථං ආලම්බායනො ගණ්හීති. සො සබ්බං විත්ථාරෙන කථෙත්වා මහාරාජ රඤ්ඤා නාම ඉමිනා නියාමෙන රජ්ජං කාරෙතුං වට්ටතීති මාතුලස්ස ධම්මං දෙසෙසි.

අථ තං සුදස්සනො ආහ මාතුල මම මාතා භූරිදත්තං අපස්සන්තී කිලමති න සක්කා අම්හෙහි බහි පපඤ්චං කාතුන්ති. සාධු තාත තුම්හෙ තාව ගච්ඡථ. අහං පන මම භගිනිං දට්ඨුකාමො කථං තං පස්සිස්සාමීති. මාතුල කහං පන අය්‍යකො කාසිරාජාති. තාත මම භගිනියා විනා වත්තිතුං අසක්කොන්තො රජ්ජං පහාය පබ්බජිත්වා අසුකවනසණ්ඩෙ නාම වසතීති. මාතුල මම මාතා තුම්හෙ ච අය්‍යකඤ්ච මෙ දට්ඨුකාමා. තුම්හෙ අසුකදිවසං මම අය්‍යකස්ස සන්තිකං ගච්ඡථ. මයං මාතරං ආදාය අය්‍යකස්ස අස්සමපදං ආගච්ඡිස්සාම. තත්‍ථ තං තුම්හෙපි පස්සිස්සථාති. ඉති තෙ මාතුලස්ස දිවසං ඨපෙත්වා රාජනිවෙසනා ඔතරිංසු. රාජා භාගිණෙය්‍යෙ උය්‍යොජෙත්වා රොදිත්වා නිවත්ති. තෙපි පථවියං නිමුජ්ජිත්වා නාගභවනං ගතා.

නාගරපවෙසනකණ්ඩං නිට්ඨිතං.*

මහාසත්තෙන සම්පත්තෙන සකලනගරං එකපරිදෙවසද්දමහොසි. සොපි මාසං පෙළාය කිලන්තො ගිලානසෙය්‍යාය සයි. තස්ස සන්තිකං ආගච්ඡන්තානං නාගානං පමාණං නත්ථි. සො තෙහි සද්ධිං කථෙන්තො කිලමති කාණාරිට්ඨො දෙවලොකං ගන්ත්වා මහාසත්තං අදිස්වා පඨමමෙව ආගතො. අථ නං එස චණ්ඩො ඵරුසො සක්ඛිස්සති නාගපරිසං වාරෙතුන්ති මහාසත්තස්ස නිපන්නට්ඨානෙ දොවාරිකංකරිංසු.

* ස්‍යා. නාගගබ්භපවෙසනකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

සුභගොපි සකලහිමවන්තං විචිනිත්වා තතො මහාසමුද්දඤ්ච සෙසනදියොච උපධාරෙත්වා යමුනං උපධාරෙන්තො ආගච්ඡති. නෙසාදබ්‍රාහ්මණොපි ආලම්බායනං කුට්ඨිං දිස්වා චින්තෙසි අයං භූරිදත්තං කිලමෙත්වා කුට්ඨී ජාතො. අහං පන තං මය්හං තාව බහූපකාරං මණිලොභෙන ආලම්බායනස්ස දස්සෙසිං තං පාපං මං ආගමිස්සති. යාව තං නාගච්ඡති තාවදෙව යමුනං ගන්ත්වා පාපවාහතිත්ථෙ පාපපවාහනං කරිස්සාමීති තත්ථ ගන්ත්වා මයා භූරිදත්තෙ මිත්තදුබ්භිකම්මං කතං තං පාපං පවාහෙස්සාමීති උදකොරොහණකම්මං කරොති. තස්මිං ඛණෙ සුභගො තං ඨානං පත්තො තස්ස තං වචනං සුත්වා ඉමිනා කිර පාපකම්මෙන තාව මහන්තස්ස යසස්ස දායකො මම භාතා මණිරතනස්ස කාරණා ආලම්බායනස්ස දස්සිතො නාස්ස ජීවිතං දස්සාමීති නඞ්ගුට්ඨෙන තං පාදෙසු වෙඨෙත්වා ආකඩ්ඪිත්වා උදකෙ ඔසීදාපෙත්වා නිරුස්සාසකාලෙ ථොකං සිථිලං අකාසි. සො සීසං උක්ඛිපි. අථ නං පුනාකඩ්ඪිත්වා ඔසීදාපෙත්වා නිරුස්සාසකාලෙ ථොකං සිථිලං අකාසි. සො සීසං උක්ඛිපි. අථ නං පුනාකඩ්ඪිත්වා ඔසීදාපෙත්වා. එවං බහූ වාරෙ තෙන කිලමියමානො නෙසාදබ්‍රාහ්මණො සීසං උක්ඛිපිත්වා ගාථමාහ.

ලොක්‍යං සජන්තං උදකං පයාගස්මිං පතිට්ඨිතං,
කො මං අජ්ඣොහරී භූතො ඔගාළ්හං යමුනං නදින්ති.

තත්ථ **ලොක්‍ය**න්ති පාපපවාහනසමත්ථන්ති ලොකස්ස සම්මතං. **සජන්ත**න්ති එවරූපං උදකං අභිසිඤ්චන්තං. **පයාගස්මි**න්ති පයාගතිත්ථෙ.

අථ නං සුභගො ගාථාය අජ්ඣභාසි.

යදෙස ලොකාධිපතී යසස්සී
බාරාණසිම්පකිරහරී සමන්තතො,
තස්සාහං පුත්තො උරගූසභස්ස
සුභගොති මං බ්‍රාහ්මණ වෙදයන්තීති.

තත්ථ **යදෙසා**ති යො එස. **පකිරහරී සමන්තතො**ති පච්චත්ථිකානං උපහරණ සමත්ථතාය සමන්තතො පකිරි සබ්බං පරික්ඛිපිත්වා උපරි ඵණෙන ඡාදෙසි.

අථ බ්‍රාහ්මණො අයං භූරිදත්තස්ස භාතා න මෙ ජීවිතං දස්සති යන්නූනාහං එතස්සෙව මාතාපිතූනඤ්චස්ස වණ්ණකිත්තනෙන මුදුචිත්තතං කත්වා අත්තනො ජීවිතං යාචෙය්‍යන්ති චින්තෙත්වා ගාථමාහ.

සචෙහි පුත්තො උරගූසභස්ස
කංසස්ස රඤ්ඤො අමරාධිපස්ස,
මහෙසක්ඛා අඤ්ඤතරො පිතා තෙ
මච්චෙසු මාතා පන තෙ අතුල්‍යා,
න තාදිසො අරහති බ්‍රාහ්මණස්ස
දාසම්පි ඔහාතුං මහානුභාවොති.

තත්ථ **කංසස්සා**ති අපරෙන නාමෙන එවන්නාමස්ස. **කාසිස්ස රඤ්ඤො**ති පි වදන්තියෙව. කාසිරජ්ජාධිතාය ගහිතත්තා කාසිරජ්ජම්පි තස්සෙව සන්තකං කත්වා වණ්ණෙන්ති. **අමරාධිපස්සා**ති දීඝායුකතාය අමර සඞ්ඛාතානං නාගානං අධිපතිස්ස. **මහෙසක්ඛා**ති මහානුභාවො. **අඤ්ඤතරෙ**ති මහෙසක්ඛානං අඤ්ඤතරෙ පිතා තෙ. **මචෙවස්සු** මාතා පන අඤ්ඤතරා. **දුසම්පී**ති නාදිසොහි මහානුභාවො ආනුභාවරහිතං බ්‍රාහ්මණස්ස දුසම්පි උදකෙ ඔහරිතුං නාරහති. පගෙව මහානුභාවං බ්‍රාහ්මණන්ති වදති.

අථ තං සුභගො දුට්ඨ බ්‍රාහ්මණ ත්වං මං වඤ්චෙත්වා මුඤ්චිස්සාමීති මඤ්ඤසි. න තෙ ජීවිතං දම්මීති තෙන කතකම්මං පකාසෙන්තො ආහ.

රුක්ඛං නිස්සාය විජ්ඣිත්ථො එණෙය්‍යං පාතුමාගතං,
සො විද්ධො දූරමසරි සරවෙගෙන සෙබ්බවා.

තං ත්වං පතිතමද්දක්ඛි අරඤ්ඤස්මිං බ්‍රහාවනෙ,
ස මංසකාජමාදාය සායං නිග්‍රොධුපාගමි.

සුවසාලියසංඝුට්ඨං පිඞ්ගියං සන්ථතායුතං,
කොකිලාභිරුදං රම්මං ධුවං හරිත සද්දලං.

තත්ථ තෙ සො පාතුරහු ඉද්ධියා යසසා ජලං,
මහානුභාවො භාතා මෙ කඤ්ඤාහි පරිවාරිතො.

සො තෙන පරිචිණ්ණො ත්වං සබ්බකාමෙහි තප්පිතො,
අදූභස්ස තුවං දූභි තං තෙ වෙරං ඉධාගතං.

ඛිප්පං ගීවං පසාරෙහි න තෙ දස්සාමි ජීවිතං,
භාතුපරිසරං වෙරං ඡෙදයිස්සාමි තෙ සිරන්ති.

තත්ථ **සායං නිග්‍රොධුපාගමී**ති විකාලෙ නිග්‍රොධං උපගතොසි. **පිඞ්ගිය**න්ති පක්කානං වණ්ණෙන පිඞ්ගලං. **සන්ථතායුත**න්ති පාරොහ පරිකිණ්ණං. **කොකිලාභිරුද**න්ති කොකිලාභි අභිරුදං. **ධුවං හරිත සද්දල**න්ති උදකභූමියං ජාතත්තා නිච්චං හරිතසද්දලභූමිභාගං. **පාතුරහූ**ති තස්මිං නිග්‍රොධෙ ඨිතස්ස තව සො මම භාතා පාකටො අහොසි. **ඉද්ධියා**ති පුඤ්ඤතෙජෙන. **සො තෙනා**ති සො තුවං තෙන අත්තනො භවනං නෙත්වා පරිචිණ්ණො. **පරිසර**න්ති තයා මම භාතු කතං වෙරං පාපකම්මං පරිසරන්තො අනුස්සරන්තො. **ඡෙදයිස්සාමී**ති ඡින්දිස්සාමි.

අථ බ්‍රාහ්මණො න මෙ එස ජීවිතං දස්සති යං කිඤ්චි පන කත්වා මොක්ඛාය වායමිතුං වට්ටතීති ගාථමාහ.

අජ්ඣායකො යාචයොගො ආහුතග්ගි ච බ්‍රාහ්මණො,
එතෙහි තීහි ඨානෙහි අවජ්ඣො භවති බ්‍රාහ්මණොති.

තත්‍ථ **එතෙසීති** අජ්ඣායකත්තාදීහි තීහි කාරණෙහි බ්‍රාහ්මණො අවජෙඣා න ලබ්භා බ්‍රාහ්මණං වධිතුං කිං ත්වං වදෙසි යො හි බ්‍රාහ්මණං වධෙති සො නිරයෙ නිබ්බත්තතීති.

තං සුත්වා සුභගො සංසයපක්ඛන්තො හුත්වා ඉමං නාගභවනං නෙත්වා භාතරෙ පටිපුච්ඡිත්වා ජානිස්සාමීති චින්තෙත්වා ද්වෙ ගාථා අභාසි.

> යං පුරං ධතරට්ඨස්ස ඔගාළ්හං යමුනං නදිං,
> ජොතතෙ සබ්බසොවණ්ණං ගිරිං ආහච්ච යාමුනං.
> තත්‍ථ තෙ පුරිසව්‍යග්ඝා සොදරියා මම භාතරො,
> යථා තෙ තත්‍ථ වක්ඛන්ති තථා හෙස්සසි බ්‍රාහ්මණාති.

තත්‍ථ **පුරන්ති** නගරං. **ඔගාළ්හන්ති** අනුපවිට්ඨං. **ගිරිං ආහච්ච යාමුනන්ති** යමුනතො අවිදූරෙ ඨිතං හිමවන්තං ආහච්ච ජොතති. **තත්‍ථතෙති** තස්මිං නගරෙ තෙ මම භාතරො වසන්ති තත්‍ථ නීතෙ තයි යථා තෙ වක්ඛන්ති තථා භවිස්සසි. සචෙහි සච්චං කථෙසි ජීවිතං තෙ අත්‍ථි නො චෙ තත්‍ථෙව සීසං ඡින්දිස්සාමීති.

ඉති තං වත්වා ගීවායං ගහෙත්වා ඛිපන්තො අක්කොසන්තො පරිභාසන්තො මහාසත්තස්ස පාසාදද්වාරං අගමාසි.

සුභගකණ්ඩං නිට්ඨිතං.*

අථ නං දොවාරිකො හුත්වා නිසින්නො කාණාරිට්ඨො තථා කිලමෙත්වා ආනියමානං දිස්වා පටිග්ගහං ගන්ත්වා සුභග මාහෙඨයි. බ්‍රාහ්මණා නාම මහාබ්‍රහ්මුනො පුත්තා සචෙ හි මහාබ්‍රහ්මා ජානිස්සති මම පුත්තෙ විහෙඨයන්තීති කුජ්ඣිත්වා අම්හාකං සකලං නාගභවනං විනාසෙස්සති ලොකස්මිං බ්‍රාහ්මණා නාම සෙට්ඨා මහානුභාවා ත්වං තෙසං ආනුභාවං නජානාසි. අහං ජානාමීති. කාණාරිට්ඨො කිර අතීතානන්තරෙ භවෙ යඤ්ඤකාරකො අඤ්ඤතරබ්‍රාහ්මණො අහොසි. තස්මා එවමාහ. වත්වා ච පන අනුභූතපුබ්බවසෙන යජනසීලො හුත්වා සුභගඤ්ච නාගපරිසඤ්ච ආමන්තෙත්වා එථ යඤ්ඤකාරකබ්‍රාහ්මණානං වො ගුණෙ වණ්ණෙස්සාමීති වත්වා යඤ්ඤ වණ්ණනං ආරභන්තො ආහ.

> අනිත්තරා ඉත්තරසම්පයුත්තා
> යඤ්ඤා ච වෙදා ච සුභොග ලොකෙ,
> තදග්ගරය්හං හි විනින්දමානො
> ජහාති විත්තඤ්ච සතඤ්ච ධම්මන්ති.

---

* ඉං. මහාසත්තස්ස පරියෙසනකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

තත්ථ **අනිත්තරාති** සුභග ඉමස්මිං ලොකෙ යඤ්ඤඤ්ච වෙදඤ්ච අනිත්තරා න ලාමකා. මහානුභාවා තෙ ඉත්තරෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි සම්පයුත්තා. තස්මා බ්‍රාහ්මණාපි අනිත්තරාව ජාතා. **තදගාරය්හ**න්ති තස්මා අගාරය්හං බ්‍රාහ්මණං විනින්දමානො ධනං ච පණ්ඩිත ධම්මඤ්ච ජහතීති.

ඉදං කිර සො ඉමිනා භූරිදත්තෙන මිත්තදූභිකම්මං කතන්ති වත්තුං මාලභතූති **අවොච.** අථ නං සුභග ජානාසි පන අයං ලොකො කෙන විහිතොති පුච්ඡිත්වා තජානාමීති වුත්තෙ බ්‍රාහ්මණානං පිතාමහෙන බ්‍රහ්මුනාති දස්සෙතුං ඉතරං ගාථමාහ.

අජ්ඣෙනමරියා පඨවිං ජනින්දා
වෙස්සා කසිං පරිචරියං ච සුද්දා,
උපාගු පච්චෙකං යථා පදෙසං
කතාහු එතෙ වසිනාති ආහූති.

තත්ථ **උපාගූති** උපගතා. බ්‍රහ්මා කිර බ්‍රාහ්මණාදයො නිම්මිණිත්වා අරියෙ තාව බ්‍රාහ්මණෙ ආහ තුම්හෙ අජ්ඣෙනමෙව උපගච්ඡථ, මා අඤ්ඤං කඤ්චි කරිත්ථ. ජනින්දෙ ආහ තුම්හෙ පඨවිංයෙව විජිනාථ, වෙස්සෙ ආහ තුම්හෙ කසිංයෙව උපෙථ. සුද්දෙ ආහ තුම්හෙ තිණ්ණං වණ්ණානං පරිචරියංයෙව උපෙථාති. තතො පට්ඨාය අරියා අජ්ඣෙනං ජනින්දා පඨවිං වෙස්සා කසිං සුද්දා පරිචරියං උපගතාති වදති. **පච්චෙකං යථා පදෙස**න්ති උපගච්ඡන්තා ච පාටියෙක්කං අත්තනො කුලපදෙසානුරූපෙන බ්‍රහ්මුනා වුත්තනියාමෙනෙව උපගතා. **කතාහු එතෙ වසිනාති ආහූ**ති එවං කිර තෙන වසිනා මහාබ්‍රහ්මුනා කතා අහෙසුන්ති කථෙන්ති.

එවං මහාගුණා එතෙ බ්‍රාහ්මණා නාම යො හි එතෙසු චිත්තං පසාදෙත්වා දානං දෙති තස්ස අඤ්ඤත්ථ පටිසන්ධි නත්ථි. දෙවලොකමෙව ගච්ඡතීති වත්වා ආහ.

ධාතා විධාතා වරුණො කුවෙරො
සොමො යමො චන්දිමා වායු සූරියො,
එතෙ හි යඤ්ඤං පුථුසො යජිත්වා
අජ්ඣායකානං අථ සබ්බකාමෙ.

විකාසිතා චාපසතානි පඤ්ච
යො අජ්ජුනො බලවා භීමසෙනො,
සහස්සබාහු අසමො පථව්‍යා
සොපි තදා ආදහි ජාතවෙදන්ති.

තත්ථ **එතෙහීති** එතෙ හි. **ධාතා**ති ආදයො දෙවරාජානො. **පුථුසොති** අනෙකප්පකාරං යඤ්ඤං යජිත්වා. **අථ සබ්බකාමෙති** අථ අජ්ඣායකානං බ්‍රාහ්මණානං සබ්බකාමෙ දත්වා එතානි ඨානානි පත්තාති

දසෙසති. **විකාසිතාති** ආකඩ්ඪිතා. **චාපසතානි පඤ්චාති** තධනුපඤ්ච සතානි පඤ්චචාපසතප්පමාණං පන මහාධනුං. **භීමසෙනොති** භයානක සෙනො. **සහස්සබාහූති** න තස්ස බාහූනං සහස්සං පඤ්චන්නං පන ධනුග්ගහසතානං බාහුසහස්සෙන ආකඩ්ඪිතබ්බස්ස ධනුනො **ආකඩ්ඪ**නෙනෙව එවං වුත්තො. **ආදහි ජාතවෙද**න්ති සොපි රාජා තස්මිං කාලෙ බ්‍රාහ්මණෙ සබ්බකාමෙහි සන්තප්පෙත්වා අග්ගිං ආදහි පතිට්ඨහිත්වා පරිචරි. තෙනෙව කාරණෙන දෙවලොකෙ නිබ්බත්තො තස්මා බ්‍රාහ්මණා නාම ඉමස්මිං ලොකෙ ජෙට්ඨකාති ආහ.

සො උත්තරිම්පි බ්‍රාහ්මණෙයෙව වණ්ණෙන්තො ගාථමාහ.

යො බ්‍රාහ්මණෙ භොජයි දීඝරත්තං
අන්නෙන පානෙන යථානුභාවං,
පසන්නචිත්තො අනුමොදමානො
සුභොග දෙවඤ්ඤතරො අහොසීති.

තත්ථ යොති යො සො පොරාණකො බාරාණසීරාජාති දසෙසති. **යථානුභාවන්ති** යථාබලං යදස්ස අත්ථි තං සබ්බං පරිච්චජිත්වා භොජෙසි. **දෙවඤ්ඤතරොති** සො අඤ්ඤතරො මහෙසක්ඛො දෙවරාජා අහොසීති.

එවං බ්‍රාහ්මණා නාම අග්ගදක්ඛිණෙය්‍යාති. අථස්ස අපරම්පි කාරණං ආහරිත්වා දසෙසන්තො ගාථමාහ.

මහාසනං දෙවමනොමවණ්ණිං
යො සප්පිනා අසක්ඛි ජෙතුමග්ගිං,
සො යඤ්ඤතන්තං වරතො යජිත්වා
දිබ්බං ගතිං මුචලින්දජ්ඣගඤ්ඡීති.

තත්ථ මහාසනන්ති මහාභක්ඛං. **ජෙතු**න්ති සන්තප්පෙතුං. **යඤ්ඤතන්ත**න්ති යඤ්ඤවිධානං. **වරතො**ති වරස්ස අග්ගිදෙවස්ස යජිත්වා. **මුචලින්දජ්ඣගඤ්ඡීති** මුචලින්දො අධිගතො. එසො කිර පුබ්බෙ බාරාණසියං මුචලින්දො නාම රාජා බ්‍රාහ්මණෙ පක්කොසිත්වා සග්ගමග්ගං පුච්ඡි. අථ නං තෙ බ්‍රාහ්මණානඤ්ච බ්‍රාහ්මණදෙවතාය ච සක්කාරං කරොහීති වත්වා කා බ්‍රාහ්මණදෙවතාති වුත්තෙ අග්ගිදෙවොති තං නවසප්පිනා සන්තප්පෙහීති ආහංසු. සො තථා අකාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො එස ඉමං ගාථමාහ.

මහානුභාවො වස්සසහස්සජීවී
යො පබ්බජී දස්සනෙය්‍යො උළාරො,
හිත්වා අපරියන්තරට්ඨං ස සෙනං
රාජා දුදීපොපි ජගාම සග්ගන්ති.

තත්ථ **පබ්බජීති** පඤ්චවස්සසතානි රජ්ජං කාරෙත්වා බ්‍රාහ්මණානං සක්කාරං කාරෙත්වා අපරියන්තරට්ඨා සෙතං හිත්වා පබ්බජි. **දුදීපොපීති** සො වාපි දුදීපො නාම රාජා බ්‍රාහ්මණෙ පූජෙත්වාව සග්ගං ගතොති වදති. **දුජීපොතිපි** පාඨො.

අපරන්තිපිස්ස උදාහරණානි දස්සෙන්තො ආහ.

යො සාගරන්තං සාගරො විජිත්වා
යූපං සුභං සොණ්ණමයං උළාරං,
උස්සෙසි වෙස්සානරමාදහානො
සුභොග දෙවඤ්ඤතරො අහොසි.

යස්සානුභාවෙන සුභොග ගඞ්ගා
පවත්තථ දධිසන්නං සමුද්දං,
ස ලොමපාදො පරිචරියමග්ගිං
අඞ්ගො සහස්සක්ඛපුරජ්ඣගඤ්ඡීති.

තත්ථ **සාගරන්තන්ති** සාගරපරියන්තං පඨවිං. **උස්සෙසීති** බ්‍රාහ්මණෙ සග්ගමග්ගං පුච්ඡිත්වා සුවණ්ණයූපං උස්සාපෙහීති වුත්තො පසුඝාතත්ථාය උස්සාපෙසි. **වෙස්සානරමාදහානොති** වෙස්සානරං අග්ගිං ආදහන්තො. **වෙස්සානර**න්තෙව වා පාඨො. **දෙවඤ්ඤතරොති** භො සුභග සොහි රාජා අග්ගිං ජුහිත්වා අඤ්ඤතරො මහෙසක්ඛ දෙවො අහොසීති වදති. **යස්සානුභාවෙනාති** භො සුභග ගඞ්ගාච සමුද්දොච යෙන කතොති ජානාසීති. න ජානාමීති. කිං ජානිස්සසි ත්වං බ්‍රාහ්මණෙයෙව පොසෙතුං ජානාසි. අතීතස්මිංහි අඞ්ගොනාම ලොමපාදො බාරාණසී රාජා බ්‍රාහ්මණෙ සග්ගමග්ගං පුච්ඡිත්වා තෙහි හිමවන්තං පවිසිත්වා බ්‍රාහ්මණානං සක්කාරං කත්වා අග්ගිං පරිචරාති වුත්තො අපරිමාණා ගාවියො ච මහිසියො ච ආදාය හිමවන්තං පවිසිත්වා තථා අකාසි. බ්‍රාහ්මණෙහි භුත්තාතිරිත්තං ඛීරං දධිං කිං කාතබ්බන්තිච වුත්තෙ ඡඩ්ඩෙථාති ආහ. තත්ථ ථොකස්ස ඛීරස්ස ඡඩ්ඩිතට්ඨානෙ කුන්නදියො අහෙසුං. බහුකස්ස ඡඩ්ඩිතට්ඨානෙ ගඞ්ගා පවත්තථ. තං පන ඛීරං යත්ථ දධි සන්නිසින්නං ඨිතං තංයෙව සමුද්දං නාම ජාතං. ඉති සො එවරූපං සක්කාරං කත්වා බ්‍රාහ්මණෙහි වුත්තවිධානෙන අග්ගිං පරිචරිය සහස්සක්ඛස්ස පුරං අජ්ඣගඤ්ඡි.

ඉතිස්ස ඉදං අතීතං ආහරිත්වා ඉමං ගාථමාහ.

මහිද්ධිකො දෙවවරො යසස්සී
සෙනාපතී තිදිවෙ වාසවස්ස,
ස සොමයාගෙන මලං විහන්ත්වා
සුභොග දෙවඤ්ඤතරො අහොසීති.

තත්ථ **සොමයාගෙන මලං විහන්ත්වාති** භො සුභග යො ඉදානි සක්කස්ස සෙනාපති මහායසො දෙවපුත්තො සොපි පුබ්බෙ බාරාණසී

රාජාච බ්‍රාහ්මණෙ සග්ගමග්ගං පුච්ඡිත්වා තෙහි සොමයාගෙන අත්තනො මලං පවාහෙත්වා දෙවලොකං ගච්ඡන්තීති වුත්තෙ බ්‍රාහ්මණානං මහන්තං සක්කාරං කත්වා තෙහි වුත්තවිධානෙන සොමයාගං කත්වා තෙන අත්තනො මලං විහනිත්වා දෙවඤ්ඤතරො ජාතොති ඉමමත්ථං පකාසෙන්තො එවමාහ.

අපරන්තිපිස්ස උදාහරණන්ති දස්සෙන්තො ආහ.

අකාසි යො ලොකමිමං පරඤ්ච
භාගීරසිං හිමවන්තඤ්ච ගිජ්ඣං,
යො ඉද්ධිමා දෙවවරෙ යසස්සී
සොපි තදා අදහි ජාතවෙදං.

මාලාගිරි හිමවා යො ච ගිජ්ඣො
සුදස්සනො නිසභො කාකනෙරු,
එතෙච අඤ්ඤෙච නගා මහන්තා
චිත්‍යා කතා යඤ්ඤකාරෙහිමාහූති

තත්ථ **සොපි තදා ආදහි ජාතවෙද**න්ති භාතික සුභග යෙන මහාබ්‍රහ්මුනා අයඤ්ච ලොකො පරෙච ලොකො භාගීරසීගඞ්ගා ච හිමවන්තගිජ්ඣපබ්බතා ච කතා සොපි යදා බ්‍රහ්මූපපත්තිතො පුබ්බෙ මාණවකො අහොසි තදා අග්ගිමෙව ආදහි අග්ගිං ජුහිත්වා මහාබ්‍රහ්මා හුත්වා ඉදං සබ්බමකාසි එවං මහිද්ධිකා බ්‍රාහ්මණාති දස්සෙති. **චිත්‍යා කතා**ති පුබ්බෙ කිරෙකො බාරාණසිරාජා බ්‍රාහ්මණෙ සග්ගමග්ගං පුච්ඡිත්වා බ්‍රාහ්මණානං පූජෙහීති වුත්තෙ තෙසං මහාදානං පට්ඨපෙත්වා මය්හං දානෙ කිං නත්ථීති පුච්ඡිත්වා සබ්බඤ්චෙව අත්ථි බ්‍රාහ්මණානං පන ආසනානි නප්පහොන්තීති වුත්තෙ ඉට්ඨකාහි චිනාපෙත්වා ආසනානි කාරෙසි. තදා චිත්‍යාආසනපීඨිකා බ්‍රාහ්මණානං ආනුභාවෙන වඩ්ඪිත්වා මාලාගිරිආදයො පබ්බතා ජාතා. එවමෙතෙ යඤ්ඤකාරෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි කතාති කථෙන්තීති.

අථ නං පුනාහ භාතික ජානාසි පනායං සමුද්දො කෙන කාරණෙන අපෙය්‍යො ලොණොදකො ජාතොති. න ජානාමි අරිට්ඨාති. අථ නං ත්වං බ්‍රාහ්මණෙයෙව හිංසිතුං ජානාසි සුණාහීති වත්වා ගාථමාහ.

අජ්ඣායකං මන්තගුණූපපන්නං
තපස්සිනං යාචයොගොතිචාහු,
තීරෙ සමුද්දස්සුදකං සජන්තං
තං සාගරජ්ඣොහරි තෙනපෙය්‍යොති.

තත්ථ **යාචයොගොතිචාහා**ති නං බ්‍රාහ්මණං යාචයොගොතිච ලොකො ආහ. **උදකං සජන්ත**න්ති සො කිරෙකදිවසං පාපපවාහන කම්මං කාරෙන්තො තීරෙ ඨත්වා සමුද්දතො උදකං ගහෙත්වා අත්තනො

උපරි සජති අබ්භුක්කිරති. අථ තං එවං කරොන්තං වඩ්ඩිත්වා සාගරෙ අජ්ඣොගහි. තං කාරණං මහාබ්‍රහ්මා සුත්වා ඉමිනා කිර මෙ පුත්තො හටොති සමුද්දං අපෙය්‍යො ලොණොදකො භවිස්සතූති අභිසපි. තෙන කාරණෙනෙස අපෙය්‍යො එවරූපා එතෙ බ්‍රාහ්මණා නාමාති වත්වා පුනපි ආහ.

ආයාගවත්ථූනි පුථු පඨව්‍යා
සංවිජ්ජන්ති බ්‍රාහ්මණා වාසවස්ස,
පුරිමං දිසං පච්ඡිමං දක්ඛිණුත්තරං
සංවිජ්ජමානා ජනයන්ති වෙදන්ති.

තත්ථ **වාසවස්සාති** පුබ්බෙ බ්‍රාහ්මණානං දානං දත්වා වාසවත්තං පත්තස්ස සක්කස්ස. **ආයාගවත්ථූනීති** පුඤ්ඤක්ඛෙත්තභූතා අග්ග දක්ඛිණෙය්‍යා පුථු බ්‍රාහ්මණා සංවිජ්ජන්ති. **පුරිමං දිසන්ති** තෙ ඉදානිපි ඉමාසු චතූසු දිසාසු සංවිජ්ජමානා තස්ස වාසවස්ස මහන්තං වෙදං ජනයන්ති පීතිසොමනස්සං ආවහන්ති.

එවං අරිට්ඨො චුද්දසහි ගාථාහි බ්‍රාහ්මණෙව යඤ්ඤඤ්ච වෙදෙච වණ්ණෙසි. තස්ස තං කථං සුත්වා මහාසත්තස්ස ගිලානුපට්ඨානං ආගතා බහූ නාගා භූතමෙව කථෙතීති මිච්ඡාගාහං ගණ්හනාකාරප්පත්තා ජාතා. මහාසත්තො ගිලානසෙය්‍යාය නිපන්නොව තං සබ්බං අස්සොසි. නාගාපිස්ස ආරොචෙසුං. තතො බොධිසත්තො චින්තෙසි අරිට්ඨො මිච්ඡාමග්ගං වණ්ණෙසි. වාදමස්ස භින්දිත්වා පරිසං සම්මාදිට්ඨිකං කරිස්සාමීති. සො උට්ඨාය නහාත්වා සබ්බාලඞ්කාර පතිමණ්ඩිතො ධම්මාසනෙ නිසීදිත්වා සබ්බං නාගපරිසං සන්නිපාතෙත්වා අරිට්ඨං පක්කොසාපෙත්වා අරිට්ඨ ත්වං අභූතං වත්වා වෙදෙච යඤ්ඤඤ්ච වණ්ණෙසි. බ්‍රාහ්මණානං හි වෙදවිධානෙන යඤ්ඤයජනං අනිට්ඨ සම්මතං න සග්ගාවහං තව වාදෙ අභූතං පස්සාති යඤ්ඤභෙදවාදං නාම ආරභන්තො ආහ.

කලිං හි ධීරානං කටං මගානං
භවන්ති වෙදජ්ඣගතානරිට්ඨ,
මරීචිධම්මං අසමෙක්ඛිතත්තා
මායාගුණා නාතිවහන්ති පඤ්ඤං.

වෙදා න තාණාය භවන්තිරස්ස
මිත්තද්දුනො භූනහුනො නරස්ස,
න තායතෙ පරිචිණ්ණොව අග්ගි
දොසන්තරං මච්චං අනරියකම්මං.

සබ්බං වෙ මච්චා සධනා සභොගා
ආදීපිතං දාරු තිණෙන මිස්සං,
දහං න තප්පෙ අසමත්ථතෙජො
කො තං සුභික්ඛං දිරසඤ්ඤු කුරියා.

යථාපි ඛීරං විපරිණාමධම්මං
දධි භවිත්වා නවනීතම්පි හොති,
එවම්පි අග්ගී විපරිණාමධම්මො
තෙජො සමොරුහති යොගයුත්තො.

න දිස්සතෙ අග්ගිමනුප්පවිට්ඨො
සුක්ඛෙසු කට්ඨෙසු නවෙසුචාපි,
නාමත්ථමානො අරණීනරෙන
නාකම්මුනා ජායති ජාතවෙදො.

සචෙ හි අග්ගි අන්තරතො වසෙය්‍ය
සුක්ඛෙසු කට්ඨෙසු නවෙසුචාපි,
සබ්බානි සුස්සෙය්‍යුං වනානි ලොකෙ
සුක්ඛානි කට්ඨානිච පජ්ජලෙය්‍යුං.

කරොති චෙ දාරුතිණෙන පුඤ්ඤං
භොජං නරො ධූමසිඛිං පතාපවං,
අඞ්ගාරිකා ලොණකරුච සූද,
සරීරදාහාපි කරෙය්‍යුං පුඤ්ඤං.

අථ චෙ හි එතෙ න කරොන්ති පුඤ්ඤං
අජ්ඣෙනමග්ගිං ඉධ තප්පයිත්වා,
න කොචි ලොකස්මිං කරොති පුඤ්ඤං
භොජං නරො ධූමසිඛිං පතාපවං.

කථං හි ලොකාපචිතො සමානො
අමනුඤ්ඤගන්ධං බහූනං අකන්තං,
යදෙව මච්චා පරිවජ්ජයන්ති
තදප්පසත්ථං දිරසඤ්ඤ භුඤ්ජෙ.

සිඛිං හි දෙවෙසු වදන්ති හෙකෙ
ආපං මිලක්ඛා පන දෙවමාහු,
සබ්බෙව එතෙ විතථං භණන්ති
අග්ගී න දෙවඤ්ඤතරො න චාපො.

නිරින්ද්‍රියං සන්තං අසඤ්ඤකායං
වෙස්සානරං කම්මකරං පජානං,
පරිචරියමග්ගිං සුගතිං කථං වජෙ
පාපානි කම්මානි පකුබ්බමානො.

සබ්බාභිභූතාහුධ ජීවිකත්ථා
අග්ගිස්ස බ්‍රහ්මා පරිචාරකොති,
සබ්බානුභාවී ච වසී කිමත්ථං
අනිම්මිතො නිම්මිතං වන්දිතස්ස.

හඤ්චං අනිජ්ඣානඛමං අතච්ඡං
සක්කාරහෙතු පකිරිංසු පුබ්බෙ,
තෙ ලාභසක්කාරෙ අපාතුභොන්ත
සඤ්ඤමහිතා ජන්තුභි සන්තිධම්මං.

අජ්ඣෙනමරියා පඨවිං ජනින්දා
වෙස්සා කසිං පරිචරියඤ්ච සුද්දා,
උපාගු පච්චෙක යථා පදෙසං
කතාහු එතෙ වසිනාති ආහු.

එතඤ්ච සච්චං වචනං භවෙය්‍ය
යථා ඉදං භාසිතං බ්‍රාහ්මණෙහි,
නාඛත්තියො ජාතු ලභෙථ රජ්ජං
නාබ්‍රාහ්මණො මන්තපදානි සික්ඛෙ,
නාඤ්ඤත්‍ර වෙස්සෙහි කසිං කරෙය්‍ය
සුද්දො න මුඤ්චෙ පරපෙස්සිතාය.

යස්මා ච එතං වචනං අභූතං
මුසාවිමෙ ඔදරියා භණන්ති,
තදප්පපඤ්ඤා අභිසද්දහන්ති
පස්සන්ති තං පණ්ඩිතා අත්තනාව.

ඛත්‍යා න වෙස්සා න බලිං හරන්ති
ආදාය සත්ථානි චරන්ති බ්‍රාහ්මණා,
තං තාදිසං සංඛුභිතං විභින්නං
කස්මා බ්‍රහ්මා නුජ්ජුකරොති ලොකං.

සචෙහි සො ඉස්සරො සබ්බලොකෙ
බ්‍රහ්මා බහූභූතපතී පජානං,
මායාමුසාවජ්ජමදෙන චාපි
ලොකං අධම්මෙන කිමත්ථකාසි.

සචෙ හි යො ඉස්සරො සබ්බලොකෙ
බ්‍රහ්මා බහූ භූතපතී පජානං,
අධම්මියො භූතපතී අරිට්ඨ
ධම්මෙ සති යො විදහී අධම්මං.

කීටා පටඞ්ගා උරගා ච භෙකා
හන්ත්වා කිමිං සුජ්ඣති මක්ඛිකා ච,
එතෙ හි ධම්මා අනරියරූපා
කම්බොජකානං විතථා බහුන්නන්ති.

තත්ථ **වෙදජ්ඣගතානමරිට්ඨාති** අරිට්ඨ ඉදානි වෙදාධිගමානි නාම ධීරානං පරාජයසඞ්ඛාතො කලිග්ගාහො **මඝානං** බාලානං ජය

සඞ්ඛාතො කටග්ගාහො. **මරීචිධම්ම**න්ති ඉදංහි වෙදත්තයං මරීචිධම්මං තයිදං අසමෙක්ඛිතත්තා යුත්තායුත්තං අජානන්තා බාලා උදකසඤ්ඤාය මිගා මරීචිං විය භූතසඤ්ඤාය අනවජ්ජසඤ්ඤාය උපගච්ඡන්ති. **නාතිවහන්ති පඤ්ඤ**න්ති එවරූපා පන මායාකොට්ඨාසා පඤ්ඤං ඤාණසම්පන්නං පුරිසං නාතිවහන්ති. න වඤ්චෙන්ති. **භවන්ති රස්සා**ති රකාරො ව්‍යඤ්ජනසන්ධිමත්තං. **අස්ස භූනහුනො**ති වඩ්ඪිඝාතකස්ස මිත්තද්දුනො නරස්ස වෙදා තාණත්ථාය න භවන්ති පතිට්ඨා හොතුං න සක්කොන්තීති අත්ථො. **පරිචිණ්ණොව අග්ගී**ති අග්ගි වා පරිචිණ්ණො තිවිධෙන දුච්චරිතදොසෙන සදොසචිත්තං පාපකම්මං පුරිසං නතායති නරක්ඛති. **සබ්බඤ්ච මච්චා**ති සචෙපි හි මච්චා යත්තකං ලොකෙ දාරු අත්ථි තං සබ්බං සද්ධා සභොගා අත්තනො ධනෙනච භොගෙහිච සද්ධිං තිණමිස්සං කත්වා ආදීපෙය්‍යුං. එවං ගතං සබ්බම්පි තං තෙහි ආදීපිතං දහන්තො අයං **අසමත්ථතෙජො** අසදිසතෙජො නාව අග්ගි න තප්පෙ එවං අතප්පනීයං නාතික **දිරසඤ්ඤූ** ද්වීහි ජිව්හාහි රසජානන සමත්ථ. **කො නං** සප්පි ආදීහි **සුභික්ඛං** වා තං සුහිතං වා **කයිරා** සක්කුණෙය්‍ය කාතුං එවං අතිත්තං පන තං මහග්ඝසං සන්තප්පෙත්වා කො නාම දෙවලොකං ගමිස්සති. පස්ස එවඤ්ච තෙ දුක්කථිතන්ති. **යොගයුත්තො**ති අරණී මත්ථනයොගෙන යුත්තො හුත්වා තං පච්චයං ලභිත්වාව **සමාරොහ**ති නිබ්බත්තති අග්ගි එවං පරවායාමෙන උප්පජ්ජමානං අචෙතනං නං ත්වං දෙවොති වදසි, ඉදම්පි අභූතමෙව කථෙසීති. **අග්ගිමනුප්පවිට්ඨො**ති අග්ගි අනුප්පවිට්ඨො. **නාමත්ථමානො**ති නාපි අරණීනරෙන අරණීහත්ථෙන නරෙන අමත්ථියමානො නිබ්බත්තති. **නාකම්මනා**ති න ජාතවෙදත්ථිකස්ස පුරිසස්ස කිරියං විනා අත්තනො ධම්මතාය යෙව ජායති. **සුස්සෙය්‍යු**න්ති අන්තො අග්ගිනා සොසියමානානි සුක්ඛෙය්‍යුං. අල්ලානෙව න සියුං. **භොජ**න්ති භොජෙන්තො. **ධූමසිඛිං පතාපව**න්ති ධූමසිඛාය යුත්තං පතාපවන්තං. **අඞ්ගාරිකා**ති අඞ්ගාරකම්මකරා. **ලොණකරා**ති ලොණොදකං පචිත්වා ලොණකාරකා. **සූදා**ති භත්තකාරකා. **සරීරදහා**ති මතසරීරජ්ඣාපනකා. **පුඤ්ඤ**න්ති එතෙපි සබ්බෙ පුඤ්ඤමෙව කරෙය්‍යුං. **අජ්ඣෙනමග්ගි**න්ති අජ්ඣෙනා අග්ගිං මන්තජ්ඣායකා බ්‍රාහ්මණාපි හොන්තු කොචි නරො ධූමසිඛිං පතාපවන්තං අග්ගිං භොජෙන්තො තප්පයිත්වාපි පුඤ්ඤං න කරොති නාම. **ලොකාපචිතො සමානො**ති තව වාදෙ ලොකස්ස අපචිතො පූජිතො සමානො. **යදෙවා**ති යං අහිකුණපාදිං පටිකූලජෙගුච්ඡං මච්චා දූරතො පරිවජ්ජෙන්ති. **තදප්පසත්ථ**න්ති තං අප්පසත්ථං සම්ම දිරසඤ්ඤූ **කථං** කෙන කාරණෙන පරිභුඤ්ජෙය්‍ය. **දෙවමෙකෙ**ති එකෙ මනුස්සා සිඛිං දෙවෙසු අඤ්ඤතරං දෙවං වදන්ති **මිලක්ඛා පනා**ති අඤ්ඤාණා පන මිලක්ඛා උදකං දෙවොති වදන්ති. **අසඤ්ඤකාය**න්ති අනින්ද්‍රියබද්ධං අවිඤ්ඤාණකායඤ්ච **සමානං** එතං අචෙතනං පජානං පචනාදිකම්මකාරං වෙස්සානරං අග්ගිං පරිචරිත්වා පාපානි

කම්මානි කාරෙන්තො ලොකෙ කථං සුගතිං ගමිස්සති. ඉදං තෙන අතිවිය දුක්කථිතං. **සබ්බාභිභූතාහු ජීවිකත්ථා**ති ඉමෙ බ්‍රාහ්මණා අත්තනො ජීවිකත්ථං මහාබ්‍රහ්මා සබ්බාභිභූති ආහංසු. සබ්බො ලොකො තෙනෙව නිම්මිතොති වදන්ති. පුන අග්ගිස්ස බ්‍රහ්මා පරිචාරකොතිපි වදන්ති. සොපි කිර අග්ගිං ජුහතෙව. **සබ්බානුභාවීච වසී**ති සො පන යදි සබ්බානුභාවීච වසීච අථ කිමත්ථං සයං අනිම්මිතො හුත්වා අත්තනාව නිම්මිතං වන්දිතා භවෙය්‍ය. ඉදම්පි තෙ දුක්කථිතමෙව. **හස්ස**න්ති අරිට්ඨ බ්‍රාහ්මණානං වචනං නාම හසිතබ්බයුත්තකං පණ්ඩිතානං නිජ්ඣානං නක්ඛමති. **පකිරිංසූ**ති ඉමෙ බ්‍රාහ්මණා එවරූපං මුසාවාදං අත්තනො ලාභසක්කාරහෙතු පුබ්බෙ පත්ථරිංසු. **සණ්ඨම්භිතා ජන්තුභි සන්තිධම්ම**න්ති තෙ එත්තකෙන ලාභසක්කාරෙ අපාතුභූතෙ ජන්තූහි සද්ධිං යොජෙත්වා පාණවධපටිසංයුත්තං අත්තනො ලද්ධිධම්මසඞ්ඛාතං සන්තිධම්මං සණ්ඨම්භිතා යඤ්ඤසුත්තකං නාම ගන්ථිංසූති අත්ථො. **එතඤ්ච සච්ච**න්ති යදෙතං තයා **අජ්ඣෙන මරියා**ති ආදි වුත්තං එතඤ්ච සච්චං භවෙය්‍ය **නාඛත්තියො**ති එවං සන්තෙ අඛත්තියො රජ්ජං නාම න ලභෙය්‍ය. අබ්‍රාහ්මණාපි මන්තපදානි න සික්ඛෙය්‍යුං. **මුසාවිමෙ**ති මුසාව ඉමෙ. **ඔදරියා**ති උදරනිස්සිත ජීවිකා උදරපූරහෙතු වා. **තදප්පපඤ්ඤා**ති තං තෙසං වචනං අප්පපඤ්ඤා. **අත්තනා**ති පණ්ඩිතා පන තෙසං වචනං සදොසන්ති අත්තනාව පස්සන්ති. **තං තාදිස**න්ති තං තථාරූපං සංබ්‍රූහිත්වා බ්‍රහ්මුනා ඨපිතමරියාද භින්දිත්වා ඨිතං සංබ්‍රූහිතං භින්නං ලොකං සො තව බ්‍රහ්මා කස්මා උජුං න කරොති. **අලක්ඛි**න්ති කිංකාරණා සබ්බලොකෙ දුක්ඛං විදහි. **සුඛි**න්ති කිං න එකන්තසුඛිමෙව සබ්බලොකමකාසි. ලොකවිනාසකො චොරො මඤ්ඤෙ තව බ්‍රහ්මාති. **මායා**ති මායාය. **අධම්මෙන කිමත්ථකාසී**ති ඉමිනා මායාදිනා අධම්මෙන කිං කාරණා ලොකං අනත්ථකිරියායං යොජයතීති අත්ථො. **අරිට්ඨා**ති අරිට්ඨ තව භූතපති අධම්මිකො යො දසවිධෙ කුසලධම්මෙ සති ධම්මමෙව අවිදහිත්වා අධම්මං විදහි. **කීටා**ති ආදි උපයොගත්ථෙ පච්චත්තං. එතෙ කීටාදයො පාණෙ හන්ත්වා මච්චො සුජ්ඣතීති එතෙපි කම්බොජරට්ඨවාසීනං බහුන්නං අනරියානං ධම්මා තෙ පන විතථා අධම්මාව ධම්මාති වුත්තා තෙහිපි තව බ්‍රහ්මුනාව නිම්මිතෙහි භවිතබ්බං. ඉදානි තෙසං විතථභාවං දස්සෙන්තො ආහ.

සචෙ හි සො සුජ්ඣති යො හනාති
හතොපි සො සග්ගමුපෙති ඨානං,
භොවාදි භොවාදිනමාරයෙය්‍යුං
යෙචාපි තෙසං අභිසද්දහෙය්‍යුං.

නෙව මිගා න පසූ නොපි ගාවො
ආයාචන්ති අත්තවධාය කෙචි,
විප්ඵන්දමානං ඉධ ජීවිකත්ථා
යඤ්ඤෙසු පාණෙ පසුමාහරන්ති.

යූපස්ස තෙ පසුබන්ධෙ ච බාලා
චිත්තෙහි වණ්ණෙහි මුඛං නයන්ති,
අයං තෙ යූපො කාමදුහො පරත්ථ
භවිස්සති සස්සතො සම්පරායං.

සචෙ ච යූපෙ මණි සඞ්ඛමුත්තං
ධඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං,
සුක්ඛෙසු කට්ඨෙසු නවෙසුචාපි
සචෙ දුහෙ තිදිවෙ සබ්බකාමෙ;
තෙවිජ්ජසංඝාච පුථූ යජෙය්‍යුං
න බ්‍රාහ්මණා කඤ්චි තං යාජයෙය්‍යුං.

කුතොච යූපෙ මණි සඞ්ඛමුත්තං
ධඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං,
සුක්ඛෙසු කට්ඨෙසු නවෙසුචාපි
කුතො දුහෙ තිදිවෙ සබ්බකාමෙ.

සඨාච ලුද්දා උපලද්ධබාලා
චිත්තෙහි වණ්ණෙහි මුඛං නයන්ති,
ආදාය අග්ගිං මම දෙහි චිත්තං
තතො සුඛී හොහිසි සබ්බකාමෙ.

තමග්ගිහුත්තං සරණං පවිස්ස
චිත්‍රෙහි වණ්ණෙහි මුඛං නයන්ති,
ඔරොපයිත්වා කෙසමස්සුං නඛඤ්ච
වෙදෙහි චිත්තං අතිගාළයන්ති.

කාකා උලූකංච රහො ලභිත්වා
එකං සමානං බහුකා සමෙච්ච,
අන්නානි භුත්වා කුහකා කුහිත්වා
මුණ්ඩං කත්වා යඤ්ඤපථොස්සජන්ති.

එවංහි සො වඤ්චිතො බ්‍රාහ්මණෙහි
එකො සමානො බහුහී සමෙච්ච,
තෙ යොගයොගෙන විලුම්පමානා
දිට්ඨං අදිට්ඨෙන ධනං හරන්ති.

අකාසියා රාජූහි චානුසිට්ඨා
තදස්ස ආදාය ධනං හරන්ති,
තෙ තාදිසා චොරසමා අසන්තා
වජ්ඣා න හඤ්ඤන්ති අරිට්ඨ ලොකෙ.

ඉන්දස්ස බාහාරසිදක්ඛිණාති
යඤ්ඤෙසු ඡින්දන්ති පලාසයට්ඨිං,
තංචෙපි සච්චං මඝවා ඡින්නබාහු
කෙනස්ස ඉන්දො අසුරෙ ජිනාති.

තස්සෙව තුච්ඡං මඝවා සමිද්ධි
හන්තා අවජ්ඣො පරමො සදෙවො,
මන්තා ඉමෙ බ්‍රාහ්මණා තුච්ඡරූපා
සන්දිට්ඨිකා වඤ්චනා එස ලොකෙ.

මාලාගිරි හිමවා යො ච ගිජ්ඣො
සුදස්සනො නිසභො කාකනෙරු,
එතෙච අඤ්ඤෙච නගා මහන්තා
චිත්‍යා කතා යඤ්ඤකරෙහිමාහු.

යථප්පකාරානිහි ඉට්ඨකානි
චිත්‍යා කතා යඤ්ඤකරෙහිමාහු,
න පබ්බතා හොන්ති තථප්පකාරා
අඤ්ඤාදිසා අචලා තිට්ඨසෙලා.

න ඉට්ඨකා හොන්ති සිලා චිරෙනපි
න තත්ථ සඤ්ජායති අයො න ලොහං;
යඤ්ඤ ච එතං පරිවණ්ණයන්තා
චිත්‍යා කතා යඤ්ඤකරෙහිමාහු.

අජ්ඣායකං මන්තගුණූපපන්නං
තපස්සිනං යාචයොගොතිමාහු,
තීරෙ සමුද්දස්සුදකං සජන්තං
තං සාගරජ්ඣොහරි තෙනපෙය්‍යො.

පරොසහස්සම්පි සමන්තවෙදෙ
මන්තූපපන්නෙ නදියො වහන්ති,
න තෙන ව්‍යාපන්නරසූදකානං
කස්මා සමුද්දො අතුලො අපෙය්‍යො.

යෙ කෙචි කූපා ඉධ ජීවලොකෙ
ලොණූදකා කූපඛණෙහි ඛාතා,
න බ්‍රාහ්මණජ්ඣොහරණෙන තෙසු
ආපො අපෙය්‍යො දිරසඤ්ඤ රාහු.

පුරෙ පුරත්ථා කා කස්ස භරියා
මනො මනුස්සං අජනෙසි පුබ්බෙ,
තෙනාපි ධම්මෙන න කොචි හීනො
එවම්පි වොස්සග්ග විභාගමාහු.

චණ්ඩාලපුත්තොපි අධිච්ච වෙදෙ
භාසෙය්‍ය මන්තෙ කුසලො මුතීමා,
න තස්ස මුද්ධා විඵලෙය්‍ය සත්තධා
මන්තා ඉමෙ අත්තවධාය කන්තා.

වාචාකතා ගිද්ධිකතා ගහීතා
දුමෙමාචයා කව්‍යපථානුපන්නා,
බාලානචිත්තං විසමෙ නිවිට්ඨං
තදප්පපඤ්ඤා අභිසද්දහන්ති.

සීහස්ස ව්‍යග්ඝස්සච දීපිනොච
න විජ්ජති පොරිසියං බලෙන,
මනුස්සභාවො ච ගවංච පෙක්ඛා
ජාති හි තෙසං අසමා සමානා.

සචෙ ච රාජා පඨවිං විජිත්වා
සජීවවා අස්සවො පාරිසජ්ජො,
සයමෙව සො සත්තුසංඝං විජෙය්‍ය
තස්ස පජා නිච්චසුඛීභවෙය්‍ය.

ඛත්තියමන්තා ච තයො ච වෙදා
අත්ථෙන එතෙ සමකා භවන්ති,
තෙසඤ්ච අත්ථං අවිනිච්ඡිනිත්වා
න බුජ්ඣති ඔඝපථංව ඡන්නං.

ඛත්තියමන්තා ච තයොච වෙදා
අත්ථෙන එතෙ සමකා භවන්ති,
ලාභො අලාභො අයසො යසො ච
සබ්බෙ තෙ සබ්බෙසං චතුන්න ධම්මා.

යථාපි ඉබ්භා ධනධඤ්ඤහෙතු
කම්මානි කාරෙන්ති පුථූ පථව්‍යා,
තෙවිජ්ජසඞ්ඝාපි තථෙව අජ්ජ
කම්මානි කාරෙන්ති පුථූ පථව්‍යා.

ඉබ්භෙහි එතෙ සමකා භවන්ති
නිච්චුස්සුකා කාමගුණෙසු යුත්තා,
කම්මානි කාරෙන්ති පුථූ පථව්‍යා
තදප්පපඤ්ඤා දිරසඤ්ඤරාතෙති.

තත්‍ථ ගොවාදිති බ්‍රාහමණා. ගොවාදිනමාරයෙය්‍යුන්ති බ්‍රාහමණමෙව මාරෙය්‍යුං. යෙවාපීති යෙවාපි බ්‍රාහමණානං තං වචනං සද්දහෙය්‍යුං තෙ අත්තනො උපට්ඨාකෙයෙව බ්‍රාහමණා මාරෙය්‍යුං. බ්‍රාහමණා පන බ්‍රාහමණෙ ච උපට්ඨාකෙ ච අමාරෙත්වා නානප්පකාරෙ තිරච්ඡානෙයෙව මාරෙන්ති. ඉති තෙසං වචනං මිච්ඡා. කෙචීති යඤ්ච නො මාරෙථ මයං සග්ගං ගමිස්සාමාති ආයාචන්තා කෙචි නත්ථි. පාණෙ පසුමාභරන්තීති මිගාදයො පාණෙව පසුඤ්ච විසජ්ජමානං ජීවිතත්ථාය මාරෙන්ති. මුඛං නයන්තීති එතෙසු යූපස්ස පසුබන්ධෙසු ඉමස්මිං තෙ යූපෙ සබ්බං මණිසඞ්ඛමුත්තාධඤ්ඤධන

රජතජාතරූපං සන්නිහිතං අයනෙන පරත්ථ කාමදුහො භවිස්සති සස්සතභාවං ආවහිස්සතීති විත්‍රෙහි කාරණෙහි මුඛං පසාදෙන්ති තං තං වත්වා මිච්ඡා ගාහං ගාහෙන්තීති අත්ථො. **සචෙච්චාති** සචෙ යූපෙවා සෙසකට්ඨෙසුවා එතං මණි ආදිභවෙය්‍ය තිදිවෙ වා සබ්බකාමදුහං **අස්ස** තෙවිජ්ජගණාව පුථූ හුත්වා යඤ්ඤං යජෙය්‍යුං බහුධනතායචෙව **සග්ග**කාමතායච අඤ්ඤං බ්‍රාහ්මණං න යාජෙය්‍යුං. යස්මා පන **අත්තනොච** ධනං පච්චාසිංසන්තා අඤ්ඤම්පි යාජෙන්ති තස්මා අභූතවාදිනොති වෙදිතබ්බා. **කුතොචාති** එතස්මිඤ්ච යූපෙවා සෙසකට්ඨෙසුවා කුතො එතං මණිං ආදිං කත්වා **අවිජ්ජමානමෙව** කුතො තිදිවෙ සබ්බකාමෙ දුහිස්සති. සබ්බථාපි අභූතමෙව තෙසං වචනං. **සඨාච ලුද්දාච පලුද්ධබාලාති** අරිට්ඨ ඉමෙ බ්‍රාහ්මණා නාම කෙරාටිකාචෙව නික්කරුණාච තෙ බාලා ලොකං පලොභෙත්වා උපලාපෙත්වා විචිත්‍රෙහි කාරණෙහි මුඛං පසාදෙන්ති. **සබ්බකාමෙති** අග්ගිං ආදාය **ත්වඤ්ච ජුහ** අම්හාකඤ්ච විත්තං දෙහි. තතො සබ්බකාමෙ ලභිත්වා සුඛීභොහිසීති **තමග්ගිහුත්තං සරණං පවිස්සාති** තං රාජානං රාජමහාමත්තංවා ආදාය අග්ගිහුත්තට්ඨානං ගෙහං පවිසිත්වා. **ඔරොපයිත්වාති** විචිත්‍රානි කාරණානි වදන්තා කෙසමස්සුඤ්චස්ස නඛෙච ඔරොපයිත්වා **අතිගාලයන්තීති** වුත්තත්තාය තයො වෙදෙ නිස්සාය ඉදං දාතබ්බං ඉදං කාතබ්බන්ති වදන්තා වෙදෙහි තස්ස සන්තකං ධනං අතිගාළයන්ති විනාසෙන්ති විධංසෙන්ති. **අන්නානි භුත්වා කුහකා කුහිත්වාති** තෙ කුහකා නානප්පකාරං කුහකකම්මං කත්වා යඤ්ඤං වණ්ණෙත්වා වඤ්චෙත්වා තස්ස සන්තකං නානග්ගරසභොජනං භුඤ්ජිත්වා අථ තං මුණ්ඩං කත්වා යඤ්ඤපථෙ ඔස්සජන්ති. තං ගහෙත්වා බහියඤ්ඤවාටං ගච්ඡන්තීති අත්ථො. **යොග යොගෙනාති** බ්‍රාහ්මණා එකං බහූ සමෙච්ච තෙන තෙන යොගෙන නාය නාය යුත්තියා විලුම්පමානා **දිට්ඨං** පච්චක්ඛං තස්ස ධනං **අදිට්ඨෙන** දෙවලොකෙන අදිට්ඨං දෙවලොකං වණ්ණෙත්වා අමරට්ඨානං කත්වා හරන්ති. **අකාසියා රාජූහි චානුසිට්ඨාති** ඉදඤ්ච ඉදඤ්ච බලිං ගණ්හථාති රාජූහි අනුසිට්ඨා අකාසියසඞ්ඛාතා රාජපුරිසා විය. **තදස්සාති** තං අස්ස ධනං ආදාය හරන්ති. **චොරසමාති** අභූතබලිග්ගාහකා සන්ධිච්ඡෙදචොරසදිසා. **වජ්ඣාති** වධාරහා එවරූපා පාපධම්මා ඉදානි ලොකෙ න හඤ්ඤන්ති. **බාහාරසීති** බාහාඅසි. ඉදං වුත්තං හොති– ඉදම්පි අරිට්ඨ බ්‍රාහ්මණානං මුසාවාදං පස්ස. තෙ කිර යඤ්ඤෙසු මහතිං පලාසයට්ඨිං ඉන්දස්ස බාහාසි දක්ඛිණාති වත්වා ඡින්දන්ති තඤ්ච තෙසං වචනං සච්චං අථ ඡින්නබාහු සමානො කෙනස්ස බාහුබලෙන ඉන්දො අසුරෙ ජිනාති. **සමඞ්ගීති** බාහුසමඞ්ගී අච්ඡින්නබාහු අරොගොයෙව. **පරමොති** උත්තමො පුඤ්ඤිද්ධිසමන්නාගතො අඤ්ඤෙසං අවජ්ඣො. **බ්‍රාහ්මණාති** බ්‍රාහ්මණානං. **තුච්ඡරූපාති** තුච්ඡ සභාවා නිප්ඵලා. **වඤ්චනාති** යෙ තෙ බ්‍රාහ්මණානං මන්තා නාම එසා ලොකෙ සන්දිට්ඨිකා වඤ්චනා. **ගන්ථපසකාරානීති** යාදිසානි ඉට්ඨකානි ගහෙත්වා යඤ්ඤකාරෙහි චිත්තයා කතාති වදන්ති. **තිවට්ඨසෙලාති**

පබ්බතා හි අචලා තිට්ඨා උපචිතා එකඝනා සිලාමයාව **ඉට්ඨකාති** චලාති නව එකඝනාති න සිලාමයාති. **පරිවණ්ණයන්තාති** එවං යසස්සං වණ්ණෙන්තා බ්‍රාහ්මණා. **සමත්ත වෙදෙති** පරිපුණ්ණ වෙදෙ බ්‍රාහ්මණෙ. **වහන්තීති** සොතෙසුපි ආවට්ටෙසුපි පතිතෙ වහන්ති නිමුජ්ජාපෙත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙන්ති. **නාසෙනව්‍යාපන්නරසූදකානන්ති** තාසු එකො නකාරෙ පුච්ඡනත්ථො හොති නනු තෙන ව්‍යාපන්නරසූදකා නදියොසි හි නං පුච්ඡන්තො එවමාහ. **කස්මාති** කෙන කාරණෙන තාව මහා සමුද්දොව අපෙය්‍යො කතො කිං මහාබ්‍රහ්මා නදීසු උදකං අපෙය්‍යං කාතුං න සක්කොති සමුද්දෙයෙව සක්කොතීති. **දිරසඤ්ඤුරාහූති** දිරසඤ්ඤු අහු ජාතොති අත්ථො. **පුරෙ පුරත්ථාති** ඉතො පුරෙ සබ්බපුරත්ථා සබ්බපඨමකප්පිකකාලෙ. **කා කස්ස භරියාති** කා කස්ස භරියා නාම. තදා හි ඉත්ථිලිඞ්ගමෙව නත්ථි. පච්ඡා මෙථුනධම්මවසෙන මාතාපිතරො නාම ජාතා. **මනො මනුස්සන්ති** තදා හි මනොයෙව මනුස්සං අජනෙසි. මනොමයා සත්තා නිබ්බත්තිංසූති අත්ථො. **තෙනාපි ධම්මෙනාති** තෙනපි කාරණෙන තෙන සභාවෙන කොචි ජාතියා න හීනො නාම නහි තදා ඛත්තියාදිභෙදො අත්ථි. තස්මා යං බ්‍රාහ්මණා වදන්ති බ්‍රාහ්මණාව ජාතියා සෙට්ඨා ඉතරෙ හීනාති තං මිච්ඡා. **එවම්පීති** එවං වත්තමානෙ ලොකෙ පොරාණකවත්තං ජහිත්වා පච්ඡා අත්තනා සම්මන්නිත්වා කතානං වසෙන ඛත්තියාදයො චත්තාරො කොට්ඨාසා ජාතා. **එවම්පි වොස්සග්ගවිභාගමාහු** අත්තනාව කතෙහි කම්මවොස්සග්ගෙහි තෙසං සත්තානං එකච්චෙව ඛත්තියා ජාතා එකච්චෙව බ්‍රාහ්මණාදයොති ඉමං විභාගං කථෙන්ති. තස්මා බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨාති වචනං මිච්ඡා. **සන්තඛාති** යදි මහාබ්‍රහ්මුනා බ්‍රාහ්මණානඤ්ඤෙව තයො වෙදා දින්නා න අඤ්ඤෙසං චණ්ඩාලස්ස මන්තෙ භාසන්තස්ස මුද්ධා සත්තධා ඵලෙය්‍ය න ච ඵලති. තස්මා ඉමෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි අත්තවධාය මන්තා කතා අත්තනොයෙව තෙසං මුසාවාදදීනං පකාසෙන්තා ගුණවධං කරොන්ති. **වාචාකතාති** එතෙ මන්තා නාම මුසාවාදෙන චින්තෙත්වා කතා. **ගිද්ධිකතා ගහිතාති** ලාභගිද්ධිකතාය බ්‍රාහ්මණෙහි ගහිතා. **දුම්මොචයාති** මච්ඡෙන ගිලිතබළිසො විය දුම්මොචයා. **කව්‍යපථානුපන්නාති** කව්‍යකාර බ්‍රාහ්මණානං වචනපථං අනුපන්නා අනුගතා. තෙහි යථා ඉච්ඡන්ති තථා මුසා වත්වා බද්ධා. **බාලානන්ති** තෙසංහි බාලානං චිත්තං **විසමෙ නිවිට්ඨං** තං **අඤ්ඤෙ** අප්පපඤ්ඤා සද්දහන්ති. **පොරිසියං බලෙනාති** පොරිසියසඞ්ඛාතෙන බලෙන. ඉදං වුත්තං හොති- යං එතෙසං සීහාදීනං පුරිසත්ථාමසඞ්ඛාතං පොරිසියං බලං තෙන පොරිසිය බලෙන සමන්නාගතා බ්‍රාහ්මණා නාම නත්ථි. සබ්බෙ ඉමෙහි තිරච්ඡානෙහිපි හීනායෙව. **මනුස්සභාවො ච ගවංව පෙක්ඛාති** අපි ච යො එතෙසං මනුස්සභාවො සො ගුන්නං විය පෙක්ඛිතබ්බො කිං කාරණා **ජාතිහි තෙසං අසමා සමානා** තෙසං හි බ්‍රාහ්මණානං දුප්පඤ්ඤතාය ගොහි **සද්ධිං** සමානජාතියෙව **අසමා** **අඤ්ඤ**මෙවහි ගුන්නං සණ්ඨානං

අඤ්ඤං එතෙසන්ති. එතෙන බ්‍රාහ්මණො තිරච්ඡානෙසු සීහාදිසමෙපි අකත්වා ගොරූපසමෙ කරොති. **සචෙච රජ්ජාති** අරිට්ඨ යදි මහා බ්‍රහ්මුනා දින්නභාවෙන ඛත්තියොව පඨවිං විජෙත්වා **සජීවවාති** සහජීවීහි අමච්චෙහි සමන්නාගතො. **අස්සචො පාරිසජ්ජාති** අත්තනො ඔවාදකාරපරිසාවචරෙ සියා අථස්ස පරිසාය යුජ්ඣිත්වා රජ්ජං දාතබ්බං නාම න භවෙය්‍ය **සයමෙව සො** එකකොව **සත්තුසඞ්ඝං විජෙය්‍ය** එවං සති යුද්ධදුක්ඛාභාවෙන තස්ස පන පජා නිච්චසුඛිභවෙය්‍ය එවඤ්ච නත්ථි. තස්මාපි තෙසං වචනං මිච්ඡා. **ඛත්තියමන්තාති** රජ සත්ථඤ්ච තයොච වෙදෙ අත්තනො ආණාය රුචියා ඉදමෙව කත්තබ්බන්ති පවත්තන්තා අත්ථෙන එතෙ සමකා භවන්ති. **අවිනිච්ඡිනිත්වාති** තෙසං ඛත්තියමන්තානං ඛත්තියොපි වෙදානං බ්‍රාහ්මණොපි අත්ථං අවිනිච්ඡිනිත්වා ආණාවසෙනෙව ගණ්හන්තො තං අත්ථං උදකොඝෙන ඡින්නං මග්ගං විය න බුජ්ඣති. **අත්ථෙන එතෙති** වචනත්ථෙන එතෙ සමකා භවන්ති. කිං කාරණා බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා අඤ්ඤෙ වණ්ණා හීනොති වදන්ති. **සබ්බෙතෙති** තෙ සබ්බෙ ලාභාදයො ලොකධම්මා සබ්බෙ තෙ සබ්බෙසං චතුන්නම්පි වණ්ණානං ධම්මා එකසත්තොපිහි **එතෙහි** මුත්තකො නාම නත්ථීති බ්‍රාහ්මණා ලොකධම්මෙහි අපරිමුත්තාව සමානා සෙට්ඨා මයන්ති මුසා කථෙන්ති. **ඉබ්භාති** ගහපතිකා. **තෙවිජ්ජසඞ්ඝාපීති** බ්‍රාහ්මණා තථෙව පුථුකසිගොරක්ඛාදීනි කම්මානි කරොන්ති. **නිච්චුස්සුකාති** නිච්චං උස්සුක්කජාතා ඡන්දජාතා. **තදප්පපඤ්ඤෙ දිරසඤ්ඤුරණෙති** තස්මා භාතික දිරසඤ්ඤූ නිප්පඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණා ආරුතෙ ධම්මතො පොරාණකා හි බ්‍රාහ්මණධම්මා එතරහි සුනඛෙසු සන්දිස්සන්තීති. එවං මහාසත්තො තෙසං වාදං භින්දිත්වා අත්තනො වාදං පතිට්ඨාපෙසි. තස්ස ධම්මකථං සුත්වා නාගපරිසා සොමනස්සජාතා අහොසි.

යඤ්ඤභෙදවාදකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

මහාසත්තො නෙසාදබ්‍රාහ්මණං නාගභවනා නීහරාපෙසි. පරිභාසමත්තම්පි පනස්ස නාකාසි. සාගරබ්‍රහ්මදත්තොපි ඨපිතදිවසං අනතික්කමිත්වා චතුරඞ්ගිනියා සෙනාය පරිවුතො පිතු වසනට්ඨානං අගමාසි. මහාසත්තොපි මාතුලඤ්ච අය්‍යකඤ්ච පස්සිස්සාමීති භෙරිං චරාපෙත්වා මහන්තෙන සිරිසොභග්ගෙන යමුනතො උත්තරිත්වා තමෙව අස්සමං ආරබ්භ පායාසි. අවසෙසා භාතරොච තස්ස මාතාපිතරොච පච්ඡතො පායිංසු. තස්මිං ඛණෙ සාගරබ්‍රහ්මදත්තො මහාසත්තං මහතියා පරිසාය ආගච්ඡන්තං අසඤ්ජානිත්වා පිතරං පුච්ඡන්තො ආහ.

කස්ස භෙරී මුදිඞ්ගා ච සඞ්ඛා පණවදෙණ්ඩිමා,
පුරතො පටිපන්නානි හාසයන්තා රථෙසභං.

කස්ස කඤ්චනපට්ටෙන පුථුනා විජ්ජුවණ්ණිනා,
යුවා කලාපසන්නද්ධො කො එති සිරියා ජලං.

ඔක්කාමුඛෙ පහට්ඨංව ඛදිරඞ්ගාරසන්නිභං,
මුඛං චාරුරිවාභාති කො එති සිරියා ජලං.

කස්ස ජම්බොනදං ඡත්තං සසලාකං මනොරමං,
ආදිච්චරංසාවරණං කො එති සිරියා ජලං.

කස්ස අඞ්කං පරිග්ගය්හ වාලවීජනිමුත්තමං,
චරන්ති වරපඤ්ඤස්ස මුද්ධනි උපරූපරි.

කස්ස පෙඛුණහත්ථානි විචිත්‍රානි මුදූනි ච,
තපඤ්ඤමණිදණ්ඩානි චරන්ති උභතො මුඛං.

ඛදිරඞ්ගාරවණ්ණාභා ඔක්කාමුඛෙ පහංසිතා,
කස්සෙතෙ කුණ්ඩලා වග්ගූ සොභන්ති උභතො මුඛං.

කස්ස වාතෙන ඡුපිතා නිද්ධන්තා මුදුකාලකා,
සොභයන්ති නලාටන්තං නභාවිජ්ජුරිවුග්ගතා.

කස්ස එතානි අක්ඛීනි ආයතානි පුථූනි ච,
කො සොභති විසාලක්ඛො කස්සෙතං උණ්ණජං මුඛං.

කස්සෙතෙ ලපනජා සුද්ධා සුද්ධසඞ්ඛවරූපමා,
භාසමානස්ස සොභන්ති දන්තා කුප්පිලසාදිසා.

කස්ස ලාඛාරසසමා හත්ථපාදා සුඛෙධිතා,
කො සො බිම්බොට්ඨසම්පන්නො දිවා සුරියොව භාසති.

හිමච්චයෙ හෙමවතො බ්‍රාහාසාලොව පුප්ඵිතො,
කො සො ඔදාතපාවාරො ජයං ඉන්දොව සොභති.

සුවණ්ණපිළකාකිණ්ණං මණිදණ්ඩවිචිත්තිතං,
කො සො පරිසමොගය්හ ඊසො ඛග්ගංව මුඤ්චති.

සුවණ්ණවිකතා චිත්‍රා සුකතා චිත්‍රසිබ්බනා,
කො සො ඔමුඤ්චතෙ පාදා නමො කත්වා මහෙසිනොති.

තත්ථ පටිපන්නානීති කස්සෙතානි තුරියානි පුරතො පටිපන්නානි. **භාසයන්තාති** එතං රාජානං භාසයන්තා. **කඤ්චනපට්ටෙනාති** කස්ස නලාටන්තෙ බද්ධෙන උණ්හීසපට්ටෙන විජ්ජුයා මෙඝමුඛං වියව මුඛං උජ්ජොතතීති පුච්ඡති. **යුවා කලාපසන්නද්ධොති** තරුණො සන්නද්ධධනුකලාපො. **ඔක්කාමුඛෙ පහට්ඨංවාති** කම්මාරුද්ධනෙ පහට්ඨසුවණ්ණං විය. **ඛදිරඞ්ගාරසන්නිභන්ති** ආදිත්තඛදිරඞ්ගාරසප්පභං. **ජම්බොනදන්ති** රත්තසුවණ්ණමයං. **අඞ්කං පරිග්ගය්හාති** චාමරගාහකෙන අඞ්කෙන පරිග්ගහිතං හුත්වා. **වාලවීජනිමුත්තමන්ති** උත්තමං වාලවීජනිං. **පෙඛුණහත්ථානීති** මොරපිඤ්ඡහත්ථකානි. **විචිත්‍රානීති** සත්තරතනවිචිත්‍රානි. **තපඤ්ඤමණිදණ්ඩානීති** තපනීයසුවණ්ණෙන ච

මණීහි ව ඛචිතදණ්ඩාති. **උභතො මුඛ**න්ති මුඛස්ස උභතො පස්සෙසු චරන්ති. **වාතෙන ජුපිතා**ති වාතාහතා. **නිද්ධන්තා**ති සිනිද්ධන්තා **නලාටමන්ත**න්ති කසෙසතෙ එවරූපා කෙසා නලාටන්තං උපසොභයන්ති. **නභා**ති නභතො උග්ගතා විජ්ජු විය **උණ්ණජ**න්ති කඤ්චනාදාසොවිය පරිපුණ්ණං. **ලපනජා**ති මුඛජා. **කුපපිලසාදිසා**ති මකුලමකුලිසදිසා. **සුබෙධිකා**ති සුබෙ සිතා සුබපරිහටා. **ජඝං ඉනෙදුවා**ති ජඝපපතෙතා ඉනෙදු විය. **සුවණ්ණපිලකාකිණ්ණ**න්ති සුවණ්ණපිලකාහි ආකිණ්ණං. **මණිදණ්ඩ විචිත්තිත**න්ති මණි ථරූහි විචිත්තිතං. **සුවණ්ණ විකතා**ති සුවණ්ණඛචිතා. **චිත්‍රා**ති සත්තරතනවිචිත්‍රා. **සුඛතා**ති සුතිට්ඨිතා. **චිත්‍රසිබ්බනා**ති චිත්‍රසිබ්බනියො. **කො සො ඔමුඤ්චතෙ පාදූ**ති කො එසො පාදතො එවරූපා පාදුකා ඔමුඤ්චතීති.

එවං පුත්තෙන සාගරබ්‍රහ්මදත්තෙන පුට්ඨො ඉද්ධිමා අභිඤ්ඤලාභී තාපසො තාත එතෙ ධතරට්ඨස්ස රඤ්ඤො පුත්තා තව භාගිනෙය්‍යා නාගාති ආචික්ඛන්තො ගාථමාහ.

> ධතරට්ඨා හි තෙ නාගා ඉද්ධිමන්තො යසස්සිනො,
> සමුද්දජාය උප්පන්නා නාගා එතෙ මහිද්ධිකාති.

එවං තෙසං කථෙන්තානඤ්ඤෙව නාගපරිසා පත්වා තාපසස්ස පාදෙ වන්දිත්වා එකමන්තං නිසීදි. සමුද්දජාපි පිතරං වන්දිත්වා රොදිත්වා නාගපරිසාය සද්ධිං නාගභවනමෙව ගතා. සාගරබ්‍රහ්මදත්තො තත්ථෙව කතිපාහං වසිත්වා බාරාණසිමෙව ගතො. සමුද්දජා නාගභවනෙයෙව කාලමකාසි. බොධිසත්තො යාවජීවං සීලං රක්ඛිත්වා උපොසථකම්මං කත්වා ආයුපරියොසානෙ සද්ධිං නාගපරිසාය සග්ගපදං පූරෙසි.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා එවං උපාසකා පොරාණකපණ්ඩිතා අනුප්පන්නෙපි බුද්ධෙ එවරූපං නාගසම්පත්තිං පහාය උපොසථකම්මං කරිංසූති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා මාතාපිතරො මහාරාජකුලානි අහෙසුං. නෙසාදබ්‍රාහ්මණො දෙවදත්තො. සොමදත්තො ආනන්දො. අච්චිමුඛී උප්පලවණ්ණා. සුදස්සනො සාරිපුත්තො. සුභගො මොග්ගල්ලානො. කාණාරිට්ඨො සුනක්ඛත්තො. භූරිදත්තො අහමෙවාති.

භූරිදත්තජාතකං.

---

22. 7.

අහු රාජා විදෙහානන්ති ඉදං සත්ථා ලට්ඨිවනුය්‍යානෙ විහරන්තො උරුවෙලකස්සපදමනං ආරබ්භ කථෙසි.

යදා හි සත්ථා පවත්තිතවරධම්මචක්කො උරුවෙලකස්සපාදයො ජටිලෙ දමෙත්වා මගධරාජස්ස පටිස්සවං මොචෙතුං පුරාණසහස්ස

ජටිලපරිවුතො ලට්ඨිවනුය්‍යානං අගමාසි තදා ද්වාදසනහුතාය පරිසාය සද්ධිං ආගන්ත්වා දසබලං වන්දිත්වා නිසින්නස්ස මගධරඤ්ඤො පරිසන්තරෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකානං විතක්කො උප්පජ්ජි කින්නුඛො උරුවෙලකස්සපො මහාසමණෙ බ්‍රහ්මචරියං චරති උදාහු මහාසමණො උරුවෙලකස්සපෙති. අථ භගවා කස්සපස්ස මම සන්තිකෙ පබ්බජිතභාවං ජානාපෙස්සාමීති ඉමං ගාථමාහ.

කිමෙව දිස්වා උරුවෙලවාසි
පහාසි අග්ගිං කිසකො වදානො,
පුච්ඡාමි තං කස්සප එතමත්ථං
කථං පහීනං තව අග්ගිහුත්තන්ති.

ථෙරොපි භගවතො අධිප්පායං විදිත්වා,

රූපෙච සද්දෙච අථො රසෙච
කාමිත්ථියො චාභිවදන්ති යඤ්ඤා,
එතං මලන්ති උපධීසු ඤත්වා
තස්මා න යිට්ඨෙ න හුතෙ අරඤ්ජින්ති.

ඉමං ගාථං වත්වා අත්තනො සාවකභාවං පකාසනත්ථං තථාගතස්ස පාදපිට්ඨෙ සීසං ඨපෙත්වා සත්ථා මෙ භන්තෙ භගවා සාවකොහමස්මීති වත්වා එකතාලං විතාලං තිතාලන්ති යාව සත්තතාලප්පමාණං සත්තක්ඛත්තුං වෙහාසං අබ්භුග්ගන්ත්වා ඔරුය්හ තථාගතං වන්දිත්වා එකමන්තං නිසීදි. තං පාටිහාරියං දිස්වා මහාජනො අහො මහානුභාවා බුද්ධා එවං ථාමගතදිට්ඨිකො නාම අත්තානං අරහාති මඤ්ඤමානො උරුවෙලකස්සපො දිට්ඨිජාලං භින්දිත්වා තථාගතෙන දමිතොති සත්ථු ගුණකථඤ්ඤෙව කථෙසි. සත්ථා අනච්ඡරියං ඉදානි සබ්බඤ්ඤුතං පත්තෙන මයා ඉමස්ස දමනං ස්වාහං පුබ්බෙ සරාගකාලෙපි නාරදො නාම බ්‍රහ්මා හුත්වා ඉමස්ස දිට්ඨිජාලං භින්දිත්වා ඉමං නිබ්බිසෙවනං අකාසින්ති වත්වා තාය පරිසාය යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ විදෙහරට්ඨෙ මිථිලායං අඞ්ගාති නාම රාජා රජ්ජං කාරෙසි ධම්මිකො ධම්මරාජා. තස්ස රුජා නාම ධීතා අහොසි අභිරූපා පාසාදිකා කප්පසතසහස්සං පත්ථිතපත්ථනා මහාපුඤ්ඤා අග්ගමහෙසියා කුච්ඡියං නිබ්බත්තා. සෙසා පනස්ස සොළසසහස්සා ඉත්ථියො වඤ්ඣා අහෙසුං. තස්ස ධීතා පියා අහොසි මනාපා සො තස්සා නානාපුප්ඵපූරෙ පඤ්චවීසති පුප්ඵසමුග්ගෙ සුඛුමානිච වත්ථානි ඉමෙහි අත්තානං අලඞ්කරොතූති දෙවසිකං පහිනාති. ඛාදනිය භොජනියස්ස පමාණං නත්ථි. අඩ්ඪමාසං දානං දෙතූති සහස්සං පෙසෙසි. තස්ස ඛො පන විජයො සුනාමො අලාතොති තයො අමච්චා අහෙසුං. සො කොමුදියා චාතුමාසිනියා ජුණ්හෙ වත්තමානෙ දෙවනගරෙ විය නගරෙච අන්තෙපුරෙච අලඞ්කතෙ සුන්හාතො

සුවිලිත්තො සබ්බාලඞ්කාරපටිමණ්ඩිතො භූතසාගමාසො විවට සීහපඤ්ජරෙ මහාතලෙ අමච්චගණපරිවුතො විසුද්ධං ගගනතලං අභිලඞ්ඝමානං චන්දමණ්ඩලං දිස්වා රමණීයා වත භො දොසිනා රත්ති කාය නු ඛො අජ්ජ රතියා අභිරමෙය්‍යාමාති අමච්චෙ පුච්ඡි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

අහු රාජා විදෙහානං අඞ්ගාති නාම ඛත්තියො,
පහූතයොග්ගො ධනිමා අනන්තබලපොරිසො:

සො ච පණ්ණරසිං රත්තිං පුරිමෙ යාමෙ අනාගතෙ,
චාතුමස්සකොමුදියා අමච්චෙ සන්නිපාතයි.

පණ්ඩිතෙ සුතසම්පන්නෙ මිහිතපුබ්බෙ විචක්ඛණෙ,
විජයඤ්ච සුනාමඤ්ච සෙනාපති මලාතකං.

තමනු පුච්ඡි වෙදෙහො පච්චෙකං බ්‍රූථ සංරුචිං,
චාතුමස්සකොමුදජ්ජ ජුණ්හං ව්‍යපගතං තමං,
කායජ්ජ රතියා රත්තිං විහරෙමු ඉමං උතුන්ති.

තත්ථ **පහූතයොග්ගොති** පහූතෙන හත්ථියොග්ගාදිනා සමන්නාගතො. **අනන්තබලපොරිසොති** අනන්තබලකායො. **අනාගතෙති** පරියොසානං අප්පත්තෙ අනතික්කන්තෙති අත්ථො. **චාතුමස්සාති** චතුන්නං වස්සිකමාසානං පච්ඡිමදිවස භූතාය. **කොමුදියාති** සුඵුල්ලකුමුදාය. **මිහිතපුබ්බෙති** පඨමං සිතං කත්වා පච්ඡා කථනසීලෙ. **තමනුපුච්ඡීති** තං තෙසු අමච්චෙසු එකෙකං අමච්චං අනුපුච්ඡි. **පච්චෙකං බ්‍රූථ සංරුචින්ති** සබ්බෙව තුම්හෙ අත්තනො රුචිං පච්චෙකං මය්හං කථෙථ. **කොමුදජ්ජාති** කොමුදී අජ්ජ. **ජුණ්හන්ති** තිස්සයභූතං චන්දමණ්ඩලං අබ්භුග්ගතං. **ව්‍යපගතං තමන්ති** තෙන සබ්බන්ධකාරං විහතං. **උතුන්ති** අජ්ජ රත්තිං ඉමං එවරූපං උතුං කාය රතියා විහරෙය්‍යාමාති අමච්චෙ පුච්ඡි. තෙන තෙ පුච්ඡිතා අත්තනො අත්තනො අජ්ඣාසයානුරූපං කථයිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතො සෙනාපතී රඤ්ඤො අලාතො එතදබ්‍රවි,
හට්ඨං යොග්ගං බලං සබ්බං සෙනං සන්නාහයාමසෙ.

නිය්‍යාම දෙව යුද්ධාය අනන්තබලපොරිසා,
යෙ තෙ වසං න ආයන්ති වසං උපනයාමසෙ;
එසා මය්හං සකා දිට්ඨි අජිතං ඔජිනාමසෙ.

අලාතස්ස වචො සුත්වා සුනාමො එතදබ්‍රවි,
සබ්බෙ තුය්හං මහාරාජ අමිත්තා වසමාගතා.

නික්ඛිත්තසත්ථා පච්චත්ථා නිවාතමනුවත්තරෙ,
උත්තමො උස්සවො අජ්ජ න යුද්ධං මම රුච්චති.

අත්තං පාණඤ්ච ඛජ්ජඤ්ච ඛිප්පං අභිහරන්තු තෙ,
රමස්සු දෙව කාමෙහි නච්චගීතෙ සුවාදිතෙ.

සුනාමස්ස වචො සුත්වා විජයො එතදබ්‍රවි,
සබ්බෙ කාමා මහාරාජ නිච්චං තවමුපට්ඨිතා.

න හෙතෙ දුල්ලභා දෙව තව කාමෙහි මොදිතුං,
සදාපි කාමා ලබ්භන්ති නෙතං චිත්තමතං මම.

සමණං බ්‍රාහ්මණංවාපි උපාසෙමු බහුස්සුතං,
යො නජ්ජ විනයෙ කඞ්ඛං අත්ථධම්මවිදූ ඉසෙ.

විජයස්ස වචො සුත්වා රාජා අඞ්ගාතිමබ්‍රවි,
යථා විජයො භණති මය්හමෙපතෙව රුච්චති.

සමණං බ්‍රාහ්මණංවාපි උපාසෙමු බහුස්සුතං,
යොනජ්ජ විනයෙ කඞ්ඛං අත්ථධම්මවිදූ ඉසෙ.

සබ්බෙව සන්තා කරොථ මතිං කං උපාසෙමු පණ්ඩිතං,
කොනජ්ජ විනයෙ කඞ්ඛං අත්ථ ධම්මවිදූ ඉසෙ.

වෙදෙහස්ස වචො සුත්වා අලාතො එතදබ්‍රවි,
අත්ථායං මිගදායස්මිං අචෙලො ධීරසම්මතො.

ගුණො කස්සපගොත්තායං සුතො චිත්‍රකථී ගණී,
තං දෙව පයිරුපාසය සො නො කඞ්ඛං විනෙස්සති.

අලාතස්ස වචො සුත්වා රාජා චොදෙසි සාරථිං,
මිගදායං ගමිස්සාම යුත්තං යානං ඉධානයාති.

තත්ථ **භවන්ත**න්ති තුවටං. **ඛජිනාමසෙ**ති යං නො අජිතං තං ජිනාම එසො මමජ්ඣාසයොති. රාජා තස්ස කථං නෙව පටික්කොසි. නාභිනන්දි. **සුනාමො එතදබ්‍රවී**ති රාජානං අලාතස්ස වචනං අනභිනන්දන්තං අප්පටික්කොසන්තං දිස්වා නායං සුද්ධාසයො අහමස්ස චිත්තං ගණ්හන්තො කාමගුණාභිරතිං වණ්ණයිස්සාමීති චින්තෙත්වා එතං **සබ්බෙ තුය්හ**න්ති ආදිවචනං අබ්‍රවි. **විජයො එතදබ්‍රවී**ති රාජා සුනාමස්ස වචනං නාභිනන්දි න පටික්කොසි. තතො විජයො අයං **ඉමෙසං** චිත්තම්පි වචනං සුත්වා තුණ්හීයෙව ඨිතො පණ්ඩිතා නාම **ධම්මසවණසොණ්ඩා** හොන්ති ධම්මසවණමස්ස වණ්ණයිස්සාමීති චින්තෙත්වා එතං **සබ්බෙකාමා**ති ආදි වචනං අබ්‍රවි. තත්ථ **තව මුපට්ඨිතා**ති තව උපට්ඨිතා. **මොදිතු**න්ති තව කාමෙහි මොදිතුං අභිරමිතුං ඉච්ඡාය සති නහි එතෙ කාමා දුල්ලභා. **නෙතං චිත්තමතං මමා**ති එතං තව කාමෙහි අභිරමණං මම චිත්තමතං න හොති න මෙ එත්ථ චිත්තං පක්ඛන්දති. **යො නජ්ජා**ති යො නො අජ්ජ. **අත්ථ ධම්ම විදූ**ති

පාළිඅත්ථෙසුච පාළිධම්මෙසුච ජානන්තො. **ඉසෙ**ති ඉසි එසිතගුණෙ. **අඩ්ඪාතිමබ්‍රවී**ති අඩ්ඪාති අබ්‍රවි. **මයම්පෙතෙව රුච්චතී**ති මයම්පි එතදෙව රුච්චති. **සන්තා**ති සබ්බෙව තුම්හෙ ඉධ විජ්ජමානා. **මතිං කරොථ** විනෙතථ. **අලාතො එතදබ්‍රවී**ති රඤ්ඤො කථං සුත්වා අයං මම කුලූපකො ගුණො නාම ආජීවකො රාජුය්‍යානෙ වසති තං පසංසිත්වා රාජකුලූපකං කරිස්සාමීති චින්තෙත්වා එතං **අත්ථාය**න්ති ආදිවචනං අබ්‍රවි. තත්ථ **ධීරසම්මතො**ති පණ්ඩිතොති සම්මතො. **කස්සපගොත්තාය**න්ති කස්සපගොත්තො අයං. **සුතො**ති බහුස්සුතො. **ගණී**ති ගණසත්ථා. **චොදෙයී**ති ආණාපෙසි.

තස්ස යානං අයොජෙසුං දන්තංරූපියපක්ඛරං,
සුක්කමට්ඨපරිවාරං පණ්ඩරං දොසිනාමුඛං.

තත්‍රාසුං කුමුදා යුත්තා චත්තාරො සින්ධවා හයා,
අනිලූපමසමුප්පාතා සුදන්තා සොණ්ණමාලිනො.

සෙතං ඡත්තං සෙතරථො සෙතස්සා සෙතවීජනී,
වෙදෙහො සහමච්චෙහි නිය්‍යං චන්දොව සොභති.

තමනුයායුං බහවො ඉන්දඛග්ගධරා බලී,
අස්සපිට්ඨිගතා ධීරා නරා නරවරාධිපං.

සො මුහුත්තං ච යායිත්වා යානා ඔරුය්හ ඛත්තියො,
වෙදෙහො සහමච්චෙහි පත්ති ගුණමුපාගමි.

යෙපි තත්ථ තදා ආසුං බ්‍රාහ්මණිබ්භා සමාගතා,
න තෙ අපනයී රාජා අකතං භූමිමාගතෙති.

තත්ථ **තස්ස යාන**න්ති තස්ස රඤ්ඤො රථං යොජයිංසු. **දන්ත**න්ති දන්තමයං. **රූපියපක්ඛර**න්ති රජතපක්ඛරං. **සුක්කමට්ඨපරිවාර**න්ති පරිසුද්ධඅට්ඨරූසරථපරිවාරං. **දොසිනා මුඛ**න්ති විගතදොසාය රත්තියා මුඛං විය චන්දසදිසන්ති අත්ථො. **තත්‍රාසු**න්ති තත්‍ර අහෙසුං. **කුමුදා**ති කුමුදවණ්ණා. **සින්ධවා**ති සින්ධවජාතිකා. **අනිලූපමසමුප්පාතා**ති වාතසදිසවෙගා. **සෙතංඡත්ත**න්ති තස්මිං රථෙ සමුස්සාපිතං ඡත්තම්පි සෙතං අහොසි. **සෙත රථො**ති සොපි රථො සෙතොයෙව. **සෙතස්සා**ති අස්සාපි සෙතා. **සෙතවීජනී**ති වීජනීපි සෙතා. **නිය්‍ය**න්ති තෙන රථෙන නිය්‍යන්තො අමච්චපරිවුතො විදෙහරාජා චන්දො විය සොභි. **නරවරාධිප**න්ති නරවරානං අධිපතිං රාජාධිරාජං. **සො මුහුත්තංච යායිත්වා**ති සො රාජා මුහුත්තෙනෙව උය්‍යානං ගන්ත්වා. **පත්ති ගුණමුපාගමී**ති පත්තිකොව ගුණං ආජීවකං උපාගමි. **යෙපි තත්ථ තදා ආසු**න්ති යෙ තස්මිං උය්‍යානෙ තදා පුරෙතරං තං ආජීවකං පයිරුපාසමානා නිසින්නා අහෙසුං. **න තෙ අපනයී**ති අම්හාකමෙව දොසො යෙ මයං පච්ඡා ආගම්මහා තුම්හෙ මා චලිත්ථාති

තෙ බ්‍රාහ්මණෙ ච ඉබ්භෙ ච රට්ඨිකෙයෙව අත්ථාය **අකත්වා** අකතොකාසං **භූමිභාගෙ** න උස්සාරණං කාරෙත්වා අපනයි. තාය පන වොමිස්සක පරිසාය පරිවුතොව එකමන්තං නිසීදිත්වා පටිසන්ථාරමකාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතො සො මුදුකාභිසියා මුදුචිත්තකලන්දකෙ,
මුදුපච්චත්ථතෙ රාජා එකමන්තං උපාවිසි.

නිසජ්ජ රාජා සම්මොදි කථං සාරණියං තතො,
කච්චි යාපනියං භන්තෙ වාතානමවිසග්ගතා.

කච්චි අකසිරා වුත්ති ලබ්භති පිණ්ඩයාපනං,
අප්පාබාධොචසි කච්චි චක්ඛුං න පරිහායති.

තං ගුණො පටිසම්මොදි වෙදෙහං විනයෙ රතං,
යාපනීයං මහාරාජ සබ්බමෙතං තදූභයං.

කච්චි තුය්හම්පි වෙදෙහ පච්චන්තා න බලීයරෙ,
කච්චි අරොගං යොග්ගං තෙ කච්චි වහති වාහනං.
කච්චි තෙ ව්‍යාධයො නත්ථි සරීරස්සුපතාපිකා,

පටිසම්මොදිතො රාජා තතො පුච්ඡි අනන්තරා,
අත්ථං ධම්මඤ්ච ඤායඤ්ච ධම්මකාමො රථෙසභො.

කථං ධම්මං චරෙ මච්චො මාතාපිතූසු කස්සප,
කථං චරෙ ආචරියෙ පුත්තදාරෙ කථං චරෙ.

කථං චරෙය්‍ය වුද්ධෙසු කථං සමණබ්‍රාහ්මණෙ,
කථඤ්ච බලකායස්මිං කථං ජානපදෙ චරෙ.

කථං ධම්මං චරිත්වාන පෙච්ච ගච්ඡන්ති සුග්ගතිං,
කථඤ්චෙකෙ අධම්මට්ඨා පතන්ති නිරයං අධොති.

තත්ථ **මුදුකාභිසියාති** මුදුකාය සුඛසම්ඵස්සාය භිසියා. **මුදුචිත්තකලන්දකෙති** සුඛසම්ඵස්සචිත්තත්ථරකෙ. **මුදුපච්චත්ථතෙති** මුදුනා පච්චත්ථරණෙන පච්චත්ථතෙ. **සම්මොදීති** ආජීවකෙන සද්ධිං සම්මොදනීයකථං අකාසි. **තතොති** තතො නිසජ්ජතො අනන්තරමෙව **සාරණියකථං** කථෙසීති අත්ථො. තත්ථ **කච්චි යාපනියන්ති** කච්චි වො භන්තෙ සරීරං පච්චයෙහි යාපෙතුං සක්කා. **වාතානමවිසග්ගතාති** කච්චිවො සරීරෙ වායොධාතුයො සප්පවත්තා වාතානං විසග්ගතා නත්ථි. තත්ථ තත්ථ වග්ගවග්ගා හුත්වා වාතා න බාධයන්ති. **අකසිරාති** නිද්දුක්ඛා. **වුත්තීති** ජීවිතවුත්ති. **අප්පාබාධොති** ඉරියාපථභඤ්ජකෙන බාධෙන විරහිතො. **චක්ඛුන්ති** කච්චිවො චක්ඛුආදීනි ඉන්ද්‍රියානි නපරිහායන්තීති පුච්ඡති. **පටිසම්මොදීති** සම්මොදනීයකථාය පටිකථෙසි. තත්ථ **සබ්බමෙතන්ති** යං තයා වුත්තං

වාතාතාමවිසඞ්ගතාති සබ්බං තං තථෙව. **නදුබ්භසන්ති** යම්පි තථා **අපස්සා බාධොවසි කඤ්චි චක්ඛුං න පරිභාසතීති** වුත්තං තම්පි උභයං තථෙව. **න බලිං හරන්ති** නාභිභවන්ති නකුප්පන්ති. **අඤ්ඤතරන්ති** පටිසන්ථාරානන්තරං පඤ්හං පුච්ඡි. තත්ථ **අත්ථං ධම්මඤ්ච ඤායඤ්චාති** පාළිඅත්ථඤ්ච පාළිඤ්ච කාරණයුත්තිඤ්ච. සොහි **කථං ධම්මං චරෙති** පුච්ඡන්තො මාතාපිතූ ආදීසු පටිපත්තිදීපකං පාළිඤ්ච පාළිඅත්ථඤ්ච කාරණයුත්තිඤ්ච මෙ කථෙථාති ඉමං අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච ඤායඤ්ච පුච්ඡි. තත්ථ **කථඤ්චෙව ඛො අධම්මට්ඨාති** එකච්චෙ අධම්මෙ ඨිතා කථං නිරයඤ්චෙව අධො සෙසඅපායෙව පතන්තීති සබ්බඤ්ඤු බුද්ධපච්චෙකබුද්ධබුද්ධසාවකමහාබොධිසත්තෙසු පුරිමස්ස පුරිමස්ස අලාභෙ පච්ඡිමං පච්ඡිමං පුච්ඡිතබ්බයුත්තකං මහෙසක්ඛපඤ්හං රාජා කිඤ්චි අජානන්තං නග්ගභොග්ගං නිස්සිරිකං අන්ධබාලං ආජීවකං පුච්ඡි.

සො එවං පුච්ඡිතො පුච්ඡානුරූපං ව්‍යාකරණං අදත්වා චරන්තං ගොණං තුණ්ඩෙ පහරන්තො විය භත්තපාතියං කචවරං ඛිපන්තො විය සුණ මහාරාජාති ඔකාසං කාරෙත්වා අත්තනො මිච්ඡාවාදං පට්ඨපෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

වෙදෙහස්ස වචො සුත්වා කස්සපො එතදබ්‍රවි,
සුණොහි මෙ මහාරාජ සච්චං අවිතථං පදං.

නත්ථි ධම්මස්ස චිණ්ණස්ස ඵලං කල්‍යාණපාපකං,
නත්ථි දෙව පරො ලොකො කො තතොහි ඉධාගතො.

නත්ථි දෙව පිතරොව කුතො මාතා කුතො පිතා,
නත්ථි ආචරියො නාම අදන්තං කො දමෙස්සති.

සමතුල්‍යානි භූතානි නත්ථි ජෙට්ඨාපචායිකො,
නත්ථි බලං වා විරියං වා කුතො උට්ඨානපොරිසං;
නියතානිහි භූතානි යථාගොටවිසො තථා.

ලද්ධෙය්‍යං ලභතෙ මච්චො තත්ථ දානඵලං කුතො,
නත්ථි දානඵලං දෙව අවසො දෙවවීරියො.

බාලෙහි දානං පඤ්ඤත්තං පණ්ඩිතෙහි පටිච්ඡිතං,
අවසා දෙන්ති ධීරානං බාලා පණ්ඩිතමානිනොති.

තත්ථ **ඉධාගතොති** තතො පරලොකතො ඉධාගතො නාම නත්ථි. **පිතරොවාති** දෙව අය්‍යක අය්‍යිකායොව නත්ථි. තෙසු අසන්ති කුතො මාතා කුතො පිතා. **යථා ගොටවිසොති** ගොටවිසො වුච්චති පච්ඡාබන්ධො යථා නාවාය පච්ඡාබන්ධො නාවමෙව අනුගච්ඡති තථා ඉමෙ සත්තා නියතිමෙව අනුගච්ඡන්තීති වදති. **අවසො දෙවවීරියොති**

එවං දුතඵලෙ අසති යො කොචි බාලො දෙති නාම සො අවසො අවිරියො න අත්තනො වසෙන න බලෙන දෙති. දුතඵලං පන අත්ථීති සඤ්ඤාය අඤ්ඤෙසං අන්ධබාලානං සද්දහිත්වා දෙන්තීති දීපෙති. **බාලෙහි දුතං පඤ්ඤත්තන්ති** දුතං දුතබ්බන්ති අන්ධබාලෙහි පඤ්ඤත්තං අනුඤ්ඤාතං තං බාලායෙව දෙන්ති පණ්ඩිතා ගණ්හන්ති.

එවං දුතස්ස නිප්ඵලතං වණ්ණෙත්වා ඉදානි පාපස්ස ඵලාභාවං වණ්ණෙතුං ආහ.

සත්තිමෙ සස්සතා කායා අච්ඡෙජ්ජා අවිකොපිනො,
තෙජො පඨවිරුපො ච වායො සුඛදුඛඤ්චිමෙ;
ජීවෙ ච සත්තිමෙ කායා යෙසං ඡෙත්තා න විජ්ජති.

නත්ථි හන්තා වා ඡෙත්තා වා හඤ්ඤරෙවාපි කොචිනං;
අන්තරෙනෙව කායානං සත්ථානි වීතිවත්තරෙ.

යොපායං සිරමාදාය පරෙසං නිසිතාසිනා,
න සො ඡින්දති තෙ කායෙ තත්ථ පාපඵලං කුතො.

චුල්ලාසීති මහාකප්පෙ සබ්බෙ සුජ්ඣන්ති සංසරං,
අනාගතෙ තම්හි කාලෙ සඤ්ඤතොපි න සුජ්ඣති.

චරිත්වාපි බහුං භද්‍රං නෙව සුජ්ඣන්තිනාගතෙ,
පාපඤ්චෙපි බහුං කත්වා තං ඛණං නාතිවත්තරෙ.

අනුපුබ්බෙන නො සුද්ධි කප්පානං චුල්ලසීතියා,
නියතිං නාතිවත්තාම වෙලන්තමිව සාගරොති.

තත්ථ **කායාති** සමූහා. **අවිකොපිනොති** විකොපෙතුං න සක්කා. **ජීවෙචාති** ජීවො ච. **ජීවොචාතිපි** පාඨො අයමෙවත්ථො. **සත්තිමෙකායාති** ඉමෙ සත්ත කායා. **හඤ්ඤරෙවාපි කොචිනන්ති** යො හඤ්ඤෙය්‍ය සොපි නත්ථෙව. **වීතිවත්තරෙති** ඉමෙසං සත්තන්නං කායානං අන්තරෙයෙව චරන්ති. ඡින්දිතුං න සක්කොන්ති. **සිරමාදායාති** පරෙසං සීසං ගහෙත්වා. **නිසිතාසිනාති** නිසිතෙන අසිනා. **ඡින්දතීති** වුච්චති සොපි තෙ කායෙ න ඡින්දති පඨවී පඨවිමෙව උපෙති. ආපාදයො ආපාදිකෙ සුඛදුක්ඛජීවා ආකාසං පක්ඛන්දන්තීති දස්සෙති. **සංසරන්ති** මහාරාජ ඉමෙ සත්තා ඉමං පඨවිං එකමංසඛලං කත්වාපි එත්තකෙ කප්පෙ සංසරන්තා සුජ්ඣන්ති අඤ්ඤත්‍රහි සංසාර සන්තෙන සොධෙතුං සමත්ථො නාම නත්ථි. **සබ්බෙ** සංසාරෙනෙව සුජ්ඣන්ති. **අනාගතෙ තම්හි කාලෙති** යථා වුත්තෙන පන එතස්මිං කාලෙ අනාගතෙ අප්පත්තෙ අන්තරා සඤ්ඤතොපි පරිසුද්ධසීලොපි න සුජ්ඣති. **තං ඛණන්ති** තං වුත්තප්පකාරං කාලං. **අනුපුබ්බෙනනොති** අම්හාකං වාදෙ අනුපුබ්බෙන සුද්ධි. සබ්බෙසම්පි අම්හාකං අනුපුබ්බෙන සුද්ධීතිපි අත්ථො.

ඉති සො උච්ඡෙදවාදෙ අත්තනො ථාමෙන සකවාදං නිප්පදෙසෙන කථෙසීති.

කස්සපස්ස වචො සුත්වා අලාතො එතදබ්‍රවි,
යථා භදන්තො භණති මය්හමෙපතෙව රුච්චති.

අහමපි පුරිමං ජාතිං සරෙ සංසරිතත්තනො,
පිඞ්ගලො නාමහං ආසිං ලුද්දො ගොඝාතකො පුරෙ.

බාරාණසියං ඵීතාය බහුං පාපං කතං මයා,
බහූ මය්හං හතා පාණා මහිසා සූකරා අජා.

තතො චුතො ඉධ ජාතො ඉද්ධෙ සෙනාපතීකුලෙ,
නත්ථි නූන ඵලං පාපෙ සොහං න නිරයං ගතොති.

තත්‍ථ **අලාතො එතදබ්‍රවීති** සො කිර කස්සපදසබලස්ස චෙතියෙ අනොජපුප්ඵදාමෙන පූජං කත්වා මරණසමයෙ අඤ්ඤෙන කම්මෙන යථානුභාවං ඛිත්තො සංසාරෙ සංසරන්තො එකස්ස පාපකම්මස්ස නිස්සන්දෙන ගොඝාතකකුලෙ නිබ්බත්තිත්වා බහුං පාපමකාසි. අථස්ස මරණකාලෙ භස්මපටිච්ඡන්නොවිය අග්ගි එත්තකං කාලං ඨිතං තං පුඤ්ඤකම්මං ඔකාසමකාසි. සො තස්සානුභාවෙන ඉධ නිබ්බත්තිත්වා තං විභූතිං පත්තො ජාතිං සරන්තො පන අතීතානන්තරතො පරං සරිතුං අසක්කොන්තො ගොඝාතකකම්මං කත්වා ඉධ නිබ්බත්තොස්මීති සඤ්ඤාය තස්ස වාදං උපත්ථම්භෙන්තො ඉදං **යථා භදන්තොති** ආදි වචනං අබ්‍රවි. තත්‍ථ **සරෙ සංසරිතත්තනොති** අත්තනො සංසරිතං සරාමි. **සෙනාපතීකුලෙති** සෙනාපතිකුලම්හි.

අථෙත්ථ බීජකො නාම දාසො ආසි පළච්චරී,
උපොසථං උපවසන්තො ගුණසන්තිකමූපාගමි.

කස්සපස්ස වචො සුත්වා අලාතස්ස ච භාසිතං,
පස්සසන්තො මුහුං උණ්හං රුදං අස්සූනි වත්තයීති.

තත්‍ථ **අථෙත්ථාති** අථ එතිස්සා මිථිලාය. **පළච්චරීති** දළිද්දො කපණො. **ගුණසන්තිකමූපාගමීති** ගුණස්ස සන්තිකං කිඤ්චිදෙව සුතාරණං සොස්සාමීති උපගතොති වෙදිතබ්බො.

තමනුපුච්ඡි වෙදෙහො කිමත්ථං සම්ම රොදසි,
කිං තෙ සුතං වා දිට්ඨං වා කිං මං වෙදෙසි වෙදනන්ති.

තත්‍ථ **කිං මං වෙදෙසි වෙදනන්ති** කිං නාම ත්වං කායිකංවා චෙතසිකංවා වෙදනං පත්තො යං එවං රොදන්තො මං වෙදෙසි ජානාපෙසි. උත්තානමෙව නං කත්වා මය්හං ආචික්ඛාහීති.

වෙදෙහස්ස වචො සුත්වා බීජකො එතදබ්‍රවි,
නත්ථි මෙ වෙදනා දුක්ඛා මහාරාජ සුණොහි මෙ.

අහමපි පුරිමං ජාතිං සරාමි සුඛමත්තනො,
සාකෙතාහං පුරෙ ආසිං භාවසෙට්ඨී ගුණෙ රතො.

සම්මතො බ්‍රාහ්මණිබ්භානං සංවිභාගරතො සුචි,
න චාපි පාපකං කම්මං සරාමි කතමත්තනො.

තතො චුතාහං වෙදෙහ ඉධ ජාතො දුරිත්ථියා,
ගබ්භම්හි කුම්භදාසියා යතො ජාතො සුදුග්ගතො.

එවම්පි දුග්ගතො සන්තො සමචරියං අධිට්ඨිතො,
උපඩ්ඪභාගං භත්තස්ස දදාමි යො මෙ ඉච්ඡති.

චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං සදා උපවසාමහං,
න චාපි භූතෙ හිංසාමි ථෙය්‍යඤ්චාපි විවජ්ජයිං.

සබ්බමෙව හි නූනෙතං සුචිණ්ණං භවති නිප්ඵලං,
නිරත්ථං මඤ්ඤිදං සීලං අලාතො යථ භාසති.

කලිමෙව නූන ගණ්හාමි අසිප්පො ධුත්තකො යථා,
කටං අලාතො ගණ්හාති කිතවො සික්ඛිතො යථා.

ද්වාරං නප්පතිපස්සාමි යෙන ගච්ඡාමි සුග්ගතිං,
තස්මා රාජ පරොදාමි සුත්වා කස්සපභාසිතන්ති.

තත්ථ භාවසෙට්ඨීති එවංනාමකො අසීතිකොටිවිභවො සෙට්ඨි. **ගුණරතොති** ගුණම්හි රතො. **සම්මතොති** සම්භාවිතො. **සුචීති** සුචිකම්මො. **ඉධජාතො දුරිත්ථියාති** ඉමස්මිං මිථිලානගරෙ **දුරිත්ථියා** දළිද්දියා කපණාය කුම්භදාසියා කුච්ඡිම්හි ජාතොස්මි. සො කිර කස්සපබුද්ධකාලෙ අරඤ්ඤෙ නට්ඨං බලිවද්දං ගවෙසමානො එකෙන මග්ගමූළ්හෙන භික්ඛුනා මග්ගං පුට්ඨො තුණ්හී හුත්වා පුන තෙන පුච්ඡිතො කුජ්ඣිත්වා සමණ දාසා නාම මුඛරා හොන්ති. දාසෙන තයා භවිතබ්බං අති මුඛරොසීති ආහ. තං කම්මං තදා විපාකං අදත්වා භස්මච්ඡන්නො විය පාවකො ඨිතං මරණසමයෙ අඤ්ඤං කම්මං උපට්ඨාපෙසි. සො යථාකම්මං සංසාරෙ සංසරන්තො එකස්ස කුසලකම්මස්ස ඵලෙන සාකෙතෙ වුත්තප්පකාරො සෙට්ඨි හුත්වා දානාදීනි පුඤ්ඤානි අකාසි. තං පනස්ස කම්මං පථවියා නිහිතනිධි විය ඨිතං ඔකාසං ලභිත්වා විපාකං දස්සති යං පන තෙන තං භික්ඛුං අක්කොසන්තෙන කතපාපකම්මං තමස්ස තස්මිං අත්තභාවෙ විපාකං අදාසි. සො අජානන්තො ඉතරස්ස කල්‍යාණකම්මස්ස ඵලෙනස්මි කුම්භදාසියා කුච්ඡියං නිබ්බත්තොති සඤ්ඤාය එවමාහ. **යතො ජාතො සුදුග්ගතොති** සචාහං ජාතකාලතො පට්ඨාය අතිදුග්ගතොති දීපෙති. **සමචරියං අධිට්ඨිතොති** සමචරියායමෙව පතිට්ඨිතොම්හි. **නූනෙතන්ති** එකංසෙනෙතං. **මඤ්ඤිදං සීලන්ති** දෙව ඉදං සීලං නාම නිරත්ථකං මඤ්ඤෙ. **අලාතොති** යථා අයං අලාතසෙනාපති මයා පුරිමභවෙ බහුං පාණාතිපාතකම්මං කත්වා සෙනාපතිට්ඨානං ලද්ධන්ති භාසති තෙන කාරණෙනාහං නිරත්ථකං සීලන්ති මඤ්ඤාමි. **කලිමෙවාති** යථා අසිප්පො අසික්ඛිතො අක්ඛධුත්තො පරාජයභාවං ගණ්හාති තථා නූන ගණ්හාමි

පුරිමභවෙ අත්තනො සාපතෙය්‍යං නාසෙත්වා ඉදානි දුක්ඛං අනුභවාමි. **කස්සපභාසිත**න්ති කස්සපගොත්තස්ස අචෙලකස්ස භාසිතං සුත්වාති වදති.

බීජකස්ස වචො සුත්වා රාජා අඞ්ගාතිමබ්‍රවි,
නත්ථි ද්වාරං සුගතියා නියතිං කඞ්ඛ බීජක.

සුඛං වා යදිවා දුක්ඛං නියතියා කිර ලබ්භති,
සංසාරසුද්ධි සබ්බෙසං මා තුරිත්ථො අනාගතෙ.

අහම්පි පුබ්බෙ කල්‍යාණො බ්‍රාහ්මණිබ්භෙසු ව්‍යාවටො,
වොහාරමනුසාසන්තො රතිහීනො තදන්තරාති.

තත්ථ **අඞ්ගාතිමබ්‍රවීති** පඨමමෙව ඉතරෙසං චින්තං පච්ඡා බීජකස්සාති **තිණ්ණං** වචනං සුත්වා දළ්හමිච්ඡාදිට්ඨිං ගහෙත්වා එතං **නත්ථි ද්වාර**න්තිආදිවචනං අබ්‍රවි. **නියතිං කඞ්ඛාති** සම්ම බීජක නියතිමෙව ඔලොකෙහි චුල්ලාසීතිමහාකප්පපමාණො කාලොයෙවහි සත්තෙ සොධෙති ත්වං අතිතුරිතොති අධිප්පායෙනෙවමාහ. **අනාගතෙති** තස්මිං කාලෙ අප්පත්තෙ අන්තරාව දෙවලොකං ගච්ඡාමීති මා තුරිත්ථො. **ව්‍යාවටොති** බ්‍රාහ්මණෙසු ගහපතිකෙසුච තෙසං කායවෙය්‍යාවච්චදාන මානාදිකරණෙන ව්‍යාවටො අහොසිං. **වොහාර**න්ති විනිච්ඡයට්ඨානෙ නිසීදිත්වා රාජකිච්චෙව වොහාරං අනුසාසන්තොව. **රතිහීනො තදන්තරාති** එත්තකං කාලං කාමගුණරතියා පරිහීනොති.

එවඤ්ච පන වත්වා භන්තෙ කස්සප මයං එත්තකං කාලං පමජ්ජිම්හ ඉදානි පනම්හෙහි ආචරියො ලද්ධො ඉතො පට්ඨාය කාමරතිමෙව අනුභවිස්සාම තුම්හාකං සන්තිකෙ ඉතො උත්තරිං ධම්මසවණම්පි නො පපඤ්චො භවිස්සති තිට්ඨථ තුම්හෙ මයං ගමිස්සාමාති ආපුච්ඡන්තො–

පුනාපි භන්තෙ දක්ඛෙමු සඞ්ගති චෙ භවිස්සතීති.

තත්ථ **සඞ්ගති චෙති** එකට්ඨානෙ චෙ නො සමාගමො භවිස්සති. නො චෙ අසති පුඤ්ඤඵලෙ කිං තයා දිට්ඨෙනාති.

ඉදං වත්වාන වෙදෙහො පච්චගා සනිවෙසනන්ති.

තත්ථ **සනිවෙසන**න්ති භික්ඛවෙ ඉදං වචනං වෙදෙහ රාජා වත්වා රථං අභිරුය්හ අත්තනො නිවෙසනං චන්දකපාසාදතලමෙව පටිගතො.

රාජා පඨමං ගුණස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා වන්දිත්වා පඤ්හං පුච්ඡි. ගච්ඡන්තො පන අවන්දිත්වාව ගතො ගුණො අත්තනො අගුණතාය වන්දනම්පි නාලත්ථ පිණ්ඩාදිකං සක්කාරං කිමෙව ලච්ඡති. රාජාපි තං රත්තිං වීතිනාමෙත්වා පුන දිවසෙ අමච්චෙ සන්නිපාතෙත්වා කාමගුණෙ මෙ උපට්ඨාපෙථ. අහං ඉතො පට්ඨාය කාමසුඛමෙවානුභවිස්සාමි න මෙ අඤ්ඤානි කිච්චානි ආරොචෙතබ්බානි] විනිච්ඡයකිච්චං අසුකොච කරොතූති වත්වා කාමරතිපරොව අහොසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතො රත්‍යා විවසනෙ උපට්ඨානම්හි අඞ්ගති,
අමච්චෙ සන්නිපාතෙත්වා ඉදං වචනමබ්‍රවි.

චන්දකෙ මෙ විමානස්මිං සදා කාමෙ විධෙන්තු මෙ,
මාමුපගච්ඡුං අත්ථෙසු ගුය්හප්පාකාසියෙසු ච.

විජයො ච සුනාමො ච සෙනාපති අලාතකො,
එතෙ අත්ථෙ නිසීදන්තු වොහාරකුසලා තයො.

ඉදං වත්වාන වෙදෙහො කාමෙව බහුමඤ්ඤථ,
තදාපි බ්‍රාහ්මණිබ්භෙසු අත්ථෙ කිස්මිඤ්චි ව්‍යාවටොති.

තත්ථ **උපට්ඨානම්හීති** අත්තනො උපට්ඨානට්ඨානෙ. **චන්දකෙති** මම සන්තකෙ චන්දකපාසාදෙ. **විධෙන්තු මෙති** නිච්චං මය්හං කාමෙ සංවිදහන්තු උපට්ඨපෙන්තු. **ගුය්හප්පාකාසියෙසුචාති** ගුය්හෙසුපි පාකාසියෙසුපි අත්ථෙසු උප්පන්නෙසු මං කොචි මා උපගච්ඡුං. **අත්ථෙති** අත්ථකරණෙ විනිච්ඡයට්ඨානෙ. **නිසීදන්තූති** මයා කත්තබ්බකිච්චස්ස කරණත්ථං සෙසාමච්චෙහි සද්ධිං නිසීදන්තූති.

තතො වෙසත්තරත්තස්ස වෙදෙහස්සත්‍රජා පියා,
රුජකඤ්ඤා රුජා නාම ධාතිමාතරමබ්‍රවි.

අලඞ්කරොථ මං ඛිප්පං සඛියො ච කරොන්තු මෙ,
සුවෙ පණ්ණරසො දිබ්බො ගච්ඡං ඉස්සරසන්තිකෙ.

තස්සා මාල්‍යං අභිහරිංසු චන්දනඤ්ච මහාරහං,
මණිසඞ්ඛමුත්තාරතනං නානාරත්තෙ ච අම්බරෙ·

තඤ්ච සොවණ්ණයෙ පීඨෙ නිසින්නං බහුකිත්ථියො,
පරිකිරිය අසොභිංසු රුජං රුචිරවණ්ණිනින්ති.

තත්ථ **කඤ්ඤාති** තතො රුජකඤ්ඤා නාමපඨෙක ලග්ගදිවසතො පට්ඨාය. **වෙසත්තරත්තස්සාති** චුද්දසමෙ දිවසෙ. **ධාතිමාතරමබ්‍රවීති** පිතුසන්තිකං ගන්තුකාමා හුත්වා ධාතිමාතරං ආහ. සා කිර චාතුද්දසෙ චාතුද්දසෙ පඤ්චසතාහි කුමාරිකාහි පරිවුතා ධාතිගණං ආදාය මහන්තෙන සිරිවිලාසෙන අත්තනො සත්තභූමකරතිවඩ්ඪන පාසාදා ඔරුය්හ පිතු දස්සනත්ථං චන්දකපාසාදං ගච්ඡති. අථ නං පිතා දිස්වා තුට්ඨමානසො මහාසක්කාරං කත්වා උය්‍යොජෙන්තො අම්ම දානං දෙහීති සහස්සං දත්වා උය්‍යොජෙති. සා අත්තනො නිවෙසනං ආගන්ත්වා පුන දිවසෙ උපොසථිකා හුත්වා කපණද්ධිකවණිබ්බකයාචකානං මහාදානං දෙති. රඤ්ඤො කිරස්සා එකො ජනපදොපි දින්නො තතො ආයෙන සබ්බකිච්චානි කාරෙති. තදා පන රඤ්ඤො කිර ගුණං ආජීවකං නිස්සාය මිච්ඡාදස්සනං ගහිතන්ති සකලනගරෙ කොලාහලමහොසි. තං රුජාධාතියො සුත්වා රාජධීතාය ආරොචයිංසු අය්‍යෙ පිතරා කිර තෙ ආජීවකස්ස කථං සුත්වා මිච්ඡාදස්සනං

ගහිතං, සො කිර චතූසු ද්වාරෙසු දානසාලා විද්ධංසාපෙත්වා පරපරිග්ගහිතා ඉත්ථියො ච කුමාරිකා ච පසය්හාකාරෙන ආනාපෙති. රජ්ජං න විචාරෙති කාමමත්තොයෙව කිර ජාතොති. සා තං කථං සුත්වා අනත්තමනා හුත්වා පිතා මෙ තාදිසං නාම අපගතසුක්කධම්මං නිල්ලජ්ජං නග්ගභොග්ගං උපසඞ්කමිත්වා පඤ්හං පුච්ඡිස්සති. නනු ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණෙ කම්මවාදී උපසඞ්කමිත්වා පුච්ඡිතබ්බා සියා ඨපෙත්වා ඛො පන මං අඤ්ඤො මය්හං පිතරං මිච්ඡාදස්සනා අපනෙත්වා සම්මාදස්සනෙ පතිට්ඨාපෙතුං සමත්ථො නත්ථි අහං හි අතීතා සත්ත අනාගතා සත්තාති චුද්දස ජාතියො අනුස්සරාමි. තස්මා පුබ්බෙ මයා කතපාපකම්මං කථෙත්වා පාපකම්මස්ස ඵලෙ දස්සෙන්තී මම පිතරං බොධෙස්සාමි. සචෙ පන අජ්ජෙව ගමිස්සාමි අථ මං අම්ම ත්වං පුබ්බෙ අඩ්ඪමාසෙ ආගච්ඡසි අජ්ජ කස්මා එවං ලහුං ආගතාසීති වක්ඛති. තත්‍ර චෙ අහං තුම්හෙහි කිර මිච්ඡාදස්සනං ගහිතන්ති සුත්වා ආගතම්හීති වක්ඛාමි න මෙ වචනං ගරුං කත්වා ගණ්හිස්සති. තස්මා අජ්ජ අගන්ත්වා ඉතො චුද්දසමෙ දිවසෙ කාලචතුද්දසෙයෙව කිඤ්චි අජානන්තී විය පුබ්බෙ ගමනාකාරෙනෙව ගන්ත්වා ආගමනකාලෙ දානවට්ටත්ථාය සහස්සං යාචිස්සාමි. තදා මෙ පිතා දිට්ඨියා ගහිතභාවං කථෙස්සති. අථ තං අහං අත්තනො බලෙන මිච්ඡාදිට්ඨිං ජඩ්ඩාපෙස්සාමීති චින්තෙසි. තස්මා චුද්දසමෙ දිවසෙ පිතු සන්තිකං ගන්තුකාමා හුත්වා එවමාහ. තත්ථ **සඛියොචාති** සහායිකායොපි මෙ පඤ්චසතා කුමාරිකා එකායෙකං අසදිසං කත්වා නානාලඞ්කාරෙහි නානාවණ්ණෙහි පුප්ඵවත්ථානුලෙපනෙහි අලඞ්කරොන්තු. **දිබ්බාති** දිබ්බියො. දෙවතාසන්නිපාතපතිමණ්ඩිතොතිපි දිබ්බා. **ගච්ඡන්ති** මම දානවට්ටං ආහරාපෙතුං විදෙහිස්සරස්ස පිතු සන්තිකං ගමිස්සාමි. **අභිහරිංසූති** සොළසහි ගන්ධොදකඝටෙහි න්හාපෙත්වා මණ්ඩනත්ථාය අභිහරිංසු. **පරිකිරියාති** පරිවාරෙත්වා. **අසොභිංසූති** සුජං පරිවාරෙත්වා ඨිතා දෙවකඤ්ඤා විය තං දිවසං අතිවිය සොභිංසු.

සා ච සඛීමජ්ඣගතා සබ්බාභරණභූසිතා,
සතෙරතා අබ්භමිව චන්දකං පාවිසී රුජා.

උපසඞ්කමිත්වා වෙදෙහං වන්දිත්වා විනයෙ රතං,
සුවණ්ණවිකතෙ පීඨෙ එකමන්තං උපාවිසීති.

තත්ථ **පාවිසීති** පිතු වසනට්ඨානං චන්දකපාසාදං පාවිසි. **සුවණ්ණවිකතෙති** සත්තරතනවිචිත්තෙන සුවණ්ණඛචිතෙ.

තඤ්ච දිස්වාන වෙදෙහො අච්ඡරානංව සඞ්ගමං,
රුජං සඛීමජ්ඣගතං ඉදං වචනමබ්‍රවි.

කච්චි රමසි පාසාදෙ අන්තොපොක්ඛරණිං පති,
කච්චි බහුවිධං ඛජ්ජං සදා අභිහරන්ති තෙ.

කාචි බහුවිධං මාල්‍යං ඔචිනිත්වා කුමාරියො,
සරකෙ කරොථ පච්චෙකං බිම්බාරතිරතා මුහුං.

කෙන වා විකාලං තුය්හං ඛිප්පං අභිහරන්තු තෙ,
මනො කරස්සු කුඩ්ඩමුඛී අපි චන්දසමම්හිපීති.

තත්ථ **සඞ්ගමන්ති** අච්ඡරාසමාගමං විය තං සමාගමං දිස්වා. **පාසාදෙති** අම්ම මයා තුය්හං වෙජයන්තසදිසො රතිවඩ්ඪනපාසාදො කාරිතො කච්චි තත්ථ රමසි. **අනොත්තා පොක්ඛරණිංපතීති** වත්ථුස්මිංයෙව ඒත මයා නන්දාපොක්ඛරණීපටිභාගා පොක්ඛරණී කාරිතා කච්චි තං පොක්ඛරණිං පටිච්ච උදකකීළං කීළන්තී රමසි. **මාල්‍යන්ති** අම්ම අහං තුය්හං දෙවසිකං පඤ්චවීසති පුප්ඵසමුග්ගෙ පහිණාමි. කච්චි තුම්හෙ සබ්බා කුමාරියො තං මාල්‍යං ඔචිනිත්වා ගන්ථිත්වා **අභිණ්හං** බිම්බාරතිරතා හුත්වා කච්චි පච්චෙකං **සරකෙ කරොථ** අහං සුන්දරං අහං සුන්දරතරන්ති එවං පාටියෙක්කං සාරම්භෙන විය පුප්ඵසරකානි පුප්ඵගබ්භෙව පුප්ඵාසනපුප්ඵසයනානිව කච්චි කාරෙථාති පුච්ඡති. **විකාලන්ති** වෙකල්‍යං **මනොකරස්සූති** චිත්තං උප්පාදෙහි. **කුඩ්ඩමුඛීති** සාසපකුඩ්ඩෙන පසාදිතමුඛතාය තං එවමාහ. ඉත්ථියො හි මුඛවණ්ණං පසාදෙන්තියො දුට්ඨලොහිතමුඛදූසිපිළකාහරණත්ථං පඨමං සාසපකක්කෙන මුඛං විලිම්පන්ති තතො ලොහිතස්ස සමකරණත්ථං මත්තිකාකක්කෙන තතො ඡවිපසාදනත්ථං තිලකක්කෙන. **චන්දසමම්භිපීති** චන්දතො දුල්ලභතරෙ නාම නත්ථි තාදිසෙපි රුචිං කත්වා මමාචික්ඛ සම්පාදෙස්සාමි තෙති.

වෙදෙහස්ස වචො සුත්වා රුජා පිතරමබ්‍රවි,
සබ්බමෙතං මහාරාජ ලබ්භතිස්සරසන්තිකෙ.

සුවෙ පණ්ණරසො දිබ්බො සහස්සං ආහරන්තු මෙ,
යථාදින්නඤ්ච දස්සාමි දානං සබ්බවණීසුහන්ති.

තත්ථ **සබ්බවණීසුහන්ති** සබ්බවණිබ්බකෙසු අහං.

රුජාය වචනං සුත්වා රාජා අඞ්ගාතිමබ්‍රවි,
බහුං විනාසිතං විත්තං නිරත්ථං අඵලං තයා.

උපොසථං වසං නිච්චං අන්නපාණං න භුඤ්ජසි,
නියතෙතං අභුත්තබ්බං නත්ථි පුඤ්ඤං අභුඤ්ජතොති.

තත්ථ **අඞ්ගාතිමබ්‍රවීති** භික්ඛවෙ සො අඞ්ගාති රාජා පුබ්බෙ අයාචිතොපි අම්ම දානං දෙහීති සහස්සං දත්වා තං දිවසං යාචිතොපි මිච්ඡාදස්සනස්ස ගහිතත්තා අදත්වා ඉදං බහුං **විනාසිතන්ති** ආදි අබ්‍රවි. **නියතෙතං අභුත්තබ්බන්ති** එතං නියතිවසෙන තයා අභුඤ්ජිතබ්බං භවිස්සති භුඤ්ජන්තානම්පි අභුඤ්ජන්තානම්පි නත්ථි පුඤ්ඤං සබ්බෙහි චුල්ලාසීති මහාකප්පෙ අතික්කමිත්වා විසුජ්ඣිතබ්බන්ති.

බීජකොපි හි සුත්වාන තදා කස්සපභාසිතං,
පස්සසන්තො මුහුං උණ්හං රුදං අස්සූනි වත්තයි.
යාව රුජෙ ජීවසි තො මා හත්තමපනාමයි,
නත්ථි භද්දෙ පරෙ ලොකො කිං නිරත්ථං විහඤ්ඤසීති.

තත්ථ **බීජකොපීති** බීජකොපි පුබ්බෙ කල්‍යාණකම්මං කත්වා තස්ස නිස්සන්දෙන දාසිකුච්ඡියං නිබ්බත්තොහාති බීජකවත්ථුම්පිස්සා උදාහරණත්ථං ආහරි. **නත්ථි භද්දෙති** භද්දෙ ගුණාවරියො එවමාහ. නත්ථි අයං ලොකො. නත්ථි පරොලොකො. නත්ථි මාතා. නත්ථි පිතා. නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා. නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මා පටිපන්නාති. පරලොකෙ හි සති ඉධලොකො නාම භවෙය්‍ය සොයෙව නත්ථි. මාතාපිතූසු සන්තෙසු පුත්තධීතරො නාම භවෙය්‍යුං. තෙයෙව නත්ථි. ධම්මෙ සති ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණා භවෙය්‍යුං තෙයෙවව නත්ථි. කිං දානං දෙන්තී සීලං රක්ඛන්තී නිරත්ථකං විහඤ්ඤසීති.

වෙදෙහස්ස වචො සුත්වා රුජා රුචිරපච්ඡිනී,
ජානං පුබ්බාපරං ධම්මං පිතරං එතදබ්‍රවී.
සුතමෙව මෙ පුරෙ ආසි සක්ඛි දිට්ඨමිදං මයා,
බාලූපසෙවී යො හොති බාලොව සමපජ්ජථ.
මූළ්හො හි මූළ්හමාගම්ම භීයො මොහං නිගච්ඡති,
පතිරූපං අලාතෙන බීජකෙනච මුය්හිතුන්ති.

තත්ථ **පුබ්බාපරං ධම්මන්ති** භික්ඛවෙ පිතුවචනං සුත්වා රුජා රාජධීතා අතීතෙ සත්තජාතිවසෙන පුබ්බධම්මං අනාගතෙ සත්තජාතිවසෙන අනාගතධම්මඤ්ච ජානන්තී පිතරං මිච්ඡාදිට්ඨිතො මොචෙතුකාමා එතං **සුතමෙවමෙති** ආදිමාහ. තත්ථ **සමපජ්ජථාති** යො පුග්ගලො බාලූපසෙවී හොති සො බාලොව සමපජ්ජතීති එතං මයා පුබ්බෙ සුතමෙව අජ්ජ පන පච්චක්ඛතො දිට්ඨන්ති. **මූළ්හොති** මග්ගමූළ්හං ආගම්ම මග්ගමූළ්හො විය දිට්ඨිමූළ්හං ආගම්ම දිට්ඨිමූළ්හොපි උත්තරිං මොහං නිගච්ඡති මූළ්හතරො හොති. **අලාතෙනාති** දෙව තුම්හෙහි ජාතිගොත්තකුලපදෙසඉස්සරියපඤ්ඤාහීනෙන අලාතසෙනාපතිනා අචවන්තහීනෙන නිප්පඤ්ඤෙන බීජකදාසෙනච ගාමදාරකසදිසං අහිරිකං බාලං ගුණං ආජීවකං ආගම්ම මුය්හිතුං පතිරූපංඅනුච්ඡවිකං කිං තෙ න මුය්හිස්සන්තීති එවං තෙ උභොපි ගරහිත්වා දිට්ඨිතො මොචෙතුකාමතාය පිතරං වණ්ණෙන්තී ආහ.

ත්වඤ්ච දෙව සප්පඤ්ඤො ධීරො අත්ථස්ස කොවිදො,
කථං බාලෙහි සදිසං හීනං දිට්ඨිං උපාගමි.
සචෙ හි සංසාරපථෙන සුජ්ඣති
නිරත්ථියා පබ්බජ්ජා ගුණස්ස,
කීටොව අග්ගිං ජලිතං අපාපතං
උපපජ්ජති මොමූහො නග්ගභාවං.

සංසාරසුද්ධීති පුරෙ නිවිට්ඨා
කම්මං විදූසෙන්ති බහු අජානං,
පුබ්බෙ කලි දුග්ගහිතොව අත්ථා
දුම්මොචයා බලිසා අම්බුජොවාති.

තත්ථ **සප්පඤ්ඤා**ති යසවයපුඤ්ඤදිත්ථවාසයොනිසොමනසිකාරසාකච්ඡාවසෙන* ලද්ධාය පඤ්ඤාය සප්පඤ්ඤා තෙනෙව කාරණෙන ධීරෙ ධීරතාය අත්ථානත්ථස්ස කාරණාකාරණස්ස කොවිදෙ. **බාලෙහි සදිස**න්ති යථා තෙ බාලා උපගතා තථා කථං ත්වං හීනදිට්ඨිං උපගතො. **අපායපතන්**ති අප ආපතං පතෙන්තාති අත්ථො. ඉදං වුත්තං හොති තාත සංසාරෙන සුද්ධියා සති යථා පටඞ්ගකීටො රත්තිභාගෙ ජලිතං අග්ගිං දිස්වා තප්පච්චයං දුක්ඛං අජානිත්වා මොහෙන තත්ථ පතන්තො මහාදුක්ඛං ආපජ්ජති තථා ගුණොපි පඤ්චකාමගුණෙ පහාය මොමූහො නිරස්සාදං නග්ගභාවං උපපජ්ජති. **පුරෙනිවිට්ඨා**ති තාත සංසාරෙන සුද්ධීති කස්සචි වචනං අසුත්වා පඨමමෙව නිවිට්ඨා තස්මිං සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලන්ති ගහිතත්තා බහූ ජනා අජානන්තා **කම්මං විදූසෙන්ති** තං දූසෙන්තා කම්මඵලම්පි දූසෙන්ති යෙව එවං තෙසං පුබ්බෙ ගහිතො කලි පරාජයගාහො දුග්ගහිතොව හොතීති අත්ථො. **දුම්මොචයා බලිසා අම්බුජොවා**ති තෙ පන එවං අජානන්තා මිච්ඡාදස්සනෙන අත්ථං ගහෙත්වා ඨිතා බාලා යථා නාම බලිසං ගිලිත්වා ඨිතො මච්ඡො බලිසා දුම්මොචයො හොති එවං තම්හා අනත්ථා දුම්මොචයා හොන්ති.

උත්තරිම්පි උදාහරණං ආහරන්තී ආහ.

උපමං තෙ කරිස්සාමි මහාරාජ තවත්ථියා,
උපමායපිධෙකච්චෙ අත්ථං ජානන්ති පණ්ඩිතා.

වාණිජානං යථා නාවා අප්පමාණභරා ගරු,
අතිභාරං සමාදාය අණ්ණවෙ අවසීදති.

එවමෙව නරො පාපං ථොකථොකම්පි ආචිනං,
අතිභාරං සමාදාය නිරයෙ අවසීදති.

න තාව භාරො පරිපූරො අලාතස්ස මහීපති,
ආචිනාති ච තං පාපං යෙන ගච්ඡති දුග්ගතිං.

පුබ්බෙවස්ස කතං පුඤ්ඤං අලාතස්ස මහීපති,
තස්සෙව දෙව නිස්සන්දො යඤ්චෙසො ලභතෙ සුඛං.

ඛීයතෙවස්ස තං පුඤ්ඤං තථාහි අගුණෙ රතො,
උජුමග්ගං අපාහාය කුම්මග්ගමනුධාවති.

---

* යසවයපුච්ඡාතිත්ථවාසයොනිසොමනසිකාරසාකච්ඡා සෙතභසංවාසපතිරූපදෙසවාස ඉච්චෙතානි භාවිතබ්බං.

තුලා යථා පග්ගහිතා ඔහිතෙ තුලමණ්ඩලෙ,
උන්නමෙති තුලාසීසං භාරෙ ඔරෙපිතෙ සති.

එවමෙව නරෙ පුඤ්ඤං ථොකථොකම්පි ආචිනං,
සග්ගාතිමානො දාසොව බීජකො සාතවෙ රතොති.

තත්‍ථ **නිරයෙති** අට්ඨවිධෙ මහානිරයෙ **සොළසවිධෙ** උස්සද නිරයෙ ලොකන්තරනිරයෙ ච. **භාරෙති** තාත න තාවස්ස අකුසල භාරො පූරති. **තෙනෙසො** ති තස්ස පුබ්බෙ කතස්ස පුඤ්ඤස්සෙස නිස්සන්දො යං සො අලාතො සෙනාපති අජ්ජ සුඛං ලභති නහි තාත එතං ගොඝාතකකම්මස්ස ඵලං පාපස්සහි නාම විපාකො ඉටෙඨා කන්තො භවිස්සතීති අට්ඨානමෙතං. **අගුණෙ රතොති** තථාහෙස ඉදානි අකුසලකම්මෙ රතො. **උජුමග්ගන්ති** දසකුසලකම්මපථමග්ගං. **කුම්මග්ගන්ති** නිරයගාමිං අකුසලමග්ගං. **ඔහිතෙ තුලමණ්ඩලෙති** භණ්ඩපටිච්ඡනත්ථාය තුලාමණ්ඩලෙ ලග්ගෙත්වා ඨපිතෙ. **උන්නමෙතීති** උද්ධං උක්ඛිපති. **ආචිනන්ති** ථොකථොකම්පි පුඤ්ඤං ආචිනන්තො පාපභාරං ඔතාරෙත්වා නරෙ කල්‍යාණකම්මස්ස සීසං උක්ඛිපිත්වා දෙව ලොකං ගච්ඡති. **සග්ගාතිමානොති** සග්ගෙ අතිමානො සග්ගසම්පාපකෙ සාතඵලෙ කල්‍යාණකම්මෙ අභිරතො. **සග්ගාධිමානොතිපි** පාඨො. සග්ගං අධිකරණං කත්වා ඨිතචිත්තොති අත්‍ථො. **සාතවෙ රතොති** එස බීජකදාසො සාතෙ මධුරවිපාකෙ කුසලකම්මෙයෙව රතො සො ඉමස්ස පාපකම්මස්ස ඛීණකාලෙ කල්‍යාණකම්මස්ස ඵලෙන දෙවලොකෙ නිබ්බත්තිස්සති. යං පනෙස ඉදානි දාසත්තං උපගතො න තං කල්‍යාණස්ස ඵලෙන තථාහනෙන සංවත්තතිකාංභිස්ස පුබ්බෙ කතං පාපං භවිස්සතීති නිට්ඨමෙත්‍ථ ගන්තබ්බන්ති ඉමමත්‍ථං පකාසෙන්තී ආහ.

යඤ්චජ්ජ බීජකො දාසො දුක්ඛං පස්සති අත්තනි,
පුබ්බෙ තස්ස කතං පාපං තමෙසො පටිසෙවති.

ඛීයතෙවස්ස තං පාපං තථාහි විනයෙ රතො,
කස්සපඤ්ච සමාපජ්ජ මාහෙවුප්පථමාගමාති.

තත්‍ථ **මාහෙවුප්පථමාගමාති** තාත ත්වං ඉමං නග්ගං කස්සපා ජීවකං උපගන්ත්වා මාහෙව නිරයගාමිං උප්පථං ආගම්ම පාපමකාසීති පිතරං ඔවදි.

ඉදානිස්ස පාපූපසෙවනාය දොසං කල්‍යාණමිත්තුපසෙවනායච ගුණං දස්සෙන්තී ආහ.

යං යං හි රාජ භජති සන්තං වා යදිවාඅසං,
සීලවන්තං විසීලංවා වසං තස්සෙව ගච්ඡති.

යාදිසං කුරුතෙ මිත්තං යාදිසඤ්චුපසෙවති,
සොපි තාදිසකො හොති සහවාසොහි තාදිසො.

සෙවමානො සෙවමානං සම්ඵුට්ඨො සම්ඵුසං පරං,
සරො දිද්ධො කලාපංව අලිත්තමුපලිම්පති;
උපලෙපභයා ධීරො නෙව පාපසඛා සියා.

පූතිමච්ඡං කුසග්ගෙන යො නරො උපනය්හති,
කුසාපි පූතිවායන්ති එවං බාලූපසෙවනා.

තගරඤ්ච පලාසෙන යො නරො උපනය්හති,
පත්තාපි සුරභිවායන්ති එවං ධීරූපසෙවනා.

තස්මා පලපුටස්සෙව ඤත්වා සම්පාකමත්තනො
අසන්තෙ නොපසෙවෙය්‍ය සන්තෙ සෙවෙය්‍ය පණ්ඩිතො,
අසන්තො නිරයං නෙන්ති සන්තො පාපෙන්ති
සුග්ගතින්ති.

තත්ථ **සන්තං**වාති සප්පුරිසං වා. **සදිවා** අසන්ති අසප්පුරිසං වා. **සරො දිද්ධො කලාපංවාති** මහාරාජ යථානාම හලාහලවිසලිත්තො සරො සරකලාපෙ ඛිත්තො සබ්බං තං විසෙන අලිත්තම්පි සරකලාපං ලිම්පති විසදිද්ධමෙව කරෙති එවමෙව පාපමිත්තො පාපං සෙවමානො අත්තානං සෙවමානං පරං තෙනෙව සම්ඵුට්ඨො තං සම්ඵුසන්තො අලිත්තං පාපෙන පුරිසං අත්තනා එකජ්ඣාසයං කරොන්තො උපලිම්පති. **වායන්තීති** තස්ස තෙ කුසාපි දුග්ගන්ධං වායන්ති. **තගරඤ්චාති** තගරඤ්ච අඤ්ඤඤ්ච ගන්ධසම්පන්නං ගන්ධජාතං. **එවන්ති** එවරූපා ධිරූපසෙවනා ධීරෙහි අත්තානං සෙවමානං ධීරමෙව කරෙති. **තස්මා පලපුටස්සෙවාති** යස්මා තගරාදිපළිවෙඨනානි පණ්ණානිපි සුගන්ධානි හොන්ති තස්මා පලාසපත්ත පුටස්සෙව පණ්ඩිතූපසෙවනෙන අහම්පි පණ්ඩිතො භවිස්සාමීති එවං ඤත්වා **සම්පාකමත්තනොති** අත්තනො පරිපාකං පණ්ඩිතභාවං පරිණාමං ඤත්වා අසන්තෙ පහාය පණ්ඩිතෙ සන්තෙ උපසෙවෙය්‍ය. **නිරයංනෙන්තීති** එත්ථ දෙවදත්තාදීහි නිරයං සාරිපුත්තත්ථෙරාදීහි සුගතිං නීතානං වසෙන උදාහරණානි ආහරිතබ්බානි.

එවං රාජධීතා ඡහි ගාථාහි පිතු ධම්මං කථෙත්වා ඉදානි අතීතෙ අත්තනා අනුභූතං දුක්ඛං දස්සෙන්ති ආහ.

අහම්පි ජාතියො සත්ත සරෙ සංසරිතත්තනො,
අනාගතාපි සත්තෙව යා ගමිස්සං ඉතො චුතා.

යා මෙ සා සත්තමී ජාති අහු පුබ්බෙ ජනාධිප,
කම්මාරපුත්තො මගධෙසු අහුං රාජගහෙ පුරෙ.

පාපං සහායං ආගම්ම බහුං පාපං කතං මයා,
පරදාරස්ස හෙඨෙන්තො චරිම්හා අමරා විය.

තං කම්මං නිහිතං අට්ඨා භස්මච්ඡන්නොව පාවකො,
අථ අඤ්ඤෙහි කම්මෙහි අජායිං වංසභූමියං.

කොසම්බියං සෙට්ඨිකුලෙ ඉද්ධෙ ඵීතෙ මහද්ධනෙ,
එකපුත්තො මහාරාජ නිච්චං සක්කතපූජිතො.

තත්ථ මිත්තං අසෙවිස්සං සහායං සාතවෙ රතං.
පණ්ඩිතං සුතසම්පන්නං සො මං අත්ථෙ නිවෙසයි.

චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං බහුං රත්තිමුපාවසිං,
තං කම්මං නිහිතං අට්ඨා නිධීව උදකන්තිකෙ.

අථ පාපානං කම්මානං යමෙතං මගධෙ කතං,
ඵලං පරියාග තං පච්ඡා භුත්වා දුට්ඨවිසං යථා.

තතො චුතාහං වෙදෙහ රොරුවෙ නිරයෙ චිරං,
සකම්මනා අපච්චිස්සං තං සරං න සුඛං ලභෙ.

බහුවස්සගණෙ තත්ථ ඛෙපයිත්වා බහුං දුඛං,
භෙණ්ණාකටෙ අහුං රාජ ඡකලො උද්ධිතප්ඵලොති.

තත්ථ **සත්තාති** මහාරාජ ඉධලොකපරලොකා නාම සුකතදුක්කට නානඤ්ච ඵලං අත්ථි. න සංසාරෙ සත්තෙ සොධෙතුං සක්කොති සකම්මනා එව හි සත්තා සුජ්ඣන්ති. අලාතසෙනාපතිච බීජකො දාසොච එකමෙව ජාතිං අනුස්සරන්ති. න කෙවලං එතෙව ජාතිස්සරා අහම්පි අතීතෙ සත්ත ජාතියො අත්තනො සංසරිතං සරාමි. අනාගතෙපි ඉතො ගන්තබ්බා සත්තෙව ජානාමි. **යා මෙ සාති** යා සා මම අතීතෙ සත්තමී ජාති ආසි. **කම්මාරපුත්තොති** තාය ජාතියා අහං මගධෙසු රාජගහනගරෙ සුවණ්ණකාරපුත්තො අහොසිං. **පරදාරස්ස හෙඨෙන්තොති** පරදාරං හෙඨෙන්තො පරෙසං රක්ඛිතෙ ගොපිතෙ භණ්ඩෙ අපරජ්ඣනකො. **අට්ඨාති** තං තදා මයා කතපාපකම්මං ඔකාසං අලභිත්වා ඔකාසෙ සති විපාකදායකං හුත්වා භස්මච්ඡන්නො අග්ගි විය නිහිතං අට්ඨාසි. **වංසභූමියන්ති** වංසරට්ඨෙ. **එකපුත්තොති** අසීතිකොටිවිභවෙ සෙට්ඨිකුලෙ අහං එකපුත්තොව අහොසිං. **සාතවෙ රතන්ති** කල්‍යාණකම්මෙ අභිරතං. **සො මන්ති** සො සහායකො මං අත්ථෙ කුසලකම්මෙ පතිට්ඨාපෙසි. **තං කම්මන්ති** තම්පි මෙ කල්‍යාණකම්මං තදා ඔකාසං අලභිත්වා ඔකාසෙ සති විපාකදායකං හුත්වා උදකන්තිකෙ නිධි විය නිහිතං අට්ඨාසි. **යමෙතන්ති** අථ මම සන්තකෙසු පාපකම්මෙසු යං එතං මයා මගධෙසු පරදාරිකකම්මං කතං තස්ස ඵලං පච්ඡා මං **පරියාග** උපගතන්ති අත්ථො. යථා කිං **භුත්වා දුට්ඨවිසං යථා** සවිසං භොජනං භුත්වා ඨිතස්ස තං දුට්ඨං කක්ඛළං හලාහලවිසං කුප්පති තථා මං පරියාගාති අත්ථො. **තතොති** තතො කොසම්බියං සෙට්ඨිකුලතො. **තං සරන්ති** තං තස්මිං නිරයෙ අනුභූතපුබ්බං දුක්ඛං සරන්තො චිත්තසුඛං නාම න ලභාමි.

හයමෙව උප්පජ්ජති. **තෙණ්ණකමෙති** පෙණ්ණකමෙ. **උද්ධිතප්ඵලොති** උද්ධටබීජො. **සො** පන ඡකලකො බලසම්පන්නො අහොසි පිට්ඨියං අභිරුහිත්වාපි තං වාහයිංසු. යානකෙපි යොජයිංසු.

තමත්ථං දස්සෙන්තී ගාථමාහ.

> **සාතපුත්තා** මයා චූළහා පිට්ඨියාව රථෙනච,
> **තස්ස** කම්මස්ස නිස්සන්දො පරදාරගමනස්ස මෙති.

තත් සාතපුත්තාති අමච්චපුත්තා. **තස්ස කම්මස්සාති** දෙව රෙරුව මහානිරයෙ පච්චනඤ්ච ඡකලකකාලෙ බීජුප්පාටනඤ්ච පිට්ඨිවාහන යානකයොජනාතිච සබ්බාපෙස තස්ස කම්මස්ස නිස්සන්දො පරදාර ගමණස්ස මෙති.

තතො පන චවිත්වා අරඤ්ඤෙ කපියොනියං පටිසන්ධිං ගණ්හි. අථ නං ජාතදිවසෙ යූථපතිනො දස්සෙසුං. සො ආනෙථ මෙ පුත්තන්ති **දළ්හං ගහෙත්වා** තස්ස විරවන්තස්ස දන්තෙහි ඵලානි උප්පාටෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්ති ආහ.

> **තතො** චුතාහං වෙදෙහ කපි ආසිං බ්‍රහාවනෙ,
> **නිලිඤ්ජිතඵලොයෙව** යූථපෙන පගබ්භිනා,
> **තස්ස** කම්මස්ස නිස්සන්දො පරදාරගමණස්ස මෙති.

තත් නිලිඤ්ජිතඵලොයෙවාති තත්‍රාපාහං පගබ්භෙන යූථපතිනා ලුඤ්චිත්වා උප්පාටිතඵලොයෙව අහොසින්ති අත්ථො.

අථ අපරම්පි ජාතියො දස්සෙන්ති ආහ.

> **තතො** චුතාහං වෙදෙහ දසණ්ණෙසු පසූ අහුං,
> **නිලිඤ්ජිතො** ජවෙ භද්‍රො යොග්ගං චූළහං චිරං මයා;
> **තස්ස** කම්මස්ස නිස්සන්දො පරදාරගමණස්ස මෙ.
>
> **තතො** චුතාහං වෙදෙහ වජ්ජීසු කුලමාගමා,
> **නෙවිත්ථී** නපුමා ආසිං මනුස්සත්තෙ සුදුල්ලභෙ;
> **තස්ස** කම්මස්ස නිස්සන්දො පරදාරගමණස්ස මෙ.
>
> **තතො** චුතාහං වෙදෙහ අජායිං නන්දනෙ වනෙ,
> **භවනෙ** තාවතිංසාහං අච්ඡරා කාමවණ්ණිනී.
>
> **විචිත්තවත්ථාභරණා** ආමුත්තමණිකුණ්ඩලා,
> **කුසලා** නච්චගීතස්ස සක්කස්ස පරිචාරිකා.
>
> **තත් ඨිතාහං** වෙදෙහ සරාමි ජාතියො ඉමා,
> **අනාගතෙපි සත්තෙව** යා ගමිස්සං ඉතො චුතා.
>
> **පරියාගතං** තං කුසලං යං මෙ කොසම්බියං කතං,
> **දෙවෙචෙව මනුස්සෙව** සන්ධාවිස්සං ඉතො චුතා.

සත්ත ජච්චෙ මහාරාජ තිච්චං සක්කතපුජිතා,
පිහාචාපි න මුච්චිස්සං ජටඨා තිගතියො ඉමා.

සත්තමීච ගතී දෙච දෙචපුත්තො මහිද්ධිකො,
පුමදෙවො භවිස්සාමි දෙවකායසම්මුත්තමො.

අජ්ජාපි සන්තානමයං මාලං ගන්ථෙන්ති නන්දනෙ,
දෙවපුත්තො ජවො නාම යො මෙ මාලං පටිච්ඡති.

මුහුත්තො විය සො දිබ්බො ඉමානි වස්සානි සොළස,
රත්තින්දිවොච සො දිබ්බො මානුසිං සරදෙසතං.

ඉති කම්මානි අන්චෙන්ති අසංඛෙය්‍යාපි ජාතියො,
කල්‍යාණං යදිවා පාපං නහි කම්මං පනස්සතීති.

තත්ථ **දසණ්ණෙසූති** දසණ්ණරට්ඨෙ. **පසූති** ගොණො අහොසිං. **නිලිච්ඡිතොති** වච්ඡකකාලෙයෙව මං එවං මනාපො භවිස්සතීති නිබ්බීජකම්මකංසු සොහං නිලිච්ඡිතො උද්ධටබීජො ජවෙ භද්‍රො අහොසිං. **වජ්ජීසු කුලමාගමාති** ගොයොනිතො චවිත්වා වජ්ජිරට්ඨෙ එකස්මිං මහාභොගකුලෙ නිබ්බත්තින්ති දසෙති. **නෙවිත්ථි නපුමාති** නපුංසකත්තං සන්ධායාහ. **භවනෙ තාවතිංසාහ**න්ති තාවතිංසභවනෙ අහං. **තත්ථ ඨිතාහං වෙදෙහ සරාමි ජාතියො ඉමා**ති සා කිර තස්මිං දෙවලොකෙ ඨිතා අහං එවරූපං දෙවලොකං ආගච්ඡන්තී කුතො නුඛො ආගතාති ඔලොකෙන්තී වජ්ජිරට්ඨෙ මහාභොගකුලෙ නපුංසකත්තභාවතො චවිත්වා තත්ථ නිබ්බත්තභාවං පස්සි. තතො කෙන නුඛො කම්මෙන එවරූපෙ රමණීයෙ ඨානෙ නිබ්බත්තාම්හීති ඔලොකෙන්තී කොසම්බියං සෙට්ඨිකුලෙ නිබ්බත්තිත්වා කතං දානාදිකුසලං දිස්වා එතස්ස ඵලෙන නිබ්බත්තාම්හීති ඤත්වා අනන්තරාතීතෙ නපුංසකත්තභාවෙ නිබ්බත්තමානා කුතො ආගතම්හීති ඔලොකෙන්තී දසණ්ණෙසු ගොයොනියං මහාදුක්ඛස්ස අනුභූතභාවං අඤ්ඤාසි. තතො අනන්තරං ජාතිං අනුස්සරමානා වානරයොනියං උද්ධටඵලභාවං අද්දස. තතො අනන්තරං භෙණ්ණාකටෙ ඡකලකයොනියං උද්ධටබීජභාවං අනුස්සරි තතො අනන්තරං අනුස්සරමානා රොරුවෙ නිබ්බත්තභාවං අනුස්සරි. අථස්සා නිරයෙ තිරච්ඡානයොනියඤ්ච අනුභූතං දුක්ඛං අනුස්සරන්තියා භයං උප්පජ්ජි. තතො කෙන නුඛො කම්මෙන එවරූපං දුක්ඛං අනුභූතං මයාති ජටඨං ජාතිං ඔලොකෙන්තී තාය ජාතියා කොසම්බියනගරෙ කතං කල්‍යාණකම්මං දිස්වා සත්තමං ඔලොකෙන්තී මගධරට්ඨෙ පාපසහායං නිස්සාය කතං පරදාරිකකම්මං දිස්වා එතස්ස මෙ ඵලෙනෙතං මහාදුක්ඛං අනුභූතන්ති අඤ්ඤාසි. අථ ඉතො චවිත්වා අනාගතෙ කුහිං නිබ්බත්තිස්සාමීති ඔලොකෙන්තී යාවතායුකං ඨත්වා පුන සක්කස්සෙව පරිචාරිකා හුත්වා නිබ්බත්තිස්සාමීති අඤ්ඤාසි. එවං පුනප්පුන ඔලොකයමානා තතියෙපි අත්තභාවෙ

සක්කස්සෙව පරිචාරිකා හුත්වා නිබ්බත්තිස්සාමීති තථා චතුත්ථෙ පඤ්චමෙ පන තස්මිංයෙව දෙවලොකෙ ජවනදෙවපුත්තස්ස අග්ගමහෙසී හුත්වා නිබ්බත්තිස්සන්ති ඤත්වා අනන්තරං ඔලොකෙන්තී ඡට්ඨෙ අත්තභාවෙ ඉතො තාවතිංසභවනතො චවිත්වා අඞ්ගාතිරඤ්ඤො අග්ගමහෙසියා කුච්ඡිම්හි නිබ්බත්තිස්සාමි රුජාති මෙ නාමං භවිස්සතීති ඤත්වා තතො අනන්තරං කුහිං නිබ්බත්තිස්සාමීති ඔලොකෙන්තී සත්තමාය ජාතියා තතො චවිත්වා තාවතිංසභවනෙ මහිද්ධිකො දෙවපුත්තො හුත්වා නිබ්බත්තිස්සාමි ඉත්ථිභාවතො මුච්චිස්සාමීති අඤ්ඤාසි තස්මා—

තත්ථ සීතාහං වෙදෙහ සරාමි සත්ත ජාතියො,
අනාගතාපි සත්තෙව යා ගමිස්සං ඉතො චුතාති.

ආහ.

පරියාගතන්ති පරියායෙන අත්තනො වාරෙන ආගතං. **සත්ත ජච්චාති** වජ්ජිරට්ඨෙ නපුංසකජාතියා සද්ධිං දෙවලොකෙ පඤ්ච අයං ඡට්ඨාති සත්ත ජාතියො නිබ්බත්තිං. ඒතා සත්ත ජාතියො නිච්චං සක්කතපූජිතාව අහොසින්ති දස්සෙති. **ඡට්ඨානිගතියොති** දෙවලොකෙ පන පඤ්ච අයඤ්ච ඒකාති ඉමා ඡ ගතියො ඉත්ථිභාවා න මුච්චිස්සන්ති වදති. **සත්තමීචාති** ඉතො චවිත්වා අනන්තරං. **සන්තානමයන්ති** ඒකතොවණ්ටකාදිවසෙන කතං සන්තානං. **ගන්ථෙන්තීති** යථා සන්තාන මයා හොන්ති ඒවං අජ්ජාපි මම පරිචාරිකා නන්දනවනෙ මාලං ගන්ථෙන්තියෙව. **යො මෙ මාලං පටිච්ඡතීති** මහාරාජ අනන්තර ජාතියං මම සාමිකො ජවො නාම දෙවපුත්තො යො රුක්ඛතො පතිතපතිතං මාලං පටිච්ඡති. **සොළසාති** මහාරාජ මම ජාතියා ඉදානි සොළස වස්සානි ඒත්තකො පන කාලො දෙවානං ඒකො මුහුත්තො තෙන තෙ මම චුතභාවම්පි අජානන්තා මමත්ථාය මාලෙ ගන්ථෙන්ති යෙව. **මානුසින්ති** මනුස්සානං ගණනං ආගම්ම ඒස සරදසතං හොති. ඒවං දීඝායුකා දෙවා ඉමිනාපි කාරණෙන පරලොකස්ස ච කල්‍යාණපාපකානඤ්ච අත්ථිතං ජානාහි දෙවාති. **අන්වෙන්තීති** යථා මං අනුබන්ධිංසු ඒවං අනුබන්ධන්ති. **න හි කම්මං පනස්සතීති** දිට්ඨධම්ම වෙදනීයං තස්මිංයෙව අත්තභාවෙ උපපජ්ජවෙදනීයං අනන්තරෙ භවෙ විපාකං දෙති. අපරාපරියවෙදනීයං පන විපාකං අදත්වා න නස්සති තං සන්ධාය **න හි කම්මං පනස්සතීති** වත්වා දෙව අහං පරදාරික කම්මස්ස නිස්සන්දෙන නිරයෙ ච තිරච්ඡානයොනියඤ්ච මහන්තං දුක්ඛං අනුභවිං සචෙ තුම්හෙපි ඉදානි ගුණස්ස කථං ගහෙත්වා ඒවං කරිස්සථ මයා අනුභූතසදිසමෙව දුක්ඛං අනුභවිස්සථ. තස්මා මා ඒවමකත්ථාති තං ආහ.

අථස්ස උත්තරි ධම්මං දෙසෙන්තී ආහ.

යො ඉච්ඡෙ පුරිසො හොතුං ජාතිජාතිං පුනප්පුනං,
පරදාරං විවජ්ජෙය්‍ය ධොතපාදොව කද්දමං.

යා ඉච්ඡෙ පුරිසො හොතුං ජාතිජාතිං පුනප්පුනං,
සාමිකං අපචායෙය්‍ය ඉන්දංව පරිචාරිකා.

යො ඉච්ඡෙ දිබ්බභොගඤ්ච දිබ්බං ආයුං යසං සුඛං,
පාපානි පරිවජ්ජෙත්වා තිවිධං ධම්මමාචරෙ.

කායෙන වාචා මනසා අප්පමත්තො විචක්ඛණො,
අත්තනො හොති අත්ථාය ඉත්ථීවා යදිවා පුමා.

යෙ කෙචිමෙ මනුජා ජීවලොකෙ
යසස්සිනො සබ්බසමන්තභොගා,
අසංසයං තෙහි පුරෙ සුචිණ්ණං
කම්මස්සකාසෙ පුථුසබ්බසත්තා.

ඉඞ්ඝානුචින්තෙසි සයම්පි දෙව
කුතො නිදානා තෙ ඉමා ජනින්ද,
යා තෙ ඉමා අච්ඡරාසන්නිකාසා
අලඞ්කතා කඤ්චනජාලච්ඡන්නාති.

තත්ථ **හොතුන්ති** භවිතුං. **සබ්බසමන්තභොගාති** පරිපුණ්ණසබ්බභොගා. **සුචිණ්ණන්ති** සුට්ඨුචිණ්ණං කල්‍යාණකම්මං කතං. **කම්මස්සකාසෙති** කම්මස්සකා අත්තනා කතකම්මස්සෙව විපාකපටිසංවෙදිනො නහි මාතාපිතූහි කතකම්මං පුත්තධීතානං නාපි තෙහි කතං කම්මං මාතාපිතූනං විපාකං දෙති සෙසෙහි කතං සෙසානං කිමෙව දස්සති. **ඉඞ්ඝාති** චොදනත්ථෙ නිපාතො. **අනුචින්තෙසීති** අනුචින්තෙය්‍යාසි. **යා තෙ ඉමාති** යා ඉමා සොළසසහස්සා ඉත්ථියො තං උපට්ඨහන්ති ඉමා තෙ කුතො නිදානා කිං නිපජ්ජිත්වා නිද්දායන්තෙන ලද්ධා උදාහු පන්ථදූසනසන්ධිච්ඡෙදාදීනි පාපානි කත්වා ආදු කල්‍යාණකම්මං නිස්සාය ලද්ධාති ඉදං තාව අත්තනාපි චින්තෙය්‍යාසි දෙවාති.

එවං සා පිතරං අනුසාසි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ඉච්චෙවං පිතරං කඤ්ඤා රුජා තොසෙසි අඞ්ගතිං,
මූළ්හස්ස මග්ගමාචික්ඛි ධම්මමක්ඛාසි සුබ්බතාති.

තත්ථ **ඉච්චෙවන්ති** භික්ඛවෙ ඉති ඉමෙහි එවරූපෙහි මධුරමධුරෙහි වචනෙහි **සා රුජා** රාජකඤ්ඤා පිතරං තොසෙසි මූළ්හස්ස මග්ගං විය තස්ස සුගතිමග්ගං ආචික්ඛි නානානයෙහි සුචරිතධම්මං අක්ඛාසි. ධම්මං කථෙන්තීයෙව සා **සුබ්බතා** සුන්දරවතා අත්තනො අතීතජාතියොපි කථෙසි යෙව.

එවං පුබ්බණ්හතො පට්ඨාය සබ්බරත්තිං පිතු ධම්මං දෙසෙත්වා "දෙව මා නග්ගස්ස මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස වචනං ගණ්හි. අත්ථි අයං ලොකො අත්ථි පරලොකො අත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලන්ති වදන්තස්ස

මාදිසස්ස කල්‍යාණමිත්තස්ස වචනං ගණ්හ මා අතිසෙත්ථන පක්ඛන්දීති ආහ. එවං සන්තෙපි පිතරං මිච්ඡාදස්සනා විමොචෙතුං නාසක්ඛි. සොහි කෙවලං තස්සා මධුරවචනං සුත්වා තුස්සි. මාතාපිතරොහි පියපුත්තානං වචනං පියායන්ති නපන තං දස්සනං විස්සජ්ජෙන්ති. නගරෙපි රුජා කිර රජධීතා පිතු ධම්මං දෙසෙත්වා මිච්ඡාදස්සනං විස්සජ්ජාපෙතීති එක කොලාහල මහොසි. පණ්ඩිතා රජධීතා පිතරං මිච්ඡාදස්සනා මොචෙත්වා නගරවාසීනං සොත්ථිභාවං කරිස්සතීති මහාජනො තුස්සි. සා පිතරං බොධෙතුං අසක්කොන්තී විරියං අවිස්සජ්ජෙත්වාව යෙන කෙනචි උපායෙන පිතු සොත්ථිභාවං කරිස්සාමීති සිරසි අඤ්ජලිං පග්ගහෙත්වා දසදිසා නමස්සිත්වා ඉමස්මිං ලොකෙ ලොකසන්ධාරකා ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණා නාම ලොකපාලදෙවතා නාම මහාබ්‍රහ්මානො නාම අත්ථි. තෙ ආගන්ත්වා අත්තනො බලෙන මම පිතරං මිච්ඡාදස්සනං විස්සජ්ජාපෙන්තු එතස්ස ගුණෙ අසතිපි මම ගුණෙන මම බලෙන මම සච්චෙන ආගන්ත්වා ඉමං මිච්ඡාදස්සනං විස්සජ්ජාපෙත්වා සකලලොකස්ස සොත්ථිං කරොන්තූති නමස්සි. තදා බොධිසත්තො නාරදො නාම මහාබ්‍රහ්මා අහොසි. බොධිසත්තාච නාම අත්තනො මෙත්තාභාවනාය අනුද්දයාය මහන්තභාවෙන සුප්පටිපන්නදුප්පටිපන්නසත්තෙ දස්සනත්ථං කාලානුකාලං ලොකං ඔලොකෙන්ති. සො තං දිවසං ලොකං වොලොකෙන්තො තං රජධීතරං පිතු මිච්ඡාදිට්ඨිවිමොචනත්ථං ලොකසන්ධාරකා දෙවතා නමස්සමානං දිස්වා ඨපෙත්වා මං අඤ්ඤො එතං රාජානං මිච්ඡාදස්සනං විස්සජ්ජාපෙතුං සමත්ථො නාම නත්ථි. අජ්ජ මයා රජධීතාය සඞ්ගහං රඤ්ඤොච සපරිජනස්ස සොත්ථිභාවං කත්වා ආගන්තුං වට්ටති කෙන නු ඛො වෙසෙන ගමිස්සාමීති චින්තෙත්වා මනුස්සානං පබ්බජිතා පියා චෙව ගරුනොච ආදෙය්‍යවචනාච තස්මා පබ්බජිතවෙසෙන ගමිස්සාමීති .සන්නිට්ඨානං කත්වා පාසාදිකං සුවණ්ණවණ්ණං මනුස්සත්තභාවං මාපෙත්වා මනුඤ්ඤං ජටාමණ්ඩලං බන්ධිත්වා ජටන්තරෙ කඤ්චනසූචිං ඔදහිත්වා අන්තො සුරත්තපටං උපරි රත්තවාකචීරකං නිවාසෙත්වා පාරුපිත්වා සුවණ්ණතාරකචිත්තං රජතමයං අජිනචම්මං එකංසගතං කත්වා මුත්තාසික්කාය පක්ඛිත්තං සුවණ්ණමයං භික්ඛාභාජනං ආදාය තීසු ඨානෙසු වඞ්කගතං සුවණ්ණකාජං ඛන්ධෙ කත්වා මුත්තාසික්කාය එව පවාළකමණ්ඩලුං ආදාය ඉමිනා ඉසිවෙසෙන ගගනතලෙ චන්දො විය විරොචමානො ආකාසෙනාගන්ත්වා අලඞ්කතචන්දපාසාදමහාතලං පවිසිත්වා රඤ්ඤො පුරතො ආකාසෙ අට්ඨාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

අථාගමා බ්‍රහ්මලොකා නාරදො මානුසිං පජං,
ජම්බුදීපං අවෙක්ඛන්තො අද්දා රාජානමඞ්ගතිං.

තතො පතිට්ඨා පාසාදෙ වෙදෙහස්ස පුරත්ථතො,
තඤ්ච දිස්වා අනුප්පත්තං රුජා ඉසිමවන්දථාති.

තත්‍ථ **අද්‍දූ**ති බ්‍රහ්මලොකෙ ඨිතොව ජම්බුදීපං අවෙක්ඛන්තො ගුණාජීවකස්ස සන්තිකෙ ගහිතමිච්ඡාදස්සනං රාජානං අඩ්ඪාතිං අද්දස. තස්මා ආගතොති අත්‍ථො. **තතො පතිට්ඨා**ති තතො සො බ්‍රහ්මා තස්ස රඤ්ඤො අමච්චගණපරිවුතස්ස තිසින්නස්ස පුරතො තස්මිං පාසාදෙ අපදෙ පදං දස්සෙන්තො ආකාසෙ පතිට්ඨහි. **අනුපත්තන**ති පත්තං ආගතං. **ඉසින**ති ඉසිවෙසෙනාගතත්තා සත්‍ථා ඉසින්ති ආහ. **අවන්‍දථා**ති මමානුග්ගහෙන මම පිතරි කාරුඤ්ඤං කත්වා එකො දෙවරාජා ආගතො භවිස්සතීති තුට්ඨපහට්ඨා වාතාභිහතා සුවණ්ණකදලී විය ඔනමිත්වා නාරදමහාබ්‍රහ්මානං වන්‍දි.

රාජාපි තං දිස්වාව බ්‍රහ්මතෙජෙන තජ්ජිතො අත්තනො ආසනෙ සණ්ඨාතුං අසක්කොන්තො ඔරුය්හ භූමියං ඨත්වා ආගතට්ඨානඤ්ච නාම ගොත්තඤ්ච පුච්ඡි.

තමත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ.

> අථාසනම්හා ඔරුය්හ රාජා ව්‍යම්හිතමානසො,
> නාරදං පරිපුච්ඡන්තො ඉදං වචනමබ්‍රවි.
>
> කුතො නු ආගච්ඡසි දෙවවණ්ණි
> ඔභාසයං සංවරිං චන්‍දිමාව,
> අක්ඛාහි මෙ පුච්ඡිතො නාමගොත්තං
> කථං තං ජානන්ති මනුස්සලොකෙති.

තත්‍ථ **ව්‍යම්හිතමානසො**ති භීතචිත්තො. **කුතොනූ**ති කච්චිනුඛො විජ්ජාධරො භවෙය්‍යාති මඤ්ඤමානො අවන්දිත්වා එවං පුච්ඡි.

අථස්ස සො අයං රාජා පරලොකො නත්‍ථීති මඤ්ඤති පරලොකමෙව තාවස්ස ආචික්ඛිස්සාමීති චින්තෙත්වා ගාථමාහ.

> අහං හි දෙවතො ඉද්‍ධ එමි
> ඔභාසයං සංවරිං චන්‍දිමාව,
> අක්ඛාමි තෙ පුච්ඡිතො නාමගොත්තං
> ජානන්ති මං නාරදො කස්සපොචාති.

තත්‍ථ **දෙවතොති** දෙවලොකතො. **නාරදොකස්සපොචාති** මං නාමෙන නාරදො ගොත්තෙන කස්සපොති ජානන්ති.

අථ රාජා ඉමං පච්ඡාපි පරලොකං පුච්ඡිස්සාමි ඉද්‍ධියා ලද්ධකාරණං තාව නං පුච්ඡාමීති චින්තෙත්වා ගාථමාහ.

> අච්ඡරියරූපං වත යාදිසඤ්ච
> වෙහාසයං ගච්ඡසි තිට්ඨසීච,
> පුච්ඡාමි තං නාරද එතමත්‍ථං
> අථ කෙන වණ්ණෙන තවායමිද්‍ධීති.

තත්ථ **යාදිසඤ්චාති** යාදිසඤ්ච තව **සණ්ඨානං** යඤ්ච ත්වං **ආකාසෙ** ගච්ඡසි ච තිට්ඨසි ච ඉදං අච්ඡරියජාතිකං.

නාරදො ආහ.

සච්චඤ්ච ධම්මො ච දමො ච චාගො
ගුණා මමෙතෙ පකතා පුරාණා,
තෙහෙව ධම්මෙහි සුසෙවිතෙහි
මනොජවො යෙනකාමංගමොස්මීති.

තත්ථ **සච්ච**න්ති වචීසච්චං. **ධම්මොති** තිවිධසුචරිතධම්මො චෙව කසිණපරිකම්මක්ඛාතධම්මො ච. **දමොති** ඉන්ද්‍රියදමනං. **චාගොති** කිලෙසපරිච්චාගො ච දෙය්‍යධම්මපරිච්චාගො ච. **පකතා පුරාණාති** මයා පුරිමභවෙ කතාති දස්සෙති.

රාජා තස්මිං එවං කථෙන්තෙපි මිච්ඡාදස්සනස්ස සුග්ගහිතත්තා පරලොකං අසද්දහන්තො අත්ථි නු ඛො පුඤ්ඤානං විපාකොති වත්වා ගාථමාහ.

අච්ඡරියමාචික්ඛසි පුඤ්ඤසිද්ධිං
සචෙ හි එතෙ ත්වං යථා වදෙසි,
පුච්ඡාමි තං නාරද එතමත්ථං
පුට්ඨො ච මෙ සාධු වියාකරෙහීති.

තත්ථ **පුඤ්ඤසිද්ධි**න්ති පුඤ්ඤානං සිද්ධිං ඵලදායකත්තං ආචික්ඛන්තො අච්ඡරියං ආචික්ඛසි.

නාරදො ආහ.

පුච්ඡස්සු මං රාජ තවෙස අත්ථො
යං සංසයං කුරුසෙ භූමිපාල,
අහං තං නිස්සංසයතං ගමෙමි
නයෙහි ඤායෙහි ච හෙතුභීචාති.

තත්ථ **තවෙස අත්ථොති** පුච්ඡිතබ්බං නාම තව එස අත්ථො. **යං සංසය**න්ති යං කිස්මිඤ්චිදෙව අත්ථෙ සංසයං කරොසි තං මං පුච්ඡ. **නිස්සංසයත**න්ති අහං තං නිස්සංසයභාවං ගමෙමි. **නයෙහීති** කාරණවචනෙහි. **ඤායෙහීති** ඤාණෙහි. **හෙතුභීති** පච්චයෙහි. පටිඤ්ඤාමත්තෙනෙව අවත්වා ඤාණෙන පරිච්ඡින්දිත්වා කාරණවචනෙනච තෙසං ධම්මානං සමුට්ඨාපකපච්චයෙහි තං නිස්සංසයං කරිස්සාමීති අත්ථො.

රාජා ආහ.

පුච්ඡාමි තං නාරද එතමත්ථං
පුට්ඨො ච මෙ නාරද මා මුසා භණ,
අත්ථි නු දෙවා පිතරො නු අත්ථි
ලොකො පරො අත්ථි ජනො යමාහුති.

තත්‍ථ **ජනොයමාහූති** යං ජනො එවමාහ අත්‍ථි දෙවා අත්‍ථි පිතරො අත්‍ථි පරොලොකොති තං සබ්බං අත්‍ථිනුඛොති පුච්ඡති.

නාරදො ආහ.

අත්‍ථෙව දෙවා පිතරො ච අත්‍ථි
ලොකො පරො අත්‍ථි ජනො යමාහු,
කාමෙසු ගිද්ධා ච නරා පමූළ්හා
ලොකං පරං න විදූ මොහයුත්තාති.

තත්‍ථ **අත්‍ථෙවාති** මහාරාජ දෙවා ච පිතරො ච අත්‍ථි. යම්පි ජනො පරලොකමාහ සොපි අත්‍ථෙව. **නවිදූති** කාමගිද්ධා පන මොහමූළ්හා ජනා පරලොකං න විදූ න විජානන්ති තං න ජානන්ති.

තං සුත්වා රාජා පරිහාසං කරොන්තො ගාථමාහ.

අත්‍ථීති චෙ නාරද සද්දහාසි
නිවෙසනං පරලොකෙ මතානං,
ඉධෙව මෙ පඤ්ච සතානි දෙහි
දස්සාමි තෙ පරලොකෙ සහස්සන්ති.

තත්‍ථ **නිවෙසනන්ති** නිවාසට්ඨානං. **පඤ්චසතානීති** පඤ්ච කහාපණසතානි.

අථ නං මහාසත්තො පරිසමජ්ඣෙයෙව ගරහන්තො ආහ.

දජ්ජෙමු ඛො පඤ්ච සතානි භොතො
ජඤ්ඤාමු චෙ සීලවන්තං වදඤ්ඤුං,
ලුද්දං තං භොන්තං නිරයෙ වසන්තං
කො චොදයෙ පරලොකෙ සහස්සං.

ඉධෙව යො හොති අධම්මසීලො
පාපාචාරො අලසො ලුද්දකම්මො,
න පණ්ඩිතා තස්මිං ඉණං දදන්ති
න හි ආගමො හොති තථාවිධම්හා.

දක්ඛඤ්ච පොසං මනුජා විදිත්වා
උට්ඨානකං සීලවන්තං වදඤ්ඤුං,
සයමෙව භොගෙහි නිමන්තයන්ති
කම්මං කරිත්වා පුනමාහරෙසීති.

තත්‍ථ **ජඤ්ඤාමුචෙති** යදි මයං භවන්තං සීලවා එස වදඤ්ඤූ ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණානං ඉමස්මිං කාලෙ ඉමිනා නාම අත්‍ථොති ජානිත්වා තස්ස කිච්චස්ස කාරකො වදඤ්ඤූති ජානෙය්‍යාම අථ තෙ වඩ්ඪියා පඤ්ච සතානි දදෙය්‍යාම ත්වං පන ලුද්දො සාහසිකො මිච්ඡාදස්සනං ගහෙත්වා දානසාලං විද්ධංසෙත්වා පරදාරෙසු අපරජ්ඣසි ඉතො චුතො නිරයෙ

උප්පජ්ජසි. එවං ලුද්දං තං භොන්තං නිරයෙ වසන්තං තත්‍ථ ගන්ත්‍වා කො සහස්සං මෙ දෙහීති චොදෙස්සති. **තථාවිධම්හාති** තාදිසා පුරිසා දින්නස්ස **ඉණස්ස** පුන ආගමො නාම න හොති. **දක්ඛ**න්ති ධනුප්පාදන කුසලං. **පුනමාහරෙසීති** අත්තනො කම්මං කාරෙත්‍වා ධනං උප්පාදෙත්‍වා පුන අම්හාකං සන්තකං ආහරෙය්‍යාසි. මා නික්ඛමෙත්‍වා වසීති සයමෙව නිමන්තෙන්තී.

ඉති රාජා තෙන නිග්ගය්හමානො අප්පටිභාණො අහොසි. මහාජනො හට්ඨතුට්ඨො හුත්‍වා මහිද්ධිකො දෙවිසි අජ්ජ රාජානං මිච්ඡාදස්සනං විස්සජ්ජාපෙස්සතීති සකලනගරං එකකොලාහලමහොසි. මහාසත්තස්සානුභාවෙන තදා සත්තයොජනිකාය මිථිලාය තස්ස ධම්මදෙසනං අසුණන්තො නාම නාහොසි. අථ මහාසත්තො අයං රාජා අතිවිය දළ්හං කත්‍වා මිච්ඡාදස්සනං ගණ්හි. නිරයභයෙන නං තජ්ජෙත්‍වා මිච්ඡාදිට්ඨිං විස්සජ්ජාපෙත්‍වා පුන දෙවලොකෙන අස්සාසෙස්සාමීති චින්තෙත්‍වා මහාරාජ සචෙ දිට්ඨිං න විස්සජ්ජෙය්‍යාසි එවං අනන්තදුක්ඛං නිරයං ගමිස්සසීති වත්‍වා නිරයකථං පට්ඨපෙසි.

> ඉතො ගතො දක්ඛසි තත්‍ථ රාජ
> කාකොළසඞ්ඝෙහිපි කඩ්ඪමානං,
> තං ඛජ්ජමානං නිරයෙ වසන්තං
> කාකෙහි ගිජ්ඣෙහිච සෙනකෙහි;
> සඤ්ජාතගත්තං රුහිරං සවන්තං
> කො චොදයෙ පරලොකෙ සහස්සන්ති.

තත්‍ථ **කාකොළසඞ්ඝෙහීති** ලොහතුණ්ඩෙහි කාකසඞ්ඝෙහිපි. **කඩ්ඪමානන්ති** අත්තානං ආකඩ්ඪියමානං තත්‍ථ නිරයෙ පස්සිස්සසි. **න**න්ති තං භවන්තං.

තං පන කාකොළනිරයං වණ්ණෙත්‍වා සචෙපි එත්‍ථ න නිබ්බත්තිස්සසි ලොකන්තරනිරයෙ නිබ්බත්තිස්සසීති වත්‍වා තං නිරයං දස්සෙතුං ගාථමාහ:-

> අන්ධන්තමං තත්‍ථ න චන්දසූරියා
> නිරයො සදා තුමුලො ඝොරරූපො,
> සා නෙව රත්ති න දිවා පඤ්ඤායති
> තථාවිධෙ කො විචරෙ ධනත්‍ථිකොති.

තත්‍ථ අන්ධන්තමන්ති මහාරාජ යම්හි ලොකන්තරනිරයෙ මිච්ඡාදිට්ඨිකා නිබ්බත්තන්ති තත්‍ථ චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස උප්පත්තිනිවාරණං අන්ධතමං. **සදා තුමුලොති** සො නිරයො නිච්චබහලන්ධකාරො. **ඝොරරූපොති** භිංසනජාතියො. **සා නෙව රත්තීති** ඉධ සා රත්ති යො දිවසො වා සා නෙව තත්‍ථ පඤ්ඤායති. **කො විචරෙති** කො උද්ධාරං සාධෙන්තො විචරිස්සති.

තම්පිස්ස ලොකන්තරනිරයං විත්ථාරෙන වණ්ණෙත්වා මහාරාජ මිච්ඡාදිට්ඨිං අවිස්සජ්ජෙන්තා න කෙවලං එතදෙව අඤ්ඤම්පි දුක්ඛං අනුභවිස්සසීති දස්සෙන්තො ඉමං ගාථමාහ:-

සබලො ච සාමො ච දුවෙ සුපානා
පවද්ධකායා බලිනො මහන්තා,
ඛාදන්ති දන්තෙහි අයොමයෙහි
ඉතො පනුණ්ණං පරලොකපත්තන්ති.

තත්ථ **ඉතො පනුණ්ණන්ති** ඉමම්හා මනුස්සලොකා චුතං.

පරතො නිරයෙසුපි එසෙව නයො. තස්මා සබ්බානි තානි ඨානානි නිරයපාලානං උපක්කමෙහි සද්ධිං හෙට්ඨා වුත්තනයෙනෙව විත්ථාරෙත්වා තාසං තාසං ගාථානං අනුත්තානානි පදානි වණ්ණයිස්සාම.

තං බජ්ජමානං නිරයෙ වසන්තං
ලුද්දෙහි වාළෙහි අඝම්මිගෙහි ච,
සඤ්ඡින්නගත්තං රුහිරං සවන්තං
කො චොදයෙ පරලොකෙ සහස්සන්ති.

තත්ථ **ලුද්දෙහීති** දාරුණෙහි. **වාළෙහීති** දුට්ඨෙහි. **අඝම්මිගෙහීති** අඝාවහෙහි මිගෙහි දුක්ඛාවහෙහි තෙහි සුනඛෙහීති අත්ථො.

උසූහි සත්තීහි සුනිස්සිතාහි
හනන්ති විජ්ඣන්ති ච පච්චමිත්තා,
කාළූපකාළා නිරයම්හි ඝොරෙ
පුබ්බෙ නරං දුක්කතකම්මකාරිං.

තත්ථ **හනන්ති විජ්ඣන්තිචාති** ජලිතාය අයපථවියා පාතෙත්වා සකලසරීරං ඡිද්දාවච්ඡිද්දං කරොන්තා පහරන්ති චෙව විජ්ඣන්තිච. **කාළූපකාළාති** එවංනාමකා නිරයපාලා. **නිරයම්හීති** තස්මිං තෙසඤ්ඤෙව වසෙන කාළූපකාළසඞ්ඛාතෙ නිරයෙ. **දුක්කතකම්මකාරින්ති** මිච්ඡාදිට්ඨිවසෙන දුක්කතානං කම්මානං කාරකං.

තං හඤ්ඤමානං නිරයෙ වජන්තං
කුච්ඡිස්මිං පස්සස්මිං විප්ඵාලිතුදරං,
සඤ්ඡින්නගත්තං රුහිරං සවන්තං
කො චොදයෙ පරලොකෙ සහස්සන්ති.

තත්ථ **තන්ති** තං භවන්තං තත්ථ නිරයෙ තථා හඤ්ඤමානං. **වජන්තන්ති** ඉතොචිතොච ධාවන්තං. **කුච්ඡිස්මින්ති** කුච්ඡියඤ්ච. **පස්සස්මින්ති** පස්සෙච. **හඤ්ඤමානං** විජ්ඣියමානන්ති අත්ථො.

සත්තී උසූ තොමරභෙණ්ඩිවාලා
විවිධාවුධා වස්සන්ති තත්ථ දෙවො,
පතන්ති අඞ්ගාරමිවච්චිමන්තා
සිලාසනී වස්සති ලුද්දකම්මෙ.

තත්ථ **අඞ්ගාරමිවච්චිමන්තොති** ජලිතඞ්ගාරා විය අච්චිමන්තා ආවුධවිසෙසා පතන්ති. **සිලාසනීති** ජලිතසිලාසනී. **වස්සති ලුද්දකම්මෙති** යථා නාම දෙවෙ වස්සන්තෙ අසනී පතන්ති එවමෙවං ආකාසෙ සමුට්ඨාය විච්චිටායමානං ජලිතසිලා වස්සං තෙසං ලුද්දකම්මානං උපරි පතති.

උණ්හො ච වාතො නිරයම්හි දුස්සහො
න තම්හි සුඛං ලබ්භති ඉත්තරම්පි,
තං තං විධාවන්තමලෙනමාතුරං
කො චොදයෙ පරලොකෙ සහස්සන්ති.

තත්ථ **ඉත්තරම්පීති** පරිත්තකම්පි. **විධාවන්තන්ති** ධාවන්තං.

සන්ධාවමානං තං රථෙසු යුත්තං
සජොතිභූතං පඨවිං කමන්තං,
පතොදලට්ඨීහි සුචොදියන්තං
කො චොදයෙ පරලොකෙ සහස්සන්ති.

තත්ථ **රථෙසු යුත්තන්ති** වාරෙන වාරං තෙසු තෙසු ජලිතලොහරථෙසු යුත්තං. **කමන්තන්ති** අක්කමමානං. **සුචොදියන්තන්ති** සුට්ඨු චොදියන්තං.

තමාරුහන්තං ඛුරසඤ්චිතං ගිරිං
විභිංසනං පජ්ජලිතං භයානකං,
සඤ්ඡින්නගත්තං රුහිරං සවන්තං
කො චොදයෙ පරලොකෙ සහස්සන්ති.

තත්ථ **තමාරුහන්තන්ති** තං භවන්තං ජලිතායුධපහාරෙ අසහිත්වා ජලිත ඛුරෙහි සඤ්චිතං ජලිතලොහපබ්බතං ආරුහන්තං.

තමාරුහන්තං පබ්බතසන්නිකාසං
අඞ්ගාරරාසිං ජලිතං භයානකං,
සුදඩ්ඪගත්තං කපණං රුදන්තං
කො චොදයෙ පරලොකෙ සහස්සන්ති.

තත්ථ **සුදඩ්ඪගත්තන්ති** සුට්ඨු දඩ්ඪසරීරං.

අබ්භකූටසමා උච්චා කණ්ටකාපචිතා දුමා,
අයොමයෙහි තික්ඛෙහි නරලොහිතපායිභි.

තත්ථ **කණ්ටකාපචිතාති** ජලිතකණ්ටකනිචිතා. **අයොමයෙහීති** ඉදං යෙහි කණ්ටකෙහි තෙ ආචිතා තෙ දස්සෙතුං වුත්තං.

තමාරුහන්ති නාරියො නරා ච පරදාරගූ,
චොදිතා සත්තිහත්ථෙහි යමනිද්දෙසකාරිභි.

තත්ථ **තමාරූහන්තීති** තං එවරූපං සිම්බලිරුක්ඛං ආරෝහන්ති. **යමනිද්දෙසකාරීහීති** යමස්ස වචනකරෙහි නිරයපාලෙහීති අත්ථො.

තමාරූහන්තං නිරයං සිම්බලිං රුහිරමක්ඛිතං,
විද්ධස්තකායං විතචං ආතුරං ගාළ්හවෙදනං.
පස්සසන්තං මුහුං උණ්හං පුබ්බකම්මාපරාධිකං,
දුමග්ගවිටපග්ගහන්තං කො තං යාචෙය්‍ය තං ධනන්ති.

තත්ථ **විද්ධස්තකායන්ති** විද්ධංසිතකායං. **විතචන්ති** චම්මමංසානං ඡින්නාවච්ඡින්නතාය කොවිළාරපුප්ඵං විය කිංසුකපුප්ඵං විය ච.

අබ්භකූටසමා උච්චා අසිපත්තාචිතා දුමා,
අයොමයෙහි තික්ඛෙහි නරලොහිතපායිහීති.

තත්ථ **අසිපත්තාචිතාති** අසිමයෙහි පත්තෙහි නිචිතා.

තමානුපතන්තං අසිපත්තපාදපං
අසීහි තික්ඛෙහි ච ඡිජ්ජමානං,
සඤ්ඡින්නගත්තං රුහිරං සවන්තං
කො චොදයෙ පරලොකෙ සහස්සන්ති.

තත්ථ **තමානුපතන්තන්ති** තං නිරයපාලානං ආවුධප්පහාරෙ අසහිත්වා අනුප්පතන්තං.

තතො නික්ඛන්තමත්තං තං අසිපත්තනිරයා දුමා,
සම්පතිතං වෙතරණිං කො තං යාචෙය්‍ය තං ධනන්ති.

තත්ථ **සම්පතිතන්ති** පතිතං.

ඛරා ඛාරොදිකා තත්තා දුග්ගා වෙතරණී නදී,
අයොපොක්ඛරසඤ්ඡන්නා තික්ඛපත්තෙහි සන්දතීති.

තත්ථ **ඛරාති** ඵරුසා. **අයොපොක්ඛරසඤ්ඡන්නාති** අයොමයෙහි තිඛිණපරියන්තෙහි පොක්ඛරපත්තෙහි සඤ්ඡන්නා. **පත්තෙහීති** තෙහි පත්තෙහි සා නදී තික්ඛා හුත්වා සන්දති.

තත්ථ සඤ්ඡින්නගත්තං තං වුය්හන්තං රුහිරමක්ඛිතං,
වෙතරඤ්ඤෙ අනාලම්බෙ කො තං යාචෙය්‍ය තං ධනන්ති.

තත්ථ **වෙතරඤ්ඤෙති** වෙතරණීඋදකෙ.

ඉමං පන මහාසත්තස්ස නිරයකථං සුත්වා රාජා සංවිග්ගහදයො මහාසත්තඤ්ඤෙව තාණගවෙසී හුත්වා ආහ:-

වෙධාමි රුක්ඛො විය ඡිජ්ජමානො
දිසං න ජානාමි පමූළ්හසඤ්ඤී,
භයානුතප්පාමි මහා ච මෙ භයං
සුත්වාන ගාථා තව භාසිතා ඉසෙ.

ආදිත්තෙව වාරිමජ්ඣංව
දිපං වොඝෙරිවණ්ණවෙ,
අන්ධකාරෙව පජ්ජොතො
ත්වං නොසි සරණං ඉසෙ.

අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්චනුසාස මං ඉසෙ
අතීතමද්ධා අපරාධිතං මයා,
ආචික්ඛ මෙ නාරද සුද්ධිමග්ගං
යථා අහං නො නිරයෙ පතෙය්‍යන්ති.

තත්ථ **භයසානුතප්පාමීති** අත්තනා කතස්ස පාපකම්මස්ස භයෙන **අනුතප්පාමි. මහාච මෙ භයන්ති** මහන්තඤ්ච මෙ නිරයභයං උප්පන්නං. **දීපංවොඝෙති** දීපංව ඔඝෙ. ඉදං වුත්තං හොති– ආදිත්තෙ කායෙ වාරි මජ්ඣං විය භින්නනාවානං ඔඝෙවා අණ්ණවෙවා පතිට්ඨං අලභමානානං දීපං විය අන්ධකාරගතානං පජ්ජොතො වියච ත්වං නො ඉසෙ සරණං. **අතීතමද්ධා අපරාධිතං මයාති** එකංසෙනෙව මයා අතීතකම්මං අපරාධිතං විරාධිතං කුසලං අතික්කමිත්වා අකුසලමෙව කතන්ති.

අථස්ස මහාසත්තො සුද්ධිමග්ගං ආචික්ඛිතුං සම්මා පටිපන්න පොරාණකරාජානො උදාහරණවසෙන දස්සෙන්තො ආහ.

යථා අහු ධතරට්ඨො
වෙස්සාමිත්තො අට්ඨකො යාමතග්ගී,
උසින්නරෙචාපි සිවීච රාජා
පරිචාරකා සමණබ්‍රාහ්මණානං.

එතෙචඤ්ඤෙච රාජානො යෙ සක්කවිසයං ගතා,
අධම්මං පරිවජ්ජෙත්වා ධම්මං චර මහීපති.

අන්නහත්ථා ච තෙ ව්‍යම්හෙ ඝොසයන්තු පුරෙ තව,
කො ඡාතො කො ච තසිතො කො මාලං කො විලෙපනං;
නානාරත්තානං වත්ථානං කො නග්ගො පරිදහෙස්සති.

කො පන්ථෙ ඡත්තමාදෙති පාදුකාච මුදූ සුභා,
ඉති සායඤ්ච පාතොච ඝොසයන්තු පුරෙ තව.

ජිණ්ණං පොසං ගවාස්සඤ්ච මාස්සු යුඤ්ජ යථා පුරෙ,
පරිහාරඤ්ච දජ්ජාසි අධිකාරකතො බලීති.

තත්ථ **එතෙචාති** යථා එතෙව ධතරට්ඨො වෙස්සාමිත්තො අට්ඨකො යාමතග්ගි උසින්නරෙ සිවීති ඡ රාජානො අඤ්ඤෙච ධම්මං චරිත්වා සක්කවිසයං ගතා එවං ත්වම්පි අධම්මං පරිවජ්ජෙත්වා ධම්මං

වර. **කොජානොති** මහාරජ තව ව්‍යමෙහ ච පුරෙව රාජනිවෙසනෙව නගරෙව අනනගතා පුරිසා කොඡානො කොතසිතොති තෙසං දූතූ කාමතාය සොසෙනතු. **කොමාල**නති කොමාලං ඉච්ඡති. කොවිලෙපනං ඉච්ඡති. නානාරතනානං වත්ථානං යං යං ඉච්ඡති, තං තං **කොනගෙගා පරිදහෙසසතීති** සොසෙනතු. **කොපනෙඡජනනමාදෙතීති** කො පනේඡනනං ධාරයිසසති. **පාදුකාවාති** උපානනාව මුදූ සුභා කො ඉච්ඡතීති. **ජිණ්ණංපොසන**නති යො තෙ උපට්ඨාකෙසු අමච්චාවා අඤ්ඤවා පුබ්බෙ කතුපකාරෙ ජරාජිණ්ණකාලෙ යථාපොරාණං කම්මං කාතුං න සක්කොන්ති යෙපි තෙ ගවාස්සාදයො **ජිණ්ණ**තාය කම්මං කාතුං න සක්කොනති තෙසු එකමපි පුබ්බෙ විය කම්මෙසු මා යොජයි ජිණ්ණ කාලසම්ංහි තෙ නානි කම්මානි කාතුං න සක්කොනතීති. **පරිහාරඤ්චාති** ඉධ පරිවාරො පරිහාරොති වුත්තො. ඉදං වුත්තං හොති- යොච තෙ බලි හුත්වා අධිකාරකතොව පුබ්බෙ කතුපකාරෙ තස්ස ජරාජිණ්ණකාලෙ යථා පොරාණං පරිවාරං දදෙය්‍යාසි අසප්පුරිසාහි අත්තනො උපකාර කානං උපකාරං කාතුං සමත්ථකාලෙයෙව සම්මානං කරොනති. අසමත්ථ කාලෙ න ඔලොකෙනති. සප්පුරිසා අසමත්ථකාලෙපි තෙසං තථෙව සක්කාරං කාරෙනති. තසමා ත්වම්පි එවං කරෙය්‍යාසීති.

ඉති මහාසත්තො රඤ්ඤො දූතකථඤ්ච සීලකථඤ්ච කථෙත්වා ඉදානි යසමා අයං රාජා අත්තනො අත්තභාවෙ රථෙන උපමෙත්වා වණ්ණියමානෙ තුස්සති තසමාස්ස සබ්බකාමදුහරථොපමාය ධම්මං දෙසෙනෙතා ආහ.

> කායො තෙ රථසඤ්ඤාතො මනොසාරථිකො ලහු,
> අවිහිංසාසාරිතකෙඛා සංවිභාගපටිච්ඡදෙ.
>
> පාදසංයමනෙමියො හත්ථසඤ්ඤමපක්ඛරො,
> කුච්ඡිසඤ්ඤමතබ්භනෙතා වාචාසඤ්ඤමකූජනො.
>
> සච්චවාක්‍යසමත්තඞ්ගො අපෙසුඤ්ඤසුසඤ්ඤතො,
> ගිරාසඛිලනෙලඞ්ගො මිතභාණිසිලෙසිතො.
>
> සද්ධාලොභසුසඞ්ඛාරො නිවාතඤ්ජලිකුබ්බරො,
> අත්ථද්ධතානතීසාඛො සීලසංවරනන්ධනො.
>
> අක්කොධනමනුගඝාති ධම්මපණ්ඩරඡත්තකො,
> බාහුසච්චමපාලම්බො ඨිතචිත්තමුපාධියො.
>
> කාලඤ්ඤුතාචිත්තසාරො වෙසාරජ්ජතිදණ්ඩකො,
> නිවාතවුත්ති යොත්තකො අනතිමානයුගො ලහු.
>
> අලීනචිත්තසන්ථාරො වුද්ධිසෙවීරජොහතො,
> සතිපතොදො ධීරස්ස ධිති යොගොච රස්මියො.

මනොදන්තපථනෙති සමදන්තෙහි වාහිහි,
ඉච්ඡා ලොභොච කුම්මග්ගො උජුමග්ගොච සඤ්ඤමො.

රූපෙ සද්දෙ රසෙ ගන්ධෙ වාහනස්ස පධාවතො,
පඤ්ඤා ආකොටනී රාජ තත්ථ අත්තාව සාරථි.

සචෙ එතෙන යානෙන සමචරියාදළ්හාධිති,
සබ්බකාමදුහො රාජ න ජාතු නිරයං වජෙති.

තත්ථ **රථසඤ්ඤුතොති** මහාරාජ තව කායො රථොති සඤ්ඤුතො හොතු. **මනො සාරථිකොති** මනසඞ්ඛාතෙන කුසලචිත්තෙන සාරථිනා සමන්නාගතො. **ලහූති** විගතථිනමිද්ධතාය සල්ලහුකො. **අවිහිංසාසාරිතක්ඛොති** අවිහිංසාමයෙන සාරිතෙන සුපරිනිට්ඨිතෙන අක්ඛෙන සමන්නාගතො. **සංවිභාගපටිච්ඡදොති** දානසංවිභාගමයෙන පටිච්ඡදෙන සමන්නාගතො. **පාදසඤ්ඤමනෙමියොති** පාදසඤ්ඤමමයාය නෙමියා සමන්නාගතො. **හත්ථසඤ්ඤමපක්ඛරොති** හත්ථසඤ්ඤමමයෙන පක්ඛරෙන සමන්නාගතො. **කුච්ඡිසඤ්ඤමනබ්භඤ්ජනොති** කුච්ඡිසඤ්ඤම සඞ්ඛාතෙන මිතභොජනමයෙන තෙලෙන අබ්භඤ්ජිතො. **වාචාසඤ්ඤමකූජනොති** වාචාසංයමෙන අකූජනො. **සච්චවාක්‍යසමත්තඞ්ගොති** සච්චවාක්‍යෙන පරිපුණ්ණඅඞ්ගො අඛණ්ඩරථඞ්ගො. **අපෙසුඤ්ඤසුසඤ්ඤතොති** අපෙසුඤ්ඤෙන සුට්ඨුසඤ්ඤතො සුඵස්සිතො. **ගිරාසඛිලනෙලඞ්ගොති** සඛිලාය සණ්හවාචාය නිද්දොසඞ්ගො. මට්ඨරථඞ්ගො. **මිතභාණිසිලෙසිතොති** මිතභාණසඞ්ඛාතෙන සිලෙසෙන සුට්ඨු සම්බද්ධො. **සද්ධාලොභසුසඞ්ඛාරොති.** කම්මඵල සද්දහන සද්ධාමයෙනච අලොභමයෙනච සුන්දරෙන අලඞ්කාරෙන සමන්නාගතො. **නිවාතඤ්ජලිකුබ්බරොති** සීලවන්තානං නිවාතවුත්තිමයෙනචෙව අඤ්ජලිකම්මමයෙනච කුබ්බරෙන සමන්නාගතො. **අත්ථද්ධතානතීසාඛොති** සඛිල සම්මොදනභාවසඞ්ඛාතාය අත්ථද්ධතාය ආනතීසො ඔනතීසොති අත්ථො. **සීලසංවරනද්ධනොති** අඛණ්ඩපඤ්චසීලචක්ඛුන්ද්‍රියාදි සංවරසඞ්ඛාතාය නද්ධරජ්ජුයා සමන්නාගතො. **අක්කොධනමනුග්ඝාතීති** අක්කොධනභාවසඞ්ඛාතෙන අනුග්ඝාතෙන සමන්නාගතො. **ධම්මපණ්ඩරඡත්තකොති** දසකුසලකම්මපථසඞ්ඛාතෙන පණ්ඩරඡත්තෙන සමන්නාගතො. **බාහුසච්චමපාලම්බොති** අත්ථසන්නිස්සිත බහුස්සුතභාවමයෙන අපාලම්බෙන සමන්නාගතො. **ඨිතචිත්තමුපාධියොති** ලොකධම්මෙහි අවිකම්පනභාවෙන සුට්ඨුඨිතඑකග්ගභාවචිත්ත සඞ්ඛාතෙන උපධිනා උත්තරත්ථරණෙන වා රාජාසනෙන වා සමන්නාගතො. **කාලඤ්ඤුතාචිත්තසාරොති** අයං දානස්ස දානකාලො අයං සීලස්ස රක්ඛණකාලොති එවං කාලඤ්ඤුතාසඞ්ඛාතෙන කාලං ජානිත්වා කතෙන චිත්තෙන කුසලචිත්තෙන සාරෙන මන්නාගතො. ඉදං වුත්තං හොති- යථා මහාරාජ රථස්ස නාම ආණිං ආදිං කත්වා සබ්බසම්භාරජාතං පරිසුද්ධං සාරමයංවා ඉච්ඡිතබ්බං එවංහි සො පිරෙ

අද්ධානක්ඛමො හොති, එවං තවපි කායරථො කාලං ජානිත්වා කතෙන චිත්තෙන පරිසුද්ධෙන දානාදිකුසලසාරෙන සමන්නාගතො හොතු. **වෙසාරජ්ජතිදණ්ඩකො**ති පරිසමජ්ඣෙ කථෙන්තස්ස විසාරදභාවසඞ්ඛාතෙන තිදණ්ඩෙන සමන්නාගතො. **නිවාතවුත්තියොත්තකො**ති ඔවාදෙ වත්තනභාවසඞ්ඛාතෙන මුදුනා ධුරයොත්තෙන සමන්නාගතො මුදුනාහි ධුරයොත්තෙන බද්ධරථං සින්ධවා සුඛං වහන්ති. එවං තවාපි කායරථො පණ්ඩිතානං ඔවාදවත්තිතාය බද්ධො සුඛං යාතූති අත්ථො. **අනතිමානයුගොලහූ**ති අනතිමානසඞ්ඛාතෙන ලහුකෙන යුගෙන සමන්නාගතො. **අලීනචිත්තසන්ථාරො**ති යථා රථො නාම දන්තමයෙන උළාරෙන සන්ථාරෙන සොභති එවං තව කායරථොපි අලීනඅසඞ්කුටිතචිත්තසන්ථාරො හොතු. **වද්ධසෙවීරජොහතො**ති යථා රථො නාම විසමෙන රජුට්ඨානමග්ගෙන ගච්ඡන්තො රජොකිණ්ණො න සොභති සමෙන විරජෙන මග්ගෙන ගච්ඡන්තො සොභති. එවං තව කායරථොපි පඤ්ඤවුද්ධසෙවිතාය සමතලං උජුමග්ගං පටිපජ්ජිත්වා හතරජො හොතු. **සතිපතොදොධීරස්සා**ති ධීරස්ස පණ්ඩිතස්ස තව තස්මිං රථෙ සුප්පතිට්ඨිතා සති පතොදො හොතු. **ධිති යොගො ච රස්මියො**ති අබ්බොච්ඡින්නවීරියසඞ්ඛාතා ධිති හිතපටිපත්තියං යුඤ්ජනභාවසඞ්ඛාතො යොගො ච තව තස්මිං රථෙ සුසණ්ඨිතා විරා රස්මියො හොන්තු. **මනොදන්තංපථංනෙති සමදන්තෙහිවාහිහී**ති යථානාම රථො විසමදන්තෙහි සින්ධවෙහි උප්පථං භජති සමදන්තෙහි සමසික්ඛිතෙහි යුත්තො උජුපථමෙව අන්වෙති එවං මනොපි දන්තං නිබ්බිසෙවනං කුම්මග්ගං පහාය උජුමග්ගං ගණ්හාති තස්මා සුදන්තං ආචාරසම්පන්නං චිත්තං තව කායරථස්ස සින්ධවකිච්චං සාධෙතු. **ඉච්ඡා ලොභො**ති තත්ථ අප්පත්තෙසු වත්ථූසු ඉච්ඡා පත්තෙසු ලොභොති අයං ඉච්ඡාච ලොභොච කුම්මග්ගො නාම කුටිලො **අනුජ්ජුමග්ගො** අපායමෙව නෙති දසකුසලකම්මපථවසෙන පන අට්ඨඞ්ගිකමග්ගවසෙන වා පවත්තො සීලසංයමො උජුමග්ගො නාම සො තෙ කායරථස්ස මග්ගො හොතු. **රූපෙ**ති එතෙසු මනාපියෙසු රූපාදීසු කාමගුණෙසු නිමිත්තං ගහෙත්වා ධාවන්තස්ස තව කායරථස්ස උප්පථපටිපන්නස්ස රාජරථස්ස සින්ධවෙ ආකොටෙත්වා නිවාරණපතොදලට්ඨි විය පඤ්ඤා ආකොටනී හොතු. සා හි තං උප්පථගමනතො නිවාරෙත්වා උජුං සුචරිතමග්ගං ආරොපෙස්සති. **තත්ථ අත්තාවා**ති තස්මිං පන තෙ කායරථෙ අඤ්ඤො සාරථිනාම නත්ථි තව අත්තාව සාරථි හොතු. **සචෙ එතෙන යානෙනා**ති මහාරාජ යස්සෙතං එවරූපං යානං **සචෙ එතෙන යානෙන සමචරියාදළ්හාධිතී**ති යස්ස සමචරියා ච ධිතිච දළ්හා හොති විරා සො එතෙන යානෙන යස්මා එස රථො සබ්බකාමදුහො රාජ යථා පත්ථිතෙ සබ්බකාමෙ දෙති තස්මා **න ජාතු නිරයං වජෙ**ති එකංසෙනෙතං ධාරෙහි **එවරූපෙන යානෙන නිරයං නගච්ඡසී**ති.

ඉතිඛො මහාරාජ යං මං අවච ආචික්ඛ මෙ නාරද සුගතිමග්ගං යථා අහං නො නිරයෙ පතෙය්‍යන්ති අයන්තෙ සො මයා අනෙක පරියායෙන අක්ඛාතොති.

එවමස්ස ධම්මං දෙසෙත්වා මිච්ඡාදිට්ඨිං හාරෙත්වා සීලෙ පතිට්ඨාපෙත්වා ඉතො පට්ඨාය පාපමිත්තෙ පහාය කල්‍යාණමිත්තෙ උපසඞ්කම නිච්චං අප්පමත්තා හොහීති තං ඔවදිත්වා රුජධීතු ගුණෙ වණ්ණෙත්වා රාජපරිසාය ච රාජොරොධානඤ්ච ඔවාදං දත්වා මහන්තෙනානුභාවෙන තෙසං පස්සන්තානඤ්ඤෙව බ්‍රහ්මලොකං ගතො.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි මයා දිට්ඨිජාලං භින්දිත්වා උරුවෙලකස්සපො දමිතොයෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙන්තො ඔසානෙ ඉමා ගාථා අභාසි.

අලාතො දෙවදත්තොසි සුනාමො ආසි භද්දජි,
විජයො සාරිපුත්තොසි මොග්ගල්ලානොසි බීජකො.

සුනක්ඛත්තො ලිච්ඡවිපුත්තො ගුණො ආසි අචෙලකො,
ආනන්දො ච රුජා ආසි යා රාජානං පසාදයි.

උරුවෙලකස්සපො රාජා පාපදිට්ඨි තදා අහු,
මහාබ්‍රහ්මා බොධිසත්තො එවං ධාරෙථ ජාතකන්ති.

මහානාරද කස්සපජාතකං.

---

22. 8.

පණ්ඩුකිසියාසිදුබ්බලාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො පඤ්ඤා පාරමිං ආරබ්භ කථෙසි.

එකදිවසං හි භික්ඛූ ධම්මසභායං කථං සමුට්ඨාපෙසුං ආවුසො සත්ථා මහාපඤ්ඤො පුථුපඤ්ඤො හාසුපඤ්ඤො ජවනපඤ්ඤො තික්ඛපඤ්ඤො නිබ්බෙධිකපඤ්ඤො පරවාදප්පමද්දනො අත්තනො පඤ්ඤානුභාවෙන ඛත්තියපණ්ඩිතාදීහි අභිසඞ්ඛතෙ සුඛුමපඤ්හෙ භින්දිත්වා නිබ්බිසෙවනෙ කත්වා සරණෙසුචෙව සීලෙසුච පතිට්ඨාපෙත්වා අමතගාමිමග්ගං පටිපාදෙතීති. සත්ථා ආගන්ත්වා කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න අච්ඡරියං භික්ඛවෙ යං තථාගතො පරමාභිසම්බොධිප්පත්තො පරප්පවාදෙ භින්දිත්වා ඛත්තියාදයො විනෙය්‍ය පුරිමභවස්මිංහි බොධිඤාණං පරියෙසන්තොපි තථාගතො පඤ්ඤවා පරප්පවාදමද්දනොයෙව තථාහි

අහං විධුරකුමාරකාලෙ සට්ඨියොජනුබ්බෙධෙ කාළපබ්බතමුද්ධනි පුණ්ණකං නාම යක්ඛසෙනාපතිං ඤාණබලෙනෙව දමෙත්වා නිබ්බිසෙවනං කත්වා අත්තනො ජීවිතදානං දාපෙසින්ති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ කුරුරට්ඨෙ ඉන්දපත්තනගරෙ ධනඤ්ජයකොරබ්‍යො රජ්ජං කාරෙසි. විධුරපණ්ඩිතො නාම අමච්චො තස්ස අත්ථධම්මානුසාසකො අහොසි. සො මධුරකථො මහාධම්මකථිකො සකලජම්බුදීපෙ රාජානො හත්ථිකන්තවීණාසරෙ පලුද්ධහත්ථිනො විය අත්තනො මධුරධම්මදෙසනාය පලොභෙත්වා තෙසං සකරජ්ජානි ගන්තුං අදදමානො බුද්ධලීළාය මහාජනස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො මහන්තෙන යසෙන තස්මිං නගරෙ පටිවසි.

බාරාණසියම්පි ඛො ගිහිසහායකා චත්තාරො බ්‍රාහ්මණමහාසාලා කාමෙසු ආදීනවං දිස්වා හිමවන්තං පවිසිත්වා ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා අභිඤ්ඤාච සමාපත්තියොච නිබ්බත්තෙත්වා වනමූලඵලාහාරා තත්ථෙව චිරං වසිත්වා ලොණම්බිලසෙවනත්ථාය චාරිකං චරමානා අඞ්ගරට්ඨෙ කාළචම්පානගරං පත්වා රාජුය්‍යානෙ වසිත්වා පුන දිවසෙ නගරං භික්ඛාය පවිසිංසු.

තත්ථ චත්තාරො සහායකා කුටුම්බිකා තෙසං ඉරියාපථෙ පසීදිත්වා භික්ඛාභාජනං ගහෙත්වා එකෙකං අත්තනො නිවෙසනෙ පණීතෙනාහාරෙන පරිවිසෙත්වා පටිඤ්ඤං ගහෙත්වා උය්‍යානෙ එව වාසෙසුං. චත්තාරො තාපසා චතුන්නම්පි කුටුම්බිකානං ගෙහෙ භුඤ්ජිත්වා දිවාවිහාරත්ථාය එකො තාවතිංසභවනං ගච්ඡති. එකො නාගභවනං එකො සුපණ්ණභවනං එකො කොරබ්‍යස්ස රඤ්ඤො මිගාචිරුය්‍යානං.

තෙසු යො දෙවලොකං ගන්ත්වා දිවාවිහාරං කරොති සො සක්කස්ස යසං ඔලොකෙත්වා අත්තනො උපට්ඨාකස්ස තමෙව වණ්ණෙති. යො නාගභවනං ගන්ත්වා දිවාවිහාරං කරොති සො නාගරාජස්ස සම්පත්තිං ඔලොකෙත්වා අත්තනො උපට්ඨාකස්ස තමෙව වණ්ණෙති. යො සුපණ්ණභවනං ගන්ත්වා දිවාවිහාරං කරොති සො සුපණ්ණරාජස්ස විභූතිං ඔලොකෙත්වා අත්තනො උපට්ඨාකස්ස තමෙව වණ්ණෙති. යො කොරබ්‍යස්ස උය්‍යානෙ දිවාවිහාරං කරොති සො ධනඤ්ජයරඤ්ඤො සිරිසොභග්ගං ඔලොකෙත්වා අත්තනො උපට්ඨාකස්ස තමෙව වණ්ණෙති. තෙ චත්තාරොපි ජනා තං තං දෙවට්ඨානං පත්ථෙත්වා දානාදීනි පුඤ්ඤානි කත්වා ආයුපරියොසානෙ එකො සක්කො හුත්වා නිබ්බත්ති. එකො සපුත්තදාරො නාගභවනෙ නිබ්බත්ති. එකො සිම්බලිදහවිමානෙ සුපණ්ණරාජා හුත්වා නිබ්බත්ති. එකො ධනඤ්ජයරඤ්ඤො අග්ගමහෙසියා කුච්ඡිම්හි නිබ්බත්ති. තෙපි තාපසා බ්‍රහ්මලොකෙ නිබ්බත්තිංසු.

කොරබ්‍යකුමාරො වුද්ධිමන්වාය පිතු අච්චයෙන රජ්ජෙ පතිට්ඨහිත්වා ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙසි. ජූතවිත්තකො පන අහොසි සො

විධුරපණ්ඩිතස්ස ඔවාදෙ ඨත්වා දානං දෙති සීලං රක්ඛති උපොසථං උපවසති. සො එකදිවසං සමාදින්නුපොසථො විවෙකමනුබ්‍රූහිස්සාමීති උය්‍යානං ගන්ත්වා මනුඤ්ඤට්ඨානෙ නිසීදිත්වා සමණධම්මං අකාසි. සක්කොපි සමාදින්නුපොසථො දෙවලොකෙ පලිබොධො හොතීති මනුස්සලොකෙ තදෙව උය්‍යානං ගන්ත්වා මනුඤ්ඤට්ඨානෙ නිසීදිත්වා සමණධම්මං අකාසි. වරුණො නාගරාජාපි සමාදින්නුපොසථො නාගභවනෙ පලිබොධොති තත්ථෙව ගන්ත්වා එකස්මිං මනුඤ්ඤට්ඨානෙ නිසීදිත්වා සමණධම්මං අකාසි. සුපණ්ණරාජාපි සමාදින්නුපොසථො සුපණ්ණභවනෙ පලිබොධොති තත්ථෙව ගන්ත්වා එකස්මිං ඨානෙ නිසීදිත්වා සමණධම්මං අකාසි.

තෙ චත්තාරොපි සායණ්හසමයෙ සකට්ඨානෙහි නික්ඛමිත්වා මඞ්ගලපොක්ඛරණීතීරෙ සමාගතා අඤ්ඤමඤ්ඤං ඔලොකෙත්වා පුබ්බසිනෙහවසෙන සමග්ගා සම්මොදමානා හුත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං මෙත්තිං පච්චුපට්ඨපෙත්වා මධුරපටිසන්ථාරං කත්වා සක්කො මඞ්ගලසිලාපට්ටෙ නිසීදි. ඉතරෙ අත්තනො යුත්තං ඔකාසං ඤත්වා නිසීදිංසු. අථ තෙ සක්කො ආහ මයං චත්තාරොපි රාජානොව අම්හෙසු පන කස්ස සීලං මහන්තන්ති. අථ නං වරුණො නාගරාජා ආහ තුම්හාකං තිණ්ණං ජනානං සීලතො මය්හං සීලං මහන්තන්ති. කිමෙත්ථ කාරණන්ති. අයං තාව සුපණ්ණරාජා අම්හාකං ජාතානම්පි අජාතානම්පි පච්චාමිත්තො අහං එවරූපං අම්හාකං ජීවිතක්ඛයකරං පච්චාමිත්තං දිස්වාපි කොධං න කරොමි. ඉමිනා කාරණෙන මම සීලං මහන්තන්ති වත්වා-

යො කොපනෙය්‍යෙ න කරොති කොපං
න කුජ්ඣති සප්පුරිසො කදාචි,
කුද්ධොපි සො නාවිකරොති කොපං
තං වෙ නරං සමණං ආහු ලොකෙති.

ඉමං දසකනිපාතෙ චතුපොසථජාතකස්ස පඨමං ගාථමාහ.

තත්ථ **යොති** ඛත්තියාදිසු යො කොචි. **කොපනෙය්‍යෙති** කුජ්ඣිතබ්බයුත්තකෙ පුග්ගලෙ ඛන්තිවාදී තාපසො විය කොපං නකරොති. **කදාචීති** යොච කිස්මිචි කාලෙ න කුජ්ඣතෙව. **කුද්ධොපීති** සචෙපි පන සො සප්පුරිසො කුජ්ඣති අථ කුද්ධොපි තං කොපං **නාවිකරොති** චූළබොධිතාපසො විය. **තං වෙ නරන්ති** මහාරාජා තං පුරිසං සමිතපාපතාය ලොකෙ පණ්ඩිතා **සමණන්ති** කථෙන්ති.

ඉමෙ පන ගුණා මයි සන්ති තස්මා මමෙව සීලං මහන්තන්ති. තං සුත්වා සුපණ්ණරාජා අයං නාගො මම අග්ගභක්ඛො යස්මා පනාහං එවරූපං අග්ගභක්ඛං දිස්වාපි ඛුදං අධිවාසෙත්වා ආහාරහෙතු පාපං න කරොමි තස්මා මම සීලං මහන්තන්ති වත්වා-

ඌනූදරො යො සහතෙ ජිඝච්ඡං
දන්තො තපස්සී මිතපාණභොජනො,
ආහාරහෙතු න කරොති පාපං
තං වෙ නරං සමණං ආහු ලොකෙති.

ඉමං ගාථමාහ.

තත්‍ථ **දන්තොති** ඉන්‍ද්‍රියදමනෙන සමන්නාගතො. **තපස්සීති** තපනිස්සිතකො. **ආහාරහෙතූති** අතිජිඝච්ඡිතොපි යො ලාමකං කම්මං න කරොති ධම්මසෙනාපතිසාරිපුත්තත්‍ථෙරො විය අහං පන අජ්ජ ආහාරහෙතු පාපකම්මං න කරොමි තස්මා මම සීලං මහන්තන්ති.

තතො සක්කො දෙවරාජා අහං නානප්පකාරං සුඛපදට්ඨානං දෙව ලොකසම්පත්තිං පහාය සීලං රක්ඛණත්‍ථාය මනුස්සලොකං ආගතො තස්මා මම සීලං මහන්තන්ති වත්‍වා–

ඛිඩ්ඩං රතිං විප්පජහෙත්‍වා සබ්බං
නචාලිකං භාසති කිඤ්චි ලොකෙ,
විභූසනට්ඨානා විරතො මෙථුනස්මා
තං වෙ නරං සමණං ආහු ලොකෙති.

ඉමං ගාථමාහ.

තත්‍ථ **ඛිඩ්ඩන්ති** කායිකවාචසිකං කීළං. **රතින්ති** දිබ්බකාමගුණ රතිං. **කිඤ්චීති** අප්පමත්තකම්පි. **විභූසනට්ඨානාති** මංසවිභූසා ඡවි විභූසාති වෙ විභූසා. තත්‍ථ අජ්ඣොහරණීයාහාරො මංසවිභූසා නාම මාලාගන්‍ධාදීනි ඡවිවිභූසානාම යෙන අකුසලචිත්තෙන සා කරීයති තං තස්ස ඨානං තතො පටිවිරතො මෙථුනසෙවනතොච යො පටිවිරතො. **තංවෙනරංසමණංආහුලොකෙති** අහං අජ්ජ දෙවරජ්ජං පහාය ඉධා ගන්ත්‍වා සමණධම්මං කරොමි. තස්මා මම සීලං මහන්තන්ති. එවං සක්කොපි අත්තනො සීලමෙව වණ්ණෙසි.

තං සුත්‍වා ධනඤ්ජයරාජා අහං අජ්ජ මහන්තං පරිග්ගහං සොළස සහස්සනාටකිත්‍ථිපරිපුණ්ණං අන්තෙපුරං වජ්ජිත්‍වා උය්‍යානෙ සමණධම්මං කරොමි. තස්මා මම සීලං මහන්තන්ති වත්‍වා–

පරිග්ගහං ලොභධම්මඤ්ච සබ්බං
යෙ වෙ පරිඤ්ඤාය පරිච්චජන්ති,
දන්තං ඨිතත්තං අමමං නිරාසං
තං වෙ නරං සමණං ආහු ලොකෙති.

ඉමං ගාථමාහ.

තත්‍ථ **පරිග්ගහන්ති** නානප්පකාරකං වත්‍ථුකාමං. **ලොභධම්මන්ති** තස්මිං උප්පජ්ජනකතණ්හං. **පරිඤ්ඤායාති** ඤාතපරිඤ්ඤා තීරණපරිඤ්ඤා

පහානපරිඤ්ඤාති ඉමාහි තීහි පරිඤ්ඤාහි පරිජානිත්වා. තත්ථ ඛන්ධාදීනං සභාවජානනං ඤාතපරිඤ්ඤා. තෙසු අගුණං උපධාරෙත්වා තීරණං තීරණපරිඤ්ඤා. තෙසු දොසං දිස්වා ඡන්දරාගස්ස අපකඩ්ඪනං පහානපරිඤ්ඤා. යෙ ඉමාහි තීහි පරිඤ්ඤාහි පරිජානිත්වා වත්ථුකාමකිලෙසකාමෙ **පරිවජ්ජෙන්ති** ඡඩ්ඩෙත්වා ගච්ඡන්ති. **දන්තා**ති නිබ්බිසෙවනං. **සීතභූතා**ති මිච්ඡාවිතක්කාභාවෙන සීතසභාවං. **අමමා**ති මමායනතණ්හාරහිතං. **නිරාසා**ති පුත්තදාරාදීසු නිරාසං. **තං වෙ**ති තං එවරූපං පුග්ගලං සමණොති වදන්ති.

ඉති තෙ සබ්බෙපි අත්තනො සීලමෙව මහන්තන්ති වණ්ණෙත්වා ධනඤ්ජයං පුච්ඡිංසු මහාරාජ අත්ථි පන කොචි තුම්හාකං සන්තිකෙ පණ්ඩිතො යො නො ඉමං කඞ්ඛං විනොදෙය්‍යාති. ආම මහාරාජානො මම අත්ථධම්මානුසාසකො අසමධුරො විධුරපණ්ඩිතො නාම අත්ථි සො නො කඞ්ඛං විනොදෙස්සති තස්ස සන්තිකං ගච්ඡාමාති. තෙ සාධූති සම්පටිච්ඡිංසු. අථ සබ්බෙපි උය්‍යානා නික්ඛමිත්වා ධම්මසභං ගන්ත්වා අලඞ්කාරාපෙත්වා බොධිසත්තං පල්ලඞ්කවරමජ්ඣෙ නිසීදාපෙත්වා පටිසන්ථාරං කත්වා එකමන්තං නිසින්නා පණ්ඩිත අම්හාකං කඞ්ඛා උප්පන්නා තං නො විනොදෙහීති වත්වා—

පුච්ඡාම කත්තාරං අනොමපඤ්ඤං
ගාථාසු නො විග්ගහො අත්ථි ජාතො,
ඡින්දජ්ජ කඞ්ඛං විචිකිච්ඡිතානි
තයජ්ජ කඞ්ඛං විතරෙමු සබ්බෙති.

ඉමං ගාථමාහංසු.

තත්ථ **කත්තාර**න්ති කත්තබ්බයුත්තකානං කාරකං. **අත්ථිජාතො**ති එකො සීලවිග්ගහො සීලවිවාදො උප්පන්නො අත්ථි. **ඡින්දජ්ජා**ති අම්හාකං කඞ්ඛං තානිච විචිකිච්ඡිතානි වජිරෙන සිනෙරුං පහරන්තො විය අජ්ජ ඡින්ද. **විතරෙමූ**ති විතරෙය්‍යාම නිත්ථරෙය්‍යාම.

පණ්ඩිතො තෙසං කථං සුත්වා මහාරාජා තුම්හාකං සීලං නිස්සාය උප්පන්නවිවාදගාථානං කථං සුකථිතදුක්කථිතං ජානිස්සාමීති වත්වා—

යෙ පණ්ඩිතා අත්ථදසා භවන්ති
භාසන්ති තෙ යොනිසො තත්ථ කාලෙ,
කථන්නු ගාථානං අභාසිතානං
අත්ථං නයෙය්‍යුං කුසලා ජනින්දාති.

ඉමං ගාථමාහ.

තත්ථ **අත්ථදසා**ති අත්ථදස්සනසමත්ථා. **තත්ථ කාලෙ**ති තස්මිං විග්ගහෙ ආරොචිතෙ යුත්තප්පයුත්තකාලෙ පණ්ඩිතා තමත්ථං ආචික්ඛන්තා

යොනිසො භාසන්ති. **අත්ථං නයෙයයුං කුසලාති** කුසලා ඡෙකාපි සමානා අභාසිතානං ගාථානං කථංනු **අත්ථං සුණෙන නයෙයයුං. ජනින්දාති** රජානො ආලපති තසමා ඉදං තාව මෙ වදෙථ.

කථං හවෙ භාසති නාගරාජා
කථං පන ගරුළො වෙනතෙයෙයා,
ගන්ධබ්බරාජා පන කිං වදෙති
කථං පන කුරූනං රජසෙට්ඨොති.

තත්ථ **ගන්ධබ්බරාජාති** සක්කං සන්ධායාහ.
අථසස තෙ ඉමං ගාථමාහංසු.

ඛන්තිං හවෙ භාසති නාගරාජා
අප්පාහාරං ගරුළො වෙනතෙයෙයා,
ගන්ධබ්බරාජා රතිවිප්පහානං
අකිඤ්චනං කුරූනං රජසෙට්ඨොති.

තසසත්ථො- පණ්ඩිත නාගරාජා තාව කොපනෙය්‍යෙපි පුග්ගලෙ අකුප්පනසඞ්ඛාතං අධිවාසනඛන්තිං වණ්ණෙති ගරුළො අප්පාහාරතා සඞ්ඛාතං ආහාරහෙතු පාපසස අකරණං සකෙකා පඤ්චකාමගුණරතීනං පහානං කුරුරාජා නිප්පළිබොධභාවං වණ්ණෙතීති.

තෙසං කථං සුත්වා මහාසත්තො ඉමං ගාථමාහ.

සබ්බානි එතානි සුභාසිතානි
න හෙත්ථ දුබ්භාසිතමත්ථි කිඤ්චි,
යසමිඤ්ච එතානි පතිට්ඨිතානි
අරාව නාභ්‍යා සුසමොහිතානි
චතුබ්භි ධම්මෙහි සමඞ්ගිභූතං
තං වෙ නරං සමණං ආහු ලොකෙති.

තත්ථ **එතානීති** එතානි චත්තාරි ගුණජාතානි යසමිං පුග්ගලෙ සකටනාභියං සුට්ඨු සමොහිතානි අරාවිය පතිට්ඨිතානි චතුහිපෙතෙහි ධම්මෙහි සමන්නාගතං පුග්ගලං පණ්ඩිතා සමණං ආහු ලොකෙ.

එවං මහාසත්තො චතුන්නම්පි සීලං එකසමමෙව අකාසි. තං සුත්වා චත්තාරොපි ජනා තසස තුට්ඨා ථුතිං කරොන්තා ඉමං ගාථමාහංසු.

තුවන්නු සෙට්ඨො ත්වමනුත්තරොසි
ත්වං ධම්මගූ ධම්මවිදූ සුමෙධො
පඤ්ඤාය පඤ්හං සමධිගන්ත්වා;
අච්ඡෙච්ඡි ධීරො විචිකිච්ඡිතානි
අච්ඡෙච්ඡි සඞ්ඛං විචිකිච්ඡිතානි
චුන්දො යථා නාගදන්තං ඛරෙනාති.

තත්ථ ධම්මගුත්තනරෙසීති ත්වං අනුත්තරෙසි නත්ථි තයා උත්තරි තරෙ නාම. **ධම්මගුත්ති** ධම්මස්ස ගොපකොචෙව ධම්මඤ්ඤූ ච. **ධම්මවිදූති** පාකටධම්මො. **සුමෙධොති** සුන්දරපඤ්ඤො. **පඤ්ඤායාති** අත්තනො පඤ්ඤාය අම්හාකං පඤ්හං සුට්ඨු අධිගණ්හිත්වා ඉදමෙත්ථ කාරණන්ති යථාභූතං ඤත්වා. **අච්ඡෙච්ඡීති** ත්වං ධීරෙ අම්හාකං විචිකිච්ඡිතානිච ඡින්දි එවං ඡින්දන්තොව **අචෙජ්ජි කඩ්ඛං විචිකිච්ඡිතානීති** ඉමං අම්හාකං ආයාචනං සම්පාදෙන්තො අචෙජ්ජි කඞ්ඛං විචිකිච්ඡිතානි. **වුන්දො යථා නාගදන්තං ඛරෙනාති** යථා දන්තකාරො සාකචෙන හත්ථිදන්තං ඡින්දෙය්‍ය එවං ඡින්දීති අත්ථො.

එවං තෙ චත්තාරොපි තස්ස පඤ්හව්‍යාකරණෙන තුට්ඨමානසා අහෙසුං. අථ නං සක්කො දිබ්බදුකූලෙන පූජෙසි. ගරුළො සුවණ්ණමාලාය වරුණො නාගරාජා මණිනා ධනඤ්ජයරාජා ගවසහස්සාදීහීති. තෙ එවමාහංසු.

නීලුප්පලාභං විමලං අනග්ඝං
වත්ථං ඉමං ධූමසමානවණ්ණං,
පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණෙන තුට්ඨො
දදාමි තෙ ධම්මපූජාය ධීර.

සුවණ්ණමාලං සතපත්තඵුල්ලං
සකෙසරං රත්නසහස්සමණ්ඩිතං,
පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණෙන තුට්ඨො
දදාමි තෙ ධම්මපූජාය ධීර.

මණිං අනග්ඝං රුචිරං පභස්සරං
කණ්ඨාවසත්තං මණිභූසිතං මෙ,
පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණෙන තුට්ඨො
දදාමි තෙ ධම්මපූජාය ධීර.

ගවං සහස්සං උසභඤ්ච නාගං
ආජඤ්ඤයුත්තෙච රථෙ දස ඉමෙ,
පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණෙන තුට්ඨො
දදාමි තෙ ගාමවරානි සොළසාති.

සක්කාදයො මහාසත්තං පූජෙත්වා සකට්ඨානමෙව ගමිංසු.

චතුපොසථකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

තෙසු නාගරාජස්ස භරියා විමලාදෙවී නාම. සා තස්ස ගීවාය පිළන්ධනමණිං අපස්සන්තී පුච්ඡි දෙව කහං පන තෙ මණීති. භද්දෙ චන්දබ්‍රාහ්මණපුත්තස්ස විධුරපණ්ඩිතස්ස ධම්මකථං සුත්වා පසන්නචිත්තො අහං තෙන මණිනා තං පූජෙසිං. න කෙවලං අහමෙව.

සක්කොපි තං දිබ්බදුකූලෙන පූජෙසි. සුපණ්ණරාජා සුවණ්ණ මාලාය ධනඤ්ජයරාජා ගවසහස්සාදීහීති. ධම්මකථිකො සො දෙවාති. භද්දෙ කිං වදෙසි ජම්බුදීපතලෙ බුද්ධුප්පාදෙ විය වත්තති. සකල ජම්බුදීපෙ එකසතරාජානො තස්ස මධුරකථාය බජ්ඣිත්වා හත්ථිකන්ත වීණාසරෙ පලුද්ධා මත්තවාරණා විය අත්තනො රජ්ජානි න ගවේසන්ති එවරූපො සො මධුරධම්මකථිකොති. සා විධුරපණ්ඩිතස්ස ගුණකථං සුත්වා තස්ස ධම්මකථං සොතුකාමා හුත්වා චින්තෙසි සචාහං වක්ඛාමි දෙව අහං තස්ස ධම්මකථං සොතුකාමා ඉධෙව තං ආනෙහීති න මෙතං ආනෙස්සති යන්නූනාහං තස්ස මෙ හදයෙ දොහලො උප්පන්නොති ගිලානාලයං කරෙය්‍යන්ති. සා තථා කත්වා පරිචාරිකානං සඤ්ඤං දත්වා නිපජ්ජි. නාගරාජා උපට්ඨානවෙලාය තං අපස්සන්තො කහං විමලාති පරිචාරිකායො පුච්ඡිත්වා ගිලානා දෙවාති වුත්තෙ තස්සා සන්තිකං ගන්ත්වා සයනපස්සෙ නිසීදිත්වා සරීරං ඔමද්දන්තො පඨමං ගාථමාහ.

පණ්ඩු කිසියාසි දුබ්බලා
වණ්ණරූපං න තවෙදිසං පුරෙ,
විමලෙ අක්ඛාහි පුච්ඡිතා
කීදිසී තුය්හං සරීරවෙදනාති.

තත්ථ **පණ්ඩූති** පණ්ඩුපලාසවණ්ණා. **කිසියාති** කිසා. **දුබ්බලාති** අප්පථාමා. **වණ්ණරූපං න තවෙදිසං පුරෙති** තව වණ්ණසඞ්ඛාතං රූපං පුරෙ එදිසං න හොති නිද්දොසං අනවජ්ජං තං ඉදානි පරිවත්තිත්වා අමනුඤ්ඤසභාවං ජාතං. **විමලෙති** තං ආලපති.

අථස්ස සා ආචික්ඛන්තී දුතියං ගාථමාහ.

ධම්මො මනුජෙසු මාතීනං
දොහලො නාම ජනින්ද වුච්චති,
ධම්මාහටං නාගකුඤ්ජර
විධුරස්ස හදයාභිපත්ථයෙති.

තත්ථ **ධම්මොති** සභාවො. **මාතීනන්ති** ඉත්ථීනං. **ජනින්දාති** නාගජනස්ස ඉන්ද. **ධම්මාහටං නාගකුඤ්ජර විධුරස්ස හදයාභිපත්ථයෙති** නාගසෙට්ඨ අහං ධම්මෙන සමෙන අසාහසිකකම්මෙන ආහටං විධුරස්ස හදයං අභිපත්ථයාමි තං මෙ ලභමානාය ජීවිතං අත්ථි අලභ මානාය ඉධෙව මරණන්ති තස්ස පඤ්ඤං සන්ධායෙවමාහ.

තං සුත්වා නාගරාජා තතියං ගාථමාහ.

චන්දං ඛො ත්වං දොහලායසි
සුරියං වා අථවාපි මාලුතං,
දුල්ලභෙ හි විධුරස්ස දස්සනෙ
කො විධුරං ඉධමානයිස්සතීති.

තත්‍ථ දුල්ලභෙහි විධුරස්ස දස්සනෙනාති අසමධුරස්ස විධුරස්ස දස්සන මෙව දුල්ලභං තස්සහි සකලජම්බුදීපෙ රජ්ජතො ධම්මිකං රක්ඛාවරණ ගුත්තිං පච්චුපට්ඨාපෙත්වා විචරන්ති පස්සිතුම්පි න කොචි ලභති. තං ඉධ කො අනයිස්සතීති වදති.

සා තස්ස වචනං සුත්වා අලභමානාය මෙ ඉධෙව මරණන්ති පරිවත්තිත්වා පිට්ඨිං දස්සෙත්වා සාටකකණ්ණෙන මුඛං පිදහිත්වා නිපජ්ජි. නාගරාජා අත්තනො සිරිගබ්භං ගන්ත්වා සයනපිට්ඨෙ නිසින්නො, විමලා විධුරස්ස හදයමංසං ආහරාපෙතීති සඤ්ඤී හුත්වා පණ්ඩිතස්ස හදයං අලභන්තියා විමලාය ජීවිතං නත්ථි. කථං නු ඛො තස්ස හදයමංසං ලභිස්සාමීති චින්තෙසි. අථස්ස ධීතා ඉරන්දතී නාම නාගකඤ්ඤා සබ්බාලඞ්කාරපතිමණ්ඩිතා මහන්තෙන සිරිවිලාසෙන උපට්ඨානං ආගතා පිතරං වන්දිත්වා එකමන්තං ඨිතා සා තස්ස ඉන්ද්‍රිය විකාරං දිස්වා තාත අතිවිය දොමනස්සප්පත්තොසි කිං නු ඛො කාරණන්ති පුච්ඡන්තී ගාථමාහ.

කිංනු තාත තුවං පජ්ඣායසි
පදුමං හත්ථගතංව තෙ මුඛං,
කිං දුම්මනරූපොසි ඉස්සර
මා ත්වං සොචි අමිත්තතාපනාති.

තත්‍ථ **පජ්ඣායසීති** පජ්ඣායසි චින්තෙසි. **හත්‍ථගතන්ති** හත්ථෙන පරිමද්දිතං පදුමං විය තෙ මුඛං ජාතං. **ඉස්සරාති** පඤ්චයොජනසති කස්ස මඤ්ජෙරිකනාගභවනස්ස සාමි.

ධීතු වචනං සුත්වා නාගරාජා තමත්ථං ආරොචෙන්තො ආහ.

මාතා හි තව ඉරන්දති
විධුරස්ස හදයං ධනීයති,
දුල්ලභෙ හි විධුරස්ස දස්සනෙ
කො විධුරං ඉධමානයිස්සතීති.

තත්‍ථ **ධනීයතීති** පත්‍ථෙති.

අථ නං අම්ම මම සන්තිකෙ විධුරං ආනෙතුං සමත්ථො නත්ථි. ත්වං මාතු ජීවිතං දෙහි. විධුරං ආනෙතුං සමත්ථං භත්තාරං පරියෙසාහීති උය්‍යොජෙන්තො උපඩ්ඪගාථමාහ.

භත්තු පරියෙසනං චර,
යො විධුරං ඉධමානයිස්සතීති.

තත්‍ථ **චරාති** විචර.

ඉති සො කිලෙසරතිභාවෙන ධීතු අනනුච්ඡවිකම්පි කථං කථෙසි.

පිතුනො ච සා සුත්වාන වාක්‍යං,
රත්තිං නික්ඛම්ම අවස්සුතිඤ්චරි.

තත්ථ **අවස්සුතින්**ති භික්ඛවෙ සා නාගමාණවිකා පිතුවචනං සුත්වා පිතරං අස්සාසෙත්වා මාතුසන්තිකං ගන්ත්වා තම්පි අස්සාසෙත්වා අත්තනො සිරිගබ්භං ගන්ත්වා සබ්බාලඞ්කාරෙහි අත්තානං අලඞ්කරිත්වා එකං කුසුම්භරත්තං වත්ථං නිවාසෙත්වා එකං එකංසං කත්වා තමෙව රත්තිං උදකං විධා කත්වා නාගභවනතො නික්ඛමිත්වා හිමවන්තපදෙසෙ සමුද්දතීරෙ ඨිතං සට්ඨියොජනුබ්බෙධං එකඝනං කාළපබ්බතං නාම අඤ්ජනගිරිං ගන්ත්වා **අවස්සුතිඤ්චරි** කිලෙසාවස්සුතිං භත්තු පරියෙසනං චරීති අත්ථො.

චරන්තී ච යානි හිමවන්තෙ වණ්ණගන්ධරසසම්පන්නානි පුප්ඵානි තානි ආහරිත්වා සකලපබ්බතං මණිඅග්ඝියං විය අලඞ්කරිත්වා උපරි තලෙ පුප්ඵසන්ථරං කත්වා මනොරමෙනාකාරෙන නච්චිත්වා මධුරගීතං ගායන්තී සත්තමං ගාථමාහ.

කො ගන්ධබ්බෙ ච රක්ඛසෙ
නාගෙ කිම්පුරිසෙ ච මානුසෙ,
කො පණ්ඩිතෙ සබ්බකාමදෙ
දීඝරත්තං භත්තා මෙ භවිස්සතීති.

තත්ථ **කො ගන්ධබ්බෙච රක්ඛසෙති** කො ගන්ධබ්බො වා රක්ඛසො වා. **කො පණ්ඩිතෙ සබ්බකාමදෙති** කො එතෙසු ගන්ධබ්බාදිසු පණ්ඩිතො සබ්බකාමං දාතුං සමත්ථො යො විධුරස්ස හදයමංසදොහළිනියා මම මාතු මනොරථං මත්ථකං පාපෙත්වා මය්හං දීඝරත්තං භත්තා භවිස්සතීති.

තස්මිං ඛණෙ වෙස්සවණ මහාරාජස්ස භාගිනෙය්‍යො පුණ්ණකො නාම යක්ඛසෙනාපති තිගාවුතප්පමාණං මනොමයසින්ධවං අභිරුය්හ කාළපබ්බතමත්ථකෙන මනොසිලාතලෙ යක්ඛසමාගමං ගච්ඡන්තො තං තස්සා ගීතසද්දං අස්සොසි. අනන්තරෙ අත්තභාවෙ අනුභූතපුබ්බාය ඉත්ථියා ගීතසද්දො ඡවිආදීනි ඡින්දිත්වා අට්ඨිං ආහච්ච අට්ඨාසි. සො පටිබද්ධචිත්තො හුත්වා නිවත්තිත්වා සින්ධවපිට්ඨෙ නිසින්නොව භද්දෙ අහං මම පඤ්ඤාය ධම්මෙන සමෙන විධුරස්ස හදයං ආනෙතුං සමත්ථො මා චින්තයීති තං අස්සාසෙන්තො අට්ඨමං ගාථමාහ.

අස්සාස හෙස්සාමි තෙ පති
භත්තා හෙස්සාමි අනින්දලොචනෙ,
පඤ්ඤා හි මම තථාවිධා
අස්සාස හෙස්සසි භරියා මමන්ති.

තත්ථ **අනින්දලොචනෙති** අනින්දිත ලොචනෙ. **තථාවිධාති** විධුරස්ස හදයමංසං ආහරණ සමත්ථා.

අථ නං අවචාසි ඉරන්‍දතී
පුබ්බපථානුගතෙන චෙතසා,
එහි ගච්ඡාම පිතු මමන්තිකෙ
එසොව තෙ එතමත්ථං පවක්ඛතීති.

තත්‍ථ **එහිගච්ඡාමාති** භික්ඛවෙ සො යක්ඛසෙනාපති එවං වත්‍වා ඉමං **අස්සපිට්ඨිං** ආරොපෙත්‍වා නෙස්සාමීති පබ්බතමත්ථකෙ ඔතරිත්‍වා තස්සා ගහණත්ථං හත්ථං පසාරෙසි. සා අත්තනො හත්ථං ගණ්හිතුං අදත්‍වා තෙන පසාරිතහත්ථං සයං ගහෙත්‍වා **පුබ්බපථානුගතෙන** අනන්තරෙ අත්තභාවෙ භූතපුබ්බසාමිකෙ තස්මිං පුබ්බපථෙනෙව **අනුගතෙන** චෙතසා සාමි නාහං අනාථා මය්හං පිතා වරුණො නාගරාජා මාතා විමලා දෙවී එහි මම පිතු සන්තිකං ගච්ඡාම **එසොව** තෙ **යථා** අම්හාකං මඞ්ගලකිරියාය භවිතබ්බං **එතමත්ථං** පවක්ඛතීති අවචාසි.

අලඞ්කතා සුවසනා මාලිනී චන්‍දනුස්සද,
යක්ඛං හත්ථෙ ගහෙත්‍වාන පිතුසන්තිකමුපාගමීති.

තත්‍ථ **පිතුසන්තිකමුපාගමීති** පිතු සන්තිකං උපාගමි.

පුණ්ණකොපි ඛො යක්ඛො පටිහාරෙත්‍වා නාගරාජස්ස සන්තිකං ගන්ත්‍වා ඉරන්‍දතිං වාරෙන්තො ආහ.

නාගවර වචො සුණොහි මෙ
පතිරූපං පටිපජ්ජ සුඞ්කියං,
පත්‍ථෙමි අහං ඉරන්‍දතිං
තාය සමඞ්ගි කරොහි මෙ තුවං.

සතං හත්‍ථී සතං අස්සා සතං අස්සතරීරථා,
සතං වළභියො පුණ්ණා නානාරතනස්ස කෙවලා,
තෙ නාග පටිපජ්ජස්සු ධීතරං දෙහි ඉරන්‍දතින්ති.

තත්‍ථ **සුඞ්කිය**න්ති අත්තනො කුලපදෙසානුරූපං ධීතු සුඞ්කධනං **පටිපජ්ජ** ගණ්හ. **සමඞ්ගි කරොහීති** මයා සද්ධිං සමඞ්ගීභූතං කරොහි. **වළභියොති** භණ්ඩසකටියො. **නානාරතනස්ස කෙවලාති** නානාරතනස්ස සකල පරිපුණ්ණා.

අථ නං නාගරාජා ආහ.

යාව ආමන්තයෙ ඤාතී මිත්තෙ ච සුහදං ජනං,
අනාමන්ත කතං කම්මං තං පච්ඡානුතපතීති.

තත්‍ථ **යාවආමන්තයෙති** භො යක්ඛසෙනාපති අහං තුය්හං ධීතරං දෙමි නො න දෙමි ථොකං පන ආගමෙහි **යාවඅමන්තයෙඤාතීති** ඤාත කෙපි තාව ජානාපෙමි. **තං පච්ඡානුතපතීති** ඉත්‍ථියොහි ගතට්ඨානෙ

අභිරමන්තිපි අනභිරතකාලෙ සඤ්ජාතකාදයො අමෙහහි සද්ධිං අනා මන්තෙත්වා කතකම්මං නාම එවරූපං හොතීති උස්සුක්කං න කරොන්ති. එවං තං කම්මං පච්ඡා අනුතාපං ආවහතීති.

තතො සො වරුණො නාගො පවිසිත්වා නිවෙසනං,
භරියං ආමන්තයිත්වාන ඉදං වචනමබ්‍රවි.

අයං සො පුණ්ණකො යක්ඛො යාචතීමං ඉරන්දතිං,
බහුනා විත්තලාභෙන තස්ස දෙම පියං මමන්ති.

තත්ථ පවිසිත්වාති පුණ්ණකං තත්ථෙව ඨපෙත්වා සයං උට්ඨාය යත්ථස්ස භරියා නිපන්නා තං නිවෙසනං පවිසිත්වා. පියංමමන්ති මම පිය ධීතරං තස්ස බහුනා විත්තලාභෙන දෙමාති පුච්ඡති.

විමලා ආහ.

න ධනෙන න විත්තෙන ලබ්භා අම්හං ඉරන්දතී,
සචෙ හි වො හදයං පණ්ඩිතස්ස
ධම්මෙන ලද්ධා ඉධමාහරෙය්‍ය,
එතෙන විත්තෙන කුමාරි ලබ්භා
නාඤ්ඤං ධනං උත්තරිං පත්ථයාමාති.

තත්ථ අම්හං ඉරන්දතීති අම්හාකං ධීතා ඉරන්දතී. එතෙන විත්තෙනාති එතෙන තුට්ඨිකාරණෙන.

තතො සො වරුණො නාගො නික්ඛමිත්වා නිවෙසනං,
පුණ්ණකාමන්තයිත්වාන ඉදං වචනමබ්‍රවි.

න ධනෙන න විත්තෙන ලබ්භා අම්හං ඉරන්දතී,
සචෙ තුවං හදයං පණ්ඩිතස්ස
ධම්මෙන ලද්ධා ඉධමාහරෙසි
එතෙන විත්තෙන කුමාරි ලබ්භා,
නාඤ්ඤං ධනං උත්තරිං පත්ථයාමාති.

තත්ථ පුණ්ණකාමන්තයිත්වානාති පුණ්ණකං ආමන්තයිත්වා.

පුණ්ණකො ආහ.

යං පණ්ඩිතො ත්‍යෙකෙ වදන්ති ලොකෙ
තමෙව බාලොති පුනාහු අඤ්ඤෙ,
අක්ඛාහි මෙ විප්පවදන්ති එත්ථ
කං පණ්ඩිතං නාග තුවං වදෙසීති.

තත්‍ථ **සංකණ්ඩිකොති** සො කිර හදයං පණ්ඩිතස්සාති සුත්‍වා විනෙතසි. යං එකෙ පණ්ඩිතොති වදන්ති තමෙවඤ්ඤෙ බාලොති කථෙන්ති. කිඤ්චාපි මෙ ඉරන්දතියා විධුරෙති අක්ඛාතං තත්‍වතො ජානිතුං පුච්ඡිස්සාමි තාතාති තස්මා එවමාහ.

නාගරාජා ආහ.

> කොරබ්‍යරාජස්ස ධනඤ්ජයස්ස
> යදි තෙ සුතො විධුරො නාම කත්තා,
> ආනෙහි තං පණ්ඩිතං ධම්මලද්ධා
> ඉරන්දතී පද්ධචරා තෙ හොතු.

තත්‍ථ **ධම්මලද්ධාති** ධම්මෙන ලභිත්‍වා. **පද්ධචරාති** පාදපරිචාරිකා.

> ඉදඤ්ච සුත්‍වා වරුණස්ස වාක්‍යං
> උට්ඨාය යක්ඛො පරමප්පතීතො,
> තත්‍ථෙව සන්තො පුරිසං අසංසි
> ආනෙහි ආජඤ්ඤමිධෙව යුත්තන්ති.

තත්‍ථ **අසංසීති** අත්තනො උපට්ඨාකං ආණාපෙසි. **ආජඤ්ඤන්ති** කාරණාකාරණජානනක සින්ධවං. **යුත්තන්ති** කප්පිතං.

> ජාතරූපමයා කණ්ණා කාචම්හමයා ඛුරා,
> ජම්බොනදස්ස පාකස්ස සුවණ්ණස්ස උරච්ඡදො.

තත්‍ථ **ජාතරූපමයාති** තමෙව සින්ධවං වණ්ණෙන්තො ආහ. තස්ස හි මනොමයසින්ධවස්ස ජාතරූපමයා කණ්ණා කාචම්හමයා ඛුරා රත්තමණිමයාති අත්‍ථො. **ජම්බොනදස්ස පාකස්ස සුවණ්ණස්ස උරච්ඡදොති** රත්තසුවණ්ණස්ස උරච්ඡදො.

සො පුරිසො තාවදෙව තං සින්ධවං ආනෙසි. පුණ්ණකො තං අභිරූය්හ ආකාසෙන වෙස්සවණස්ස සන්තිකං ගන්ත්‍වා නාගභවනං වණ්ණෙත්‍වා තං පවත්තිං ආරොචෙසි. තස්සත්‍ථස්ස පකාසනත්‍ථං ඉදං වුත්තං.

> දෙවවාහවහං යානං
> අස්සමාරූය්හ පුණ්ණකො,
> අලඞ්කතො කප්පිතකෙසමස්සු
> පක්කාමි වෙහාසයමන්තලික්ඛෙ.

> ස පුණ්ණකො කාමරාගෙන ගිද්ධො
> ඉරන්දතිං නාගකඤ්ඤං ජිගිංසං,
> ගන්ත්‍වාන තං භූතපතිං යසස්සිං
> ඉච්චබ්‍රවී වෙස්සවණං කුවෙරං.

භොගවතී නාමමන්දිරෙ
වාසා හිරඤ්ඤවතීති වුච්චති,
නගරෙ නිම්මිතෙ කඤ්චනමයෙ
මණ්ඩලස්ස උරගස්ස නිට්ඨිතං.

අට්ටාලකා ඔට්ඨගීවියො
ලොහිතඞ්කස්ස මසාරගල්ලිනො,
පාසාදෙත්ථ සිලාමයා
සොවණ්ණා රතනෙන ඡාදිතා.

අම්බා තිලකා ච ජම්බුයො
සත්තපණ්ණා මුචලින්දකෙතකා,
පියකා උද්දාලකා සහ
උපරිභද්දකා සින්දුවාරකා.

චම්පෙය්‍යකා නාගමල්ලිකා
භගිණීමාලා අථමෙත්ථ කොලියා,
එතෙ දුමා පරිනාමිතා
සොභයන්ති උරගස්ස මන්දිරං.

ඛජ්ජුරෙත්ථ සිලාමයා
සොවණ්ණධුවපුප්ඵිතා,
බහු යත්ථ වසතොපපාතිකො
නාගරාජා වරුණො මහිද්ධිකො.

තස්ස කොමාරිකා භරියා
විමලා කඤ්චනවෙල්ලිවිග්ගහා,
කාළා තරුණාව උග්ගතා
පුචිමන්දත්ථනී චාරුදස්සනා.

ලාඛාරසරත්තසුච්ඡවී
කණිකාරාව නිවාතපුප්ඵිතා,
තිදිවොකචරාව අච්ඡරා
විජ්ජුතබ්භඝනාව නිස්සටා.

සා දොහළිනී සුවිම්හිතා
විධුරස්ස හදයං ධනීයති,
තං තෙසං දදාමි ඉස්සර
තෙන තෙ දෙන්ති ඉරන්දතිං මමන්ති.

තත්ථ වහිතබ්බාති වාහො. දෙවසඞ්ඛාතං වාහං වහතීති **දෙවවාහවහං**. යන්ති එතෙනාති **යානං**. **කප්පිතකෙසමස්සූ**ති මණ්ඩනවසෙන සුසංවිහිතකෙසමස්සු දෙවානමපන මස්සුකණ්ණං නාම නත්ථි. **ජිගිංසන්ති**

පත්ථයනතො. **වෙසසවණණ**නති විසාණා රාජධානියා රාජානං. **කුවෙර**නති එවං නාමකං. **භොගවතීනාමා**ති සමපනනභොගතාය එවං ලද්ධනාමා. **මන්දිරෙ**ති මන්දිරං භවනනති අත්ථො. **වාසාහිරඤ්ඤවතී**ති නාග**රාජසස** වසනටඨානතතා වාසාතිච කඤ්චනවතියා සුවණණපාකාරෙන පරිකඛිතතතතා හිරඤ්ඤවතීතිච වුචචති. **නගරෙ නිමමිතෙ**ති නගරං නිමමිතං. **කඤ්චනමයෙ**ති සුවණණමයං. **මණ්ඩලසසා**ති භොග මණ්ඩලෙන සමනනාගතසස. **නිටඨිත**නති කරණපරිනිටඨිතං. **ඔටඨගීවියො**ති. ඔටඨගීවසණඨානෙන කතා රතනමණිමසාරගලලමයා අටටාලකා. **පාසාදෙතථා**ති එතථ නාගභවනෙ පාසාදා. **සිලාමයා**ති මණිමයා. **සොවණණරතනෙනා**ති සුවණණසඞඛාතෙන රතනෙන. සුවණණිටඨිකාහි ඡාදිතාති අත්ථො. **සහා**ති සහකාරා. **උපරිභද්දකා**ති උදුලකජාතිකායෙව රුකඛා. **චමෙපයයකා නාගමාලිකා**ති චමපකාච නාගාච. **භගිණීමාලා අථ මෙතථ කොලියා**ති භගිණීමාලා චෙව අථ එතථ නාගභවනෙ කොලියා නාම රුකඛාච. **එතෙදුමා පරිනාමිතා**ති එතෙ පුපඵුපගඵලූපගා රුකඛා අඤ්ඤමඤ්ඤං සංසතතා සාඛාය පරිනාමිතා ආකුලසමාකුලා. **ඛජ්ජුරෙතථා**ති ඛජ්ජුරුකඛා එතථ. **සිලාමයා**ති ඉනදනීලමණිමයා. **සොවණණ ධුවපුපඵිතා**ති තෙ පන සුවණණපුපඵෙහි නිචචපුපඵිතා. **යතථ වසතොපපාතිකො**ති යතථ භවනෙ ඔපපාතිකො නාගරාජා වසති. **කඤ්චනවෙලලිවිගගහා**ති සුවණණරාසිසසිරිකසරීරා. **සාලා තරුණාව උගගතා**ති විලාසයුතතා නාග මනදවාතෙරිතා සාලවලලී පලලවං විය උගගතා. **පුචිමන්දත්ථනී**ති නිමබඵලසණඨානචුචුකා. **රත්තඞ්ගුච්ඡවී**ති හත්ථපාදතල ඡවිං සනධාය වුතතං. **තිදිවොකචරා**ති තිදසභවනචරා. **විජජුතබභඝනා**ති අබභ ඝනතො ඝනවලාහකනතරතො නිසසටා විජජුලතා විය. **තං තෙසං දදමී**ති තං තසස හදයං අහං තෙසං දෙමි එවං ජානසසු. **ඉසසරා**ති මාතුලං ආලපති.

ඉති සො වෙසසවණෙන අනනුඤ්ඤාතො ගනතුං අවිසහිතවා තං අනුජානාපෙතුං එතා එතතිකා ගාථා කථෙසි. වෙසසවණො පන තසස කථං න සුණාති විනනං දෙවපුතතානං විමානටටං පචඡිනදති. පුණණකො අතතනො වචනසස අසසුතභාවං ඤතවාව ජිනකදෙව පුතතසස සනතිකෙ අටඨාසි. වෙසසවණොච අටටං විනිචඡිනිතවා පරාජිතං අනුටඨපෙතවා ඉතරං ගචඡ තවං තව විමානෙ වසාහීති ආහ. පුණණකො ගචඡ තවනති වුතතකඛණෙයෙව මයහං මාතුලෙන මම පෙසිතභාවං ජානාථාති කතිචි දෙවපුතෙත සකඛිං කතවා හෙටඨා වුතතනයෙනෙව සිනධවං ආනාපෙතවා අභිරුහිතවා පකකාමි.

තමතථං පකාසෙනෙතා සතථා ආහ.

ස පුණ්ණකො භූතපතිං යසස්සිං
ආමන්තය වෙස්සවණං කුවෙරං,
තත්ථෙව සන්තො පුරිසං අසංසි
ආනෙහි ආජඤ්ඤමිධෙව යුත්තං.

ජාතරූපමයා කණ්ණා කාචම්හමයා ඛුරා,
ජම්බොනදස්ස පාකස්ස සුවණ්ණස්ස උරච්ඡදො.

දෙවවාහවහං යානං
අස්සමාරුය්හ පුණ්ණකො,
අලඞ්කතො කප්පිතකෙසමස්සු
පක්කාමි වෙහාසයමන්තලික්ඛෙති.

තත්ථ ආමන්තයාති ආමන්තෙත්වා.

සො ආකාසෙන ගච්ඡන්තොයෙව චින්තෙසි විධුරපණ්ඩිතො මහාපරිවාරො න සක්කා තං ගණ්හිතුං ධනඤ්ජයකොරබ්‍යො පන ජූතවිත්තකො තං දූතෙන ජිනිත්වා විධුරං ගණ්හිස්සාමි. ඝරෙපනස්ස බහූනි රතනානි අප්පග්ඝෙන ලක්ඛෙන ජූතං න කීළිස්සති මහග්ඝං රතනං හරිතුං වට්ටති. අඤ්ඤං රතනං රාජා න ගණ්හිස්සති. රාජගහනගරසාමන්තා වෙපුල්ලපබ්බතබ්භන්තරෙ චක්කවත්තිරඤ්ඤො පරිභොගමණිරතනං අත්ථි මහානුභාවං, තං ගහෙත්වා තෙන රාජානං පලොභෙත්වා රාජානං ජිනිස්සාමීති සො තථා අකාසි.

තමත්ථං සත්ථා දස්සෙතුං ආහ.

සො ආගමා රාජගහං සුරම්මං
අඞ්ගස්ස රඤ්ඤො නගරං දුරායුතං,
පහූතභක්ඛං බහුවන්නපාණං
මසක්කසාරං විය වාසවස්ස:

මයුරකොඤ්චාගණසම්පඝුට්ඨං
දිජාභිඝුට්ඨං දිජසඞ්ඝසෙවිතං,
නානාසකුන්තාභිරුදං සුභඞ්ගණං
පුප්ඵාභිකිණ්ණං හිමවංව පබ්බතං.

ස පුණ්ණකො වෙපුල්ලමාභිරූහි
සිලුච්චයං කිම්පුරිසානුචිණ්ණං,
අන්වෙසමානො මණිරතනං උළාරං
තමද්දසා පබ්බතකූටමජ්ඣෙති.

තත්ථ අඞ්ගස්ස රඤ්ඤොති තදා අඞ්ගරඤ්ඤොව මගධරජ්ජං අහොසි. තෙනෙවං වුත්තං. **දුරායුතන්ති** පච්චත්ථිකෙහි දුරාසදං. **මසක්කසාරං විය වාසවස්සාති** මසක්කසාරසඞ්ඛාතෙ සිනෙරුමත්ථකෙ මාපිතනා

මසක්කසාරන්ති ලද්ධනාමං වාසවස්ස භවනං විය. **දිජාභිඝුට්ඨන්ති** අඤ්ඤෙහි පක්ඛීහි අභිඝුට්ඨං. **නානාසකුන්තාභිරුදන්ති** මධුරස්සරෙන ගායන්තෙහි විය නානාවිධෙහි සකුනෙහි අභිරුදං අභිගීතන්ති අත්ථො. **සුභඞ්ගණන්ති** සුන්දරඞ්ගණං මනුඤ්ඤතලං. **හිමවංව පබ්බතන්ති** හිමවන්තපබ්බතං විය. **වෙපුල්ලමාභිරූහයීති** භික්ඛවෙ සො පුණ්ණකො එවරූපං වෙපුල්ලපබ්බතං අභිරුහි. **පබ්බතකූටමජ්ඣෙති** පබ්බතකූටබ්භන්තරෙ මණිං අද්දස.

දිස්වා මණිං පභස්සරං ජාතිවන්තං
ධනාහරං මණිරතනං උළාරං,
දද්දල්ලමානං යසසා යසස්සිනං
ඔභාසති විජ්ජුරිවන්තලික්ඛෙ.

තමග්ගහී වෙළුරියං මහග්ඝං
මනොහරං නාම මහානුභාවං,
ආජඤ්ඤමාරුය්හ අනොමවණ්ණො
පක්කාමි වෙහායසමන්තලික්ඛෙති.

තත්ථ ධනාහරන්ති මනසා පත්ථිතස්ස ධනස්ස ආහරණසමත්ථං. **දද්දල්ලමානන්ති** ජලමානං. **යසසාති** පරිවාරමණිගණෙන. **ඔභාසතීති** තං මණිරතනං ආකාසෙ විජ්ජුරිව ඔභාසති. **තමග්ගහීති** තං මණිරතනං කුම්භීරො නාම යක්ඛො කුම්භණ්ඩසතසහස්සපරිවාරො රක්ඛති. සො පන තෙන කුජ්ඣිත්වා ඔලොකිතමත්තෙනෙව භීතතසිතො පලායිත්වා චක්කවාළපබ්බතමත්ථකං පත්වා කම්පමානො ඔලොකෙන්තො අට්ඨාසි. ඉති තං පලාපෙත්වා පුණ්ණකො මණිරතනං අග්ගහි. **මනොහරං නාමාති** මනසා චින්තිතං ආහරිතුං සක්කොතීති එවං ලද්ධනාමං මණිං.

සො ආගමා නගරං ඉන්දපත්තං
ඔරුය්හුපාගඤ්ඡි සභං කුරූනං,
සමාගමෙ එකසතං සමග්ගෙ
අව්හෙත්ථ යක්ඛො අවිකම්පමානො.

කොනීධ රඤ්ඤං වරමාභිජෙති
කමාභිජෙය්‍යාම වරං ධනෙන,
කමනුත්තරං රතනවරං ජිනාම
කොවාපි නො ජෙති වරං ධනෙනාති.

තත්ථ ඔරුය්හුපාගඤ්ඡි සභං කුරූනන්ති භික්ඛවෙ සො පුණ්ණකො යක්ඛො අස්සපිට්ඨිතො ඔරුය්හ අස්සං අදිස්සමානරූපං ඨපෙත්වා මාණවකවණ්ණෙන කුරූනං සභං උපගතො. **එකසතන්ති** එකසතරාජානො අසම්භීතො හුත්වා **කොනීධාති** වදන්තො ජූතෙන අව්හෙත්ථ

කොනීධාති කො නු ඉමස්මිං රාජසමාගමෙ. **රඤ්ඤන්ති** රාජූනං අන්තරෙ **වරමාභිජෙතීති** අම්හාකං සන්තකං සෙට්ඨරතනං අභිජෙති අහං ජිනාමීති වත්තුං උස්සහති. **කමාභිජෙය්‍යාමාති** කං වා මයං ජිනෙය්‍යාම. **වරංධනෙනාති** උත්තමධනෙන. **කමනුත්තරන්ති** ජිනන්තාව කතරං රාජානං අනුත්තරං රතනවරං ජිනාම. **කො වාපි නොති** අථවා කො රාජා අම්හෙ වරධනෙන ජෙති.

ඉති සො චතූහි පදෙහි කොරබ්‍යමෙව ඝට්ටෙසි. අථ රාජා මයා ඉතො පුබ්බෙ එවං සූරො හුත්වා කථෙන්තො නාම න දිට්ඨපුබ්බො කො නු ඛො එසොති චින්තෙත්වා පුච්ඡන්තො ගාථමාහ.

> කුහිං නු රට්ඨෙ තව ජාතභූමි
> න කොරබ්‍යස්සෙව වචො තවෙදං,
> අභිභොසි නො වණ්ණනිභාය සබ්බෙ
> අක්ඛාහි මෙ නාමඤ්ච බන්ධවෙ චාති.

තත්ථ **න කොරබ්‍යස්සෙවාති** කුරුරට්ඨවාසිකස්සෙව තව වචනං න හොති.

තං සුත්වා ඉතරො අයං රාජා මම නාමං පුච්ඡති. පුණ්ණකාව නාම දාසා හොන්ති. සචාහං පුණ්ණකොස්මීති වක්ඛාමි එස එකො දාසො තස්මා මං පගබ්භතාය එවං වදෙතීති අවමඤ්ඤිස්සති අනන්තරාතීතෙ අත්තභාවෙ නාමමස්ස කථෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ගාථමාහ.

> කච්චායනො මාණවකොස්මි රාජ
> අනූනනාමො ඉති මවහයන්ති,
> අඞ්ගෙසු මෙ ඤාතයො බන්ධවා ච
> අක්ඛෙන දෙවස්මි ඉධානුපත්තොති.

තත්ථ **අනූනනාමොති** නො ඌනනාමො ඉමිනා අත්තනො පුණ්ණ නාමමෙව පටිච්ඡන්නං කත්වා කථෙති. **ඉති මවහයන්තීති** ඉති මං අවහයන්ති පක්කොසන්ති. **අඞ්ගෙසූති** අඞ්ගරට්ඨෙ කාළචම්පානගරෙ වසන්ති. **අක්ඛෙන දෙවස්මීති** දෙව ජූතෙ කීළන්තෙන ඉධෙව අනුප්පත්තොස්මීති.

අථ නං රාජා මාණව ත්වං ජූතෙ ජිතො කිං දස්සසි. කිං තෙ අත්ථීති පුච්ඡන්තො ගාථමාහ.

> කිං මාණවස්ස රතනානි අත්ථි
> යෙ තං ජිනන්තො හරෙ අක්ඛධුත්තො,
> බහූනි රඤ්ඤො රතනානි අත්ථි
> තෙ ත්වං දළිද්දො කථමව්හයෙසීති.

තස්සත්ථො- කිං කාතිචි හොතො මාණවස්ස තරුණස්ස රතනානි අත්ථි. **යෙ තං ජිනන්තොති** යානි තං ජිනන්තො අක්ඛධුත්තො ආහරාති

වත්වා හරෙය්‍ය රඤ්ඤො පන නිවෙසනෙ බහූනි රතනානි අත්ථි තෙ රාජානො එවං බහුධනෙ ත්වං දළිද්දො සමානො කථං ජූතෙන අවහයෙසි.

තතො පුණ්ණකො-

මනොහරො නාම මණී මමායං
ධනාහරො මණිරතනං උළාරං,
ඉමඤ්ච ආජඤ්ඤං අමිත්තතාපනං
එතං මෙ ජෙත්වා හරෙ අක්ඛධුත්තොති.

ඉමං ගාථමාහ.

පාළිපොත්ථකෙසු පන- **මණී මම විජ්ජති ලොහිතඞ්කො**ති ලිඛිතං සො පන මණි වෙළුරියො තස්මා ඉදමෙව සමෙති..

තත්ථ **ආජඤ්ඤ**න්ති ඉමං ආජානීයස්සඤ්ච මණිඤ්චාති එතං මෙ උභයං හරෙය්‍ය අක්ඛධුත්තොති අස්සං දස්සෙත්වා එවමාහ.

තං සුත්වා රාජා ගාථමාහ.

එකො මණී මාණව කිං කරිස්සති
ආජානියෙකො පන කිං කරිස්සති,
බහූනි රඤ්ඤො මණිරතනානි අත්ථි
ආජානියා වාතජවා අනප්පකානීති.

දොහළකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

සො රඤ්ඤො කථං සුත්වා මහාරාජ කිං නාමෙතං වදෙථ. එකො අස්සො අස්සසහස්සස්සාපි ලක්ඛං හොති. එකො මණි මණිසහස්සස්සාපි නහි සබ්බෙ අස්සා එකසදිසා ඉමස්ස තාව ජවං පස්සථාති වත්වා අස්සං අභිරූහිත්වා පාකාරමත්ථකෙන පෙසෙසි. සත්තයොජනිකං නගරං අස්සෙහි ගීවාය ගීවං පහරන්තෙහි පරික්ඛිත්තං විය අහොසි. අථානුක්කමෙන අස්සො න පඤ්ඤායි. යක්ඛො න පඤ්ඤායි උදරෙබද්ධරත්තපටොව එකපරික්ඛිත්තං විය අහොසි. සො අස්සා ඔරුය්හ දිට්ඨො තෙ මහාරාජ අස්සස්ස වෙගොති වත්වා ආම දිට්ඨොති වුත්තෙ ඉදානි පස්ස මහාරාජාති වත්වා අස්සං අන්තො නගරුය්‍යානෙ උදකපිට්ඨෙ පෙසෙසි ඛුරග්ගානි අතෙමෙන්තොව පක්ඛන්දි අථ නං පදුමිනිපණ්ණෙසු විචරාපෙත්වා පාණිං පහරිත්වා හත්ථං පසාරෙසි. අස්සො ආගන්ත්වා පාණිතලෙ පතිට්ඨාසි. තතො වට්ටතෙව එවරූපං අස්සරතනං නරින්දාති වත්වා වට්ටති මාණවාති වුත්තෙ මහාරාජ අස්සරතනං තාව තිට්ඨතු මණිරතනස්සානුභාවං පස්සාති වත්වා තස්සානුභාවං පකාසෙන්තො ආහ.

ඉදඤ්ච මෙ මණිරතනං පස්ස ත්වං දිපදුත්තම,
ඉත්ථීනං විග්ගහා චෙත්ථ පුරිසානඤ්ච විග්ගහා.

මිගානං විග්ගහා චෙත්ථ සකුණානඤ්ච විග්ගහා,
නාගරාජෙ සුපණ්ණෙච මණිම්හි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **ඉත්ථීනන්ති** තස්මිංහි මණිරතනෙ අලඞ්කතපටියත්තා අනෙකඉත්ථිවිග්ගහා පුරිසවිග්ගහා නානානප්පකාරා මිගපක්ඛිසංඝා සෙනඞ්ගාදීනිච පඤ්ඤායන්ති තානි දස්සෙන්තො එවමාහ. **නිම්මිතන්ති** එවරූපං අච්ඡෙරකං මණිම්හි නිම්මිතං පස්ස.

අපරම්පි.

හත්ථානීකං රථානීකං අස්සෙ පත්තිධජානි ච,
චතුරඞ්ගිනිං ඉමං සෙනං මණිම්හි පස්ස නිම්මිතං.

හත්ථාරූහෙ අනීකට්ඨෙ රථිකෙ පත්තිකාරිකෙ,
බලග්ගානි වියූළ්හානි මණිම්හි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **බලග්ගානීති** බලානි. **වියූළ්හානීති** පබ්බූළ්හවසෙන ඨිතානි.

පුරං උද්ධාපසම්පන්නං බහුපාකාරතොරණං,
සිඞ්ඝාටකෙසු භූමියො මණිම්හි පස්ස නිම්මිතං.

එසිකා පරිඛායො ච පලිඛං අග්ගලානි ච,
අට්ටාලකෙච ද්වාරෙච මණිම්හි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **පුරන්ති** නගරං. **උද්ධාපසම්පන්නන්ති** පාකාරවත්ථුනා සමන්නාගතං. **බහුපාකාර තොරණන්ති** උච්චපාකාරනගරද්වාරං. **සිඞ්ඝාටකෙසූති** චතුක්කාදිසු. **භූමියොති** නගරූපචාරෙ විචිත්තා රමණීයභූමියො. **එසිකාති** නගරද්වාරෙසු උට්ඨාපිතෙ එසිකත්ථම්භෙ. **පලිඛන්ති** පලිඝං. අයමෙව වා පාඨො. **අග්ගලානීති** නගරද්වාර කවාටානි. **ද්වාරෙචාති** ගොපුරානිච.

පස්ස තොරණමග්ගෙසු නානාදිජගණා බහූ,
හංසා කොඤ්චා මයූරාච චක්කවාකාච කුක්කුහා.

කුණාලකා බහුචිත්‍රා සිඛණ්ඩී ජීවජීවකා,
නානාදිජගණාකිණ්ණං මණිම්හි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **තොරණමග්ගෙසූති** ඉමස්මිං නගරෙ තොරණග්ගෙසු. **කුණාලකාති** කාළකොකිලා. **චිත්‍රාති** චිත්‍රපත්තකොකිලා.

පස්ස නගරං සුපාකාරං අබ්භුතං ලොමහංසනං,
සමුස්සිතධජං රම්මං සුවණ්ණවාළුකාසන්ථතං.

පස්ස ත්වං පණ්ණසාලායො විභත්තා භාගසොමිතා,
නිවෙසනෙ නිවෙසෙච සන්ධිබ්‍යූහෙ පථද්ධියොති.

තත්ථ **සුපාකාර**න්ති කඤ්චනපාකාරපරික්ඛිත්තං. **පණ්ණසාලා-
යොති** නානාපණියපුණ්ණෙ ආපණෙ. **නිවෙසනෙ නිවෙසෙචාති**
ගෙහානිචෙව ගෙහවත්ථූනිච. **සන්ධිබ්‍යූහෙති** ඝරසන්ධියොච අනිබ්බිද්ධ-
රච්ඡාච. **පථද්ධියොති** නිබ්බිද්ධවීථියො.

පානාගාරෙච සොණ්ඩෙච සූනා ඔදනියාඝරා,
වෙසීච ගණිකායොච මණිමහි පස්ස නිම්මිතං.

මාලාකාරෙච රජකෙ ගන්ධිකෙ අථ දුස්සිකෙ,
සුවණ්ණකාරෙ මණිකාරෙ මණිමහි පස්ස නිම්මිතං.

ආලාරියෙච සූදෙච නටනට්ටකගායනෙ,
පාණිස්සරෙ කුම්භථූනිකෙ මණිමහි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **සොණ්ඩෙචාති** අත්තනො අනුරූපෙහි කතකණ්ණපිළන්ධ-
නෙහි සමන්නාගතෙ ආපානභූමිං සජ්ජෙත්වා නිසින්නෙ සුරාසොණ්ඩෙච.
ආලාරියෙති සූපිකෙ. **පාණිස්සරෙති** පාණිප්පහාරෙන ගායන්තෙ.
කුම්භථූනිකෙති ඝටදද්දරවාදකෙ.

පස්ස භෙරී මුතිඞ්ගා ච සංඛා පණවදෙණ්ඩිමා,
සබ්බඤ්ච තාලාවචරං මණිමහි පස්ස නිම්මිතං.

සම්මතාලඤ්ච වීණඤ්ච නච්චගීතං සුවාදිතං,
තුරියතාළිතසඞ්ඝුට්ඨං මණිමහි පස්ස නිම්මිතං.

ලඞ්ඝිකා මුට්ඨිකාචෙත්ථ මායාකාරාච සොභියා,
වෙතාලිකෙච ජල්ලෙච මණිමහි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **සම්මතාල**න්ති ඛදිරාදිසම්මඤ්චෙව කංසතාලඤ්ච. **තුරිය
තාළිත සඞ්ඝුට්ඨ**න්ති නානාතුරියානං පඨමතාළිතඤ්චෙව සඞ්ඝුට්ඨඤ්ච.
මුට්ඨිකාති මල්ලා. **සොභියාති** නගරසොභනා සම්පන්නරූපා පුරිසා.
වෙතාලිකෙති වෙතාලඋට්ඨාපකෙ. **ජල්ලෙති** මස්සූනි කරොන්තෙ
නහාපිතෙ.

සමජ්ජාචෙත්ථ වත්තන්ති ආකිණ්ණා නරනාරිහි,
මඤ්චාතිමඤ්චෙ භූමියො මණිමහි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **මඤ්චාතිමඤ්චෙ**ති මඤ්චානං උපරිබද්ධමඤ්චෙ. **භූමියොති**
රමණීයා සමජ්ජභූමියො.

පස්ස මල්ලෙ සමජ්ජස්මිං ඵොටෙන්තෙ දිගුණං භුජං,
නිහතෙ නිහතමානෙච මණිමහි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **සමජ්ජස්මි**න්ති මල්ලරඞ්ගෙ. **නිහතෙති** නිහනිත්වා ඨිතෙ.
නිහතමානෙති පරාජිතෙ.

පස්ස පබ්බතපාදෙසු නානාමිගගණා බහූ,
සීහබ්‍යග්ඝවරාහාච අච්ඡකොක තරච්ඡයො.

පලසතාච ගවජාච මහිසා රොහිතා රුරූ,
එණෙය්‍යාච වරාහාච ගණිනො නිඞ්කසූකරා.

කදලිමිගා බහු චිත්‍රා බිළාරා සසකණ්ණකා,
නානාමිගගණාකිණ්ණං මණිම්හි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **පලසතාති** ඛග්ගමිගා. **බලසතාති**පි පාඨො. **ගවජාචාති** ගවයා. **වරාහාති** එකා මිගජාති තථා ගණිනොචෙව නිඞ්කසූකරාච. **බහුචිත්‍රාති** නානාප්පකාරා චිත්‍රමිගා. **බිළාරාති** අරඤ්ඤබිළාරා. **සසකණ්ණකාති** සසාච කණ්ණකාච.

නජ්ජායො සුපතිත්ථායො සොණ්ණවාළුකසන්ථතා,
අච්ඡා සවන්ති අම්බූනි මච්ඡගුම්බනිසෙවිතා.

කුම්භිලා මකරාචෙත්ථ සුංසුමාරාච කච්ඡපා,
පාඨීනා පාවුසා මච්ඡා වලජා මුඤ්ජරොහිතාති.

තත්ථ **නජ්ජායොති** නදියො. **සොණ්ණවාළුකසන්ථතාති** සුවණ්ණවාලුකාය සන්ථතතලා. **කුම්භිලාති** ඉමෙ එවරූපා ජලචරා අනෙකා නදියං විචරන්ති තෙපි මණිම්හි පස්සාති.

නානාදුමගණාකිණ්ණා නානාදිජගණායුතා,
වෙළුරියඵලකරොන්දයො මණිම්හි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **වෙළුරියඵලකරොන්දයොති** වෙළුරියපාසාණෙසු පහරිත්වා සද්දං කරොන්තියො.

පස්සෙත්ථ පොක්ඛරණියො සුවිභත්තා චතුද්දිසා,
නානාදිජගණාකිණ්ණා පුථුලොමනිසෙවිතා.

සමන්තොදකසම්පන්නං මහිං සාගරකුණ්ඩලං,
උපෙතං වනරාජෙහි මණිම්හි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **පුථුලොමනිසෙවිතාති** මච්ඡසෙවිතා. **වනරාජෙහීති** වනරාජීහි. අයමෙව වා පාඨො.

පුරතො විදෙහෙ පස්ස ගොයානියෙච පච්ඡතො,
කුරුයො ජම්බුදීපඤ්ච මණිම්හි පස්ස නිම්මිතං.

පස්ස චන්දඤ්ච සූරියඤ්ච ඔභාසන්තෙ චතුද්දිසා,
සිනෙරුං අනුපරියන්තෙ මණිම්හි පස්ස නිම්මිතං.

සිනෙරුං හිමවන්තඤ්ච සාගරඤ්ච මහිද්ධිකං,
චත්තාරොච මහාරාජෙ මණිම්හි පස්ස නිම්මිතං.

ආරාමෙ වනගුම්බෙව පාටියෙව සිලුච්චයෙ,
රම්මෙ කිම්පුරිසාකිණ්ණෙ මණිම්හි පස්ස නිම්මිතං.

ඵාරූසකං චිත්තලතං මිස්සකං නන්දනං වනං,
වෙජයන්තඤ්ච පාසාදං මණිම්හි පස්ස නිම්මිතං.

සුධම්මං තාවතිංසඤ්ච පාරිච්ඡත්තඤ්ච පුප්ඵිතං,
එරාවණං නාගරාජං මණිම්හි පස්ස නිම්මිතං.

පස්සෙත්ථ දෙවකඤ්ඤායො නභා විජ්ජුරිවුග්ගතා,
නන්දනෙ විචරන්තියො මණිම්හි පස්ස නිම්මිතං.

පස්සෙත්ථ දෙවකඤ්ඤායො දෙවපුත්තපලොභිනී,
දෙවපුත්තෙ රමමානෙ මණිම්හි පස්ස නිම්මිතන්ති.

තත්ථ **විදෙහ**න්ති පුබ්බවිදෙහදීපං. **ගොයාන**න්ති අපරගොයානදීපං. **කුරූ**ති උත්තරකුරු ච දක්ඛිණතො ජම්බුදීපඤ්ච. **අනුපරියන්ත**න්ති එතෙ චන්දසුරියෙ සිනෙරුං අනුපරියායන්තෙ. **පාටි**යෙති පත්ථරිත්වා ඨපිතෙ විය පිට්ඨිපාසාණෙ.

පරොසහස්සපාසාදෙ වෙළුරියඵලකත්ථතෙ,
පජ්ජලන්තෙ වණ්ණෙන මණිම්හි පස්ස නිම්මිතං.

තාවතිංසෙච යාමෙච තුසිතෙ චාපි නිම්මිතෙ,
පරනිම්මිතාභිරතිනො මණිම්හි පස්ස නිම්මිතං.

පස්සෙත්ථ පොක්ඛරණියො විප්පසන්නොදිකා සුචී,
මන්දාලකෙහි සඤ්ඡන්නා පදුමුප්පලකෙහිචාති.

තත්ථ **පරොසහස්ස**න්ති තාවතිංසනගරෙ අතිරෙකසහස්සං පාසාදෙ.

දසෙත්ථ රාජියො සෙතා දස නීලා මනොරමා,
ඡ පිඞ්ගලා පණ්ණරසා හළිද්දා ච චතුද්දස.

වීසතිං තත්ථ සොවණ්ණා වීසතිං රජතාමයා,
ඉන්දගොපකවණ්ණාභා තාව දිස්සන්ති තිංසති.

දසෙත්ථ කාළියො ඡච මඤ්ජෙට්ඨා පණ්ණවීසති,
මිස්සා බන්ධුකපුප්ඵෙහි නීලුප්පලවිචිත්තිතා.

එවං සබ්බඞ්ගසම්පන්නං අච්චිමන්තං පභස්සරං,
ඔධිසුඞ්කං මහාරාජ පස්ස ත්වං දිපදුත්තමාති.

තත්ථ **දසෙත්ථ රාජියො**ති එතස්මිං මණික්ඛන්ධෙ දස සෙතරාජියො. **ඡපිඞ්ගලා පණ්ණරසා**ති ඡච පණ්ණරසඤ්චාති එකවීසති පිඞ්ගලරාජියො. **හළිද්දා**ති හළිද්දිවණ්ණා චතුද්දස. **තිංසති**ති ඉන්දගොපක

වණ්ණා තිංසරාජියො. ඡච්චාති ඡසට්ඨි ඡව සොළස කාළරාජියො පණ්ණවීසතීති පඤ්චවීසති මඤ්ජෙට්ඨවණ්ණා පස්ස. මිස්සා බන්ධුජීව පුප්ඵෙහීති තා කාළමඤ්ජෙට්ඨවණ්ණරාජියො එතෙහි පුප්ඵෙහි මිස්සා විචිත්තිතා පස්ස එත්ථහි කාළරාජියො බන්ධුජීවකපුප්ඵෙහි මිස්සා මඤ්ජෙට්ඨරාජියො තිලුප්පලෙහි විචිත්තිතා. බිම්බසුබ්භකාතානි සුබ්භකොට්ඨාසං යො මං ජූතෙ ජිනිස්සති තස්සිමං සුබ්භකොට්ඨාසං පස්සාති වදති. අට්ඨකථායං පන සොභතු සුබ්භකං මහාරාජාති පාඨො. තස්සත්ථො දිප්පදුත්තම පස්ස ත්වං ඉමං එවරූපං මණිං ඉදමෙම මහාරාජ සුබ්භකං හොති යො මං ජූතෙ ජිනිස්සති තස්සිදං භවිස්සතීති.

මණිකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

එවං වත්වා පුණ්ණකො මහාරාජ අහං තාව ජූතෙ ජිතො ඉමං මණිරතනං දස්සාමි. ත්වං පන කිං දස්සසීති ආහ. තාත මම සරීරඤ්ච සෙතච්ඡත්තඤ්ච ඨපෙත්වා සෙසං මම සන්තකං සුවණ්ණං හොතුති. තෙනහි දෙව මා චිරායි. අහං දූරාගතො ජූතමණ්ඩලං සජ්ජාපෙහීති. රාජා අමච්චෙ ආණාපෙසි. තෙ ඛිප්පං ජූතසාලං සජ්ජෙත්වා රඤ්ඤො වරපොත්ථකත්ථරං සෙසරාජූනඤ්චාපි ආසනානි පඤ්ඤපෙත්වා පුණ්ණකස්සාපි පතිරූපං ආසනං ඤත්වා රඤ්ඤො කාලං ආරොචයිංසු.

තතො පුණ්ණකො රාජානං ගාථාය අජ්ඣභාසි.

> උපාගතං රාජ උපෙහි ලක්ඛං
> නෙතාදිසං මණිරතනං තවත්ථි,
> ධම්මෙන ජියාම අසාහසෙන
> ජිතොච නො ඛිප්පමවාකරෙහීති.

තස්සත්ථො- මහාරාජ ජූතසාලාය කම්මං උපාගතං නිට්ඨිතං එතාදිසං මණිරතනං තව නත්ථි. මා පපඤ්චං කරෙහි උපෙහි ලක්ඛං අක්ඛෙහි කීළනට්ඨානං උපගච්ඡ. කීළන්තානං ච මයං ධම්මෙන ජිනිස්සාම ධම්මෙනෙව නො අසාහසෙන ජයො හොතු. සචෙ පන ත්වං ජිතො භවිස්සසි අථ නො ඛිප්පමවාකරෙහි. පපඤ්චමකත්වාව ජිතො ධනං දදෙය්‍යාසීති වුත්තං හොති.

අථ නං රාජා මාණව ත්වං මං රාජාති මා භායි. ධම්මෙනෙව නො අසාහසෙන ජයපරාජයො භවිස්සතීති ආහ. තං සුත්වා පුණ්ණකො අම්හාකං ධම්මෙනෙව ජයපරාජයභාවං ජානාථාති රාජානො සක්ඛිං කාරෙන්තො ගාථමාහ.

> පඤ්චාල පච්චුග්ගත සූරසෙන
> මච්ඡාච මද්දා සහකෙකකෙහි,
> පස්සන්තු නො තෙ අසඨෙන යුද්ධං
> න නො සභායං න කරොන්ති කිඤ්චීති.

තත්ථ **පචුග්ගතානි** උග්ගතත්තා පඤ්ඤාතත්තා පාකටත්තා පඤ්චාලරාජානමෙවාලපති. **මච්ඡාචාති** ත්වඤ්ච සම්ම මච්ඡරට්ඨෙ රාජ. **මද්දාති** මද්දරට්ඨෙ රාජ. **සහකෙකකෙහීති** කෙකකෙහි නාම ජනපදෙන සහ වත්තමාන කෙකකරාජ ත්වඤ්ච අථවා සහ සද්දං කෙකකෙහීති පදස්ස පච්චත්තො ඨපෙත්වා පචුග්ගතානත්ති යෙව සද්දඤ්ච සූරසෙන විසෙසනං කත්වා පඤ්චාල පචුග්ගත සූරසෙන මච්ඡා ච මද්ද කෙකකෙහි සහ සෙසරාජානො චාති එවමෙත්ථ අත්ථො දට්ඨබ්බො. **පස්සන්තුනොනොති** අම්හාකං විත්තං එතෙ රාජානො අසඨෙන අක්ඛයුද්ධං පස්සන්තු. **න නො සභායං න කරොන්ති කිඤ්චීති** එත්ථ **නොති** නිපාතමත්තං. න සභායං කිඤ්චි සක්ඛිං න කරොති. ඛත්තියෙපි බ්‍රාහ්මණෙපි කරොන්තියෙව තස්මා සචෙ කිඤ්චි අකාරණං උප්පජ්ජති තතො සුතං න නො දිට්ඨන්ති වත්තුං න ලභිස්සථ අප්පමත්තා හොථාති යක්ඛසෙනාපති රාජානො සක්ඛිනො අකාසි.

අථ රාජා එකසතරාජපරිවුතො පුණ්ණකං ගහෙත්වා ජූතසාලං පාවිසි. සබ්බෙ පතිරූපාසනෙසු නිසීදිංසු. රජතඵලකෙ සුවණ්ණපාසකෙ ඨපයිංසු. පුණ්ණකො තුරිතො මහාරාජ පාසකෙසු ආයා නාම මාලිකං සාවටං බහුලං සන්තිභද්‍රාදයො චතුවීසති තෙසු තුම්හෙ අත්තනො රුච්චනකං ආයං ගණ්හථාති ආහ. රාජා සාධූති බහුලං ගණ්හි. පුණ්ණකො සාවටං. අථ තං රාජා ආහ තෙනහි තාත මාණව පාසකෙ පාතෙහීති. මහාරාජ පඨමං මම වාරො න පාපුණාති. තුම්හෙ පාතෙථාති රාජා සාධූති සම්පටිච්ඡි. තස්ස පන තතියෙ අත්තභාවෙ මාතාව ආරක්ඛදෙවතා තස්සා ආනුභාවෙන රාජා ජූතෙ ජිනාති. සා අවිදූරෙ ඨිතා අහොසි. රාජා දෙවතං අනුස්සරිත්වා ජූතගීතං ගායිත්වා පාසකෙ හත්ථෙ වට්ටෙත්වා ආකාසෙ ඛිපි. පුණ්ණකස්සානුභාවෙන පාසකා රාජානං පරාජිතත්තා භස්සන්ති. රාජා ජූතසිප්පම්හි සුකුසලතාය පාසකෙ අත්තනො පරාජයාය භස්සන්තෙ ඤත්වා ආකාසෙයෙව සඞ්කඩ්ඪන්තො ගහෙත්වා පුන ආකාසෙ ඛිපි. දුතියම්පි අත්තනො පරාජයාය භස්සන්තෙ ඤත්වා තථෙව අග්ගහෙසි. තතො පුණ්ණකො චින්තෙසි අයං රාජා මාදිසෙන යක්ඛෙන සද්ධිං ජූතං කීළන්තො භස්සමානෙ පාසකෙ සඞ්කඩ්ඪිත්වා ගණ්හාති. කින්නු ඛො කාරණන්ති. සො තස්ස ආරක්ඛදෙවතාය ආනුභාවං ඤත්වා අක්ඛීනි උම්මීලෙත්වා කුද්ධො විය තං ඔලොකෙසි. සා භීතා පලායිත්වා චක්කවාළමත්ථකං පත්වා කම්පමානා අට්ඨාසි. රාජා තතියම්පි පාසකෙ ඛිපිත්වා අත්තනො පරාජයාය භස්සන්තෙ ඤත්වාපි පුණ්ණකස්සානුභාවෙන හත්ථං පසාරෙත්වා ගණ්හිතුං නාසක්ඛි. තෙ රඤ්ඤො පරාජයාය පතිංසු. තතො පුණ්ණකො පාසකෙ ඛිපි. තෙ අත්තනො ජිතත්තා පතිංසු. අථස්ස පරාජිතභාවං ඤත්වා අප්ඵොටෙත්වා මහන්තෙන සද්දෙන ජිතම්මෙ ජිතම්මෙති තික්ඛත්තුං නදි. සො සද්දො සකලජම්බුදීපං ඵරි. තමත්ථං **පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.**

තෙ පාවිසුං අක්ඛමදෙන මත්තා
රාජා කුරූනං පුණ්ණකො චාපි යක්ඛො,
රාජා කලිං විචිනං අග්ගහෙසි
කටමග්ගහී පුණ්ණකො නාම යක්ඛො.

තෙ තත්ථ ජූතෙ උභයො සමාගතෙ
රඤ්ඤො සකාසෙ සඛීනඤ්ච මජ්ඣෙ,
අජෙසි යක්ඛො නරවීරියසෙට්ඨං
තත්ථප්පනාදො තුමුලො බභූවාති.

තත්ථ **පාවිසු**න්ති ජූතසාලං පවිසිංසු. **විචින**න්ති රාජා චතුවීසතියා ආයෙසු විචිනන්තො කලිං පරාජයගාහං අග්ගහෙසි. **කටමග්ගහී**ති පුණ්ණකො නාම යක්ඛො ජයගාහං ගණ්හි. **තෙ තත්ථ ජූතෙ උභයො සමාගතෙ**ති තෙ තත්ථ ජූතසාලාය ජූතෙ සමාගතෙ සම්පාගතෙ උභො ජූතං කීළිංසූති අත්ථො. **රඤ්ඤො**ති අථ තෙසං එකසතානං රාජූනං සකාසෙ අවසෙසානඤ්ච සඛීනං මජ්ඣෙ සො යක්ඛො නරවීරිය සෙට්ඨං රාජානං අජෙසි. **තත්ථප්පනාදො තුමුලො බභූවා**ති තස්මිං ජූතමණ්ඩලෙ රඤ්ඤො පරාජිතභාවං ජානාථ ජිතමෙමන්ති මහන්තො සද්දො අහොසි.

රාජා පරාජිතො අනත්තමනො අහොසි. අථ නං සමස්සාසෙන්තො පුණ්ණකො ගාථමාහ.

ජයො මහාරාජ පරාජයො ච
ආයූහතං අඤ්ඤතරස්ස හොති,
ජනින්ද ජීනොසි වරං ධනෙන
ජිතො ච මෙ ඛිප්පමවාකරොහීති.

තත්ථ **ආයූහත**න්ති වීරියං වායමන්තානං අඤ්ඤතරස්සෙව හොති. තස්මා පරාජිතොම්හීති මා චින්තයි. **ජීනොසී**ති පරිහීනොසි. **වරං ධනෙනා**ති වරධනෙන. **ඛිප්පමවාකරොහී**ති ඛිප්පං මෙ ජයං දෙහි.

අථ නං රාජා ගණ්හාහීති වදන්තො ගාථමාහ.

හත්ථී ගවාස්සා මණිකුණ්ඩලා ච
යඤ්චාපි මය්හං රතනං පථබ්‍යා,
ගණ්හාහි කච්චාන වරං ධනානං
ආදාය යෙනිච්ඡසි තෙන ගච්ඡාති.

පුණ්ණකො ආහ.

හත්ථී ගවාස්සා මණිකුණ්ඩලා ච
යඤ්චාපි තුය්හං රතනං පථබ්‍යා,
තෙසං වරො විධුරො නාම කත්තා
සො මෙ ජිතො තං මෙ අවාකරොහීති.

තත්ථ සො මෙ ජිතොති මයාහි තව විජිතෙ උත්තමරතනං ජිතං සො ච සබ්බරතනානං වරො තස්මා සො මයා ජිතො නාම හොති තං මෙ දෙහිති.

රාජා ආහ.

> අත්තා ච මෙ සො සරණං ගතී ච
> දීපො ච ලෙණො ච පරායණො ච,
> අසන්තුලෙය්‍යො මම සො ධනෙන
> පාණෙන මෙ සදිසො එස කත්තාති.

තත්ථ අත්තා ච මෙසොති සොහි මය්හං අත්තා මයාව අත්තානං ඨපෙත්වා සෙසං දස්සාමිති වුත්තං තස්මා තං මා ගණ්හි න කෙවලඤ්ච අත්තා අථඛො. මෙ සරණඤ්ච දීපො ච ලෙණො ච පරායණො ච. **අසන්තුලෙය්‍යො මම සො ධනෙනාති** න සත්තවිධෙන රතනධනෙන සද්ධිං තුලෙතබ්බො.

පුණ්ණකො ආහ.

> චිරං විවාදො මම තුය්හඤ්චස්ස
> කාමඤ්ච පුච්ඡාම තමෙව ගන්ත්වා,
> එසොව නො විවරතු එතමත්ථං
> යං වක්ඛති හොතු කථා උභින්නන්ති.

තත්ථ විවරතු එතමත්ථන්ති සො තව අත්තා වා නවාති එතමත්ථං එසොව පකාසෙතු. **හොතු කථා උභින්නන්ති** යං සො වක්ඛති සා එව නො උභින්නං කථා හොතු තං පමාණං හොතූති අත්ථො.

රාජා ආහ.

> අද්ධා හි සච්චං භණසි නච මාණව සාහසං,
> තමෙව ගන්ත්වා පුච්ඡාම තෙන තුස්සාමුභො ජනාති.

තත්ථ නච මාණව සාහසන්ති පසය්හ සාහසියං වචනඤ්ච න භණසි.

එවං වත්වා රාජා එකසතඤ්ච රාජානො පුණ්ණකඤ්ච ගහෙත්වා තුට්ඨමානසො වෙගෙන ධම්මසභං අගමාසි. පණ්ඩිතො ආසනා ඔරුය්හ රාජානං වන්දිත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. අථ පුණ්ණකො මහාසත්තං ආමන්තෙත්වා පණ්ඩිත ත්වං ධම්මෙ ඨිතො ජීවිතහෙතුපි මුසා න භාසතීති කිත්තිසද්දො තෙ සකලලොකෙ ඵුටො අහං පන තෙ අජ්ජ ධම්මෙ ඨිතභාවං ජානිස්සාමීති වත්වා ගාථමාහ.

> සච්චං නු දෙවා විදහූ කුරූනං
> ධම්මෙ ඨිතං විධුරං නාමමච්චං,
> දාසොසි රඤ්ඤො උදවාසි ඤාති
> විධුරොති සඞ්ඛා කතමාසි ලොකෙති.

තත්ථ **සච්චං නු දෙවා විදහු කුරූනං ධම්මෙ ඨිතං විධුරං නාම මච්ච**න්ති කුරූනං රට්ඨෙ විධුරො නාම අමච්චො ධම්මෙ ඨිතො ජීවිතහෙතුපි මුසා න භණතීති එවං දෙවා **විදහු** විදහන්ති කථෙන්ති පකාසෙන්ති. එවං විදහමානා තෙ දෙවා සච්චං නු විදහන්ති උදාහු අභූතවාදෙයෙව සො. **විධුරොති සඞ්ඛා කතමාසි ලොකෙති** යා එසා විධුරොති ලොකෙ සඞ්ඛා පඤ්ඤත්ති- සා කතමා ආසි පකාසෙහි තාවං. කිං රඤ්ඤො දාසො නීචතරජාතිකො උදාහු සමස[illegible] උත්තරිතරො වා **ඤාතීති** ඉදං තාව මෙ ආචික්ඛ දාසොසි රඤ්ඤො උදවාසි ඤාතීති.

අථ මහාසත්තො අයං මං එවං පුච්ඡති. අහං ඛො පනෙතං රඤ්ඤො ඤාතීතිපි රඤ්ඤො උත්තරිතරොතිපි රඤ්ඤො න කිඤ්චි හොමීතිපි සඤ්ඤාපෙතුං සක්කොමි. ඉමස්මිං පන ලොකෙ සච්චසමො අවස්සයො නාම නත්ථි. සච්චමෙව කථෙතුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා මාණව නෙවාහං රඤ්ඤො ඤාති න උත්තරිතරො චතුන්නං පන දාසානං අඤ්ඤතරොති දස්සෙතුං ගාථමාහ.

ආමාය දාසාපි භවන්ති හෙකෙ
ධනෙන කීතාපි භවන්ති දාසා,
සයම්පි හෙකෙ උපයන්ති දාසා
භයාපණුන්නාපි භවන්ති දාසා.

එතෙ නරානං චතුරොව දාසා
අද්ධාහි යොනිතො අහම්පි ජාතො,
භවො ච රඤ්ඤො අභවො ච රඤ්ඤො
දාසාහං දෙවස්ස පරම්පි ගන්ත්වා
ධම්මෙන මං මාණව තුය්හං දජ්ජාති.

තත්ථ **ආමාය දාසාති** දාසස්ස දාසියා කුච්ඡිම්හි ජාතදාසා. **සයම්පි දාසාති** යෙ කෙචි උපට්ඨාකජාතිකා සබ්බෙ තෙ සයං **දාසභාවං** උපගතා දාසා නාම. **භයා පණුන්නාති** රාජභයෙන වා චොරභයෙන වා අත්තනො වසනට්ඨානතො පණුන්නා කරමරු හුත්වා පරවිසයං ගතාපි දාසායෙව නාම. **අද්ධා හි යොනිතො අහම්පි දාසොති** මාණව එකංසෙනෙව අහම්පි චතුසු දාසයොනිසු එකතො සයං **දාසයොනිතො** නිබ්බත්තො **දාසො**ව. **භවො ච රඤ්ඤොති** රඤ්ඤො වඩ්ඪි වා හොතු අවඩ්ඪි වා න **සක්කා** මයා මුසා භණිතුං. **පරම්පීති** දූරං ගන්ත්වාපි අහං දෙවස්ස **දාසො** යෙව. **දජ්ජාති** මං රාජා ජයධනෙන ඛණ්ඩිත්වා තුය්හං දෙන්තො ධම්මෙන සමෙන සභාවෙනෙව දදෙය්‍ය.

තං සුත්වා පුණ්ණකො හට්ඨතුට්ඨො පුන **අප්ඵොටෙත්වා** ගාථමාහ.

අයං දුතීයො විජයො මමජ්ජ
පුට්ඨො හි කත්තා විවරිත්ථ පඤ්හං,
අධම්මරූපො වත රාජසෙට්ඨො
සුභාසිතං නානුජානාසි මය්හන්ති.

තත්ථ **රජ්ජසෙවෙය්‍යා**ති අයං රජ්ජසෙවෙය්‍ය අධම්මරූපො වත. **සුභාසිතානී**ති විධුරපණ්ඩිතෙන සුකථිතං සුවිනිච්ඡිතං. **නානුජානාසි මං තතො**ති ඉදානෙතං විධුරපණ්ඩිතං මය්හං කස්මා නානුජානාසි කිමත්ථං න දෙසීති වදති.

තං සුත්වා රාජා පණ්ඩිතො මාදිසං යසදායකං අනොලොකෙත්වා ඉදානි දිට්ඨං මාණවකං ඔලොකෙසීති මහාසත්තස්ස කුජ්ඣිත්වා සචෙ දාසො ගහෙත්වා තං ගච්ඡාති ගාථමාහ.

එවං චෙ නො සො විවරෙථ පඤ්හං
දාසොහමස්මි න ච ඛොස්මි ඤාති,
ගණ්හාහි කච්චාන වරං ධනානං
ආදාය යෙනිච්ඡසි තෙන ගච්ඡාති.

තත්ථ **එවං චෙ නො සො විවරෙථ පඤ්හ**න්ති සචෙ සො අම්හාකං පඤ්හං **දාසොහමස්මි න ච ඛොස්මි ඤාතී**ති එවං විවරි. එත්ථ පරිසමණ්ඩලෙ අථ කිං අච්ඡසි. සකලලොකෙ ධනානං වරධනං එතං ගණ්හ ගහෙත්වා ච යෙනිච්ඡසි තෙන ගච්ඡාති.

අක්ඛකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

එවංච පන වත්වා රාජා චින්තෙසි පණ්ඩිතං ගහෙත්වා මාණවො යථාරුචිං ගමිස්සති තස්ස ගතකාලතො පට්ඨාය මය්හං මධුරධම්මකථා දුල්ලභා භවිස්සති. යන්නූනිමං ඨානෙ ඨපෙත්වා ඝරාවාසපඤ්හං පුච්ඡෙය්‍යන්ති. අථ නං එවමාහ. පණ්ඩිත තුම්හාකං ගතකාලෙ මම මධුරධම්මකථා දුල්ලභා භවිස්සති. අලඞ්කතධම්මාසනෙ නිසීදිත්වා අත්තනො ඨානෙ ඨත්වා මය්හං ඝරාවාසපඤ්හං කථෙථාති. සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා අලඞ්කතධම්මාසනෙ නිසීදිත්වා රඤ්ඤා පඤ්හං පුට්ඨො විස්සජ්ජෙසි. තත්‍රායං පඤ්හො.

විධුර වසමානස්ස ගහට්ඨස්ස සකං ඝරං,
ඛෙමා වුත්ති කථං අස්ස කථංනු අස්ස සඞ්ගහො.

අබ්‍යාපජ්ඣං කථං අස්ස සච්චවාදීච මාණවො,
අස්මා ලොකා පරං ලොකං කථං පෙච්ච න සොචතීති.

තත්ථ **ඛෙමා වුත්ති කථං අස්සා**ති කථං ඝරාවාසං වසන්තස්ස ඛෙමා නිබ්භයා වුත්ති භවෙය්‍ය. **කථංනු අස්ස සඞ්ගහො**ති චතුබ්බිධො ච සඞ්ගහවත්ථුසඞ්ඛාතො සඞ්ගහො තස්ස කථං භවෙය්‍ය. **අබ්‍යාපජ්ඣ**න්ති නිද්දුක්ඛතා. **සච්චවාදීචා**ති කථඤ්ච මාණවො සච්චවාදී නාම භවෙය්‍ය. **පෙච්චා**ති පරලොකං ගන්ත්වා.

තං තත්ථ ගතිමා ධිතිමා මතිමා අත්ථදස්සිමා,
සඞ්ඛාතා සබ්බධම්මානං විධුරො එතදබ්‍රවි.

න සාධාරණදාරස්ස න භුඤ්ජෙ සාදුමෙකකො,
න සෙවෙ ලොකායතිකං නෙතං පඤ්ඤාය වඩ්ඪනං.

සීලවා වත්තසම්පන්නො අප්පමත්තො විචක්ඛණො,
නිවාතවුත්ති අත්ථද්ධො සුරතො සඛිලො මුදු.

සඞ්ගහෙතා ච මිත්තානං සංවිභාගී විධානවා,
තප්පෙය්‍ය අන්නපානෙන සදා සමණබ්‍රාහ්මණෙ.

ධම්මකාමො සුතාධාරො භවෙය්‍ය පරිපුච්ඡකො,
සක්කච්චං පයිරුපාසෙය්‍ය සීලවන්තෙ බහුස්සුතෙ.

ඝරමාවසමානස්ස ගහට්ඨස්ස සකං ඝරං,
ඛෙමා වුත්ති සියා එවං එවං නු අස්ස සඞ්ගහො.

අව්‍යාපජ්ඣො සියා එවං සච්චවාදී ච මාණවො,
අස්මා ලොකා පරං ලොකං එවං පෙච්ච න සොචතීති.

තත්ථ **තං තථා**ති භික්ඛවෙ සො තං රාජානං තත්ථ ධම්මසභාය ඤාණගතියා ගතිමා අබ්බොච්ඡින්නවිරියෙන ධිතිමා භූරිසමාය විපුලාය පඤ්ඤාය මතිමා සණ්හසුඛුමත්ථදස්සිනා ඤාණෙන අත්ථදස්සිමා පරිච්ඡින්දිත්වා ජාතකඤාණසඞ්ඛාතාය පඤ්ඤාය සබ්බධම්මානං සඞ්ඛාතා විධුරපණ්ඩිතො එතං **න සාධාරණදාරස්සා**ති ආදි වචනමබ්‍රවි. තත්ථ යො පරෙසං දාරෙසු අපරජ්ඣති සො සාධාරණදාරො නාම තාදිසො නාස්ස න භවෙය්‍ය. **සාදුමෙකකො**ති සාදුරසපණීතභොජනං අඤ්ඤෙසං අදත්වා එකකොව න භුඤ්ජෙය්‍ය. **ලොකායතිකන්**ති අනත්ථනිස්සිතං සග්ගමග්ගානං අදායකං අනිය්‍යානිකං විතණ්ඩසල්ලාපං ලොකායතිකවාදං න සෙවෙය්‍ය. **නෙතං පඤ්ඤාය වඩ්ඪනන්**ති න හි එතං ලොකායතනං පඤ්ඤාය වඩ්ඪනං. **සීලවා**ති අඛණ්ඩෙහි පඤ්චසීලෙහි සමන්නාගතො. **වත්තසම්පන්නො**ති ඝරාවාසවත්තෙන රාජවත්තෙන ච සමන්නාගතො. **අප්පමත්තො**ති කුසලධම්මෙසු අප්පමත්තො. **නිවාතවුත්තී**ති අතිමානං අකත්වා නීචවුත්ති ඔවාදානුසාසනිපටිච්ඡකො. **අත්ථද්ධො**ති ථද්ධමච්ඡරියරහිතො. **සුරතො**ති සොරච්චෙන සමන්නාගතො. **සඛිලො**ති පෙමණීයවචනො. මුදූති කායවචීචිත්තෙහි අඵරුසො. **සඞ්ගහෙතා ච මිත්තානන්**ති මිත්තසඞ්ගහකාරො දානාදීසු යො යෙන සඞ්ගහං ඉච්ඡති තස්ස තෙනෙව සඞ්ගාහකො. **සංවිභාගී**ති ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණානඤ්චෙව කපණාදීනඤ්ච සංවිභාගකාරො. **විධානවා**ති එතස්මිං කාලෙ කසිතුං වට්ටති ඉමස්මිං වපිතුන්ති එවං සබ්බකිච්චෙසු විධානසම්පන්නො. **තප්පෙය්‍යා**ති ගහිතගහිතභාජනානි පූරෙත්වා දදමානො තප්පෙය්‍ය. **ධම්මකාමො**ති පවෙණිධම්මම්පි සුචරිතධම්මම්පි කාමයමානො පත්ථයමානො. **සුතාධාරො**ති සුතස්ස ආධාරභූතො. **පරිපුච්ඡකො**ති ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණෙ උපසඞ්කමිත්වා කිං භන්තෙ කුසලන්ති ආදිවචනෙහි පුච්ඡනසීලො. **සක්කච්චන්**ති ගාරවෙන. **එවං නු අස්ස සඞ්ගහො**ති සඞ්ගහොපිස්ස එවං කතො නාම භවෙය්‍ය. **සච්චවාදී**ති එවං පටිපන්නොයෙව සච්චවාදී නාම සියා.

එවං මහාසත්තො රඤ්ඤෙ සරවාසපඤ්හං කථෙත්වා පල්ලඞ්කා ඔරුය්හ රාජානං වන්දි. රාජාපිස්ස මහාසක්කාරං කත්වා එකසතරාජ පරිවුතො අත්තනො නිවෙසනමෙව ගතො.

ඝරවාසපඤ්හා නිට්ඨිතා.

මහාසත්තො පන නිවත්තො. අථ නං පුණ්ණකො ආහ.

එහිදානි ගමිස්සාම දින්නො නො ඉස්සරෙන මෙ,
මමෙවත්ථං පටිපජ්ජ එස ධම්මො සනන්තනොති.

තත්ථ **දින්නො** නොති එත්ථ නොති නිපාතමත්තං. ඉස්සරෙන මය්හං දින්නොති අත්ථො. **සනන්තනොති** මම අත්ථං පටිපජ්ජන්තෙන හි තයා අත්තනො සාමිකස්ස අත්ථො පටිපන්නො හොති. යඤ්චිදං සාමි අත්ථකරණං නාම එසධම්මො සනන්තනො පොරාණක පණ්ඩිතානං සභාවො.

විධුරපණ්ඩිතො ආහ.

ජානාමි මාණව තයාහමස්මි
දින්නොහමස්මි තව ඉස්සරෙන,
තීහඤ්ච තං වාසයෙමු අගාරෙ
යෙනද්ධුනා අනුසාසෙමු පුත්තෙති.

තත්ථ **තයාහමස්මිති** තයා ලද්ධොහමස්මීති ජානාමි ලභන්තෙන ච **න** අඤ්ඤථා ලද්ධො දින්නොහමස්මි තව ඉස්සරෙන මම ඉස්සරෙන **රඤ්ඤා** අහං තව දින්නො. **තීහඤ්චාති** මාණවක අහං තව බහුපකාරො **රාජානං** අනොලොකෙත්වා සච්චමෙව කථෙසිං. තෙනාහං තයා ලද්ධො **ත්වං** මම මහන්තභාවං ජානාසි. මයං තීණි දිවසානි තං අත්තනො **අගාරෙ** වාසෙම තස්මා **යෙනද්ධුනා** යත්තකෙන කාලෙන මයං පුත්ත **දාරෙ අනුසාසෙමු** තං කාලං අධිවාසෙහීති.

තං සුත්වා පුණ්ණකො සච්චං පණ්ඩිතො ආහ. බහුපකාරො එස මම **සත්තාහම්පි** අඩ්ඪමාසම්පි වුත්තෙන අධිවාසෙතබ්බමෙවාති චින්තෙත්වා.

තං මෙ තථා හොතු වසෙමු තීහං
කුරුතං භවං අජ්ජ ඝරෙසු කිච්චං,
අනුසාසතං පුත්තදාරෙ භවජ්ජ
යථා තයි පච්ඡා සුඛීභවෙය්‍යාති.

තත්ථ **තං මෙති** යං ත්වං වදෙසි සබ්බං මම තථා හොතු. **භවජ්ජාති** භවං අජ්ජ පට්ඨාය තීහං අනුසාසතු. **තයි පච්ඡාති** යථා තයි ගතෙ පච්ඡා තව පුත්තදාරො සුඛී භවෙය්‍ය එවං තං අනුසාසාති.

එවං වත්වා පුණ්ණකො මහාසත්තෙන සද්ධිං තස්ස නිවෙසනං පාවිසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සාධූති වත්වාන පහූතකාමො
පක්කාමි යක්ඛො විධුරෙන සද්ධිං,
තං කුඤ්ජරාජඤ්ඤහයානුචිණ්ණං
පාවෙක්ඛි අන්තොපුරමරියසෙට්ඨොති.

තත්ථ **පහූතකාමොති** මහාභොගො. **කුඤ්ජරාජඤ්ඤහයානුචිණ්ණන්ති** කුඤ්ජරෙහි ච ආජඤ්ඤහයෙහි ච අනුචිණ්ණං. **අරියසෙට්ඨොති** ආචාරඅරියෙසු උත්තමො. පුණ්ණකො යක්ඛො ච තස්ස අන්තොපුරං පාවිසි. මහාසත්තස්ස පන තිණ්ණං උතූනං අත්ථාය තයො පාසාදා. තෙසු එකො කොඤ්චො නාම. එකො මයූරො නාම. එකො පියඞ්කෙතො නාම.

තෙ සන්ධාය අයං ගාථා වුත්තා.

කොඤ්චං මයූරඤ්ච පියඤ්ච කෙතං
උපාගමි තත්ථ සුරම්මරූපං
පහූතභක්ඛං බහුඅන්නපාණං
මසක්කසාරං විය වාසවස්සාති.

තත්ථ **කෙතන්ති** තෙසු තීසු පාසාදෙසු යත්ථ තස්මිං සමයෙ අත්තනා වසති තං සුරම්මරූපං පාසාදං පුණ්ණකං ආදාය උපාගමි. උපගන්ත්වා ච අලඞ්කතපාසාදස්ස සත්තමාය භූමියා සයනගබ්භඤ්චෙව මහාතලඤ්ච සජ්ජාපෙත්වා සිරිසයනං පඤ්ඤාපෙත්වා සබ්බං අන්නපාණාදිවිධිං උපට්ඨාපෙත්වා දෙවකඤ්ඤා විය පඤ්චසතා ඉත්ථියො ඉමා තෙ පාදපරිචාරිකා හොන්තු අනුක්කණ්ඨන්තො වසාහීති තස්ස නිය්‍යාදෙත්වා අත්තනො වසනට්ඨානං ගතො. තස්ස ගතකාලෙ තා ඉත්ථියො නානා තූරියානි ගහෙත්වා පුණ්ණකස්ස පරිචරියාය නච්චාදීනි පට්ඨපෙසුං.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තත්ථ නච්චන්ති ගායන්ති
අව්හයන්ති වරාවරං,
අච්ඡරා විය දෙවෙසු
නාරියො සමලඞ්කතාති.

තත්ථ **අව්හයන්ති වරාවරන්ති** වරතො වරං නච්චඤ්ච ගීතඤ්ච කරොන්තියො පක්කොසන්ති.

සමඞ්ගිං කත්වා පමදාහි යක්ඛං
අන්නෙන පානෙන ච ධම්මපාලො,
අත්ථත්ථමෙවානුවිචින්තයන්තො
පාවෙක්ඛි භරියාය තදා සකාසෙති.

තත්ථ **පමද්දියී**ති පමද්දියෙව අත්තපාණෙනව සමධිගන්ත්වා. **ධම්මපාලො**ති ධම්මස්ස පාලකො ගොපායකො. **අත්ථත්ථමෙවා**ති අත්ථ භූතමෙව අත්ථං. **භරියායා**ති සබ්බජෙට්ඨිකාය භරියාය.

තං චන්දනගන්ධරසානුලිත්තං
සුවණ්ණජම්බොනදනික්ඛසාදිසං,
භරියංවචා එහි සුණොහි භොති
පුත්තානි ආමන්තය තම්බනෙත්තෙති.

තත්ථ **භරියංවචා**ති භරියං අවච. **ආමන්තයා**ති පක්කොස.

සුත්වාන වාක්‍යං පතිනො අනුජ්ජා
සුණිසං වච තම්බනඛී සුනෙත්තං,
ආමන්තය වම්මධරානි චෙතෙ
පුත්තානි ඉන්දීවරපුප්ඵසාමෙති.

තත්ථ **අනුජ්ජා**ති එවං නාමිකා. **සුණිසංවච තම්බනඛී සුනෙත්තන්**ති සා තස්ස වචනං සුත්වා අස්සුමුඛී රුදමානා මයා සයං ගන්ත්වා පුත්තෙ පක්කොසිතුං අයුත්තං සුණිසං පෙසෙස්සාමීති තස්සා නිවාසට්ඨානං ගන්ත්වා සා තම්බනඛී සුනෙත්තං සුණිසං අවච. **ආමන්තයා**ති පක්කොස. **වම්මධරානී**ති වම්මධරෙ සූරෙ සමත්ථෙති අත්ථො. ආභරණභණ්ඩමෙව ඉධ වම්මන්ති අධිප්පෙතං තස්මා ආභරණධරෙතිපි අත්ථො. **චෙතෙ**ති තං නාමෙන ආලපති. **පුත්තානී**ති මම පුත්තෙච ධීතරෙච. **ඉන්දීවරපුප්ඵසාමෙ**ති තං ආලපති.

සා සාධූති පාසාදං අනුවිචරිත්වා පිතා වො ඔවාදං දාතුකාමො පක්කොසති. ඉදං කිර වො තස්ස පච්ඡිමදස්සනන්ති සබ්බමෙවස්ස සුහජ්ජනඤ්ච පුත්තධීතරෙ ච සන්නිපාතෙසි. ධම්මපාලකුමාරො පන තං වචනං සුත්වාව රොදන්තො කණිට්ඨභාතිකපරිවුතො පිතු සන්තිකං අගමාසි. පණ්ඩිතො තෙ දිස්වාව සකභාවෙන සණ්ඨාතුං අසක්කොන්තො අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි ආලිඞ්ගිත්වා සීසෙ චුම්බිත්වා ජෙට්ඨපුත්තං මුහුත්තං හදයෙ නිපජ්ජාපෙත්වා හදයා ඔතාරෙත්වා සිරිගබ්භතො නික්ඛම්ම මහාතලෙ පල්ලඞ්කමජ්ඣෙ නිසීදිත්වා පුත්තසහස්සස්ස ඔවාදං අදාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තෙ ආගතෙ මුද්ධනි ධම්මපාලො
චුම්බිත්වා පුත්තෙ අවිකම්පමානො,
ආමන්තයිත්වාව අවොච වාක්‍යං
දින්නාහං රඤ්ඤො ඉධ මාණවස්ස.

තස්සජ්ජහං අත්තසුඛී විධෙය්‍යො
ආදාය යෙනිච්ඡති තෙන ගච්ඡති,
අහඤ්ච වො සාසිතුං ආගතොස්මි
කථං අහං අපරිත්තාය ගච්ඡෙ.

සචෙ වො රාජා කුරුඛෙත්තවාසී
ජනසන්ධො පුච්ඡෙය්‍ය පහූතකාමො,
කිමාභිජානාථ පුරෙ පුරාණං
කිං වො පිතා අනුසාසෙ පුරත්ථා.

සමාසනා හොථ මයාව සබ්බෙ
කොනීධ රඤ්ඤං අබ්භතිකො මනුස්සො,
තමඤ්ජලිං කරිය වදෙථ එවං
මාහෙව දෙව න හි එස ධම්මො;
වියග්ඝරාජස්ස නිහීනජච්චො
සමාසනො දෙව කථං භවෙය්‍යාති.

තත්ථ **ධම්මපාලො**ති මහාසත්තො. **දින්නාහ**න්ති අහං ජයධනෙ බන්ධිත්වා රඤ්ඤා දින්නො. **නාසස්සජ්ජහං අත්තසුඛී විධෙය්‍යො**ති අජ්ජ පට්ඨාය තීහමත්තං අහං ඉමිනා අත්තනො සුඛෙන අත්තනා සුඛී තතො පරං පන තස්ස මාණවස්සාහං විධෙය්‍යො සො හි ඉතො චතුත්ථෙ දිවසෙ එකංසෙන මං ආදාය යත්ථිච්ඡති තත්ථ ගච්ඡති. **අපරිත්තායා**ති තුම්හාකං පරිත්තාණං අකත්වා කථං ගච්ඡෙය්‍යන්ති අනුසාසිතුං ආගතොස්මි. **ජනසන්ධො**ති මිත්තගන්ථනෙන මිත්තජනස්ස සන්ධානකරො. **පුරෙපුරාණ**න්ති ඉතො පුබ්බෙ තුම්හෙ කිං පුරාණං අභිජානාථ. **අනුසාසෙ**ති අනුසාසි. එවං තුම්හෙ රඤ්ඤා පුට්ඨා අම්හාකං පිතා ඉමඤ්චිමඤ්ච ඔවාදං අදාසීති කථෙය්‍යාථ. **සමාසනා හොථා**ති සචෙ පන වො රාජා මයා දින්නස්ස ඔවාදස්ස කථිතකාලෙ එථ තුම්හෙ අජ්ජ මයා සද්ධිං සමාසනා හොථ. **කොනීධ රඤ්ඤං, අබ්භතිකො මනුස්සො**ති ඉධ රාජකුලෙ තුම්හෙහි අඤ්ඤො කො නු රඤ්ඤං අබ්භතිකො මනුස්සොති අත්තනො ආසනෙ නිසීදාපෙය්‍ය. **තමඤ්ජලි**න්ති අථ තුම්හෙ අඤ්ජලිං කරිත්වා තං රාජානං එවං වදෙය්‍යාථ. දෙව එවං මා අවච න හි අම්හාකං එස පවෙණිධම්මො. **වියග්ඝරාජස්ස** කෙසරී සීහස්ස හීනජච්චො ජරසිගාලො දෙව කථං සමාසනො භවෙය්‍ය. යථා සිගාලො සීහස්ස සමාසනො න හොති තථෙව මයං තුම්හාකන්ති.

ඉමං පනස්ස කථං සුත්වා පුත්තධීතරොච ඤාතිසුහජ්ජදාසපොරිසාච සබ්බෙ සකභාවෙන සණ්ඨාතුං අසක්කොන්තා මහාවිරවං විරවිංසු. තෙ මහාසත්තො සඤ්ඤාපෙසීති.

පෙක්ඛණකණ්ඩං නිට්ඨිතං.*

අථ සො තෙ ඤාතයො උපගන්ත්වා තුණ්හීභූතෙ දිස්වා තාතා මාචින්තයිත්ථ සබ්බෙ සඞ්ඛාරා අනිච්චා යසො නාම විපත්තිපරියොසානො අපිච තුම්හාකං රාජවසතිං නාම යසපටිලාභකාරණං කථෙස්සාමි තං එකග්ගචිත්තා සුණාථාති බුද්ධලීළ්හාය රාජවසතිං නාම පට්ඨපෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

---

* ඉං. සං. ලක්ඛකණ්ඩං.

සො ච මිත්තෙ අමච්චෙ ච ඤාතයො සුහදං ජනෙ,
අලීනමනසඞ්කප්පො විධුරො එතදබ්‍රවි.

එථය්‍යා රාජවසතිං නිසීදිත්වා සුණොථ මෙ,
යථා රාජකුලං පත්තො යසං පොසො නිගච්ඡතීති.

තත්‍ථ **සුහදං ජනෙ**ති සුහජ්ජනෙ. **එථය්‍යා**ති එථ අය්‍යා පියසමුදාචාරෙන පුත්තෙ ආලපති. **රාජවසති**න්ති මයා වුච්චමානං රාජපරිචරියං **සුණොථ.** **යථා**ති යෙන කාරණෙන. **රාජකුලං පත්තො** උපසඞ්කමන්තො රඤ්ඤො සන්තිකෙ චරන්තො **පොසො යසං නිගච්ඡති** තං කාරණං සුණොථාති අත්‍ථො.

නහි රාජකුලං පත්තො අඤ්ඤාතො ලභතෙ යසං,
නාසූරො නපි දුම්මෙධො නප්පමත්තො කුදාචනං.

යදාස්ස සීලං පඤ්ඤඤ්ච සොචෙය්‍යඤ්චාධිගච්ඡති,
අථ විස්සසතෙ ත්‍යම්හි ගුය්හඤ්චස්ස න රක්ඛතීති.

තත්‍ථ **අඤ්ඤාතො**ති අපාකටගුණො අවිදිතකම්මාපදානො. **නාසූරො**ති න අසූරො භීරුජාතිකො. **යදාස්ස සීල**න්ති යදා අස්ස සෙවකස්ස රාජා සීලඤ්ච පඤ්ඤඤ්ච සොචෙය්‍යඤ්ච අධිගච්ඡති ආචාරසම්පත්තිඤ්ච ඤාණබලඤ්ච සුචිභාවඤ්ච ජානාති. **අථ විස්සසතෙ ත්‍යම්හී**ති රාජා තම්හි **විස්සසති** විස්සාසං කරොති අත්තනොච ගුය්හං අස්ස න රක්ඛති න ගුහති කථෙති.

තුලා යථා පග්ගහිතා සමදණ්ඩා සුධාරිතා,
අජ්ඣිට්ඨො න විකම්පෙය්‍ය ස රාජවසතිං වසෙ.

තුලා යථා පග්ගහිතා සමදණ්ඩා සුධාරිතා,
සබ්බානි අභිසම්භොන්තො ස රාජවසතිං වසෙති.

තත්‍ථ **තුලා යථා**ති යථා එසා වුත්තප්පකාරා තුලා න ඔනමති න උන්නමති **එවමෙවං** රාජසෙවකො කිස්මිඤ්චිදෙව කම්මෙ රඤ්ඤා ඉදං නාම කරොහීති **අජ්ඣිට්ඨො** ඡන්දාදිඅගතිවසෙන න විකම්පෙය්‍ය සබ්බකිච්චෙසු පග්ගහිතතුලාවිය සමො භවෙය්‍ය. **ස රාජවසති**න්ති සො එවරූපො සෙවකො රාජකුලෙ වාසං වසෙය්‍ය රාජානං පරිචරෙය්‍ය එවං පරිචරන්තො පන යසං ලභෙය්‍යාති අත්‍ථො. **සබ්බානි අභිසම්භොන්තො**ති සබ්බානි රාජකිච්චානි කරොන්තො.

දිවා වා යදිවා රත්තිං රාජකිච්චෙසු පණ්ඩිතො,
අජ්ඣිට්ඨො න විකම්පෙය්‍ය ස රාජවසතිං වසෙ.

දිවා වා යදිවා රත්තිං රාජකිච්චෙසු පණ්ඩිතො,
සබ්බානි අභිසම්භොන්තො ස රාජවසතිං වසෙ.

යො චස්ස සුකතො මග්ගො රඤ්ඤො සුප්පටියාදිතො,
න තෙන වුත්තො ගච්ඡෙය්‍ය ස රාජවසතිං වසෙති.

තත්‍ථ **න විකම්පෙය්‍යා**ති අකම්පමානො තානි කිච්චානි කරෙය්‍ය. **යොධස්සා**ති යොච රඤ්ඤො ගමනමග්ගෙන සුකතො අස්ස රඤ්ඤො සුප්පටියාදිතො සුමණ්ඩිතො ඉච්ඡා මග්ගෙන ගච්ඡාති වුත්තෙපි තෙන න ගච්ඡෙය්‍ය.

න රඤ්ඤො සමකං භුඤ්ජෙ කාමභොගෙ කුදාචනං,
සබ්බත්‍ථ පච්ඡතො ගච්ඡෙ ස රාජවසතිං වසෙ.

න රඤ්ඤො සදිසං වත්‍ථං නමාලං න විලෙපනං,
ආකප්පං සරකුත්තිං වා න රඤ්ඤො සදිසමාචරෙ;
අඤ්ඤං කාරෙය්‍ය ආකප්පං ස රාජවසතිං වසෙති.

තත්‍ථ **න රඤ්ඤො**ති රඤ්ඤො කාමභොගෙන සමං කාමභොගං න භුඤ්ජෙය්‍ය තාදිසස්ස හි රාජා කුජ්ඣති. **සබ්බත්‍ථා**ති සබ්බෙසු රූපාදිසු කාමගුණෙසු රඤ්ඤො පච්ඡතොව ගච්ඡෙය්‍ය හීනතරමෙව සෙවෙය්‍යාති අත්‍ථො. **අඤ්ඤං කාරෙය්‍යා**ති රඤ්ඤො ආකප්පතො අඤ්ඤමෙව ආකප්පං කරෙය්‍ය. **ස රාජවසතිං වසෙ**ති සො පුග්ගලො රඤ්ඤො උපගන්ත්වා වාසං වසෙය්‍ය.

කීළෙ රාජා අමච්චෙහි භරියාහි පරිවාරිතො,
නාමච්චො රාජභරියාසු භාවං කුබ්බෙථ පණ්ඩිතො.

අනුද්ධතො අචපලො නිපකො සංවුතින්ද්‍රියො,
මනොපණිධිසම්පන්නො ස රාජවසතිං වසෙති.

තත්‍ථ **භාව**න්ති විස්සාසවසෙන අධිප්පායං. **අචපලො**ති අමණ්ඩිත සීලො. **නිපකො**ති පරිපක්කඤාණො. **සංවුතින්ද්‍රියො**ති පිහිත ඡළින්ද්‍රියො රඤ්ඤොවා අඞ්ගපච්චඞ්ගානි ඔරොධෙවාස්ස න ඔලොකෙය්‍ය. **මනොපණිධිසම්පන්නො**ති අචඤ්චලෙන සුට්ඨු ඨපිතෙන චිත්තෙන සමන්නාගතො.

නාස්ස භරියාහි කීළෙය්‍ය නමන්තෙය්‍ය රහොගතො,
නාස්ස කොසා ධනං ගණ්හෙ ස රාජවසතිං වසෙ.

නනිද්දං බහුං මඤ්ඤෙ න මදාය සුරං පිවෙ,
නාස්ස දායෙ මිගං හඤ්ඤෙ ස රාජවසතිං වසෙ.

නාස්ස පීඨං නපල්ලඞ්කං න කොච්ඡං න නාගං රථං,
සම්මතොම්හීති ආරූහෙ ස රාජවසතිං වසෙ.

නාතිදූරෙ භවෙ රඤ්ඤො නාච්චාසන්නෙ විචක්ඛණො,
සම්මුඛඤ්චස්ස තිට්ඨෙය්‍ය සන්දිස්සන්තො සභත්තුනො.

නවෙ රාජා සඛා හොති න රාජා හොති මෙථුනො,
ඛිප්පං කුජ්ඣන්ති රාජානො සූකෙනක්ඛීව ඝට්ටිතං.

න පූජිතො මඤ්ඤමානො මෙධාවී පණ්ඩිතො නරෙ,
ඵරුසං පතිමන්තෙය්‍ය රාජානං පරිසංගතන්ති.

තත්ථ **න මන්තයෙය්‍යාති** තස්ස රඤ්ඤො භරියාහි සද්ධිං නෙව කීළෙය්‍ය න රහො මන්තයෙය්‍ය. **කොසා ධන**න්ති රඤ්ඤො කොසා ධනං නාපෙත්වා ගණ්හෙය්‍ය. **න මජ්ජාති** නාම රාජසෙවකො නාම මදත්ථාය සුරං න පිවෙය්‍ය. **දායෙති** දින්නාභයෙ මිගදායෙ. **කොච්ඡ**න්ති භද්දපීඨං. **සම්මතොම්හීති** අහං කම්මිකො හුත්වා එවං කරෙමීති න ආරුහෙය්‍ය. **සමෙක්ඛඤ්ඤස්ස තිට්ඨෙය්‍යාති** අස්ස රඤ්ඤො පුරතො ඛුද්දකමහන්ත කථාසවණට්ඨානෙ තිට්ඨෙය්‍ය. **සන්දිස්සමානො සහ භත්තුනොති** සො සෙවකො තස්ස භත්තුනො දිස්සමානට්ඨානෙ තිට්ඨෙය්‍ය. **සූකොවාති** අක්ඛිම්හි පතිතෙන වීහිසූකාදිනා සට්ටිතං අක්ඛි පකතිභාවං ජහන්තං යථා කුජ්ඣති නාම එවං කුජ්ඣන්ති න තෙසු විස්සාසො කාතබ්බො. **පූජිතො මඤ්ඤමානොති** අහං රාජපූජිතොම්හීති මඤ්ඤමානො. **එරූප**න්ති යෙන සො කුජ්ඣති තථාරූපං න මන්තයෙය්‍ය.

ලද්ධවාරො ලභෙ වාරං නෙව රාජූසු විස්සසෙ,
අග්ගීව යතො තිට්ඨෙය්‍ය ස රාජවසතිං වසෙ.

පුත්තං වා භාතරං සං වා සම්පග්ගණ්හාති ඛත්තියො,
ගාමෙහි නිගමෙහිවා රට්ඨෙ ජනපදෙහි වා;
තුණ්හී භූතො උපෙක්ඛෙය්‍ය න භණෙ ඡෙකපාපකන්ති.

තත්ථ **ලද්ධවාරො ලභෙ වාර**න්ති අහං නිප්පටිහාරො ලද්ධවාරොති අප්පටිහාරෙත්වා න පවිසෙ පුනපි වාරං ලභෙය්‍ය පටිහාරෙත්වාව පවිසෙය්‍යාති අත්ථො. **යතොති** අප්පමත්තො හුත්වා. **භාතරං සං වාති** සකං භාතරං වා. **සම්පග්ගණ්හාතීති** අසුකගාමං වා අසුකනිගමං වා අස්ස දෙමාති යදා සෙවකෙහි සද්ධිං කථෙති. **න භණෙ ඡෙකපාපක**න්ති තදා ගුණං වා අගුණං වා න භණෙය්‍ය.

හත්ථාරූහෙ අනීකට්ඨෙ රථිකෙ පත්තිකාරකෙ,
තෙසං කම්මාවදානෙන රාජා වඩ්ඪෙති වෙතනං;
න තෙසං අන්තරා ගච්ඡෙ ස රාජවසතිං වසෙ.

චාපොවූනූදරො ධීරො වංසොවාපි පකම්පියො,
පටිලොමං න වත්තෙය්‍ය ස රාජවසතිං වසෙ.

චාපොවූනූදරො අස්ස මච්ඡොවස්ස අජිව්හවා,
අප්පාසී නිපකො සූරො ස රාජවසතිං වසෙති.

තත්ථ **න තෙසං අන්තරා ගච්ඡෙ**ති තෙසං ලාභස්ස අන්තරා නගච්ඡෙ අන්තරායං නකරෙය්‍ය. **වංසොති** යථා වංසගුම්බතො උග්ගතවංසො වාතෙන පහටකාලෙ කම්පති එවං රඤ්ඤො කථිතකාලෙ කම්පෙය්‍ය. **චාපොවූනූදරොති** යථා චාපො ධනු න මහොදරො හොති එවං න මහොදරො සියා. **අජිව්හවාති** යථා මච්ඡා අජිව්හතාය න කථෙන්ති තථා මන්දකථතාය අජිව්හවා භවෙය්‍ය. **අප්පාසීති** භොජනෙ මත්තඤ්ඤූ.

න බාළ්හං ඉත්ථිං ගච්ඡෙය්‍ය සම්පස්සං තෙජසම්භවං,
කාසං සාසං දරං බල්‍යං ඛීණමෙධො නිගච්ඡති.

නාතිවෙලං පභාසෙය්‍ය න තුණ්හී සබ්බදා සියා,
අවිකිණ්ණං මිතං වාචං පත්තෙ කාලෙ උදීරයෙ.

අක්කොධනො අසඞ්ඝට්ටො සච්චො සණ්හො අපෙසුණො,
සම්ඵං ගිරං න භාසෙය්‍ය ස රාජවසතිං වසෙති.

තත්ථ **න බාළ්හන්ති** පුනප්පුන න ගච්ඡෙය්‍ය. **තෙජසම්භවන්ති** එවං ගච්ඡන්තො හි පුරිසො තෙජසම්භවං පාපුණාති. තං පස්සන්තො බාළ්හං න ගච්ඡෙය්‍ය. **දරන්ති** කායදරථං. **බල්‍යන්ති** දුබ්බලභාවං. **ඛීණමෙධොති** පුනප්පුන කිලෙසරතිවසෙන ඛීණපඤ්ඤො පුරිසො එතෙ කාසාදයො නිගච්ඡති. **නාතිවෙලන්ති** තාතා රඤ්ඤො සන්තිකෙ පමාණාතික්කන්තං නභාසෙය්‍ය. **පත්තෙ කාලෙති** අත්තනො වචනකාලෙ සම්පත්තෙ. **අසඞ්ඝට්ටොති** පරං අසඞ්ඝට්ටෙන්තො. **සම්ඵන්ති** නිරත්ථකං.

මාතාපෙත්තිභරො අස්ස කුලෙජෙට්ඨාපචායිකො,
හිරිඔත්තප්පසම්පන්නො ස රාජවසතිං වසෙ.

විනීතො සිප්පවා දන්තො කතත්තො නියතො මුදු,
අප්පමත්තො සුචි දක්ඛො ස රාජවසතිං වසෙ.

නිවාතවුත්ති වද්ධෙසු සප්පතිස්සො සගාරවො,
සූරතො සුඛසම්භාසො ස රාජවසතිං වසෙ.

ආරකා පරිවජ්ජෙය්‍ය සහිතුං පහිතං ජනං,
භත්තාරඤ්ඤෙවුදික්ඛෙය්‍ය අනඤ්ඤස්ස ච රාජිනොති.

තත්ථ **විනීතොති** ආචාරසම්පන්නො. **සිප්පවාති** අත්තනො කුලෙ සික්ඛිතබ්බ සිප්පෙන සමන්නාගතො. **දන්තොති** ඡසු ද්වාරෙසු නිබ්බි සෙවනො. **කතත්තොති** සම්පාදිතත්තො. **නියතොති** යසාදිං නිස්සාය අචලසභාවො. **මුදූති** අනතිමානී. **අප්පමත්තොති** කත්තබ්බ කිච්චෙසු පමාදරහිතො. **දක්ඛොති** උපට්ඨානෙ ඡෙකො. **නිවාතවුත්තීති** නීචවුත්ති. **සප්පතිස්සොති** ගරුසංවාසං වසනසීලො. **සහිතුං පහිතන්ති** පරරාජූහි රඤ්ඤො සන්තිකං ගුය්හරක්ඛණවසෙන වා පටිච්ඡන්න පාකටකරණවසෙන වා පෙසිතං තථාරූපෙන හි සද්ධිං කථෙන්තො රඤ්ඤො සම්මුඛෙව කථෙය්‍ය. **භත්තාරඤ්ඤෙවුදික්ඛෙය්‍යාති** අත්තනො සාමිකමෙව ඔලොකෙය්‍ය. **අනඤ්ඤස්ස ච රාජිනොති** අඤ්ඤස්ස රඤ්ඤො සන්තිකෙ න භවෙය්‍ය.

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙචාපි සීලවන්තෙ බහුස්සුතෙ,
සක්කච්චං පයිරුපාසෙය්‍ය ස රාජවසතිං වසෙ.

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙචාපි සීලවන්තෙ බහුස්සුතෙ,
සක්කච්චං අනුවාසෙය්‍ය ස රාජවසතිං වසෙ.

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙවාපි සීලවන්තෙ බහුස්සුතෙ,
තප්පෙය්‍ය අන්නපානෙන ස රාජවසතිං වසෙ.

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙවාපි සීලවන්තෙ බහුස්සුතෙ,
ආසජ්ජ පඤ්ඤෙ සෙවෙථ ආකඞ්ඛං වුද්ධිමත්තනොති.

තත්‍ථ **සක්කච්චං පයිරුපාසෙය්‍යාති** ගාරවෙන පුනප්පුන උපසඞ්කමෙය්‍ය. **අනුවාසෙය්‍යාති** උපොසථවාසං වසන්තො අනුවත්තෙය්‍ය. **තප්පෙය්‍යාති** යාවදත්ථං දෙන්තො තප්පෙය්‍ය. **ආසජ්ජාති** උපගන්ත්වා. **පඤ්ඤෙති** පණ්ඩිතෙ. ආසජ්ජපඤ්ඤෙවා අසජ්ජමාන පඤ්ඤෙති අත්‍ථො.

දින්නපුබ්බං න හාපෙය්‍ය දානං සමණබ්‍රාහ්මණෙ,
න ච කිඤ්චි නිවාරෙය්‍ය දානකාලෙ වණිබ්බකෙ.

පඤ්ඤවා බුද්ධිසම්පන්නො විධානවිධිකොවිදො,
කාලඤ්ඤූ සමයඤ්ඤූ ච ස රාජවසතිං වසෙ.

උට්ඨාතා කම්මධෙය්‍යෙසු අප්පමත්තො විචක්ඛණො,
සුසංවිහිත කම්මන්තො ස රාජවසතිං වසෙති.

තත්‍ථ **දින්නපුබ්බන්ති** පකතිපටියත්තං දානවට්ටං. **සමණබ්‍රාහ්මණෙති** සමණෙවා බ්‍රාහ්මණෙවා. **වණිබ්බකෙති** දානකාලෙ වණිබ්බකෙ ආගතෙ දිස්වා කිඤ්චි න නිවාරෙය්‍ය. **පඤ්ඤවාති** විචාරණපඤ්ඤාය යුත්තො. **බුද්ධිසම්පන්නොති** අවෙකල්ලබුද්ධිසම්පන්නො. **විධානවිධිකොවිදොති** නානාපකාරෙසු දාසපොරිසාදීනං සංවිදහනකොට්ඨාසෙසු ඡෙකො. **කාලඤ්ඤූති** අයං දානං දාතුං අයං සීලං රක්ඛිතුං අයං උපොසථකම්මං කාතුං කාලොති ජානෙය්‍ය. **සමයඤ්ඤූති** අයං කසනසමයො අයං වපනසමයො අයං වොහාරසමයො අයං උට්ඨානසමයොති ජානෙය්‍ය. **කම්මධෙය්‍යෙසූති** අත්තනො කත්තබ්බකම්මෙසු.

ඛලං සාලං පසුං ඛෙත්තං ගන්තාචස්ස අභික්ඛණං,
මිතං ධඤ්ඤං නිධාපෙය්‍ය මිතඤ්ච පාචයෙ ඝරෙ.

පුත්තං වා භාතරං සං වා සීලෙසු අසමාහිතං,
අනඞ්ගවා හි තෙ බාලා යථා පෙතා තථෙව තෙ;
චොළඤ්ච නෙසං පිණ්ඩඤ්ච ආසීනානංව දාපයෙ.

දාසෙ කම්මකරෙ පෙස්සෙ සීලෙසු සුසමාහිතෙ,
දක්ඛෙ උට්ඨානසම්පන්නෙ ආධිපච්චම්හි ඨාපයෙති.

තත්‍ථ **පසුං ඛෙත්තන්ති** ගොකුලඤ්චෙව සස්සට්ඨානඤ්ච. **ගන්තාති** ගමනසීලො. **මිතන්ති** මිනිත්වා එත්තකන්ති ඤත්වා කොට්ඨෙසු නිධාපෙය්‍ය. **ඝරෙති** ඝරෙපි පරිජනං ගණෙත්වා මිතමෙව පචාපෙය්‍ය. **සීලෙසු අසමාහිතන්ති** එවරූපං දුස්සීලං අනාචාරං කිස්මිඤ්චි ආධිපච්චට්ඨානෙ න ඨපෙය්‍යාති අත්‍ථො. **අනඞ්ගවා හි තෙ බාලාති** අඞ්ගමෙතං මනුස්සානං ඤාතා ලොකෙ පවුච්චතීති කිඤ්චාපි ජෙට්ඨකණිට්ඨභාතරො

අඞ්ගසමානතාය අඞ්ගනති වුත්තා. ඉමෙ පන දුස්සීලා තස්මා අඞ්ගසමා න හොන්ති. යථා පන සුසානෙ ඡඩ්ඩිතා පෙතා මතා තථෙව තෙ තස්මා තාදිසා ආධිපච්චට්ඨානෙ න ඨපෙතබ්බා කුටුම්බං හි තෙ විනාසෙන්ති විනට්ඨකුටුම්බස්ස ච දලිද්දස්ස ච රාජසෙවනං නාම න සම්පජ්ජති. **ආසීනා නන්ති** ආගන්ත්වා නිසින්නානං ජුතිකහත්ථානං විය දෙන්තා ඝාසච්ඡාදනමත්තං දපෙය්‍ය. **උට්ඨානසම්පන්නෙනාති** උට්ඨානවිරියෙන සමන්නාගතෙ.

සීලවාච අලොලොච අනුරත්තොචස්ස රාජිනො,
ආවී රහො හිතො තස්ස ස රාජවසතිං වසෙ.

ඡන්දඤ්ඤූ රාජිනො අස්ස චිත්තට්ඨොචස්ස රාජිනො,
අසඞ්කුසකවත්තිස්ස ස රාජවසතිං වසෙ.

උච්චාදයෙව නහාපයෙ ධොවෙ පාදෙ අධොසිරං,
ආහතොපි න කුප්පෙය්‍ය ස රාජවසතිං වසෙති.

තත්ථ **අලොලොති** අලුද්ධො. **චිත්තට්ඨොති** චිත්තෙ ඨිතො රාජචිත්තවසිකොති අත්ථො. **අසඞ්කුසකවත්තිස්සාති** අපටිලොමවත්ති අස්ස. **අධොසිරන්ති** පාදෙ ධොවන්තොපි සිරං අධො කත්වා හෙට්ඨාමුඛො වධොවෙය්‍ය න රඤ්ඤො මුඛං උල්ලොකෙය්‍යාති අත්ථො.

කුම්භම්පි පඤ්ජලිං කුරියා වායසං වා පදක්ඛිණං,
කිමෙව සබ්බකාමානං දාතාරං ධීරමුත්තමං.

යො දෙති සයනං වත්ථං යානං ආවසථං ඝරං,
පජ්ජුන්නොරිව භූතානි භොගෙහි මභිවස්සති.

එසය්‍යො රාජවසති වත්තමානො යථා නරො,
ආරාධයති රාජානං පූජං ලභති භත්තුසූති.

තත්ථ **කුම්භම්පි පඤ්ජලිං කුරියා වායසංවා පදක්ඛිණන්ති** වුද්ධිං පච්චාසිංසන්තො හි පුරිසො උදකභරිතං කුම්භං දිස්වා තස්ස අඤ්ජලිං කරෙය්‍ය වායසංවාපි සකුණඤ්ච පදක්ඛිණං කරෙය්‍ය අඤ්ජලිං කත්වා පදක්ඛිණං කරොන්තස්ස තෙ කිඤ්චි දාතුං න සක්කොන්ති. **කිමෙවාති** යො පන සබ්බකාමානං දාතා ධීරො තං රාජානං කිංකාරණා න නමස්සෙය්‍ය රාජායෙව හි නමස්සිතබ්බො චෙව ආරාධෙතබ්බො චාති. **පජ්ජුන්නොරිවාති** මෙඝො විය. **එසය්‍යො රාජවසතීති** අය්‍යො අයං මයා කථිතා එසා රාජවසති නාම රාජසෙවකානං අනුසට්ඨි. **යථාති** යාය රාජවසතියා වත්තමානො නරො රාජානං ආරාධයති රාජූනඤ්ච සන්තිකා පූජං ලභති පසංසන්ති. එවං අසමධුරො විධුරො බුද්ධලීළ්හාය රාජවසතිං කථෙසීති.

රාජවසතිකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

එවං පුත්තදාරසුහජ්ජාදයො අනුසාසන්තස්සෙව තස්ස තයො දිවසා ජාතා සො දිවසපාරිපූරිං ඤත්වා පාතොව නානග්ගරසභොජනං භුඤ්ජිත්වා රාජානං අපලොකෙත්වා මාණවෙන සද්ධිං ගමිස්සාමීති ඤාතිගණපරිවුතො රාජනිවෙසනං ගන්ත්වා රාජානං වන්දිත්වා එකමන්තං ඨිතො වත්තබ්බයුත්තකං වචනං අවොච.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

එවං සමනුසාසිත්වා ඤාතිසඞ්ඝං විචක්ඛණො,
පරිකිණ්ණො සුහදෙහි රාජානමුපසඞ්කමි.

වන්දිත්වා සිරසා පාදෙ කත්වා ච නං පදක්ඛිණං,
විධුරො අවච රාජානං පග්ගහෙත්වාන අඤ්ජලිං.

අයං මං මාණවො නෙති කත්තුකාමො යථාමතිං,
ඤාතීනත්ථං පවක්ඛාමි තං සුණොහි අරින්දම.

පුත්තෙ ච මෙ උදික්ඛෙසි යඤ්ච මඤ්ඤං ඝරෙ ධනං,
යථා පෙච්ච න හායෙථ ඤාතිසඞ්ඝො මයී ගතෙ.

යථෙව ඛලතී භූම්‍යා භූම්‍යාව පතිට්ඨති,
එවෙතං ඛලිතං මය්හං එතං පස්සාමි අච්චයන්ති.

තත්ථ **සුහදෙහීති** සුහදයෙහි ඤාතිමිත්තාදීහි. **යඤ්ච මඤ්ඤන්ති** යඤ්ච මෙ අඤ්ඤං තයාචෙව අඤ්ඤරාජූහිච දින්නං ඝරෙ අපරිමාණං ධනං තං සබ්බං ත්වමෙව ඔලොකෙය්‍යාසි. **පෙච්චාති** පච්ඡා. **ඛලතීති** පක්ඛලති. **එවෙතන්ති** එවං එතං අහංහි භූමියං ඛලිත්වා තත්ථෙව පතිට්ඨිත පුරිසො විය තුම්හෙසු ඛලිත්වා තුම්හෙසු යෙව පතිට්ඨහාමි. **එතං පස්සාමීති** යො එස මම කිං තෙන රාජා හොතීති මාණවෙන පුට්ඨස්ස තුම්හෙ අනොලොකෙත්වා සච්චං අපෙක්ඛිත්වා දාසො හමස්මීති වදන්තස්ස අච්චයො එතං අච්චයං පස්සාමි. අඤ්ඤො පන දොසො නත්ථි. තං මෙ අච්චයං ඛමථ. මා මෙ තං හදයෙ කත්වා පච්ඡා මම පුත්තදාරෙසු අපරජ්ඣිත්ථ.

තං සුත්වා රාජා පණ්ඩිත තව ගමනං මය්හං න රුච්චති, මා ත්වං අගමා මාණවං තයෙනෙව පක්කොසිත්වා ඝාතෙත්වා පටිච්ඡාදෙස්සාම මය්හං තං රුච්චතීති දීපෙන්තො ගාථමාහ.

සක්කා න ගන්තුං ඉති මය්හං හොති
ඡෙත්වා වධිත්වා ඉධ කාතියානං,
ඉධෙව හොහි ඉති මය්හං රුච්චති
මා ත්වං අගා උත්තමභූරිපඤ්ඤාති.

තත්ථ **ඡෙත්වාති** ඉධ රාජගෙහෙයෙව තං පොථෙත්වා මාරෙත්වා.

තං සුත්වා මහාසත්තො දෙව තුම්හාකං එවරූපො අජ්ඣාසයො අයුත්තොති වත්වා ආහ.

මාහෙවධම්මෙසු මනං පණීදහි
අත්ථෙ ච ධම්මෙ ච යුත්තො භවස්සු,
ධිරත්ථු කම්මං අකුසලං අනරියං
යං කත්වා පච්ඡා නිරයං වජෙය්‍ය.

නෙවෙස ධම්මො නපුනෙතං කිච්චං
අයිරො හි දාසස්ස ජනින්ද ඉස්සරො;
ඝාතෙතුං ඣාපෙතුං අථොපි හන්තුං
නච මය්හකොධත්ථි වජාමි චාහන්ති.

තත්ථ **මාහෙවධම්මෙසූති** මාහෙව අධම්මෙසු අනත්ථෙසු අපුඤ්ඤෙසු තව චිත්තං පණිදහීති අත්ථො. **පච්ඡාති** යං කම්මං කත්වාපි අජරාමරො න හොති. අථ ඛො පච්ඡා නිරයමෙව උපපජ්ජෙය්‍ය ධිරත්ථු තං කම්මන්ති. **නෙවෙසාති** නෙව එස. **අයිරොති** අය්‍යො සාමි. **ඝාතෙතුන්ති** එතානි ඝාතාදීනි කාතුං අයිරො දාසස්ස ඉස්සරො සබ්බානෙතානි කාතුං ලභති මය්හං මාණවෙ අප්පමත්තකොපි කොධො නත්ථි. දීඝකාලතො පට්ඨාය චිත්තං සඞ්ඛාරෙතුං වට්ටති වජාමහං නරින්දූති ආහ.

එවං වත්වා මහාසත්තො රාජානං වන්දිත්වා රාජොරොධෙච රාජපරිසාච ඔවදිත්වා තෙසු සකභාවෙන **අසණ්ඨහිත්වා** මහාවිරවං විරවන්තෙසුපි රාජනිවෙසනා නික්ඛමි. සකලනගරවාසිනො පණ්ඩිතො කිර මාණවෙන **සද්ධිං** ගච්ඡති. එථ පස්සිස්සාම නන්ති රාජඞ්ගණෙයෙව නං පස්සිංසු. තෙපි මා චින්තයිත්ථ සබ්බෙ සඞ්ඛාරා අනිච්චා දානාදීසුයෙව අප්පමත්තා හොථාති ඔවදිත්වා නිවත්තෙත්වා අත්තනො ගෙහාභිමුඛො පායාසි. තස්මිං ඛණෙ ධම්මපාලකුමාරො භාතිගණපරිවුතො පිතු පච්චුග්ගමනං කරිස්සාමීති නික්ඛන්තො නිවෙසනද්වාරෙයෙව පිතු සම්මුඛො අහොසි. මහාසත්තො තං දිස්වා සොකං සන්ධාරෙතුං අසක්කොන්තො උපගුය්හ උරෙ නිපජ්ජාපෙත්වා නිවෙසනං පාවිසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ජෙට්ඨපුත්තං උපගුය්හ විනෙය්‍ය හදයෙ දරං,
අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි පාවිසි සො මහාඝරන්ති.

ඝරෙ පනස්ස සහස්සපුත්තා සහස්සධීතරො සහස්සභරියා සත්ත වණ්ණදාසිසතානි, තෙහිචෙව අවසෙසදාසකම්මකරඤාතිමිත්තෙහි ච සකලනිවෙසනං යුගන්තවාතාභිඝාතපතිතෙහි සාලෙහි සාලවනං විය නිරන්තරං අහොසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සාලාව සම්පමථිතා මාලුතෙන පමද්දිතා,
සෙන්ති පුත්තාච දාරාච විධුරස්ස නිවෙසනෙ.

ඉත්ථිසහස්සං භරියානං දාසිසත්තසතානි ච,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං විධුරස්ස නිවෙසනෙ.

ඔරොධාච කුමාරාච වෙසියානාච බ්‍රාහ්මණා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං විධුරස්ස නිවෙසනෙ.

හත්ථාරූහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං විධුරස්ස නිවෙසනෙ.

සමාගතා ජානපදා නෙගමාච සමාගතා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං විධුරස්ස නිවෙසනෙ.

ඉත්ථිසහස්සානං භරියානං දාසිසත්තසතානි ච,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං කස්මා නො විජහෙස්සසි.

ඔරොධාච කුමාරාච වෙසියානාච බ්‍රාහ්මණා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං කස්මා නො විජහෙස්සසි.

හත්ථාරූහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං කස්මා නො විජහෙස්සසි.

සමාගතා ජානපදා නෙගමාච සමාගතා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං කස්මා නො විජහෙස්සසීති.

තත්ථ **සෙන්තීති** මහාතලෙ ඡින්නපපාතපතිතා ආවට්ටන්තා සයන්ති. **භරියානන්ති** භරියානමෙව ඉත්ථීනං සහස්සං. **කස්මා නොති** කෙන කාරණෙන අම්හෙ විජහෙස්සසීති පරිදෙවිංසු.

මහාසත්තො සබ්බං තං මහාජනං අස්සාසෙත්වා අවසෙසානි කිච්චානි කත්වා අන්තොජනං ඔවදිත්වා ආචික්ඛිතබ්බයුත්තකං සබ්බං ආචික්ඛිත්වා පුණ්ණකස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා අත්තනො නිට්ඨිතකිච්චතං ආරොචෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

කත්වා ඝරෙසු කිච්චානි අනුසාසිත්වා සකං ජනං,
මිත්තාමච්චෙ ච භච්චෙ ච පුත්තදාරෙ ච බන්ධවෙ.

කම්මන්තං සංවිධෙත්වාන ආචික්ඛිත්වා ඝරෙ ධනං,
නිධිඤ්ච ඉණදානඤ්ච පුණ්ණකං එතදබ්‍රවි.

අවසි තුවං මය්හ තීහං අගාරෙ
කතානි කිච්චානි ඝරෙසු මය්හං,
අනුසාසිතා පුත්තදාරා මයාච
කරොම කච්චාන යථා මතිං තෙති.

තත්ථ **කම්මන්තං සංවිධෙත්වානාති** එවමෙවඤ්ච කාතුං වට්ටතීති ඝරෙ කත්තබ්බං කම්මං සංවිදහිත්වා. **නිධින්ති** තත්ථ තත්ථ නිහිතධනං. **ඉණදානන්ති** ඉණවසෙන පයොජිතං ධනං. **යථා මතිං තෙති** ඉදානි තව අජ්ඣාසයානුරූපං කරොමාති.

පුණ්ණකො ආහ.

සචෙ හි කත්තෙ අනුසාසිතා තෙ
පුත්තා ච දාරා ච අනුජීවිනො ච,
හඤ්ඤෙහිදානි තරමානරූපො
දීඝො හි අද්ධාපි අයං පුරත්ථා.

අසම්භීතොව ගණ්හාහි ආජානීයස්ස වාලධිං,
ඉදං පච්ඡිමකං තුය්හං ජීවලොකස්ස දස්සනන්ති.

තත්ථ **කත්තෙති** සොමනස්සප්පත්තො යක්ඛො මහාසත්තං ආලපති. **අද්ධාපීති** ගන්තබ්බමග්ගොපි දීඝො. **අසම්භීතොවාති** ඉදං සො හෙට්ඨා පාසාදං අනොතරිත්වා තතොව ගන්තුකාමො අවච.

අථ නං මහාසත්තො ආහ.

සොහං කිස්සනු භායිස්සං යස්ස මෙ නත්ථි දුක්කතං,
කායෙන වාචා මනසා යෙන ගච්ඡෙය්‍ය දුග්ගතින්ති.

තත්ථ **සොහං කිස්සනු භායිස්සන්ති** ඉදං මහාසත්තො අසම්භීතොව ගණ්හාහීති වුත්තත්තා එවමාහ.

එවං මහාසත්තො සීහනාදං නදිත්වා අසම්භීතකෙසරී විය නිබ්භයො හුත්වා අයං සාටකො මම අරුචියා මාමුච්චීති අධිට්ඨානපාරමිං පුරෙචාරිකං කත්වා දළ්හං නිවාසෙත්වා අස්සස්ස වාලධිං වියූහිත්වා උභොහි හත්ථෙහි දළ්හං වාලධිං ගහෙත්වා ද්වීහි පාදෙහි අස්සං ඌරූසු පලිවෙඨෙත්වා මාණවක ගහිතො මෙ වාලධි යථාරුචියා යාහීති ආහ. තස්මිං ඛණෙ පුණ්ණකො මනොමයසින්ධවස්ස සඤ්ඤමදාසි. සො පණ්ඩිතං ආදාය ආකාසෙ පක්ඛන්දි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සො අස්සරාජා විධුරං වහන්තො
පක්කාමි වෙහාසයමන්තලික්ඛෙ,
සාඛාසු සෙලෙසු අසජ්ජමානො
කාළාගිරිං ඛිප්පමුපාගමාසීති.

තත්ථ **සාඛාසු සෙලෙසු අසජ්ජමානොති** පුණ්ණකො කිර චින්තෙසි දූරං අගන්ත්වාව ඉමං හිමවන්තපදෙසෙ රුක්ඛපබ්බතෙසු පොථෙන්තො මාරෙත්වා හදයමංසං ආදාය කළෙබරං පබ්බතන්තරෙ ඡඩ්ඩෙත්වා නාගභවනං ගමිස්සාමීති. සො රුක්ඛෙ පබ්බතෙව අපරිහරිත්වා තෙසං මජ්ඣෙනෙව අස්සං පෙසෙසි. මහාසත්තස්සානුභාවෙන රුක්ඛාපි පබ්බතාපි තස්ස සරීරතො උභොසු පස්සෙසු රතනමත්තං පටික්කමන්ති. සො මතො වා නො වාති පරිවත්තිත්වා මහාසත්තස්ස මුඛං ඔලොකෙන්තො කඤ්චනාදාසමිව විප්පසන්නං දිස්වා අයං එවං න මරති ඉදානි වාතක්ඛන්ධෙසු චුණ්ණවිචුණ්ණං කරිස්සාමීති කොධාභිභූතො

විනෙත්වා සත්තමං වාතක්ඛන්ධං පක්ඛන්දි. තතො වෙරම්බ වාතෙහිපි තස්ස අන්තරායාභාවං පස්සන්තො තං ආදාය කාළපබ්බතං අගමාසි. තෙනාවුත්තං- **සාඛාසු සෙලෙසු අසජ්ජමානො කාළාගිරිං ඛිප්ප මුපාගමාසීති**.

තත්ථ **අසජ්ජමානොති** අලග්ගමානො අප්පටිහඤ්ඤමානො විධුර පණ්ඩිතං වහන්තො කාළපබ්බතමත්ථකං උපගතො.

එවං පුණ්ණකෙන මහාසත්තං ගහෙත්වා ගතකාලෙ පණ්ඩිතස්ස පුත්තාදයො පුණ්ණකස්ස වසනට්ඨානං ගන්ත්වා මහාසත්තං අදිස්වා ඡින්නපපාතං පපතිත්වා අපරාපරං පවට්ටමානා මහාසද්දෙන පරි දෙවිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ඉත්ථිසහස්සං භරියානං දාසිසත්තසතානි ච,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං යක්ඛො බ්‍රාහ්මණවණ්ණෙන
විධුරං ආදාය ගච්ඡති.

——පෙ——

සමාගතා ජානපදා නෙගමා ච සමාගතා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං යක්ඛො බ්‍රාහ්මණවණ්ණෙන
විධුරං ආදාය ගච්ඡති.

ඉත්ථිසහස්සං භරියානං දාසී සත්තසතානි ච,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං පණ්ඩිතො සො කුහිං ගතො.

——පෙ——

සමාගතා ජානපදා නෙගමා ච සමාගතා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං පණ්ඩිතො සො කුහිං ගතොති.

මහාසත්තං ගහෙත්වා ආකාසෙන ගච්ඡන්තං දිස්වාච සුත්වාච එවමපි කන්දිත්වා තෙ සබ්බෙ පුන සකලනගරවාසීහි සද්ධිං කන්දන්තා රාජද්වාරං අගමංසු. රාජා මහන්තං පරිදෙවන සද්දං සුත්වා සීහපඤ්ජරං විවරිත්වා කස්මා පරිදෙවථාති පුච්ඡි. අථස්ස තෙ දෙව සො කිර මාණවො න බ්‍රාහ්මණො යක්ඛො බ්‍රාහ්මණරූපෙන ආගන්ත්වා පණ්ඩිතං ආදාය ගතො. තෙන විනා අම්හාකං ජීවිතං නත්ථි. සචෙ ඉතො සත්තමෙ දිවසෙ නාගමිස්සති සකටසතෙහි සකටසහස්සෙහි දාරූනි සඞ්කඩ්ඪිත්වා සබ්බෙ අග්ගිං පවිසිස්සාමාති ඉමමත්ථං ආරොචෙන්තා ඉමං ගාථමාහංසු.

සචෙ සො සත්තරත්තෙන පණ්ඩිතො නාගමිස්සති,
සබ්බෙ අග්ගිං පවෙක්ඛාම නත්ථත්ථො ජීවිතෙන නොති.

සම්මාසම්බුද්ධස්ස පරිනිබ්බුතකාලෙපි මයං අග්ගිං පවිසිත්වා මරිස්සා මාති වත්තාරො නාහෙසුං. අහො සුභාසිතං මහාසත්තෙන නගරමන්ති.

රාජා තෙසං කථං සුත්වා මධුරකථො පණ්ඩිතො මාණවං ධම්මකථාය පලොභෙත්වා අත්තනො පාදෙසු පාතෙත්වා න චිරස්සෙව සඅස්සුති මුඛාති භාසෙත්තො ආගමිස්සති. මා සොචිත්ථාති ගාථමාහ.

පණ්ඩිතොච වියත්තොච විභාවීච විචක්ඛණො,
ඛිප්පං මොචෙස්සතත්තානං මා භාථ ආගමිස්සතීති.

තත්ථ **වියත්තොති** වෙය්‍යත්තියා විචාරණපඤ්ඤාය සමන්නාගතො. **විභාවීති** අත්ථානත්ථං කාරණාකාරණං භාවෙත්වා දස්සෙත්වා කථෙතුං සමත්ථො. **විචක්ඛණොති** තඞ්ඛණෙනෙව ඨානුප්පත්තිකාය කාරණ චින්තනපඤ්ඤාය යුත්තො. **මාභාථාති** මාභායථ. ඛිප්පං අත්තානං මොචෙත්වා ආගමිස්සතීති අස්සාසෙසි. නාගරාපි පණ්ඩිතො රක්ඛං කථෙත්වා ගතො භවිස්සතීති අස්සාසං පටිලභිංසූති.

අනන්තරපෙය්‍යාලො නිට්ඨිතො.

පුණ්ණකොපි මහාසත්තං කාළාගිරිමත්ථකෙ ඨපෙත්වා ඉමස්මිං ජීවමානෙ මය්හං වඩ්ඪි නාම නත්ථි. ඉමං මාරෙත්වා හදයමංසං ගහෙත්වා නාගභවනං ගන්ත්වා විමලාය දත්වා ඉරන්දතිං ගහෙත්වා දෙවලොකං ගමිස්සාමීති චින්තෙසි.

තමත්ථං පකාසෙතුං සත්ථා ආහ.

සො තත්ථ ගන්ත්වාන විචින්තයන්තො
උච්චාවචා චෙතනකා භවන්ති,
ඉමස්ස ජීවෙන නමත්ථි කිඤ්චි
හන්ත්වානිමං හදයං ආදියිස්සන්ති.

තත්ථ **සොති** සො පුණ්ණකො. **තත්ථ ගන්ත්වානාති** තත්ථ ගන්ත්වා කාළාගිරිමත්ථකෙ ඨිතො. **චෙතනකාති** ඛණෙ ඛණෙ උප්පජ්ජමානා චෙතනා උච්චාපි අවචාපි උප්පජ්ජන්ති ඨානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං මමෙතස්ස ජීවිතදානෙ චෙතනාපි උප්පජ්ජෙය්‍යාති. ඉමස්ස පන ජීවෙන නහිං නාගභවනෙ මම අප්පමත්තකම්පි කිඤ්චි කිච්චං නත්ථි. ඉධෙවිමං හන්ත්වා අස්ස හදයං ආදියිස්සාමීති සන්නිට්ඨානමකාසීති අත්ථො.

තතො පුන චින්තෙසි යන්නූනාහං ඉමං සහත්ථෙන අමාරෙත්වා භෙරවරූපදස්සනෙන ජීවිතක්ඛයං පාපෙය්‍යන්ති භෙරවරක්ඛසරූපං නිම්මිනිත්වා ගජ්ජන්තො ආගන්ත්වා තං පාතෙත්වා අන්තරෙ කත්වා ඛාදිතු කාමො විය අහොසි. මහාසත්තස්ස ලොමහංසමත්තම්පි නාහොසි. තතො සීහරූපෙන මත්තමහාහත්ථිරූපෙනච ආගන්ත්වා දාඨාහිචෙව දන්තෙහිච ඔවිජ්ඣිතුකාමො විය හුත්වා තථාපි අභායන්තස්ස එකදොණිකනාවප්ප මාණං මහන්තං සප්පවණ්ණං නිම්මිනිත්වා අස්සසන්තො ආගන්ත්වා සකලසරීරං වෙඨෙත්වා මත්ථකෙ ඵණං ධාරෙසි. තස්ස සාරජ්ජමත්තම්පි

නාහොසි. අථ නං පබ්බතමත්ථකෙ ඨත්වා පාතෙත්වා චුණ්ණවිචුණ්ණං කරිස්සාමීති මහාවාතං සමුට්ඨාපෙසි. සො තස්ස කෙසග්ගමත්තම්පි නෙව චාලෙසි. අථ නං තත්ථෙව පබ්බතමත්ථකෙ ඨපෙත්වා හත්ථී විය ඛජ්ජූරිරුක්ඛං පබ්බතං අපරාපරං චාලෙසි. තථාපි නං ඨිතට්ඨානතො කෙසග්ගමත්තම්පි චාලෙතුං නාසක්ඛි. තතො සද්දසන්තාසෙනස්ස හදයඵාලනං කත්වා මාරෙස්සාමීති අන්තොපබ්බතං පවිසිත්වා පථවිඤ්ච නභඤ්ච එකනින්නාදං කරොන්තො මහානාදං නදි. එවම්පිස්ස සාරජ්ජමත්තම්පි නාහොසි. ජානාති හි මහාසත්තො යක්ඛසීහහත්ථිනාගරාජවෙසෙහි ආගතොපි වාතවුට්ඨිපබ්බතචලනානං කාරකොපි අන්තොපබ්බතං පවිසිත්වා නාදං විස්සජ්ජෙන්තොපි මාණවොයෙව න අඤ්ඤොති. තතො යක්ඛො චින්තෙසි. නාහං ඉමං බාහිරූපක්කමෙහි මාරෙතුං සක්කොමි. සහත්ථෙනෙව නං මාරෙස්සාමීති. සො මහාසත්තං පබ්බතමුද්ධනි ඨපෙත්වා පබ්බතපාදං ගන්ත්වා මණික්ඛන්ධෙ පණ්ඩුසුත්තං පවෙසෙන්තො විය නදන්තො අන්තොපබ්බතෙන උග්ගන්ත්වා මහාසත්තං දළ්හං ගහෙත්වා පරිවත්තෙත්වා අධොසිරං නං අනාලම්බෙ ආකාසෙ විස්සජ්ජෙසි. තෙන වුත්තං.

> සො තත්ථ ගන්ත්වා පබ්බතමන්තරස්මිං
> අන්තො පවිසිත්වා පදුට්ඨචිත්තො,
> අසංවුතස්මිං ජගතිප්පදෙසෙ
> අධොසිරං ධාරයි කාතියානොති.

තත්ථ ගන්ත්වාති පබ්බතමත්ථකා පබ්බතපාදං ගන්ත්වා තත්ථ පබ්බතන්තරෙ ඨත්වා තස්ස අන්තො අපවිසිත්වා පබ්බතමත්ථකෙ ඨිතස්ස හෙට්ඨා පඤ්ඤායමානො අසංවුතෙ භූමිප්පදෙසෙ ධාරෙසීති න ආදිතොව ධාරෙසි තත්ථ පන නං ඛිපිත්වා පණ්ණරසයොජනමත්තං භට්ඨකාලෙ පබ්බතමුද්ධනි ඨිතොව හත්ථං වඩ්ඪෙත්වා අධොසිරං භස්සන්තං පාදෙ ගහෙත්වා අධොසිරමෙව උක්ඛිපිත්වා මුඛං ඔලොකෙත්වා මරතීති ඤත්වා දුතියං ඛිපිත්වා තිංසයොජනමත්තං භට්ඨකාලෙ තථෙව උක්ඛිපිත්වා මුඛං ඔලොකෙත්වා ජීවන්තමෙව දිස්වා චින්තෙසි. සචෙ ඉදානි සට්ඨියොජනමත්තම්පි භස්සිත්වා න මරිස්සති පාදෙසු නං ගහෙත්වා පබ්බතමුද්ධනි පොථෙත්වා මාරෙස්සාමීති අථ නං තතියම්පි ඛිපිත්වා සට්ඨියොජනං භට්ඨකාලෙ හත්ථං වඩ්ඪෙත්වා පාදෙසු ගහෙත්වා උක්ඛිපි. මහාසත්තොපි චින්තෙසි අයං මං පඨමං පණ්ණරසයොජනං ඛිපි. දුතියං තිංසයොජනං තතියං සට්ඨියොජනං. ඉදානි පුන නක්ඛිපිස්සති උක්ඛිපන්තොයෙව පන පබ්බතමුද්ධනි පහරිත්වා මාරෙස්සති. යාව මං උක්ඛිපිත්වා පබ්බතමත්ථකෙ න පොථෙති තාව නං අධොසිරො ඔලම්බන්තොව මාරණකාරණං පුච්ඡිස්සාමීති. සො අභීතො අසන්තාසන්තො තථා අකාසි. තෙන වුත්තං– **ධාරයි කාතියානොති** තික්ඛත්තුං ඛිපිත්වා ධාරයීති අත්ථො.

සො ලම්බමානො නරකෙ පපාතෙ
මහබ්භයෙ ලොමහංසෙ විදුග්ගෙ,
අසන්තසං කුරූනං කත්තසෙට්ඨො
ඉච්චබ්‍රවී පුණ්ණකං නාම යක්ඛං.

අරියාවකාසොසි අනරියරූපො
අසඤ්ඤතො සඤ්ඤතසන්නිකාසො,
අච්චාහිතං කම්මං කරොසි ලුද්දං
භාවෙ ච තෙ කුසලං නත්ථි කිඤ්චි.

යං මං පපාතස්මිං පපාතුමිච්ඡසි
කො නු තවත්ථො මරණෙන මය්හං,
අමානුසස්සෙව තෙ අජ්ජ වණ්ණො
ආචික්ඛ මෙ ත්වං කතමාසි දෙවතාති.

තත්ථ **සො ලම්බමානොති** සො කුරූනං කත්තසෙට්ඨො තතියවාරෙ ලම්බමානො. **අරියාවකාසොසීති** රූපෙන අරියසදිසො දෙවවණ්ණී හුත්වා චරසි. **අසඤ්ඤතොති** කායාදීහි අසඤ්ඤතො දුස්සීලො. **අච්චාහිතන්ති** හිතාතික්කන්තං අතිඅහිතං වා. **භාවෙ ච තෙති** තව චිත්තෙ අප්පමත්තකම්පි නත්ථි කුසලං. **වණ්ණොති** අජ්ජ තවෙදං කාරණං අමනුස්සස්සෙව. **දෙවතාති** යක්ඛානං අන්තරෙ කතරයක්ඛො නාම ත්වං.

පුණ්ණකො ආහ.

යදි තෙ සුතො පුණ්ණකො නාම යක්ඛො
රඤ්ඤො කුවෙරස්ස හි සො සජීවො,
භූමින්ධරො වරුණො නාම නාගො
බ්‍රහා සුචී වණ්ණබලූපපන්නො.

තස්සානුජං ධීතරං කාමයාමි
ඉරන්දතිං නාම සා නාගකඤ්ඤා,
තස්සා සුමජ්ඣාය පියාය හෙතු
පතාරයිං තුය්හ වධාය ධීරාති.

තත්ථ **සජීවොති** සචිවො අමච්චො. **බ්‍රහාති** ආරොහසම්පන්නො උට්ඨාපිතකඤ්චනරූපසදිසො. **වණ්ණබලූපපන්නොති** සරීරවණ්ණෙන කායබලෙන ච උපගතො. **තස්සානුජන්ති** තස්ස අනුජාතං. **පතාරයින්ති** චිත්තං පවත්තෙසිං. සන්නිට්ඨානං අකාසින්ති අත්ථො.

තං සුත්වා මහාසත්තො අයං ලොකො දුග්ගහිතෙන නස්සති නාගමාණවිකං පත්ථෙන්තස්ස මම මරණෙන කිං පයොජනං තත්වතො ජානිස්සාමීති චින්තෙත්වා ගාථමාහ.

මාහෙව ත්වං යක්ඛ අහොසි මූළ්හො
නට්ඨා බහූ දුග්ගහිතෙන ලොකා,
කිං තෙ සුමජ්ඣාය පියාය කිච්චං
මරණෙන මෙ ඉඞ්ඝ සුණොම සබ්බන්ති.

අථස්ස පුණ්ණකො ආචික්ඛන්තො ආහ.

මහානුභාවස්ස මහොරගස්ස
ධීතුකාමො ඤාතිභතොහමස්මි,
තං යාචමානං සසුරො අවොච
යථා මං අඤ්ඤිංසු සුකාමනීතං.

දජ්ජෙමු ඛො තෙ සුතනුං සුනෙත්තං
සුචිම්හිතං චන්දනලිත්තගත්තං,
සචෙ තුවං හදයං පණ්ඩිතස්ස
ධම්මෙන ලද්ධා ඉධමාහරෙසි,
එතෙන විත්තෙන කුමාරි ලබ්භා
නාඤ්ඤං ධනං උත්තරිං පත්ථයාම.

එවං න මූළ්හොස්මි සුණොහි කත්තෙ
න චාපි මෙ දුබ්භිතත්ථි කිඤ්චි,
හදයෙන තෙ ධම්මලද්ධෙන නාගා
ඉරන්දතිං නාගකඤ්ඤං දදන්ති.

තස්මා අහං තුය්හ වධාය යුත්තො
එවං මමත්ථො මරණෙන තුය්හං,
ඉධෙව තං නරකෙ පාතයිත්වා
හන්ත්වාන තං හදයං ආදියිස්සන්ති.

තත්ථ **ධීතුකාමොති** ධීතු අත්ථාය විචරාමි. **ඤාතිභතොහමස්මීති** ඤාතිභතකො නාම අහං. **තන්ති** තං නාගකඤ්ඤං යාචමානං. **යථාති** යස්මා මං සුට්ඨු එස කාමෙන නීතොති සුකාමනීතං අඤ්ඤිංසු සසුරො **දජ්ජෙමු ඛො** තෙති ආදි අවොච. තත්ථ **දජ්ජෙමූති** දදෙය්‍යාම. **සුතනූති** සුන්දරසරීරං. **ඉධමාහරෙසීති** ඉධ ආහරෙය්‍යාසි.

තස්ස තං කථං සුත්වා මහාසත්තො චින්තෙසි විමලාය මම හදයෙන කිච්චං නත්ථි වරුණෙන ධම්මකථං සුත්වා මණිනා පූජෙත්වා තත්ථ ගතෙන මම ධම්මකථිකභාවො වණ්ණිතො භවිස්සති. තතො විමලාය මම ධම්මකථාය දොහළො උප්පන්නො භවිස්සති. වරුණෙන දුග්ගහිතං ගහෙත්වා පුණ්ණකො ආණත්තො භවිස්සති සයං අත්තනා දුග්ගහීතෙන මං මාරෙතුං එවරූපං දුක්ඛං පාපෙසි. මම පණ්ඩිතභාවො ඨානුප්පත්තිකාරණචින්තනසමත්ථතා ඉමස්මිං මං මාරෙන්තෙ කිං කරිස්සති. හන්ද තං මාණව සාධුනරධම්මං නාම ජානාමි. යාවාහං න මරාමි තාව මං පබ්බතමුද්ධනි නිසීදාපෙත්වා සාධුනරධම්මං සුණ පච්ඡා යං ඉච්ඡසි තං කරෙය්‍යාසීති වත්වා සාධුනරධම්මං වණ්ණෙන්තො අත්තනො ජීවිතං ආහරාපෙය්‍යන්ති. සො අධො සිරං ඔලම්බන්තොයෙව ගාථමාහ.

බිප්පං මමං උද්ධර කාතියාන
හදයෙන මෙ යදි තෙ අත්ථි කිච්චං.
යෙ කෙචිමෙ සාධුනරස්ස ධම්මා
සබ්බෙව තෙ පාතුකරෙම් අජ්ජාති.

තං සුත්වා පුණ්ණකො අයං පණ්ඩිතෙන දෙවමනුස්සානං අකථිත පුබ්බො ධම්මො භවිස්සති බිප්පමෙව නං උද්ධරිත්වා සාධුනරධම්මං සොස්සාමීති චින්තෙත්වා මහාසත්තං උක්ඛිපිත්වා පබ්බතමුද්ධනි නිසීදාපෙසි. තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සපුණ්ණකො කුරුනං කත්තසෙට්ඨං
නගමුද්ධනි බිප්පං පතිට්ඨපෙත්වා,
අස්සත්ථමාසීනං සමෙක්ඛියාන
පරිපුච්ඡි කත්තාරං අනොමපඤ්ඤං.

සමුද්ධටො මෙසි තුවං පපාතා
හදයෙන තෙ අජ්ජ මමත්ථි කිච්චං,
යෙ කෙචිමෙ සාධුනරස්ස ධම්මා
සබ්බෙව මෙ පාතු කරොහි අජ්ජාති.

තත්ථ **අස්සත්ථ**න්ති ලද්ධස්සාසං හුත්වා නිසින්නං. **සමෙක්ඛියානාති** දිස්වා. **සාධුනරස්ස ධම්මාති** නරස්ස සාධු ධම්මා සුන්දරධම්මා. මහාසත්තො ආහ.

සමුද්ධටො ත්‍යස්මි අහං පපාතා
හදයෙන මෙ යදි තෙ අත්ථි කිච්චං,
යෙ කෙචිමෙ සාධුනරස්ස ධම්මා
සබ්බෙව තෙ පාතු කරෙම් අජ්ජාති.

තත්ථ **ත්‍යස්මි**ති තයා අස්මි.

අථ නං මහාසත්තො කිලිට්ඨසරීරොස්මි නහායාමි තාවාති ආහ. යක්ඛො සාධූති නහානොදකං ආහරිත්වා නහාතකාලෙ මහාසත්තස්ස දිබ්බදුස්සදිබ්බගන්ධමාලාදීනි දත්වා අලඞ්කතපටියත්තකාලෙ දිබ්බ භොජනං අදාසි. මහාසත්තො භුත්තභොජනො කාළාගිරිමත්ථකං අලඞ්කාරාපෙත්වා ආසනං පඤ්ඤපාපෙත්වා අලඞ්කතාසනෙ නිසීදිත්වා බුද්ධලීළාය සාධුනරධම්මෙ දෙසෙන්තො ගාථමාහ.

යාතානුයායීච භවාහි මාණව
අද්දඤ්ච පාණිංපරිවජ්ජයස්සු,
මා චස්සු මිත්තෙසු කදාචි දූභී
මා ච වසං අසතීනං නිගච්ඡෙති.

තත්ථ **අද්දඤ්ච පාණිං පරිවජ්ජයස්සූති** අල්ලං තින්තං පාණිං මාදහ මා ඣාපයි.

යක්ඛො සඞ්ඛිත්තෙන කථිතෙ චත්තාරො සාධුනරධම්මෙ බුජ්ඣිතුං අසක්කොන්තො විත්ථාරෙන පුච්ඡි.

කථන්නු යාතං අනුයායි හොති
අද්දක්ඛු පාණිං දහතෙ කථං සො,
අසතී ච කා කො පන මිත්තදුබ්භො
අක්ඛාහි මෙ පුච්ඡිතො එතමත්ථන්ති.

මහාසත්තොපිස්ස කථෙසි.

අසන්ථුතං නොපිච දිට්ඨපුබ්බං
යො ආසනෙනාපි නිමන්තයෙය්‍ය,
තස්සෙව අත්ථං පුරිසො කරෙය්‍ය
යාතානුයායීති තමාහු පණ්ඩිතා.

යස්සෙකරත්තිම්පි ඝරෙ වසෙය්‍ය
යත්ථන්නපානං පුරිසො ලභෙථ,
න තස්ස පාපං මනසාපි චෙතයෙ
අදුබ්භපාණිං දහතෙ මිත්තදුබ්භො.

යස්ස රුක්ඛස්ස ඡායාය නිසීදෙය්‍ය සයෙය්‍ය වා,
න තස්ස සාඛං භඤ්ජෙය්‍ය මිත්තදුබ්භො හි පාපකො.

පුණ්ණම්පි චෙමං පථවිං ධනෙන
දජ්ජිත්ථියා පුරිසො සම්මතාය,
ලද්ධා ඛණං අතිමඤ්ඤෙය්‍ය තම්පි
තාසං වසං අසතීනං න ගච්ඡෙ.

එවං ඛො යාතං අනුයායී හොති
අද්දක්ඛු පාණිං දහතෙ පුනෙවං,
අසතී ච සා සො පන මිත්තදුබ්භො
සො ධම්මිකො හොහි ජහස්සු අධම්මන්ති.

තත්ථ **අසන්ථුත**න්ති එකාහද්වීහම්පි එකතො අවුත්ථපුබ්බං. **ආසනෙනාපීති** යො එවරූපං ආසනමත්තෙනාපි නිමන්තෙය්‍ය පගෙව අන්නපානාදීහි. **තස්සෙවාති** තස්ස පුබ්බකාරිස්ස අත්ථං කරෙය්‍යෙව. **යාතානුයායීති** පුබ්බකාරිතාය යාතස්ස පුග්ගලස්ස අනුයායී පඨමං කරොන්තො යාති නාම පච්ඡා කරොන්තො අනුයාති නාමාති එවං පණ්ඩිතා කථෙන්ති. අයං දෙවරාජ පඨමො සාධුනරධම්මො. **අදුබ්භපාණි**න්ති අදුබ්භකං අත්තනො භුඤ්ජනහත්ථමෙව දහන්තොහි මිත්තදූභී නාම හොති. ඉති අල්ලහත්ථස්ස අජ්ඣාපතං නාම අයං දුතියො සාධුනරධම්මො. **න තස්සාති** තස්ස සාඛංවා පත්තංවා න භින්දෙය්‍ය කිං කාරණං **මිත්තදුබ්භොහිපාපකො** ඉති පරිභුත්තච්ඡායස්ස අචෙතනස්ස රුක්ඛස්සාපි පාපකො හොන්තො මිත්තදූභී නාම හොති. කිං පන මනුස්සභූතස්ස. එවං මිත්තෙසු අදුබ්භනං නාම අයං තතියො සාධුනරධම්මො.

දජ්ජිස්සාති දදෙය්‍ය ඉච්ඡියා. **සම්මතාසාති** අහමෙවස්ස පියො න අඤ්ඤො වෙසා ඉච්ඡතීති එවං සුට්ඨුමතාය **ලද්ධාවකාසාති** අතිචාරස්ස ඔකාසං ලභිත්වා. **අසතීනාති** අසද්ධම්මසමන්නාගතානං. ඉති මාතුගාමං නිස්සාය පාපස්ස අකරණං නාම අයං චතුත්ථො සාධුනරධම්මො. **සො ධම්මියො හොහිතී** සො ත්වං දෙවරාජ ඉමෙහි චතූහි නරධම්ම සම්මතෙහි යුත්තො ධම්මිකො හොහිති.

සාධුනරධම්මකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

එවං මහාසත්තෙන යක්ඛස්ස චත්තාරො සාධුනරධම්මෙ බුද්ධලීලාය කථෙසි. තෙ සුණන්තොයෙව පුණ්ණකො සල්ලක්ඛෙසි චතුසුපි ඨානෙසු පණ්ඩිතො අත්තනො ජීවිතමෙව යාචති. අයං ඛො පන මය්හං පුබ්බෙ අසන්තුතසෙසව සක්කාරමකාසි. අහමස්ස නිවෙසනෙ තීහං මහන්තං යසං අනුභවන්තො වසිං. අහඤ්ච ඉමං පාපකං කරොන්තො මාතුගාමං නිස්සාය කරොමි. සබ්බථාපි අහමෙව මිත්තදූභී සචෙ පණ්ඩිතෙ අපරජ්ඣිස්සාමි න සාධුනරධම්මෙ වත්තිස්සාමි නාම කිං මෙ නාගමාණවිකාය ඉන්දපත්තවාසීනං සඅස්සූනි මුඛානි හසාපෙන්තො ඉමං වෙගෙන නෙත්වා ධම්මසභාය ඔතාරෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ආහ.

අවසිං අහං තුය්හ තීහං අගාරෙ
අන්නෙන පානෙන උපට්ඨිතොස්මි,
මිත්තො මමාසි විසජ්ජාමහං තං
කාමං ඝරං උත්තමපඤ්ඤ ගච්ඡ.

අපි හායතු නාගකුලස්ස අත්ථො
අලම්පි මෙ නාගකඤ්ඤාය හොතු,
සො ත්වං සකෙනෙව සුභාසිතෙන
මුත්තොසි මෙ අජ්ජ වධාය පඤ්ඤ.

තත්ථ **උපට්ඨිතොස්මීති** තයා උපට්ඨිතොස්මි. **විසජ්ජාමහං තන්ති** විස්සජ්ජෙමි අහං තං. **කාමන්ති** එකංසෙන. **වධායාති** වධතො. **පඤ්ඤාති** පඤ්ඤවන්ත.

අථ තං මහාසත්තො මාණව මා ත්වං තාව මං අත්තනො ඝරං පෙසෙසි, නාගභවනමෙව මං නෙහීති වදන්තො ගාථමාහ.

හන්ද තුවං යක්ඛ මමම්පි නෙහි
සසුරන්නු තෙ අත්ථං මයී චරස්සු,
මයම්පි නාගාධිපතීවිමානං
දක්ඛෙමු නාගස්ස අදිට්ඨපුබ්බන්ති.

තත්ථ **හන්දාති** වවස්සග්ගත්ථෙ නිපාතො. **සසුරං නු තෙ අත්ථං මයී චරස්සූති** තව සසුරස්ස සන්තකං අත්ථං මයී චර මා තං නාසයි. **නාගාධිපතීවිමානන්ති** නාගාධිපතිස්ස විමානඤ්චස්ස නාගස්ස අදිට්ඨපුබ්බං පස්සෙය්‍යං.

පුණ්ණකො ආහ.

> යං වෙ නරස්ස අහිතාය අස්ස
> න තං පඤ්ඤො අරහති දස්සනාය,
> අථ කෙන වණ්ණෙන අමිත්තගාමං
> තුවම්ච්ඡසි උත්තමපඤ්ඤ ගන්තුන්ති.

තත්‍ථ අමිත්තගාමන්ති අමිත්තස්ස වසනට්ඨානං. අමිත්තසමාගමන්ති අත්‍ථො.

මහාසත්තො ආහ.

> අද්ධා පජානාමි අහම්පි එතං
> න තං පඤ්ඤො අරහති දස්සනාය,
> පාපඤ්ච මෙ නත්‍ථි කතං කුහිඤ්චි
> තස්මා න සඞ්කෙ මරණාගමායාති.

තත්‍ථ මරණාගමායාති මරණස්ස ආගමාය.

අපිච දෙවරාජ මයා තාදිසො කක්ඛළො ධම්මකථාය පලොභෙත්වා මුදුකතො. ඉදානෙව මං අලංමෙ නාගමාණවිකාය අත්‍තනො ඝරං යාහීති වදෙසි. නාගරාජස්ස මුදුකරණෙ මම කො භාරො තෙහියෙව මං නත්‍ථාති. තං සුත්‍වා පුණ්ණකො තස්ස වචනං සාධූති සම්පටිච්ඡිත්‍වා ආහ.

> හන්දච ඨානං අතුලානුභාවං
> මයා සහ දක්ඛිසි එහි කත්තෙ,
> යත්‍ථච්ඡති නච්චගීතෙහි නාගො
> රාජා යථා වෙස්සවණො නළිඤ්ඤං.
>
> තං නාගකඤ්ඤාචරිතං ගණෙන
> නිකීළිතං නිච්චමහො ච රත්තිං,
> පහූතමාල්‍යං බහුපුප්ඵච්ඡන්නං
> ඔභාසති විජ්ජුරිවන්තලික්ඛෙ.
>
> අන්නෙන පානෙන උපෙතරූපං
> නච්චෙහි ගීතෙහිච වාදිතෙහි,
> පරිපූරං කඤ්ඤාහි අලඞ්කතාහි
> උපසොභති වත්‍ථපිලන්ධනෙනාති.

තත්‍ථ හන්දචාති නිපාතමත්තමෙව. ඨානන්ති නාගරාජස්ස වසනට්ඨානං පච්ඡතො නළිඤ්ඤන්ති නළිනියං නාම රාජධානියං. ගණෙනාති තං නාගකඤ්ඤානං ගණෙන චරිතං. නිකීළිතන්ති නිච්චං අහො ච රත්තිඤ්ච නාගකඤ්ඤාහි කීළිතානුකීළිතං.

> සො පුණ්ණකො කුරූනං කත්තසෙට්ඨං
> නිසීදයී පච්ඡතො ආසනස්මිං,
> ආදාය කත්තාරං අනොමපඤ්ඤං
> උපානයී භවනං නාගරඤ්ඤො.

පභාසිත ඨානං අතුලානුභාවං
අට්ඨාසි කත්තා පවිජ්ජතො පුණ්ණකස්ස,
සාමග්ගිපෙක්ඛී පන නාගරාජා
පුබ්බෙව ජාමාතරමජ්ඣභාසථාති.

තත්ථ **සො පුණ්ණකො**ති නිපාතමෙව පුණ්ණකො එවං නාගභවනං වණ්ණෙත්වා පණ්ඩිතං අත්තනො ආජඤ්ඤං ආරොපෙත්වා නාගභවනං නෙසි. **ඨාන**න්ති නාගරාජස්ස වසනට්ඨානං. **පච්ඡතො පුණ්ණකස්සා**ති පුණ්ණකස්ස කිර එතදහොසි. සචෙ නාගරාජා පණ්ඩිතං දිස්වා මුදු චිත්තො භවිස්සති ඉච්චෙතං කුසලං නොචෙ තස්ස තං අපස්සන්තස්සෙව සීඝවං ආරොපෙත්වා ආදාය ගමිස්සාමීති. අථ නං පච්ඡතො ඨපෙසි. තෙනවුත්තං– **පච්ඡතො පුණ්ණකස්සා**ති. **සාමග්ගිපෙක්ඛී**ති සාමග්ගිං පෙක්ඛමානො. **සාමං අපෙක්ඛී**තිපි පාඨො. අත්තනො ජාමාතරං පස්සිත්වා පඨමතරං සයමෙව අජ්ඣභාසථාති අත්ථො.

නාගරාජා ආහ.

යන්නු තුවං අගමා මච්චලොකං
අන්වෙසමානො හදයං පණ්ඩිතස්ස,
කච්චි සමිද්ධෙන ඉධානුපත්තො
ආදාය කත්තාරං අනොමපඤ්ඤන්ති.

තත්ථ **කච්චි සමිද්ධෙනා**ති තෙන මනොරථෙන සමිද්ධෙන නිප්ඵන්නෙන ඉධාගතොසීති පුච්ඡි.

පුණ්ණකො ආහ.

අයං හි සො ආගතො යං ත්වමිච්ඡසි
ධම්මෙන ලද්ධො මම ධම්මපාලො,
තං පස්සථ සම්මුඛා භාසමානං
සුඛො හවෙ සප්පුරිසෙහි සඞ්ගමොති.

තත්ථ **යං ත්වමිච්ඡසී**ති යං ත්වං ඉච්ඡසි. **යන්නුමිච්ඡසී**ති වා පාඨො. **භාසමාන**න්ති තං ලොකපාලකං ධම්මපාලං ඉදානි මධුරෙන සරෙන ධම්මං භාසමානං සම්මුඛාව පස්සථ සප්පුරිසෙහි එකට්ඨානෙ සමාගමොහි නාම සුඛො හොතීති.

කාලාගිරිකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

නාගරාජා මහාසත්තං දිස්වා ගාථමාහ.

අදිට්ඨපුබ්බං දිස්වාන මච්චො මච්චුභයද්දිතො,
ව්‍යම්හිතො නාභිවාදෙති නයිදං පඤ්ඤවතාමිවාති.

තත්ථ **ව්‍යම්හිතො**ති භීතො. ඉදං වුත්තං හොති– ත්වං අදිට්ඨපුබ්බං නාගභවනං දිස්වා මරණභයෙනච අට්ටිතො භීතො හුත්වා යං මං න අභිවාදෙසි ඉදං කාරණං පඤ්ඤවන්තානං න හොති.

එවං නාගරාජානං පච්චාසිංසන්තං මහාසත්තො න ත්වං මයා වන්දිතබ්බොති අවත්වාව අත්තනො ඤාණතාය උපායකොසල්ලෙන අහං වජ්ඣප්පත්තභාවෙන තං න වන්දාමීති වදන්තො ගාථාද්වයමාහ.

නචම්හි ව්‍යමහිතො නාග නච මච්චුභයද්දිතො,
න වජ්ඣො අභිවාදෙය්‍ය වජ්ඣං වා නාභිවාදයෙ.

කථං නො අභිවාදෙය්‍ය අභිවාදාපයෙථ වෙ,
යං නරො හන්තුමිච්ඡෙය්‍ය තං කම්මං න උපපජ්ජතීති.

තස්සත්ථො- නෙවාහං නාගරජ අදිට්ඨපුබ්බං නාගභවනං දිස්වා භීතො මරණභයෙන තජ්ජිතො මාදිසස්ස හි මරණභයං නාම නත්ථි වජ්ඣො පන අභිවාදෙතුං වජ්ඣං වා අවජ්ඣොපි අභිවාදෙතුං න ලභති. යං හි නරො හන්තුං ඉච්ඡෙය්‍ය තං කථංනු අභිවාදෙය්‍ය කථං වා තෙන අත්තානං අභිවාදාපයෙථ වෙ තස්සහි තං කම්මං න උපපජ්ජති ත්වඤ්ච කිර මං මාරාපෙතුං ඉධ ආනාපෙසි කථං අහං තං වන්දාමීති.

තං සුත්වා නාගරාජා මහාසත්තස්ස ථුතිං කරොන්තො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

එවමෙතං යථා බෲසි සච්චං භාසසි පණ්ඩිත,
න වජ්ඣො අභිවාදෙය්‍ය වජ්ඣං වා නාභිවාදයෙ.

කථංනො අභිවාදෙය්‍ය අභිවාදාපයෙථ වෙ,
යං නරො හන්තුමිච්ඡෙය්‍ය තං කම්මං න උපපජ්ජතීති.

ඉදානි මහාසත්තො නාගරාජෙන සද්ධිං පටිසන්ථාරං කරොන්තො ආහ.

අසස්සතං සස්සතං නො තවයිදං
ඉද්ධිජුතී බලවිරියූපපත්ති,
පුච්ඡාමි තං නාගරාජෙතමත්ථං
කථංනු තෙ ලද්ධමිදං විමානං.

අධිච්ච ලද්ධං පරිණාමජං තෙ
සයං කතං උදාහු දෙවෙහි දින්නං,
අක්ඛාහි මෙ නාගරාජෙතමත්ථං
යථෙව තෙ ලද්ධමිදං විමානන්ති.

තත්ථ **තවයිදන්ති** ඉදං තව යසජාතං විමානං වා අසස්සතං සස්සතසදිසං මා ඛො යසං නිස්සාය පාපමකාසීති ඉමිනා පදෙන අත්තනො ජීවිතං යාචි. **ඉද්ධීති** නාගිද්ධි ච නාගජුති ච කායබලං චෙතසිකවිරියං ච නාගභවනෙ උපපත්තිච යඤ්ච තෙ ඉදං විමානං පුච්ඡාමි තං නාගරජ එතමත්ථං කථන්නු තෙ එතං සබ්බං ලද්ධන්ති. **අධිච්චලද්ධන්ති** කින්නු තයා ඉදං විමානං එවං සම්පන්නං නාගභවනං අධිච්ච අකාරණෙන ලද්ධං උදාහු උතුපරිණාමජං තෙ ඉදං උදාහු සයං සහත්ථෙනෙව කතං උදාහු දෙවෙහි තෙ දින්නං යථෙව තෙ ඉදං ලද්ධං එතං මෙ අත්ථං අක්ඛාහීති.

නාගරාජා ආහ.

නාභිචච ලද්ධං න පරිණාමජං මෙ
න සයං කතං නපි දෙවෙහි දින්නං,
සකෙහි කම්මෙහි අපාපකෙහි
පුඤ්ඤෙහි මෙ ලද්ධමිදං විමානන්ති.

තත්‍ථ අපාපකෙහීති අලාමකෙහි.

මහාසත්තො ආහ.

කිං තෙ වතං කිං පන බ්‍රහ්මචරියං
කිස්ස සුචිණ්ණස්ස අයං විපාකො,
ඉද්ධිජුතී බලවිරියූපපත්ති
ඉදඤ්ච තෙ නාග මහාවිමානන්ති.

තත්‍ථ කිං තෙ වතන්ති නාගරාජ පුරිමභවෙ කිං දානං කිං වතං අහොසි කො බ්‍රහ්මචරියවාසො කතරසුචරිතස්සෙස ඉද්ධිආදිකො විපාකොති.

නාගරාජා ආහ.

අහඤ්ච භරියාච මනුස්සලොකෙ
සද්ධා උභො දානපතී අහුම්හා,
ඔපානභූතං මෙ ඝරං තදාසි
සන්තප්පිතා සමණබ්‍රාහ්මණාච.

මාලඤ්ච ගන්‍ධඤ්ච විලෙපනඤ්ච
පදීපියං සෙය්‍යමුපස්සයඤ්ච,
අච්ඡාදනං සයනං අන්නපානං
සක්කච්ච දානානි අදම්හ තත්‍ථ.

තං මෙ වතං තං පන බ්‍රහ්මචරියං
තස්ස සුචිණ්ණස්ස අයං විපාකො,
ඉද්ධිජුතී බලවිරියූපපත්ති
ඉදඤ්ච මෙ ධීර මහාවිමානන්ති.

තත්‍ථ මනුස්සලොකෙති අඞ්ගරට්ඨෙ කාලචම්පානගරෙ. තං මෙ වතන්ති තං සක්කච්චං දින්නදානමෙව මය්හං වතසමාදානඤ්ච බ්‍රහ්මචරියඤ්ච අහොසි. තස්සෙව ච සුචරිතස්ස අයං ඉද්ධාදිකො විපාකොති.

මහාසත්තො ආහ.

එවං චෙ තෙ ලද්ධමිදං විමානං
ජානාසි පුඤ්ඤානං ඵලූපපත්තිං,
තස්මා හි ධම්මං චර අප්පමත්තො
යථා විමානං පුනමාවසෙසීති.

තත්ථ **ජානාසීති** සචෙ තයා දුතානුභාවෙනෙතං ලද්ධං එවං සන්තෙ ජානාසි නාම පුඤ්ඤකතං එලඤ්ච පුඤ්ඤඵලෙන නිබ්බත්තනං උපපත්තිඤ්ච. **තස්මාති** යස්මා පුඤ්ඤෙහි තයා ඉදං ලද්ධං තස්මා **පුන මාවසෙසීති** යථා පුනපි ඉමං නාගභවනං අජ්ඣාවසසි එවං ධම්මං චරාති.

නාගරාජා ආහ.

> නයිධ සන්ති සමණා බ්‍රාහ්මණා වා
> යෙසන්නපාණානි දදෙමු කත්තෙ,
> අක්ඛාහි මෙ පුච්ඡිතො එතමත්ථං
> යථා විමානං පුනමාවසෙමාති.

මහාසත්තො ආහ.

> භොගී හි තෙ සන්ති ඉධූපපන්නා
> පුත්තා ච දාරා අනුජීවිනො ච,
> තෙසු තුවං වචසා කම්මනාච
> අසම්පදුට්ඨො ච භවාහි නිච්චං.

> එවං තුවං නාග අසම්පදොසං
> අනුපාලය වචසා කම්මනා ච,
> ඨත්වා ඉධ යාවතායුං විමානෙ
> උද්ධං ඉතො ගච්ඡසි දෙවලොකන්ති.

තත්ථ **භොගීති** භොගිනො නාගාති අත්ථො. **තෙසූති** තෙසු පුත්තාදිසු භොගීසු වාචාය කම්මෙන ච නිච්චං අසම්පදුට්ඨො භව. **අනුපාලයාති** එවං පුත්තාදිසුචෙව සෙසසත්තෙසුච මෙත්තචිත්තසඞ්ඛාතං අසම්පදොසං අනුරක්ඛ. **උද්ධං ඉතොති** ඉතො නාගභවනතො උපරි දෙවලොකං ගමිස්සසි. මෙත්තචිත්තං හි දානතො අතිරෙකතරං පුඤ්ඤන්ති.

නාගරාජා මහාසත්තස්ස ධම්මකථං සුත්වා න සක්කා පණ්ඩිතෙන බහි පපඤ්චං කාතුං විමලාය දස්සෙත්වා සුභාසිතං සාවෙත්වා දොහළං පටිපස්සම්භෙත්වා රාජානං තොසෙත්වා පණ්ඩිතං පෙසිතුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා ගාථමාහ.

> අද්ධා හි සො සොචති රාජසෙට්ඨො
> තයා විනා යස්ස තුවං සජ්වො,
> දුක්ඛූපනීතොපි තයා සමෙච්ච
> වින්දෙය්‍ය පොසො සුඛමාතුරොපීති.

තත්ථ **සජ්වොති** සචිවො අමච්චො. **සමෙච්චාති** තයා සහ සමාගන්ත්වා. **ආතුරොපීති** බාළ්හගිලානොපි සමානො.

තං සුත්වා මහාසත්තො නාගස්ස ථුතිං කරොන්තො ඉතරං ගාථමාහ.

අද්ධා සතං භාසසි නාග ධම්මං
අනුත්තරං අත්ථපදං සුචිණ්ණං,
එතාදිසියාසු හි ආපදාසු
පඤ්ඤායතෙ මාදිසානං විසෙසොති.

තත්ථ **සතන්ති** අද්ධා සන්තානං පණ්ඩිතානං ධම්මං භාසසි. **අත්ථපදන්ති** හිතකොට්ඨාසං. **එතාදිසියාසූති** එවරූපාසු අපදාසු එදිසෙ භයෙ උපට්ඨිතෙ මාදිසානං පඤ්ඤවන්තානං **විසෙසෙ පඤ්ඤායති.**

තං සුත්වා නාගරාජා අතිරෙකතරං තුට්ඨො ගාථමාහ.

අක්ඛෙහි නො නායං මුධා නු ලද්ධො
අක්ඛෙහි නො නායං අජෙසි ජූතෙ,
ධම්මෙන ලද්ධො ඉති නායමාහ
කථං තුවං හත්ථමිමස්සමාගතොති.

තත්ථ **අක්ඛෙහි නොති** ආචික්ඛ අම්හාකං. **නායන්ති** නං අයං. **මුධා නු ලද්ධොති** කින්නු මුධා අමූලෙනෙව ලභි උදාහු ජූතෙ අජෙසි. **ඉති නායමාහාති** අයං පුණ්ණකො ධම්මෙන මෙ පණ්ඩිතො ලද්ධොති වදති. **ඉමස්සමාගතොති** ත්වං කථං ඉමස්ස හත්ථත්ථං ආගතො.

මහාසත්තො ආහ.

යොමිස්සරො තත්ථ අහොසි රාජා
තමයමක්ඛෙහි අජෙසි ජූතෙ,
සො මං ජිතො රාජා ඉමස්සදාසි
ධම්මෙන ලද්ධොස්මි අසාහසෙනාති.

තත්ථ **යොමිස්සරොති** යො ඉමෙ ඉස්සරො. **ඉමස්සදාසීති** ඉමස්ස අදාසි.

මහොරගො අත්තමනො උදග්ගො
සුත්වාන ධීරස්ස සුභාසිතානි,
හත්ථෙ ගහෙත්වාන අනොමපඤ්ඤං
පාවෙක්ඛි භරියාය තදා සකාසෙ.

යෙන ත්වං විමලෙ පණ්ඩු යෙන භත්තං න රුච්චති,
න ච මෙතාදිසො වණ්ණො අයමෙසො තමොනුදො.

යස්ස තෙ හදයෙනත්ථො ආගතායං පභඞ්කරො,
තස්ස වාක්‍යං නිසාමෙහි දුල්ලභං දස්සනං පුනන්ති.

තත්ථ **පාවෙක්ඛීති** පවිට්ඨො. **යෙනාති** භද්දෙ විමලෙ යෙන කාරණෙන ත්වං පණ්ඩුචෙව යෙනච තෙ භත්තං න රුච්චති. **න ච මෙතාදිසො වණ්ණොති** පථවිතලෙ වා දෙවලොකෙ වා න ච එතාදිසො වණ්ණො අඤ්ඤස්ස කස්සචි අත්ථි යාදිසො එතස්ස ගුණවණ්ණො

පභවො. **අයමෙසො තමොනුදො** ති යං නිස්සාය තව දෙහලො උප්පන්නො අයං සො සබ්බලොකස්ස තමොනුදො. **පුනපි** පුන එතස්ස දස්සනං නාම දුල්ලභන්ති වදති.

දිස්වාන තං විමලං භූරිපඤ්ඤං
දසඞ්ගුලිං පඤ්ජලිං පග්ගහෙත්වා,
හට්ඨෙන භාවෙන පතීතරූපා
ඉච්චබ්‍රවී කුරූනං කත්තසෙට්ඨන්ති.

තත්ථ **හට්ඨෙන භාවෙනා**ති තුට්ඨෙන චිත්තෙන. **පතීතරූපා**ති සොමනස්සජාතා. ඉතොපරං–

අදිට්ඨපුබ්බං දිස්වාන මච්චො මච්චුභයට්ටිතො,
ව්‍යම්හිතො නාභිවාදෙති න ඉදං පඤ්ඤවතාමිව.

නචම්හි ව්‍යම්හිතො නාගි නච මච්චුභයට්ටිතො,
න වජ්ඣො අභිවාදෙය්‍ය වජ්ඣං වා නාභිවාදයෙ.

කථං නො අභිවාදෙය්‍ය අභිවාදපයෙථ වෙ,
යං නරො හන්තුමිච්ඡෙය්‍ය තං කම්මං න උපපජ්ජති.

එවමෙතං යථා බ්‍රූසි සච්චං භාසසි පණ්ඩිත,
න වජ්ඣො අභිවාදෙය්‍ය වජ්ඣං වා නාභිවාදයෙ.

කථං නො අභිවාදෙය්‍ය අභිවාදපයෙථ වෙ,
යං නරො හන්තුමිච්ඡෙය්‍ය තං කම්මං න උපපජ්ජති.

අසස්සතං සස්සතං නො තවයිදං
ඉද්ධිජුතී බලවිරියූපපත්ති,
පුච්ඡාමි තං නාගකඤ්ඤෙතමත්ථං
කථන්නු තෙ ලද්ධමිදං විමානං.

අධිච්ච ලද්ධං පරිණාමජං තෙ
සයං කතං උදාහු දෙවෙහි දින්නං,
අක්ඛාහි මෙ නාගකඤ්ඤෙතමත්ථං
යථෙව තෙ ලද්ධමිදං විමානං.

නාධිච්ච ලද්ධං න පරිණාමජං මෙ
න සයං කතං නපි දෙවෙහි දින්නං,
සකෙහි කම්මෙහි අපාපකෙහි
පුඤ්ඤෙහි මෙ ලද්ධමිදං විමානං.

කිං තෙ වතං කිං පන බ්‍රහ්මචරියං
කිස්ස සුචිණ්ණස්ස අයං විපාකො,
ඉද්ධිජුතී බලවිරියූපපත්ති
ඉදඤ්ච තෙ නාගි මහාවිමානං.

අහඤ්ච ඛො සාමිකො චාපි මය්හං
සද්ධා උභො දානපතී අහුම්හා,
ඔපානභූතං මෙ ඝරං තදාසි
සන්තප්පිතා සමණබ්‍රාහ්මණා ච.

මාලඤ්ච ගන්ධඤ්ච විලෙපනඤ්ච
පදීපියං සෙය්‍යමුපස්සයඤ්ච,
අච්ඡාදනං සයනමන්නපානං
සක්කච්ච දානානි අදම්හ තත්ථ.

තං මෙ වතං තං පන බ්‍රහ්මචරියං
තස්ස සුචිණ්ණස්ස අයං විපාකො,
ඉද්ධීජ්ජුතී බලවිරියූපපත්ති
ඉදඤ්ච මෙ ධීර මහාවිමානං.

එවඤ්ච තෙ ලද්ධමිදං විමානං
ජානාසි පුඤ්ඤානං ඵලූපපත්තිං,
තස්මා හි ධම්මං චර අප්පමත්තා
යථා විමානං පුනමාවසෙසි.

නයිධ සන්ති සමණා බ්‍රාහ්මණා වා
යෙසන්නපානානි දදෙමු කත්ත,
අක්ඛාහි මෙ පුච්ඡිතො එතමත්ථං
යථා විමානං පුනමාවසෙම.

භොගී හි තෙ සන්ති ඉධූපපන්නා
පුත්තා ච දාරා අනුජීවිනො ච,
තෙසං තුවං වචසා කම්මනා ච
අසම්පදුට්ඨාච භවාහි නිච්චං.

එවං තුවං නාගි අසම්පදොසං
අනුපාලය වචසා කම්මනා ච,
ඨත්වා ඉධ යාවතායුං විමානෙ
උද්ධං ඉතො ගච්ඡසි දෙවලොකං.

අද්ධා හි සො සොචති රාජසෙට්ඨො
තයා විනා යස්ස තුවං සජීවො,
දුක්ඛූපනීතොපි තයා සමෙච්ච
වින්දෙය්‍ය පොසො සුඛමාතුරෙපි.

අද්ධා සතං භාසසි නාගි ධම්මං
අනුත්තරං අත්ථපදං සුචිණ්ණං,
එතාදිසියාසු හි ආපදාසු
පඤ්ඤායතෙ මාදිසානං විසෙසො.

අක්ඛෙහි නො ත්‍යායං මුධානු ලද්ධො
අක්ඛෙහි නො ත්‍යායමජෙසි ජූතෙ,
ධම්මෙන ලද්ධො ඉති ත්‍යායමාහ
කථං තුවං හත්ථිමිමස්සමාගතො.

යො මිස්සරො තත්ථ අහොසි රාජා
තමයමක්ඛෙහි අජෙසි ජූතෙ,
සො මං ජිතො රාජා ඉමස්සදාසි
ධම්මෙන ලද්ධොස්මි අසාහසෙනාති.

ඉමාසං ගාථානං හෙට්ඨාවුත්තනයෙනෙවත්ථො වෙදිතබ්බො.

යදෙව වරුණො නාගො පඤ්හං පුච්ඡිත්ථ පණ්ඩිතං,
තදෙව නාගකඤ්ඤාපි පඤ්හං පුච්ඡිත්ථ පණ්ඩිතං.

යථෙව වරුණං නාගං ධීරො තොසෙසි පුච්ඡිතො,
තථෙව නාගකඤ්ඤම්පි ධීරො තොසෙසි පුච්ඡිතො.

එවං තොසිතෙ පන–

උභොපි තෙ අත්තමනෙ විදිත්වා
මහොරගං නාගකඤ්ඤඤ්ච ධීරො,
අඡම්භී අභීතො අලොමහට්ඨො
ඉච්චබ්‍රවී වරුණං නාගරාජං.

මා රොධයි නාග අයාහමස්මි
යෙන තව අත්ථො ඉදං සරීරං,
හදයෙන මංසෙන කරෙහි කිච්චං
සයං කරිස්සාමි යථාමතිං තෙති.

තත්ථ **අඡම්භීති** නික්කම්පො. **අලොමහට්ඨොති** භයෙන අහට්ඨලොමො. **ඉච්චබ්‍රවීති** වීමංසනවසෙන ඉති අබ්‍රවි. **මා රොධයීති** මිත්තදූභී කම්මං කරෙමීති මා භායි. කථන්නු ඛො ඉමං ඉදානි හනිස්සාමීති මා චින්තෙසි. **නාගාති** වරුණං ආලපති. **අයාහමස්මීති** අයං අහං අස්මි. අයමෙව වා පාඨො. **සයං කරිස්සාමීති** සචෙ ත්වං ඉමස්ස මෙ සන්තිකෙ ධම්මො සුතොති මං මාරෙතුං න විසහසි අහමෙව යථා තවජ්ඣාසයො තථා සයං කරිස්සාමීති.

නාගරාජා ආහ.

පඤ්ඤා හවෙ හදයං පණ්ඩිතානං
තෙත්‍යම්හ පඤ්ඤාය මයං සුතුට්ඨා,
අනූනනාමො ලභතජ්ජ දාරං
අජ්ජෙව තං කුරුයො පාපයාතූති.

තත්‍ථ **නෙතබ්බොති** තෙ මයං තව පණ්ණාකාරං පතිතුට්ඨා. **අනූන නාමොති** සම්පුණ්ණනාමො පුණ්ණකො යක්ඛසෙනාපති. **ලභතජ්ජ දූරන්ති** ලභතු අජ්ජ දූරං දදමස්ස ධීතරං ඉරන්දතිං. **පාපයාතූති** අජ්ජෙව තං කුරුරට්ඨං පුණ්ණකො පාපෙතු.

එවං වත්වා වරුණො ඉරන්දතිං පුණ්ණකස්ස අදාසි. සො තං ලභිත්වා තුට්ඨචිත්තො මහාසත්තෙන සද්ධිං සල්ලපි.

තමත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ.

ස පුණ්ණකො අත්තමනො උදග්ගො
ඉරන්දතිං නාගකඤ්ඤං ලභිත්වා,
හට්ඨෙන භාවෙන පතීතරූපො
ඉච්චබ්‍රවි කුරූනං කත්තසෙට්ඨං.

භරියාය මං ත්වං අකරී සමඞ්ගිං
අහඤ්ච තෙ විධුර කරොමි කිච්චං,
ඉමඤ්ච තෙ මණිරතනං දදාමි
අජ්ජෙව තං කුරුයො පාපයාමීති.

තත්‍ථ **මණිරතනන්ති** පණ්ඩිත අහං තෙ ගුණෙසු පසන්නො අරහාමි තවානුච්ඡවිකං කාතුං තස්මා ඉමඤ්ච තෙ චක්කවත්තිපරිභොගං මණිරතනං දෙමි අජ්ජෙව ච තං ඉන්දපත්‍ථං පාපෙමීති.

අථ මහාසත්තො තස්ස ථුතිං කරොන්තො ඉතරං ගාථමාහ.

අජෙය්‍යමෙසා තව හොතු මෙත්ති
භරියාය කච්චාන පියාය සද්ධිං,
ආනන්දි විත්තො සුමනො පතීතො
දත්වා මණිං මං ච නයින්දපත්‍ථන්ති.

තත්‍ථ **අජෙය්‍යමෙසාති** එසා තව භරියාය සද්ධිං පියසංවාසමෙත්ති අජෙය්‍යා හොතු. **ආනන්දිවිත්තොති** ආදීහිපි සමඞ්ගිභාවමෙවස්ස වදති. **නයින්දපත්‍ථන්ති** නය ඉන්දපත්‍ථං.

ස පුණ්ණකො කුරූනං කත්තසෙට්ඨං
නිසීදයී පුරතො ආසනස්මිං,
ආදාය කත්තාරං අනොමපඤ්ඤං
උපානයී නගරං ඉන්දපත්‍ථං.

මනො මනුස්සස්ස යථාපි ගච්ඡෙ
තතොපිස්ස ඛිප්පතරං අහොසි,
ස පුණ්ණකො කුරූනං කත්තසෙට්ඨං
උපානයී නගරං ඉන්දපත්‍ථන්ති.

අථ තං පුණ්ණකො ආහ.

එතින්දපත්තං නගරං පදිස්සති
රම්මානිච අම්බවනානි භාගසො,
අහඤ්ච භරියාය සමඞ්ගිභූතො
තුවං ච පත්තොසි සකං නිකෙතනන්ති.

තත්ථ **සථාපි ගච්ඡති** මනො නාම න ගච්ඡති දූරෙ ආරම්මණං ගණ්හන්තො පන ගතොති වුච්චති තස්මා මනස්ස ආරම්මණගහණතොපි ඛිප්පතරං තස්ස මනොමයසින්ධවස්ස ගමනං අහොසීති එවමෙත්ථ අත්ථො දට්ඨබ්බො. **එතින්දපත්තන්ති** අස්ස පිට්ඨෙ නිසින්නොයෙව දස්සෙන්තො එවමාහ. **සකං නිකෙතනන්ති** ත්වඤ්ච අත්තනො නිවෙසනං සම්පත්තොති ආහ.

තස්මිං පන දිවසෙ පච්චූසකාලෙ රාජා සුපිනං අද්දස. එවරූපො සුපිනො අහොසි. රඤ්ඤො නිවෙසනද්වාරෙ පඤ්ඤක්ඛන්ධො සීලසාඛප්පසාඛො පඤ්චගොරසඵලො අලඞ්කතහත්ථිඅස්සපටිච්ඡන්නො මහාරුක්ඛො ඨිතො මහාජනො තස්ස මහාසක්කාරං කත්වා අඤ්ජලිං පග්ගය්හ නමස්සති. අථෙකො කණ්හපුරිසො රත්තසාටකනිවත්ථො රත්තපුප්ඵකණ්ණපූරො ආවුධහත්ථො ආගන්ත්වා මහාජනස්ස පරිදෙවන්තස්සෙව තං රුක්ඛං මූලෙ ඡින්දිත්වා කඩ්ඪන්තො ආදාය ගතො පුන ආහරිත්වා පකතිට්ඨානෙයෙව ඨපෙත්වා පක්කාමි.

රාජා තං සුපිනං පරිගණ්හන්තො මහාරුක්ඛො විය න අඤ්ඤො කොචි විධුරපණ්ඩිතො මහාජනස්ස පරිදෙවන්තස්සෙව මූලං ඡින්දිත්වා ආදාය ගතපුරිසො විය න අඤ්ඤො කොචි පණ්ඩිතං ගහෙත්වා ගත මාණවො පුන තං රුක්ඛං ආහරිත්වා පකතිට්ඨානෙ ඨපෙත්වා ගතො විය සෙවච මාණවො පණ්ඩිතං ආනෙත්වා ධම්මසභාද්වාරෙ ඨපෙත්වා පක්කමිස්සති. අද්ධා මයං අජ්ජ පණ්ඩිතං පස්සිස්සාමාති සන්නිට්ඨානං කත්වා සොමනස්සප්පත්තො සකලනගරං අලඞ්කාරාපෙත්වා ධම්මසභං සජ්ජාපෙත්වා අලඞ්කතරතනමණ්ඩපෙ ධම්මාසනං පඤ්ඤාපෙත්වා එකසත රාජඅමච්චගණනගරවාසිජානපදපරිවුතො අජ්ජ තුම්හෙ පණ්ඩිතං පස්සිස්සථ මාසොචිත්ථාති මහාජනෙ අස්සාසෙන්තො පණ්ඩිතස්ස ආගමනංඔලොකෙන්තො ධම්මසභායං නිසීදි. පුණ්ණකොපි පණ්ඩිතං ඔතාරෙත්වා ධම්මසභාචාරෙ පරිසමජ්ඣෙ ඨපෙත්වා ආපුච්ඡිත්වා ඉරන්දතිං ආදාය අත්තනො දෙවනගරමෙව ගතො.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ස පුණ්ණකො කුරුනං කත්තසෙට්ඨං
ඔරොපිය ධම්මසභාය මජ්ඣෙ,
ආජඤ්ඤමාරුය්හ අනොමවණ්ණො
පක්කාමි වෙහායසමන්තලික්ඛෙ.

තං දිස්වා රාජා පරමප්පතීතො
උට්ඨාය බාහාහි පලිස්සජිත්වා,
අවිකම්පයං ධම්මසභාය මජ්ඣෙ
නිසීදයී පමුඛං ආසනස්මින්ති.

තත්‍ථ **අනොමවණ්ණොති** අහීනවණ්ණො උත්තමවණ්ණො. **අවිකම්පයන්ති** භික්ඛවෙ සො රාජා පණ්ඩිතං පලිස්සජිත්වා මහාජන මජ්ඣෙ අකම්පන්තො අනොලීයන්තොයෙව හත්‍ථෙ ගහෙත්වා අත්තනො අභිමුඛං කත්වා අලඞ්කතධම්මාසනෙ නිසීදාපෙසි.

අථ රාජා තෙන සද්ධිං සම්මොදිත්වා මධුරපටිසන්‍ථාරං කරොන්තො ගාථමාහ.

ත්වං නො විනෙතාසි රථංව නද්ධං
නන්දන්ති තං කුරුයො දස්සනෙන,
අක්ඛාහි මෙ පුච්ඡිතො එතමත්‍ථං
කථං පමොක්ඛො අහු මාණවස්සාති.

තත්‍ථ **නද්ධන්ති** යථා නද්ධං රථං සාරථි විනෙති එවං ත්වං අම්හාකං කාරණෙන නයෙන හිතකිරියාසු විනෙතා. **නන්දන්ති තන්ති** තං දිස්වා ඉමෙ කුරුරට්ඨවාසිනො තව දස්සනෙන නන්දන්ති. **මාණවස්සාති** මාණවස්ස සන්තිකා කථං තව පමොක්ඛො අහොසි. යො වා තං මුඤ්චන්තස්ස මාණවස්ස පමොක්ඛො සො කෙන කාරණෙන අහොසීති අත්‍ථො.

මහාසත්තො ආහ.

යං මාණවොත්‍යාභිවදී ජනින්ද
න සො මනුස්සො නරවීරියසෙට්ඨ,
යදි තෙ සුතො පුණ්ණකො නාම යක්ඛො
රඤ්ඤො කුවෙරස්ස හි සො සජීවො.

භුම්න්ධරෙ වරුණො නාම නාගො
බ්‍රහා සුචී වණ්ණබලූපපන්නො,
තස්සානුජං ධීතරං කාමයානො
ඉරන්දතී නාම සා නාගකඤ්ඤා.

තස්සා සුමජ්ඣාය පියාය හෙතු
පතාරයිත්‍ථ මරණාය මය්හං,
සො චෙව භරියාය සමඞ්ගිභූතො
අහඤ්චනුඤ්ඤාතො මණිංච ලද්ධොති.

තත්‍ථ **යං මාණවොත්‍යාභිවදීති** ජනින්ද යං ත්වං මාණවොති අභිවදසි. **භුම්න්ධරෙති** භුම්න්ධරභවනවාසී. **සා නාගකඤ්ඤාති** යං සො කාමයමානො මම මරණාය පතාරයි සා නාගකඤ්ඤා ඉරන්දතී නාම.

පියාය හෙතූති මහාරාජ සො හි නාගරාජා චතුපොසථිකපඤ්හවිස්ස-
ජ්ජනෙ පසන්නො මං මණිනා පූජෙත්වා නාගලොකං ගතො විමලාය නාම
දෙවියා කහං තෙ මණීති පුච්ඡිතො මම ධම්මකථිකභාවං වණ්ණෙසි.
සා මම ධම්මකථං සොතුකාමා හුත්වා මම හදයෙ දොහළං උප්පාදෙසි.
නාගරාජා දුග්ගහීතෙන ධීතරං ඉරන්දතිං ආහ මාතා තෙ විධුරස්ස හදය-
මංසෙ දොහළිනී තස්ස හදයමංසං ආහරිතුං සමත්ථං සාමිකං පරියෙසාහීති.
සා පරියෙසන්තී වෙස්සවණස්ස භාගිනෙය්‍යං පුණ්ණකං නාම යක්ඛං
දිස්වා තං අත්තනි පටිබද්ධචිත්තං ඤත්වා පිතු සන්තිකං නෙසි. අථ නං
සො විධුරපණ්ඩිතස්ස හදයමංසං ආහරිතුං සක්කොන්තො ඉරන්දතිං
ලභිස්සසීති ආහ. සො වෙපුල්ලපබ්බතතො චක්කවත්තිපරිභොගං මණිං
ආහරිත්වා තුම්හෙහි සද්ධිං ජූතං කීළිත්වා මං ලභිත්වා තීහං මම නිවෙසනෙ
වසිත්වා මං අස්සස්ස වාලධිං ගාහාපෙත්වා හිමවන්තෙ රුක්ඛෙසු ච පබ්බ-
තෙසු ච පොථෙත්වා මාරෙතුං අසක්කොන්තො සත්තමෙ වාතක්ඛන්ධෙ
වෙරම්භමුඛෙ පක්ඛන්දිත්වා සට්ඨියොජනුබ්බෙධ කාළාගිරිමත්ථකෙ ඨපෙත්වා
සීහවෙසාදිවසෙන ඉදඤ්චිදඤ්ච කත්වා මාරෙතුං අසක්කොන්තො මයා
අත්තනො මාරණකාරණං පුට්ඨො ආචික්ඛි. අථස්සාහං සාධුනරධම්මං
කථෙසිං. තං සුත්වා පසන්නචිත්තො මං ඉධානෙතුකාමො අහොසි.
අථාහං තං ආදාය නාගභවනං ගන්ත්වා නාගරඤ්ඤො ච විමලාය ච
ධම්මං කථෙසිං, සබ්බාව නාගපරිසා පසීදි. නාගරාජා තත්ථ මයා
ඡාහං වුත්ථකාලෙ ඉරන්දතිං පුණ්ණකස්ස අදාසි. සො තං ලභිත්වා
පසන්නචිත්තො මං මනොමයසින්ධවං ආරොපෙත්වා සයං මජ්ඣිමාසනෙ
නිසීදිත්වා ඉරන්දතිං පච්ඡිමාසනෙ නිසීදාපෙත්වා ඉධානෙත්වා මං පරිස-
මජ්ඣෙ ඔතාරෙත්වා ඉරන්දතිං ආදාය අත්තනො නගරමෙව ගතො.
එවං මහාරාජ සො පුණ්ණකො- **නාරියා සුමජ්ඣාය පියාය හෙතු පතාර-
සිත්ථ මරණාය මය්හං**. අථෙවං මං නිස්සාය- **සො චෙව භරියාය සමඞ්ගි-
භූතොති** තත්ථ මම ධම්මදෙසනං සුත්වා පසන්නෙන නාගරාජෙන
අහඤ්ච අනුඤ්ඤාතො. තස්ස පුණ්ණකස්ස සන්තිකා අයං සබ්බකාමදෙ
චක්කවත්තිපරිභොගො මණි ච ලද්ධො. ගණ්හථ දෙව මණිරතනන්ති මණිං
රඤ්ඤො අදාසි.

තතො රාජා පච්චූසකාලෙ අත්තනා දිට්ඨං සුපිනං නගරවාසීනං
කථෙතුකාමො හො නගරවාසී අජ්ජ මයා දිට්ඨසුපිනං සුණාථාති වත්වා
ආහ.

රුක්ඛො හි මය්හං පද්වාරෙසු ජාතො
පඤ්ඤාක්ඛන්ධො සීලමයස්ස සාඛා,
අත්ථෙ ච ධම්මෙ ච ඨිතො නිපාකො
ගවප්ඵලො හත්ථිගවස්සඡන්නො.

නච්චගීතතූරියාභිනාදිතෙ
උච්ඡිජ්ජ මෙතං පුරිසො අහාසි,
සො නො අයං ආගතො සන්තිකෙතං
රුක්ඛස්සිමස්සාපචිතිං කරොථ.

යෙ කෙචි විත්තා මම පච්චයෙන
සබ්බෙව තෙ පාතු කරොන්තු අජ්ජ,
තිබ්බානි කත්වාන උපායනානි
රුක්ඛස්සිමස්සාපචිතිං කරොථ.

යෙ කෙචි බද්ධා මම අත්ථි රට්ඨෙ
සබ්බෙව තෙ බන්ධනා මොචයන්තු,
යථෙවයං බන්ධනස්මා පමුත්තො
ඉමෙව තෙ මුච්චරෙ බන්ධනස්මා.

උන්නඞ්ගලා මාසමිමං කරොන්තු
මංසොදනං බ්‍රාහ්මණා භක්ඛයන්තු,
අමජ්ජපා මජ්ජරහා පිවන්තු
පුණ්ණාහි ථාලාහි පලිස්සුතාහි.

මහාපථං නිච්ච සමව්හයන්තු
තිබ්බඤ්ච රක්ඛං විදහන්තු රට්ඨෙ,
යථඤ්ඤමඤ්ඤං න විහෙඨයෙය්‍යුං
රුක්ඛස්සිමස්සාපචිතිං කරොථාති.

තත්ථ **සීලමයස්සාති** එතස්ස රුක්ඛස්ස සීලමයා සාඛා. **අථෙව ධම්මෙචාති** වඩ්ඪියඤ්ච සභාවෙව ඨිතො. **නිපාතකොති** සො පඤ්ඤදුමයො රුක්ඛො පතිට්ඨිතො. **ගවප්ඵලොති** පඤ්චවිධගොරසඵලො. **හත්ථිගවස්සසඤ්ජනිතොති** අලඞ්කතෙහි හත්ථිගවාස්සෙහි සඤ්ජනිතො. **නච්චගීතතුරියාභිනාදිතෙති** අථස්ස රුක්ඛස්ස පූජං කරොන්තෙන මහාජනෙන තස්මිං රුක්ඛෙ එතෙහි නච්චාදීහි අභිනාදිතෙ එකො කණ්හපුරිසො ආගන්ත්වා තං රුක්ඛං උච්ඡින්දිත්වා පරිවාරෙත්වා ඨිතං සෙනං පලාපෙත්වා **අහාසි** ගහෙත්වා ගතො. පුන සො රුක්ඛො ආගන්ත්වා අම්හාකං නිවෙසනද්වාරෙයෙව ඨිතො සො නො අයං මහාරුක්ඛසදිසො පණ්ඩිතො සන්තිකෙතං ආගතො. ඉදානි සබ්බෙව තුම්හෙ **රුක්ඛස්සිමස්සාපචිතිං කරොථ** මහාසක්කාරං පවත්තෙථ. **මම පච්චයෙනාති** අම්හෙ අමච්චා යෙ කෙචි මං නිස්සාය ලද්ධෙන යසෙන විත්තා තුට්ඨා විත්තා තෙ සබ්බෙ අත්තනො විත්තිං පාතුකරොන්තු. **තිබ්බානීති** බහලානි මහන්තානි. **උපායනානීති** පණ්ණාකාරෙ. **යෙකෙචීති** අන්තමසො කීළනත්ථාය බද්ධෙ මිගපක්ඛී උපාදාය. **මුච්චරෙති** මුච්චන්තු. **උන්නඞ්ගලා මාසමිමං කරොන්තූති** ඉමං මාසං කසනනඞ්ගලානි උස්සාපෙත්වා එකම්මන්තෙ ඨපෙත්වා නගරෙ භෙරිං චරාපෙත්වා සබ්බෙ මනුස්සා මහාඡණං කරොන්තු. **භක්ඛයන්තූති** භුඤ්ජන්තු. **අමජ්ජපාති** අකාරො නිපාතමත්තං. මජ්ජපා පුරිසා මජ්ජං අරහා අත්තනො ආපාණට්ඨානෙ නිසින්නා පිවන්තූති අත්ථො. **පුණ්ණාහිථාලාහීති** පුණ්ණෙහි ථාලෙහි. **පලිස්සුතාහීති** අතිපුණ්ණත්තා පග්ඝරමානාහි. **මහාපථං නිච්චසමව්හයන්තූති** අලඞ්කතමහාරථං රජ්ජමග්ගං නිස්සාය ඨිතා වෙසියා නිච්චං කිලෙසවසෙන කිලෙසත්ථිකං ජනං අව්හයන්තූති අත්ථො. **තිබ්බන්ති**

ගාළ්හං. **යථාති** යථා ආරක්ඛාය සුසංවිහිතන්තා උන්නඞ්ගලා හුත්වා රුක්ඛස්සිමස්ස අපචිතිං කරොන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤං න විහෙඨෙය්‍යුං එවං රක්ඛං සංවිදහන්තූති අත්ථො.

එවඤ්ච වුත්තෙ–

ඔරොධා ච කුමාරා ච වෙසියානා ච බ්‍රාහ්මණා,
බහුං අන්නඤ්ච පානඤ්ච පණ්ඩිතස්සාභිහාරයුං.

හත්ථාරූහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
බහුං අන්නඤ්ච පානඤ්ච පණ්ඩිතස්සාභිහාරයුං.

සමාගතා ජානපදා නෙගමා ච සමාගතා,
බහුං අන්නඤ්ච පානඤ්ච පණ්ඩිතස්සාභිහාරයුං.

බහුජ්ජනො පසන්නොසි දිස්වා පණ්ඩිතමාගතෙ,
පණ්ඩිතම්හි අනුප්පත්තෙ චෙලුක්ඛෙපො අවත්තථාති.

තත්ථ **අභිහාරයුන්ති** එවං රඤ්ඤා ආණත්තෙ මහාජණං පටියා දෙත්වා සබ්බබන්ධනානි මොචෙත්වා එතෙ ඔරොධාදයො නානප්පකාරං පණ්ණාකාරං සජ්ජෙත්වා තෙන සද්ධිං අන්නඤ්ච පානඤ්ච පණ්ඩිතස්ස පෙසෙසුං. **පණ්ඩිතමාගතෙති** පණ්ඩිතෙ ආගතෙ තං පණ්ඩිතං දිස්වා බහු ජනො පසන්නො අහොසි. ඡණො මාසෙන ඔසානං ආගමාසි.

මහාසත්තො බුද්ධකිච්චං සාධෙන්තො විය මහාජනස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො රාජානං අනුසාසන්තො යාවතායුකං ඨත්වා සග්ගපරායණො අහොසි. තස්ස ඔවාදෙ ඨත්වා රාජානං ආදිං කත්වා සබ්බෙපි කුරුරට්ඨවාසිනො දානාදීනි පුඤ්ඤානි කරිත්වා ආයුපරියොසානෙ සග්ගපදමෙව පූරයිංසු.

සත්ථා ඉමං ධම්මදෙසනං ආහරිත්වා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි තථාගතො පඤ්ඤාය සම්පන්නො උපායකුසලොයෙවාති වත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා පණ්ඩිතස්ස මාතාපිතරො මහාරාජකුලානි අහෙසුං. ජෙට්ඨභරියා රාහුලමාතා. ජෙට්ඨපුත්තො රාහුලො. වරුණො නාගරාජා සාරිපුත්තො. සුපණ්ණරාජා මොග්ගල්ලානො. සක්කො අනුරුද්ධො. ධනඤ්ජයරාජා ආනන්දො. පුණ්ණකො ඡන්නො අහොසි. පරිසා බුද්ධපරිසා. විධුරපණ්ඩිතො පන අහමෙවාති.

විධුරජාතකං.

---

9. 22.

පඤ්චාලො සබ්බසෙනායාති ඉදං සත්ථා ජෙතවනෙ විහරන්තො පඤ්ඤාපාරමිං ආරබ්භ කථෙසි. එකදිවසං හි භික්ඛූ ධම්මසභායං තථාගතස්ස පඤ්ඤාපාරමිං වණ්ණෙන්තා මහාපඤ්ඤො ආවුසො තථාගතො පුථුපඤ්ඤො හාසපඤ්ඤො ජවනපඤ්ඤො තික්ඛපඤ්ඤො

නිබ්බෙධිකපඤ්ඤො පරවාදමද්දනො අත්තනො පඤ්ඤානුභාවෙනෙව කූටදන්තාදයො බ්‍රාහ්මණෙ සභියාදයො පරිබ්බාජකෙ අඞ්ගුලිමාලාදයො චොරෙ ආලවකාදයො යක්ඛෙ සක්කාදයො දෙවෙ බකාදයො බ්‍රහ්මානො ච දමෙත්වා නිබ්බිසෙවනෙ අකාසි. බහු ච තෙන ජනතා පබ්බජ්ජං දත්වා මග්ගඵලෙසු පතිට්ඨාපිතා එවං මහාපඤ්ඤො ආවුසො සත්ථාති සත්ථු ගුණකථං කථෙන්තා නිසීදිංසු. සත්ථා ආගන්ත්වා කාය නුත්ථ භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සන්නිසින්නාති පුච්ඡිත්වා ඉමාය නාමාති වුත්තෙ න භික්ඛවෙ තථාගතො ඉදානෙව පඤ්ඤවා අතීතෙ අපරිපක්කෙ ඤාණෙ බොධිඤාණත්ථාය චරියං චරන්තොපි පඤ්ඤවායෙවාති වත්වා අතීතං ආහරි.

අතීතෙ මිථිලායං වෙදෙහො නාම රඤ්ඤො රජ්ජං කාරෙන්තස්ස අත්ථධම්මානුසාසකා චත්තාරො පණ්ඩිතා අහෙසුං සෙනකො පුක්කුසො කාවින්දො දෙවින්දොති. තදා රාජා බොධිසත්තස්ස පටිසන්ධිගහණදිවසෙ පච්චූසකාලෙ එවරූපං සුපිනං අද්දස. රාජඞ්ගණෙ චතූසු කණ්ණෙසු චත්තාරො අග්ගික්ඛන්ධා මහාපාකාරප්පමාණා උට්ඨාය ජලන්ති. තෙසං මජ්ඣෙ ඛජ්ජොපනකප්පමාණො අග්ගි උට්ඨහිත්වා තං ඛණෙයෙව චත්තාරො අග්ගික්ඛන්ධෙ අතික්කමිත්වා බ්‍රහ්මලොකප්පමාණෙනුට්ඨාය සකලචක්කවාළං ඔභාසෙත්වා ඨිතො. භූමියං පතිතං සාසපබීජම්පි පඤ්ඤායති. සදෙවකො ලොකො මාලාගන්ධාදීහි පූජෙති. මහාජනො ජාලන්තරෙනෙව චරති. ලොමකූපමත්තම්පි උණ්හං න ගණ්හාති.

රාජා ඉමං සුපිනං දිස්වා භීතතසිතො උට්ඨාය කිං නු ඛො භවිස්සතීති චින්තෙන්තො නිසින්නකොව අරුණං උට්ඨාපෙසි. චත්තාරොපි පණ්ඩිතා පාතොව ආගන්ත්වා කච්චි දෙව සුඛමසයිත්ථාති සුඛසෙය්‍යං පුච්ඡිංසු. සො කුතො මෙ ආචරියා සුඛං එවරූපො මෙ සුපිනො දිට්ඨොති කථෙසි. අථ නං සෙනකපණ්ඩිතො මාභායි මහාරාජ මඞ්ගලසුපිනො එස වඩ්ඪි තෙ භවිස්සතීති වත්වා කිං කාරණන්ති වුත්තෙ ආහ. මහාරාජ අම්හෙ චත්තාරො පණ්ඩිතෙ අභිභවිත්වා නිප්පභෙ කත්වා අඤ්ඤො පඤ්චමො පණ්ඩිතො උප්පජ්ජිස්සති. මයං හි චත්තාරො ජනා චත්තාරො අග්ගික්ඛන්ධා විය හොම මජ්ඣෙ උප්පන්නඅග්ගික්ඛන්ධො විය පඤ්චමො පණ්ඩිතො උප්පජ්ජිස්සති සදෙවකෙ ලොකෙ අසමධුරො අසදිසොති. ඉදානි පනෙස කුහින්ති. මහාරාජ අජ්ජ තස්ස පටිසන්ධිගහණෙන වා මාතුකුච්ඡිතො නික්ඛමණෙන වා භවිතබ්බන්ති අත්තනො සිප්පබලෙන දිබ්බචක්ඛුනා දිට්ඨො විය ව්‍යාකාසි.

රාජා තතො පට්ඨාය තං වචනං සරි. මිථිලාය පන චතූසු ද්වාරෙසු පාචීනයවමජ්ඣකො දක්ඛිණයවමජ්ඣකො උත්තරයවමජ්ඣකොති චත්තාරො නිගමා. තෙසු පාචීනයවමජ්ඣකෙ සිරිවඩ්ඪකො නාම සෙට්ඨි අහොසි. සුමනාදෙවීනාමස්ස භරියා. මහාසත්තො තං දිවසං රඤ්ඤො සුපිනස්ස දිට්ඨවෙලායමෙව තාවතිංසභවනතො චවිත්වා තස්සා කුච්ඡිම්හි

පටිසන්ධිං ගණ්හි. අපරම්පි දෙවපුත්තසහස්සං තාවතිංසභවනතො චවිත්වා තස්මිං යෙව ගාමෙ සෙට්ඨානුසෙට්ඨීනං කුලෙසු පටිසන්ධිං ගණ්හිංසු.

සුමනාදෙවී දසමාසච්චයෙන සුවණ්ණවණ්ණං පුත්තං විජායි. තස්මිං ඛණෙ සක්කො මනුස්සලොකං ඔලොකෙන්තො මහාසත්තස්ස මාතුකුච්ඡිතො නික්ඛමනභාවං ඤත්වා ඉමං බුද්ධඞ්කුරං සදෙවකෙ ලොකෙ පාකටං කාතුං වට්ටතීති මහාසත්තස්ස මාතුකුච්ඡිතො නික්ඛමනකාලෙ අදිස්සමානකායො ආගන්ත්වා තස්ස හත්ථෙ එකං ඔසධීඝටිකං ඨපෙත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො. මහාසත්තො තං මුට්ඨියං කත්වා ගණ්හි. තස්මිං පන මාතුකුච්ඡිතො නික්ඛමන්තෙ මාතු අප්පමත්තකම්පි දුක්ඛං නාහොසි. ධම්මකරකතො උදකම්මිව සුඛෙන නික්ඛමි.

මාතා තස්ස හත්ථෙ ඔසධීඝටිකං දිස්වා තාත කිං තෙ ලද්ධන්ති ආහ. ඔසධං අම්මාති දිබ්බොසධං මාතු හත්ථෙ ඨපෙසි. අම්ම ඉමං ඔසධං ගහෙත්වා යෙන කෙනචි ආබාධෙන ආබාධිකානං දෙථාති ආහ. සා තුට්ඨපහට්ඨා සිරිවඩ්ඪනසෙට්ඨිනො ආරොචෙසි. තස්ස පන සත්තවස්සිකො සීසාබාධො අත්ථි. සො තුට්ඨපහට්ඨො හුත්වා අයං මාතුකුච්ඡිතො ජායමානො ඔසධං ගහෙත්වා ආගතො. ජාතක්ඛණෙයෙව මාතරා සද්ධිං කථෙසි. එවරූපෙන පුඤ්ඤවතා දින්නං ඔසධං මහානුභාවං භවිස්සතීති තං ඔසධං ගහෙත්වා නිසදාය ඝංසිත්වා ථොකං ලලාටෙන මක්ඛෙසි. සත්තවස්සිකො සීසාබාධො පදුමපත්තතො උදකම්මිව විනිවට්ටිත්වා ගතො.

සො මහානුභාවං ඔසධන්ති සොමනස්සප්පත්තො අහොසි. මහාසත්තස්ස ඔසධං ගහෙත්වා ආගතභාවො සබ්බත්ථ පාකටො අහොසි. යෙකෙචි ආබාධිකා සබ්බෙ සෙට්ඨිස්ස ගෙහං ආගන්ත්වා ඔසධං යාචන්ති. සබ්බෙසං නිසදාය ඝංසිත්වා ථොකං ගහෙත්වා උදකෙන ආලොලෙත්වා දෙන්ති. දිබ්බොසධෙන සරීරෙ මක්ඛිතමත්තෙනෙව සබ්බාබාධා වූපසම්මන්ති. තෙ සුඛිතා මනුස්සා සිරිවඩ්ඪනසෙට්ඨිගෙහෙ ඔසධස්ස මහන්තො ආනුභාවොති වණ්ණෙන්තා පක්කමන්ති.

මහාසත්තස්ස නාමග්ගහණදිවසෙ මහාසෙට්ඨි මම පුත්තස්ස අය්‍යකාදීනං නාමෙනත්ථො නත්ථි. ඔසධනාමකොව හොතූති වත්වා මහොසධකුමාරොතෙවස්ස නාමං අකාසි. ඉදඤ්චස්ස අහොසි මම පුත්තො මහාපඤ්ඤො න එකකොව නිබ්බත්තිස්සති. ඉමිනා සද්ධිං ජාතදාරකෙහි භවිතබ්බන්ති. සො ඔලොකාපෙන්තො දාරකසහස්සං දිට්ඨභාවං සුත්වා සබ්බෙසම්පි කුමාරපිළන්ධනානි දත්වා ධාතියො පෙසෙසි. පුත්තස්ස මෙ උපට්ඨාකා භවිස්සන්තීති බොධිසත්තෙන සද්ධිං යෙව තෙසං මඞ්ගලං කාරෙසි. දාරකෙ අලඞ්කරිත්වා දිවසෙ දිවසෙ මහාසත්තස්ස උපට්ඨානං ආනෙන්ති. බොධිසත්තො තෙහි සද්ධිං කීළන්තො වඩ්ඪිත්වා සත්තවස්සිකකාලෙ සුවණ්ණපටිමා විය අභිරූපො

අහොසි. අථස්ස ගාමමජ්ඣෙ තෙහි සද්ධිං කීළන්තස්ස හත්ථිආදීසු ආගච්ඡන්තෙසු කීළාමණ්ඩලං භිජ්ජති වාතාතපකාලෙ දාරකා කිලමන්ති. එකදිවසං කීළන්තානං අකාලමෙඝො උට්ඨහි. තං දිස්වා නාගබලො මහාසත්තො ධාවිත්වා එකං සාලං පාවිසි. ඉතරෙ දාරකා පච්ඡතො ධාවන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස පාදෙසු පක්ඛලිත්වා ජණ්ණුකභෙදාදීනි පාපුණිංසු.

බොධිසත්තො ඉමස්මිං ඨානෙ කීළාසාලං කාතුං වට්ටති එවං න කිලමිස්සාමාති චින්තෙත්වා තෙ දාරකෙ ආහ ඉමස්මිං ඨානෙ වාතෙවා ආතපෙවා වස්සෙවා ඨානනිසජ්ජනසයනක්ඛමං එකං සාලං කාරෙස්සාම එකෙකං කහාපණං ආහරථාති. තෙ සහස්සදාරකා තථා අකංසු. මහාසත්තො මහාවඩ්ඪකිං පක්කොසාපෙත්වා ඉමස්මිං ඨානෙ සාලං කරොහීති සහස්සං අදාසි. සො සාධූති සහස්සං ගහෙත්වා භූමිං සමං කාරාපෙත්වා ඛාණුකෙ කොට්ටෙත්වා සුත්තං පසාරෙසි. තං මහාසත්තස්ස චිත්තං න ගණ්හි. මහාසත්තො තස්ස සුත්තපසාරණවිධානං ආචික්ඛන්තො එවං අපසාරෙත්වා සාධුකං පසාරෙහීති ආහ. සාමි අහං අත්තනො සිප්පානුරූපෙන පසාරෙසිං ඉතො අඤ්ඤථා න ජානාමීති. ත්වං එත්තකම්පි අජානන්තො අම්හාකං මතං ගහෙත්වා සාලං කථං කරිස්සසි ආහර සුත්තං පසාරෙත්වා තෙ දස්සාමීති සුත්තං ආහරාපෙත්වා සයං පසාරෙසි. විස්සකම්මෙන පසාරිතං විය අහොසි. තතො වඩ්ඪකිං ආහ එවං සුත්තං පසාරෙතුං සක්ඛිස්සසීති. න සක්ඛිස්සාමි සාමීති. මම විචාරණාය පන කාතුං සක්ඛිස්සසීති. සක්ඛිස්සාමි සාමීති ආහ.

මහාසත්තො තස්සා සාලාය යථා එකස්මිං පදෙසෙ අනාථානං වසනට්ඨානං හොති. එකස්මිං පදෙසෙ අනාථානං ඉත්ථීනං විජායනට්ඨානං එකස්මිං ආගන්තුකසමණබ්‍රාහ්මණානං වසනට්ඨානං එකස්මිං සෙසආගන්තුකමනුස්සානං එකස්මිං ආගන්තුකවාණිජානං භණ්ඩකඨපනට්ඨානං හොති. තථා සබ්බානි තානි ඨානානි බහිමුඛානි කත්වා සාලං විචාරෙසි. තත්ථෙව කීළාමණ්ඩලං තත්ථෙව විනිච්ඡයං තත්ථෙව ධම්මසභං කාරෙසි. කතිපාහෙනෙව නිට්ඨිතාය සාලාය චිත්තකාරෙ පක්කොසාපෙත්වා සයං විචාරෙත්වා රමණීයං චිත්තකම්මං කාරෙසි. සාලා සුධම්මදෙවසභාපටිභාගා අහොසි. තතො න එත්තාවතා සාලා සොභති පොක්ඛරණිං පන කාරෙතුං වට්ටතීති පොක්ඛරණිං ඛණාපෙත්වා ඉට්ඨකවඩ්ඪකිං පක්කොසාපෙත්වා සයං විචාරෙත්වා මූලං දත්වා සහස්සවඞ්කං සතතිත්ථං පොක්ඛරණිං කාරාපෙසි. සා පඤ්චවිධපදුමසඤ්ඡන්නා නන්දනවනපොක්ඛරණීවිය සොභති. තස්සා තීරෙ පුප්ඵඵලධරෙ නානාරුක්ඛෙ රොපාපෙත්වා නන්දනවනසදිසං උය්‍යානං කාරෙසි. තමෙව සාලං නිස්සාය ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණානඤ්චෙව ආගන්තුකගමිකාදීනඤ්ච දානවට්ටං පට්ඨපෙසි.

සා තස්ස කිරියා සබ්බත්ථ පාකටා අහොසි. බහූ මනුස්සා ඔසරන්ති මහාසත්තො සාලායං නිසීදිත්වා සම්පත්තසම්පත්තානං කාරණා

කාරණං සුත්තානුසුත්තං කථෙසි. විනිච්ඡයං ඨපෙසි. බුද්ධුප්පාදකාලො විය අහොසි. තස්මිං කාලෙ වෙදෙහරාජා සත්තවස්සච්චයෙන චත්තාරො පණ්ඩිතා අම්හෙ අභිභවිත්වා පච්ඡිමො පණ්ඩිතො උප්පජ්ජිස්සතීති මෙ කථයිංසු. කත්ථ සො එතරහීති සරිත්වා තස්ස වසනට්ඨානං ජානාථාති චතූහි ද්වාරෙහි චත්තාරො අමච්චෙ පෙසෙසි සෙසද්වාරෙහි නික්ඛන්තා මහාසත්තං න පස්සිංසු. පාචීනද්වාරෙන නික්ඛන්තො සාලාදීනි දිස්වා පණ්ඩිතෙන නාම ඉමිස්සා සාලාය කාරකෙන වා කාරාපකෙන වා භවිතබ්බන්ති චින්තෙත්වා මනුස්සෙ පුච්ඡි අයං සාලා කතරවඩ්ඪකිනා කතාති. මනුස්සා නායං වඩ්ඪකිනා අත්තනො බලෙන කතා සිරිවඩ්ඪනසෙට්ඨිස්ස පන පුත්තස්ස මහොසධපණ්ඩිතස්ස විචාරණාය එසා සාලා කතාති වදිංසු. කතිවස්සො පන පණ්ඩිතොති. පරිපුණ්ණසත්තවස්සොති. අමච්චො රඤ්ඤො දිට්ඨසුපිනදිවසතො පට්ඨාය ගණෙත්වා රඤ්ඤො සුපිනදස්සනං සමෙති අයමෙව සො පණ්ඩිතොති රඤ්ඤො දූතං පාහෙසි දෙව පාචීනයවමජ්ඣකගාමෙ සිරිවඩ්ඪනසෙට්ඨිපුත්තො මහොසධපණ්ඩිතො නාම පරිපුණ්ණසත්තවස්සො සමානො එවරූපං නාම සාලං කාරෙසි. පොක්ඛරණිම්පි උය්‍යානම්පි කාරෙසි. ඉමං පණ්ඩිතං ගහෙත්වා ආනෙමි මා ආනෙමීති රඤ්ඤො සාසනං පෙසෙසි.

රාජා තං සුත්වාව තුට්ඨචිත්තො සෙනකං පක්කොසාපෙත්වා තමත්ථං ආරොචෙත්වා කිං සෙනක ආනෙම පණ්ඩිතන්ති පුච්ඡි. සො වණ්ණං මච්ඡරායන්තො මහාරාජ සාලාදීනං කාරාපිතමත්තකෙනෙව පණ්ඩිතො නාම න හොති. යො කොචි එතානි කාරෙති අප්පකං එතන්ති ආහ. සො තස්ස කථං සුත්වා භවිතබ්බමෙත්ථ කාරණෙනාති තුණ්හී හුත්වා තත්ථෙව වසන්තො තාව පණ්ඩිතං වීමංසතූති අමච්චස්ස දූතං පටිපෙසෙසි. තං සුත්වා අමච්චො තත්ථෙව වසන්තො පණ්ඩිතං වීමංසි. තත්‍රිදං වීමංසනුද්දානං.

> මංසං ගොණො ගණ්ඨි සුත්තං පුත්තො ගොළරථෙනව,
> දණ්ඩො සීසං අහිචෙව කුක්කුටො මණි විජායනං;
> ඔදනං වාලුකඤ්චාපි තළාකුය්‍යානං ගද්‍රභො මණීති.

තත්ථ මංසන්ති එකදිවසං බොධිසත්තෙන කීළාමණ්ඩලං ගච්ඡන්තෙන එකො සෙනො සූනාඵලකතො මංසපෙසිං ගහෙත්වා ආකාසං පක්ඛන්දි. තං දිස්වා දාරකා මංසපෙසිං ඡඩ්ඩාපෙස්සාමාති සෙනං අනුබන්ධිංසු. සෙනො ඉතොචිතොච ධාවති. තෙ උද්ධං ඔලොකෙත්වා තස්ස පච්ඡතො පච්ඡතො ගච්ඡන්තා පාසාණාදිසු උපක්ඛලිත්වා කිලමන්ති. අථ නෙසං පණ්ඩිතො ආහ ඡඩ්ඩාපෙමි නන්ති. ඡඩ්ඩාපෙහි සාමීති. තෙනහි පස්සථාති. සො උද්ධං අනොලොකෙත්වාව වාතවෙගෙන ධාවිත්වා සෙනස්ස ඡායං අක්කමිත්වා මහාරවං රවි. තස්ස තෙජෙන සො සද්දො සෙනස්ස කුච්ඡියං විනිවිජ්ඣිත්වා නිච්ඡාරිතො විය අහොසි. සො භීතො මංසං ඡඩ්ඩෙසි. මහාසත්තො මංසස්ස ඡඩ්ඩිතභාවං ඤත්වා ඡායං

ඔලොකෙන්තොව භූමියං පතිතුං අදත්වා ආකාසෙයෙව සම්පටිච්ඡි. තං අච්ඡරියං දිස්වා මහාජනො නදන්තො අප්ඵොටෙන්තො මහාසද්දමකාසි. අමච්චා තං පවත්තිං සුත්වා රඤ්ඤො සාසනං පෙසෙසි. පණ්ඩිතො ඉමිනානාම උපායෙන මංසපෙසිං ඡඩ්ඩාපෙසි. ඉදං දෙවො ජානාතූති. රාජා තං සුත්වා සෙනකං පුච්ඡි කිං සෙනක ආනෙම පණ්ඩිතන්ති. සො චින්තෙසි තස්ස ඉධාගතකාලතො පට්ඨාය මයං නිප්පභා භවිස්සාම අභිභාවම්පි නො රාජා න ජානිස්සති න තං ආනෙතුං දාතුං වට්ටතීති සො වණ්ණමච්ඡරතාය න මහාරාජ එත්තකෙන පණ්ඩිතො නාම හොති. අප්පමත්තකං යං කිඤ්චි එතන්ති ආහ. රාජා මජ්ඣත්තො හුත්වා තත්ථෙව තං වීමංසතූති පුන සාසනං පෙසෙසි.

ගොණොති එකො පාචීනයවමජ්ඣකගාමවාසී පුරිසො වස්සෙ පතිතෙ කසිස්සාමීති ගාමන්තරතො ගොණෙ කිණිත්වා ආනෙත්වා ගෙහෙ වසාපෙත්වා පුනදිවසෙ චරණත්ථාය තිණභූමිං නෙත්වා ගොණපිට්ඨෙ නිසින්නො කිලන්තරූපො ඔතරිත්වා රුක්ඛමූලෙ නිසින්නො නිද්දං ඔක්කමි. තස්මිං ඛණෙ එකො චොරො ගොණෙ ගහෙත්වා පලායි. සො පබුජ්ඣිත්වා ගොණෙ අදිස්වා ඉතො චිතො ච ඔලොකෙන්තො ගොණෙ ගහෙත්වා පලායන්තං චොරං දිස්වා වෙගෙන පක්ඛන්දිත්වා කුහිං මෙ ගොණෙ නෙසීති ආහ. මම ගොණෙ අත්තනො ඉච්ඡිතට්ඨානං නෙමීති. තෙසං විවාදං සුත්වා මහාජනො සන්නිපති. පණ්ඩිතො තෙසං සාලාද්වාරෙන ගච්ඡන්තානං සද්දං සුත්වා උභොපි තෙ පක්කොසාපෙත්වා තෙසං කිරියං දිස්වාව අයං චොරො අයං සාමිකොති ජානාති ජානන්තොපි පුන කස්මා විවදථාති පුච්ඡි. ගොණසාමිකො ආහ ඉමෙ අහං අසුකගාමතො අසුකස්ස නාම හත්ථතො කිණිත්වා ආනෙත්වා ගෙහෙ වසාපෙත්වා තිණභූමිං නෙසිං අථ මෙ පමාදං දිස්වා අයං ගොණෙ ගහෙත්වා පලායි ස්වාහං ඉතො චිතො ච ඔලොකෙන්තො ඉමං දිස්වා අනුබන්ධිත්වා ගණ්හිං. අසුකගාමවාසිනො මයා එතෙසං කිණිත්වා ගහිතභාවං ජානන්තීති ආහ. චොරොච මමෙතෙ ඝරෙ ජාතා අයං මුසා භණතීති ආහ. අථ තෙ පණ්ඩිතො අහං වො අට්ටං ධම්මෙන විනිච්ඡිනිස්සාමි ඨස්සථ මෙ විනිච්ඡයෙති පුච්ඡිත්වා ඨස්සාමාති වුත්තෙ මහාජනස්ස හදයං ගණ්හිතුං වට්ටතීති පඨමං චොරං පුච්ඡි තයා ඉමෙ ගොණා කිං ඛාදාපිතා කිං පායිතාති. යාගුං පායිතා තිලපිට්ඨකඤ්ච මාසෙච ඛාදාපිතාති. තතො ගොණසාමිකං පුච්ඡි. සො ආහ කුතො මෙ සාමි දුග්ගතස්ස යාගුආදීනි තිණං ඛාදාපිතාති. පණ්ඩිතො තෙසං කථං පරිසං ගාහාපෙත්වා පියඞ්ගුපත්තානි ආහරාපෙත්වා උදුක්ඛලෙ කොට්ටාපෙත්වා ගොණෙ පායෙසි. ගොණා තිණමෙව ඡඩ්ඩිංසු. පණ්ඩිතො පස්සථ නන්ති මහාජනස්ස දස්සෙත්වා චොරං පුච්ඡි චොරොසි න චොරොසීති. චොරොම්හීති ආහ. තෙනහි ඉතො පට්ඨාය මා එවරූපමකාසීති. බොධිසත්තස්ස පුරිසා පන තං අපනෙත්වා හත්ථපාදෙහි කොට්ටෙත්වා දුබ්බලමකංසු. අථ නං පණ්ඩිතො ආමන්තෙත්වා ඔවදිත්වා දිට්ඨධම්මෙයෙව තාව තෙ ඉදං දුක්ඛං සම්පරායෙ පන නිරයා

දීසු මහාදුක්ඛං අනුභවිස්සසි. ඉතො පට්ඨාය පජහෙතං කම්මන්ති පඤ්ච සීලානි අදාසි. අමච්චො තං පවත්තිං යථාභූතං රඤ්ඤො ආරොචාපෙසි. රාජා සෙනකං පුච්ඡිත්වා ගොණට්ටං නාම මහාරාජ යෙ කෙචි විනිච්ඡිනන්ති ආගමෙහි තාවාති වුත්තෙ රාජා මජ්ඣත්තො හුත්වා පුන තථෙව සාසනං පෙසෙසි. එවං සබ්බවාදෙසුපි වෙදිතබ්බං. ඉතො පරං පන උද්ධනමත්තමෙව විභජිත්වා දස්සෙස්සාම.

ගණ්ඨීති එකා දුග්ගතිත්ථී නානාවණ්ණෙහි සුත්තෙහි ගණ්ඨිකෙ බන්ධිත්වා කතසුත්තගණ්ඨිකපිළන්ධනං ගීවතො මොචෙත්වා සාටකස්ස උපරි ඨපෙත්වා පණ්ඩිතෙන කාරිතං පොක්ඛරණිං නහායිතුං ඔතරි. අපරා තරුණිත්ථී තං දිස්වා ලොභං උප්පාදෙත්වා උක්ඛිපිත්වා අම්ම අතිවිය සොභනං ඉදං කිත්තකෙන කතං අහම්පි අත්තනො එවරූපං කරිස්සාමීති ගීවාය පිළන්ධිත්වා පමාණං තාවස්ස උපධාරෙමීති පුච්ඡිත්වා තාය උජුචිත්තතාය උපධාරෙහීති වුත්තෙ ගීවාය පිළන්ධිත්වා පක්කාමි. ඉතරා දිස්වා සීඝං උත්තරිත්වා සාටකං නිවාසෙත්වා උපධාවිත්වා කහං මෙ පිළන්ධනං ගහෙත්වා පලායසීති සාටකෙ ගණ්හි. ඉතරා නාහං තව සන්තකං ගණ්හාමි මම ගීවාය මෙ පිළන්ධනන්ති ආහ. තං සුත්වා මහාජනො සන්නිපති. පණ්ඩිතො දාරකෙහි සද්ධිං කීළන්තො තාසං කලහං කත්වා සාලාද්වාරෙන ගච්ඡන්තීනං සද්දං සුත්වා කිංසද්දො එසොති පුච්ඡිත්වා උභින්නං කලහකාරණං සුත්වා පක්කොසාපෙත්වා ආකාරෙනෙව අයං චොරී අයං අචොරීති ඤත්වා තමත්ථං පුච්ඡිත්වා මම විනිච්ඡයෙ ඨස්සථාති වත්වා ආම සාමීති වුත්තෙ පඨමං චොරිං පුච්ඡි ත්වං ඉමං පිළන්ධනං පිළන්ධන්තී කතරගන්ධං විලිම්පසීති. අහං නිච්චං සබ්බසංහාරකං විලිම්පාමීති. සබ්බසංහාරකො නාම සබ්බගන්ධෙහි යොජෙත්වා කතගන්ධො. තතො ඉතරං පුච්ඡි. සා ආහ කුතො මය්හං දුග්ගතාය සබ්බසංහාරකො අහං නිච්චං පියඞ්ගුපුප්ඵගන්ධමෙව විලිම්පාමීති. පණ්ඩිතො උදකපාතිං ආහරාපෙත්වා තං පිළන්ධනං තත්ථ පක්ඛිපාපෙත්වා ගන්ධිකං පක්කොසාපෙත්වා එතං පාතිං උපසිඞ්ඝිත්වා අසුකගන්ධභාවං නාම ජානාහීති ආහ. සො උපසිඞ්ඝන්තො පියඞ්ගුපුප්ඵභාවං ඤත්වා ඉමං එකකනිපාතෙ ගාථමාහ.

සබ්බසංහාරකො නත්ථි සුද්ධො කඞ්ගු පවායති,
අලිකං භාසතයං ධුත්තී සච්චමාහු මහල්ලිකාති.

තත්ථ **ධුත්තීති** ධුත්තිකා. **ආහූති** ආහ කථෙති. අයමෙව වා පාඨො. මහාසත්තො තං කාරණං මහාජනං ජානාපෙත්වා චොරීසි ත්වං නාචොරීසීති පුච්ඡිත්වා චොරීභාවං පටිජානාපෙසි. තතො පට්ඨාය මහාසත්තස්ස පණ්ඩිතභාවො මහාජනස්ස පාකටො ජාතො.

සුත්තන්ති එකා කප්පාසඛෙත්තරක්ඛිකා ඉත්ථී ඛෙත්තං රක්ඛන්තී තත්ථෙව පරිසුද්ධං කප්පාසං ගහෙත්වා සුඛුමසුත්තං කන්තිත්වා ගුළං කත්වා උච්ඡඞ්ගෙ ඨපෙත්වා ගාමං ආගච්ඡන්තී පණ්ඩිතස්ස පොක්ඛරණියං නහායිස්සාමීති සාටකස්ස උපරි සුත්තගුළං ඨපෙත්වා නහායිතුං

ඔතරි. අපරා ඉත්ථී තං දිස්වා ලුද්ධචිත්තා තං ගහෙත්වා අහො මනාපකං සුත්තං තයා අම්ම කන්තන්ති අච්ඡරං පහරිත්වා ඔලොකෙන්තීවිය උච්ඡඞ්ගෙ කත්වා පක්කාමි. තං පුරිමනයෙනෙව විත්ථාරෙතබ්බං. පණ්ඩිතො චොරිං පුච්ඡි ත්වං ගුළං කරොන්තී කිං අන්තො පක්ඛිපිත්වා අකාසීති. කප්පාසඅට්ඨිං සාමීති. ඉතරං පුච්ඡි සා තිම්බරුඅට්ඨින්ති ආහ. සො උභින්නං කථං පරිසං ගාහාපෙත්වා සුත්තගුළං නිබ්බෙඨා-පෙත්වා තිම්බරුඅට්ඨිං දිස්වා තං චොරීභාවං සම්පටිච්ඡාපෙසි. මහාජනො හට්ඨතුට්ඨො සුවිනිච්ඡිතො අට්ටොති සාධුකාරසහස්සානි පවත්තෙසි.

පුත්තොති එකා ඉත්ථී පුත්තං ආදාය මුඛධොවනත්ථාය පණ්ඩිතස්ස පොක්ඛරණිං ගන්ත්වා පුත්තං නහාපෙත්වා අත්තනො සාටකෙ නිසීදා-පෙත්වා මුඛං ධොවිත්වා නහායිතුං ඔතරි. තස්මිං ඛණෙ එකා යක්ඛිණී තං දාරකං දිස්වා ඛාදිතුකාමා හුත්වා ඉත්ථිවෙසං ගහෙත්වා සහායිකෙ සොභති වතායං දාරකො තවෙසො පුත්තොති පුච්ඡිත්වා ආම අම්මාති වුත්තෙ පායෙමි නන්ති වත්වා පායෙහීති වුත්තා තං ගහෙත්වා ථොකං කීළා-පෙත්වා ආදාය පලායිතුං ආරභි. ඉතරා තං දිස්වා ධාවිත්වා කුහිං මෙ පුත්තං නෙසීති ගණ්හි. යක්ඛිණී කුතො තයා පුත්තො ලද්ධො මමෙසො පුත්තොති ආහ. තා කලහං කරොන්තියො සාලාද්වාරෙන ගච්ඡන්ති. පණ්ඩිතො කලහසද්දං සුත්වා තා පක්කොසිත්වා කිමෙතන්ති පුච්ඡිත්වා අට්ටං සුත්වා අක්ඛීනං අනිමිසතායචෙව රත්තතායච යක්ඛිණිං යක්ඛි-ණීති ඤත්වාපි මම විනිච්ඡයෙ ඨස්සථාති වත්වා ආම ඨස්සාමාති වුත්තෙ ලෙඛං කඩ්ඪිත්වා ලෙඛාමජ්ඣෙ දාරකං නිපජ්ජාපෙත්වා යක්ඛිණියා හත්ථෙසු මාතරං පාදෙසු ගාහාපෙත්වා ද්වෙපි ආකඩ්ඪිත්වා ගණ්හථ කඩ්ඪිතුං සක්කොන්තියා එව පුත්තොති ආහ. තා උභොපි කඩ්ඪිංසු දාරකො කඩ්ඪියමානො දුක්ඛප්පත්තො හුත්වා විරවි. මාතා හදයෙන ඵලිතෙන විය පුත්තං මොචෙත්වා රොදමානා අට්ඨාසි. පණ්ඩිතො මහාජනං පුච්ඡි දාරකෙ මාතු හදයං මුදුකං හොති උදාහු අමාතු හදයන්ති මාතුහදයං පණ්ඩිතාති. ඉදානි කිමෙතං දාරකං ගහෙත්වා ඨිතා මාතා හොති විස්සජ්ජෙත්වා ඨිතාති. විස්සජ්ජෙත්වා ඨිතා පණ්ඩිතාති. ඉමං පන දාරකචොරිං තුම්හෙ ජානාථාති. න ජානාම පණ්ඩිතාති. යක්ඛිණී එසා දාරකං ඛාදිතුං ගණ්හීති. කථං ජානාසි පණ්ඩිතාති. අක්ඛීනං අනිමිසතායචෙව රත්තතායච ඡායාය අභාවෙනච නිර-සඞ්කතායච නික්කරුණතායචාති. අථ තං පුච්ඡි කාසි ත්වන්ති. යක්ඛි-ණීම්හි සාමීති. අන්ධබාලෙ පුබ්බෙපි පාපං කත්වා යක්ඛිණී ජාතාසි. ඉදානි පුනපි පාපං කරොසි අහො අන්ධබාලාසීති ඔවදිත්වා පඤ්චසු සීලෙසු පතිට්ඨාපෙත්වා උය්‍යොජෙසි. දාරකමාතා චිරං ජීව සාමීති පණ්ඩිතං ථොමෙත්වා පුත්තං ආදාය පක්කාමි.

ගොළරස්සෙනචාති ගොළෙනච රස්සෙනච. එකො කිර ලකුණ්ටකත්තා ගොළො කාළවණ්ණතාය කාළොති ගොළකාළො නාම

පුරිසො සත්ත සංවච්ඡරානි ඝරෙ කම්මං කත්වා භරියං ලභි. සා නාමෙන දීඝතාලා නාම. සො එකදිවසං තං ආමන්තෙත්වා භද්දෙ පූවඛාදනීයං පච මාතාපිතරො දට්ඨුං ගච්ඡිස්සාමාති වත්වා කිං තෙන මාතාපිතූහි තාය පටික්ඛිත්තොපි යාවතතියං වත්වා පූවං පචාපෙත්වා පාථෙය්‍යඤ්ච පණ්ණාකාරඤ්ච ආදාය තාය සද්ධිං මග්ගං පටිපන්නො අන්තරා මග්ගෙ උත්තානවාහිනිං නදිං අද්දස. තෙ පන වෙපි උදකභීරුකා තස්මා තං නදිං උත්තරිතුං අවිසහන්තා නදීතීරෙ අට්ඨංසු. තදා දීඝපිට්ඨි නාම එකො දුග්ගතමනුස්සො තං නදිං අනුවිචරන්තො තං ඨානං පාපුණි. අථ නං තෙ දිස්වා පුච්ඡිංසු. සම්ම අයං නදී ගම්භීරා උත්තානාති. සො තෙසං උදකභීරුකභාවං ඤත්වා අතිගම්භීරා චණ්ඩමච්ඡාති ආහ. සම්ම ත්වං කථං ගමිස්සසීති. ඉධ සුංසුමාරමකරානං අම්හෙහි සද්ධිං පරිචයො අත්ථි තෙන අම්හෙ න විහෙඨෙන්තීති. තෙන හි අම්හෙ නෙහීති ආහංසු. සාධූති සම්පටිච්ඡි. අථස්ස ඛජ්ජභොජ්ජං අදංසු. සො කතභත්තකිච්චො සම්ම පඨමං කං නෙමීති පුච්ඡි. තව සහායිකං නෙහි මං පච්ඡා නෙස්සසීති වුත්තෙ සො සාධූති තං ඛන්ධෙ කත්වා පාථෙය්‍යඤ්ච පණ්ණාකාරඤ්ච සබ්බං ගහෙත්වා නදිං ඔතරිත්වා ථොකං ගන්ත්වා උක්කුටිකො නිසීදිත්වා පක්කාමි. ගොළකාළො තීරෙ ඨිතොව යාව ගම්භීරා වතායං නදී එවං දීඝස්සාපි නාම එවරූපා මය්හං පන අසය්හා භවිස්සතීති චින්තෙසි. ඉතරොපි නදීමජ්ඣං නෙත්වා භද්දෙ අහං තං පොසෙස්සාමි වත්ථාලඞ්කාරදාසදාසීපරිවුතා විචරිස්සසි කිං තෙ අයං ලකුණ්ටකවාමනකො කරිස්සති මම වචනං කරොහීති ආහ. සා තස්ස වචනං සුත්වා අත්තනො සාමිකෙ සිනෙහං භින්දිත්වා තං ඛණං යෙව තස්මිං පටිබද්ධචිත්තා හුත්වා සාමි සචෙ මං න ජහෙස්සසි කරිස්සාමි තෙ වචනන්ති සම්පටිච්ඡි. තෙ පරතීරං ගන්ත්වා උභොපි සම්මොදමානා ගොළකාළං පහාය තිට්ඨ ත්වන්ති වත්වා තස්ස පස්සන්තස්සෙව ඛාදනීයං ඛාදන්තා පක්කමිංසු. සො දිස්වා ඉමෙ එකතො හුත්වා මං ඡඩ්ඩෙත්වා පලායන්ති මඤ්ඤෙති අපරාපරං ධාවන්තො ථොකං ඔතරිත්වා භයෙන නිවත්තිත්වා පුන තෙසු කොපෙන ජීවාමි වා මරාමි වාති ලඞ්ඝිත්වා නදියං පතිතො උත්තානභාවං ඤත්වා නදිං උත්තරිත්වා වෙගෙන තං පාපුණිත්වා අරෙ දුට්ඨ චොර කුහිං මෙ භරියං නෙසීති ආහ. ඉතරොපි තං අරෙ දුට්ඨ වාමනක කුතො තව භරියා මමෙසා භරියාති වත්වා ගීවාය ගහෙත්වා පරිවත්තෙත්වා ඛිපි. සො දීඝතාලං හත්ථෙ ගහෙත්වා තිට්ඨ කුහිං ගච්ඡසි සත්ත සංවච්ඡරානි ඝරෙ කම්මං කත්වා ලද්ධභරියා මෙසීති වත්වා තෙන සද්ධිං කලහං කරොන්තො සාලාය සන්තිකං පාපුණි. මහාජනො සන්නිපති. මහාසත්තො කිං සද්දො නාමෙසොති පුච්ඡිත්වා උභොපි තෙ පක්කොසාපෙත්වා වචනපටිවචනං සුත්වා මම විනිච්ඡයෙ ඨස්සථාති වත්වා ඨස්සාමාති වුත්තෙ පඨමං දීඝපිට්ඨිං පක්කොසාපෙත්වා ත්වං කොනාමොසීති පුච්ඡි. අහං දීඝපිට්ඨිකො නාම සාමීති. භරියා තෙ කා නාමාති. සො තස්සා නාමං අජානන්තො අඤ්ඤං නාමං කථෙසි. මාතාපිතරො තෙ කිං නාමාති. අසුකනාමාති. භරියාය

තෙ මාතාපිතරො කිං නාමාති. සො තං අජානිත්වා අඤ්ඤං නාමං කථෙසි. අථස්ස කථං පරිසං ගාහාපෙත්වා අපනෙත්වා ඉතරං පක්කොසාපෙත්වා පුරිමනයෙනෙව සබ්බසං නාමාති පුච්ඡි. සො යථාභූතං ජානන්තො අවිරජ්ඣිත්වා කථෙසි. තම්පි අපනෙත්වා දීඝතාලං පක්කොසාපෙත්වා ත්වං කා නාමාති පුච්ඡි. අහං දීඝතාලා නාම සාමීති. සාමිකො තෙ කො නාමොති. සා අජානන්තී අඤ්ඤං කථෙසි. මාතාපිතරොපි තෙ කෙ නාමාති. සා යථාභූතං කථෙසි. සාමිකස්ස තෙ මාතාපිතරො කෙ නාමාති. සා විප්පලපන්තී අඤ්ඤං කථෙසි. පණ්ඩිතො ඉතරෙ වෙ පක්කොසාපෙත්වා මහාජනං පුච්ඡි ඉමිස්සා කථා දීඝපිට්ඨිකස්ස වචනෙන සමෙති ගොළකාළස්සාති. ගොළකාළස්ස පණ්ඩිතාති. අයං ඉමිස්සා සාමිකො ඉතරො චොරොති වත්වා අථ නං පුච්ඡිත්වා චොරභාවං සම්පටිච්ඡාපෙසි.

රථොති එකො පන පුරිසො රථෙ නිසීදිත්වා මුඛධොවනත්ථාය නික්ඛමි. තස්මිං ඛණෙ සක්කො ආවජ්ජෙන්තො පණ්ඩිතං දිස්වා මහොසධබුද්ධඞ්කුරස්ස පඤ්ඤානුභාවං පාකටං කරිස්සාමීති චින්තෙත්වා මනුස්සවෙසෙනාගන්ත්වා රථස්ස පච්ඡාභාගං ගහෙත්වා පායාසි. රථෙ නිසින්නපුරිසො තාත කෙනත්ථෙන ආගතොසීති පුච්ඡිත්වා තුම්හෙ උපට්ඨාතුන්ති වුත්තෙ සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා යානා ඔරුය්හ සරීරකිච්චත්ථාය ගතො. තස්මිං ඛණෙ සක්කො රථං අභිරුහිත්වා වෙගෙන පාජෙසි. රථසාමිකො සරීරකිච්චං කත්වා නික්ඛන්තො සක්කං රථං ගහෙත්වා පලායන්තං දිස්වා වෙගෙන ගන්ත්වා තිට්ඨ තිට්ඨ කුහිං මෙ රථං නෙසීති වත්වා තව රථො අඤ්ඤො භවිස්සති අයං පන මම රථොති වුත්තෙ තෙන සද්ධිං කලහං කරොන්තො සාලාද්වාරං පාපුණි. පණ්ඩිතො කිමෙතන්ති තං පක්කොසාපෙත්වා ආගච්ඡන්තං දිස්වාව නිබ්භයතාය චෙව අක්ඛීනඤ්ච අනිමිසතාය අයං සක්කො අයං රථසාමීති අඤ්ඤාසි. එවං සන්තෙපි විවාදකාරණං පුච්ඡිත්වා මම විනිච්ඡයෙ ඨස්සථාති වත්වා ආම ඨස්සාමාති වුත්තෙ අහං රථං පාජාපෙස්සාමි තුම්හෙ චෙපි රථං පච්ඡතො ගහෙත්වා ගච්ඡථ රථසාමිකො න විස්සජ්ජෙති ඉතරො විස්සජ්ජෙස්සතීති වත්වා පුරිසං ආණාපෙසි රථං පාජාපෙහීති සො තථා අකාසි. ඉතරෙ පච්ඡතො ගහෙත්වා ගච්ඡන්ති රථසාමිකො ථොකං ගන්ත්වා ධාවිතුං අසහමානො විස්සජ්ජෙත්වා ඨිතො. සක්කො රථෙන සද්ධිං ධාවතෙව. පණ්ඩිතො රථං නිවත්තාපෙත්වා මනුස්සානං ආචික්ඛි අයං පුරිසො ථොකං ගන්ත්වා රථං විස්සජ්ජෙත්වා ඨිතො අයං පන තෙන සද්ධිං ධාවිත්වා රථෙනෙව සද්ධිං නිවත්තති නෙවස්ස සරීරෙ සෙදබින්දුමත්තම්පි අත්ථි න අස්සාසපස්සාසො අභීතො අනිමිසනෙත්තො එසො සක්කො දෙවරාජාති. අථ ත්වං දෙවරාජාසීති පුච්ඡිත්වා ආමාති වුත්තෙ කස්මා ආගතොසීති තවෙව පඤ්ඤාපකාසනත්ථං පණ්ඩිතාති. තෙනහි මා පුන එවරූපමකාසීති ඔවදි. සක්කො සක්කානුභාවං දස්සෙන්තො ආකාසෙ ඨත්වා සුවිනිච්ඡිතො අට්ටොති පණ්ඩිතස්ස ථුතිං කත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො. තදා සො අමච්චො සයමෙව රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා මහාරාජ පණ්ඩිතෙන එවං රථඅට්ටො

විනිච්ඡිතො සක්කොපි තෙන පරාජිතො තස්මා පුරිසවිසෙසං න ජානාසි දෙවාති ආහ. රාජා සෙනකං පුච්ඡි කිං සෙනක ආනෙම පණ්ඩිතන්ති. මහාරාජ න එත්තකෙන පණ්ඩිතා නාම හොන්ති ආගමෙථ තාව වීමංසිත්වා ජානිස්සාමාති.

සත්ත දූරකපඤ්හා නිට්ඨිතා.

දණ්ඩොති අථෙකදිවසං පණ්ඩිතං වීමංසිස්සාමාති ඛදිරදණ්ඩකං ආහරාපෙත්වා තතො විදත්ථිමත්තං ගහෙත්වා චුන්දකාරෙන සුට්ඨු ලිඛාපෙත්වා පාචීනයවමජ්ඣකගාමං පෙසයිංසු යවමජ්ඣගාමවාසිනො කිර පණ්ඩිතා ඉමස්ස ඛදිරදණ්ඩකස්ස ඉදං අග්ගං ඉදං මූලන්ති ජානන්තු. සචෙ න ජානන්ති සහස්සං දණ්ඩොති. ගාමවාසිනො සන්නිපතිත්වා ජානිතුං අසක්කොන්තා සෙට්ඨිනො කථයිංසු කදාචි මහොසධපණ්ඩිතො ජානෙය්‍ය පක්කොසාපෙත්වා තං පුච්ඡථාති. සෙට්ඨී පණ්ඩිතං කීළාමණ්ඩලා පක්කොසාපෙත්වා තමත්ථං ආරොචෙත්වා තාත මයං ජානිතුං නසක්කොම අපි නු ත්වං සක්ඛිස්සසි තාතාති පුච්ඡි. තං සුත්වා පණ්ඩිතො රඤ්ඤො ඉමස්ස අග්ගෙනවා මූලෙනවා පයොජනං නත්ථි මම වීමංසනත්ථාය පෙසිතං භවිස්සතීති චින්තෙත්වා ආහරථ තාත ජානිස්සාමීති හත්ථෙන ගහෙත්වා ඉදං අග්ගං ඉදං මූලන්ති ඤත්වාපි මහාජනස්ස හදයං ගණ්හනත්ථං උදකපාතිං ආහරාපෙත්වා ඛදිර දණ්ඩකං මජ්ඣෙ සුත්තෙන බන්ධිත්වා සුත්තකොටියං ගහෙත්වා ඛදිර දණ්ඩකං උදකපිට්ඨෙ ඨපෙසි. මූලං භාරිකතාය පඨමං උදකෙ නිමුජ්ජි. තතො මහාජනං පුච්ඡි රුක්ඛස්ස නාම මූලං භාරියං හොති උදාහු අග්ගන්ති. මූලං පණ්ඩිතාති. තෙනහි ඉමස්ස පඨමං නිමුග්ගං පස්සථ එතං මූලන්ති ඉමාය සඤ්ඤාය අග්ගඤ්ච මූලඤ්ච ආචික්ඛි. ගාමවාසිනොපි ඉදං අග්ගං ඉදං මූලන්ති රඤ්ඤො පහිණිංසු. රාජා තුස්සිත්වා කො ඉමං ජානීති පුච්ඡිත්වා සිරිවඩ්ඪන්‍සෙට්ඨිපුත්තො මහොසධපණ්ඩිතොති සුත්වා කිං සෙනක ආනෙම තන්ති පුච්ඡි. අධිවාසෙහි දෙව අඤ්ඤෙනපි තං උපායෙන වීමංසිස්සාමාති.

සීසන්ති අථෙකදිවසං ඉත්ථියාච පුරිසස්සචාති වෙ සීසානි ආහරාපෙත්වා ඉදං ඉත්ථියා සීසං ඉදං පුරිසස්ස සීසන්ති ජානන්තු අජානන්තානං සහස්සං දණ්ඩොති පහිණිංසු. ගාමවාසිනො අජානන්තා මහාසත්තං පුච්ඡිංසු. සො දිස්වාව අඤ්ඤාසි. පුරිසසීසෙ කිර සිබ්බනාති උජුකාති හොන්ති ඉත්ථිසීසෙ වඞ්කාති පරිවත්තිත්වා ගච්ඡන්ති. සො ඉමිනා අභිඤ්ඤාණෙන ඉදං සීසං ඉත්ථියා ඉදං පුරිසස්සාති ආචික්ඛි. ගාමවාසිනො රඤ්ඤො පහිණිංසු. සෙසං පුරිමසදිසමෙව.

අහීති අථෙකදිවසං සප්පඤ්ච සප්පිනිඤ්ච ආහරාපෙත්වා අයං සප්පො අයං සප්පිනීති ජානන්තූති පෙසෙසුං. ගාමවාසිනො පණ්ඩිතං පුච්ඡිංසු. සො දිස්වාව ජානි සප්පස්ස හි නඞ්ගුට්ඨං ථූලං හොති සප්පිනියා

තනුකං සපපසස සිසං ථූලං හොති සපපිනියා දීඝං සපපසස අකඛීනි මහනතානි සපපිනියා ඛුද්දකානි සපපසස සොවතථිකො පරිබදෙධා හොති සපපිනියා විචඡිනනකො සො ඉමෙහි අභිඤ්ඤාණෙහි අයං සපෙපා අයං සපපිනීති ආචිකඛි. සෙසං වුතතනයමෙව.

කුකකුටොති අථෙකදිවසං පාචීනයවමජඣගාමවාසිනො අමහාකං සබබසෙතං පාදවිසාණං සීසකකුධං තයො කාලෙ අනතිකකමිතවා නදනතං උසභං පෙසෙනතු. නොචෙ පෙසෙනති සහසසං දණ්ඩොති පහිණිංසු. අජානනතා පණ්ඩිතං පුචඡිංසු. සො ආහ රාජා වො සබබසෙතං කුකකුටං ආහරාපෙති සො හි පාදනඛතාය පාදවිසාණො නාම සීසෙ චූළාය සීසකකුධො නාම තිකඛතතුං වසසනතො තයො කාලෙ අනතිකකමිතවා නදති නාම තසමා එවරූපං කුකකුටං පෙසෙථාති ආහ. තෙ පෙසයිංසු.

මණීති සකෙකන කුසරඤ්ඤා දිනෙනා මණිකඛනෙධා අටඨසු ඨානෙසු වඞෙකා අහොසි. තසස සුතතං ජිණණං කොචි පුරාණසුතතං නීහරිතවා නවසුතතං පවෙසෙතුං න සකෙකාති. එකදිවසං ඉමසස මණිකඛනධා පුරාණසුතතං නීහරිතවා නවං පවෙසෙනතූති පෙසයිංසු. ගාමවාසිනො නෙව පුරාණං නීහරිතුං න නවං පවෙසෙතුං සකඛිංසු. අසකෙකානතා පණ්ඩිතසස ආචිකඛිංසු. සො මා චිනතයිතථාති මධුබිනදුං ආහරාපෙථාති ආහරාපෙතවා මණිනො විසු පසෙසසු ඡිදදමුඛෙ මධුබිනදුං මකෙඛතවා කමබලසුතතං වටෙටතවා කොටියං මධුනා මකෙඛතවා ථොකං ඡිදෙද පවෙසෙතවා කිපිලලිකානං නිකඛමනටඨානෙ ඨපෙසි. කිපිලලිකා මධුගනෙධන බිලා නිකඛමිතවා මණිමහි පුරාණසුතතං ඛාදමානා ගනතවා කමබලසුතතං කොටියං ගහෙතවා ඩසිතවා කඩඪනතා එකෙන පසෙසන නීහරිංසු. පණ්ඩිතො පවෙසිතභාවං ඤතවා රඤ්ඤො දෙථාති ගාමවාසීනං අදාසි. තෙ රඤ්ඤො පෙසයිංසු. සො පවෙසිතඋපායං සුතවා තුසසි.

විජායනතති එකදිවසං කිර රඤ්ඤො මඞගලඋසභං බහූ මාසෙ ඛාදාපෙතවා මහොදරං කතවා විසාණානි ධොවිතවා තෙලෙන මකෙඛතවා හලිදදියා නහාපෙතවා පාචීනයවමජඣගාමවාසීනං පහිණිංසු තුමෙහ කිර පණ්ඩිතා අයඤච රඤ්ඤො මඞගලඋසභො පතිටඨිතගබෙභා එතං විජායාපෙතවා සවචඡං පෙසෙථ අපෙසෙනතානං සහසසං දණ්ඩොති. ගාමවාසිනො න සකකා ඉදං කාතුං කිනතුඛො කරිසසාමාති පණ්ඩිතං පුචඡිංසු. සො ඉමිනා පඤහපටිභාගෙන භවිතබබනති චිනෙතතවා සකඛිසසථ පනෙකං රඤ්ඤා සදධිං කථනසමතථං විසාරදං පුරිසං ලදධුනති පුචඡි. න ගරු එතං පණ්ඩිතාති. තෙන හි තං පකෙකාසාපෙථාති. තෙ පකෙකාසාපයිංසු. අථ නං මහාසතෙතා ආහ එහි තවං භො පුරිස තව කෙසෙ පිටඨියං විකිරිතවා නානපපකාරකං බලවපරිදෙවතං පරිදෙවනෙතා රාජදවාරං ගචඡ අඤෙඤහි පුචඡිතො කිඤචි අවතවා පරිදෙව රඤ්ඤා පන පකෙකාසාපෙතවා පරිදෙවනකාරණං පුචඡිතො

සමාතො පිතා මෙ දෙව විජායිතුං න සක්කොති අජ්ජ සත්තමො දිවසො පටිසරණං මෙ හොහි විජායනූපායමස්ස කථෙහීති වත්වා රක්ඛසු කිං විප්පලපසි අට්ඨානමෙතං පුරිසා නාම විජායන්තා නත්ථීති වුත්තෙන සචෙ දෙව එතං සච්චං අථ පාචීනයවමජ්ඣකගාමවාසිනො කථං මඞ්ගලඋසභං විජායාපෙස්සන්තීති වදෙය්‍යාසීති. සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා තථා අකාසි. රාජා කෙනිදං පඤ්හපටිභාගං චින්තිතන්ති පුච්ඡිත්වා මහොසධපණ්ඩිතෙනාති සුත්වා තුස්සි.

ඔදනන්ති අපරස්මිං දිවසෙ පණ්ඩිතං වීමංසිස්සාමාති පාචීනයවමජ්ඣකගාමවාසිනො අම්හාකං අට්ඨඞ්ගසමන්නාගතං අම්බිලොදනං පචිත්වා පෙසෙන්තු. තත්‍රිමානි අට්ඨඞ්ගානි-න තණ්ඩුලෙහි න උදකෙන න උක්ඛලියං න උද්ධනෙ න අග්ගිනා න දාරූහි න ඉත්ථියා න පුරිසෙන න මග්ගෙන අපෙසෙන්තානං සහස්සං දණ්ඩොති. ගාමවාසිනො තං කාරණං අජානන්තා පණ්ඩිතං පුච්ඡිංසු. සො මා චින්තයිත්ථ න තණ්ඩුලෙහි නාමාති කණිකා ගාහාපෙත්වා න උදකෙන නාමාති හිමං ගාහාපෙත්වා න උක්ඛලියං නාමාති අඤ්ඤං මත්තිකභාජනං ගාහාපෙත්වා න උද්ධනෙ නාමාති ඛාණුකෙ කොට්ටාපෙත්වා න අග්ගිනා නාමාති පකතිඅග්ගිං පහාය අරණීඅග්ගිං ගාහාපෙත්වා න දාරූහි නාමාති පණ්ණානි ගාහාපෙත්වා අම්බිලොදනං පචාපෙත්වා නවභාජනෙ පක්ඛිපිත්වා ලඤ්ඡෙත්වා න ඉත්ථියා න පුරිසෙනාති පණ්ඩකෙන උක්ඛිපාපෙත්වා න මග්ගෙනාති මහාමග්ගං පහාය ජඞ්ඝමග්ගෙන රඤ්ඤො පෙසෙථාති ආහ. තෙ තථා කරිංසු. රාජා කෙනස්ස පඤ්හො ඤාතොති පුච්ඡිත්වා මහොසධපණ්ඩිතෙනාති සුත්වා තුස්සි.

වාලුකාති අපරං දිවසං පණ්ඩිතස්සෙව වීමංසනත්ථං ගාමවාසීනං සාසනං පහිණිංසු රාජා දොලාය කීළිතුකාමො රාජකුලෙව පුරාණක වාලුකයොත්තං ජිණ්ණං එකං වාලුකයොත්තං වට්ටෙත්වා පෙසෙන්තු අපෙසෙන්තානං සහස්සං දණ්ඩොති. තෙ අජානිත්වා පණ්ඩිතං පුච්ඡිංසු. පණ්ඩිතො ඉමිනාපි පඤ්හපටිභාගෙනෙව භවිතබ්බන්ති චින්තෙත්වා ගාමවාසිනො අස්සාසෙත්වා වචනකුසලෙ ද්වෙ තයො පුරිසෙ පක්කොසාපෙත්වා ගච්ඡථ රාජානං වදෙථ දෙව ගාමවාසිනො තස්ස යොත්තස්ස තනුං ථූලංවාති පමාණං න ජානන්ති පොරාණිකවාලුකයොත්තතො විදත්ථිමත්තං චතුරඞ්ගුලමත්තං වා ඛණ්ඩං පෙසෙථ තං කිර ඔලොකෙත්වා තෙන පමාණෙන වට්ටෙස්සන්තීති. සචෙ වො රාජා අම්හාකං ඝරෙ වාලුකයොත්තං නාම න කදාචි භූතපුබ්බන්ති වදති අථ නං සචෙ මහාරාජ තං න සක්කා කාතුං යවමජ්ඣකවාසිනො කථං වාලුකයොත්තං කරිස්සන්තීති වදෙය්‍යාථාති පෙසෙසි. තෙ තථා කරිංසු. රාජා සුත්වා කෙන චින්තිතං ඉදං පඤ්හපටිභාගන්ති පුච්ඡිත්වා පණ්ඩිතෙනාති සුත්වා තුස්සි.

තළාකන්ති අපරදිවසං රාජා උදකකීළං කීළිතුකාමො පඤ්චවිධ පදුමසඤ්ඡන්නං නවං පොක්ඛරණිං පෙසෙන්තු අපෙසෙන්තානං සහස්සං දණ්ඩොති ගාමවාසීනං පහිණිංසු. තෙ පණ්ඩිතස්ස ආරො

වෙසුං. සො ඉමිනාපි පඤ්හපටිභාගෙනෙව භවිතබ්බන්ති චින්තෙත්වා වචනකුසලෙ කතිපයමනුස්සෙ පක්කොසථාති පක්කොසාපෙත්වා එථ තුම්හෙ උදකෙ කීළිත්වා අක්ඛීනි රත්තානි කත්වා අල්ලකෙසා අල්ලවත්ථා කලලමක්ඛිතසරීරා යොත්තදණ්ඩලෙඩ්ඩුහත්ථා හුත්වා රාජද්වාරං ගන්ත්වා ද්වාරෙ ඨිතභාවං රඤ්ඤො ආරොචාපෙත්වා කතොකාසා පවිසිත්වා මහාරාජ තුම්හෙහි කිර පාචීනයවමජ්ඣකවාසිනො පොක්ඛරණිං පෙසෙන්තූති පහිතත්තා මයං තුම්හාකං අනුච්ඡවිකං මහන්තිං පොක්ඛරණිං ආදාය ආගතා සා පන අරඤ්ඤවාසිකත්තා නගරං දිස්වා පාකාරපරිඛාඅට්ටාලකාදීනි ඔලොකෙත්වා භීතතසිතා යොත්තානි ඡින්දිත්වා පලායිත්වා අරඤ්ඤමෙව පවිට්ඨා මයං ලෙඩ්ඩුදණ්ඩාදීහි පොථෙත්වා නිවත්තෙතුං න සක්ඛිම්හා තුම්හාකං කිර අරඤ්ඤා ආනීතං පුරාණපොක්ඛරණිං දෙථ. තාය නං සද්ධිං යොජෙත්වා ආහරිස්සාමාති වත්වා රඤ්ඤො න කදාචි මම අරඤ්ඤතො පොක්ඛරණී නාම ආහතපුබ්බා න මයා කස්සචි යොජෙත්වා ආහරණත්ථාය පොක්ඛරණී පෙසිතපුබ්බාති වුත්තෙ සචෙ එවං යවමජ්ඣකගාමවාසිනො කථං පොක්ඛරණිං පෙසෙස්සන්තීති වදෙය්‍යාථාති පෙසෙසි. තෙ තථා කරිංසු. රාජා පණ්ඩිතෙන ඤාතභාවං සුත්වා තුස්සි.

උය්‍යානන්ති පුනෙකදිවසං මයං උය්‍යානකීළං කීළිතුකාමා අම්හාකඤ්ච උය්‍යානං පුරාණං යවමජ්ඣගාමවාසිනො සුපුප්ඵිතතරුසඤ්ඡන්නං නවං උය්‍යානං පෙසෙන්තූති පහිණිංසු. පණ්ඩිතො ඉමිනාපි පඤ්හපටිභාගෙනෙව භවිතබ්බන්ති තෙ සමස්සාසෙත්වා මනුස්සෙ පෙසෙත්වා පුරිමනයෙනෙව කථාපෙසි.

තදා රාජා තුස්සිත්වා සෙනකං පුච්ඡි කිං ආනෙම පණ්ඩිතන්ති. සො ලාභමච්ඡෙරෙන න එත්තකෙන පණ්ඩිතො හොති ආගමෙහීති ආහ. තස්ස වචනං සුත්වා රාජා චින්තෙසි මහොසධපණ්ඩිතො දහරකපඤ්හෙහි මම මනං ගණ්හි එවරූපෙසුපි ගුළ්හවීමංසනෙසු චෙව පඤ්හපටිභාගෙසුච බුද්ධස්ස විය ව්‍යාකරණං සෙනකො එවංවිධං පණ්ඩිතං ආනෙතුං නදෙති කිං මම සෙනකෙන ආනෙස්සාමි නන්ති. සො මහන්තෙන පරිවාරෙන ගාමං පායාසි. තස්ස මඞ්ගලස්සං අභිරුහිත්වා ගච්ඡන්තස්ස අස්සස්ස පාදො ඵලිතභූමියා අන්තරං පවිසිත්වා භිජ්ජි. රාජා තතොව නිවත්තිත්වා නගරං පාවිසි. අථ නං සෙනකො උපසඞ්කමිත්වා පුච්ඡි මහාරාජ පණ්ඩිතං කිර ආනෙතුං යවමජ්ඣකගාමං අගමිත්ථාති. ආම පණ්ඩිතාති. මහාරාජ. තුම්හෙ මං අනත්ථකාමං කත්වා පස්සථ ආගමෙථ තාවාති වුත්තෙපි අතිතුරිතා නික්ඛමිත්ථ පඨමගමනෙනෙව මඞ්ගලස්සස්ස පාදො භින්නොති. සො තස්ස වචනං සුත්වා තුණ්හී හුත්වා පුනෙකදිවසං තෙන සද්ධිං මන්තෙසි කිං සෙනක මහොසධපණ්ඩිතං ආනෙමාති. තෙනහි දෙව සයං අගන්ත්වා දූතං පෙසෙථ පණ්ඩිත අම්හාකං තව සන්තිකං ආගච්ඡන්තානං අස්සස්ස පාදො භින්නො අස්සතරං නො පෙසෙතු සෙට්ඨතරං වාති. යදි

අස්සතරං පෙසෙස්සති සයං ආගමිස්සති සෙට්ඨතරං පෙසෙන්තො පිතරං පෙසෙස්සති අයමෙකො නො පඤ්හො භවිස්සතීති. රාජා සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා තථා වත්වා දූතං පෙසෙසි.

පණ්ඩිතො දූතවචනං සුත්වා රාජා මය්හඤ්ච පිතරඤ්ච මෙ පස්සිතුකාමොති චින්තෙත්වා පිතු සන්තිකං ගන්ත්වා වන්දිත්වා තාත රාජා තුම්හෙ ච මමඤ්ච දට්ඨුකාමො තුම්හෙ පඨමතරං සෙට්ඨිසහස්සපරිවුතා ගච්ඡථ ගච්ඡන්තා තුච්ඡහත්ථා අගන්ත්වා නවසප්පිපූරං චන්දනකරණ්ඩකං ආදාය ගච්ඡථ රාජා තුම්හෙහි සද්ධිං පටිසන්ථාරං කත්වා ආසනං ඤත්වා නිසීදථාති වක්ඛති. තුම්හෙ තථාරූපං ආසනං ඤත්වා නිසීදෙය්‍යාථ තුම්හාකං නිසින්නකාලෙ අහං ආගමිස්සාමි රාජා මයාපි සද්ධිං පටිසන්ථාරං කත්වා පණ්ඩිත තවානුරූපං ආසනං ඤත්වා නිසීදාති වක්ඛති. අථාහං තුම්හෙ ඔලොකෙස්සාමි තුම්හෙ තාය සඤ්ඤාය ආසනා වුට්ඨාය තාත මහොසධපණ්ඩිත ඉමස්මිං ආසනෙ නිසීදාති වදෙය්‍යාථ අජ්ජෙකො පඤ්හො මත්ථකං පාපුණිස්සතීති.

සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා වුත්තනයෙනෙව ගන්ත්වා අත්තනො ද්වාරෙ ඨිතභාවං රඤ්ඤො ආරොචාපෙත්වා පවිසතූති පෙසිතෙ පවිසිත්වා රාජානං වන්දිත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. රාජා තෙන සද්ධිං පටිසන්ථාරං කත්වා ගහපති තව පුත්තො මහොසධපණ්ඩිතො කුහින්ති පුච්ඡි. පච්ඡතො ආගච්ඡති දෙවාති. රාජා ආගච්ඡතීති සුත්වා තුට්ඨමානසො හුත්වා අත්තනො යුත්තාසනං ඤත්වා නිසීදාති ආහ. සො අත්තනො යුත්තාසනං ඤත්වා එකමන්තං නිසීදි.

මහාසත්තො අලඞ්කතපටියත්තො දාරකසහස්සපරිවුතො අලඞ්කතරථෙ නිසීදිත්වා නගරං පවිසන්තො පරිඛාපිට්ඨෙ එකං ගද්‍රභං දිස්වා ථාමසම්පන්නෙ මාණවෙ ආණාපෙසි එතං ගද්‍රභං අනුබන්ධිත්වා ගහෙත්වා යථා සද්දං න කාරෙති එවමස්ස මුඛබන්ධනං කත්වා එකස්මිං අන්තරකෙ වෙට්ටෙත්වා අංසෙනාදාය ආගච්ඡථාති තෙ තථා කරිංසු. බොධිසත්තොපි මහන්තෙන පරිවාරෙන නගරං පාවිසි. මහාජනො එස කිර සිරිවඩ්ඪන සෙට්ඨිනො පුත්තො මහොසධො පණ්ඩිතො නාම එස කිර ජායමානො ඔසධඝටිකං හත්ථෙන ගහෙත්වා ජාතො ඉමිනා කිර තෙ එත්තකානං වීමංසනපඤ්හානං පටිභාගා ඤාතාති මහාසත්තං අභිත්ථවන්තො ඔලොකෙන්තො ච තිත්තිං න ගච්ඡති. සො රාජද්වාරං ගන්ත්වා අත්තනො ආගතසාසනං පටිහාරෙසි. රාජා සුත්වාව තුට්ඨහට්ඨො මම පුත්තො මහොසධපණ්ඩිතො ඛිප්පං ආගච්ඡතූති ආහ. සො දාරකසහස්සපරිවුතො පාසාදං අභිරුහිත්වා රාජානං වන්දිත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.

රාජා තං දිස්වාව සොමනස්සප්පත්තො හුත්වා මධුරපටිසන්ථාරං කත්වා පණ්ඩිත පතිරූපං ආසනං ඤත්වා නිසීදාති ආහ. සො පිතරං ඔලොකෙසි. අථස්ස පිතා ඔලොකිතසඤ්ඤාය උට්ඨාය පණ්ඩිත ඉමස්මිං ආසනෙ නිසීදාති ආහ. සො තස්මිං නිසීදි. තං තත්ථ නිසින්නං දිස්වාව

සෙනකපුක්කුසකාවින්දදෙවින්දාචෙව අඤ්ඤෙච අන්ධබාලා පාණිං පහරිත්වා මහාහසිතං හසිත්වා ඉමං අන්ධබාලං පණ්ඩිතොති වදන්ති සො පිතරං ආසනා වුට්ඨාපෙත්වා සයං නිසීදති ඉමං පණ්ඩිතොති වත්තුං අයුත්තන්ති පරිහාසං කරිංසු. රාජාපි දුම්මුඛො අහොසි.

අථ නං මහාසත්තො පුච්ඡි කිං මහාරාජ දුම්මුඛත්ථාති. ආම පණ්ඩිත දුම්මුඛොම්හි සවණමෙව තෙ මනාපං දස්සනං අමනාපං ජාතන්ති. කිං කාරණාති. පිතරං ආසනා වුට්ඨාපෙත්වා නිසින්නත්තාති. කිං පන ත්වං මහාරාජ සබ්බට්ඨානෙසු පුත්තෙහි පිතරොව උත්තමාති මඤ්ඤසීති. ආම පණ්ඩිතාති. අථ නං මහාසත්තො නනු මහාරාජ තුම්හෙහි අම්හාකං අස්සතරංවා පෙසෙතු සෙට්ඨතරංවාති සාසනං පහිතන්ති වත්වා ආසනා වුට්ඨාය තෙ මාණවෙ ඔලොකෙත්වා තුම්හෙහි ගහිතං ගද්‍රභං ආනෙථාති ආනාපෙත්වා රඤ්ඤො පාදමූලෙ නිපජ්ජාපෙත්වා මහාරාජ අයං ගද්‍රභො කිං අග්ඝතීති පුච්ඡි. සචෙ උපකාරකො අට්ඨ කහාපණෙ අග්ඝතීති. ඉමං පටිච්ච පන ආජානීය වළවාය කුච්ඡිම්හි වුත්ථස්සතරො කිං අග්ඝතීති. අනග්ඝො පණ්ඩිතාති. දෙව කස්මා එවං කථෙථ නනු තුම්හෙහි ඉදානෙව වුත්තං සබ්බට්ඨානෙසු පුත්තෙහි පිතරොව උත්තමාති සචෙ තං සච්චං තුම්හාකං වාදෙ අස්සතරතො ගද්‍රභො උත්තමො හොති. කිං මහාරාජ තුම්හාකං පණ්ඩිතා එත්තකම්පි ජානිතුං අසක්කොන්තා පාණිං පහරිත්වා හසන්ති අහො තුම්හාකං පණ්ඩිතානං පඤ්ඤාසම්පත්ති කුතො වො එතෙ ලද්ධාති චත්තාරොපි පණ්ඩිතෙ පරිහාසිත්වා රාජානං ඉමාය එකකනිපාතෙ ගාථාය අජ්ඣභාසි.

හංසි තුවං එවං මඤ්ඤසි සෙය්‍යො
පුත්තෙන පිතාති රාජසෙට්ඨ,
හන්දස්සතරස්ස තෙ අයං
අස්සතරස්ස හි ගද්‍රභො පිතාති.

තස්සත්ථො: යදි ත්වං රාජසෙට්ඨ සබ්බට්ඨානෙසු සෙය්‍යො පුත්තෙන පිතාති එවං මඤ්ඤසි හන්දස්සතරස්ස තෙ අයන්ති තව අස්සතරතොපි අයං සෙය්‍යො හොතූති අත්ථො. කිං කාරණා අස්සතරස්ස හි ගද්‍රභො පිතාති.

එවඤ්ච පන වත්වා ආම මහාරාජ සචෙ පුත්තතො පිතා සෙය්‍යො මම පිතරං ගණ්හථ සචෙ පිතිතො පුත්තො සෙය්‍යො මං ගණ්හථ තුම්හාකං අත්ථායාති.

රාජා සොමනස්සප්පත්තො අහොසි. සබ්බා රාජපරිසා සුකථිතො පණ්ඩිතෙන පඤ්හොති උන්නාදිනී සාධුකාරමදාසි. අඞ්ගුලිපොඨාච වෙලුක්ඛෙපසහස්සානිච පවත්තිංසු. චත්තාරො පණ්ඩිතා දුම්මුඛා අහෙසුං. මාතාපිතූනං ගුණං ජානන්තො බොධිසත්තෙන සදිසො නාම නත්ථි

සො කස්මා එවමකාසීති, තව පිතු අවමානනත්ථාය රඤ්ඤො පන අස්සතරං වා පෙසෙතු සෙට්ඨතරං වාති පෙසිතං තස්මා තස්ස පඤ්හස්ස ආවිභාවත්ථං අත්තනොව පණ්ඩිතභාවස්ස ඤාපනත්ථං චතුන්නං පණ්ඩිතානං නිප්පභාකරණත්ථඤ්ච එවමකාසීති.

ගද්‍රභපඤ්හො නිට්ඨිතො.

රාජා තුස්සිත්වා ගන්ධොදකපුණ්ණං සුවණ්ණභිඞ්කාරං ආදාය පාචීනයවමජ්ඣගාමං රාජභොග්ගෙන භුඤ්ජාති සෙට්ඨිස්ස හත්ථෙ උදකං පාතෙත්වා සෙසසෙට්ඨිනො එතස්සෙව උපට්ඨාකා හොන්තූති වත්වා බොධිසත්තස්ස මාතුයා සබ්බාලඞ්කාරෙ පෙසෙත්වා ගද්‍රභපඤ්හපසන්නො බොධිසත්තං පුත්තං කත්වා ගණ්හිතුං සෙට්ඨිං අවොච ගහපති මහොසධපණ්ඩිතං මම පුත්තං කත්වා දෙහීති. දෙව තරුණො අයං තාව අජ්ජාපිස්ස මුඛං ඛීරගන්ධං වායති මහල්ලකකාලෙ තුම්හාකං සන්තිකෙ භවිස්සතීති. ගහපති ත්වං ඉතොපට්ඨාය එතස්මිං නිරාලයො හොහි අයං අජ්ජතග්ගෙ මම පුත්තො අහං මම පුත්තං පොසෙතුං සක්ඛිස්සාමි ගච්ඡ ත්වන්ති තං උය්‍යොජෙසි. සො රාජානං වන්දිත්වා පණ්ඩිතං ආලිඞ්ගිත්වා උරෙ නිපජ්ජාපෙත්වා සීසෙ චුම්බිත්වා ඔවාදමස්ස අදාසි. සොපි පිතරං වන්දිත්වා තාත මා චින්තයිත්ථාති උය්‍යොජෙසි. රාජා පණ්ඩිතං පුච්ඡි තාත අන්තොභත්තිකො භවිස්සසි උදාහු බහිභත්තිකොති. සො, මහා මෙ පරිවාරො බහිභත්තිකෙන මයා භවිතුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා බහිභත්තිකො භවිස්සාමීති ආහ. අථස්ස රාජා අනුරූපං ගෙහං දාපෙත්වා දාරකසහස්සං ආදිං කත්වා පරිබ්බයං දාපෙත්වා සබ්බපරිභොගං දාපෙසි. සො තතො පට්ඨාය රාජානං උපට්ඨාසි. රාජාපි තං වීමංසිතුකාමොව අහොසි.

තදා ච නගරස්ස දක්ඛිණද්වාරතො අවිදූරෙ පොක්ඛරණීතීරෙ එකස්මිං තාලෙ කාකකුලාවකෙ මණිරතනං අහොසි. තස්ස ඡායා පොක්ඛරණියං පඤ්ඤායි. පොක්ඛරණියං මණීති රඤ්ඤො ආරොචෙසුං. සො සෙනකං ආමන්තෙත්වා පොක්ඛරණියං කිර මණිරතනං පඤ්ඤායති කථං තං ගණ්හාපෙමාති පුච්ඡිත්වා උදකං හරාපෙත්වා ගණ්හිතුං වට්ටතීති වුත්තෙ තෙනහි එවං කරොහීති තස්සෙව භාරමකාසි. සො බහූ මනුස්සෙ සන්නිපාතාපෙත්වා උදකඤ්ච කද්දමඤ්ච හරාපෙත්වා භූමිං භින්දිත්වාපි මණිං න අද්දස. පුන පුණ්ණාය පොක්ඛරණියා මණිච්ඡායා පඤ්ඤායි. සො පුනපි තථා කත්වා නෙව අද්දස.

තතො රාජා පණ්ඩිතං ආමන්තෙත්වා පොක්ඛරණියා එකො මණි පඤ්ඤායති සෙනකො උදකකද්දමං හරාපෙත්වා භූමිං භින්දාපෙත්වාපි න අද්දස පුන පුණ්ණාය පොක්ඛරණියා පුන පඤ්ඤායති සක්ඛිස්සසි තං මණිං ගණ්හාපෙතුන්ති. සො නෙතං මහාරාජ ගරු එථ දස්සෙස්සාමීති. රාජා තුස්සිත්වා පස්සිස්සාමි අජ්ජ පණ්ඩිතස්ස ඤාණබලන්ති මහාජනපරි

වුත්තො පොක්ඛරණිතීරං ගතො. මහාසත්තො තීරෙ ඨත්වා මණිං ඔලොකෙන්තොව නායං මණි පොක්ඛරණියං තාලරුක්ඛෙ ඉමිනා භවිතබ්බන්ති ඤත්වා නත්ථි දෙව පොක්ඛරණියං මණීති වත්වා නනු උදකෙ පඤ්ඤායතීති වුත්තෙ උදකපාතිං ආහරාපෙත්වා පස්ස දෙව නායං මණි පොක්ඛරණියංයෙව පඤ්ඤායති පාතියම්පි පඤ්ඤායතීති වත්වා පණ්ඩිත කහං පන මණිනා භවිතබ්බන්ති වුත්තෙ දෙව පොක්ඛරණියම්පි ඡායාව පඤ්ඤායති න මණි මණි පන එතස්මිං තාලරුක්ඛෙ කාකකුලාවකෙ පුරිසං ආරොපෙත්වා ඔතරාපෙහීති ආහ. රාජා තථා කත්වා මණිං ආහරාපෙසි. පණ්ඩිතො තං ගහෙත්වා රඤ්ඤො හත්ථෙ ඨපෙසි. මහාජනො පණ්ඩිතස්ස සාධුකාරං දත්වා සෙනකං පරිහාසන්තො මණිරතනං තාලරුක්ඛෙ ඨපෙත්වා සෙනකො බලවපුරිසෙහි පෙක්ඛරණිංයෙව භින්දාපෙසි පණ්ඩිතෙන නාම මහොසධසදිසෙන භවිතබ්බන්ති මහාසත්තස්ස ථුතිං අකාසි. රාජාපි තස්ස අත්තනො ගීවාය පිළන්ධිතං මුත්තාහාරං දත්වා දරකසහස්සස්ස මුත්තාවලියො දාපෙසි. බොධිසත්තස්සච පරිවාරස්සච විනා පටිහාරෙන උපට්ඨානං අනුජානි.

එකූනවීසති පඤ්හා නිට්ඨිතා.

පුනෙකදිවසං රාජා පණ්ඩිතෙන සද්ධිං උය්‍යානං ආගමාසි. තදා එකො කකණ්ටකො තොරණග්ගෙ වසති. සො රාජානං ආගච්ඡන්තං දිස්වා ඔතරිත්වා භූමියං නිපජ්ජි. රාජා තස්ස කිරියං දිස්වා පණ්ඩිත අයං කකණ්ටකො කිං කරොතීති පුච්ඡි. මහාරාජ තුම්හෙ සෙවතීති. සචෙ එවං මා අම්හාකං සෙවා නිප්ඵලා හොතු භොගමස්ස දාපෙහීති. දෙව නාස්ස භොගෙන කිච්චං අත්ථි ඛාදනියමත්තං අලමෙතස්සාති. කිං පනෙස ඛාදතීති. මංසං දෙවාති. කිත්තකං ලද්ධුං වට්ටතීති. කාකණිකග්ඝනකං දෙවාති. රාජා එකං පුරිසං ආණාපෙසි රාජදායො නාම කාකණිකමත්තො නවට්ටති ඉමස්ස නිබද්ධං අඩ්ඪමාසකස්ස මංසං ආහරිත්වා දෙහීති. සො සාධූති තතො පට්ඨාය තථා අකාසි. සො එකදිවසං උපොසථමාඝාතෙ මංසං අලභිත්වා තමෙව අඩ්ඪමාසකං විජ්ඣිත්වා සුත්තකෙන ආවුණිත්වා තස්ස ගීවාය පිළන්ධි. අථස්ස තං නිස්සාය මානො උප්පජ්ජි. තං දිවසමෙව රාජා පුන උය්‍යානං ආගමාසි. සො රාජානං ආගච්ඡන්තං දිස්වා ධනං නිස්සාය උප්පන්නමානවසෙන වෙදෙහ ත්වං නු ඛො මහද්ධනො අහං නුඛොති රඤ්ඤා සද්ධිං අත්තානං සමං කරොන්තො අනොතරිත්වා තොරණග්ගෙයෙව සීසං චාලෙන්තො නිපජ්ජි. රාජා තස්ස කිරියං ඔලොකෙත්වා පණ්ඩිත එස පුබ්බෙවිය අජ්ජ න ඔතරති. කිංනුඛො කාරණන්ති පුච්ඡන්තො පඨමං ගාථමාහ.

නායං පුරෙ උන්නමති තොරණග්ගෙ කකණ්ටකො,
මහොසධ විජානාහි කෙන ථද්ධො කකණ්ටකොති.

තත්‍ථ උන්නමතීති යථා අජ්ජ අනොතරිත්‍වා තොරණග්ගෙයෙව සීසං චාලෙන්තො උන්නමති එවං පුරෙ න උන්නමති. කෙන ඵන්‍දධාති කෙන කාරණෙන ථද්ධභාවං අපන්නො.

පණ්ඩිතො උපොසථමාඝාතෙ මංසං අලභන්තෙන රාජපුරිසෙන ගීවාය බද්ධ අඩ්ඪමාසකං නිස්සාය තස්ස මානෙන උප්පන්නෙන භවිතබ්බන්ති ඤත්‍වා ඉමං ගාථමාහ.

අලද්ධපුබ්බං ලද්ධාන අඩ්ඪමාසං කකණ්ටකො,
අතිමඤ්ඤති රාජානං වෙදෙහං මිථිලග්ගහන්ති.

රාජා තං පුරිසං පක්කොසාපෙත්‍වා පුච්ඡි. සො යථාභූතං ආරොචෙසි. රාජා කඤ්චි අපුච්ඡිත්‍වාව සබ්බඤ්ඤුබුද්ධෙන විය පණ්ඩිතෙන කකණ්ටකස්ස අජ්ඣාසයො ඤාතොති අතිවිය පසීදිත්‍වා පණ්ඩිතස්ස චතුසු ද්වාරෙසු සුඞ්කං දාපෙසි. කකණ්ටකස්ස පන රාජා කුජ්ඣිත්‍වා වධං කාරෙතුං ආරභි. පණ්ඩිතො පන අයුත්තන්ති නිවාරෙසි.

කකණ්ටකපඤ්හො නිට්ඨිතො.

අථෙකො මිථිලාවාසී පිඞ්ගුත්තරො නාම මාණවො තක්කසිලං ගන්‍ත්‍වා දිසාපාමොක්ඛාචරියස්ස සන්තිකෙ සිප්පං සික්ඛන්තො ඛිප්පමෙව සික්ඛි. සො අනුයොගං දත්‍වා ගච්ඡාමහන්ති ආචරියං ආපුච්ඡි. තස්මිං පන කුලෙ සචෙපි වයප්පත්තා ධීතා හොති ජෙට්ඨන්තෙවාසිකස්ස දාතබ්බාති වත්තං.ච. තස්සාචරියස්ස එකා ධීතා අත්‍ථි අභිරූපා දෙවච්ඡරපටිභාගා. අථ තං ධීතරං තෙ තාත දස්සාමි තං ආදාය ගමිස්සසීති ආහ. සොපන මාණවො දුබ්භගො කාලකණ්ණී කුමාරිකා මහාපුඤ්ඤා තස්ස තං දිස්‍වා චිත්තං නාලලියති. සො තං අරොචෙන්තොපි ආචරියස්ස වචනං න භින්‍දිස්සාමීති සම්පටිච්ඡි. බ්‍රාහ්මණො ධීතරං තස්ස අදාසි. සො රත්තිභාගෙ අලඞ්කතසිරිසයනෙ නිපන්නො තාය ආගන්‍ත්‍වා සයනං ආරූළ්හමත්තාය තිත්තිතායමානො සයනා ඔතරිත්‍වා භූමියං නිපජ්ජි. සාපි ඔතරිත්‍වා තස්ස සන්තිකං ගතා. සො උට්ඨාය පුන සයනං අභිරූහි. සාපි පුන සයනං අභිරූහි. සො පුන සයනා ඔතරි. කාලකණ්ණී නාම සිරියා සද්ධිං න සමෙති කුමාරිකා සයනෙයෙව නිපජ්ජි. සො භූමියංයෙව සයි. එවං සත්තාහං වීතිනාමෙත්‍වා තං ආදාය ආචරියං වන්‍දිත්‍වා නික්ඛමි. අන්තරාමග්ගෙ අල්ලාපසල්ලාපමත්තම්පි නත්‍ථි අනිච්ඡමානාව උභොපි මිථිලං පත්තා. පිඞ්ගුත්තරො නගරා අවිදූරෙ එකං ඵලසම්පන්නං උදුම්බරං දිස්‍වා බුභුක්ඛාය පීළිතො රුක්ඛං අභිරූහිත්‍වා උදුම්බරානි ඛාදි. සාපි ජාතජිඝච්ඡා රුක්ඛමූලං ගන්‍ත්‍වා මය්හම්පි ඵලානි පාතෙථාති ආහ. කිං තව හත්‍ථපාදා නත්‍ථි සයම්පි අභිරූහිත්‍වා ඛාදාහීති. සා අභිරූහිත්‍වා ඛාදි. සො තස්සා අභිරූළ්හභාවං ඤත්‍වා සීඝං ඔතරිත්‍වා රුක්ඛං කණ්ටකෙහි පරික්ඛිපිත්‍වා මුත්තොම්හි කාලකණ්ණියාති වත්‍වා පලායි. සා ඔතරිත්‍වා ගන්තුං අසක්කොන්තී තත්‍ථෙව නිසීදි.

අථ රාජා උය්‍යානෙ කීළිත්වා හත්ථික්ඛන්ධෙ නිසින්නො සායණ්හසමයෙ නගරං පවිසන්තො තං තත්ථ දිස්වා පටිබද්ධචිත්තො හුත්වා සපරිග්ගහා අපරිග්ගහාති පුච්ඡාපෙසි. සා අත්ථි මෙ සාමි කුලදත්තිකො පති සො පන මං ඉධ නිසීදාපෙත්වා ඡඩ්ඩෙත්වා පලාතොති ආහ. අමච්චො තං කාරණං රඤ්ඤො ආරොචෙසි. රාජා අස්සාමිකභණ්ඩං නාම රඤ්ඤො පාපුණාතීති තං ඔතරාපෙත්වා හත්ථිං ආරොපෙත්වා නිවෙසනං නෙත්වා අභිසිඤ්චිත්වා අග්ගමහෙසිට්ඨානෙ ඨපෙසි. සා තස්ස පියා අහොසි මනාපා උදුම්බරරුක්ඛෙ දිට්ඨත්තා උදුම්බරාදෙවීත්වෙව නාමං සඤ්ජානිංසු.

අථෙකදිවසං රඤ්ඤො උය්‍යානගමනත්ථාය චාරගාමවාසිකෙහි මග්ගං පටිජග්ගාපෙසුං. පිඞ්ගුත්තරොපි භතිං කරොන්තො කච්ඡං බන්ධිත්වා කුද්දාලෙන මග්ගං තච්ඡති මග්ගෙ අනිට්ඨිතෙයෙව රාජා උදුම්බරදෙවියා සද්ධිං රථෙ ඨත්වා නික්ඛමි. උදුම්බරදෙවීපි තං කාළකණ්ණිං මග්ගං තච්ඡන්තං දිස්වා එවරූපං සිරිං ධාරෙතුං නාසක්ඛි අයං කාළකණ්ණීති තං ඔලොකෙන්තී හසි. රාජා තං හසමානං දිස්වා කුජ්ඣිත්වා කස්මා හසීති පුච්ඡි. දෙව අයං මග්ගං තච්ඡකො පුරිසො මය්හං පොරාණක සාමිකො එස මං උදුම්බරරුක්ඛං ආරොපෙත්වා කණ්ටකෙහි පරික්ඛිපිත්වා ගතො. ඉමාහං ඔලොකෙත්වා එවරූපං සිරිං ධාරෙතුං නාසක්ඛි අයං කාළකණ්ණීති චින්තෙත්වා හසින්ති. රාජා ත්වං මුසා කථෙසි. අඤ්ඤං කඤ්චි දිස්වා හසිතං තයා මාරෙස්සාමි තන්ති අසිං අග්ගහෙසි. සා භයප්පත්තා දෙව පණ්ඩිතෙ තාව පුච්ඡාති ආහ. රාජා සෙනකං පුච්ඡි ත්වං ඉමිස්සා වචනං සද්දහාසීති න සද්දහාමි දෙව කො නාම එවරූපං ඉත්ථිං පහාය ගමිස්සතීති ආහ. සා තස්ස කථං සුත්වා අතිරෙකතරං භීතා අහොසි. අථ රාජා සෙනකො කිං ජානාති පණ්ඩිතං පුච්ඡිස්සාමීති චින්තෙත්වා තං පුච්ඡන්තො ගාථමාහ.

> ඉත්ථී සියා රූපවතී සා ච සීලවතී සියා,
> පුරිසො තං න ඉච්ඡෙය්‍ය සද්දහාසි මහොසධාති.

තත්ථ සීලවතීති ආචාරසම්පන්නා.

තං සුත්වා පණ්ඩිතො ගාථමාහ.

> සද්දහාමි මහාරාජ පුරිසො දුබ්භගො සියා,
> සිරී ච කාළකණ්ණී ච න සමෙන්ති කුදාචනන්ති.

තත්ථ න සමෙන්තීති සමුද්දස්ස ඔරතීරපාරතීරානි විය නභතල පථවීතලානි විය ච න සමාගච්ඡන්ති.

රාජා තස්ස වචනෙන තං කාරණා න කුජ්ඣි හදයමස්ස නිබ්බායි. සො තස්ස තුස්සිත්වා පණ්ඩිත සචෙ ත්වං ඉධ න භවිස්සසි අජ්ජාහං බාලසෙනකස්ස කථාය ඨත්වා එවරූපං ඉත්ථිරතනං න ලභිස්සං ඉදානි තං නිස්සාය මයා එසා ලද්ධාති පණ්ඩිතස්ස සතසහස්සෙන පූජං කාරෙසි. තතො දෙවීපි රාජානං වන්දිත්වා දෙව පණ්ඩිතං නිස්සාය මයා ජීවිතං ලද්ධං ඉමාහං කණිට්ඨභාතිකට්ඨානෙ ඨපෙතුං වරං වරෙමීති.

සාධු දෙවි ගණ්හාහි දම්මි තෙ වරන්ති. දෙව අහං අජ්ජ පට්ඨාය මම කණිට්ඨං විනා න කිඤ්චි මධුරරසං ඛාදිස්සාමි ඉතො පට්ඨාය වෙලාය වා අවෙලාය වා ද්වාරං විවරාපෙත්වා ඉමස්ස මධුරරසං පෙසෙතුං ලභන්ත වරං ගණ්හාමීති. සාධු භද්දෙ ඉමම්පි වරං ගණ්හාහීති.

සිරිකාලකණ්ණිපඤ්හො නිට්ඨිතො.

අපරස්මිං දිවසෙ රාජා කතපාතරාසභත්තො දීඝන්තරෙ චඞ්කමන්තො ද්වාරවාතපානන්තරෙන එකං එළකඤ්ච සුනඛඤ්ච මිත්තසන්ථවං කරොන්තෙ අද්දස. සො කිර එළකො හත්ථිසාලාය හත්ථිස්ස පුරතො ඛිත්තං අනාමට්ඨතිණං ඛාදි. අථ නං හත්ථිගොපකා පොථෙත්වා නීහරිංසු. විරවිත්වා පලායමානඤ්ච එකො වෙගෙන ගන්ත්වා පිට්ඨියං දණ්ඩෙන පහරි. සො පිට්ඨිං නාමෙත්වා වෙදනාමත්තො ගන්ත්වා රාජගෙහෙ මහාභිත්තිං නිස්සාය පිට්ඨිකාය නිපජ්ජි. තං දිවසමෙව රඤ්ඤො මහානසෙ අට්ඨිචම්මාදීනි ඛාදිත්වා වඩ්ඪිතසුනඛො භත්තකාරකෙ භත්තං සම්පාදෙත්වා බහි ඨිත්වා සරීරෙ සෙදං නිබ්බාපෙන්තෙ මච්ඡමංසගන්ධං අධිවාසෙතුං අසක්කොන්තො මහානසං පවිසිත්වා පිධානං පාතෙත්වා මංසං ඛාදි. භත්තකාරකො භාජනසද්දෙන පවිසිත්වා තං සුනඛං දිස්වා ද්වාරං පිදහිත්වා තං ලෙඩ්ඩුදණ්ඩාදීහි පොථෙසි. සො ඛාදිතමංසං මුඛෙනෙව ඡඩ්ඩෙත්වා විරවිත්වා නික්ඛමි. භත්තකාරකොපිස්ස නික්ඛන්තභාවං ඤත්වා අනුබන්ධිත්වා පිට්ඨියං තිරියං දණ්ඩෙන පහරි. සොපි පිට්ඨිං නාමෙත්වා එකං පාදං උක්ඛිපිත්වා එළකස්ස නිපන්නට්ඨානමෙව පාවිසි. අථ නං එළකො සම්ම කිං ත්වං පිට්ඨිං නාමෙත්වා ආගච්ඡසි කිං තෙ වාතො විජ්ඣතීති පුච්ඡි. සුනඛො ත්වම්පි පිට්ඨිං නාමෙත්වා නිපන්නො කිං තව සරීරෙ වාතො විජ්ඣතීති පුච්ඡි. සො අත්තනො පවත්තිං ආරොචෙසි. අථ නං එළකො පුච්ඡි කිං පුන භත්තගෙහං ගන්තුං සක්ඛිස්සසීති. න සක්ඛිස්සාමි ගතස්ස මෙ ජීවිතං නත්ථි ත්වං පන හත්ථිසාලං ගන්තුං සක්ඛිස්සසීති. මයාපි තත්ථ ගන්තුං න සක්කා ගතස්ස මෙ ජීවිතං නත්ථීති. තෙ කථං නු ඛො මයං ඉදානි ජීවිස්සාමාති උපායං චින්තෙසුං. අථ එළකො ආහ සචෙ මයං සමග්ගවාසං වසිතුං සක්කොම අත්ථෙකො උපායොති. තෙන හි කථෙහීති. සම්ම ත්වං ඉතො පට්ඨාය හත්ථිසාලං යාහි නායං තිණං ඛාදතීති තයි හත්ථිගොපකා ආසඞ්කං න කරිස්සන්ති ත්වං මම තිණං ආහරෙය්‍යාසි අහම්පි භත්තගෙහං පවිසිස්සාමි නායං මංසඛාදකොති භත්තකාරකො මයි ආසඞ්කං න කරිස්සති අහම්පි තෙ මංසං ආහරිස්සාමීති. තෙ අත්ථෙසො උපායොති උභොපි සම්පටිච්ඡිත්වා සුනඛො හත්ථිසාලං ගන්ත්වා තිණකරළං ඩසිත්වා ආනෙත්වා මහාභිත්තිපිට්ඨිකායං ඨපෙසි. ඉතරෙපි භත්තගෙහං ගන්ත්වා මංසඛණ්ඩං මුඛපූරං ඩසිත්වා ආනෙත්වා තත්ථෙව ඨපෙසි. සුනඛො මංසං ඛාදති එළකො තිණං ඛාදති. තෙ ඉමිනා උපායෙන සමග්ගා සම්මොදමානා මහාභිත්තිපිට්ඨිකාය වසන්ති. රාජා තෙසං මිත්තධම්මං දිස්වා චින්තෙසි අදිට්ඨපුබ්බං වත මෙ කාරණං දිට්ඨං ඉමෙ පච්චාමිත්තා හුත්වා සමග්ගවාසං වසන්ති ඉදං

කාරණං ගහෙත්වා පඤ්හං කත්වා පණ්ඩිතෙ පුච්ඡිස්සාමි ඉමඤ්ච පඤ්හං අජානන්තං රට්ඨා පබ්බාජෙස්සාමි තං ජානන්තස්ස එවරූපො පණ්ඩිතො නත්ථීති සක්කාරං කරිස්සාමි අජ්ජ තාව අවෙලා ස්වෙ උපට්ඨානකාලෙ ආගතෙ පුච්ඡිස්සාමීති. සො පුන දිවසෙ පණ්ඩිතෙසු උපට්ඨානං ආගන්ත්වා නිසින්නෙසු පඤ්හං පුච්ඡන්තො ඉමං ගාථමාහ.

යෙසං න කදාචි භූතපුබ්බං
සක්ඛිං සත්තපදම්පි ඉමස්මිං ලොකෙ,
ජාතා අමිත්තා දුවෙ සහායා
පටිසන්ධාය චරන්ති කිස්ස හෙතූති.

තත්ථ පටිසන්ධායාති සඳහිත්වා ඝටිතා හුත්වා.

ඉදඤ්ච පන වත්වා පුන එවමාහ.

යදි මෙ අජ්ජ පාතරාසකාලෙ
පඤ්හං න සක්කුණෙථ වත්තුමෙතං,
පබ්බාජයිස්සාමි වො සබ්බෙ
න හි මත්ථො දුප්පඤ්ඤජාතිකෙහීති.

සෙනකො අග්ගාසනෙ නිසින්නො පණ්ඩිතො ආසනපරියන්තෙ. සො තං පඤ්හං උපධාරෙන්තො අත්ථං අදිස්වා චින්තෙසි අයං රාජා දන්ධධාතුකො ඉමං පඤ්හං චින්තෙත්වා සංකඩ්ඪිතුං අසමත්ථො කිඤ්චි තෙන දිට්ඨං භවිස්සති. එකදිවසං ඔකාසං ලභන්තො ඉමං පඤ්හං නීහරිස්සාමි සෙනකො කෙනචි උපායෙන අජ්ජ එකදිවසමත්තං අධිවාසාපෙතූති. ඉතරෙපි චත්තාරො අන්ධකාරගබ්භං පවිට්ඨා විය න කිඤ්චි පස්සිංසු සෙනකො කින්නු ඛො මහොසධස්ස පටිභාතීති බොධිසත්තං ඔලොකෙසි. සොපි තං ඔලොකෙසි. සෙනකො ඔලොකිතාකාරෙනෙව තස්සාධිප්පායං ඤත්වා පණ්ඩිතස්සාපි න උපට්ඨාති තෙනෙක දිවසං ඔකාසං ඉච්ඡති. පූරෙස්සාමිස්ස මනොරථන්ති රඤ්ඤා සද්ධිං විස්සාසෙන මහාහසිතං හසිත්වා කිං මහාරාජ සබ්බෙව අම්හෙ පඤ්හං කථෙතුං අසක්කොන්තෙ පබ්බාජෙස්සසි. එතම්පි එකො පඤ්හොති සල්ලක්ඛෙසි න මයං එතං පඤ්හං කථෙතුං න සක්කොම. අපිච ථොකං ගණ්ඨිපඤ්හො එස න සක්කා මහාජනමජ්ඣෙ කථෙතුං එකමන්තෙ චින්තෙත්වා පච්ඡා තුම්හාකංයෙව කථෙස්සාම ඔකාසං නො දෙහීති මහාසත්තං තක්කෙත්වා ඉමං ගාථාවයමාහ.

මහාජනසමාගමම්හි ඝොරෙ
ජනකොලාහලසමාගමම්හි ජාතෙ,
වික්ඛිත්තමනා අනෙකචිත්තා
පඤ්හං න සක්කුණොම වත්තුමෙතං.

එකග්ගචිත්තා එකමෙකා
රහසිගතා අත්ථං නිචින්තයිත්වා,
පවිවෙකෙ සම්මසිත්වාන ධීරා
අථ වක්ඛන්ති ජනින්ද අත්ථමෙතන්ති.

තත්ථ **සම්මසිත්වානාති** කායචිත්තවිවෙකෙ සීතා ඉමෙ ධීරා ඉමං පඤ්හං සම්මසිත්වා අථ තෙ එතමත්ථං වක්ඛන්තීති.

රාජා තස්ස කථං සුත්වා අත්තමනො හුත්වාපි සාධු චින්තෙත්වා කථෙථ. අකථෙන්තෙ පබ්බාජෙස්සාමීති තජ්ජෙසියෙව. චත්තාරොපි පණ්ඩිතා පාසාදා ඔතරිංසු. සෙනකො ඉතරෙ ආහ තාතා රාජා සුඛුමපඤ්හං පුච්ඡි. අකථිතෙ මහන්තං භයං භවෙය්‍ය තුම්හෙ සප්පාය භොජනං භුඤ්ජිත්වා සම්මා උපධාරෙථාති. තෙ අත්තනො අත්තනො ගෙහං ගතා. පණ්ඩිතොපි උට්ඨාය උදුම්බරදෙවියා සන්තිකං ගන්ත්වා දෙවි අජ්ජ වා හිය්‍යො වා රාජා කත්ථ චිරං අට්ඨාසීති පුච්ඡි. තාත දීඝන්තරෙ වාතපානෙන ඔලොකෙන්තො චඞ්කමතීති. තතො බොධිසත්තො චින්තෙසි රඤ්ඤො ඉමිනා පස්සෙන කිඤ්චි දිට්ඨං භවිස්සතීති. තත්ථ ගන්ත්වා බහි ඔලොකෙන්තො එළකසුනඛානං කිරියං දිස්වා රඤ්ඤො පඤ්හො අභිසඞ්ඛතොති සන්නිට්ඨානං කත්වා ගෙහං ගතො. ඉතරෙ තයොපි චින්තෙත්වා කිඤ්චි අදිස්වා සෙනකස්ස සන්තිකං අගමිංසු. සො තෙ පුච්ඡි දිට්ඨො වො පඤ්හොති. න දිට්ඨො ආචරියාති. යදි එවං රාජා වො පබ්බාජෙස්සති. කිං කරිස්සථාති. තුම්හෙහි පන දිට්ඨොති. අහම්පි න පස්සාමීති. තුම්හෙසු අපස්සන්තෙසු මයං කිං පස්සිස්සාමාති. රඤ්ඤො පන සන්තිකෙ චින්තෙත්වා කථෙස්සාමාති සීහනාදං නදිත්වා ආගතම්හ. අකථිතෙ රාජා කුජ්ඣිස්සති කිං කරොථාති. අයං පඤ්හො න සක්කා අම්හෙහි දට්ඨුං පණ්ඩිතෙන සතගුණං කත්වා චින්තිතො භවිස්සතීති. එථ තස්ස සන්තිකං ගච්ඡාමාති තෙ චත්තාරොපි බොධිසත්තස්ස ද්වාරං ගන්ත්වා සීතභාවං ආරොචාපෙත්වා ගෙහං පවිසිත්වා පටිසන්ථාරං කත්වා එකමන්තං ඨිතා මහාසත්තං පුච්ඡිංසු කිං පණ්ඩිත චින්තිතො තෙ පඤ්හොති. මයි අචින්තෙන්තෙ අඤ්ඤො කො චින්තෙස්සති. ආම චින්තිතොති. තෙනහි අම්හාකම්පි කථෙථාති. පණ්ඩිතො සචාහං එතෙසං න කථෙස්සාමි රාජා නෙ රට්ඨා පබ්බාජෙස්සති. මං සත්තහි රතනෙහි පූජෙස්සති. ඉමෙ බාලා මා නස්සන්තු කථෙස්සාමි නෙසන්ති චින්තෙත්වා තෙ චත්තාරොපි නීචාසනෙ නිසීදාපෙත්වා අඤ්ජලිං පග්ගණ්හාපෙත්වා රඤ්ඤා දිට්ඨකං අජානාපෙත්වා රඤ්ඤා පුච්ඡිතකාලෙ එවං කථෙය්‍යාථාති චතුන්නම්පි චතස්සො ගාථා බන්ධිත්වා පාළිමෙව උග්ගණ්හාපෙත්වා උය්‍යොජෙසි. තෙ දුතිය දිවසෙ රාජුපට්ඨානං ගන්ත්වා පඤ්ඤත්තාසනෙ නිසීදිංසු. රාජා සෙනකං පුච්ඡි ඤාතො තෙ සෙනක පඤ්හොති. මහාරාජ මයි අජානන්තෙ අඤ්ඤො කො ජානිස්සතීති. තෙනහි කථෙහීති. සුණාථ දෙවාති උග්ගහිතනියාමෙනෙව ගාථමාහ.

උග්ගපුත්තරාජපුත්තියානං
උරබ්භමංසං පියං මනාපං,
න තෙ සුනඛස්ස අදෙන්ති මංසං
අථ මෙණ්ඩස්ස සුණෙන සඛ්‍යමස්සාති.

තත්‍ථ උග්ගපුත්තරාජපුත්තියානන්ති උග්ගතානං අමච්චපුත්තානං චෙව රාජපුත්තානඤ්ච.

ගාථං වත්‍වාපි සෙනකො අත්‍ථං න ජානාති. රාජා පන අත්තනො පාකටත්‍ථාය ජානාති. තස්මා සෙනකෙන තාව ඤාතො පුක්කුසං පුච්ඡිස්සාමීති පුක්කුසං පුච්ඡි. සොපිස්ස කිං අහමෙව අපණ්ඩිතොති වත්‍වා උග්ගහිතනියාමෙනෙව ගාථමාහ.

චම්මං විහනන්ති එළකස්ස
අස්සපිට්ඨත්‍ථරණස්සුඛස්සහෙතු,
න තෙ සුනඛස්ස අත්‍ථරන්ති
අථ මෙණ්ඩස්ස සුණෙන සබ්‍යමස්සාති.

තස්සාපි අත්‍ථො අපාකටොයෙව. රාජා පන අත්තනො පාකටත්තා ඉමිනාපි ඤාතොති කාවින්දං පුච්ඡි. සොපි ගාථමාහ.

ආවෙල්ලිතසිඞ්ගිකො හි මෙණ්ඩො
න සුනඛස්ස විසාණාති අත්‍ථි,
තිණභක්ඛො මංසභොජනො ච
අථ මෙණ්ඩස්ස සුණෙන සබ්‍යමස්සාති.

රාජා ඉමිනාපි ඤාතොති දෙවින්දං පුච්ඡි සොපි උග්ගහිතනියා මෙනෙව ගාථමාහ.

තිණමාසි පලාසමාසි මෙණ්ඩො
න සුනඛො තිණමාසි නො පලාසං,
ගණ්හෙය්‍ය සුණො සසං බිළාරං
අථ මෙණ්ඩස්ස සුණෙන සබ්‍යමස්සාති.

තත්‍ථ තිණමාසි පලාසමාසීති තිණඛාදකොවෙව පණ්ණඛාදකොව. නො පලාසන්ති තිණම්පි පණ්ණම්පි න ඛාදති.

අථ රාජා පණ්ඩිතං පුච්ඡි තාත ත්‍වං ඉමං පඤ්හං ජානාසීති. මහාරාජ අවීචිතො යාව භවග්ගා මං ඨපෙත්‍වා කො අඤ්ඤො එතං ජානිස්සතීති. තෙනහි කථෙහීති. සුණ මහාරාජාති තස්ස කිච්චස්ස අත්තනො පාකටභාවං පකාසෙන්තො ඉමං ගාථාවයමාහ.

අඩ්ඪට්ඨපාදො චතුප්පදස්ස
මෙණ්ඩො අට්ඨනඛො අදිස්සමානො,
ඡාදියං ආහරතී අයං ඉමස්ස
මංසං ආහරති අයං අමුස්ස.

පාසාදගතො විදෙහසෙට්ඨො
වීතිහාරං අඤ්ඤමඤ්ඤභොජනානං,
අද්දක්ඛි කිර සක්ඛි තං ජනින්දො
භොභුක්කස්ස ච පුණ්ණමුඛස්ස චෙතනන්ති.

තත්ථ **අඩ්ඪට්ඨපාදෙති** ව්‍යඤ්ජනකුසලතාය එළකස්ස චතුප්පාදං සන්ධායාහ. **මෙණ්ඩොති** එළකො. **අට්ඨනඛොති** එළකස්ස එකෙකස්මිං පාදෙ ද්වින්නං ද්වින්නං ඛුරානං වසෙනෙතං වුත්තං. **අදිස්සමානොති** මංසං හරණකාලෙ අප්පඤ්ඤායමානො. **ඡාදියන්ති** ගෙහච්ඡාදනං තිණන්ති අත්ථො. **අයං ඉමස්සාති** සුනඛො එළකස්ස. **වීතිහාරන්ති** වීතිහරණං. **අඤ්ඤමඤ්ඤභොජනානන්ති** අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස භොජනානං මෙණ්ඩො හි සුනඛස්ස භොජනං හරති. සො තස්ස වීතිහරති. සුනඛොපි තස්ස හරති. ඉතරො වීතිහරති. **අද්දක්ඛීති** තං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤං භොජනානං වීතිහරණං සක්ඛි අත්තපච්චක්ඛං කත්වා අද්දස. **මහාභුක්කස්සාති** භුඞ්කරණසුනඛස්ස. **පුණ්ණමුඛස්සාති** මෙණ්ඩස්ස. එතං ඉමෙසං මිත්තධම්මං රාජා සයං පස්සීති.

රාජා ඉතරෙහිපි බොධිසත්තං නිස්සාය ඤාතභාවං අජානන්තො පඤ්චපෙතෙ අත්තනො පඤ්ඤාබලෙනෙව ජානිංසූති මඤ්ඤමානො සොමනස්සප්පත්තො හුත්වා ඉමං ගාථමාහ.

ලාභා වත මෙ අනප්පරූපා
යස්ස මෙ එදිසා පණ්ඩිතා කුලම්හි,
ගම්භීරගතං නිපුණමත්ථං
පටිවිජ්ඣන්ති සුභාසිතෙන ධීරාති.

තත්ථ **පටිවිජ්ඣන්තීති** සුභාසිතෙන විදිත්වා කථෙන්ති.

අථ තෙසං සන්තුට්ඨෙන නාම තුට්ඨාකාරො කත්තබ්බොති තං කරොන්තො ගාථමාහ.

අස්සතරීරථඤ්ච එකමෙකං
ඵීතං ගාමවරඤ්ච එකමෙකං,
සබ්බං වො දම්මි පණ්ඩිතානං
පරමප්පතීතමනො සුභාසිතෙනාති.

වත්වා සබ්බං දාපෙසි.

ද්වාදසනිපාතෙ මෙණ්ඩකපඤ්හො නිට්ඨිතො.

උදුම්බරදෙවී පන ඉතරෙහි පණ්ඩිතං නිස්සාය පඤ්හස්ස ඤාතභාවං ඤත්වා රඤ්ඤො මුග්ගමාසෙ නිබ්බිසෙසෙ කරොන්තෙන විය පඤ්චන්නං සමකොව සක්කාරො කතො නනු මය්හං කණිට්ඨස්ස විසෙසං සක්කාරං කාතුං වට්ටතීති රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා පුච්ඡි දෙව කෙන තෙ පඤ්හො කථිතොති. පඤ්චහිපි පණ්ඩිතෙහි භද්දෙති. දෙව චත්තාරො ජනා තං පඤ්හං කං නිස්සාය ජානිංසූති. න ජානාමි භද්දෙති. මහාරාජ තෙ කිං ජානන්ති පණ්ඩිතො පන මා නස්සන්තු ඉමෙ බාලාති පඤ්හං උග්ගණ්හාපෙසි. තුම්හෙ සබ්බෙසං සමං සක්කාරං කරොථ. අයුත්තමෙතං පණ්ඩිතස්ස විසෙසං කාතුං වට්ටතීති. රාජා අත්තානං නිස්සාය ඤාතභාවං න කථෙසීති පණ්ඩිතස්ස තුස්සිත්වා අතිරෙකං

සක්කාරං කාතුකාමො විනෙතසි හොතු මම පුත්තං එකං පඤ්හං පුච්ඡිත්වා කථිතකාලෙ මහාසක්කාරං කරිස්සාමීති. සො පඤ්හං විනෙන්තෙනා සිරිමන්‍දපඤ්හං විනෙතසි. විනෙතත්වා එකදිවසං පඤ්චන්නං පණ්ඩිතානං උපට්ඨානං ආගතාත්වා සුඛනිසින්නකාලෙ සෙනක පඤ්හං පුච්ඡිස්සාමීති. පුච්ඡ දෙවාති. රාජා සිරිමන්‍දපඤ්හ පඨමං ගාථමාහ.

> පඤ්ඤායුපෙතං සිරියා විහීනං
> යසස්සිනඤ්චාපි අපෙතපඤ්ඤං,
> පුච්ඡාමි තං සෙනක එතමත්ථං
> කමෙත්ථ සෙය්‍යො කුසලා වදන්තීති.

තත්ථ කමෙත්ථ සෙය්‍යොති ඉමෙසු ද්වීසු කතරං පණ්ඩිතා සෙය්‍යොති වදන්ති. අයඤ්ච කිර පඤ්හො සෙනකස්ස වංසාගතො තෙන තං ඛිප්පමෙව කථෙසි.

> ධීරාච බාලාච හවෙ ජනින්‍ද
> සිප්පූපපන්නාච අසිප්පිනො ච,
> සුජාතිමන්තොපි අජාතිමස්ස
> යසස්සිනො පෙස්සකරා භවන්ති;
> එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
> පඤ්ඤො නිහීනො සිරිමාව සෙය්‍යොති.

තත්ථ පඤ්ඤො නිහීනොති පඤ්ඤවා නිහීනො ඉස්සරෙ උත්තමොති අත්ථො.

රාජා තස්ස වචනං සුත්වා ඉතරෙ තයො අපුච්ඡිත්වාව සබ්බනවකං හුත්වා නිසින්නං මහොසධපණ්ඩිතං ආහ.

> තුවම්පි පුච්ඡාමි අනොමපඤ්ඤ
> මහොසධ කෙවලධම්මදස්සි,
> බාලං යසස්සිං පණ්ඩිතං අප්පභොගං
> කමෙත්ථ සෙය්‍යො කුසලා වදන්තීති.

තත්ථ කෙවලධම්මදස්සීති සබ්බධම්මදස්සි.

අථස්ස මහාසත්තො සුණ මහාරාජාති කථෙසි.

> පාපානි කම්මානි කරොති බාලො
> ඉධමෙව සෙය්‍යො ඉතිමඤ්ඤමානො,
> ඉධලොකදස්සී පරලොකං අදස්සී
> උභයත්ථ බාලො කලිමග්ගහෙසි;
> එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
> පඤ්ඤොව සෙය්‍යො න යසස්සි බාලොති.

තත්ථ ඉධමෙවාති ඉධලොකෙ ඉදං ඉස්සරියමෙව මය්හං සෙට්ඨන්ති මඤ්ඤමානො. කලිමග්ගහෙසීති බාලො ඉස්සරියමදෙන පාපකම්මං කත්වා නිරයාදීසු උප්පජ්ජන්තො පරලොකෙ, පුන තතො ආගන්ත්වා

නීචකුලෙ දුක්ඛභාජනො හුත්වා නිබ්බත්තමානො ඉධලොකෙචාති උභයත්‍ථ පරාජයමෙව ගණ්හාති. එතම්පි අහං කාරණං දිස්වා පඤ්ඤසම්පන්නොව උත්තමො, ඉස්සරොපි පන බාලො න උත්තමොති වදාමි.

එවං වුත්තෙ රාජා සෙනකං ඔලොකෙත්වා නනු මහොසධො පඤ්ඤවන්තමෙව උත්තමොති වදතීති ආහ. සෙනකො මහාරාජ මහොසධො දහරො අජ්ජාපිස්ස මුඛං ඛීරගන්ධං වායති. කිමෙස ජානාතීති වත්වා ඉමං ගාථමාහ.

න සිප්පමෙතං විදධාති භොගං
න බන්ධවා න සරීරවණ්ණො,
පස්සෙළමූගං සුඛමෙධමානං
සිරී හි තං භජතෙ ගොරිමන්දං;
එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
පඤ්ඤො නිහීනො සිරිමාව සෙය්‍යොති.

තත්‍ථ එළමූගන්ති පග්ඝරිතලාලමුඛං. ගොරිමන්දන්ති සො කිර තස්මිංයෙව නගරෙ අසීතිකොටිවිභවො සෙට්ඨි විරූපො නාස්ස පුත්තො න ධීතා න කිඤ්චි සිප්පං ජානාති. කථෙන්තස්සාපිස්ස හනුකස්ස උභොහි පස්සෙහි ලාලාධාරා පග්ඝරන්ති දෙවච්ඡරා විය ද්වෙ ඉත්ථියො සබ්බාලඞ්කාරෙහි විභූසිතා සුපුප්ඵිතනීලුප්පලානි ගහෙත්වා උභොසු පස්සෙසු ඨිතා තං ලාලං නීලුප්පලෙහි පටිච්ඡිත්වා උප්පලානි ඡඩ්ඩෙන්ති. සුරාසොණ්ඩා පානාගාරං පවිසිත්වා නීලුප්පලෙහි අත්‍ථෙ සති තස්ස ගෙහද්වාරං ගන්ත්වා සාමි ගොරිමන්දසෙට්ඨීති වදන්ති සො තෙසං සද්දං සුත්වා වාතපානෙ ඨත්වා කිං තාතාති වදති. අථස්ස ලාලා පග්ඝරති තා ඉත්ථියො තං නීලුප්පලෙහි පටිච්ඡිත්වා නීලුප්පලානි අන්තරවීථියං ඛිපන්ති. සුරාධුත්තා තං ගහෙත්වා උදකෙ වික්ඛාලෙත්වා පිළන්ධිත්වා පානාගාරං පවිසන්ති. එවං සිරිසම්පන්නො අහොසි. සෙනකො තං උදාහරණං ආහරිත්වා දස්සෙන්තො එවමාහ.

තං සුත්වා රාජා කිදිසං තාත මහොසධපණ්ඩිතාති ආහ. පණ්ඩිතො දෙව කිං සෙනකො ජානාති ඔදනසිත්‍ථට්ඨානෙ කාකො විය දධිං පාතුං ආරද්ධසුනඛො විය ච යසමෙව පස්සති සීසෙ පතන්තං මහාමුග්ගරං න පස්සති. සුණොහි දෙවාති ඉමං ගාථමාහ.

ලද්ධා සුඛං මජ්ජති අප්පපඤ්ඤො
දුක්ඛෙන ඵුට්ඨොපි පමොහමෙති,
ආගන්තුනා සුඛදුක්ඛෙන ඵුට්ඨො
පවෙධති වාරිචරොව ඝම්මෙ;
එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
පඤ්ඤොව සෙය්‍යො න යසස්සී බාලොති.

තත්‍ථ **සුඛන්‍තී** ඉස්සරියසුඛං ලභිත්‍වා බාලො **මජ්ජති** **පමජ්ජති** පමත්‍තො පාපං කරොති. **දුක්ඛන්‍තී** කායිකචෙතසිකදුක්ඛෙන. **ආගන්‍තුනා**ති න අජ්ඣත්‍තිකෙන සත්‍තානං හි සුඛම්පි දුක්ඛම්පි ආගන්‍තුකමෙව න නිච්චප්පවත්‍තං. **ඝම්මෙ**ති උදකා උද්ධරිත්‍වා ආතපෙ ඛිත්‍තමච්ඡො විය විහඤ්ඤතීති අත්‍ථො.

තං සුත්‍වා රාජා කිදිසං ආචරියාති ආහ. සෙනකො දෙව කිමෙස ජානාති තිට්ඨන්‍තු තාව මනුස්සා අරඤ්ඤෙ සඤ්ජාතරුක්ඛම්පි ඵල සම්පන්‍නමෙව පක්ඛී භජන්‍තීති ඉමං ගාථමාහ.

> දුමං යථා සාදුඵලං අරඤ්ඤෙ
> සමන්‍තතො සමභිචරන්‍ති පක්ඛී,
> එවම්පි අඩ්ඪං සධනං සභොගං
> බහුජ්ජනො භජති අත්‍ථහෙතු;
> එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
> පඤ්ඤො නිහීනො සිරිමාව සෙය්‍යොති.

තත්‍ථ **බහුජ්ජනො**ති බහු ජනො.

තං සුත්‍වා රාජා කිදිසං තාතාති ආහ. පණ්ඩිතො කිමෙස මහොදරො ජානාති සුණ දෙවාති ඉමං ගාථමාහ.

> න සාධු බලවා බාලො සාහසං වින්‍දතෙ ධනං,
> කන්‍දන්‍තමෙව දුම්මෙධං කඩ්ඪන්‍ති නිරයෙ භුසං.
>
> එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
> පඤ්ඤොව සෙය්‍යො න යසස්සි බාලොති.

තත්‍ථ **සාහස**න්‍ති සාහසෙන සාහසිකං කම්මං කත්‍වා ජනං පීළෙත්‍වා ධනං වින්‍දති. අථ නං නිරයපාලා කන්‍දන්‍තමෙව දුම්මෙධං බලවවෙදනං නිරයං කඩ්ඪන්‍ති.

පුන සෙනකො රඤ්ඤා කිං සෙනකාති වුත්‍තෙන ඉමං ගාථමාහ.

> යා කාචි නජ්ජො ගඞ්ගමභිස්සවන්‍ති
> සබ්බාව තා නාමගොත්‍තං ජහන්‍ති,
> ගඞ්ගා සමුද්දං පටිපජ්ජමානා
> න ඛායතෙ ඉද්ධිපරෙ හි ලොකො;
> එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
> පඤ්ඤො නිහීනො සිරිමාව සෙය්‍යොති.

තත්‍ථ **නජ්ජො**ති නින්‍නා හුත්‍වා සන්‍දමානා අනතමසො කන්‍දරියොපි උපාදාය. **ජහන්‍තී**ති ගඞ්ගාතෙව සඞ්ඛං ගච්ඡන්‍ති. අත්‍තනො නාම ගොත්‍තං ජහන්‍ති න **ඛායතෙ**ති සාපි පුන ගඞ්ගා සමුද්දං පටිපජ්ජමානා න පඤ්ඤායති සමුද්දොත්‍වෙව නාමං ලභති. එවමෙවං මහාපඤ්ඤොපි ඉස්සරං පත්‍වා න ඛායති න පඤ්ඤායති. සමුද්දං පවිට්ඨගඞ්ගා විය හොතීති අත්‍ථො.

පුන රාජා කිං පණ්ඩිතාති ආහ. සො සුණ මහාරාජාති වත්වා ඉමං ගාථාද්වයමාහ.

යමෙතමක්ඛා උදධිං මහන්තං
සවන්ති නජ්ජො සබ්බකාලං අසඞ්ඛං,
සො සාගරෙ නිච්චමුළාරවෙගො
වෙලං න අච්චෙති මහාසමුද්දො.

එවම්පි බාලස්ස පජප්පිතානි
පඤ්ඤං න අච්චෙති සිරී කදාචි,
එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
පඤ්ඤොව සෙය්‍යො න යසස්සි බාලොති.

තත්ථ **යමෙතමක්ඛාති** යමෙතං ත්වං අක්ඛාසි වදෙසි. **අසඞ්ඛන්ති** **අගණිතං කාලං. වෙලං න අච්චෙතීති** උළාරවෙගොපි හුත්වා ඌමිසහස්සං **උක්ඛිපිත්වාපි** වෙලං අතික්කමිතුං න සක්කොති වෙලං පත්වාවස්ස සබ්බ **ඌමියො භිජ්ජන්ති. එවම්පීති** බාලස්ස පජප්පිතානිපි එවමෙවං පඤ්ඤවන්තං අතික්කමිතුං න සක්කොන්ති තං පත්වාව භිජ්ජන්ති. **පඤ්ඤං න අච්චෙතීති** පඤ්ඤවන්තං සිරි නාම නාතික්කමති නහි කොචි අත්ථෙ උප්පන්නකඞ්ඛො පඤ්ඤවන්තං අතික්කමිත්වා බාලස්ස ඉස්සරස්ස පාදමූලං ගච්ඡති පඤ්ඤවතොයෙව පාදමූලෙ විනිච්ඡයො නාම **ලබ්භතීති අත්ථො.**

තං සුත්වා රාජා කිං සෙනකාති ආහ. සො සුණ දෙවාති ඉමං ගාථමාහ.

අසඤ්ඤතොචෙපි පරෙසමත්ථං
භණාති සන්ථානගතො යසස්සී,
තස්සෙව තං රූහති ඤාතිමජ්ඣෙ
සිරිහීනං කාරයතෙ න පඤ්ඤා;
එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
පඤ්ඤො නිහීනො සිරිමාව සෙය්‍යොති.

තත්ථ **අසඤ්ඤතොචෙපීති** ඉස්සරෙහි සචෙපි කායාදීහි අසඤ්ඤතො දුස්සීලො. **සන්ථානගතො** විනිච්ඡයෙ ඨිතො හුත්වා පරෙසං අත්ථං භණති තස්මිං විනිච්ඡයමණ්ඩලෙ මහාපරිවාරපරිවුතස්ස මුසා වත්වා සාමිකම්පි අසාමිකං කරෙන්තස්ස තස්සෙව තං වචනං රූහති සිරිහීනං තථා කාරයතෙ න පඤ්ඤා තස්මා පඤ්ඤො නිහීනො ඉස්සරෙව සෙය්‍යොති වදති.

පුන රඤ්ඤා කිං තාතාති වුත්තෙ පණ්ඩිතො සුණ දෙව කිං ජානාති බාලසෙනකොති වත්වා ඉමං ගාථමාහ.

පරස්සවා අත්තනොවාපි හෙතු
බාලො මුසා භාසති අප්පපඤ්ඤො,
සො නින්දිතො හොති සභාය මජ්ඣෙ
පෙච්චම්පි සො දුග්ගතිගාමී හොති;
එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
පඤ්ඤොව සෙය්‍යො න යසස්සි බාලොති.

තතො සෙනකො ගාථමාහ.

අත්ථම්පි චෙ භාසති භූරිපඤ්ඤ
අනාළ්හියො අප්පධනො දළිද්දො,
න තස්ස තං රූහති ඤාතිමජ්ඣෙ
සිරී ච පඤ්ඤාණවතො න හොති;
එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
පඤ්ඤා නිහීනො සිරිමාව සෙය්‍යොති.

තත්ථ **අත්ථම්පීති** කාරණම්පි චෙ භාසති. **ඤාතිමජ්ඣෙති** පරිස මජ්ඣෙ. **පඤ්ඤාණවතොති** මහාරාජ ඤාණවන්තස්සච සිරිසොභග්ගප්පත්තිං පත්වා පකතියා විජ්ජමානා සිරීනාම න හොති. සොපි හි තස්ස සන්තිකෙ සුරියුග්ගමනෙ ඛජ්ජොපනකො වියඛායතීති දස්සෙති.

පුන රඤ්ඤා කීදිසං තාතාති වුත්තෙ පණ්ඩිතො කිං ජානාති සෙනකො ඉධලොකමත්තමෙව ඔලොකෙති න පරලොකන්ති වත්වා ඉමං ගාථමාහ.

පරස්සවා අත්තනොවාපි හෙතු
න භාසති අලිකං භූරිපඤ්ඤ,
සො පූජිතො හොති සභාය මජ්ඣෙ
පෙච්චඤ්ච සො සුග්ගතිගාමි හොති;
එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
පඤ්ඤාව සෙය්‍යො න යසස්සි බාලොති.

තත්ථ **පෙච්ච**න්ති පරලොකං ගච්ඡන්තස්ස කලි න හොතීති අත්ථො.

තතො සෙනකො ගාථමාහ.

හත්ථී ගවස්සා මණිකුණ්ඩලා ච
නාරියො ච ඉද්ධෙසු කුලෙසු ජාතා,
සබ්බා ච තා උපභොගා භවන්ති
ඉද්ධස්ස පොසස්ස අනිද්ධිමන්තො;
එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
පඤ්ඤා නිහීනො සිරිමාව සෙය්‍යොති.

තත්ථ **ඉද්ධස්සාති** ඉස්සරස්ස. **අනිද්ධිමන්තොති** න කෙවලං තා නාරියො ච අථ ඛො සබ්බෙ අනිද්ධිමන්තො සත්තා තස්ස උපභොගා භවන්ති.

තතො පණ්ඩිතො කිං එස ජානාතීති එකං කාරණං ආහරිත්වා දස්සෙන්තො ඉමං ගාථමාහ.

අසංවිහිතකම්මන්තං බාලං දුම්මන්තමන්තිනං,
සිරී ජහති දුම්මෙධං ජිණ්ණංව උරගො තචං.
එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
පඤ්ඤාව සෙය්‍යො න යසස්සි බාලොති.

තත්ථ සිරී ජහතීති පදස්ස වෙතියජාතකෙන අත්ථො වණ්ණෙතබ්බො.

අථ සෙනකො රඤ්ඤො කිඤ්චිසතති චුතෙන දෙව කිං එස තරුණො දාරකො ජානාති සුණොථාති පණ්ඩිතං අප්පටිභාණං කරිස්සාමීති චින්තෙත්වා ඉමං ගාථමාහ.

> පඤ්ඤාව පණ්ඩිතා මයං භදන්ත
> සබ්බෙ පඤ්ජලිකා උපට්ඨිතා,
> ත්වං නො අභිභුය්‍ය ඉස්සරොසි
> සක්කො භූතපතීව දෙවරාජා;
> එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
> පඤ්ඤා නිහීනො සිරිමාව සෙය්‍යොති.

ඉදං සුත්වා රාජා සාධුරූපං සෙනකෙන කාරණං ආහරිතං සක්ඛිස්සති නුඛො මෙ පුත්තො ඉමස්ස වාදං භින්දිත්වා අඤ්ඤං කාරණං ආහරිතුන්ති චින්තෙත්වා කිඤ්චිසං පණ්ඩිතාති ආහ. සෙනකෙන කිර ඉමස්මිං කාරණෙ ආගතෙ ඨපෙත්වා බොධිසත්තං අඤ්ඤො තං වාදං භින්දිතුං සමත්ථො නත්ථි. තස්මා මහාසත්තො අත්තනො ඤාණබලෙන තස්ස වාදං භින්දන්තො මහාරාජ කිමෙස බාලො ජානාති යසමෙව ඔලොකෙති පඤ්ඤාය විසෙසං න ජානාති සුණ මහාරාජාති වත්වා ඉමං ගාථමාහ.

> දාසොව පඤ්ඤස්ස යසස්සි බාලො
> අත්ථෙසු ජාතෙසු තථාවිධෙසු,
> යං පණ්ඩිතො නිපුණං සංවිධෙති
> සම්මොහමාපජ්ජති තත්ථ බාලො;
> එතම්පි දිස්වාන අහං වදාමි
> පඤ්ඤාව සෙය්‍යො න යසස්සි බාලොති.

තත්ථ අත්ථෙසූති කිච්චෙසු. **සංවිධෙතීති** සංවිදහති. ඉති සිනෙරුපාදතො සුවණ්ණවාලුකං උද්ධරන්තො විය ගගනතලෙ පුණ්ණචන්දං උට්ඨාපෙන්තො විය නයං කාරණං දස්සෙසි.

එවං මහාසත්තෙන පඤ්ඤානුභාවං දස්සෙත්වා කථිතකාලෙ රාජා **සෙනකං** ආහ කිඤ්චිසං සෙනක සක්කොන්තො උත්තරං කථෙහීති. **සො** කොට්ඨෙ ඨපිතධඤ්ඤං විය උග්ගහිතං ඛෙපෙත්වා අප්පටිභාණො මඞ්කුභූතො පජ්ඣායන්තො නිසීදි. සචෙපි සො අඤ්ඤං කාරණං ආහරෙය්‍ය ගාථාසහස්සෙනාපි ඉමං ජාතකං න නිට්ඨායෙථ. තස්ස පන අප්පටිභාණස්ස ඨිතකාලෙ ගම්භීර ඔඝං ආනෙන්තො විය මහාසත්තො උත්තරිම්පි පඤ්ඤමෙව වණ්ණෙන්තො ඉමං ගාථමාහ:

> අද්ධා හි පඤ්ඤාව සතං පසත්ථා
> කන්තා සිරී භොගරතා මනුස්සා,
> ඤාණඤ්ච බුද්ධානමතුල්‍යරූපං
> පඤ්ඤං න අච්චෙති සිරී කදාචීති.

තත්ථ **සතන්ති** බුද්ධාදීනං සප්පුරිසානං. **භොගරතාති** මහාරාජ යස්මා අඤ්ඤබාලා මනුස්සා භොගරතාව තස්මා තෙසං සිරී කන්තා. යසො නාමෙස පණ්ඩිතෙහි ගරහිතො බාලකන්තොති වායං අත්ථො භිසජාතකෙන වණ්ණෙතබ්බො. **බුද්ධානන්ති** සඤ්ඤූණබුද්ධානං. **කදාචීති** කිස්මිඤ්චි කාලෙ සඤ්ඤූණවන්තං සිරී නාම නාතික්කමති දෙවාති.

තං සුත්වා රාජා මහාසත්තස්ස පඤ්හව්‍යාකරණෙන තුට්ඨො සත්ත වස්සං වස්සෙන්තො විය මහාසත්තං ධනෙන පූජෙන්තො ගාථමාහ.

යං තං අපුච්ඡිම්හ අකිත්තයී නො
මහොසධ කෙවලධම්මදස්සි,
ගවං සහස්සං උසභඤ්ච නාගං
ආජඤ්ඤයුත්තෙ ච රථෙ දස ඉමෙ;
පඤ්හස්ස වෙය්‍යාකරණෙන තුට්ඨො,
දදාමි තෙ ගාමවරානි සොළසාති.

තත්ථ **උසභඤ්ච නාගන්ති** තස්ස ගවසහස්සස්ස උසභං කත්වා අලඞ්කතපටියත්තං ආරොහණීයං නාගං දම්මීති සබ්බං දාපෙසි.

වීසතිනිපාතෙ සිරිමන්දපඤ්හා නිට්ඨිතො.

තතො පට්ඨාය බොධිසත්තස්ස යසො මහා අහොසි. තං සබ්බං උදුම්බරාදෙවීයෙව විචාරෙති. සා තස්ස සොළසවස්සකාලෙ චින්තෙසි මම කණිට්ඨො මහල්ලකො ජාතො. යසොපිස්ස මහා ආවාහමස්ස කාතුං වට්ටතීති. සා රඤ්ඤො තමත්ථං ආරොචෙසි. රාජා තං සුත්වා සොමනස්සප්පත්තො හුත්වා සාධු ජානාපෙහි තන්ති ආහ. සා තං ජානාපෙත්වා තෙන සම්පටිච්ඡිතෙ තෙනහි තාත කුමාරිකං ආනෙමාති ආහ. මහාසත්තො කදාචි ඉමෙහි ආනීතා මම න රුච්චෙය්‍ය සයමෙව තාව උපධාරෙමීති චින්තෙත්වා එවමාහ දෙවි කතිපාහං මා කිඤ්චි රඤ්ඤො වදෙථ. අහං එකං දාරිකං සයං පරියෙසිත්වා මම චිත්තරුචිතං තුම්හාකං ආචික්ඛිස්සාමීති. එවං කරොහි තාතාති. සො දෙවිං වන්දිත්වා අත්තනො ඝරං ගන්ත්වා සහායකානං සඤ්ඤං දත්වා අඤ්ඤතරවෙසෙන තුන්නවායඋපකරණානි ගහෙත්වා එකතොව උත්තරද්වාරෙන නික්ඛමිත්වා උත්තරයවමජ්ඣගාමකං පායාසි.

තදා පන තත්ථ පුරාණසෙට්ඨිකුලං පරිජිණ්ණං අහොසි. තස්ස කුලස්ස ධීතා අමරාදෙවීනාම අභිරූපා සබ්බලක්ඛණසම්පන්නා පුඤ්ඤවතී. සා තං දිවසං පාතොව යාගුං පචිත්වා ආදාය පිතු කසිතට්ඨානං ගමිස්සාමීති නික්ඛමිත්වා තමෙව මග්ගං පටිපජ්ජි. මහාසත්තො තං ආගච්ඡන්තිං දිස්වා ලක්ඛණසම්පන්නා ඉත්ථී සචෙ අපරිග්ගහා ඉමාය මෙ පාදපරිචාරිකාය භවිතුං වට්ටතීති චින්තෙසි. සාපි තං දිස්වාව සචෙ එවරූපස්ස පුරිසස්ස ගෙහෙ භවෙය්‍යං සක්කා මයා කුටුම්බං සණ්ඨාපෙ

තුනත් චින්තෙසි. අථ මහාසත්තො ඉමිස්සා සපරිග්ගහඅපරිග්ගහභාවං න ජානාමි හත්ථමුද්දාය නං පුච්ඡිස්සාමි සචෙ පණ්ඩිතා භවිස්සති ජානිස්සතීති චින්තෙත්වා දූරෙ ඨිතොව මුට්ඨිමකාසි. සා අයං මෙ සසාමිකාසාමිකභාවං පුච්ඡතීති ඤත්වා හත්ථං විකාසෙසි. සො ඤත්වා සමීපං ගන්ත්වා භද්දෙ කානාමා ත්වන්ති පුච්ඡි. සාමි අහං අතීතඅනාගතෙසු එතරහි ච යං නත්ථි තංනාමිකාති. භද්දෙ ලොකෙ අමරන්තා නාම නත්ථි. ත්වං අමරානාම භවිස්සසීති. එවං සාමීති. භද්දෙ කස්ස යාගුං හරසීති. සාමි පුබ්බදෙවතායාති. පුබ්බදෙවතා නාම මාතාපිතරො තව පිතු හරිස්සසි මඤ්ඤෙති. එවං භවිස්සති සාමීති. තව පිතා කිං කරොතීති. එකං ද්වෙධා කරොතීති. එකස්ස ද්විධාකරණං නාම කසනං කසති භද්දෙති. එවං සාමීති. කස්මිං පන ඨානෙ තෙ පිතා කසතීති. යත්ථ සකිං ගතා න එන්තීති. සකිං ගතානං න පච්චාගමනට්ඨානං නාම සුසානං සුසානසන්තිකෙ කසති භද්දෙති. එවං සාමීති. භද්දෙ අජ්ජෙව එස්සසීති. සචෙ එස්සති න එස්සාමි නො චෙ එස්සති එස්සාමීති. භද්දෙ පිතා තෙ මඤ්ඤෙ නදීතීරෙ කසති උදකෙ එන්තෙ න එස්සසි අනෙන්තෙ එස්සසීති. එවං සාමීති. එත්තකං අල්ලාපසල්ලාපං කත්වා අමරාදෙවී යාගුං පිවිස්සසි සාමීති නිමන්තෙසි. මහාසත්තො පටික්ඛිපනං නාම අමඞ්ගලන්ති චින්තෙත්වා ආම පිවිස්සාමීති ආහ. සා යාගුඝටං ඔතාරෙසි. මහාසත්තො සචෙ පාණිං අධොවිත්වා හත්ථධොවනං අදත්වාව දස්සති එත්ථෙව නං පහාය ගමිස්සාමීති චින්තෙසි. සා පන පාතියා උදකං ආහරිත්වා හත්ථධොවනං දත්වා තුච්ඡපාතිං හත්ථෙ අට්ඨපෙත්වා භූමියං ඨපෙත්වා ඝටං ආලොළෙත්වා යාගුයා පූරෙසි.

තත්ථ පන සිත්ථානි මනූති අථ නං මහාසත්තො ආහ කිං භද්දෙ අතිබහලා යාගූති. උදකං නො ලද්ධං සාමීති. කෙදාරෙහි උදකං න ලද්ධං භවිස්සති මඤ්ඤෙති. එවං සාමීති. සා පිතු යාගුං ඨපෙත්වා බොධිසත්තස්ස අදාසි. සො පිවිත්වා මුඛං වික්ඛාලෙත්වා භද්දෙ මයං තුම්හාකං ගෙහං ගමිස්සාම. මග්ගං නො ආචික්ඛාති ආහ. සා සාධූති වත්වා ආචික්ඛන්තී ඉමං එකකනිපාතෙ ගාථමාහ.

යෙන සත්තුබිලඞ්ගාච
විගුණපලාසොච පුප්ඵිතො,
යෙනාදාමි තෙන වදාමි
යෙන නාදාමි න තෙන වදාමි;
එස මග්ගො යවමජ්ඣකස්ස
එතං ඡන්නපථං විජානාහීති.

තස්සත්ථො: සාමි අන්තොගාමං පවිසිත්වා එකං සත්තුආපණං පස්සිස්සසි. තතො කඤ්ජියආපණං තෙසං පරතො විගුණපත්තො කොවිළාරො පුප්ඵිතො තස්මා ත්වං **යෙන සත්තුබිලඞ්ගාච විගුණපලාසොච පුප්ඵිතො** තෙන ගන්ත්වා කොවිළාරමූලෙ ඨත්වා දක්ඛිණං ගණ්හ වාමං මුඤ්ච **එස මග්ගො යවමජ්ඣකස්ස** යවමජ්ඣගාමෙ පතිට්ඨිතස්ස අම්හාකං

ගෙහස්ස **එතං** එවං පටිච්ඡාදිතං මයා වුත්තං **ජනපථං** ජනපදං වා පටිච්ඡන්නකාරණං විජානාහීති. එත්ථ හි **යෙනාදදාමීති** යෙන හත්ථෙන ආදදාමීති දක්ඛිණහත්ථං සන්ධාය වුත්තං. ඉතරං වාමහත්ථං. එවං සා තස්ස මග්ගං ආචික්ඛිත්වා පිතු යාගුං ගහෙත්වා අගමාසි.

ජනපථපඤ්හා නිට්ඨිතො.

සො තාය කථිතමග්ගෙන තං ගෙහං ගතො. අථ නං අමරාදෙවියා මාතා දිස්වාව ආසනං දත්වා යාගුං වඩ්ඪෙමි සාමීති ආහ. අම්ම කණිට්ඨ භගිණියා මෙ අමරාදෙවියා ථොකා යාගු දින්නාති. සා ධීතු මෙ අත්ථාය ආගතෙන භවිතබ්බන්ති අඤ්ඤාසි. මහාසත්තො තෙසං දුග්ගතභාවං ජානන්තොපි අම්ම අහං තුන්නවායො අත්ථි කිඤ්චි සිබ්බිතබ්බන්ති. සාමි අත්ථි මූලං පන නත්ථීති. අම්ම මූලෙන කම්මං නත්ථි. ආනෙථ සිබ්බිස්සාමීති. සා ජිණ්ණකානි පිලොතිකානි ආහරිත්වා අදාසි. බොධිසත්තො ආගතාගතං නිට්ඨාපෙසියෙව පුඤ්ඤවන්තානං කිරියා නාම ඉජ්ඣති. අථ නං අම්ම වීථිසභාගානං ආරොචෙහීති ආහ. සා සකලගාමෙ ආරොචෙසි. මහාසත්තො තුන්නකම්මං කත්වා එකාහෙනෙව සහස්සං උප්පාදෙසි. මහල්ලිකාපිස්ස පාතරාසභත්තං පචිත්වා දත්වා සායං තාත කිත්තකං පචාමීති ආහ. අම්ම යත්තකා ඉමස්මිං ගෙහෙ භුඤ්ජන්ති තෙසං පමාණෙනාති. සා අනෙකසූපබ්‍යඤ්ජනං බහුභත්තං පචි. අමරාදෙවීපි සායං සීසෙන දාරුකලාපං උච්ඡඞ්ගෙන පණ්ණං ආදාය අරඤ්ඤතො ආගන්ත්වා පුරිමද්වාරෙ දාරූනි නික්ඛිපිත්වා පච්ඡිමද්වාරෙන ගෙහං පාවිසි. පිතාපිස්සා සායතරං ආගමි. මහාසත්තො නානග්ගරසෙහි භුඤ්ජි. ඉතරා මාතාපිතරො භොජෙත්වා පච්ඡා භුඤ්ජිත්වා මාතාපිතූනං පාදෙ ධොවිත්වා මහාසත්තස්ස පාදෙ ධොවි. සො තං පරිග්ගණ්හන්තො කතිපාහං තත්ථෙව වසි. අථ නං වීමංසන්තො එකදිවසං ආහ භද්දෙ අමරාදෙවි අඩ්ඪනාළිකමත්තතණ්ඩුලං ගහෙත්වා තතො මය්හං යාගුඤ්ච පූවඤ්ච භත්තඤ්ච පචාහීති. සා සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා තෙ තණ්ඩුලෙ කොට්ටෙත්වා මූලතණ්ඩුලෙහි යාගුං මජ්ඣිමතණ්ඩුලෙහි භත්තං කණිකාහි පූවං පචිත්වා තදනුරූපං බ්‍යඤ්ජනං සම්පාදෙත්වා මහාසත්තස්ස සබ්‍යඤ්ජනං යාගුං අදාසි. යාගු මුඛෙ ඨපිතමත්තාව රසහරණියො ඵරිත්වා අට්ඨාසි. සො තස්සා වීමංසනත්ථමෙව භද්දෙ පචිතුං අජානන්තී කිමත්ථං මම තණ්ඩුලෙ නාසෙසීති යාගුං සහ ඛෙළෙන නිට්ඨුභිත්වා භූමියං පාතෙසි. සා අකුජ්ඣිත්වාව සචෙ යාගු න සුන්දරා පූවං ඛාද සාමීති පූවං අදාසි. තම්පි තථෙව අකාසි. භත්තෙනපි තථෙව පටිපජ්ජිත්වා ත්වං පචිතුං අජානන්තී මම සන්තකං කිමත්ථං නාසෙසීති කුද්ධො විය තීණිපි එකතො මද්දිත්වා සීසතො පට්ඨාය සකලසරීරං විලිම්පිත්වා ද්වාරෙ නිසීදාති ආහ. සා අකුජ්ඣිත්වාව සාධු සාමීති තථා අකාසි. සො තස්සා නිහතමානභාවං ඤත්වා භද්දෙ එහීති ආහ. සා එකවචනෙ

නෙව ආගතා. මහාසත්තො පන ආගච්ඡන්තො කහාපණසහස්සෙන සද්ධිං එකං සාටකං තම්බූලපසිබ්බකෙ ඨපෙත්වා ආගතො. සො තං සාටකං නීහරිත්වා තස්සා හත්ථෙ ඨපෙත්වා භද්දෙ නව සහායිකාහි සද්ධිං නහායිත්වා ඉමං සාටකං නිවාසෙත්වා එහීති ආහ. සා තථා අකාසි.

පණ්ඩිතො උප්පාදිතධනඤ්ච ආහටධනඤ්ච සබ්බං තස්සා මාතාපිතුන්නං දත්වා තෙ සමස්සාසෙත්වා තං ආදාය නගරමෙව ගන්ත්වා වීමංසනත්ථාය තං දොවාරිකස්ස ගෙහෙ නිසීදාපෙත්වා දොවාරිකභරියාය ආචික්ඛිත්වා අත්තනො නිවෙසනං ගන්ත්වා පුරිසෙ ආමන්තෙත්වා අසුක ගෙහෙ ඉත්ථිං ඨපෙත්වා ආගතොම්හි ඉමං සහස්සං ආදාය ගන්ත්වා තං වීමංසථාති සහස්සං දත්වා පෙසෙසි. තෙ තථා කරිංසු. සා ඉමං මම සාමිකස්ස පාදරජං න අග්ඝතීති න ඉච්ඡි. තෙ ගන්ත්වා පණ්ඩිතස්ස ආරොචෙසුං. පුනපි යාවතතියං පෙසෙත්වා චතුත්ථෙ වාරෙ තෙනහි තං හත්ථෙ ගහෙත්වා කඩ්ඪන්තා ආනෙථාති ආහ. තෙ තථා කරිංසු. සා මහාසත්තං මහාසම්පත්තියං ඨිතං න සඤ්ජානි. ඔලොකෙත්වා පන හසි චෙව රොදි ච. සො උභින්නම්පි කාරණං පුච්ඡි. අථ නං සා එවමාහ සාමි අහං හසමානා තව සම්පත්තිං ඔලොකෙත්වා අයං සම්පත්ති න අකාරණෙන ලද්ධා පුරිමභවෙ පන කුසලං කත්වා ලද්ධා භවිස්සති අහො පුඤ්ඤානං ඵලං නාමාති හසිං රොදමානා පන ඉදානි පරස්ස රක්ඛිත ගොපිතවත්ථුම්හි අපරජ්ඣිත්වා නිරයං ගමිස්සතීති තයි කාරුඤ්ඤෙන රොදින්ති. සො තං වීමංසිත්වා සුද්ධභාවං ඤත්වා ගච්ඡථ නං තත්ථෙව නෙථාති වත්වා පෙසෙත්වා පුන තුන්නවායවෙසං ගහෙත්වා ගන්ත්වා තාය සද්ධිං තං රත්තිං සයිත්වා පුන දිවසෙ පාතොව රාජකුලං පවිසිත්වා උදුම්බරාදෙවියා ආරොචෙසි.

සා රඤ්ඤො ආරොචෙත්වා අමරාදෙවිං සබ්බාලඞ්කාරෙහි අලඞ්කරිත්වා මහායොග්ගෙ නිසීදාපෙත්වා මහන්තෙන සක්කාරෙන මහාසත්තස්ස ගෙහං ආනෙත්වා මඞ්ගලං කාරෙසි. රාජා බොධිසත්තස්ස සහස්සමූලං පණ්ණාකාරං පෙසෙසි. දොවාරිකෙ ආදිං කත්වා සකල නගරවාසිනො පණ්ණාකාරෙ පහිණිංසු. අමරාදෙවී රඤ්ඤා පහිතං පණ්ණාකාරං විභජිත්වා එකං කොට්ඨාසං රඤ්ඤො පෙසෙසි. එතෙනුපායෙන සකලනගරවාසීනම්පි පණ්ණාකාරං පෙසෙත්වා නගරං සංගණ්හි. තතො පට්ඨාය මහාසත්තො තාය සද්ධිං සමග්ගවාසං වසන්තො රඤ්ඤො අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච අනුසාසි.

අමරාදෙවීපරියෙසනං නිට්ඨිතං.

අථෙකදිවසං සෙනකො ඉතරෙ තයො අත්තනො සන්තිකං ආගතෙ ආමන්තෙත්වා අම්භො මයං ගහපතිපුත්තස්ස මහොසධස්සෙව නප්පහොම ඉදානි පන තෙන අත්තනා ව්‍යත්තතරා භරියා ආනීතා

කින්ති තං වත්වා රඤ්ඤො අන්තරෙ පරිභින්දෙය්‍යාමාති ආහ. ආචරිය මයං කිං ජානාම ත්වමෙව ජානාසීති. හොතු මා චින්තයිත්ථ අත්ථි උපායොති අහං රඤ්ඤො චූළාමණිං ථෙනෙත්වා ආහරිස්සාමි පුක්කුස ත්වං සුවණ්ණමාලං ආහර කාමින්ද ත්වං කම්බලං ආහර දෙවින්ද ත්වං සුවණ්ණපාදුකන්ති තෙ චත්තාරොපි උපායෙන තානි ආහරිංසු.

තතො අජානන්තකං කත්වා ගහපතිපුත්තස්ස ගෙහං පෙසෙස්සාමාති සෙනකො තාව මණිං තක්කඝටෙ පක්ඛිපිත්වා දාසියා හත්ථෙ පෙසෙසි ඉමං තක්කඝටං අඤ්ඤෙසං ගණ්හන්තානං අදත්වා සචෙ මහොසධස්ස ගෙහෙ ගණ්හන්ති ඝටෙනෙව සද්ධිං දෙහීති. සා පණ්ඩිතස්ස ඝරද්වාරං ගන්ත්වා තක්කං ගණ්හථාති අපරාපරං සඤ්චරති. අමරාදෙවී ද්වාරෙ ඨිතා තස්සා කිරියං දිස්වා අයං අඤ්ඤත්ථ න ගච්ඡති භවිතබ්බමෙත්ථ කාරණෙනාති ඉඞ්ගිතසඤ්ඤාය දාසියො පටික්කමාපෙත්වා සයමෙව තං දාසිං අම්ම එහි තක්කං ගණ්හිස්සාමාති පක්කොසිත්වා තස්සා ආගතකාලෙ දාසීනං සද්දං දත්වා අනාගච්ඡන්තීසු ගච්ඡ දාසියො පක්කොසාහීති තමෙව පෙසෙත්වා ඝටෙ හත්ථං ඔතාරෙත්වා මණිං දිස්වා තං ආගතං පුච්ඡි අම්ම ත්වං කස්ස සන්තිකාති. සෙනකපණ්ඩිතස්ස දාසිම්හීති. තතො තස්සා ච මාතුවස්සා නාමං පුච්ඡිත්වා තෙන හි තක්කං දෙහීති වත්වා අය්‍යෙ තුම්හෙසු ගණ්හන්තීසු මූලෙන මෙ කො අත්ථො ඝටෙනෙව සද්ධිං ගණ්හාථාති වුත්තෙන තෙන හි යාහීති තං උය්‍යොජෙත්වා අසුකමාසෙ අසුකදිවසෙ සෙනකාචරියො අසුකදාසිධීතාය අසුකාය නාම හත්ථෙ රඤ්ඤො චූළාමණිං පහෙණකත්ථාය පහිණීති පණ්ණෙ ලිඛිත්වා ගණ්හි.

පුක්කුසො සුවණ්ණමාලං සුමනාපුප්ඵචඞ්ගොටකෙ ඨපෙත්වා පෙසෙසි. කාමින්දො කම්බලං පණ්ණපච්ඡියං ඨපෙත්වා පෙසෙසි. දෙවින්දො සුවණ්ණපාදුකං යවකලාපන්තරෙ බන්ධිත්වා පෙසෙසි. සො සබ්බානිපි තානි ගහෙත්වා පණ්ණෙ නාමරූපං ආරොපෙත්වා මහාසත්තස්ස ආචික්ඛිත්වා ඨපෙසි. තෙපි චත්තාරො ජනා රාජකුලං ගන්ත්වා කිං දෙව තුම්හාකං චූළාමණිං න පිළන්ධථාති ආහංසු. රාජා පිළන්ධිස්සාමි ආහරිස්සථාති ආහ. මණිං න පස්සිංසු ඉතරානිපි න පස්සිංසුයෙව. අථ තෙ චත්තාරොපි දෙව තුම්හාකං ආහරණානි මහොසධස්ස ගෙහෙ සො තානි සයං වලඤ්ජෙති පටිසත්තු තෙ මහාරාජ ගහපතිපුත්තොති තං පරිභින්දිංසු.

අථස්ස අත්ථචරකා ගන්ත්වා පණ්ඩිතස්ස ආරොචෙසුං. සො රාජානං දිස්වා ජානිස්සාමීති රාජුපට්ඨානං අගමාසි. රාජාපි කුජ්ඣිත්වා න ජානාමි ඉධ ආගන්ත්වා කිං කරිස්සතීති අත්තානං පස්සිතුං නාදාසි. පණ්ඩිතො රඤ්ඤො කුද්ධභාවං ජානිත්වා නිවෙසනමෙව ගතො රාජා ගණ්හථ නන්ති ආණාපෙසි. පණ්ඩිතො අත්ථචරකානං සුත්වා අපගන්තුං වට්ටතීති අමරාදෙවියා සඤ්ඤං දත්වා අඤ්ඤාතකවෙසෙන නගරා නික්ඛමිත්වා දක්ඛිණයවමජ්ඣකං ගන්ත්වා කුම්භකාරගෙහෙ කුම්භකාරකම්මං අකාසි.

නගරෙපි පණ්ඩිතො පලාතොති එකකොලාහලං ජාතං. සෙනකාදයො චත්තාරොපි තස්ස පලාතභාවං ඤත්වා මාචින්තෙථ, මයං කිං අපණ්ඩිතාති අඤ්ඤමඤ්ඤං අජානාපෙත්වාව අමරාදෙවියා පණ්ණාකාරං පහිණිංසු. සා චතූහිපි පෙසිතං ගහෙත්වා අසුකඅසුකවෙලාය ආගච්ඡන්තූති වත්වා තෙ ආගතෙ ඛුරමුණ්ඩෙ කාරෙත්වා ගූථකූපෙ ඛිපාපෙත්වා මහාදුක්ඛං පාපෙත්වා රඤ්ඤො ආරොචෙත්වා තෙහි සද්ධිං චත්තාරිපි රතනානි ගාහාපෙත්වා රාජනිවෙසනං ගන්ත්වා රඤ්ඤො වන්දිත්වා ඨිතා දෙව මහොසධපණ්ඩිතො න චොරො ඉමෙ චොරා එතෙසු හි සෙනකො මණිචොරො පුක්කුසො සුවණ්ණමාලාචොරො කාවින්දො කම්බලචොරො දෙවින්දො සුවණ්ණපාදුකාචොරො අසුකමාසෙ අසුකදිවසෙ අසුකදාසියා නාම හත්ථෙ ඉමෙ හෙතානි පහෙණකත්ථාය පෙසිතානි ඉමං පණ්ණං පස්සථ අත්තනො සන්තකං ගණ්හථ චොරෙච පටිච්ඡථ දෙවාති චත්තාරොපි ජනෙ මහාවිප්පකාරං පාපෙත්වා රාජානං වන්දිත්වා ගෙහමෙව ගතා. රාජා බොධිසත්තස්ස පලාතභාවෙන තස්මිං ආසඞ්කාය අඤ්ඤස්ස පණ්ඩිතමන්තීනං අභාවෙන තෙසං කිඤ්චි අවත්වා න්හාත්වා අත්තනො ගෙහානි ගච්ඡථාති පෙසෙසි.

චත්තාරො රතනථෙනකා නිට්ඨිතා.

අථස්ස ඡත්තෙ අධිවත්ථා දෙවතා බොධිසත්තස්ස ධම්මදෙසනාය සද්දං අසුණන්තී කින්නුඛොති ආවජ්ජමානා තං කාරණං ඤත්වා පණ්ඩිතස්ස ආනයනකාරණං කරිස්සාමීති රත්තිභාගෙ ඡත්තපිණ්ඩිකවිවරෙ ඨත්වා රාජානං චතුක්කනිපාතෙ දෙවතාපඤ්හෙ ආගතෙ හන්ති හත්ථෙහි පාදෙහීති ආදිකෙ චත්තාරො පඤ්හෙ පුච්ඡි. රාජා අජානන්තො අහං න ජානාමි අඤ්ඤෙ පණ්ඩිතෙ පුච්ඡිස්සාමීති එකදිවසං පරිහාරං යාචිත්වා පුනදිවසෙ ආගච්ඡන්තු කිරාති පණ්ඩිතානං සාසනං පෙසෙත්වා තෙහි මයං ඛුරමුණ්ඩා වීථිං ඔතරන්තා ලජ්ජාමාති වුත්තෙ චත්තාරො නාළිපට්ටෙ පෙසෙසි ඉමෙ සීසෙසු කත්වා ආගච්ඡන්තූති. තදා කිර තෙ පට්ටා උප්පන්නා. තෙ ආගන්ත්වා පඤ්ඤත්තාසනෙ නිසීදිංසු. අථ රාජා සෙනක අජ්ජ රත්තිභාගෙ ඡත්තෙ අධිවත්ථා දෙවතා මං චත්තාරො පඤ්හෙ පුච්ඡි. අහං අජානන්තො පණ්ඩිතෙ පුච්ඡිස්සාමීති අවචං කථෙහි මෙ තෙ පඤ්හෙති.

හන්ති හත්ථෙහි පාදෙහි මුඛඤ්ච පරිසුම්භති,
ස වෙ රාජ පියො හොති කං තෙනමභිපස්සසීති.

සෙනකො කිං හන්ති කං හන්තීති තං තං විප්පලපිත්වා නෙව අන්තං න කොටිං පස්සි. සෙසාපි අප්පටිභාණාව අහෙසුං. රාජා විප්පටිසාරී අහොසි. පුන රත්තිභාගෙ දෙවතාය පඤ්හා තෙ ඤාතොති පුට්ඨො චත්තාරො පණ්ඩිතා පුට්ඨා තෙපි න ජානිංසූති ආහ. දෙවතා කිං තෙ ජානිස්සන්ති ඨපෙත්වා මහොසධපණ්ඩිතං අඤ්ඤො එතෙ කථෙතුං

සමත්‍ථො නාම නත්‍ථි සචෙ තං පකොකාසාපෙත්‍වා එතන පඤ්හ න කථාපෙස්සසි ඉමිනා ජලිතෙන අයකූටෙන සීසං භින්දිස්සාමීති රාජානං තජ්ජෙත්‍වා මහාරාජ අග්ගිනා අත්‍ථෙ සති බජ්ජොපනකං ධමිතුං ඛීරෙන වා අත්‍ථෙ සති විසාණං දුහිතුං න වට්ටතීති වත්‍වා ඉමං පඤ්චකනිපාතෙ බජ්ජොපනකපඤ්හං උදාහරි.

> කො නු සන්තම්හි පජ්ජොතෙ අග්ගිපරියෙසනං චරං,
> අද්දක්ඛි රත්තිං බජ්ජොතං ජාතවෙදං අමඤ්ඤථ.
>
> ස්වාස්ස ගොමයචුණ්ණානි අභිමත්‍ථං තිණානි ච,
> විපරීතාය සඤ්ඤාය නාසක්ඛි සඤ්ජලෙතවෙ.
>
> එවම්පි අනුපායෙන අත්‍ථං න ලභතෙ මගො,
> විසාණතො ගවං දොහං යත්‍ථ ඛීරං න වින්දති.
>
> විවිධෙහි උපායෙහි අත්‍ථං පප්පොන්ති මාණවා,
> නිග්ගහෙන අමිත්තානං මිත්තානං පග්ගහෙන ච.
>
> සෙණිමොක්ඛූපලාභෙන වල්ලභානං නයෙන ච,
> ජගතිං ජගතීපාලා ආවසන්ති වසුන්ධරන්ති.

තත්‍ථ **පජ්ජොතෙ**ති අග්ගිම්හි සති. චරන්ති චරන්තො. **අද්දක්ඛී**ති පස්සි. දිස්වාච පන වණ්ණසාමඤ්ඤතාය තං ජාතවෙදො අයං භවිස්සතීති අථ එවං අමඤ්ඤිත්‍ථ. **ස්වාස්සා**ති සො එතස්ස බජ්ජොපනකස්ස උපරි සුඛුමානි ගොමයචුණ්ණානිචෙව තිණානිච. **අභිමත්‍ථ**න්ති හත්‍ථෙහි සංසිත්‍වා ඔකිරන්තො ජන්නුකෙහි භූමියං පතිට්ඨාය මුඛෙන ධමෙන්තො ජාලෙස්සාමි නන්ති **විපරීතාය සඤ්ඤාය** ධමෙන්තොපි සඤ්ජාලෙතුං නාසක්ඛි. කොනාමෙසොති මගසදිසො අන්ධබාලො එවං අනුපායෙන පරියෙසන්තො අත්‍ථං නලභති. **යත්‍ථා**ති යස්මිං විසාණෙ ඛීරමෙව නත්‍ථි තතො ගාවිං දුහන්තො වියච අත්‍ථං නවින්දති. **සෙණිමොක්ඛූපලාභෙනා**ති සෙණිපමුඛානං අමච්චානං ලාභෙන. **වල්ලභාන**න්ති පියමනාපානං විස්සාසිකඅමච්චානං **නයෙනච** ඉමං වසුසංඛාතානං රතනානං ධාරණතො වසුන්ධරන්ති ලද්ධනාමං **ජගතිං ජගතීපාලා** රාජානො ආවසන්ති. න තයා සදිසා හුත්‍වා අග්ගිම්හි විජ්ජමානෙයෙව බජ්ජොපනකං ධමෙන්ති ත්‍වං පන අග්ගිම්හි සති බජ්ජොපනකං ධමෙන්තොවිය තුලං ඡඩ්ඩෙත්‍වා හත්‍ථෙන තුලෙන්තො විය ඛීරෙනත්‍ථෙ ජාතෙ විසාණතො දුහන්තො විය සෙනකාදයො ගම්භීරපඤ්හං පුච්ඡසි එතෙ කිං ජානන්ති බජ්ජොපනකසදිසා එතෙ මහාඅග්ගික්ඛන්ධසදිසො මහොසධො පඤ්ඤාය ජලති තං පක්කොසාපෙත්‍වා පුච්ඡ ඉමං හි තෙ පඤ්හං අජානන්තස්ස ජීවිතං නත්‍ථීති රාජානං තජ්ජෙත්‍වා අන්තරධායි.

බජ්ජොපනකපඤ්හො නිට්ඨිතො.

අථ රාජා මරණභයතජ්ජිතො පුනදිවසෙ චත්තාරො අමච්චෙ පක්කොසාපෙත්වා තාතා චත්තාරොපි තුම්හෙ චතූසු රථෙසු ඨත්වා චතූහි නගරද්වාරෙහි නික්ඛමිත්වා යත්ථෙව මෙ පුත්තං මහොසධපණ්ඩිතං පස්සථ තත්ථෙවස්ස සක්කාරං කත්වා ඛිප්පං ආනෙථාති පෙසෙසි. තෙසු තයො ජනා පණ්ඩිතං න පස්සිංසු. දක්ඛිණද්වාරෙන නික්ඛන්තො පන දක්ඛිණයවමජ්ඣගාමකෙ මහාසත්තං මත්තිකං ආහරිත්වා ආචරියස්ස චක්කං වට්ටෙත්වා මත්තිකාමක්ඛිතසරීරං පලාලපීඨකෙ නිසීදිත්වා මුට්ඨිං මුට්ඨිං කත්වා අප්පසූපං යවභත්තං භුඤ්ජමානං පස්සි. කස්මා පනෙස තං කම්මං අකාසීති, රාජා කිර පණ්ඩිතො මහොසධො තිස්සං සයං රජ්ජං ගණ්හිස්සතීති ආසඞ්කිතො සො කුම්භකාරකම්මෙන ජීවතීති සුත්වා නිරාසඞ්කො භවිස්සතීති චින්තෙත්වා එවමකාසි. සො අමච්චං දිස්වා අත්තනො සන්තිකං ආගතභාවං ඤත්වා මය්හං යසො පටිපාකතිකො භවිස්සති අමරාදෙවියා සම්පාදිතං නානග්ගරසභත්තමෙව භුඤ්ජිස්සාමීති ගහිතභත්තපිණ්ඩං ඡඩ්ඩෙත්වා උට්ඨාය මුඛං වික්ඛාලෙසි. තස්මිං ඛණෙ සො උපසඞ්කමි. සො පන සෙනකපක්ඛිකො තස්මා තං ඝට්ටෙන්තො පණ්ඩිත ආචරියසෙනකස්සෙව වචනං නිය්යානිකං තව නාම යසෙ පරිහීනෙ තථාරූපා පඤ්ඤා පතිට්ඨා හොතුං නාසක්ඛි ඉදානි මත්තිකාමක්ඛිතො පලාලපීඨකෙ නිසීදිත්වා එවරූපං භත්තං භුඤ්ජසීති වත්වා ඉමං දසකනිපාතෙ භූරිපඤ්ඤ පඨමං ගාථමාහ:-

සච්චං කිර ත්වම්පි භූරිපඤ්ඤ
යා තාදිසී සිරි ධිතී මුතීච,
න තායතෙ භාවවසූපනීතං
යො යවකං භුඤ්ජසි අප්පසූපකන්ති.

තත්ථ **සච්චං කිරාති** ආචරියසෙනකො යං ආහ තං කිර සච්චමෙව. **සිරීති** ඉස්සරියං. **ධිතීති** අබ්බොච්ඡින්නවිරියං. **න තායතෙභාවවසූපනීතන්ති** අභාවස්ස අවඩ්ඪියා වසං උපනීතං තං න රක්ඛති පතිට්ඨා හොතුං න සක්කොති. **යවකන්ති** යව තණ්ඩුලභත්තං.

අථ නං මහාසත්තො අම්බාල අහං අත්තනො පඤ්ඤාබලෙන පුන තං යසං පාකතිකං කාතුකාමො එවං කරෙමීති වත්වා ඉදං ගාථාද්වයමාහ:-

සුඛං දුක්ඛෙන පරිපාචයන්තො
කාලාකාලං විචිනං ඡන්දඡන්නො,
අත්ථස්ස ද්වාරානි අවාපුරන්තො
තෙනාහං තුස්සාමි යවොදනෙන.

කාලඤ්ච ඤත්වා අභිජීහනාය
මන්තෙහි අත්ථං පරිපාචයිත්වා,
විජම්භිස්සං සීහවිජම්භිතානි
තායිද්ධියා දක්ඛසි මං පුනාපීති.

තත්ථ **දුක්ඛනා**ති ඉමිනා කායිකචෙතසිකදුක්ඛෙන අත්තනො පොරාණකසුඛං පටිපාකතිකං කාරණෙන පරිපාචෙන්තො වඩ්ඪෙන්තො. **කාලාකාල**න්ති අයං පටිච්ඡන්නස්ස හුත්වා චරණකාලො අයං න පටිච්ඡන්නස්සාති එවං කාලඤ්ච අකාලඤ්ච විචිනන්තො රඤ්ඤො කුද්ධකාලෙ ඡන්නෙන චරිතබ්බන්ති ඤත්වා ඡන්නෙ අත්තනො රුචියා ඡන්නො පටිච්ඡන්නො හුත්වා කුම්භකාරකම්මෙන ජීවන්තො අත්තනො අත්ථස්ස කාරණසඞ්ඛාතානි ද්වාරානි අවාපුරන්තො විහරාමි තෙන කාරණෙනාහං යවොදනෙන තුස්සාමීති අත්ථො. **අභිජීහනායා**ති විරියකරණස්ස **මග්ගෙනාහං අත්ථං පරිපාචයිත්වා** අත්තනො ඤාණෙන මම යසං වඩ්ඪෙත්වා මනොසිලාතලෙ සීහො විය විජම්භිස්සං නාග මං ඉද්ධියා පුනපි ත්වං පස්සිස්සසීති.

අථ නං අමච්චො ආහ පණ්ඩිත ඡත්තෙ නිබ්බත්තදෙවතා රාජානං පඤ්හං පුච්ඡි රාජා චත්තාරො පණ්ඩිතෙ පුච්ඡි එකොපි පඤ්හං කථෙතුං නාසක්ඛි තස්මා රාජා තව සන්තිකං මං පහිණීති. එවං සන්තෙ පඤ්ඤාය ආනුභාවං න පස්සසි එවරූපෙ කාලෙ න ඉස්සරියං පතිට්ඨා හොති පඤ්ඤාසම්පන්නොව පතිට්ඨා හොතීති මහාසත්තො පඤ්ඤානුභාවං වණ්ණෙසි. අථ අමච්චො රඤ්ඤො පණ්ඩිතං දිට්ඨට්ඨානෙයෙව නහාපෙත්වා අච්ඡාදෙත්වා ආනෙථාති දින්නං සහස්සඤ්ච දුස්සයුගඤ්ච මහාසත්තස්ස හත්ථෙ ඨපෙසි. කුම්භකාරො මහොසධපණ්ඩිතො කිර මයා පෙස්සකම්මං කාරාපිතොති භයං ආපජ්ජි. තං මහාසත්තො මාභායි ආචරිය බහූපකාරො ත්වං අම්හාකන්ති අස්සාසෙත්වා තස්ස සහස්සං දත්වා මත්තිකාමක්ඛිතෙනෙව සරීරෙන රථෙ නිසීදිත්වා නගරං පාවිසි.

අමච්චො රඤ්ඤො ආරොචෙත්වා කුහිං තෙ තාත පණ්ඩිතො දිට්ඨොති වුත්තෙ දෙව දක්ඛිණයවමජ්ඣකෙ කුම්භකාරකම්මං කත්වා ජීවති තුම්හෙ පක්කොසිත්ථාති වුත්තෙ අනහායිත්වාව මත්තිකාමක්ඛිතෙනෙව සරීරෙන ආගච්ඡතීති. රාජා සචෙ මය්හං පච්චත්ථිකො අස්ස ඉස්සරියවිධිනා චරෙය්‍ය නායං මම පච්චත්ථිකොති චින්තෙත්වා මම පුත්තස්ස අත්තනො ඝරං ගන්ත්වා නහායිත්වා අලඞ්කරිත්වා මයා දින්නවිධානෙනෙව ආගන්තුං වදෙථාති ආහ. තං සුත්වා පණ්ඩිතො තථා කත්වා ආගන්ත්වා පවිසතූති වුත්තෙ පවිසිත්වා රාජානං වන්දිත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. රාජා තෙන පටිසන්ථාරං කත්වා පණ්ඩිතං වීමංසන්තො ඉමං ගාථමාහ.

> සුඛී හි එකෙ න කරෙන්ති පාපං
> අවණ්ණසංසග්ගභයා පුනෙකෙ,
> පහු සමානො විපුලත්ථචින්තී
> කිං කාරණා මෙ න කරෙසි දුක්ඛන්ති.

තත්ථ **සුඛී**ති පණ්ඩිත එකච්චෙ හි මයං සුඛිනො සම්පන්නිස්සරියා අලං නො **එත්තකෙනා**ති උත්තරිං ඉස්සරියකාරණා පාපං න

කරොන්ති එකච්චෙ එවරූපස්ස නො යසදායකස්ස සාමිකස්ස අපරජ්ඣන්තානං අවණ්ණො භවිස්සතීති අවණ්ණසංසග්ගභයා න කරොන්ති එකො අසමත්ථො හොති එකො මන්දපඤ්ඤො ත්වං පන සමත්ථො ච විපුලත්ථචින්තී ච ඉච්ඡන්තො සකලජම්බුදීපෙ රජ්ජම්පි කාරෙය්‍යාසි කිං කාරණා මම රජ්ජං ගහෙත්වා දුක්ඛං න කරෙසීති. බොධිසත්තො ආහ.

න පණ්ඩිතා අත්තසුඛස්ස හෙතු
පාපානි කම්මානි සමාචරන්ති,
දුක්ඛෙන ඵුට්ඨා ඛලිතත්තාපි සන්තා
ඡන්දා ච දොසා න ජහන්ති ධම්මන්ති.

තත්ථ **ඛලිතත්තා**ති සම්පත්තිතො ඛලිත්වා විපත්තියා ඨිතසභාවා හුත්වාපි. **ධම්ම**න්ති පවෙණිධම්මම්පි සුචරිතධම්මම්පි න ජහන්තෙව.

පුන රාජා තස්ස වීමංසනත්ථං ඛත්තියමායං කථෙන්තො ඉමං ගාථමාහ.

යෙන කෙනචි වණ්ණෙන මුදුනා දාරුණෙන වා,
උද්ධරෙ දීනමත්තානං පච්ඡා ධම්මං සමාචරෙති.

තත්ථ **දීන**න්ති දුග්ගතං අත්තානං උද්ධරිත්වා සම්පත්තියංයෙව ඨපෙය්‍ය.

අථස්ස මහාසත්තො රුක්ඛූපමං දස්සෙන්තො ඉමං ගාථමාහ.

යස්ස රුක්ඛස්ස ඡායාය නිසීදෙය්‍ය සයෙය්‍ය වා,
න තස්ස සාඛං භඤ්ජෙය්‍ය මිත්තදුබ්භො හි පාපකොති.

එවඤ්ච පන වත්වා මහාරාජ යදි පරිභුත්තරුක්ඛස්ස සාඛං භඤ්ජන්තොපි මිත්තදුබ්භී හොති යෙහි තුම්හෙහි මම පිතා උළාරෙ ඉස්සරියෙ පතිට්ඨාපිතො අහඤ්ච මහන්තෙන අනුග්ගහෙන අනුග්ගහිතො තෙසු තුම්හෙසු අපරජ්ඣන්තො අහං කථං නාම මිත්තදුබ්භී න භවෙය්‍යන්ති සබ්බථාපි අත්තනො අමිත්තදුබ්භීභාවං කථෙත්වා රඤ්ඤො අපචාරං චොදෙන්තො–

යස්සා හි ධම්මං මනුජො විජඤ්ඤා
යෙචස්ස කඞ්ඛං විනයන්ති සන්තො,
තං හිස්ස දීපඤ්ච පරායණඤ්ච
න තෙන මිත්තං ජරයෙථ පඤ්ඤොති.

තස්සත්ථො: මහාරාජ යස්ස පුරිසස්ස සන්තිකා පුරිසො අප්පමත්තකම්පි ධම්මං කාරණං ජානෙය්‍ය යෙචස්ස උප්පන්නං කඞ්ඛං විනයන්ති තං තස්ස පතිට්ඨට්ඨෙන දීපඤ්ච පරායණඤ්ච තාදිසෙන සද්ධිං පණ්ඩිතො මිත්තභාවං නාම නජීරෙය්‍ය න නාසෙය්‍යාති අත්ථො.

ඉදානි තං ඔවදන්තො ඉමං ගාථාද්වයමාහ.

අලසො ගිහී කාමභොගී න සාධු
අසඤ්ඤතො පබ්බජිතො න සාධු,
රාජා න සාධු අනිසම්මකාරී
යො පණ්ඩිතො කොධනො තං න සාධු.

නිසම්ම ඛත්තියො කයිරා නානිසම්ම දිසම්පති,
නිසම්මකාරිනො රාජ යසො කිත්තිච වඩ්ඪතීති.

තත්ථ **නසාධූති** න ලට්ඨකො. **අනිසම්මකාරීති** යං කිඤ්චි සුත්වා අනුපධාරෙත්වා අත්තනො පච්චක්ඛං අකත්වා කාරකො. **යසො කිත්ති චාති** ඉස්සරියපරිවාරො ච ගුණකිත්ති ච එකන්තෙනෙව වඩ්ඪතීති.

භූරිපඤ්හා නිට්ඨිතා.

එවං වුත්තෙ රාජා මහාසත්තං සමුස්සිතසෙතච්ඡත්තෙ රාජපල්ලඞ්කෙ නිසීදාපෙත්වා සයං නීචාසනෙ නිසීදිත්වා ආහ පණ්ඩිත සෙතච්ඡත්තෙ නිබ්බත්තා දෙවතා මං චත්තාරො පඤ්හෙ පුච්ඡි. තෙනෙවාහං පණ්ඩිතෙ පුච්ඡිං චත්තාරො පණ්ඩිතා න ජානිංසු. කථෙහි මෙ තාත පඤ්හෙති. මහාරාජ ඡත්තෙ නිබ්බත්තා දෙවතා වා හොතු චාතුම්මහාරාජාදයො වා හොන්තු යෙන කෙනචි පුට්ඨපඤ්හං කථෙස්සාමි වද මහාරාජ දෙවතාය පුච්ඡිතපඤ්හෙති ආහ. රාජා දෙවතාය පුච්ඡිතනියාමෙනෙව කථෙන්තො පඨමං ගාථමාහ:-

හන්ති හත්ථෙහි පාදෙහි මුඛඤ්ච පරිසුම්භති,
ස වෙ රාජ පියො හොති කං තෙනමභිපස්සසීති.

මහාසත්තස්ස ගාථං සුත්වාව ගගනතලෙ චන්දො විය අත්ථො පාකටො අහොසි. අථ මහාසත්තො සුණ මහාරාජාති වත්වා **හන්තීති** පහරති **පරිසුම්භතීති** පහරතියෙව **සචෙති** සො එවං කරොන්තො පියො හොති. **කංතෙනමභිපස්සසීති** තෙන කාරණෙන පියං හොන්තං කතරපුග්ගලං ත්වං රාජ අභිපස්සසීති. එවං තං දෙවතා පඤ්හං පුච්ඡි. තස්සායං අත්ථො යදා හි මාතු අඞ්කෙ නිපන්නො දහරො හට්ඨතුට්ඨො කීළන්තො මාතරං හත්ථපාදෙහි පහරති කෙසෙ ලුඤ්චති මුට්ඨිනා මුඛං පහරති තදා නං සා චොරපුත්තක කථං නො එවං පහරසීති ආදීනි පෙමවසෙනෙව වත්වා පෙමං ධාරෙතුං අසක්කොන්තී ආලිඞ්ගිත්වා ථනන්තරෙ නිපජ්ජාපෙත්වා පරිචුම්බති ඉති සො තස්සා එවරූපෙ කාලෙ පියතරො හොති තථා පිතුනොති.

එවං ගගනමජ්ඣෙ සූරියං උට්ඨාපෙන්තො විය පාකටං කත්වා පඤ්හං කථෙසි. තං සුත්වා දෙවතා ඡත්තපිණ්ඩිවිවරතො නික්ඛමිත්වා උපඩ්ඪසරීරං දස්සෙන්තී සුකථිතො පඤ්හොති මධුරස්සරෙන සාධුකාරං දත්වා රතනචඞ්ගොටකං පූරෙත්වා දිබ්බපුප්ඵගන්ධවාසෙහි මහාසත්තං පූජෙත්වා අන්තරධායි. රාජා මහාසත්තං පුප්ඵාදීහි පූජෙත්වා ඉතරං පඤ්හං ආයාචිත්වා වද මහාරාජාති වුත්තෙ දුතියං ගාථමාහ.

අක්කොසති යථාකාමං ආගමඤ්චස්ස න ඉච්ඡති,
ස වෙ රාජ පියො හොති කං තෙනමභිපස්සසීති.

අථ මහාසත්තො මහාරාජ මාතා වචනපෙසනං කාතුං සමත්ථං සත්තට්ඨවස්සිකං පුත්තං ඛෙත්තං ගච්ඡ අන්තරාපණං ගච්ඡාති ආදීනි වත්වා සචෙ මෙ ඉදඤ්චිදඤ්ච ඛාදනීයං භොජනීයං දස්සසි ගමිස්සාමීති වත්වා හන්ද පුත්තාති වත්වා දින්නං තං ඛාදිත්වා අම්ම ත්වං සීතාය ඡායාය නිසීදසි අහං තව බහිපෙස්සනකම්මං කරිස්සාමීති ආදීනි වත්වා හත්ථවිකාරමුඛවිකාරං කත්වා අගච්ඡන්තං කුපිතා දණ්ඩකං ගහෙත්වා ත්වං මම සන්තකං ඛාදිත්වා බහි කිඤ්චි කාතුං න ඉච්ඡසීති තජ්ජෙන්තී තං වෙගෙන පලායන්තං අනුබන්ධිත්වා ගණ්හිතුං අසක්කොන්තී තිධතං ගච්ඡ චොරා තං ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකං ඡින්දන්තූති ආදීනි වත්වා යථාකාමං යථාරුචි සයං අක්කොසති යං පන මුඛෙන භණති තතො අප්පමත්තකස්සාපි ආගමනමස්ස න ඉච්ඡති සො දිවසභාගං කීළිත්වා සායං ගෙහං පවිසිතුං අවිසහන්තො ඤාතකානං සන්තිකං ගච්ඡති. මාතාපි තස්ස ආගමනමග්ගං ඔලොකෙන්තී අනාගච්ඡන්තං දිස්වා පවිසිතුං න විසහතීති මඤ්ඤති සොකස්ස හදයං පූරෙත්වා අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි ඤාතිඝරෙ උපධාරෙන්තී පුත්තං දිස්වා ආලිඞ්ගිත්වා චුම්බිත්වා උභොහි හත්ථෙහි දළ්හං ගහෙත්වා පුත්ත මමපි නාම වචනං හදයෙ ඨපෙසීති අතිරෙකතරං පෙමං උප්පාදෙති. එවං මහාරාජ මාතු පුත්තො කුද්ධකාලෙ පියතරො නාම හොතීති දුතියම්පි පඤ්හං කථෙසි. දෙවතා තථෙව පූජෙසි. රාජාපි පූජෙත්වා තතියං පඤ්හං ආයාචිත්වා වද මහාරාජාති වුත්තෙ ඉතරං ගාථමාහ.

අබ්භක්ඛාති අභූතෙන අලිකෙනමභිසාරයෙ,
ස වෙ රාජ පියො හොති කං තෙනමභිපස්සසීති.

අථස්ස මහාසත්තො මහාරාජ යදා ජයම්පතිකා රහොගතා ලොකස්සාදරතියා කීළන්තා තව මයි පෙමං නත්ථි බහිගතං කිර තෙ හදයන්ති එවං අඤ්ඤමඤ්ඤං අභූතෙන අබ්භාචික්ඛන්ති අලිකෙන සාරෙන්ති චොදෙන්ති තදා තෙ අතිරෙකතරං අඤ්ඤමඤ්ඤං පියායන්ති එවමස්ස පඤ්හස්සත්ථං ජානාහීති කථෙසි.

දෙවතා තථෙව පූජෙසි. රාජාපි පූජෙත්වා ඉතරං පඤ්හං ආයාචිත්වා වද මහාරාජාති වුත්තෙ චතුත්ථං ගාථමාහ.

හරං අන්නඤ්ච පානඤ්ච වත්ථසෙනාසනානි ච,
අඤ්ඤදත්ථුහරා සන්තා තෙ වෙ රාජ පියා හොන්ති
කං තෙනමභිපස්සසීති.

අථස්ස මහාරාජ අයං පඤ්හො ධම්මිකසමණබ්‍රාහ්මණෙ සන්ධාය වුත්තො සද්ධානි හි කුලානි ඉධලොකපරලොකං සද්දහිත්වා දෙන්තිචෙව දාතුකාමානිච හොන්ති තානි තථාරූපෙ සමණබ්‍රාහ්මණෙ යාචන්තෙපි

ලද්ධං හරිත්වා පරිභුඤ්ජන්තෙපි දිස්වා අම්හෙයෙව යාචන්ති අම්හාකංයෙව සන්තකානි අන්නාදීනි පරිභුඤ්ජන්තීති තෙසු අතිරෙකතරං පෙමං කරොන්ති එවං තෙ අඤ්ඤදත්ථුහරා එකංසෙනෙව යාචකාචෙව ලද්ධං හරන්තාච සමණා පියා හොන්තීති.

ඉමස්මිං පන පඤ්හෙ කථිතෙ දෙවතා තථෙව පූජෙත්වා සාධුකාරං දත්වා සත්තරතනපූරං රතනචඞ්ගොටකං ගණ්හ පණ්ඩිතාති මහාසත්තස්ස පාදමූලෙ ඛිපි. රාජාපි පසීදිත්වා සෙනාපතිට්ඨානං අදාසි. තතොපට්ඨාය මහාසත්තස්ස යසො මහා අහොසීති.

දෙවතාපඤ්හා නිට්ඨිතා.

පුන තෙ චත්තාරො ජනා ගහපතිපුත්තො ඉදානි මහන්තතරො ජාතො කිං කරොමාති මන්තයිංසු. අථ තෙ සෙනකො ආහ හොතු දිට්ඨො මෙ උපායො ගහපතිපුත්තං උපසඞ්කමිත්වා රහස්සං නාම කස්ස කථෙතුං වට්ටතීති පුච්ඡිස්සාම සො න කස්සචීති වක්ඛති. අථ නං ගහපතිපුත්තො දෙව තුය්හං පච්චත්ථිකො ජාතොති පරිභින්දිස්සාමාති වත්වා තෙ චත්තාරො පණ්ඩිතස්ස ඝරං ගන්ත්වා පටිසන්ථාරං කත්වා පණ්ඩිත පඤ්හං පුච්ඡිතුකාමම්හාති වත්වා පුච්ඡථාති වුත්තෙ සෙනකො පුච්ඡි පණ්ඩිත පුරිසෙන නාම කත්ථ පතිට්ඨාතබ්බන්ති. සච්චෙති. සච්චෙ පතිට්ඨිතෙන කිං කාතබ්බන්ති. ධනං උප්පාදෙතබ්බන්ති. ධනං උප්පාදෙත්වා කිං කාතබ්බන්ති. මන්තො ගහෙතබ්බොති. තං ගහෙත්වා කිං කාතබ්බන්ති. අත්තනො රහස්සං පරස්ස න කථෙතබ්බන්ති ආහ. තෙ සාධු පණ්ඩිතාති තුට්ඨමානසා හුත්වා ඉදානි ගහපතිපුත්තස්ස පිට්ඨිං පස්සිස්සාමාති රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා මහාරාජ ගහපතිපුත්තො තෙ පච්චත්ථිකො ජාතොති වදිංසු. නාහං තුම්හාකං සද්දහාමි න සො මය්හං පච්චත්ථිකො භවිස්සතීති පටික්ඛිපි. සචෙ මහාරාජ න සද්දහථ අසද්දහන්තො පණ්ඩිතමෙව පුච්ඡථ පණ්ඩිත අත්තනො රහස්සං කස්ස කථෙතබ්බන්ති. සචෙ පන පච්චත්ථිකො න භවිස්සති අසුකස්ස නාම කථෙතබ්බන්ති වක්ඛති සචෙ භවිස්සති කස්සචි න කථෙතබ්බං මනොරථෙ පන පරිපුණ්ණෙ කථෙතබ්බන්ති වක්ඛති. තදා අම්හාකං සද්දහිත්වා නික්කඞ්ඛා භවෙය්‍යාථාති. සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා එකදිවසං සබ්බෙසු සමාගන්ත්වා නිසින්නෙසු වීසතිනිපාතෙ පඤ්චපණ්ඩිතපඤ්හස්ස පඨමං ගාථමාහ.

පඤ්ච පණ්ඩිතා සමාගතා
පඤ්හා මෙ පටිභාති තං සුණාථ,
නින්දියමත්ථං පසංසියං වා
කස්සෙවාවිකරෙය්‍ය ගුය්හමත්ථන්ති.

එවං වුත්තෙ සෙනකො රාජානම්පි අම්හාකඤ්ඤෙවන්තරෙ පක්ඛිපිස්සාමාති චින්තෙත්වා ඉමං ගාථමාහ.

ත්වං නො ආවිකරොහි භූමිපාල
භත්තා භාරසහො තුවං වදෙතං,
තව ඡන්දඤ්ච රුචිඤ්ච සම්මසිත්වා
අථ වක්ඛන්ති ජනින්ද පඤ්ච ධීරාති.

තත්‍ථ භත්තාති ත්වං අම්හාකං භත්තාචෙව උප්පන්නස්සච භාරස්ස සහො පඨමං තාව ත්වමෙව එතං වදෙහි. **තව ඡන්දඤ්ච රුචිඤ්චාති** පචඡා තව ඡන්දඤ්ච රුච්චනකාරණානිච **සම්මසිත්වා** ඉමෙ පඤ්ච පණ්ඩිතා වක්ඛන්ති.

අථ රාජා අත්තනො කිලෙසවසිකතාය ඉමං ගාථමාහ.

යා සීලවතී අනඤ්ඤධෙය්‍යා
භත්තුච්ඡන්දවසානුගා මනාපා,
නින්දියමත්‍ථං පසංසියං වා
භරියාවිකරෙය්‍ය ගුය්හමත්‍ථන්ති.

තත්‍ථ **අනඤ්ඤධෙය්‍යාති** කිලෙසවසෙන අඤ්ඤෙන අගහෙතබ්බාති අත්‍ථො.

තතො සෙනකො පක්ඛිතෙනාදුනි මෙ අත්තනො අන්තරෙ රාජාති තුස්සිත්වා සයංකතකාරණමෙව දීපෙන්තො ගාථමාහ.

යො කිච්ඡගතස්ස ආතුරස්ස
සරණං හොති ගතී පරායණඤ්ච,
නින්දියමත්‍ථං පසංසියං වා
සඛිනොවාවිකරෙය්‍ය ගුය්හමත්‍ථන්ති.

අථ රාජා පුක්කුසං පුච්ඡි කථං පුක්කුස ත්වං පස්සසි කස්ස රහස්සං කථෙතබ්බන්ති. සො ඉමං ගාථමාහ.

ජෙට්ඨො අථ මජ්ඣිමො කණිට්ඨො
සො වෙ සීලසමාහිතො ඨිතත්තො,
නින්දියමත්‍ථං පසංසියං වා
භාතුවාවිකරෙය්‍ය ගුය්හමත්‍ථන්ති.

තත්‍ථ **ඨිතත්තොති** පතිට්ඨිතසභාවො නිබ්බිසෙවනො.

තතො රාජා කාවින්දං පුච්ඡි. සො ඉමං ගාථමාහ.

යො වෙ හදයස්ස පද්ධගූ
අනුජාතො පිතරං අනොමපඤ්ඤො,
නින්දියමත්‍ථං පසංසියං වා
පුත්තස්සාවිකරෙය්‍ය ගුය්හමත්‍ථන්ති.

තත්‍ථ පද්ධගූති පෙසනකාරකො යො පිතුස්ස පෙසනං කරොති පිතු චිත්තස්ස වසෙ වත්තති ඔවාදක්ඛමො හොතීති අත්‍ථො. අනු

ජාතොති තයො පුත්තා–අනුප්පන්නං යසං උප්පාදෙන්තො අතිජාතො නාම. කුලඞ්ගාරෙ කුලප්පච්ඡිමකො ධනවිනාසකො අවජාතො නාම. කුලතන්තිකුලපවෙණිරක්ඛකො පන අනුජාතො නාම. තං සන්ධා යෙවමාහ.

තතො රාජා දෙවින්දං පුච්ඡි. සො ඉමං ගාථමාහ.

මාතා දිපදා ජනින්දසෙට්ඨ
යො තං පොසෙති ජිනදසා පියෙන,
තින්දියමත්ථං පසංසියං වා
මාතුයාවිකරෙය්‍ය ගුය්හමත්ථන්ති.

තත්ථ **දිපදා ජනින්දසෙට්ඨාති** දිපදානං සෙට්ඨ ජනින්ද. **ජිනදසා පියෙනාති** ජිනෙදන චෙව පෙමෙනච.

තෙ පුච්ඡිත්වා රාජා පණ්ඩිතං පුච්ඡි කථං පස්සසි පණ්ඩිතාති. **සො** ඉමං ගාථමාහ.

ගුය්හස්ස හි ගුය්හමෙව සාධු
නහි ගුය්හස්ස පසත්ථමාවිකාම්මං,
අනිප්ඵාදය සහෙය්‍ය ධීරො
නිප්ඵන්නත්ථො යථා සුඛං භණෙය්‍යාති.

තත්ථ **අනිප්ඵාදනාති** මහාරාජ යාව අත්තනො ඉච්ඡිතං න නිප්ඵජ්ජස්සති තාව පණ්ඩිතො අධිවාසෙය්‍ය න කස්සචි කථෙය්‍යාති අත්ථො.

පණ්ඩිතෙන එවං වුත්තෙන රාජා අනත්තමනො අහොසි. තතො සෙනකො රාජානං රාජාපි සෙනකස්ස මුඛං ඔලොකෙසි. බොධිසත්තො තෙසං කිරියං දිස්වාව ජානි ඉමෙ චත්තාරො පඨමමෙව මං රඤ්ඤො අන්තරෙ භින්දිංසු වීමංසනවසෙන පඤ්හා පුච්ඡිතො භවිස්සතීති. තෙසං පන කථෙන්තානඤ්ඤෙව සුරියො අත්ථඞ්ගතො දීපා ජාලිතා පණ්ඩිතො රාජකම්මානි නාම භාරියානි න ඤායති කිං භවිස්සති ඛිප්පමෙව ගන්තුං වට්ටතීති උට්ඨායාසනා රාජානං වන්දිත්වා නික්ඛමන්තො චින්තෙසි ඉමෙසු එකො සහායස්ස කථෙතුං වට්ටතීති ආහ. එකො භාතු එකො පුත්තස්ස එකො මාතුයා කථෙතුං වට්ටතීති ආහ. ඉමෙහි කතමෙව තං භවිස්සති දිට්ඨකමෙව කථෙන්තීති මඤ්ඤාමි හොතු අජ්ජෙවෙතං ජානිස්සාමීති සන්නිට්ඨානමකාසි.

තෙ පන චත්තාරොපි අඤ්ඤෙසු දිවසෙසු රාජකුලා නික්ඛමිත්වා රාජනිවෙසනද්වාරෙ එකස්ස භාජනමම්මණස්ස පිට්ඨෙ නිසීදිත්වා කිච්චකරණීයානි මන්තෙත්වා ඝරානි ගච්ඡන්ති තස්මා පණ්ඩිතො අහඤ්ච ඉමෙසං රහස්සං ජානන්තො අම්මණස්ස හෙට්ඨා නිපජ්ජිත්වා ජානිතුං සක්කුණෙය්‍යන්ති චින්තෙත්වා තං අම්මණං උක්ඛිපාපෙත්වා තත්ථ අත්ථරකං අත්ථරාපෙත්වා අම්මණස්ස හෙට්ඨා පවිසිත්වා පුරිසානං සඤ්ඤං අදාසි තුම්හෙ චතුසු පණ්ඩිතෙසු මන්තෙත්වා ගතෙසු ආගන්ත්වා මං නෙථාති. තෙ සාධූති පටිස්සුණිංසු.

සෙනකොපි රාජානං ආහ මහාරාජ තුම්හෙ අම්හාකං න සද්දහථ. ඉදානි කීදිසන්ති. සො භෙදකානං වචනං ගහෙත්වා අතිසාමෙත්වාව භීත තසිතො ඉදානි කිං කරෙම සෙනකපණ්ඩිතාති පුච්ඡි. මහාරාජ පපඤ්චං අකත්වා කිඤ්චි අජානාපෙත්වා ගහපතිපුත්තං මාරෙතුං වට්ටතීති. සෙනක ඨපෙත්වා තුම්හෙ අඤ්ඤො මම අත්ථකාමො නාම නත්ථි. තුම්හෙව අත්තනො සුහදෙ ගහෙත්වා ද්වාරන්තරෙ ඨත්වා ගහපති පුත්තස්ස පාතොව උපට්ඨානං ආගච්ඡන්තස්ස ඛග්ගෙන සීසං ඡින්දථාති අත්තනො ඛග්ගරතනං අදාසි.

තෙ සාධු දෙව මා භායි මයං තං මාරෙස්සාමාති වත්වා නික්ඛමිත්වා දිට්ඨා නො පච්චාමිත්තස්ස පිට්ඨීති ගන්ත්වා හත්තවම්මණපිට්ඨෙ නිසීදිංසු. තතො සෙනකො ආහ අම්හො කො ගහපතිපුත්තං පහරිස්සතීති. ඉතරෙ තුම්හෙයෙව ආචරියාති තස්සෙව භාරමකංසු. අථ සෙනකො පුච්ඡි තුම්හෙ රහස්සං නාම අසුකස්සච අසුකස්සච කථෙතබ්බන්ති වදිත්ථ කිං වො එතං කතං උදාහු දිට්ඨං ආදු සුතන්ති. තිට්ඨතෙතං ආචරිය යං තුම්හෙ රහස්සං නාම සහායකස්ස කථෙතබ්බන්ති වදිත්ථ එතං කථන්ති. කිං වො එතෙනාති. කථෙථ ආචරියාති. ඉමස්මිං රහස්සෙ රඤ්ඤා ඤාතෙ මය්හං ජීවිතං නත්ථීති. මා භායථාචරිය ඉධ තුම්හාකං රහස්සභෙදකො නත්ථි කථෙථාචරියාති. සො නඛෙන අම්මණං කොට්ටෙත්වා නත්ථි නු ඛො ඉමස්ස හෙට්ඨා ගහපතිපුත්තොති ආහ. ආචරිය ගහපතිපුත්තො අත්තනො ඉස්සරියෙන එවරූපං ඨානං න පවිසති. ඉදානි සො පමත්තො භවිස්සති කථෙථ තුම්හෙති.

සෙනකො අත්තනො රහස්සං කථෙන්තො ආහ ඉමස්මිංයෙව නගරෙ අසුකං නාම වෙසිං ජානාථාති. ආම ආචරියාති. ඉදානි සා පඤ්ඤායතීති. න පඤ්ඤායති ආචරියාති. අහං සාලවනුය්‍යානෙ තාය සද්ධිං පුරිසකිච්චං කත්වා තස්සා පිළන්ධනෙසු ලොභෙන තං මාරෙත්වා තස්සායෙව සාටකෙන භණ්ඩිකං කත්වා ආහරිත්වා අම්හාකං ඝරෙ අසුක භූමිකාය අසුකනාගදන්තෙ ඔලම්බෙසිං. වළඤ්ජෙතුං න විසහාමි පුරාණභාවමස්ස ඔලොකෙමි. එවරූපම්පි රාජාපරාධකම්මං කත්වා මයා එකස්ස සහායකස්ස කථිතං නොන න කස්සචි කථිතපුබ්බං ඉමිනා කාරණෙන සහායකස්ස ගුය්හං කථෙතබ්බන්ති මයා කථිතන්ති ආහ. පණ්ඩිතො තස්ස රහස්සං සාධුකං වවත්ථාපෙත්වා සල්ලක්ඛෙසි.

පුක්කුසොපි අත්තනො රහස්සං කථෙන්තො මම ඌරුයා කුට්ඨං අත්ථි කණිට්ඨො මෙ පාතොව කඤ්චි අජානාපෙත්වා තං ධොවිත්වා භෙසජ්ජෙන මක්ඛෙත්වා තං උපරි පිලොතිකං දත්වා බන්ධති රාජා මයි මුදුචිත්තො එහි පුක්කුසාති මං පක්කොසිත්වා යෙභුය්‍යෙන මම ඌරුයංයෙව සයති සචෙ පන ජානෙය්‍ය මාරෙය්‍ය තං කම්මං මම කණිට්ඨං ඨපෙත්වා අඤ්ඤො ජානන්තො නාම නත්ථි තෙන කාරණෙන රහස්සං නාම භාතු කථෙතබ්බන්ති මයා වුත්තන්ති ආහ.

කාමින්දොපි අත්තනො රහස්සං කථෙන්තො මං කාලපක්ඛෙ උපොසථදිවසෙ නරදෙවො නාම යක්ඛො ගණ්හාති අහං උම්මත්තකසුනඛො විය විරවාමි ස්වාහං තමත්ථං පුත්තස්ස කථෙසිං සො මම යක්ඛෙන ගහිතභාවං ඤත්වා මං අන්තොගෙහෙ බන්ධිත්වා නිපජ්ජාපෙත්වා ද්වාරං පිදහිත්වා නික්ඛමිත්වා මම සද්දං පටිච්ඡාදනත්ථං ද්වාරෙ සමජ්ජං කාරෙති. ඉමිනා කාරණෙන රහස්සං නාම පුත්තස්ස කථෙතබ්බන්ති මයා වුත්තන්ති ආහ. තතො තයොපි දෙවින්දං පුච්ඡිංසු. සොපි අත්තනො රහස්සං කථෙන්තො මයා මණිපහංසනකම්මං කරොන්තෙන රඤ්ඤො සන්තකං සක්කෙන කුසරජ්ජස්ස දින්නං සිරිපවෙසනං මඞ්ගලමණිරතනං ථෙනෙත්වා මම මාතුයා දින්නං සා කිඤ්චි අජානාපෙත්වා මම රාජකුලං පවිසනකාලෙ තං මය්හං දෙති අහං තෙන මණිනා සිරිං පවෙසෙත්වා රාජනිවෙසනං ගච්ඡාමි. රාජා තුම්හෙහි සද්ධිං අකථෙත්වා පඨමතරං මයා සද්ධිං කථෙති දෙවසිකං අට්ඨ සොළස බාත්තිංස චතුසට්ඨිංවා කහාපණෙ පරිබ්බයත්ථාය මය්හං දෙති. සචෙ තස්ස මණිරතනස්ස ථෙනිතභාවං රාජා ජානෙය්‍ය මය්හං ජීවිතං නත්ථි. ඉමිනා කාරණෙන රහස්සං නාම මාතුයා කථෙතබ්බන්ති මයා වුත්තන්ති ආහ.

මහාසත්තො සබ්බෙසම්පි ගුය්හං පච්චක්ඛමකාසි. තෙ පන අත්තනො උදරං ඵාලෙත්වා අන්තං බාහිරං කරොන්තාවිය රහස්සං අඤ්ඤමඤ්ඤං කථෙත්වා අප්පමත්තා පාතොව ආගච්ඡථ ගහපතිපුත්තං මාරෙස්සාමාති වත්වා උට්ඨායාසනා පක්කමිංසු. තෙසං ගතකාලෙ පුරිසා ආගන්ත්වා අම්මණං උක්ඛිපිත්වා මහාසත්තං ආදාය ගමිංසු. සො නහායිත්වා අලඞ්කරිත්වා සුභොජනං භුඤ්ජිත්වා අජ්ජ මෙ භගිනී උදුම්බරාදෙවී රාජගෙහතො මෙ සාසනං පෙසෙස්සතීති ඤත්වා ද්වාරෙ පච්චායිකං පුරිසං ඨපෙසි රාජගෙහතො ආගතං සීඝං පවෙසෙත්වා මම දස්සෙය්‍යාසීති. එවඤ්ච පන වත්වා සයනපිට්ඨෙ නිපජ්ජි.

තස්මිං ඛණෙ රාජාපි සයනපිට්ඨෙ නිපන්නො පණ්ඩිතස්ස ගුණං සරිත්වා මහොසධපණ්ඩිතො සත්තවස්සිකකාලතො පට්ඨාය මං උපට්ඨහන්තො න කිඤ්චි මය්හං අනත්ථමකාසි දෙවතාපුච්ඡාය පණ්ඩිතෙ අසති ජීවිතම්පි මෙ න සියා වෙරීපච්චාමිත්තානං වචනං ගහෙත්වා අසමධුරං පණ්ඩිතං මාරෙථාති ඛග්ගං දෙන්තෙන අයුත්තං මයා කතං සෙවදානි නං පස්සිතුං න ලභිස්සාමීති සොකං උප්පාදෙසි. සරීරතො සෙදා මුච්චිංසු. සොකසමප්පිතො චිත්තස්සාදං න ලභි. උදුම්බරාදෙවී තෙන සද්ධිං එකසයනගතා තං ආකාරං දිස්වා කින්නුඛො මය්හං කොචි අපරාධො අත්ථි උදාහු අඤ්ඤං දෙවස්ස කිඤ්චි සොකකාරණං උප්පන්නන්ති පුච්ඡන්තී ඉමං ගාථමාහ.

කින්නු ත්වං විමනො රාජසෙට්ඨ
ද්විපදින්ද වචනං සුණොම තෙතං,
කිං චින්තයමානො දුම්මනොසි
නූන දෙව අපරාධො අත්ථි මය්හන්ති.

අථ රාජා ගාථමාහ.

පඤ්ඤාය වජ්ජෙ මහොසධොති
ආණත්තෙ මෙ වධාය භූරිපඤ්ඤ,
තං චින්තයන්තො දුම්මනොස්මි
නහි දෙවි අපරාධො අත්ථි තුය්හන්ති.

තත්ථ ආණත්තොති භද්දෙ චත්තාරෝ පණ්ඩිතා මහොසධපණ්ඩිතං මම පච්චත්ථිකොති කථයිංසු. මයා තස්මා අවිචිනිත්වා වධෙථ නන්ති භූරිපඤ්ඤ වධාය ආණත්තෙ තං කාරණං චින්තයමානො වරං මම මරණං න පණ්ඩිතස්සාති දුම්මනොස්මීති ආහ.

තස්සා තං සුත්වාව මහාසත්තෙ පබ්බතමත්තො සොකො උප්පජ්ජි සා චින්තෙසි එකෙනුපායෙන රාජානං අස්සාසෙත්වා රඤ්ඤො නිද්දොක්කමනකාලෙ මම කණිට්ඨස්ස සාසනං පහිණිස්සාමීති. අථ නං මහාරාජ තයාවෙතං කතං ගහපතිපුත්තං මහන්තෙ ඉස්සරියෙ පතිට්ඨාපෙන්තෙන තුම්හෙහි සො සෙනාපතිට්ඨානෙ ඨපිතො ඉදානි කිං තුම්හාකංයෙව පච්චත්ථිකො ජාතො න ඛො පන පච්චාමිත්තො ඛුද්දකො නාම අත්ථි හාරෙතබ්බොව සො තුම්හෙ මාචින්තයිත්ථාති රාජානං අස්සාසෙසි. සො තනුභූතසොකො නිද්දං ඔක්කමි.

දෙවී උට්ඨාය ගබ්භං පවිසිත්වා මහොසධ චත්තාරො පණ්ඩිතා තං පරිභින්දිංසු. රාජා කුද්ධො සෙව ද්වාරන්තරෙ තව වධං ආණාපෙසි සෙව රාජකුලං න ආගච්ඡෙය්‍යාසි ආගච්ඡන්තො පන නගරං හත්ථගතං කත්වා සමත්ථො හුත්වා ආගච්ඡෙය්‍යාසීති පණ්ණං ලිඛිත්වා මොදකස්ස අන්තො පක්ඛිපිත්වා මොදකං සුත්තකෙන වෙඨෙත්වා නවභාජනෙ කත්වා වාසෙත්වා ලඤ්ඡිත්වා අත්ථචාරිකාය ඉත්ථියා අදාසි ඉමං මොදකං හරිත්වා මම කණිට්ඨස්ස දෙහීති. සා තථා අකාසි. රත්තිං කථං නික්ඛන්තාති න චින්තෙතබ්බං රඤ්ඤා පඨමමෙව දෙවියා වරො දින්නො තෙන නං න කොචි වාරෙයි. බොධිසත්තො පණ්ණාකාරං ගහෙත්වා උය්‍යොජෙසි. සා ගන්ත්වා දින්නභාවං ආරොචෙසි. තස්මිං ඛණෙ දෙවී ගන්ත්වා රඤ්ඤා සද්ධිං නිපජ්ජි. බොධිසත්තොපි මොදකං භින්දිත්වා පණ්ණං වාචෙත්වා තමත්ථං ඤත්වා කත්තබ්බං කිච්චං විචාරෙත්වා සයනෙ නිපජ්ජි. ඉතරෙ චත්තාරො ජනා පාතොව ඛග්ගහත්ථා ද්වාරන්තරෙ ඨත්වා පණ්ඩිතං අපස්සන්තා දුම්මනා හුත්වා රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා කිං පණ්ඩිතා හතො වො ගහපතිපුත්තොති වුත්තෙ න පස්සාම දෙවාති ආහංසු.

මහාසත්තොපි අරුණුග්ගමනෙයෙව නගරං අත්තනො හත්ථගතං කත්වා තත්ථ තත්ථ ආරක්ඛං දත්වා මහාජනපරිවුතො රථං ආරුය්හ මහන්තෙන පරිවාරෙන රාජද්වාරං අගමාසි. රාජා සීහපඤ්ජරං උග්ඝාටෙත්වා ඔලොකෙන්තො අට්ඨාසි. අථ නං මහාසත්තො රථා ඔතරිත්වා වන්දි. රාජා චින්තෙසි සචායං මම පච්චත්ථිකො භවෙය්‍ය න මං වන්දෙය්‍යාති. අථ නං පක්කොසාපෙත්වා රාජා සයනෙ නිසීදි.

මහාසත්තොපි ගන්ත්වා එකමන්තං නිසීදි චත්තාරොපි පණ්ඩිතා තත්ථෙව නිසීදිංසු. අථ නං රාජා කිඤ්චි අජානන්තොවිය තාත ත්වං හියො ගතො ඉදානි ආගච්ඡසි. කිං මං එවං පරිච්චජසීති වත්වා ඉමං ගාථමාහ.

අභිදොසගතො ඉදානි එසි
කිං සුත්වා කිමාසඞ්කතෙ මනො තෙ,
කො තෙ කිමවොච භූරිපඤ්ඤ
ඉඞ්ඝ තං වචනං සුණොම බ්‍රූහි මෙතන්ති.

තත්ථ **අභිදොසගතො**ති හියො පඨමයාමෙ ගතො. **කිමාසඞ්කතෙ**ති කිං ආසඞ්කතෙ. **කිමවොචා**ති කිං රඤ්ඤො සන්තිකං මාගමීති තං කොචි අවොච.

අථ නං මහාසත්තො මහාරාජ තයා මෙ වත්තබ්බං පණ්ඩිතානං වචනං ගහෙත්වා වධො ආණත්තො තෙනාහං න එමීති චොදෙන්තො ඉමං ගාථමාහ.

පඤ්ඤූ වජ්ඣො මහොසධොති
යදි තෙ මන්තයිතං ජනින්ද දොසං,
භරියාය රහොගතො අසංසි
ගුය්හං පාතුකතං සුතං මමෙතන්ති.

තත්ථ **යදිතෙ**ති යස්මා තයා. **මන්තයිත**න්ති කථිතං. **දොස**න්ති අභිදොසං රත්තිභාගෙති අත්ථො. කස්ස කථිතන්ති **භරියාය** ත්වංහි තස්සා ඉමමත්ථං **රහොගතො අසංසි**. **ගුය්හං පාතුකත**න්ති යථා එවරූපං අත්තනො රහස්සං පාකටං කතං **සුතං මමෙත**න්ති මයාපෙතං තස්මිංයෙව ඛණෙ සුතං දෙවාති වදති.

රාජා තං සුත්වාව ඉමාය තං ඛණංයෙව සාසනං පහිතං භවිස්සතීති කුද්ධො දෙවිං ඔලොකෙසි. තං ඤත්වා මහාසත්තො කිං දෙව දෙවියා කුජ්ඣසි අහං අතීතඅනාගතපච්චුප්පන්නං සබ්බං ජානාමි. දෙව තුම්හාකං රහස්සං තාව මම දෙවියා කථිතං හොතු ආචරියසෙනකස්ස පුක්කුසාදීනං වා රහස්සං මම කෙන කථිතං අහං එතෙසම්පි රහස්සං ජානාමියෙවාති සෙනකස්ස තාව රහස්සං කථෙන්තො ඉමං ගාථමාහ.

යං සාලවනස්මිං සෙනකො
පාපකම්මං අකාසි අසබ්භිරූපං,
සඛිනොව රහොගතො අසංසි
ගුය්හං පාතුකතං සුතං මමෙතන්ති.

තත්ථ **අසබ්භිරූප**න්ති අසාධුජාතිකං ලාමකං අකුසලකම්මං අකාසි. ඉමස්මිංයෙව නගරෙ අසුකං නාම වෙසිං සාලවනුය්යානෙ මාරෙත්වා අලඞ්කාරං ගහෙත්වා තස්සායෙව සාටකෙන භණ්ඩිකං කත්වා අත්තනො ඝරෙ අසුකට්ඨානෙ ඨපෙසි. **සඛිනොවා**ති අථ නං මහාරාජ එකස්ස සහායකස්ස රහොගතො හුත්වා අක්ඛාසි. තම්පි මයා සුතං තාඝං දෙවස්ස පච්චත්ථිකො ජාතො සෙනකො පච්චත්ථිකො යදි තෙ පච්චත්ථිකෙන කම්මං අත්ථි සෙනකං ගණ්හාපෙහීති.

රාජා සෙනකං ඔලොකෙත්වා සච්චන්ති පුච්ඡිත්වා සච්චං දෙවාති වුත්තෙ තස්ස බන්ධනාගාරං ආණාපෙසි. පණ්ඩිතොපි පුක්කුසස්ස රහස්සං කථෙන්තො ඉමං ගාථමාහ.

පුක්කුසපුරිසස්ස තෙ ජනින්ද
උප්පන්නො රොගො අරාජයුත්තො,
භාතුච්ච රහොගතො අසංසි
ගුය්හං පාතුකතං සුතං මමෙතන්ති.

තත්ථ **අරාජයුත්තො**ති මහාරාජ එතස්ස කුට්ඨරොගො උප්පන්නො සො රාජානං පත්තුං අයුත්තො ජුපතානුච්ඡවිකො න හොති තුම්හෙහව පුක්කුසස්ස ඌරු මුදුකොති යෙභුය්‍යෙන තස්සෙව ඌරුම්හි නිපජ්ජථ සො පන සවණ්ණබන්ධනපිලොතිකාය එසො දෙවාති.

රාජා තම්පි ඔලොකෙත්වා, සච්චන්ති පුච්ඡිත්වා ආම දෙවාති වුත්තෙ තම්පි බන්ධනාගාරං පවෙසාපෙසි. පණ්ඩිතො කාවින්දස්සපි රහස්සං කථෙන්තො ආහ.

ආබාධොයං අසබ්භිරූපො
කාවින්දෙ නරදෙවෙන ඵුට්ඨො,
පුත්තස්ස රහොගතො අසංසි
ගුය්හං පාතුකතං සුතං මමෙතන්ති.

තත්ථ **අසබ්භිරූපො**ති යෙන සො ආබාධෙන ඵුට්ඨො උම්මත්තක සුනඛොවිය විරවති සො නරදෙවයක්ඛාබාධො අසබ්භිජාතිකො ලාමකො න තෙන ඵුට්ඨො රාජකුලං පවිසිතුං යුත්තො මහාරාජාති.

රාජා තම්පි සච්චං කාවින්දාති පුච්ඡිත්වා සච්චන්ති වුත්තෙ තම්පි බන්ධනාගාරං පවෙසාපෙසි. පණ්ඩිතො දෙවින්දස්ස රහස්සං කථෙන්තො ඉමං ගාථමාහ.

අට්ඨවඞ්කං මණිරතනං උළාරං.
සක්කො තෙ අදදා පිතාමහස්ස
දෙවින්දස්ස ගතං තදජ්ජ හත්ථං,
මාතුච්ච රහො ගතො අසංසි
ගුය්හං පාතුකතං සුතං මමෙතන්ති.

තත්ථ **පිතාමහස්සා**ති තව පිතාමහස්ස කුසරාජස්ස. **තදජ්ජ හත්ථ**න්ති තං මඞ්ගලසම්මතං මණිරතනං අජ්ජ දෙවින්දස්ස හත්ථගතං මහාරාජාති.

රාජා තම්පි සච්චං කිරාති පුච්ඡිත්වා සච්චන්ති වුත්තෙ තම්පි බන්ධනාගාරං පවෙසාපෙසි.

එවං තෙ බොධිසත්තං වධෙස්සාමාති සබ්බෙ බන්ධනාගාරං පවිට්ඨා, බොධිසත්තොපි ඉමිනා කාරණෙනාහං අත්තනො ගුය්හං පරස්ස න කථෙතබ්බන්ති වදාමි කථෙතුං වට්ටතීති වදන්තා පන මහාවිනාසං පත්තාති වත්වා උපරි ධම්මං දෙසෙන්තො ඉමා ගාථා අභාසි.

ගුය්හස්ස හි ගුය්හමෙව සාධු
න හි ගුය්හස්ස පසත්ථමාවිකම්මං,
අනිප්ඵාදාය සහෙය්‍ය ධීරො
නිප්ඵන්නත්ථො යථා සුඛං භණෙය්‍ය.

න ගුය්හමත්ථං විවරෙය්‍ය
රක්ඛෙය්‍ය නං යථා නිධිං,
න හි පාතුකතො සාධු
ගුය්හො අත්ථො පජානතා.

ථියා ගුය්හං න සංසෙය්‍ය
අමිත්තස්ස ච පණ්ඩිතො,
යො චාමිසෙන සංහීරෙ
හදයත්ථෙනො ච යො නරො.

ගුය්හමත්ථමසම්බුද්ධං
සම්බොධයති යො නරො,
මන්තභෙදභයා තස්ස
දාසභූතො තිතික්ඛති.

යාවන්තො පුරිසස්සත්ථං
ගුය්හං ජානන්ති මන්තිනං,
තාවන්තො තස්ස උබ්බෙගා
තස්මා ගුය්හං න විස්සජෙ.

විවිච්ච භාසෙය්‍ය දිවා රහස්සං
රත්තිං ගිරං නාතිවෙලං පමුඤ්චෙ,
උපස්සුතිකා හි සුණන්ති මන්තං
තස්මා මන්තො ඛිප්පමුපෙති භෙදන්ති.

තත්ථ **අමිත්තස්ස චාති** ඉත්ථියා ච පච්චත්ථිකස්ස ච න කථෙය්‍ය. **සංහීරෙති** යො ච යෙන කෙනචි ආමිසෙන සංහීරති උපලාපනං සඞ්ගහං ගච්ඡති තස්සාපි න සංසෙය්‍ය. **හදයත්ථෙනොති** යො අමිත්තො මිත්තපතිරූපකො මුඛෙන අඤ්ඤං කථෙති හදයෙන අඤ්ඤං චින්තෙති තස්සාපි න සංසෙය්‍ය. **අසම්බුද්ධන්ති** පරෙහි අඤ්ඤාතං **අසම්බොධන්තිපි** පාඨො. පරෙසං බොධෙතුං **අයුත්තන්ති** අත්ථො. **තිතික්ඛතීති** තස්ස අක්කොසම්පි පරිභාසම්පි පහාරම්පි දාසො විය හුත්වා තිතික්ඛති අධිවාසෙති. **මන්තිනන්ති** මන්තීනං වා අන්තරෙ යාවන්තො තං මන්තිතො ජානන්තීති අත්ථො. **තාවන්තොති** තෙ ගුය්හජානකෙ පටිච්ච තත්තකා තස්ස උබ්බෙගා සන්තාසා උප්පජ්ජන්ති.

න **විස්සජ්ජෙති** න විස්සජ්ජෙය්‍ය පරං න ජානාපෙය්‍ය. **විවිච්චාති** සචෙ දිවා රහස්සං මන්තෙතුකාමො හොති විවිච්ච ඔකාසං කාරෙත්වා අප්පටිච්ඡන්නට්ඨානෙ මන්තෙය්‍ය. **නාතිවෙලන්ති** රත්තිං රහස්සං කථෙන්තො පන අතිවෙලං මරියාදාතික්කන්තං මහාසද්දං කරොන්තො ගිරං නප්පමුඤ්චෙය්‍ය. **උපස්සුතිකාති** මන්තනට්ඨානං උපගන්ත්වා තිරොකුඩ්ඩාදීසු ඨත්වා සොතාරො භවන්ති. **තස්මාති** මහාරාජ තෙන කාරණෙන සො මන්තො ඛිප්පං භෙදමුපෙතීති ආහ.

රාජා මහාසත්තස්ස කථං සුත්වා එතෙ සයං රාජවෙරිනො හුත්වා පණ්ඩිතං මම වෙරිං කරොන්තීති කුජ්ඣිත්වා ගච්ඡථ තෙ නගරා නික්ඛාමෙත්වා සූලෙසු නාව උත්තාසෙථ සීසානි වා ඡින්දථාති ආණාපෙසි. තෙසු පච්ඡාබාහං බන්ධිත්වා චතුක්කෙ චතුක්කෙ ඨත්වා පහාරසතං දත්වා නීයමානෙසු පණ්ඩිතො දෙව ඉමෙ තුම්හාකං පොරාණකාමච්චා ඛමථ නෙසං අපරාධන්ති රඤ්ඤො කථෙසි. රාජා සාධූති පක්කොසාපෙත්වා තස්සෙව දාසෙ කත්වා අදාසි. සො පන තෙ තත්ථෙව භුජිස්සෙ අකාසි. රාජා තෙනහි මම විජිතෙ මා වසන්තූති පබ්බාජනීයකම්මං ආණාපෙසි. පණ්ඩිතො ඛමථ දෙව එතෙසං අන්ධබාලානන්ති ඛමාපෙත්වා තෙසං ඨානන්තරානි පටිපාකතිකානි කාරාපෙසි.

රාජා පච්චාමිත්තෙසුපි නාමස්ස එවරූපා මෙත්තාභාවනා අඤ්ඤෙසු කථංරූපා භවිස්සතීති පණ්ඩිතස්ස අතිවිය පසන්නො. තතො පට්ඨාය චත්තාරො පණ්ඩිතා උද්ධටදාඨා විය සප්පා නිබ්බිසෙවනා හුත්වා කිඤ්චි කථෙතුං නාසක්ඛිංසූති.

පඤ්චපණ්ඩිතපඤ්හා නිට්ඨිතො.

තතො පට්ඨාය පණ්ඩිතො රඤ්ඤො අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච අනුසාසති. සො චින්තෙසි රඤ්ඤො සෙතච්ඡත්තමත්තමෙව රජ්ජං පන අහං විචාරෙමි මයා අප්පමත්තෙන භවිතුං වට්ටතීති. සො නගරෙ මහාපාකාරං නාම කාරෙසි තථා අනුපාකාරවාරට්ටාලකෙ අන්තරට්ටාලකෙ උදකපරිඛං කද්දමපරිඛං සුක්ඛපරිඛන්ති තිස්සො පරිඛා කාරෙසි. අන්තොනගරෙ ජිණ්ණගෙහානි පටිසඞ්ඛරාපෙසි මහාපොක්ඛරණියො කාරාපෙත්වා තාසු උදකනිධානං කාරෙසි. නගරෙ සබ්බකොට්ඨාගාරානි ධඤ්ඤස්ස පූරාපෙසි හිමවන්තපදෙසතො කුලූපගතාපසෙහි කද්දමකුමුදබීජං ආහරාපෙසි. උදකනිද්ධමනානි සොධාපෙත්වා බහිනගරෙපි ජිණ්ණපටිසඞ්ඛාරකම්මං කාරාපෙසි. කිං කාරණා අනාගතභයපටිබාහනත්ථං. තතො තතො ආගතවාණිජකෙපි කුතො ආගතාති පුච්ඡිත්වා අසුකට්ඨානතො නාමාති තුම්හාකං රඤ්ඤො කිං පියන්ති අසුකං නාමාති සුත්වා තෙසං තෙසං සම්මානං කාරෙත්වා අත්තනො එකසතයොධෙ පක්කොසිත්වා සම්මා මයා දින්නපණ්ණාකාරෙ ගහෙත්වා එකසතරාජධානියො ගන්ත්වා ඉමෙ පණ්ණාකාරෙ අත්තනො පිය

කාමතාය තෙසං රුජ්ජූතං දත්වා තෙ යෙව උපට්ඨහන්තා තෙසං කිරියංවා මන්තංවා ඤත්වා මය්හං පෙසෙන්තා තත්ථෙව වසථ අහං වො පුත්තදාරං පොසෙස්සාමීති වත්වා කෙසඤ්චි කුණ්ඩලෙ කෙසඤ්චි සුවණ්ණපාදුකායො කෙසඤ්චි ඛග්ගෙ කෙසඤ්චි සුවණ්ණමාලා අක්ඛරානි ඡින්දිත්වා යදා මෙ කිච්චං හොති තදා පඤ්ඤායන්තූති අධිට්ඨහිත්වා තෙසං හත්ථෙ පෙසෙසි. තෙ තත්ථ තත්ථ ගන්ත්වා තෙසං රුජ්ජූතං පණ්ණාකාරං දත්වා තුම්හෙ උපට්ඨාතුං ආගතම්හාති වත්වා කුතොති පුට්ඨා ආගතට්ඨානතො අඤ්ඤානි ඨානානි ආචික්ඛිත්වා තෙහි සාධූති සම්පටිච්ඡිතෙ උපට්ඨහන්තා තෙසං අබ්භන්තරිකා අහෙසුං.

තදා එකබලරට්ඨෙ සඞ්ඛපාලො නාම රාජා ආවුධානි සජ්ජාපෙති සෙනං සඞ්කඩ්ඪති තස්ස සන්තිකෙ උපනික්ඛිත්තපුරිසො පණ්ඩිතස්ස සාසනං පෙසෙසි අයං ඉධ පවත්ති ඉදං නාම කරිස්සතීති නජානාමි පෙසෙත්වා සයං තත්වතො ජානාතූති. අථ මහාසත්තො සුවපොතකං ආමන්තෙත්වා සම්ම ගන්ත්වා එකබලරට්ඨෙ සඞ්ඛපාලරාජා ඉදං නාම කරොතීති ඤත්වා සකලජම්බුදීපං ආහිණ්ඩිත්වා මය්හං පවත්තිං ආහර ථාති වත්වා මධුලාජං ඛාදාපෙත්වා මධුපාණීයං පායෙත්වා සතපාකසහස්ස පාකෙහි තෙලෙහි පක්ඛන්තරං මක්ඛෙත්වා පාචීනසීහපඤ්ජරෙ ඨත්වා විස්සජ්ජෙසි. සො තත්ථ ගන්ත්වා තස්ස පුරිසස්ස සන්තිකා තස්ස රඤ්ඤො පවත්තිං තත්වතො ඤත්වා ජම්බුදීපං පරිගණ්හන්තො කම්පිල්ලරට්ඨෙ උත්තරපඤ්චාලනගරං පාපුණි.

තදා තත්ථ චූළනීබ්‍රහ්මදත්තො රාජා රජ්ජං කාරෙසි. තස්ස කෙවට්ටො නාම බ්‍රාහ්මණො අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච අනුසාසති පණ්ඩිතො ව්‍යත්තො. සො පච්චූසකාලෙ පබුජ්ඣිත්වා දීපාලොකෙන අලඞ්කත සිරිගබ්භං ඔලොකෙන්තො මහන්තං යසං දිස්වා අයං මම යසො කස්ස සන්තකොති චින්තෙන්තො න අඤ්ඤස්ස චූළනීබ්‍රහ්මදත්තස්ස සන්තකො එවරූපස්ස පන යසස්ස දායකං රාජානං සකලජම්බුදීපෙ අග්ගරාජානං කාතුං වට්ටති අහඤ්ච අග්ගපුරොහිතො භවිස්සාමීති චින්තෙසි.

සො පාතොව රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා සුඛසෙය්‍යං පුච්ඡිත්වා දෙව මන්තෙතබ්බං අත්ථීති වද ආචරියාති දෙව අන්තොනගරෙ රහො නාම න සක්කා ලද්ධුං උය්‍යානං ගච්ඡාමාති සාධු ආචරියාති රාජා තෙන සද්ධිං උය්‍යානං ගන්ත්වා බලකායං බහි ඨපෙත්වා ආරක්ඛං කාරාපෙත්වා බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං උය්‍යානං පවිසිත්වා මඞ්ගලසිලාපට්ටෙ නිසීදි. සුවපොතකො තං කිරියං දිස්වා භවිතබ්බමෙත්ථ කාරණෙන අජ්ජ පණ්ඩිතස්ස ආචික්ඛිතබ්බයුත්තකං කිඤ්චි සුණිස්සාමීති උය්‍යානං පවිසිත්වා මඞ්ගලසාලරුක්ඛස්ස පත්තන්තරෙ නිලීයිත්වා නිසීදි. රාජා කථෙහි ආචරියාති ආහ. මහාරාජ තව කණ්ණෙ ඉතො කරොහි චතුක්කණ්ණො යෙව මන්තො භවිස්සති සචෙ මහාරාජ මම වචනං කරොහි සකලජම්බුදීපෙ තං අග්ගරාජානං කරොමීති.

සො මහාතණ්හතාය තස්ස වචනං සුත්වා සොමනස්සප්පත්තො හුත්වා කථෙථාචරිය කරිස්සාමීති ආහ. දෙව මයං සෙනං සඞ්කඩ්ඪිත්වා පඨමං බුද්ධදත්තනගරං රුම්භිත්වා ගණ්හිස්සාම අහං හි චූළචාරෙන නගරං පවිසිත්වා රාජානං වක්ඛාමි මහාරාජ තව යුද්ධෙන කිච්චං නත්ථි කෙවලං අම්හාකං සන්තකො හොහි තව රජ්ජං තවෙව භවිස්සති යුජ්ඣන්තො පන අම්හාකං බලවාහනස්ස මහන්තතාය එකන්තෙනෙව පරජ්ජිස්සසි සචෙ මෙ වචනං කරිස්සසි සඞ්ගණ්හිස්සාම නං නොචෙ යුජ්ඣිත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා සෙනං ගහෙත්වා අඤ්ඤං නගරං තතො අඤ්ඤන්ති එතෙනුපායෙන සකලජම්බුදීපෙ රජ්ජං ගහෙත්වා ජයපානං පිවිස්සාමාති වත්වා එකසතරාජානො අම්හාකං නගරං ආනෙත්වා උය්‍යානෙ ආපානමණ්ඩපං කාරෙත්වා තත්ථ නිසින්නෙ විස මිස්සකං සුරං පායෙත්වා සබ්බෙපි තෙ ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා ගඞ්ගාය ඛිපිත්වා එකසතරාජධානීසු රජ්ජං අම්හාකං හත්ථගතං කරිස්සාම එවං ත්වං සකලජම්බුදීපෙ අග්ගරාජා භවිස්සසීති.

සො සාධු ආචරිය එවං කරිස්සාමීති. මහාරාජ චතුක්කණ්ණො මන්තො නාම අයං හි නසක්කා අඤ්ඤෙන ජානිතුං තස්මා පපඤ්චං අකත්වා සීඝං නික්ඛමථාති. රාජා තුස්සිත්වා සාධූති සම්පටිච්ඡි.

සුවපොතකො තං සුත්වා තෙසං මන්තපරියොසානෙ ඔලම්බකං ඔතාරෙන්තො විය කෙවට්ටස්ස සීසෙ ඡකණපිණ්ඩං පාතෙත්වා කිමෙතන්ති මුඛං විවරිත්වා උද්ධං ඔලොකෙන්තස්ස අපරං මුඛෙ පාතෙත්වා කිරීති වස්සන්තො සාඛාතො උප්පතිත්වා කෙවට්ට ත්වං චතුක්කණ්ණො මෙ මන්තොති මඤ්ඤසි ඉදානෙව ඡක්කණ්ණො ජාතො පුන අට්ඨකණ්ණො භවිත්වා අනෙකසතකණ්ණො භවිස්සතීති වත්වා ගණ්හථ ගණ්හථාති වදන්තානඤ්ඤෙව වාතවෙගෙන මිථිලං ගන්ත්වා පණ්ඩිතස්ස නිවෙසනං පාවිසි. තස්ස පන ඉදං වත්තං සචෙ පන කුතොචි ආභතසාසනං පණ්ඩිතස්සෙව කථෙතබ්බං හොති අථස්ස අංසකූටෙ ඔතරති සචෙ අමරාදෙවියාපි සොතුං වට්ටති උච්ඡඞ්ගෙ ඔතරති සචෙ මහාජනෙන සොතබ්බං භූමියං ඔතරති සො පණ්ඩිතස්ස අංසකූටෙ ඔතරි. තාය සඤ්ඤාය රහස්සෙන භවිතබ්බන්ති මහාජනො පටික්කමි පණ්ඩිතො තං ගහෙත්වා උපරිමතලං අභිරුය්හ කින්තෙ තාත දිට්ඨං කිං සුතන්ති පුච්ඡි.

අථස්ස සො අහං දෙව සකලජම්බුදීපෙ අඤ්ඤස්ස රඤ්ඤො සන්තිකා කිඤ්චි භයං න පස්සාමි උත්තරපඤ්චාලනගරෙ පන චූළනීබ්‍රහ්මදත්තස්ස පුරොහිතො කෙවට්ටො නාම රාජානං උය්‍යානං නෙත්වා චතුක්කණ්ණමන්තං ගණ්හි අහං සාඛන්තරෙ නිසීදිත්වා තස්ස මුඛෙ ඡකණපිණ්ඩං පාතෙත්වා ආගතොම්හීති වත්වා සබ්බං දිට්ඨං සුතං පණ්ඩිතස්ස කථෙසි. රඤ්ඤා පන සම්පටිච්ඡිතන්ති වුත්තෙ ච සම්පටිච්ඡිතං දෙවාති ආහ.

පණ්ඩිතො තස්ස කත්තබ්බයුත්තකං සක්කාරං කාරෙත්වා තං මුදුපච්චත්ථරණෙ සුවණ්ණපඤ්ජරෙ නිපජ්ජාපෙත්වා කෙවට්ටො මම මහොසධභාවං න ජානාති මඤ්ඤෙ න ඉදානිස්ස මන්තිත මන්තස්ස මත්ථකං පාපුණිතුං දස්සාමීති චින්තෙත්වා නගරතො දුග්ගතකුලානි නීහරාපෙත්වා බහි වාසෙසි රට්ඨජනපදද්වාරගාමෙසු සමිද්ධානි ඉස්සරකුලානි ආනෙත්වා නගරෙ වාසෙසි. බහුං ධනධඤ්ඤං සන්නිචයං කාරෙසි.

චූළනීබ්‍රහ්මදත්තොපි කෙවට්ටස්ස වචනං ගහෙත්වා සෙනඞ්ගපරිවුතො ගන්ත්වා එකං නගරං පරික්ඛිපි. කෙවට්ටො වුත්තනයෙන තත්ථ පවිසිත්වා තං රාජානං සඤ්ඤාපෙත්වා අත්තනො සන්තකං කත්වා ද්වෙ සෙනා එකතො කත්වා අඤ්ඤං රාජානන්ති එවං චූළනී බ්‍රහ්මදත්තො කෙවට්ටස්ස ඔවාදෙ ඨිතො ඨපෙත්වා වෙදෙහරාජානං සෙසෙ සකලජම්බුදීපෙ රාජානො අත්තනො සන්තකෙ අකාසි. බොධිසත්තස්ස උපනික්ඛිත්තකපුරිසා බ්‍රහ්මදත්තෙන එත්තකානි නගරානි ගහිතානි එත්තකානි ගහිතානි අප්පමත්තො හොතූති නිච්චං පෙසෙන්ති සොපි තෙසං අහං ඉධ අප්පමත්තො තුම්හෙ අනුක්කණ්ඨන්තා අප්පමත්තා හුත්වා වසථාති පෙසෙසි.

බ්‍රහ්මදත්තො සත්තදිවසසත්තමාසාධිකෙහි සත්තහි සංවච්ඡරෙහි වෙදෙහරජ්ජං ඨපෙත්වා සෙසජම්බුදීපෙ රජ්ජං ගහෙත්වා කෙවට්ටං ආහ ආචරිය මිථිලායං වෙදෙහරජ්ජං ගණ්හාමාති. මහාරාජ මහොසධපණ්ඩිතස්ස වසනනගරෙ රජ්ජං ගණ්හිතුං න සක්ඛිස්සාම සොහි එවං පඤ්ඤාය සම්පන්නො උපායකුසලොති ඉති සො විත්ථාරෙත්වා චන්දමණ්ඩලෙ පහරන්තො විය මහොසධස්ස ගුණං කථෙසි අයං හි සයම්පි උපායකුසලො ච තස්මා මිථිලා රජ්ජං නාම දෙව අප්පමත්තකං සකලජම්බුදිපරජ්ජං අම්හාකං පහොති කිං නො එතෙනාති උපායෙනෙව රාජානං සල්ලක්ඛාපෙසි. සෙසරාජානොපි මයං මිථිලාය රජ්ජං ගහෙත්වාව ජයපානං පිවිස්සාමාති වදන්ති කෙවට්ටො තෙපි වාරෙත්වා විදෙහරජ්ජං ගහෙත්වා කිං කරිස්සාම සො රාජා අම්හාකං සන්තකොව නිවත්තථාති තෙ උපායෙනෙව බොධෙසි. තෙ තස්ස වචනං සුත්වා නිවත්තිංසු. මහාසත්තස්ස පුරිසා සාසනං පෙසයිංසු බ්‍රහ්මදත්තො එකසතරාජපරිවාරො මිථිලං ආගච්ඡන්තොව නිවත්තිත්වා අත්තනො නගරමෙව ගතොති. සොපි තෙසං ඉතො පට්ඨාය තස්ස කිරියං ජානන්තූති පටිපෙසෙසි.

බ්‍රහ්මදත්තොපි කෙවට්ටෙන සද්ධිං ඉදානි කිං කිච්චං කරිස්සාමාති මන්තෙත්වා මයං ජයපානං පිවිස්සාමාති උය්‍යානං අලඞ්කරිත්වා චාටිසහස්සෙ සුරං ඨපෙථ නානාවිධානි ච මච්ඡමංසාදීනි උපනෙථාති සෙවකෙ ආණාපෙසි. තම්පි පවත්තිං පණ්ඩිතස්ස උපනික්ඛිත්තපුරිසා පෙසයිංසු. තෙ පන විසං යොජෙත්වා රාජානො මාරෙතුකාමොති න ජානන්ති මහාසත්තො පන සුවපොතකස්ස සන්තිකා සුතත්තා

ජානාති සො තෙසං සුරාපාණදිවසං තච්චතො ජානිත්වා මම පෙසෙථාති සාසනං පටිපෙසෙසි. තෙ තථා කරිංසු. තං සුත්වා පණ්ඩිතො න පුත්තං මාදිසෙ පණ්ඩිතෙ ධරමානෙ එත්තකානං රාජූනං මරණං අවස්සයො තෙසං භවිස්සාමීති චින්තෙත්වා සහජාතං යොධසහස්සං පක්කොසාපෙත්වා සම්මා චූළනීබ්‍රහ්මදත්තො කිර උය්‍යානං අලඞ්කාරාපෙත්වා එකසතරාජපරිවුතො සුරං පාතුකාමො තුම්හෙ තත්‍ථ ගන්ත්වා රාජූනං ආසනෙසු පඤ්ඤත්තෙසු කිස්මිඤ්චි අනිසින්නෙයෙව චූළනීබ්‍රහ්මදත්තස්ස අනන්තරං මහාරහාසනං අම්හාකං රඤ්ඤොති ගහෙත්වා තෙසං පුරිසෙහි තුම්හෙ කස්ස පුරිසාති වුත්තෙ විදෙහරාජස්සාති වදෙය්‍යාථ තෙ තුම්හෙහි සද්ධිං මයං සත්තදිවසසත්තමාසාධිකානි සත්ත වස්සානි රජ්ජං ගණ්හන්තා එකදිවසම්පි වෙදෙහරාජානං න පස්සාම කිං රාජා නාමෙස ගච්ඡථස්ස පරියන්තෙ ආසනං ගණ්හථාති කලහං කරිස්සන්ති තුම්හෙ ඨපෙත්වා බ්‍රහ්මදත්තං අඤ්ඤො අම්හාකං රඤ්ඤො උත්තරිතරොව නත්‍ථීති කලහං වඩ්ඪෙත්වා අම්හාකං රඤ්ඤො ආසනමත්තම්පි අලභන්තා ඉදානි වො නෙව සුරං පාතුං න මච්ඡමංසං ඛාදිතුං දස්සාමාති නදන්තා වග්ගන්තා සද්දෙනෙව තෙසං තාසං ජනෙත්වා මහන්තෙහි ලගුළෙහි සබ්බචාටියො භින්දිත්වා මච්ඡමංසං විප්පකිරිත්වා අපරිභොගං කත්වා ජවෙන සෙනාය අන්තරං පවිසිත්වා දෙවනගරං පවිට්ඨා අසුරාවිය උල්ලොලං උට්ඨාපෙත්වා මයං මිථිලානගරෙ මහොසධ පණ්ඩිතස්ස පුරිසා සක්කොන්තා අම්හෙ ගණ්හථාති තුම්හාකං ගතභාවං ජානාපෙත්වා ආගච්ඡථාති වත්වා පෙසෙසි.

තෙ සාධූති තස්ස වචනං සම්පටිච්ඡිත්වා සන්නද්ධපඤ්චාවුධා නික්ඛමිත්වා තත්‍ථ ගන්ත්වා නන්දනවනම්ව අලඞ්කතඋය්‍යානං පවිසිත්වා සමුස්සිතසෙතච්ඡත්තෙ එකසතරාජපල්ලඞ්කෙ ආදිං කත්වා පටියත්තං තං සිරිවිභවං දිස්වා මහාසත්තෙන වුත්තනියාමෙනෙව සබ්බං කත්වා මහාජනං සඞ්ඛොභෙත්වා මිථිලාභිමුඛා පක්කමිංසු.

රාජපුරිසාපි තෙසං රාජූනං තං පවත්තිං ආරොචෙසුං. බ්‍රහ්මදත්තො, එවරූපස්ස නාම විසයොගස්ස අන්තරායො කතොති කුජ්ඣි. රාජානොපි අම්හාකං ජයපාණං පාතුං නාදංසීති කුජ්ඣිංසු. බලකායාපි මයං අමූලකං සුරං පාතුං න ලභිම්හාති කුජ්ඣිංසු. බ්‍රහ්මදත්තොපි රාජානො ආමන්තෙත්වා එථ භො මිථිලං ගන්ත්වා විදෙහරාජස්ස සීසං ඛග්ගෙන ඡින්දිත්වා පාදෙහි අක්කමිත්වා නිසින්නා ජයපාණං පිවිස්සාමාති සෙනං ගමණසජ්ජං කාරෙථාති වත්වා පුන රහොගතො කෙවට්ටස්සාපි තමත්‍ථං කථෙත්වා අම්හෙ එවරූපස්ස මන්තස්ස අන්තරායකරං පච්චාමිත්තං ගණ්හිස්සාම එකසතරාජූනං අට්ඨාරසඅක්ඛොභිණීසඞ්ඛාය සෙනාය පරිවුතා තං නගරං ගච්ඡාම එථ ආචරියාති ආහ.

බ්‍රාහ්මණො අත්තනො පණ්ඩිතභාවෙන චින්තෙසි මහොසධ පණ්ඩිතං ජිනිතුං නාම න සක්කා අම්හාකංයෙව ලජ්ජිතබ්බකං භවිස්සති නිවත්තෙස්සාමි රාජානන්ති. අථ නං එවමාහ මහාරාජ න එස විදෙහ

රක්ඛෙය්‍යු ථාමො මහොසධපණ්ඩිතස්ස සංවිධානමෙතං මහානුභාවො පනෙස තෙන රක්ඛිතා මිථිලා සීහරක්ඛිතා ගුහා විය තස්සක්කා කෙනචි ගණ්හිතුං කෙවලං අම්හාකං ලජ්ජනකං භවිස්සති අලං එත්ථ ගමනෙනාති. රාජා පන ඛත්තියමානෙන ඉස්සරියමදෙන ච මත්තො හුත්වා කිං සො කරිස්සතීති වත්වා එකසතරාජපරිවුතො අට්ඨාරසඅක්ඛොභිණිසඞ්ඛාය සෙනාය නික්ඛමි.

කෙවට්ටොපි අත්තනො කථං ගණ්හාපෙතුං අසක්කොන්තො රක්ඛෙය්‍යු පච්චනීකවුත්ති නාම අයුත්තන්ති තෙන සද්ධිංයෙව නික්ඛමි. තෙපි යොධා එකරත්තෙනෙව මිථිලං පත්වා අත්තනා කතං කිච්චං පණ්ඩිතස්ස කථයිංසු. පඨමං පහිත උපනික්ඛිත්තපුරිසාපිස්ස සාසනං පහිණිංසු චූළනීබ්‍රහ්මදත්තො විදෙහරාජානං ගණ්හිස්සාමීති එකසත රාජපරිවාරො ආගච්ඡති පණ්ඩිතො අප්පමත්තො හොතූති අජ්ජ අසුකට්ඨානං නාම ආගතො අජ්ජ අසුකට්ඨානං අජ්ජ නගරං පාපුණිස්සතීති පිස්ස නිබද්ධං සාසනං පෙසෙන්තියෙව. තං සුත්වා මහාසත්තො අප්පමත්තතරො අහොසි. වෙදෙහරාජා පන බ්‍රහ්මදත්තො කිර ඉමං නගරං ගණ්හිතුං ආගච්ඡතීති පරම්පරඝොසෙන අස්සොසි.

අථ බ්‍රහ්මදත්තො අග්ගපදොසෙයෙව උක්කාසතසහස්සෙන ධාරිය මානෙන ආගන්ත්වා සකලනගරං පරිවාරෙසි. අථ නං හත්ථිපාකාර රථපාකාරඅස්සපාකාරෙහි පරික්ඛිපාපෙත්වා තෙසු තෙසු ඨානෙසු බලගුම්බං ඨපෙසි. මනුස්සා උන්නදන්තා අප්ඵොඨෙන්තා සෙලෙන්තා නච්චන්තා ගජ්ජන්තා අට්ඨංසු. දීපොභාසෙනචෙව අලඞ්කාරොභාසෙන ච සකලසත්තයොජනිකා මිථිලා එකොභාසා අහොසි. හත්ථි අස්සරථපත්තිතූරියාදිසද්දෙහි පථවියා භිජ්ජනකාලො විය අහොසි. චත්තාරො පණ්ඩිතා උල්ලොල සද්දං සුත්වා අජානන්තා රඤ්ඤො සන්තිකා ගන්ත්වා මහාරාජ මහා උල්ලොලසද්දො නඛො පන ජානාම කිංනාමෙතං වීමංසිතුං වට්ටති මහාරාජාති. තං සුත්වා රාජා බ්‍රහ්මදත්තො නු ඛො ආගතො භවෙය්‍යාති සීහපඤ්ජරං විවරිත්වා ඔලොකෙන්තො තස්සාගතභාවං ඤත්වා භීතතසිතො නත්ථමහාකං ජීවිතං සෙවදානි සො සබ්බෙ ජීවිතක්ඛයං පාපෙස්සතීති තෙහි සද්ධිං සල්ලපන්තො නිසීදි.

මහාසත්තො පනස්ස ආගතභාවං ඤත්වා සීහො විය අසම්භීතො සකලනගරෙ ආරක්ඛං සංවිදහිත්වා රාජානං අස්සාසෙස්සාමීති රාජ නිවෙසනං අභිරූහිත්වා වන්දිත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. රාජා තං දිස්වා පටිලද්ධඅස්සාසො හුත්වා ඨපෙත්වා මම පුත්තං මහොසධපණ්ඩිතං අඤ්ඤො මං ඉමම්හා දුක්ඛා මොචෙතුං සමත්ථො නාම නත්ථීති චින්තෙත්වා තෙන සද්ධිං සල්ලපන්තො ආහ.

පඤ්චාලො සබ්බසෙනාය බ්‍රහ්මදත්තො සමාගතො,
සායං පඤ්චාලියා සෙනා අප්පමෙය්‍යා මහොසධ.

පිට්ඨිමතී පත්තිමතී සබ්බසඞ්ගාමකොවිදා,
ඔහාරිණී සද්දවතී භෙරිසඞ්ඛප්පබොධනා.

ලොහවිජ්ජාලඞ්කාරාභා ධජිනී වාමරොහිණී,
සිප්පියෙහි සුසම්පන්නා සූරෙහි සුප්පතිට්ඨිතා.

දසෙත්ථ පණ්ඩිතා ආහු භූරිපඤ්ඤා රහොගමා,
මාතා එකාදසී රඤ්ඤො පඤ්චාලියං පසාසති.

අථෙත්ථෙකසතං ඛත්‍යා අනුයුත්තා යසස්සිනො,
අච්ඡින්නරට්ඨා බ්‍යථිතා පඤ්චාලීනං වසඞ්ගතා.

යංවදා තක්කරා රඤ්ඤො අකාමා පියභාණිනො,
පඤ්චාලමනුයායන්ති අකාමා වසිනො ගතා.

තාය සෙනාය මිථිලා තිසන්ධි පරිවාරිතා,
රාජධානී විදෙහානං සමන්තා පරිඛඤ්ඤති.

උද්ධං තාරකජාතාව සමන්තා පරිවාරිතා,
මහොසධ විජානාහි කථං මොක්ඛො භවිස්සතීති.

තත්ථ **සබ්බසෙනායාති** සබ්බාය එකසතරාජනායිකාය අට්ඨාරසඅක්ඛොභිණීසඞ්ඛාය සෙනාය සද්ධිං ආගතො කිර තාතාති. **පඤ්චාලියාති** පඤ්චාලරඤ්ඤො සන්තකා. **පිට්ඨිමතීති** පිට්ඨියා ආනීතෙ දබ්බසම්භාරෙ ගහෙත්වා විචරන්තෙන වඩ්ඪකීබලෙන සමන්නාගතා. **සබ්බසඞ්ගාමකොවිදාති** සබ්බාව සඞ්ගාමකුසලා. **ඔහාරිණීති** සෙනාය අන්තරංපවිසිත්වා අපඤ්ඤායන්තාව පරෙසං සීසං ඡින්දිත්වා හරිතුං සමත්ථා. **සද්දවතීති** දසහි සද්දෙහි අවිවිත්තා. **භෙරිසඞ්ඛප්පබොධනාති** එථ යාථ යුජ්ඣථ මාප මජ්ජථාති ආදීනි තත්ථ වචීභෙදෙන ජානාපෙතුං න සක්කා තාදිසානි පනෙත්ථ කිච්චානි භෙරිසද්දසඞ්ඛසද්දසඤ්ඤාණෙනෙව බොධෙන්තීති භෙරිසඞ්ඛප්පබොධනා. **ලොහවිජ්ජාලඞ්කාරාභාති** එත්ථ ලොහවිජ්ජාති ලොහසිප්පාති සත්තරතනපතිමණ්ඩිතානං කවචවම්මිකජාලිකාසීස කණ්ණිකාදීනං එතං නාමං අලඞ්කාරාති රාජරාජමහාමත්තාදීනං අලඞ්කාරා තස්මා ලොහවිජ්ජාහි චෙව අලඞ්කාරෙහි ච භාසන්තීති ලොහවිජ්ජා අලඞ්කාරාභාති අයමෙත්ථ අත්ථො. **ධජිනීති** සුවණ්ණාදිපතිමණ්ඩිතෙහි නානාවත්ථසමුජ්ජලෙහි රථාදීසු සමුස්සිතෙහෙව ධජෙහි සමන්නාගතා. **වාමරොහිණීති** හත්ථීව අස්සෙව ආරොහන්තා වාම පස්සෙන ආරොහන්තීති තෙ වාමරොහිණීති වුච්චන්ති තෙහි සමන්නාගතා. අපරිමිතහත්ථිඅස්සසමාකිණ්ණාති අත්ථො. **සිප්පියෙහීති** හත්ථිසිප්ප අස්සසිප්පාදීසු අට්ඨාරසසු සිප්පෙසු නිප්ඵත්තිං පත්තෙහි සුට්ඨුසම්පන්නා සුසමාකිණ්ණා. **සූරෙහීති** තාත එසා කිර සෙනා සීහසමානපරක්කමෙහි සූරයොධෙහි සුප්පතිට්ඨිතා. **ආහූති** දස කිර එත්ථ සෙනාය පණ්ඩිතාති වදන්ති. **රහොගමාති** රහොගමනසීලා රහො නිසීදිත්වා මන්තනසීලා

තෙ කිර එකාහං ද්වීහං විනෙතුං ලභන්තා පඨවිං පරිවත්තෙතුං ආකාසෙ ගණ්ඨිං කාතුං සමත්ථා. **එකාදසීති** තෙහි කිර පණ්ඩිතෙහි අතිරෙකතරපඤ්ඤා රඤ්ඤො මාතා තෙසං එකාදසී හුත්වා **පඤ්චාලියං** සෙනං **පසාසති** අනුසාසති.

එකදිවසං කිරෙකො පුරිසො එකං තණ්ඩුලනාළිඤ්ච පුටභත්තඤ්ච කහාපණසහස්සඤ්ච ගහෙත්වා නදිං තරිස්සාමීති ඔතිණ්ණො නදීමජ්ඣං පත්වා තරිතුං අසක්කොන්තො තීරෙ ඨිතෙ මනුස්සෙ එවමාහ අම්භො මම හත්ථෙ එකා තණ්ඩුලනාළි පුටභත්තං කහාපණසහස්සඤ්ච අත්ථි ඉතො මෙ යං රුච්චති තං දස්සාමි යො සක්කොති සො මං උත්තාරෙතූති. අථෙකො ථාමසම්පන්නො පුරිසො ගාළ්හං නිවාසෙත්වා නදිං ඔතරිත්වා තං හත්ථෙ ගහෙත්වා උත්තාරෙත්වා දෙහි මෙ දාතබ්බන්ති ආහ. තණ්ඩුලනාළිං වා භත්තපුටං වා ගණ්හාති. අහං මම ජීවිතං අගණෙත්වා තං උත්තාරෙසිං න මෙ එතෙහි අත්ථො කහාපණෙ මෙ දෙහීති. අහං ඉතො මම යං රුච්චති තං දස්සාමීති අවචං ඉදානි මෙ යං රුච්චති තං දම්මි ඉච්ඡන්තො ගණ්හාහීති. සො සමීපෙ ඨිතස්සෙකස්ස කථෙසි. සොපි තං එස අත්තනො රුච්චනකං තව දෙති එතං ගණ්හාහීති ආහ. සො නාහං ගණ්හිස්සාමීති තං ආදාය විනිච්ඡයං ගන්ත්වා විනිච්ඡයාමච්චානං ආරොචෙසි. තෙපි සබ්බං සුත්වා තථෙවාහංසු. සො තෙසං විනිච්ඡයෙන අසන්තුට්ඨො රඤ්ඤො ආරොචෙසි. රාජා විනිච්ඡයාමච්චෙව පක්කොසාපෙත්වා තෙසං සන්තිකෙ උභින්නම්පි වචනං සුත්වා තථෙව වත්වා විනිච්ඡිතුං අජානන්තො අත්තනො ජීවිතං පහාය නදිං ඔතිණ්ණං පරජ්ජාපෙසි. තස්මිං ඛණෙ රඤ්ඤො මාතා තලතාදෙවී නාම අවිදූරෙ නිසින්නා රඤ්ඤො දුබ්බිනිච්ඡිතභාවං ඤත්වා තාත ඉමං අට්ටං ඤත්වා විනිච්ඡිතන්ති ආහ. අම්ම අහං එත්තකං ජානාමි සචෙ තුම්හෙ උත්තරිතරං ජානාථ තුම්හෙ විනිච්ඡිනාථ නන්ති. සා එවං කරිස්සාමීති වත්වා තං පුරිසං පක්කොසාපෙත්වා එහි තාත තව හත්ථගතානි තීණි පි භූමියං ඨපෙහීති පටිපාටියා ඨපාපෙත්වා ත්වං උදකෙ වුය්හමානො ඉමස්ස කිං කථෙසීති පුච්ඡිත්වා ඉදං නාමාති වුත්තෙ තෙනහි ඉදානි තව රුච්චනකං ගණ්හාහීති ආහ. සො සහස්සත්ථවිකං ගණ්හි. අථ තං සා ථොකං ගතකාලෙ පක්කොසාපෙත්වා තාත සහස්සං තව රුච්චතීති පුච්ඡිත්වා ආම රුච්චතීති වුත්තෙ තාත තයා ඉතො මෙ යං රුච්චති තං දස්සාමීති ඉමස්ස වුත්තං න වුත්තන්ති. වුත්තං දෙවීති. තෙනහි ඉමං සහස්සං එතස්ස දෙහීති. සො රොදන්තො පරිදෙවන්තො අදාසි. තස්මිං ඛණෙ රාජාපි අමච්චාපි තුස්සිත්වා සාධුකාරං පවත්තයිංසු. තතො පට්ඨාය තස්සා පණ්ඩිතභාවො සබ්බත්ථ පාකටො ජාතො තං සන්ධාය විදෙහරාජා **මාතා එකාදසීති** ආහ. **ඛත්‍යාති** ඛත්තියා. **අච්ඡින්නරට්ඨාති** බ්‍රහ්මදත්තෙන අච්ඡින්දිත්වා ගහිතරට්ඨා. **බ්‍යම්භිතාති** මරණභයභීතා අඤ්ඤදං ගහෙතබ්බගහණං අපස්සන්තා. **පඤ්චාලිනං වසං ගතාති** එතස්ස පඤ්චාලරඤ්ඤො වසං ගතාති අත්ථො. සාමිවචනත්ථෙ හි එතං උපයොගවචනං. **යං වදා තක්කරාති** යං මුඛෙන වදන්ති තං රඤ්ඤො කාතුං සක්කොන්තාව. **වසිනො**

ගතාති පුබ්බෙ සයංවසිතො ඉදානි පනස්ස වසංගතාති අත්ථො. තිසන්ධීති පඨමං යොධහත්ථිපාකාරෙන පරික්ඛිත්තා තතො රථපාකාරෙන තතො අස්සපාකාරෙන තතො යොධපත්තිපාකාරෙනාති ඉමෙහි චතූහි සඞ්ඛපෙහි තිසන්ධි පරිවාරිතා. හත්ථිරථානං අන්තරෙ හි එකො සන්ධි රථඅස්සානං අන්තරෙ එකො අස්සපත්තීනං අන්තරෙ එකොති. පරිඛඤ්ඤභීති භණියති ඉමං ඉදානි උප්පාටෙත්වා ගණ්හිතුකාමා විය සමන්තතො භණන්ති. උද්ධං තාරකජාතාවාති තාත යාය සෙනාය සමන්තා පරිවාරිතා සා අනෙකසතසහස්සාහි දණ්ඩදීපිකාහි උද්ධං තාරකජාතාවිය භායති. විජානාහීති තාත මහොසධ අවීචිතො යාව භවග්ගා අඤ්ඤො තයා සදිසො උපායකුසලො පණ්ඩිතො නාම නත්ථි පණ්ඩිතභාවොච නාම එවරූපෙසු ඨානෙසු පඤ්ඤායති තස්මා ත්වමෙව ජාන කථං ඉතො දුක්ඛා මොක්ඛො භවිස්සතීති අත්ථො.

ඉමං රඤ්ඤො කථං සුත්වා මහාසත්තො චින්තෙසි අයං රාජා අතිවිය මරණභයභීතො ගිලානස්ස ඛො පන වෙජ්ජො පටිසරණං ජාතස්ස භොජනං පිපාසිතස්ස පානීයං ඉමස්සපි ඨපෙත්වා මං අඤ්ඤං පටිසරණං නත්ථි අස්සාසෙස්සාමි නන්ති. අථ නං මහාසත්තො මනොසිලාතලෙ නදන්තො සීහොවිය මාභායි මහාරාජ රජ්ජසුඛමනුභව අහං ලෙඩ්ඩුං ගහෙත්වා කාකෙවිය ධනුං ගහෙත්වා මක්කටෙවිය ච ඉමං අට්ඨාරසඅක්ඛොභිණීසෙනං උදරෙ බද්ධසාටකානම්පි අස්සාමිකං කත්වා පලාපෙස්සාමීති වත්වා ඉමං ගාථමාහ

පාදෙ දෙව පසාරෙහි භුඤ්ජ කාමෙ රමස්සු ච,
හිත්වා පඤ්චාලියං සෙනං බ්‍රහ්මදත්තො පලායතීති.

තස්සත්ථො: ත්වං දෙව යථා සුඛං අත්තනො රජ්ජසුඛසඞ්ඛාතෙ පාදෙ පසාරෙහි පසාරෙන්තොච සඞ්ගාමචින්තං අකත්වා භුඤ්ජ කාමෙ රමස්සු ච එස බ්‍රහ්මදත්තො ඉමං සෙනං ඡඩ්ඩෙත්වා පලායිස්සතීති.

පණ්ඩිතො රාජානං සමස්සාසෙත්වා නික්ඛමිත්වා නගරෙ ඡණභෙරිං චාරාපෙත්වා නාගරෙ ආහ අම්භො තුම්හෙ මා චින්තයිත්ථ සත්තාහං මාලාගන්ධවිලෙපනං පානභොජනාදීනිච සම්පාදෙත්වා ඡණකීළං පට්ඨපෙත්වා තත්ථ මනුස්සා යථානුරූපං මහාපානං පිවන්තු ගන්ධබ්බං කරොන්තු වාදෙන්තු නච්චන්තු සෙලෙන්තු නදන්තු අප්පොඨෙන්තු පරිබ්බයො වො මම සන්තකො හොතු අහං මහොසධපණ්ඩිතො නාම පස්සථ මෙ ආනුභාවන්ති නාගරෙ අස්සාසෙසි. තෙ තථා කරිංසු. ගීතවාදිතාදිසද්දං බහිනගරෙ ඨිතා සුණන්ති චූළද්වාරෙන මනුස්සා පවිසන්ති ඨපෙත්වා පටිසත්තුං දිට්ඨදිට්ඨං න ගණ්හන්ති තස්මා සඤ්චාරො න ඡිජ්ජති නගරං පවිට්ඨා ඡණකීළානිස්සිතං ජනං පස්සන්ති.

චූළනීබ්‍රහ්මදත්තොපි නගරෙ කොලාහලං සුත්වා අමච්චෙ එවමාහ අම්භො අට්ඨාරස අක්ඛොභිණියා සෙනාය නගරං පරිවාරෙත්වා ඨිතෙසු නගරවාසීනං භයංවා සාරජ්ජංවා නත්ථි ආනන්දිතා පීතිසොමනස්සප්පත්තා අප්පොඨෙන්ති නදන්ති සෙලෙන්ති ගායන්ති කිං නාමෙතන්ති.

අථ නං උපනික්ඛිත්තකපුරිසා මුසාවාදං කත්වා එවමාහංසු දෙව මයං එකෙන කාමෙන චූළද්වාරෙන නගරං පවිසිත්වා ඡණතිස්සිතං මහාජනං දිස්වා පුච්ඡිම්හ අම්හෙ සකලජම්බුදීපෙ රාජානො ආගන්ත්වා තුම්හාකං නගරං පරික්ඛිපිත්වා ඨිතා තුම්හෙ පන අතිපමත්තා කිං නාමෙතන්ති. තෙ එවමාහංසු අම්හාකං රඤ්ඤො කුමාරකාලෙ එකො මනොරථො අහොසි සකලජම්බුදීපෙ රාජූහි නගරෙ පරිවාරිතෙ ඡණං කරිස්සාමීති තස්සජ්ජ මනොරථො මත්ථකප්පත්තො තස්මා ඡණභෙරිං චාරාපෙත්වා සයං මහාතලෙ මහාපාණං පිවතීති.

රාජා තෙසං කථං සුත්වා කුජ්ඣිත්වා සෙනඞ්ගං ආණාපෙසි ඛිප්පං ඉතොචිතොච නගරං අවත්ථරිත්වා පරිඛං භින්දිත්වා පාකාරං මද්දන්තා ද්වාරට්ටාලකෙ භින්දන්තා නගරං පවිසිත්වා සකටෙහි කුම්භණ්ඩානි විය මහාජනස්ස සීසානි ගණ්හථ වෙදෙහරඤ්ඤො සීසං ආනෙථාති. තං සුත්වා සූරයොධා නානාවිධආවුධහත්ථා ද්වාරසමීපං ගන්ත්වා පණ්ඩිතස්ස පුරිසෙහි පක්කමාලකලලසිඤ්චන පාසාණ පාතනාදීහි උපද්දුතා පටික්කමන්ති. පාකාරං භින්දිස්සාමාති පරිඛං ඔතිණ්ණෙපි අන්තරට්ටාලකෙසු ඨිතා උසුසත්තිතොමරාදීහි මහාවිනාසං පාපෙන්ති. පණ්ඩිතස්ස යොධා බ්‍රහ්මදත්තස්ස යොධෙ හත්ථවිකාරාදීනි දස්සෙත්වා නානප්පකාරෙහි අක්කොසන්ති තජ්ජෙන්ති තුම්හෙහි අලභන්තා ථොකං පිවිස්සථ ඛාදිස්සථාති සුරාවිත්ථකානිචෙව මච්ඡමංසසූලානිච පසාරෙත්වා සයමෙව ඛාදන්ති අනුපාකාරෙ චඞ්කමන්ති ඉතරෙ කිඤ්චි කාතුං අසක්කොන්තා චූළනිබ්‍රහ්මදත්තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා දෙව ඨපෙත්වා ඉද්ධිමන්තෙ අඤ්ඤෙහි නිත්ථරිතුං නසක්කාති වදිංසු.

රාජා චතුපඤ්චාහං වසිත්වා ගහෙතබ්බ ගහණං අපස්සන්තො කෙවට්ටං පුච්ඡි ආචරිය නගරං ගණ්හිතුං නසක්කා එකොපි උපසඞ්කමිතුං සමත්ථො නාම නත්ථි කිං කාතබ්බන්ති. හොතු මහාරාජ නගරං නාම බහිඋදකං හොති උදකක්ඛයෙන ගණ්හිස්සාම මනුස්සා උදකෙන කිලන්තා ද්වාරං විවරිස්සන්තීති. සො අත්ථෙසො උපායොති සම්පටිච්ඡි. තතො පට්ඨාය උදකං පවිසිතුං නදෙන්ති පණ්ඩිතස්ස උපනික්ඛිත්තක පුරිසා පණ්ණං ලිඛිත්වා කණ්ඩෙ බන්ධිත්වා තං පවත්තිං පෙසෙසුං තෙනපි පඨමමෙව ආණත්තං යො යො කණ්ඩෙ පණ්ණං පස්සති සො සො ආහරතූති. අථෙකො පුරිසො තං දිස්වා පණ්ඩිතස්ස දස්සෙසි.

සො තං පවත්තිං සුත්වා න මෙ මහොසධපණ්ඩිතභාවං ජානන්තීති සට්ඨිහත්ථෙ වෙළූ විධා ඵාලෙත්වා සුපරිසුද්ධං සොධෙත්වා පුන එකතො කත්වා චම්මෙන බන්ධිත්වා උපරි කලලෙන මක්ඛෙත්වා හිමවන්තතො ඉද්ධිමන්තතාපසෙහි ආනීතකද්දමකුමුදබීජං පොක්ඛරණීතීරෙ කලලෙ රොපෙත්වා උපරි වෙළුං ඨපෙත්වා උදකස්ස පූරාපෙසි. එකරත්තෙනෙව වඩ්ඪිත්වා පුප්ඵං වෙළුමත්ථකතො උග්ගන්ත්වා රතනමත්තං අට්ඨාසි. අථ තං උප්පාටෙත්වා ඉමං බ්‍රහ්මදත්තස්ස දෙථාති අත්තනො පුරිසානං දාපෙසි. තෙ තස්ස දණ්ඩකං වලයං කත්වා අම්හො බ්‍රහ්මදත්තස්ස පාදමූලිකා

ජාතෙන මා මරිත්ථ ගණ්හථෙතං උප්පලං පිළන්ධිත්වා දණ්ඩකං කුච්ඡිපූරං ඛාදථාති වත්වා ඛිපිංසු. තමෙකො පණ්ඩිතස්ස උපනික්ඛිත්තකපුරිසානං උපට්ඨාකොව ගණ්හි. අථ තං රඤ්ඤො සන්තිකං හරිත්වා පස්සථ දෙව ඉමස්ස පුප්ඵස්ස දණ්ඩකං න හො ඉතො පුබ්බෙ එවං දීඝො දණ්ඩකො දිට්ඨපුබ්බොති වත්වා මිනථ තාවාති වුත්තෙ පණ්ඩිතස්ස පුරිසා සට්ඨිහත්ථදණ්ඩකං අසීතිහත්ථං කත්වා මිනිංසු. පුන රඤ්ඤා කථෙථතං ජානාථාති වුත්තෙ එකො මුසාවාදං කත්වා එවමාහ අහං දෙව එකදිවසං පිපාසිතො හුත්වා සුරං පිවිස්සාමීති චූළද්වාරෙන නගරං පවිට්ඨො නාගරානං උදකකීළනත්ථාය කතා මහාපොක්ඛරණියො පස්සිං. මාහජනො නාවාය නිසීදිත්වා පුප්ඵානි ගණ්හති තත්ථිදං තීරප්පදෙසෙ ජාතං ගම්භීරට්ඨානෙ ජාතස්ස පන දණ්ඩකො සතහත්ථො භවිස්සතීති.

තං සුත්වා රාජා කෙවට්ටං ආහ ආචරිය න සක්කා ඉදං උදකක්ඛයෙන ගණ්හිතුං හරෙතං මඤ්ඤන්ති. තෙනහි දෙව ධඤ්ඤක්ඛයෙන ගණ්හිස්සාම නගරං නාම බහිධඤ්ඤං හොතීති. එවං හොතු ආචරියාති. පණ්ඩිතො පුරිමනයෙනෙව තං පවත්තිං ඤත්වා න මෙ කෙවට්ට බ්‍රාහ්මණො පණ්ඩිතභාවං ජානාතීති අනුපාකාරමත්ථකෙ කලලං දත්වා වීහිං තත්ථ රොපෙසි. බොධිසත්තානං අධිප්පායානාම ඉජ්ඣන්ති. වීහි එකරත්තෙනෙව උට්ඨාය පාකාරමත්ථකෙනෙව පඤ්ඤායි. තම්පි දිස්වා බ්‍රහ්මදත්තො අම්භො කිමෙතං පාකාරමත්ථකෙන නීලං හුත්වා පඤ්ඤායතීති පණ්ඩිතස්ස උපනික්ඛිත්තකපුරිසා රඤ්ඤො වචනං මුඛතො ලුඤ්චිත්වා ගණ්හන්තාවිය දෙව ගහපතිපුත්තො කිර මහොසධො අනාගතභයං දිස්වා රට්ඨතො ධඤ්ඤං ආහරාපෙත්වා කොට්ඨාගාරාදීනි පූරාපෙත්වා සෙසං ධඤ්ඤං පාකාරපස්සෙ නික්ඛිපාපෙසි තෙ කිර වීහී ආතපෙ සුක්ඛන්තා වස්සෙ තෙමෙන්තා තත්ථෙව සස්සං ජනෙසුං. අහම්පි එකදිවසං එකෙන කම්මෙන චූළද්වාරෙන පවිසිත්වා පාකාරපස්සෙ වීහිරාසිතො වීහිං හත්ථෙන ගහෙත්වා වීථියං ඡඩ්ඩෙසිං අථ මං පරිහාසන්තා ජානොසි මඤ්ඤෙ වීහිං දස්සෙන බන්ධිත්වා තව ගෙහං හරිත්වා පචාපෙත්වා භුඤ්ජාති වදිංසූති.

රාජා තං සුත්වා කෙවට්ටං ආහ ආචරිය ධඤ්ඤක්ඛයෙනපෙතං ගහෙතුං න සක්කා අයම්පි අනුපායොති. තෙනහි දෙව දාරුක්ඛයෙන ගණ්හිස්සාම නගරංනාම බහිදාරුකං හොතීති. එවං හොතු ආචරියාති. පණ්ඩිතො පුරිමනයෙනෙව තං පවත්තිං ඤත්වා පාකාරමත්ථකෙන වීහිං අතික්කමිත්වා පඤ්ඤායනප්පමාණං දාරුරාසිං කාරෙසි. මනුස්සා බ්‍රහ්මදත්තස්ස පුරිසෙහි සද්ධිං පරිහාසං කරොන්තා සචෙ ඡාතත්ථ යාගුභත්තං පචිත්වා භුඤ්ජථාති මහන්තමහන්තානි දාරූනි ඛිපන්ති.

රාජාපි පාකාරමත්ථකෙන දාරූනි පඤ්ඤායන්ති කිමෙතන්ති පුච්ඡිත්වා ගහපතිපුත්තො කිර අනාගතභයං දිස්වා දාරූනි ආහරාපෙත්වා කුලානං පච්ඡාගෙහෙසු ඨපාපෙත්වා අතිරෙකානි පාකාරං නිස්සාය ඨපාපෙසීති උපනික්ඛිත්තකානංයෙව සන්තිකා සුත්වා කෙවට්ටං ආහ ආචරිය

දූරුක්ඛයෙනාපි නසක්කා ගණ්හිතුං හරථෙතං උපායන්ති. මාචින්තයි මහාරාජ අඤ්ඤො උපායො අත්ථීති. ආචරිය කිං උපායො නාමෙස නාහං තව උපායස්ස අන්තං පස්සාමි නසක්කා අම්හෙහි විදෙහං ගණ්හිතුං අම්හාකං නගරමෙව ගමිස්සාමාති. දෙව චූළනීබ්‍රහ්මදත්තෙන එකසතෙහි ඛත්තියෙහි සද්ධිං විදෙහං ගහෙතුං නාසක්ඛීති අම්හාකං ලජ්ජනකං භවිස්සති න මහොසධොයෙව පණ්ඩිතො අහම්පි පණ්ඩිතොයෙව එකං ලෙසං කරිස්සාමාති. කිං ලෙසං නාම ආචරියාති. ධම්මයුද්ධං නාම කරිස්සාමාති කිමෙතං ධම්මයුද්ධං නාමාති. මහාරාජ න සෙනා යුජ්ඣිස්සති විජිතම්පි පන රඤ්ඤං ද්වෙ පණ්ඩිතා එකට්ඨානෙ භවිස්සන්ති තෙසු යො වන්දිස්සති තස්ස පරාජයො භවිස්සති මහොසධො පන ඉමං මන්තං නජානාති අහං මහල්ලකො සො දහරො සො මං දිස්වා වන්දිස්සති තදා වෙදෙහො පරාජිතො නාම භවිස්සති අථ මයං වෙදෙහං පරාජෙත්වා අත්තනො නගරං ගමිස්සාම එවං නො ලජ්ජනකං න භවිස්සති ඉදං ධම්මයුද්ධං නාමාති. පණ්ඩිතො තම්පි රහස්සං පුරිමනයෙනෙව ඤත්වා සචෙ කෙවට්ටස්ස පරජ්ජිස්සාමි නාම න පණ්ඩිතොස්මීති චින්තෙසි.

බ්‍රහ්මදත්තොපි සොභනො ආචරිය උපායොති වත්වා සෙව ධම්මයුද්ධං භවිස්සති විජිතං පණ්ඩිතානං ධම්මෙන සමෙන ජයපරාජයො භවිස්සති යො ධම්මයුද්ධං න කරිස්සති සොපි පරාජිතොව නාම භවිස්සතීති පණ්ණං ලිඛාපෙත්වා චූළද්වාරෙන වෙදෙහස්ස පෙසෙසි. තං සුත්වා වෙදෙහො පණ්ඩිතං පක්කොසාපෙත්වා තමත්ථං ආචික්ඛි. පණ්ඩිතො සාධු දෙව සෙව පාතොව පච්ඡිමද්වාරෙ ධම්මයුද්ධමණ්ඩලං සජ්ජෙස්සන්ති ධම්මයුද්ධමණ්ඩලං ආගච්ඡන්තූති පෙසෙථ දෙවාති. තං සුත්වා ආගතදූතස්සෙව පණ්ණං දාපෙසි. පණ්ඩිතො පුන දිවසෙ කෙවට්ටස්සෙව පරාජයො හොතූති පච්ඡිමද්වාරෙ ධම්මයුද්ධමණ්ඩලං සජ්ජාපෙසි. තෙපි ඛො එකසතපුරිසා කො ජානාති කිං භවිස්සතීති පණ්ඩිතස්ස ආරක්ඛත්ථාය කෙවට්ටං පරිවාරයිංසු. තෙපි එකසතරාජානො ධම්මයුද්ධමණ්ඩලං ගන්ත්වා පාචීනදිසං ඔලොකෙන්තා අට්ඨංසු. තථා කෙවට්ටබ්‍රාහ්මණො. බොධිසත්තො පන පාතොව ගන්ධොදකෙන න්හායිත්වා සතසහස්සග්ඝනකං කාසිවත්ථං නිවාසෙත්වා සබ්බාලඞ්කාරපතිමණ්ඩිතො නානග්ගරසභොජනං භුඤ්ජිත්වා මහන්තෙන පරිවාරෙන රාජද්වාරං ගන්ත්වා පවිසතු මෙ පුත්තොති වුත්තෙන පවිසිත්වා රාජානං වන්දිත්වා එකමන්තං ඨත්වා කිං තාත මහොසධාති වුත්තෙ ධම්මයුද්ධමණ්ඩලං ගමිස්සාමීති ආහ. මයා කිං කාතුං වට්ටතීති. දෙව කෙවට්ටබ්‍රාහ්මණං මණිනා වඤ්චෙතුකාමොම්හි අට්ඨවඞ්කමණිරතනං ලද්ධුං වට්ටතීති. ගණ්හ තාතාති.

සො තං ගහෙත්වා රාජානං වන්දිත්වා ඔතිණ්ණො සහජාතෙහි යොධසහස්සෙහි පරිවුතො නවුතිකහාපණසහස්සග්ඝනකං සෙතසින්ධවයුත්තං රථවරමාරුය්හ පාතරාසවෙලාය ද්වාරසමීපං පාපුණි. කෙවට්ටොපි ඉදානි ආගමිස්සති ඉදානි ආගමිස්සතීති තස්සාගමනමග්ගං ඔලො

කෙන්තො අට්ඨාසි ඔලොකෙන්තෙනෙව දීඝජීවිතං පත්තොවිය සූරිය තෙජෙන සෙදෙ මුඤ්චන්තො. මහාසත්තොපි මහාපරිවාරතාය සමුද්දො විය අජ්ඣොත්ථරන්තො කෙසරසීහොවිය අසම්භීතො විගතලොමහංසො ද්වාරං විවරාපෙත්වා නගරා නික්ඛම්ම රථා ඔරුය්හ සීහොවිය විජම්භන්තො පායාසි. එකසතරාජානො තස්ස රූපසිරිං දිස්වා එස කිර සිරිවඩ්ඪනසෙට්ඨිපුත්තො මහොසධපණ්ඩිතො පඤ්ඤාය සකලජම්බුදීපෙ අදුතියොති උක්කුට්ඨිසහස්සානි පවත්තයිංසු. සොපි බො මරුගණපරිවුතො සක්කො විය අනුපමෙන සිරිවිභවෙන තං මණිරතනං හත්ථෙන ගහෙත්වා කෙවට්ටාභිමුඛො අහොසි.

කෙවට්ටො තං දිස්වාව සකභාවෙන සණ්ඨාතුං අසක්කොන්තො පච්චුග්ගමනං කත්වා එවමාහ පණ්ඩිත මහොසධ මයං ද්වෙපි පණ්ඩිතා අම්හාකං තුම්හෙ නිස්සාය එත්තකං කාලං වසන්තානං තුම්හෙහි පණ්ණාකාරමත්තම්පි න පෙසිතපුබ්බං කස්මා එවමකත්ථාති. අථ නං මහාසත්තො පණ්ඩිත තුම්හාකං අනුච්ඡවිකං පණ්ණාකාරං ඔලොකෙන්තො අජ්ජ ඉමං මණිරතනං ලභිම්හ හන්ද තං ගණ්හථ එවරූපං නාම අඤ්ඤං මණිරතනං නත්ථීති. සො තස්ස හත්ථෙ ජලමානං මණිරතනං දිස්වා දාතුකාමො මෙ භවිස්සතීති චින්තෙත්වා තෙනහි දෙහීති හත්ථං පසාරෙසි. මහාසත්තො ගණ්හාති ඛිපිත්වා පසාරිතහත්ථස්ස අග්ගඞ්ගුලෙසු පාතෙසි. බ්‍රාහ්මණො ගරුං මණිරතනං අඞ්ගුලීහි ධාරෙතුං නාසක්ඛි. තං ගලිත්වා මහාසත්තස්ස පාදමූලෙ පති. බ්‍රාහ්මණො ලොභෙන ගණ්හිස්සාමීති තස්ස පාදමූලෙ ඔනතො අහොසි.

අථ මහාසත්තො උට්ඨාතුං අදෙන්තො එකෙන හත්ථෙන ඛන්ධට්ඨිකෙ එකෙන පිට්ඨිකච්ඡායං ගහෙත්වා උට්ඨෙථ ආචරිය උට්ඨෙථ ආචරිය අහං දහරො තුම්හාකං නත්තුමත්තො මා මං වන්දථාති වදන්තො අපරාපරං කත්වා නලාටං මුඛෙන සද්ධිං භූමියං ඝංසිත්වා ලොහිතමක්ඛිතං කත්වා අන්ධබාල ත්වං මම සන්තිකා වන්දනං පච්චාසිංසසීති ගීවායං ගහෙත්වා ඛිපි. සො (*උසභමත්තට්ඨානෙ) පතිත්වා උට්ඨාය පලායි. මණිරතනං පන මහාසත්තස්ස මනුස්සාව ගණ්හිංසු. බොධිසත්තස්ස පන උට්ඨෙථ උට්ඨෙථ මා මං වන්දථාති වචීඝොසො සකලපරිසං ඡාදෙත්වා අට්ඨාසි. කෙවට්ටබ්‍රාහ්මණෙන පණ්ඩිතස්ස පාදෙ වන්දිතාති පරිසාපිස්ස එකප්පහාරෙනෙව උන්නාදිනී අහොසි. බ්‍රහ්මදත්තං ආදිං කත්වා සබ්බෙපි තෙ රාජානො කෙවට්ටං මහාසත්තස්ස පාදමූලෙ ඔනතං අද්දසංසුයෙව. තෙ අම්හාකං පණ්ඩිතෙන මහොසධො වන්දිතො ඉදානි පරාජිම්හ න නො ජීවිතං දස්සතීති අත්තනො අත්තනො අස්සෙ ආරුය්හ උත්තරපඤ්චාලාභිමුඛා පලායිතුං ආරභිංසු. තෙ පලායන්තෙ දිස්වා බොධිසත්තස්ස පරිසා චූළනීබ්‍රහ්මදත්තො එකසතඛත්තියෙ ගහෙත්වා පලායතීති පුන උක්කුට්ඨිමකාසි. තං සුත්වා තෙ රාජානො මරණභයභීතා භිය්‍යොසොමත්තාය පලායන්තා සෙනඞ්ගං භින්දිංසු. බොධිසත්තස්ස පරිසාපි නදන්තී වග්ගන්තී සුට්ඨුතරං කොලාහලමකාසි.

---

* ඉමිනා අධිකපාඨෙන භවිතබ්බං.

මහාසත්තො සෙනඞ්ගපරිවුතො නගරමෙව පාවිසි. බ්‍රහ්මදත්තස්ස සෙනා තීණි යොජනානි පක්ඛන්දි. කෙවට්ටො අස්සං ආරුය්හ නලාටෙ ලොහිතං පුඤ්ඡමානො සෙනං පත්වා අස්සපිට්ඨියං නිසින්නො භො මාපලායථ නාහං ගහපතිපුත්තං වඤ්චිමි තිට්ඨථ තිට්ඨථාති ආහ. සෙනා අට්ඨත්වා ගච්ඡන්තෙව කෙවට්ටං අක්කොසන්තා පරිභාසන්තා පාපධම්ම දුට්ඨබ්‍රාහ්මණ ධම්මයුද්ධං නාම කරිස්සාමීති ගන්ත්වා තන්තුමත්තම්පි අප්පහොන්තං වඤ්චි නත්ථි තව අකත්තබ්බන්ති තස්ස කථං අසුණන්තාව ගච්ඡන්තෙව. සො වෙගෙන ගන්ත්වා සෙනං සම්පාපුණිත්වා භො සද්දහථ මය්හං නාහං තං වඤ්චිමි මණිරතනෙන මං වඤ්චෙසීති සබ්බෙපි තෙ රාජානො නානාකාරණෙහි බොධෙත්වා අත්තනො කථං ගණ්හාපෙත්වා තථා පභින්නසෙනං පටිනිවත්තෙසි. සා පන තාව මහතී සෙනා සචෙ පංසුමුට්ඨිං වා එකෙකං ලෙඩ්ඩුං වා ගහෙත්වා ඛිපෙය්‍ය පරිඛං පූරෙත්වා පාකාරප්පමාණා රාසි භවෙය්‍ය බොධිසත්තානං පන අධිප්පායා ඉජ්ඣන්තීති එකොපි පංසුමුට්ඨිං වා ලෙඩ්ඩුං වා නගරාභිමුඛං ඛිපන්තො නාම නාහොසි සබ්බෙ නිවත්තිත්වා අත්තනො ඛන්ධාවාරට්ඨානමෙව පච්චාගමිංසු. රාජා කෙවට්ටං පුච්ඡි කිං කරොම ආචරියාති. දෙව කස්සචි චූළද්වාරෙන නික්ඛමිතුං අදෙන්තා සඤ්චාරං ඡින්දම මනුස්සා නික්ඛමිතුං අලභන්තා උක්කණ්ඨිත්වා ද්වාරං විවරිස්සන්ති අථ මයං පච්චමිත්තෙ ගණ්හිස්සාමාති.

පණ්ඩිතො තං පවත්තිං පුරිමනයෙනෙව සුත්වා චින්තෙසි ඉමෙසු චිරං ඉධ වසන්තෙසු ඵාසුකං නාම නත්ථි උපායෙනෙව පලාපෙතුං වට්ටතීති. සො මිනෙන්තන තෙ පලාපෙස්සාමීති එකං මන්තකුසලං අමච්චං උපධාරෙන්තො අනුකෙවට්ටං නාම දිස්වා පක්කොසාපෙත්වා ආචරිය අම්හාකං එකං කම්මං නිත්ථරිතුං වට්ටතීති ආහ. කිං කරොමි පණ්ඩිත වදෙහීති. තුම්හෙ අනුපාකාරෙ ඨත්වා අම්හාකං මනුස්සානං පමාදං ඔලොකෙත්වා අන්තරන්තරා බ්‍රහ්මදත්තස්ස මනුස්සානං පූවමච්ඡමංසාදීනි ඛිපිත්වා අම්භො ඉදඤ්චිදඤ්ච ඛාදථ මා උක්කණ්ඨථ අඩ්ඪඩ්ඪං කතිපාහං වසිතුං වායමථ නගරවාසිනො පඤ්ජරෙ බද්ධකුක්කුටාවිය උක්කණ්ඨිතා නචිරස්සෙව වො ද්වාරං විවරිස්සන්ති අථ තුම්හෙ වෙදෙහඤ්ච දුට්ඨගහපතිපුත්තඤ්ච ගණ්හථාති වදෙය්‍යාථ අම්හාකං මනුස්සා තං කථං සුත්වා තුම්හෙ අක්කොසිත්වා තජ්ජෙත්වා බ්‍රහ්මදත්තස්ස මනුස්සානං පස්සන්තානඤ්ඤෙව තුම්හෙ හත්ථපාදෙ ගහෙත්වා වෙළුපෙසිකාදීහි පහරන්තා විය හුත්වා ඔතාරෙත්වා පඤ්ච චූළා ගාහාපෙත්වා ඉට්ඨකචුණ්ණෙන ඔකිරිත්වා කණවෙරමාලං ගලෙ කත්වා කතිපයපහාරෙ දත්වා පිට්ඨියං රාජියො දස්සෙත්වා පාකාරං ආරොපෙත්වා සික්කාය පක්ඛිපිත්වා යොත්තෙනොතාරෙත්වා ගච්ඡ මන්තභෙදකචොරාති බ්‍රහ්මදත්තමනුස්සානං දස්සන්ති තෙ තං රඤ්ඤො සන්තිකං නෙස්සන්ති රාජා කො තෙ අපරාධොති පුච්ඡිස්සති අථස්ස එවං වදෙය්‍යාසි මහාරාජ මය්හං පුබ්බෙ යසො මහන්තො ගහපතිපුත්තො මන්තභෙදකොති මෙ කුජ්ඣිත්වා රඤ්ඤො කථෙත්වා සබ්බං අච්ඡින්දි අහං මම යසවිලොපකස්ස ගහපති

පුත්තස්ස සීසං ගණ්හාපෙස්සාමීති තුම්හාකං මනුස්සානං උක්කණ්ඨතෙ
හීතො එතෙසං ඛාදනීයභොජනීයං දෙමි එත්තකෙන පොරාණකවෙරං
හදයෙ කත්වා ඉමං ව්‍යසනං පාපෙසි සබ්බං තුම්හාකං මනුස්සා ජානන්ති
මහාරාජාති නානාකාරණෙහි තං සද්දහාපෙත්වා විස්සාසෙ උප්පන්නෙ
මහාරාජ තුම්හෙ මම ලද්ධකාලතො පට්ඨාය මං චින්තයිත්ථ ඉදානි වෙදෙ
හස්සච ගපහපතිපුත්තස්සච ජීවිතං නත්ථි. අහං ඉමස්මිං නගරෙ පාකා
රස්ස ථිරට්ඨානඤ්ච දුබ්බලට්ඨානඤ්ච පරිඛායං කුම්භීලාදීනං අත්ථිට්ඨා
නඤ්ච නත්ථිට්ඨානඤ්ච ජානාමි නචිරෙනෙව වො නගරං ගහෙත්වා දස්සා
මීති වදෙය්‍යාථ. අථ සො රාජා සද්දහිත්වා සක්කාරං කරිස්සති සෙනා
වාහනං පටිච්ඡාපෙස්සති. අථස්ස සෙනං වාලකුම්භීලට්ඨානෙසුයෙව
ඔතාරෙය්‍යාථ තස්ස සෙනා කුම්භීලභයෙන න ඔතරිස්සති තදා තුම්හෙ
සෙනා තෙ දෙව ගහපතිපුත්තෙන භින්නා සබ්බෙ රාජානො ආචරිය
කෙවට්ටඤ්ච ආදිං කත්වා කෙනචි ලඤ්ජො අගහිතො නත්ථි කෙවලං
එතෙ තුම්හෙ පරිවාරෙත්වා චරන්ති සබ්බෙ පන ගහපතිපුත්තස්සෙව
සන්තකා අහමෙවෙකො තුම්හාකං පුරිසො සචෙ මෙ න සද්දහථ සබ්බෙ
රාජානො අලඞ්කරිත්වා මං දස්සනාය ආගච්ඡන්තූති පෙසෙථ. අථ
තෙසං ගහපතිපුත්තෙන අත්තනො නාමරූපං ලිඛිත්වා දින්නෙසු
වත්ථාලඞ්කාරඛග්ගාදිසු අක්ඛරානි දිස්වා නිට්ඨං ගච්ඡෙය්‍යාථාති. සො
තථා කත්වා තානි දිස්වා නිට්ඨං ගන්ත්වා භීතතසිතො තෙ රාජානො
උය්‍යොජෙත්වා ඉදානි කිං කරෙම පණ්ඩිතාති තුම්හෙ පුච්ඡිස්සති
තමෙනං තුම්හෙ එවං වදෙය්‍යාථ මහාරාජ ගහපතිපුත්තො බහුමායො
සචෙ අඤ්ඤානි කතිපයදිවසානි වසිස්සථ සබ්බං වො සෙනං අත්තනො
හත්ථෙ කත්වා තුම්හෙ ගණ්හිස්සති පපඤ්චං අකත්වා අජ්ජෙව මජ්ඣිමයාම
සමනන්තරෙ අස්සපිට්ඨියං නිසීදිත්වා පලායිස්සාම මා නො පරහත්ථෙ
මරණං හොතූති. සො තුම්හාකං වචනං සුත්වා තථා කරිස්සති
තුම්හෙ තස්ස පලායනවෙලාය නිවත්තිත්වා අම්හාකං මනුස්සෙ ජානා
පෙය්‍යාථාති.

තං සුත්වා අනුකෙවට්ටබ්‍රාහ්මණො සාධු පණ්ඩිත කරිස්සාමි තෙ
වචනන්ති ආහ. තෙනහි කතිචි පහාරෙ සහිතුං වට්ටතීති. පණ්ඩිත මම
ජීවිතඤ්ච හත්ථපාදෙච ඨපෙත්වා සෙසං අත්තනො රුචිවසෙන කරො
හීති. සො තස්ස ගෙහෙ මනුස්සානං සක්කාරං කාරෙත්වා අනුකෙවට්ටං
වුත්තනයෙනෙව විප්පකාරං පාපෙත්වා යොත්තෙනොතාරෙත්වා
බ්‍රහ්මදත්තමනුස්සානං දාපෙසි.

රාජා තං වීමංසෙත්වා සද්දහිත්වා සක්කාරමස්ස කත්වා සෙනං
පටිච්ඡාපෙසි. සොපි තං වාලකුම්භීලට්ඨානෙසුයෙව ඔතාරෙසි. මනුස්සා
කුම්භීලෙහි ඛජ්ජමානා අට්ටාලකෙ ඨිතෙහි උසුසත්තිතොමරවසෙහි
විජ්ඣියමානා විනාසං පාපුණන්ති තතො පට්ඨාය භයෙන උපගන්තුං
න සක්කොන්ති. අනුකෙවට්ටො රාජානං උපසඞ්කමිත්වා මහාරාජ
තුම්හාකං අත්ථාය යුජ්ඣනකා නාම නත්ථි සබ්බෙහි ලඤ්ජො ගහිතො

සචෙ මං අසද්දහන්තා රාජානො පක්කොසාපෙත්වා නිවත්ථවත්ථාදිසු අක්ඛරානි ඔලොකෙථාති ආහ. රාජා තථා කත්වා සබ්බෙසං වත්ථාදිසු අක්ඛරානි දිස්වා අද්ධා ඉමෙහි ලඤ්ජො ගහිතොති නිට්ඨං ගන්ත්වා ආචරිය ඉදානි කිං කාතබ්බන්ති පුච්ඡිත්වා දෙව අඤ්ඤං කාතබ්බං නත්ථි සචෙ පපඤ්චං කරිස්සථ ගහපතිපුත්තො වො ගණ්හිස්සති මහාරාජ ආචරියකෙවට්ටොපි කෙවලං නලාටෙ වණං කරිත්වා විචරති ලඤ්ජො පන එතෙනාපි ගහිතොව අයං මණිරතනං ගහෙත්වා තුම්හෙ තියොජනං පලායන්තෙපි පුන සද්දහාපෙත්වා නිවත්තෙසි. අයම්පි පරිභින්නකොව එකරත්තිවාසොපි මය්හං න රුච්චති. අජ්ජෙව මජ්ඣිම යාමසමනන්තරෙ පලායිතුං වට්ටති මං ඨපෙත්වා අඤ්ඤො තව සුහදයො නාම නත්ථීති වුත්තෙ තෙනහි ආචරිය තුම්හෙ යෙව මෙ අස්සං කප්පෙත්වා යානං සජ්ජං කරොථාති ආහ.

බ්‍රාහ්මණො තස්ස නිච්ඡයෙන පලායනභාවං ඤත්වා මාභායි මහා රාජාති අස්සාසෙත්වා බහි නික්ඛමිත්වා උපනික්ඛිත්තකපුරිසානං අජ්ජ රාජා පලායිස්සති මා නිද්දායිත්ථාති ඔවාදං දත්වා රඤ්ඤො අස්සං යථා ආකඞ්ඛිතො සුට්ඨුතරං පලායිස්සති එවං අවකප්පනාය කප්පෙත්වා මජ්ඣිමයාමසමනන්තරෙ කප්පිතො තෙ දෙව අස්සො වෙලං ජානාහීති ආහ. රාජා අස්සං අභිරූහිත්වා පලායි. අනුකෙවට්ටොපි අස්සං අභිරූහිත්වා තෙන සද්ධිං ගච්ඡන්තොවිය ථොකං ගන්ත්වා නිවත්තො. අවකප්පනාය කප්පිතඅස්සො ආකඞ්ඛියමානොපි රාජානං ගහෙත්වා පලායි.

අනුකෙවට්ටො සෙනාය අන්තරං පවිසිත්වා චූළනීබ්‍රහ්මදත්තො පලාතොති උක්කුට්ඨිමකාසි. උපනික්ඛිත්තමනුස්සාපි අත්තනො මනුස්සෙහි සද්ධිං උක්කොසිංසු. සෙසරාජානො තං සද්දං සුත්වා මහොසධපණ්ඩිතො ද්වාරං විවරිත්වා නික්ඛන්තො භවිස්සති න ඉදානි නො ජීවිතං දස්සතීති භීතතසිතා උපභොගපරිභොගභණ්ඩානිපි අනොලොකෙත්වා තතො පලායිංසු. මනුස්සා රාජානො පලායන්තීති සුට්ඨුතරං උක්කොසිංසු. සෙසා තං සද්දං සුත්වා ද්වාරට්ටාලකාදිසු ඨිතාපි උන්නදිංසු අප්පොඨෙසිංසු ඉති තස්මිං ඛණෙ පඨවී විය භිජ්ජමානා සමුද්දොවිය සංඛුභිතො සකලනගරං අන්තොච බහිච එකනින්නාදං අහොසි. අට්ඨාරසඅක්ඛොභිණිසඞ්ඛා මනුස්සා මහොසධපණ්ඩිතෙන කිර බ්‍රහ්මදත්තොච එකසතරාජානොච ගහිතාති මරණභයභීතා අත්තාණා අසරණා උදරෙබද්ධසාටකම්පි ඡඩ්ඩෙත්වා පලායිංසු. ඛන්ධාවාරට්ඨානං තුච්ඡමහොසි. චූළනීබ්‍රහ්මදත්තො එකසතඛත්තියෙ ගහෙත්වා අත්තනො නගරමෙව ගතො.

පුනදිවසෙ පාතොව නගරද්වාරානි විවරිත්වා බලකායා නගරා නික්ඛමිත්වා මහාවිලොපං දිස්වා කිං කරොම පණ්ඩිතාති මහාසත්තස්ස ආරොචයිංසු. සො ආහ එතෙහි ඡඩ්ඩිතධනං අම්හාකං පාපුණාති සබ්බෙසම්පි රාජූනං සන්තකං අම්හාකං රඤ්ඤො දෙථ සෙට්ඨීනඤ්ච

කෙවට්ටබ්‍රාහ්මණස්ස ච සන්තකං අම්හාකං ආහරථ අවසෙසං නගරවාසිනො ගණ්හන්තූති. තෙසං මහග්ඝරතනභණ්ඩමෙව ආහරන්තානං අද්ධමාසො වීතිවත්තො. සෙසං පන චතූහි මාසෙහි ආහරිංසු. මහාසත්තො අනුකෙවට්ටස්ස මහන්තං සක්කාරමදාසි. තතො පට්ඨාය ච කිර මිථිලාවාසිනො සහිරඤ්ඤා ජාතා බ්‍රහ්මදත්තස්සාපි තෙහි රජ්ජූහි සද්ධිං උත්තරපඤ්චාලනගරෙ වසන්තස්ස එකං වස්සං අතීතං.

අථෙකදිවසං කෙවට්ටො අද්දාසෙන මුඛං ඔලොකෙන්තො නලාටෙ වණං දිස්වා ඉදං ගහපතිපුත්තස්ස කම්මං තෙනම්හි එත්තකානං රජ්ජූනං අන්තරෙ ලජ්ජාපිතොති චින්තෙත්වා සමුප්පන්නකොධො හුත්වා කදා නු ඛො තස්ස පිට්ඨිං පස්සිතුං සමත්ථො භවිස්සාමීති චින්තෙන්තො අත්ථෙසො උපායොති අම්හාකං රඤ්ඤො ධීතා පඤ්චාලචණ්ඩී නාම උත්තමරූපධරා දෙවච්ඡරපටිභාගා තං වෙදෙහරඤ්ඤො දස්සාමාති වත්වා වෙදෙහං කාමෙන පලොභෙත්වා ගිලිතබළිසං විය මච්ඡං සද්ධිං මහොසධෙන ආනෙත්වා උභොපි තෙ මාරෙත්වා ජයපානං පිවිස්සාමාති සන්නිට්ඨානං කත්වා රාජානං උපසඞ්කමිත්වා ආහ දෙව එකො මෙ මන්තො අත්ථීති. ආචරිය තව මන්තං නිස්සාය උත්තරසාටකස්සාපි සාමිනො න ජාතම්හ ඉදානි කිං කරිස්සසි තුණ්හී හොහීති. මහාරාජ ඉමිනා උපායෙන සදිසො අඤ්ඤො උපායො නාම නත්ථීති. තෙන හි භණාහීති. මහාරාජ අම්හෙහි එකීභියෙව භවිතුං වට්ටතීති. එවං හොතූති. අථ නං බ්‍රාහ්මණො උපරිපාසාදතලං ආරොපෙත්වා ආහ මහාරාජ වෙදෙහරාජානං කිලෙසෙන පලොභෙත්වා ඉධානෙත්වා සද්ධිං ගහපතිපුත්තෙන මාරෙස්සාමාති. සුන්දරො ආචරිය උපායො කථං පන තං පලොභෙත්වා ආනෙස්සාමාති. මහාරාජ ධීතා වො පඤ්චාලචණ්ඩී උත්තමරූපධරා තස්සා රූපසම්පත්තිඤ්ච චාතුරියවිලාසෙ ච කවීහි ගීතබන්ධෙන බන්ධාපෙත්වා තානි කබ්බානි මිථිලායං ගායාපෙත්වා එවරූපං ඉත්ථිරතනං අලභන්තස්ස වෙදෙහනරින්දස්ස කිං රජ්ජෙනාති තස්සා සවණසංසග්ගෙන බද්ධභාවං ඤත්වා අහං ගන්ත්වා දිවසං ඨපෙස්සාමි. සො මයි දිවසං ඨපෙත්වා ආගතෙ ගිලිතබළිසො විය මච්ඡො ගහපතිපුත්තං ගහෙත්වා ආගමිස්සති. අථ තෙ මාරෙස්සාමාති.

රාජා තස්ස වචනං සුත්වා තුස්සිත්වා සුන්දරො උපායො ආචරිය එවං කරිස්සාමාති සම්පටිච්ඡි. තං පන මන්තං චූළනීබ්‍රහ්මදත්තස්ස සයනපාලිකා සාළිකාසකුණිකා සුත්වා පච්චක්ඛමකාසි. රාජා නිපුණෙ කබ්බකාරෙ පක්කොසාපෙත්වා බහුං ධනං දත්වා ධීතරං තෙසං දස්සෙත්වා තාතා එතිස්සා රූපසම්පත්තිං නිස්සාය කබ්බං කරොථාති ආහ. තෙ අතිමනොහරානි ගීතානි බන්ධිත්වා රාජානං සාවයිංසු. රාජා බහුං ධනං අදාසි. කවීනං සන්තිකා නටා සික්ඛිත්වා සමජ්ජමණ්ඩලෙ ගායිංසු. ඉති තානි විත්ථාරිතානි අහෙසුං. තෙසු මනුස්සානං අන්තරෙ විත්ථාරිතත්තං ගතෙසු රාජා ගායකෙ පක්කොසාපෙත්වා ආහ තාතා තුම්හෙ මහාසකුණෙ ගහෙත්වා රත්තිං රුක්ඛං ආරුය්හ තත්ථ නිසින්නා ගායිත්වා පච්චූසකාලෙ තෙසං ගීවාසු කංසතාළෙ බන්ධිත්වා තෙ උට්ඨාපෙත්වා

ඔතරථාති. සො කිර පඤ්චාලරඤ්ඤො ධීතු සරීරවණ්ණං දෙවතාපි ගායන්තීති පාකටභාවකරණත්ථං තථා තං කාරෙසි. පුන රාජා තෙ කවී පක්කොසාපෙත්වා තාතා ඉදානි තුම්හෙ එවරූපා කුමාරිකා ජම්බුදීපතලෙ අඤ්ඤස්ස රඤ්ඤො නානුච්ඡවිකා මිථිලායං වෙදෙහරඤ්ඤො අනුච්ඡවිකාති රඤ්ඤො ඉස්සරියඤ්ච ඉමාය ච රූපං වණ්ණෙත්වා ගීතානි බන්ධථාති ආහ. තථා කත්වා රඤ්ඤො ආරොචයිංසු. රාජා තෙසං ධනං දත්වා තාතා මිථිලං ගන්ත්වා තත්ථ ඉමිනාව උපායෙන ගායථාති පෙසෙසි. තෙ තානි ගායන්තා අනුපුබ්බෙන මිථිලං ගන්ත්වා සමජ්ජමණ්ඩලෙ ගායිංසු. තානි සුත්වා මහාජනො උක්කුට්ඨිසහස්සානි පවත්තෙත්වා තෙසං බහුං ධනං අදාසි. තෙ රත්තිසමයෙ රුක්ඛෙසුපි ගායිත්වා පච්චූසකාලෙ සකුණානං ගීවාසු කංසතාලෙ බන්ධිත්වා ඔතරන්ති ආකාසෙ කංසතාලසද්දං සුත්වා පඤ්චාලරාජධීතු සරීරවණ්ණං දෙවතාපි ගායන්තීති නගරෙ එකකොලාහලමහොසි.

රාජා සුත්වා කබ්බකාරෙ පක්කොසාපෙත්වා අත්තනො නිවෙසනෙ සමජ්ජං කාරෙත්වා එවරූපං කිර උත්තමරූපධරං ධීතරං චූළනීරාජා මය්හං දාතුකාමොති තුස්සිත්වා තෙසං බහුං ධනමදාසි. තෙපි ආගන්ත්වා බ්‍රහ්මදත්තස්ස ආරොචයිංසු. අථ නං කෙවට්ටො ආහ ඉදානාහං මහාරාජ දිවසං වවත්ථාපනාය ගමිස්සාමීති. සාධු ආචරිය කිං ලද්ධුං වට්ටතීති. ථොකං පණ්ණාකාරන්ති, ගණ්හථාති දාපෙසි.

සො තං ආදාය මහන්තෙන පරිවාරෙන විදෙහරට්ඨං සම්පාපුණි. තස්සාගමනං සුත්වා නගරෙ එකකොලාහලං ජාතං චූළනී රාජාච කිර වෙදෙහොච මිත්තසන්ථවං කරිස්සන්ති චූළනී අත්තනො ධීතරං රඤ්ඤො දස්සති කෙවට්ටො කිර දිවසං වවත්ථාපෙතුං එතීති. වෙදෙහරාජාපි සුණි. මහාසත්තොපි. සුත්වා පනස්ස එතදහොසි තස්සාගමනං මය්හං න රුච්චති තත්වතො තං ජානිස්සාමීති. සො චූළනීසන්තිකෙ උපනික්ඛිත්තපුරිසානං සාසනං පෙසෙසි ඉමං මන්තං තත්වතො ජානිත්වා පෙසෙන්තූති. අථස්ස තෙ මයමෙතං තත්වතො න ජානාම රාජාච කෙවට්ටොච සයනගබ්භෙ නිසීදිත්වා මන්තයිංසු. රඤ්ඤො පන සයනපාලිකා සාළිකසකුණිකා අත්ථි සා එතං මන්තං ජානෙය්‍යාති පටිපෙසයිංසු.

තං සුත්වා මහාසත්තො චින්තෙසි. යථා පච්චාමිත්තානං ඔකාසො න හොති එවං සුවිභත්තං කත්වා සජ්ජිතං නගරං අහං කෙවට්ටස්ස දට්ඨුං න දස්සාමීති. සො නගරද්වාරතො යාව රාජගෙහං රාජගෙහතො යාව අත්තනො ගෙහං උභොසු පස්සෙසු කිලඤ්ජෙහි පරික්ඛිපාපෙත්වා මත්ථකෙපි කිලඤ්ජෙහි පටිච්ඡාදාපෙත්වා චිත්තකම්මං කාරෙත්වා භූමියං පුප්ඵානි විකිරිත්වා පුණ්ණඝටෙ ඨපාපෙත්වා කදලියො බන්ධාපෙත්වා ධජෙ පග්ගණ්හාපෙසි. කෙවට්ටො තං නගරං පවිසිත්වා සුවිභත්තං නගරං අපස්සන්තො රඤ්ඤා මෙ මග්ගො අලඞ්කාරාපිතොති චින්තෙසි. නගරස්ස අදස්සනත්ථං කතභාවං න ජානි. සො ගන්ත්වා රාජානං දිස්වා

පණ්ණාකාරං පටිච්ඡාපෙත්වා පටිසන්ථාරං කත්වා එකමන්තෙ නිසීදිත්වා රඤ්ඤො කතසක්කාරසම්මානො අත්තනො ආගතකාරණං ආරොචෙන්තො ච ගාථා අභාසි.

රාජා සන්ථවකාමො තෙ රතනානි පවෙච්ඡති,
ආගච්ඡන්තු තතො දූතා මඤ්ජුකා පියභාණිනො.

භාසන්තු මුදුකා වාචා යා වාචා පටිනන්දිතා,
පඤ්චාලාච විදෙහාච උභො එකා භවන්තු තෙති.

තත්ථ **සන්ථව කාමොති** මහාරාජ අම්හාකං රාජා තයා සද්ධිං මිත්ත සන්ථවකාමො. **රතනානීති** ඉච්ඡිතත්තං අත්තනො ධීතරං ආදිං කත්වා තුම්හාකං සබ්බරතනානි දෙති. **ආගච්ඡන්තූති** ඉතො පට්ඨාය කිර උත්තරපඤ්චාලනගරතො පණ්ණාකාරං ගහෙත්වා මධුරවචනා පියභාණිනො දූතා ඉධාගච්ඡන්තු ඉතොච තත්ථ ගච්ඡන්තු. **එකා භවන්තූති** ගඞ්ගොදකං විය යමුනොදකෙන සද්ධිං සංසන්දන්තා එකසදිසාව හොන්තූති.

එවඤ්ච පන තං වත්වා මහාරාජ අම්හාකං රාජා අඤ්ඤං මහාමච්චං පෙසෙතුකාමො හුත්වාපි අඤ්ඤො මනාපං කත්වා සාසනං ආරොචෙතුං න සක්ඛිස්සතීති මං පෙසෙසි ආචරිය තුම්හෙ රාජානං සාධුකං බොධෙත්වා ආදාය ආගච්ඡථාති. ගච්ඡථ මහාරාජ සෙට්ඨං අභිරූපඤ්ච කුමාරිකං ලභිස්සථ අම්හාකඤ්ච රඤ්ඤා සද්ධිං මෙත්තිච වො පතිට්ඨහිස්සතීති. සො තස්ස වචනං සුත්වාච තුට්ඨමානසො උත්තමරූපධරං කිර කුමාරිකං ලභිස්සාමීති සවණසංසග්ගෙන බජ්ඣිත්වා ආචරිය තුම්හාකඤ්ච කිර මහොසධපණ්ඩිතස්සච ධම්මයුද්ධෙ විවාදො අහොසි ගච්ඡථ පුත්තං මෙ පස්සථ උභොපි පණ්ඩිතා අඤ්ඤමඤ්ඤං ඛමාපෙත්වා මන්තෙත්වා එථාති ආහ.

තං සුත්වා කෙවට්ටො පස්සිස්සාමි පණ්ඩිතන්ති තං පස්සිතුං අගමාසි. මහාසත්තොපි තං දිවසං තෙන මෙ පාපධම්මෙන සද්ධිං සල්ලාපො මාහොතූති පාතොව ථොකං සප්පිං පිවි. ගෙහම්පිස්ස බහලෙන අල්ලගොමයෙන ලිම්පිංසු ථම්භෙ තෙලෙන මක්ඛිංසු. තස්ස නිපජ්ජනකං එකං පට්ටමඤ්චකං ඨපෙත්වා සෙසානි මඤ්චපීඨානි නීහරිංසු. සො මනුස්සානං සඤ්ඤමදාසි බ්‍රාහ්මණෙ කථෙතුං ආරද්ධෙ එවං වදෙය්‍යාථ බ්‍රාහ්මණ පණ්ඩිතෙන සද්ධිං මා කථෙය අජ්ජ තෙන සප්පි පීතන්ති. මයිපි තෙන සද්ධිං කථනාකාරං කරොන්තෙ දෙව සප්පි වො පීතං මා කථෙථාති. එවං විචාරෙත්වා මහාසත්තො රත්තපට්ටං නිවාසෙත්වා සත්තමෙ වාරකොට්ඨකෙ පට්ටමඤ්චකෙ නිපජ්ජි. කෙවට්ටොපිස්ස පඨමවාරකොට්ඨකෙ ඨත්වා කහං පණ්ඩිතොති පුච්ඡි. අථ නං තෙ මනුස්සා බ්‍රාහ්මණ මා මහාසද්දං කරි සචෙසි ආගන්තුකාමො තුණ්හී හුත්වා එහි අජ්ජ පණ්ඩිතෙන සප්පි පීතං මහාසද්දං කාතුං න ලබ්භතීති ආහංසු. සෙසද්වාරකොට්ඨකෙසුපි තං එවමෙව

ආහංසු. සො සත්තමද්වාරකොට්ඨකං අතික්කමිත්වා පණ්ඩිතස්ස සන්තිකං අගමාසි පණ්ඩිතො කථිතාකාරං දස්සෙසි. අථ නං දෙව මා කථයිත්ථ තිඛිණසප්පි වො පීතං කිං වො ඉමිනා දුට්ඨබ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං කථිතෙනාති වත්වා වාරයිංසු. ඉති සො පණ්ඩිතස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා නෙව නිසීදිතුං ආසනං න නිස්සාය තිට්ඨනට්ඨානං ලභි. අල්ලගොමයං අක්කමිත්වා අට්ඨාසි.

අථ නං ඔඵලාකෙත්වා එකො අක්ඛිං නිඛණි එකො භමුකං උක්ඛිපි එකො කප්පරං කණ්ඩුයි. සො තෙසං කිරියං දිස්වා මඞ්කුභූතො ගච්ඡ මහං පණ්ඩිතාති වත්වා අපරෙන අරෙ දුට්ඨබ්‍රාහ්මණ මාසද්දං කරීති වුත්තො සද්දමෙව කරෙසි අට්ඨීනි තෙ භින්දිස්සාමීති වුත්තෙන භීතතසිතො හුත්වා නිවත්තිත්වා ඔලොකෙසි. අථ නං අඤ්ඤෙ වෙළුපෙසිකාය පිට්ඨියං තාළෙසි අඤ්ඤෙ ගීවාය ගහෙත්වා ඛිපි අඤ්ඤෙ පිට්ඨියං හත්ථතලෙන පහරි. සො දීපිමුඛා මුත්තමිගොවිය භීතතසිතො නික්ඛමිත්වා රාජගෙහං ගතො. රාජාපි චින්තෙසි අජ්ජ මම පුත්තො ඉමං පවත්තිං සුත්වා තුට්ඨො භවිස්සති චිත්තං පණ්ඩිතානං මහතියා ධම්මසාකච්ඡාය භවිතබ්බං අජ්ජ උභොපි අඤ්ඤමඤ්ඤං ඛමාපෙස්සන්ති ලාභා වත මෙති. සො කෙවට්ටං දිස්වා පණ්ඩිතෙන සද්ධිං සංසන්දිතාකාරං පුච්ඡන්තො ගාථමාහ.

> කථං නු කෙවට්ට මහොසධෙන
> සමාගමො ආසි තදිඞ්ඝ බ්‍රෑහි,
> කච්චි තෙ පටිනිජ්ඣත්තො
> කච්චි තුට්ඨො මහොසධොති.

තත්ථ **පටිනිජ්ඣත්තොති** ධම්මයුද්ධමණ්ඩලෙ පවත්තවිග්ගහවූපසමනත්ථං කච්චි ත්වං තෙන සො ච තයා නිජ්ඣත්තො ඛමාපිතො. **කච්චි තුට්ඨොති** කච්චි තුම්හාකං රඤ්ඤො පෙසිතපවත්තිං සුත්වා තුට්ඨොති.

එවං වුත්තෙ කෙවට්ටො මහාරාජ තුම්හෙ තං පණ්ඩිතොති ගහෙත්වා විචරථ නතො අසප්පුරිසතරො නාම නත්ථීති ගාථමාහ.

> අනරියරූපො පුරිසො ජනින්ද
> අසම්මොදකො ථද්ධො අසබ්භිරූපො,
> යථා මූගොව බධිරොව
> න කිඤ්චිවත්ථං අභාසථාති.

තත්ථ **අසබ්භිරූපොති** අපණ්ඩිතජාතිකො. **න කිඤ්චිවත්ථන්ති** මයා සහ කිඤ්චි අත්ථං න භාසිත්ථ තෙනෙව තං අපණ්ඩිතොති මඤ්ඤාමීති බොධිසත්තස්ස අගුණං කථෙසි.

රාජා තස්ස වචනං අනභිනන්දිත්වා අප්පටික්කොසිත්වා තස්සෙව තෙන සද්ධිං ආගතානඤ්ච පරිබ්බයඤ්චෙව නිවාසගෙහඤ්ච දාපෙත්වා ගච්ඡථාචරිය විස්සමථාති තං උය්‍යොජෙත්වා මම පුත්තො පණ්ඩිතො

පටිසන්ථාරකුසලො ඉමිනා කිර සද්ධිං නෙව පටිසන්ථාරං අකාසි න තුට්ඨිං පවෙදෙසි. කිඤ්චි නෙන අනාගතභයං දිට්ඨං භවිස්සතීති සයමෙව ගාථං සමුට්ඨාපෙසි.

අද්ධා ඉදං මන්තපදං සුදුද්දසං
අත්ථො සුද්ධො නරවිරියෙන දිට්ඨො,
තථා හි කායො මම සම්පවෙධති
හිත්වා සයං කො පරහත්ථමෙස්සතීති.

තත්ථ ඉදන්ති යං මම පුත්තෙන දිට්ඨං අද්ධා ඉදං මන්තපදං අඤ්ඤෙන ඉත්තරපුරිසෙන සුදුද්දසං. නරවිරියෙනාති විරියවන්තෙන නරෙන සුද්ධො අත්ථො දිට්ඨො භවිස්සති. සයන්ති සකං රට්ඨං හිත්වා කො පරහත්ථං ගමිස්සති.

මම පුත්තෙන බ්‍රාහ්මණස්ස ආගමනෙ දොසො දිට්ඨො භවිස්සති අයං හි ආගච්ඡන්තො න මිත්තසන්ථවත්ථාය ආගමිස්සති මං පන කාමෙන පලොභෙත්වා නගරං නෙත්වා ගණ්හනත්ථාය ආගතෙන භවිතබ්බන්ති තං අනාගතභයං දිට්ඨං භවිස්සති පණ්ඩිතෙනාති. තස්ස තමත්ථං ආවජ්ජෙත්වා භීතතසිතස්ස නිසින්නකාලෙ චත්තාරො පණ්ඩිතා ආගමිංසු රාජා සෙනකං පුච්ඡි සෙනක රුච්චති තෙ උත්තරපඤ්චාලනගරං ගන්ත්වා චූළනීරාජස්ස ධීතු ආනයනන්ති. කිං කථෙථ මහාරාජ නාම සිරිං ආගච්ඡන්තිං පහරිත්වා පලාපෙතුං වට්ටති සචෙ තුම්හෙ තත්ථ ගන්ත්වා තං ගණ්හිස්සථ ඨපෙත්වා චූළනීබ්‍රහ්මදත්තං අඤ්ඤො තුම්හෙහි සමො ජම්බුදීපතලෙ න භවිස්සති කිං කාරණා ජෙට්ඨකරාජස්ස ධීතාය ගහිතත්තා සො හි සෙසරාජානො මම මනුස්සා වෙදෙහො එකො මයා සදිසොති සකලජම්බුදීපෙ උත්තමරූපධරං ධීතරං තුම්හාකං දාතුකාමො ජාතො කරෙථස්ස වචනං මයම්පි තුම්හෙ නිස්සාය වත්ථාලඞ්කාරෙ ලභිස්සාමාති. රාජා සෙසෙ පුච්ඡි. තෙපි තථෙව කථෙසුං. තස්ස තෙහි සද්ධිං කථෙන්තස්සෙව කෙවට්ට බ්‍රාහ්මණො නිවාසතො නික්ඛමිත්වා රාජානං ආමන්තෙත්වා ගමිස්සාමීති ආගන්ත්වා මහාරාජ න සක්කා අම්හෙහි පපඤ්චං කාතුං ගමිස්සාම මයං නරින්දාති. රාජා තස්ස සක්කාරං කත්වා තං උය්‍යොජෙසි.

මහාසත්තො තස්ස ගතභාවං ඤත්වා නහායිත්වා අලඞ්කරිත්වා රාජුපට්ඨානං ආගන්ත්වා රාජානං වන්දිත්වා එකමන්තං නිසීදි. රාජා චින්තෙසි පුත්තො මෙ මහොසධපණ්ඩිතො මහාමන්තී මන්තපාරගතො අතීතානාගතපච්චුප්පන්න අත්ථෙ ජානාති අම්හාකං තත්ථ ගන්තුං යුත්තභාවං වා අයුත්තභාවං වා පණ්ඩිතො ජානිස්සතීති සො අත්තනා පඨමං චින්තිතෙ අඨත්වා රාගරත්තො මොහමූළ්හො හුත්වා තං පුච්ඡන්තො ගාථමාහ.

ඡන්නං හි එකාව මතී සමෙති
යෙ පණ්ඩිතා උත්තමභූරිපත්තා,
යාතං අයාතං අථවාපි ඨානං
මහොසධ ත්වම්පි මතිං කරොහීති.

තත්ථ **ජනන්තීති** පණ්ඩිත කෙවට්ටබ්‍රාහ්මණස්සච මමච **ඉමෙසං** චතුන්නන්ති ජනානං අම්හාකං එකාව මතී එකො අජ්ඣාසයො ගඞ්ගා දකං විය යමුනොදකෙන සංසන්දති **සමෙති** යෙ මයං **ඡපි** ජනා පණ්ඩිතා **උත්තමභූරිපඤ්ඤා** තෙසං නො ඡන්නම්පි චූළනීරාජධීතු ආනයනං රුච්චතීති වදති. **ඨානන්ති** ඉධෙව වාසො. **මතිං කරෙය්‍යාසීති** අම්හාකං රුච්චනකං නාම අප්පමාණං ත්වම්පි විනෙනහි කිං අම්හාකං ආවාහත්ථාය තත්ථ යානං උදාහු අයානං ආදු ඉධෙව වාසො රුච්චතීති.

තං සුත්වා පණ්ඩිතො අයං රාජා අතිවිය කාමගිද්ධො අන්ධබාල භාවෙන ඉමෙසං චතුන්නං වචනං ගණ්හාති ගමනෙ දොසං කථෙත්වා නිවත්තෙස්සාමි තන්ති චින්තෙත්වා චතස්සො ගාථා අභාසි.

ජානාසි ඛො රාජ මහානුභාවො
මහබ්බලො චූළනිබ්‍රහ්මදත්තො,
රාජා ච තං ඉච්ඡති කාරණත්ථං
මිගං යථා ඔකචරෙන ලුද්දො.

යථාපි මච්ඡො බළිසං වඞ්කං මංසෙන ඡාදිතං,
ආමගිද්ධො න ජානාති මච්ඡො මරණමත්තනො.

එවමෙව තුවං රාජ චූළනීයස්ස ධීතරං,
කාමගිද්ධො න ජානාසි මච්ඡොව මරණමත්තනො.

සචෙ ගච්ඡසි පඤ්චාලං ඛිප්පමත්තං ජහිස්සසි,
මිගං පථානුපන්නංව මහන්තං භයමෙස්සතීති.

තත්ථ **රාජාති** වෙදෙහං ආලපති. **මහානුභාවොති** මහායසො. **මහබ්බලොති** අට්ඨාරසක්ඛොභිණීසංඛාතෙන බලෙන සමන්නාගතො. **කාරණත්ථන්ති** මරණකාරණස්ස අත්ථාය. **ඔකචරෙනාති** ඔකචාරිකාය. ලුද්දොහි එකං මිගිං සික්ඛාපෙත්වා රජ්ජුකෙන බන්ධිත්වා අරඤ්ඤං නෙත්වා මිගානං ගොචරට්ඨානෙ ඨපෙස්සති. සා බාලමිගං අත්තනො සන්තිකං ආනෙතුකාමා සකසඤ්ඤාය සාරාගං ජනෙන්තී විරවති. තස්සා සද්දං සුත්වා බාලමිගො මිගගණපරිවුතො වනගුම්බෙ නිපන්නො සෙසමිගීසු සඤ්ඤං අකත්වා තස්සා සවණසංසග්ගෙන බද්ධො වුට්ඨාය නික්ඛමිත්වා ගීවං උක්ඛිපිත්වා කිලෙසවසෙන තං මිගිං උපගන්ත්වා ලුද්දස්ස මහාපස්සං දත්වා තිට්ඨති. තමෙනං සො තිඛිණාය සත්තියා විජ්ඣිත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙති. තත්ථ ලුද්දො විය චූළනීරාජා ඔකචාරිකා විය තස්ස ධීතා ලුද්දස්ස හත්ථෙ ආවුධංවිය කෙවට්ටබ්‍රාහ්මණො ඉති යථා ඔකචරෙන ලුද්දො මිගං කාරණත්ථාය ඉච්ඡති එවං සොපි රාජා තං ඉච්ඡතීති අත්ථො. **ආමගිද්ධොති** ව්‍යාමසතගම්භීරෙ උදකෙ වසන්තොපි තස්මිං බළිසස්ස වඞ්කට්ඨානං ඡාදෙත්වා ඨිතෙ ආමසඞ්ඛාතෙ ආමිසෙ ගිද්ධො හුත්වා බළිසං ගිලති අත්තනො මරණං න ජානාති. **ධීතරන්ති** චූළනීබාළිසිකස්ස කෙවට්ටබ්‍රාහ්මණස්ස වචනබළිසං ඡාදෙත්වා ඨිතං ආමිසසදිසං තස්ස රඤ්ඤො ධීතරං කාමගිද්ධො හුත්වා මච්ඡො අත්තනො

මරණසඞ්ඛාතං ආමිසං විය න ජානාසි. **පඤ්චාලන්ති** උත්තරපඤ්චාලනගරං. **අත්තානන්ති** අත්තානං. **පථානුපතන්තන්ති** යථා ගාමද්වාරමග්ගං අනුපපතන්තා මිගං මග්ගන්තං භයමෙස්සති තං මිගං මංසත්ථාය ආවුධානි ගහෙත්වා නික්ඛමන්තෙසු මනුස්සෙසු යෙ යෙ පස්සන්ති තෙ තෙ මාරෙන්ති එවං උත්තරපඤ්චාලනගරං ගච්ඡන්තං තම්පි මරණභයං **එස්සති** උපගමිස්සතීති චතූහි ගාථාහි රාජානං නිග්ගණ්හිත්වා කථෙසි.

සො අතිනිග්ගණ්හන්තො කුජ්ඣිත්වා අයං මං අත්තනො දාසං විය මඤ්ඤති. රාජාති සඤ්ඤම්පි න කරොති අග්ගරජ්ජෙන ධීතරං දස්සාමීති මම සන්තිකං පෙසිතං ඤත්වා එකම්පි මඞ්ගලපටිසංයුත්තං න කථෙත්වා මං ලාලමිගො විය ගිලිතබළිසමච්ඡො විය පථානුපතන්තමිගො විය මරණං පාපුණිස්සසීති වදතීති කුජ්ඣිත්වා අනන්තරං ගාථමාහ.

මයමෙව බාලම්හසෙ එළමූගා
යෙ උත්තමත්ථානි තයී ලපිම්හ,
කිමෙව ත්වං නඞ්ගලකොටිවඩ්ඪො
අත්ථානි ජානාසි යථාපි අඤ්ඤෙති.

තත්ථ **බාලම්හසෙති** බාලා අම්හ. **එළමූගාති** ලාලමුඛාව මයමෙව. **උත්තමත්ථානීති** උත්තමරතනපටිලාභකාරණානි. **තයී ලපිම්හාති** තව සන්තිකෙ කථයිම්හ. **කිමෙවාති** ගරහන්තො ආහ. **නඞ්ගලකොටිවඩ්ඪොති** ගහපතිපුත්තා දහරකාලතො පට්ඨාය නඞ්ගලකොටිං ගහෙත්වායෙව වඩ්ඪන්ති. තමත්ථං සන්ධාය ත්වං ගහපතිකම්මමෙව ජානාසි. න ඛත්තියානං මඞ්ගලකම්මන්ති ඉමිනා අධිප්පායෙනෙවමාහ. **අඤ්ඤෙති** යථා කෙවට්ටො වා සෙනකාදයො වා අඤ්ඤෙ පණ්ඩිතා ඉමානි ඛත්තියානං මඞ්ගලත්ථානි ජානන්ති තානි කිං තථා ත්වං ජානාසි ගහපතිකම්මජානනමෙව තවානුච්ඡවිකන්ති.

ඉති තං අක්කොසිත්වා පරිභාසිත්වා ගහපතිපුත්තො මම මඞ්ගලන්තරායං කරොති නිද්ධමථෙතන්ති නීහරාපෙතුං ගාථමාහ.

ඉමං ගලෙ ගහෙත්වාන නාසෙථ විජිතා මම,
යො මෙ රතනලාභස්ස අන්තරායාය භාසතීති.

සො රඤ්ඤො කුද්ධභාවං ඤත්වා සචෙ බො පන මං කොචි රඤ්ඤො වචනං ගහෙත්වා හත්ථෙ වා ගීවාය වා පරාමසෙය්‍ය තමෙම අලං අස්ස යාවජීවං ලජ්ජිතුං තස්මා සයමෙව නික්ඛමිස්සාමීති චින්තෙත්වා රාජානං වන්දිත්වා අත්තනො ගෙහං ගතො. රාජාපි කෙවලං කොධවසෙනෙව වදති. බොධිසත්තෙ පන ගරුචිත්තතාය න කඤ්චි තථා කාතුං ආණාපෙසි. අථ මහාසත්තො චින්තෙසි. අයං රාජා බාලො අත්තනො හිතාහිතං න ජානාති කාමගිද්ධො හුත්වා තස්ස ධීතරං ලභිස්සාමියෙවාති අනාගතභයං අජානිත්වා ගච්ඡන්තො මහාවිනාසං පාපුණිස්සති මයා තස්ස කථං හදයෙ කාතුං න වට්ටති බහූපකාරො මෙ එස

මහතො යසස්ස දායකො ඉමස්ස මයා පච්චයෙන භවිතුං වට්ටති. **පඨමං** ඛො පන සුවපොතකං පෙසෙත්වා තත්වතො ඤත්වා පච්ඡා සයං ගමිස්සාමීති චින්තෙත්වා සුවපොතකං පෙසෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතො ච සො අපක්කම්ම වෙදෙහස්ස උපන්තිකා,
අථ ආමන්තයී දූතං මාඨරං සුවපණ්ඩිතං.

එහි **සම්ම** හරිපක්ඛ වෙය්‍යාවච්චං කරොහි මෙ,
අත්ථි පඤ්චාලරාජස්ස සාළිකා සයනපාලිකා.

තං පත්ථරෙන පුච්ඡස්සු සා හි සබ්බස්ස කොවිදා,
සා තෙසං සබ්බං ජානාති රඤ්ඤො ච කොසියස්ස ච.

ආමොති සො පටිස්සුත්වා මාඨරො සුවපණ්ඩිතො,
අගමාසි හරිපක්ඛො සාළිකාය උපන්තිකං.

තතොච ඛො සො ගන්ත්වාන මාඨරො සුවපණ්ඩිතො,
අථ ආමන්තයී සුඝරං සාළිකං මඤ්ජුභාණිකං.

කච්චි තෙ සුඝරෙ ඛමනීයං කච්චි වෙස්සෙ අනාමයං,
කච්චි තෙ මධුනා ලාජා ලබ්භතෙ සුඝරෙ තව.

කුසලඤ්චෙව මෙ සම්ම අථො සම්ම අනාමයං,
අථො මෙ මධුනා ලාජා ලබ්භතෙ සුවපණ්ඩිත.

කුතො නු සම්ම ආගම්ම කස්ස වා පහිතො තුවං,
න ච මෙසි ඉතො පුබ්බෙ දිට්ඨො වා යදි වා සුතොති.

තත්ථ **හරිපක්ඛා**ති හරිතපත්තසමානපක්ඛ. **වෙය්‍යාවච්චන්ති එහි සම්මා**ති වුත්තෙන ආගන්ත්වා අඞ්කෙ නිසින්නං **සම්ම** අඤ්ඤෙන මනුස්සභූතෙන කාතුං අසක්කුණෙය්‍යං මමෙකං කායවෙය්‍යාවටිකං කරොහීති ආහ. කිං කරොමි දෙවාතිච වුත්තෙන සම්ම කෙවට්ටබ්‍රාහ්මණස්ස දූතෙය්‍යෙනාගතකාරණං ඨපෙත්වා රාජා තඤ්ච කෙවට්ටඤ්ච අඤ්ඤෙ න ජානන්ති උභොව රඤ්ඤො සයනගබ්භෙ නිසින්නා මන්තයිංසු. තස්ස පන **අත්ථි පඤ්චාලරාජස්ස සාළිකා සයනපාලිකා** සා කිර තං රහස්සං ජානාති ත්වං එත්ථ ගන්ත්වා තාය සද්ධිං මෙථුනපටිසංයුත්තං විස්සාසං කත්වා තෙසං රහස්සං **තං පත්ථරෙන පුච්ඡස්සු** තං සාළිකං පටිච්ඡන්නෙ පදෙසෙ යථා තං කොචි න ජානාති එවං පුච්ඡ. සචෙ හි තෙ කොචි සද්දං සුණාති ජීවිතං තෙ නත්ථි. තස්මා පටිච්ඡන්නට්ඨානෙ සණිකං පුච්ඡාති. **සා තෙසං සබ්බ**න්ති සා තෙසං රඤ්ඤොච කොසියගොත්තස්සච කෙවට්ටස්සාති ද්වින්නම්පි ජනානං සබ්බං තං රහස්සං ජානාති. **ආමොතීති** භික්ඛවෙ සො සුවපොතකො පණ්ඩිතෙන පුරිමනයෙනෙව සක්කාරං කත්වා විස්සට්ඨො ආමොති තස්ස වචනං පටිස්සුත්වා මහාසත්තං වන්දිත්වා පදක්ඛිණං කත්වා විවටසීහපඤ්ජරෙන නික්ඛමිත්වා වාතවෙගෙන සිවිරට්ඨෙ අරිට්ඨපුරං තාව ගන්ත්වා තත්ථ පවත්තිං සල්ල

ක්ඛෙත්වා උත්තරපක්ඛවාලං සාළිකාය සන්තිකං ගතො. **කථන්ති** සොහි රාජනිවෙසනස්ස කඤ්චනථූපිකාය නිසීදිත්වා රාගනිස්සිතං මධුරං රවං රවි. කිං කාරණා ඉමං සද්දං සුත්වා සාළිකා පටිරවං රවිස්සති. තාය සඤ්ඤාය අස්සා සන්තිකං ගමිස්සාමීති. සාපි තස්ස සද්දං සුත්වා රාජසයනස්ස සන්තිකෙ සුවණ්ණපඤ්ජරෙ නිසින්නා සාරත්තචිත්තා හුත්වා නික්ඛන්තුං විරවි. සො ථොකං ගන්ත්වා පුනප්පුනං සද්දං කත්වා තාය කතසද්දානුසාරෙන කමෙන සීහපඤ්ජරුම්මාරෙ ඨත්වා පරිස්සයාභාවං ඔලොකෙත්වා තස්සා සන්තිකං ගතො. අථ තං සා එහි සම්ම සුවණ්ණපඤ්ජරෙ නිසීදාති ආහ. සො ගන්ත්වා නිසීදි. **ආමන්තයීති** එවං සො ගන්ත්වා මෙථුනපටිසංයුත්තං විස්සාසං කත්තුකාමො හුත්වා තං ආමන්තෙසි. **සුසරාති** කඤ්චනපඤ්ජරෙ වසන්තාය සුන්දරසරං. **වෙස්සෙති** වෙස්සිකෙ වෙස්සජාතිකෙ ඉතිවා සාළිකා කිර සකුණේසු වෙස්සජාතිකා නාම තෙන තං එවං ආලපති. **කච්චාති** සුසරෙ තව වදාමි කච්චි තෙ මධුනා සද්ධිං ලාජා ලබ්භන්තීති පුච්ඡති. **ආගම්මාති** සම්ම කුතො ආගන්ත්වා ත්වං ඉධ පවිට්ඨොති පුච්ඡති. **කස්සවාති** කෙනවා පෙසිතො ත්වං ඉධාගතොති.

සො තස්සා වචනං සුත්වා සචාහං මිථිලාතො ආගතොම්හීති වක්ඛාමි එසා මරමානාපි මයා සද්ධිං විස්සාසං න කරිස්සති සිවිරට්ඨෙ ඛො පනස්මිං අරිට්ඨපුරං සල්ලක්ඛෙත්වා ආගතො. තස්මා මුසාවාදං කත්වා සිවිරාජෙන පෙසිතො හුත්වා තතො ආගතභාවං කථෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ආහ.

අහොසිං සිවිරාජස්ස පාසාදෙ සයනපාලකො,
තතො සො ධම්මිකො රාජා බද්ධෙ මොචෙසි බන්ධනාති.

තත්ථ **බද්ධෙති** අත්තනො ධම්මිකතාය සබ්බෙ බද්ධකෙ බන්ධනා මොචෙසි. එවං මොචෙන්තො මං සද්දහිත්වා මුඤ්චථ නන්ති ආහ. සොහං විවටසුවණ්ණපඤ්ජරා නික්ඛමිත්වා බහිපාසාදෙ යදිච්ඡාමි තත්ථ ගොචරං ගහෙත්වා සුවණ්ණපඤ්ජරෙයෙව වසාමි. යථා ත්වං න එවං නිච්චකාලං පඤ්ජරෙ එව අච්ඡාමීති. අථස්ස සා අත්තනො අත්ථාය සුවණ්ණතට්ටකෙ ඨපිතෙ මධුලාජෙච මධුදකඤ්ච දත්වා සම්ම ත්වං දූරතො ආගතො කෙනත්ථෙන ඉධාගතොසීති පුච්ඡි. සො තස්සා වචනං සුත්වා රහස්සං සොතුකාමො මුසාවාදං කත්වා ආහ.

තස්ස මෙකා දුතියාසි සාළිකා මඤ්ජුභාණිකා,
තං තත්ථ අවධී සෙනො පෙක්ඛතො සුසරෙ මමන්ති.

තත්ථ **තස්සමෙකාති** තස්ස මය්හං එකා. **දුතියාසීති** පුරාණදුතියිකා අහොසි. අථ තං සා පුච්ඡි කථං පන තෙ භරියං සෙනො වධීති. සො තස්සා ආචික්ඛන්තො සුණ භද්දෙ එකදිවසං අම්හාකං රාජා උදකකීළං ගච්ඡන්තො මමපි පක්කොසි. අහං භරියං ආදාය තෙන සද්ධිං ගන්ත්වා කීළිත්වා සායණ්හසමයෙ තෙනෙව සද්ධිං පච්චාගන්ත්වා රඤ්ඤා සද්ධිං යෙව පාසාදමාරුය්හ සරීරං සුක්ඛාපනත්ථාය භරියං ආදාය සීහපඤ්ජ

රෙන නික්ඛමිත්වා කූටාගාරකුච්ඡියං නිසීදිං. තස්මිං ඛණෙ එකො සෙනො කූටාගාරා නික්ඛන්තා අමෙහ ගණ්හිතුං පක්ඛන්දි. අහං මරණභයභීතො වෙගෙන පලායිං. සා පන තදා ගරුභාරා අහොසි. තස්මා සා වෙගෙන පලායිතුං නාසක්ඛි. අථ සො මය්හං පස්සන්තස්සෙව තං මාරෙත්වා ආදාය ගතො. අථ මං තස්සා සොකෙන රොදමානං දිස්වා අම්හාකං රාජා කිං සම්ම රොදසීති පුච්ඡිත්වා තමත්ථං සුත්වා අලං සම්ම මා රොදි අඤ්ඤං භරියං පරියෙසාහීති වත්වා කිං දෙව අඤ්ඤාය අනාචාරාය දුස්සීලාය ආනීතායපි වරං එකකෙනෙව චරිතුන්ති වුත්තෙන සම්ම අහං එකං සකුණිකං සීලාචාරසම්පන්නං පස්සාමි. තව භරියාය සදිසමෙව චූළනීරාජස්ස හි සයනපාලිකා සාළිකා එවරූපා ත්වං තත්ථ ගන්ත්වා තස්සා මනං පුච්ඡිත්වා ඔකාසං කාරෙත්වා සචෙ තෙ රුච්චති ආගන්ත්වා අම්හාකං ආචික්ඛ. අථ අහං වා දෙවී වා ගන්ත්වා මහන්තෙන පරිහාරෙන තං ආනෙස්සාමාති වත්වා මං ඉධ පහිණි. තෙනම්හි කාරණෙන නාගතොති වත්වා ආහ.

තස්සා කාමා හි සම්මත්තො ආගතොස්මි තවන්තිකෙ,
සචෙ කරෙය්‍යාසි ඔකාසං උභයොව වසාමසෙති.

සා තස්ස වචනං සුත්වා සොමනස්සප්පත්තා අහොසි. අත්තනො පන භාවං අජානාපෙත්වා අනිච්ඡමානාවිය ආහ.

සුවොව සුවිං කාමෙය්‍ය සාළිකො පන සාළිකං,
සුවස්ස සාළිකායච සංවාසො හොති කීදිසොති.

තත්ථ **සුවොචාති** සම්ම සුවපණ්ඩිත සුවොව සුවිං කාමෙය්‍ය. **කීදිසොති** අසමානජාතිකානං සංවාසොනාම කීදිසො හොති සුවොහි සමානජාතිකං සුවිං දිස්වා චිරස්සුතම්පි සාළිකං ජහිස්සති සො පිය විප්පයොගො මහතො දුක්ඛාය භවිස්සති අසමානජාතිකානං සංවාසො නාම න සමෙතීති.

ඉතරො තං සුත්වා අයං මං න පටික්ඛිපති. පරිහාරමෙව කාරෙති. අද්ධා මං ඉච්ඡිස්සති. නානාවිධාහි තං උපමාහි සද්දහාපෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ආහ.

යං යං කාමී කාමයති අපි චණ්ඩාලිකාමපි,
සබ්බෙහි සදිසො හොති නත්ථි කාමෙ අසාදිසොති.

තත්ථ **චණ්ඩාලිකාමපීති** චණ්ඩාලිකං අපි. **සදිසොති** චිත්තසදිසතාය සබ්බෙසං සංවාසො සදිසොව හොති **කාමෙති** කාමස්මිංහි චිත්තමෙව පමාණං න පන ජාතීති.

එවං පන වත්වා මනුස්සෙසු නානාජාතිපමාණභාවදස්සනත්ථං අතීතං ආහරිත්වා දස්සෙන්තො අනන්තරං ගාථමාහ.

අත්ථි ජම්බාවතී නාම මාතා සිබ්බිස්ස රාජිනො,
සා භරියා වාසුදෙවස්ස කණ්හස්ස මහෙසී පියාති.

තත්ථ ජම්බාවතීති සිවිරඤ්ඤො මාතා ජම්බාවතී නාම චණ්ඩාලී අහොසි. සා කණ්හායනගොත්තස්ස දසභාතිකානං ජෙට්ඨකස්ස වාසුදෙවස්ස පියා මහෙසී අහොසි. සො කිරෙකදිවසං ද්වාරවතිතො නික්ඛමිත්වා උය්‍යානං ගච්ඡන්තො චණ්ඩාලගාමතො කෙනචිදෙව කරණීයෙන නගරං පවිසන්තිං එකං එකමන්තෙ ඨිතං අභිරූපං කුමාරිකං දිස්වාව පටිබද්ධචිත්තො හුත්වා කිංජාතිකාති පුච්ඡාපෙත්වා චණ්ඩාලජාතිකාති සුත්වාපි පටිබද්ධචිත්තතාය විප්පටිසාරී හුත්වා සස්සාමිකභාවං පුච්ඡාපෙත්වා අස්සාමිකාති සුත්වා තං ආදාය තතොව නිවත්තිත්වා නිවෙසනං නෙත්වා රතනරාසිම්හි ඨපෙත්වා අග්ගමහෙසිං අකාසි. සා සිවිං නාම පුත්තං විජායි. සො පිතු අච්චයෙන බාරාණසියං රජ්ජං කාරෙසි. තං සන්ධායෙතං වුත්තං.

ඉති සො ඉදං උදාහරණං ආහරිත්වා එවරූපොපි නාම ඛත්තියොව චණ්ඩාලියා සද්ධිං වාසං කප්පෙසි. අම්හෙසු තිරච්ඡානගතෙසු කිං වත්තබ්බං අඤ්ඤමඤ්ඤසංවාසරොචනඤ්ඤෙව පමාණන්ති වත්වා අපරම්පි උදාහරණං ආහරන්තො ආහ.

> රථාවතී කිම්පුරිසී සාපි වච්ඡං අකාමයි,
> මනුස්සො මිගියා සද්ධිං නත්ථි කාමෙ අසාදිසොති.

තත්ථ වච්ඡන්ති එවංනාමකං තාපසං. කථං පන සා තං කාමයීති, අතීතස්මිං හි එකො බ්‍රාහ්මණො කාමෙ ආදීනවං දිස්වා මහන්තං යසං පහාය ඉසිපබ්බජ්ජං පබ්බජිත්වා හිමවන්තෙ පණ්ණසාලං මාපෙත්වා වසි. තස්ස පණ්ණසාලතො අවිදූරෙ එකිස්සා ගුහාය බහූ කින්නරා වසන්ති. තත්ථෙකො මක්කටකො වසති. සො ජාලං විනෙත්වා තෙසං සීසං භින්දිත්වා ලොහිතං පිවති. කින්නරා නාම දුබ්බලා හොන්ති භීරුජාතිකා සොපි මක්කටකො මහා අතිවිසාලො. තෙනස්ස කිඤ්චි කාතුං අසක්කොන්තා තං තාපසං උපසඞ්කමිත්වා කතපටිසන්ථාරා ආගමනකාරණං පුට්ඨා දෙව එකො නො මක්කටකො ජීවිතං හරති. අඤ්ඤං පටිසරණං න පස්සාම තං මාරෙත්වා අම්හාකං සොත්ථිභාවං කරොහීති. තාපසො අපෙථ න මාදිසා පාණාතිපාතං කරොන්තීති අපසාදෙසි. තෙසු රථාවතීනාම කින්නරී අස්සාමිකා අහොසි. තෙ තං අලඞ්කරිත්වා තාපසස්ස සන්තිකං නෙත්වා දෙව අයං තෙ පාදපරිචාරිකා හොතු. අම්හාකං පච්චාමිත්තං වධෙහීති ආහංසු. තාපසො තං දිස්වාව පටිබද්ධචිත්තො හුත්වා තාය සද්ධිං සංවාසං කප්පෙත්වා ගුහාද්වාරෙ ඨත්වා ගොචරාය නික්ඛමන්තං මක්කටකං මුග්ගරෙන පොථෙත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙසි. සො තාය සද්ධිං සමග්ගවාසං වසන්තො පුත්තධීතාහි වඩ්ඪිත්වා තත්ථෙව කාලමකාසි. එවං සා තං කාමෙසි. සුවපොතකො ඉදං උදාහරණං ආහරිත්වා වච්ඡතාපසො තාව මනුස්සො හුත්වා තිරච්ඡානගතාය කින්නරියා සද්ධිං සංවාසං කප්පෙසි කිමඞ්ග පන මයං මයංහි උභො පක්ඛිනොව තිරච්ඡානගතාවාති දීපෙන්තො මනුස්සො මිගියා සද්ධින්ති ආහ. එවං මනුස්සා තිරච්ඡානගතාහි සද්ධිං සංවසන්තා පුත්තධීතාහි වඩ්ඪිතා සංවිජ්ජන්ති. නත්ථි කාමෙඅසාදිසො චිත්තමෙවෙත්ථ පමාණන්ති.

සා තස්ස වචනං සුත්වා සාමි චිත්තං නාම සබ්බකාලෙ එකසදිසං න හොති පියවිප්පයොගං භායාමීති ආහ. සො පණ්ඩිතො ඉත්ථිමායාසු කුසලො තෙන තං වීමංසන්තො පුන ගාථමාහ.

හන්ද ඛොහං ගමිස්සාමි සාළිකෙ මඤ්ජුභාණිකෙ,
පච්චක්ඛානුපදං හෙතං අතිමඤ්ඤසි නූන මන්ති.

තත්‍ථ පච්චක්ඛානුපදං හෙතන්ති යං ත්වං වදසි සබ්බමෙතං පච්චක්ඛානස්ස අනුපදං පච්චක්ඛානකාරණං පච්චක්ඛාන කොට්ඨාසො පනෙස. අතිමඤ්ඤසි නූනමන්ති නූන මං ඉච්ඡති අයන්ති ත්වං අතික්ක මිත්වා මඤ්ඤසි. න මය්හං සාරං ජානාසි. අහං රාජපූජිතො න මය්හං භරියා දුල්ලභා අඤ්ඤං භරියං පරියෙසිස්සාමීති.

සා ගමිස්සාමීති තස්ස වචනං සුත්වාව භිජ්ජමානහදයා විය තස්ස සහදස්සනෙනෙව උප්පන්නාය කාමරතියා අනුඩය්හමානාවිය හුත්වා දියඩ්ඪං ගාථමාහ.

න සිරී තරමානස්ස මාඪර සුවපණ්ඩිත,
ඉධෙව තාව අච්ඡස්සු යාව රාජානං දක්ඛසි
සොස්සසි සද්දං මුතිඞ්ගානං ආනුභාවඤ්ච රාජිනොති.

තත්‍ථ න සිරීති සම්ම සුවපණ්ඩිත අතරමානස්ස සිරි හොති තර මානෙන කතං කම්මං න සොභති. ඝරවාසො නාමෙස ගරුකො චින්තෙත්වා කත්තබ්බො ඉධෙව තාව අච්ඡ යාව මහන්තෙන යසෙන සමන්නාගතං අම්හාකං රාජානං පස්සිස්සසි. සොස්සසීති සායණ්හ සමයෙ කින්නරීසමානලීළාහි උත්තමරූපධරාහි නාරීහි වජ්ජමානානං මුතිඞ්ගානං අඤ්ඤෙසඤ්ච නච්චගීතවාදිතානං සද්දං සුණිස්සසි. රඤ්ඤො ච ආනුභාවං මහන්තං සිරිසොභග්ගං පස්සසි. සම්ම කිං ත්වං තුරිතොසි ලෙසම්පි න ජානාසි අච්ඡ තාව පච්ඡා ජානිස්සාමාති.

අථ තෙ සායණ්හසමනන්තරෙ මෙථුනසංවාසං කරිංසු. සමග්ගා සම්මොදමානා පියසංවාසා අහෙසුං. අථ නං සුවපොතකො න දානෙසා මය්හං රහස්සං නිගූහිස්සති ඉදානි තං පුච්ඡිත්වා ගන්තුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා සාළියෙති ආහ. කිං සාමීති. කිඤ්චි තෙ වත්තුකාමොම්හි වදාමි නන්ති. වද සාමීති. හොතු අම්හාකං අජ්ජ මඞ්ගලදිවසො අඤ්ඤස්මිං දිවසෙ ජානිස්සාමීති. සචෙ මඞ්ගලපටිසංයුත්තං කථෙහි නොචෙ මා කථෙහි සාමීති. මඞ්ගලකථා තාව එසාති තෙනහි කථෙහීති. සචෙ සොතු කාමා භවිස්සසි කථෙස්සාමි තෙති වත්වා තං රහස්සං පුච්ඡන්තො දියඩ්ඪං ගාථමාහ.

යො නු ඛො යං තිබ්බො සද්දො, තිරොජනපදෙ සුතො
ධීතා පඤ්චාලරාජස්ස ඔසධී විය වණ්ණිනී,
තං දස්සති විදෙහානං සො විවාහො භවිස්සතීති.

තස්සත්ථො: යො නු ඛො අයං සද්දො තිබ්බො මහා තිරෙජනපදෙ සුතො පරරට්ඨෙසු පරජනපදෙසු විස්සුතො පඤ්ඤතො පත්ථටො කිත්ති ධීතා පඤ්චාලරාජස්ස ඔසධීතාරකාව විරොචමානා නාම එව සමානවණ්ණිනී අත්ථි තං සො වෙදෙහානං දස්සති සො විවාහො භවිස්සති යො සො එවං පත්ථටො සද්දො අහං තං සුත්වා විනෙතසිං අයං කුමාරිකා උත්තමරූපධරා වෙදෙහරාජා චූළනීරඤ්ඤො පටිසත්තු අඤ්ඤෙ බහූ රාජානො බ්‍රහ්මදත්තස්ස වසවත්තිනො තෙසං අදත්වා කිං කාරණා වෙදෙහස්ස ධීතරං දෙතීති.

සා තස්ස වචනං සුත්වා එවමාහ සාමි කිං කාරණා මඞ්ගලදිවසෙ අවමඞ්ගලං කථෙසීති. අහං මඞ්ගලන්ති කථෙමි ත්වං අවමඞ්ගලන්ති වදසි. කින්නු ඛො එතන්ති. සාමි අමිත්තානම්පි තෙ එවරූපා මඞ්ගලකිරියා මා හොතූති. කථෙහි තාව භද්දෙති. සාමි න සක්කා කථෙතුන්ති. භද්දෙ තයා විදිතරහස්සං මම අකථනකාලතො පට්ඨාය නත්ථි නාම අම්හාකං සමග්ගවාසොති. සා තෙන නිප්පීළියමානා තෙනහි සාමි සුණාහීති වත්වා ගාථමාහ.

නෙදිසො තෙ අමිත්තානං විවාහො හොතු මාරිස,
යථා පඤ්චාලරාජස්ස වෙදෙහෙන භවිස්සතීති.

ඉමං ගාථං වත්වා පුන තෙන භද්දෙ කස්මා එවරූපං කථං කථෙසීති වුත්තෙන තෙනහි සුණ එත්ථ දෙසං කථෙස්සාමීති වත්වා ඉතරං ගාථමාහ.

ආනයිත්වාන වෙදෙහං පඤ්චාලානං රථෙසභො,
තතො නං ඝාතයිස්සති නාස්ස සඛී භවිස්සතීති.

තත්ථ **තතො නං ඝාතයිස්සතීති** යදා සො ඉමං නගරං ආගතො භවිස්සති තදා තෙන සද්ධිං සඛිභාවං මිත්තධම්මං න කරිස්සති දට්ඨුම්පිස්ස ධීතරං න දස්සති. එකො කිරස්ස අත්ථධම්මානං සාසකො මහොසධපණ්ඩිතො නාම අත්ථි තෙන සද්ධිං ඝාතෙස්සති තෙ උභොපි ඝාතෙත්වා ජයපානං පිවිස්සාමාති කෙවට්ටො රඤ්ඤා සද්ධිං මන්තෙත්වා තං ගණ්හිත්වා ආගන්තුං ගතොති.

එවං සා ගුය්හමන්තං නිස්සෙසං කත්වා සුවපණ්ඩිතස්ස කථෙසි. සො තං සුත්වා පණ්ඩිතො ආචරියකෙවට්ටො උපායකුසලො අනච්ඡරියං තස්ස රඤ්ඤො එවරූපෙන උපායෙන ඝාතනන්ති කෙවට්ටං වණ්ණෙත්වා එවරූපෙන අවමඞ්ගලෙන අම්හාකං කො අත්ථො තුණ්හී භූතා සයාති ආගමණකම්මස්ස නිප්ඵත්තිං ඤත්වා තං රත්තිං තාය සද්ධිං වසිත්වා භද්දෙ අහං සිවිරට්ඨං ගන්ත්වා මනාපාය භරියාය ලද්ධභාවං සිවිරඤ්ඤො ආරොචෙස්සාමීති අත්තනො ගමනං අනුජානාපෙතුං ආහ.

හන්ද ඛො මං අනුජානාහි රත්තියො සත්තමත්තියො
යාවාහං සිවිරාජස්ස ආරොචෙමි මහෙසිනො,
ලද්ධොච මෙ ආවසථො සාළිකාය උපන්තිකන්ති.

තත්ථ **මහෙසිනොති** මහෙසියා. **ආවසථොති** වසනට්ඨානං. **උපන්තිකන්ති** අථ තෙ එථ තස්සා සන්තිකං ගච්ඡාමීති වත්වා අට්ඨමෙ දිවසෙ ඉධානෙත්වා මහන්තෙන පරිහාරෙන තං ගහෙත්වා ගමිස්සාමි යාවමමා ගමණං තාව මා උක්කණ්ඨීති.

තං සුත්වා සාළිකා තෙන සද්ධිං විප්පයොගං අනිච්ඡමානාපි තස්ස වචනං පටික්ඛිපිතුං අසක්කොන්තී අනන්තරං ගාථමාහ.

හන්ද ඛො තං අනුජානාමි රත්තියො සත්තමත්තියො
සචෙ ත්වං සත්තරත්තෙන නාගච්ඡසි මමන්තිකෙ,
මඤ්ඤෙ ඔක්කන්තසත්තං මං මතාය ආගමිස්සසීති.

තත්ථ **මඤ්ඤෙ ඔක්කන්තසත්තං** මන්ති එවං සන්තෙ අහං අපගත ජීවිතං මතං සල්ලක්ඛෙමි. සො ත්වං අට්ඨමෙ දිවසෙ අනාගච්ඡන්තො මයි මතාය ආගමිස්සසි. තස්මා මා පපඤ්චමකාසීති.

ඉතරොපි හද්දෙ කිං වදෙසි මය්හම්පි අට්ඨමෙ දිවසෙ තං අපස්සන්තස්ස කුතො ජීවිතන්ති වාචාය වත්වා හදයෙන පන ජීව වා ත්වං මර වා කිං තයා මය්හන්ති චින්තෙත්වා උට්ඨාය පොත්ථකං සිවිරට්ඨාභිමුඛං ගන්ත්වා නිවත්තිත්වා මිථිලං ගන්ත්වා පණ්ඩිතස්ස අංසකූටෙ ඔතරිත්වා මහාසත්තෙන උපරි පාසාදං ආරොපෙත්වා පුට්ඨො සබ්බං තං පවත්තිං ආරොචෙසි. සොපිස්ස පුරිමනයෙනෙව සබ්බං සක්කාරමකාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතොව ඛො සො ගන්ත්වාන මාඨරෙ සුවපණ්ඩිතො,
මහොසධස්ස අක්ඛාසි සාළියා වචනං ඉදන්ති.

තත්ථ **සාළියා වචනන්ති** ඉදං සාළිකාය වචනන්ති සබ්බං විත්ථාරෙන අක්ඛාසි.

තං සුත්වා මහාසත්තො චින්තෙසි. රාජා මම අනිච්ඡායාපි ගමිස්සති. ගන්ත්වාව මහාවිනාසං පාපුණිස්සති. අථ මය්හං එවරූපස්ස යසදායකස්ස රඤ්ඤො වචනං හදයෙ කත්වා තස්ස සඞ්ගහං න අකාසීති ගරහා උප්පජ්ජිස්සති. මාදිසෙව පණ්ඩිතෙ විජ්ජමානෙ කිං කාරණා එස නස්සිස්සති. රඤ්ඤො පුරෙතරං ගන්ත්වා චූළනිං දිස්වා සුවිහත්තං කත්වා වෙදෙහ රඤ්ඤො නිවෙසනනගරං මාපෙත්වා ගාවුතමත්තං ජඞ්ඝඋම්මග්ගං අඩ්ඪ යොජනිකං මහාඋම්මග්ගං කාරෙත්වා චූළනීරඤ්ඤො ධීතරං අභිසිඤ්චිත්වා අම්හාකං රඤ්ඤො පාදපරිචාරිකං කත්වා අට්ඨරසඅක්ඛොභිණීබලෙසු එකසතරාජූසු පරිවාරෙත්වා ඨිතෙසුයෙව අම්හාකං රාජානං රාහුමුඛතො චන්දංවිය මොචෙත්වා ආදූය ආගමණං නාම මම භාරොති තස්සෙවං චින්තෙන්තස්ස සරීරෙ පීති උප්පජ්ජි. සො පීතිවෙගෙන උදානං උදානෙන්තො—

යස්සෙව ඝරෙ භුඤ්ජෙය්‍ය භොගං,
තස්සෙව අත්ථං පුරිසො චරෙය්‍යාති.

ඉමං උපඩ්ඪං ගාථමාහ.

තස්සත්ථො: යස්ස රඤ්ඤො සන්තිකා පුරිසො මහන්තං ඉස්සරියං ලභිත්වා භොගං භුඤ්ජෙය්‍ය අක්කොසන්තස්සාපි පරිභාසන්තස්සාපි ගලෙ ගහෙත්වා නික්කඩ්ඪන්තස්සාපි තස්සෙව අත්ථං හිතං වඩ්ඪිං පණ්ඩිතො කායද්වාරාදීහි තීහිපි චාරෙහි චරෙය්‍ය නහි මිත්තදුභීකම්මං නාම පණ්ඩිතෙන කාතබ්බන්ති.

සො නහායිත්වා අලඞ්කරිත්වා මහන්තෙන යසෙන රාජකුලං ගන්ත්වා රාජානං වන්දිත්වා එකමන්තං ඨිතො ආහ කිං දෙව ගච්ඡිස්සථෙව උත්තර පඤ්චාලනගරන්ති. ආම තාත පඤ්චාලචණ්ඩිං අලභන්තස්ස මම කිං රජ්ජෙන මා මං පරිච්චජ මයා සද්ධිංයෙව එහි තත්‍ථ නො ගතකාරණාවෙ අත්ථා නිප්ඵජ්ජිස්සන්ති ඉච්ඡිතරතනඤ්ච ලච්ඡාමි රඤ්ඤාච මෙ සද්ධිං මෙත්ති පතිට්ඨහිස්සතීති. අථ නං පණ්ඩිතො තෙනහි දෙව අහං පුරෙතරං ගන්ත්වා තුම්හාකං නිවෙසනානි මාපෙමි. තුම්හෙ මයා පහිත සාසනෙන ආගච්ඡෙය්‍යාථාති වදන්තො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

හන්දාහං ගච්ඡාමි පුරෙ ජනින්ද
පඤ්චාලරාජස්ස පුරං සුරම්මං,
නිවෙසනානි මාපෙතුං වෙදෙහස්ස යසස්සිනො.

නිවෙසනානි මාපෙත්වා වෙදෙහස්ස යසස්සිනො,
යදා තෙ පහිණෙය්‍යාමි තදා එය්‍යාසි ඛත්තියාති.

තත්‍ථ **වෙදෙහස්සාති** විදෙහරාජස්ස. **එය්‍යාසීති** ආගච්ඡෙය්‍යාසි. තං සුත්වා රාජා න කිර මං පණ්ඩිතො පරිච්චජතීති හට්ඨතුට්ඨො හුත්වා ආහ තාත තව පුරතො ගච්ඡන්තස්ස කිං ලද්ධුං වට්ටතීති. බලවාහනං දෙවාති. යත්තකං ඉච්ඡසි තත්තකං ගණ්හ තාතාති. චත්තාරි බන්ධනාගාරානි විවරාපෙත්වා චොරානං සඞ්ඛලිකබන්ධනානි භින්දාපෙත්වා තෙපි මයා සද්ධිං පෙසෙහි දෙවාති. යථාරුචිං කරොහි තාතාති. මහාසත්තො බන්ධනාගාරානි විවරාපෙත්වා සූරෙ මහායොධෙ ගතට්ඨානෙ කම්මං නිප්ඵාදෙතුං සමත්ථෙ නීහරාපෙත්වා මං උපට්ඨහථාති වත්වා තෙසං සක්කාරං කාරෙත්වා වඩ්ඪකීකම්මාරචම්මකාරචිත්තකාරාදිනානාසිප්ප කුසලෙ අට්ඨාරස සෙනියො ආදාය වාසිඵරසුකුද්දාලඛණිත්තී ආදීනි බහූනි උපකරණානි ගාහාපෙත්වා මහාබලපරිවුතො නගරා නික්ඛමි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතොච පායාසි පුරෙ මහොසධො
පඤ්චාලරාජස්ස පුරං සුරම්මං,
නිවෙසනානි මාපෙතුං වෙදෙහස්ස යසස්සිනොති.

මහාසත්තො ගච්ඡන්තො යොජනයොජනන්තරෙ එකෙකං ගාමං නිවෙසෙත්වා එකෙකං අමච්චං තුම්හෙ රඤ්ඤො පඤ්චාලචණ්ඩිං ගහෙත්වා නිවත්තනකාලෙ හත්ථිඅස්සරථෙ කප්පෙත්වා රාජානං ආදාය පච්චාමිත්තෙ පටිබාහන්තා ඛිප්පං මිථිලං පාපෙය්‍යාථාති වත්වා ඨපෙසි.

ගඞ්ගාතීරං පන පත්වා ආනන්දකුමාරං නාම පක්කොසාපෙත්වා ආනන්ද
ත්වං තීණි වඩ්ඪකීසතානි ආදාය උද්ධගඞ්ගං ගන්ත්වා සාරදාරූනි ගාහා
පෙත්වා තිසතමත්තා නාවා මාපෙත්වා නගරස්සත්ථාය තත්ථෙව දණ්ඩ
සම්භාරෙ තච්ඡාපෙත්වා සල්ලහුකානං දාරූනං නාවාය පූරාපෙත්වා ඛිප්පං
ආගච්ඡාහි පෙසෙසි. සයං පන නාවාය පාරගඞ්ගං ගන්ත්වා ඔතිණ්ණට්ඨා
නතො පට්ඨාය පදසඤ්ඤාය එව ගණෙත්වා ඉදං අඩ්ඪයොජනට්ඨානං
එත්ථ මහාඋම්මඟ්ගො භවිස්සති. ඉමස්මිං ඨානෙ අම්හාකං රඤ්ඤො
නිවෙසනනගරං භවිස්සති. ඉතො පට්ඨාය යාව රාජගෙහා ගාවුතමත්තෙ
ජඞ්ඝඋම්මඟ්ගො භවිස්සතීති පරිච්ඡින්දිත්වා නගරං පාවිසි. චූළනීරාජා
බොධිසත්තස්ස ආගමණං සුත්වා ඉදානි මෙ මනොරථො පූරිස්සති. පච්චා
මිත්තානං පිට්ඨිං පස්සිස්සාමි ඉමස්මිං පන ආගතෙ වෙදෙහොපි
න චිරස්සෙව ආගමිස්සති. අථ තෙ උභොපි මාරෙත්වා ජම්බුදීපෙ එක
රජ්ජං කාරිස්සාමීති පරමතුට්ඨිප්පත්තො අහොසි. සකලනගරං සංඛුභි
එස කිර මහොසධපණ්ඩිතො ඉමිනා කිර එකසතරාජානො ලෙඩ්ඩුනා
කාකා විය පලාපිතාති. මහාසත්තො නාගරෙසු අත්තනො රූප
සම්පත්තිං සම්පස්සන්තෙසුයෙව රාජද්වාරං ගන්ත්වා රථා ඔරුය්හ
රාජානං පටිවෙදෙත්වා එතූති වුත්තෙ පවිසිත්වා රාජානං වන්දිත්වා එක
මන්තං අට්ඨාසි.

අථ නං රාජා පටිසන්ථාරං කත්වා පුච්ඡි තාත රාජා කදා ආග
මිස්සතීති. මයා පෙසිතකාලෙ දෙවාති. ත්වං පන කිමත්ථාය ආගතොසීති.
අම්හාකං රඤ්ඤො නිවෙසනං මාපෙතුං දෙවාති. සාධු තාතාති. අථස්ස
සෙනාය පරිබ්බයං දාපෙත්වා මහාසත්තස්ස මහන්තං සක්කාරං කාරා
පෙත්වා නිවාසගෙහං දාපෙත්වා තාත යාව තෙ රාජා ආගච්ඡති තාව
අනුක්කණ්ඨමානො අම්හාකම්පි කාතබ්බයුත්තකං කරොන්තොව වස
තාතාති ආහ. සොච කිර රාජනිවෙසනං අභිරූහන්තොව සොපානපාද
මූලෙ ඨත්වා ඉධ ජඞ්ඝඋම්මඟ්ගද්වාරං භවිස්සතීති සල්ලක්ඛෙසි. අථස්ස
එතදහොසි රාජා අම්හාකම්පි කාතබ්බයුත්තකං කරොහීති වදති.
උම්මඟ්ගෙ ඛඤ්ඤමානෙ යථා ඉමං සොපානං න ඔසක්කති තථා කාතුං
වට්ටතීති චින්තෙත්වා අථ රාජානං එවමාහ. දෙව අහං පවිසන්තොව
සොපානපාදමූලෙ ඨත්වා නවකම්මං ඔලොකෙන්තො මහාසොපානෙ
දොසං පස්සිං. සචෙ වො රුච්චති අහං දාරූනි ලභන්තො මනාපං කත්වා
අත්ථරෙය්‍යන්ති. සාධු තාත අත්ථරාහි. සො ඉධ උම්මඟ්ගද්වාරං භවිස්ස
තීති සාධුකං සල්ලක්ඛෙත්වා තං සොපානං හරිත්වා යත්ථ උම්මඟ්ගද්වාරං
භවිස්සති තත්ථ පංසුතො අපතනත්ථාය ඵලකසන්ථාරං කාරෙත්වා
යථා න ඔක්කමති එවං නිච්චලං කත්වා සොපානං අත්ථරි. රාජා තං
අන්තරං අජානන්තො මම සිනෙහෙන කරොතීති මඤ්ඤි. එවං තං
දිවසං නවකම්මෙනෙව වීතිනාමෙත්වා පුන දිවසෙ රාජානං ආහ දෙව
සචෙ අම්හාකං රඤ්ඤො වසනට්ඨානං ජානෙය්‍යාම මනාපං කත්වා පටි
ජග්ගෙය්‍යාමාති. සාධුපණ්ඩිත ඨපෙත්වා මම නිවෙසනං සකලනගරෙ යං
නිවෙසනං ඉච්ඡසි තං ගණ්හාති. මහාරාජ මයං ආගන්තුකා තුම්හාකං

බහූ වල්ලභා යොධා තෙ අත්තනො ගෙහෙසු ගය්හමානෙසු අම්හෙහි සද්ධිං කලහං කරිස්සන්ති තෙහි සද්ධිං මයං කිං කරිස්සාමාති. පණ්ඩිත තෙසං වචනං මා ගණ්හ. තව රුච්චනට්ඨානමෙව ගණ්හාහීති. දෙව පුත්තපුත්ත මෙ ආගන්ත්වා තුම්හාකං කථෙස්සන්ති තෙන තුම්හාකං චිත්තසුඛං න භවිස්සති සචෙ පන ඉච්ඡෙය්‍යාථ යාව මයං නිවෙසනානි ගණ්හාම තාව අම්හාකංයෙව මනුස්සා දොවාරිකා අස්සු තතො ද්වාරං අලභිත්වා ගමිස්සන්ති එවං සන්තෙ අම්හාකම්පි තුම්හාකම්පි චිත්තසුඛං භවිස්සතීති. රාජා සාධූති සම්පටිච්ඡි. මහාසත්තො සොපානපාදමූලෙ සොපානසීසෙ මහාද්වාරෙති සබ්බත්ථ අත්තනො මනුස්සෙයෙව ඨපෙසි කස්සචි පවිසිතුං මා අදත්ථාති.

අථ රඤ්ඤො මාතු නිවෙසනං ගන්ත්වා භින්දනාකාරං දස්සෙථාති මනුස්සෙ ආණාපෙසි. තෙ ද්වාරකොට්ඨකාලින්දතො පට්ඨාය ඉට්ඨකාච මත්තිකාච අපනෙතුං ආරභිංසු. රාජමාතා තං පවත්තිං සුත්වා ආගන්ත්වා කිස්ස තාතා මම ගෙහං භින්දථාති ආහ. මහොසධපණ්ඩිතො භින්දාපෙත්වා අත්තනො රඤ්ඤො නිවෙසනං කාරෙතුකාමොති. යදි එවං ඉධෙව වසථාති. අම්හාකං රඤ්ඤො මහන්තං බලවාහනං ඉදං නප්පහොති. අඤ්ඤං මහන්තං කාරෙස්සාමාති. තුම්හෙ මං න ජානාථ අහං රාජමාතා ඉදානි පුත්තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා ජානිස්සාමීති. මයං රඤ්ඤො වචනෙ නෙව භින්දාම සක්කොන්තී වාරෙහීති. සා කුජ්ඣිත්වා ඉදානි වො කත්තබ්බං ජානිස්සාමීති රාජද්වාරං අගමාසි. අථ නං මා පවිසීති වාරයිංසු අහං රාජමාතා තාතාති. මයං තං ජානාම මයං රඤ්ඤො කස්සචි පවෙසනං මාදදිත්ථාති ආණත්තා ගච්ඡ ත්වන්ති. සා ගහෙතබ්බගහණං අපස්සන්ති නිවත්තිත්වා අත්තනො නිවෙසනං ඔලොකෙන්ති අට්ඨාසි. අථ නං එකො කිං ඉධ කරෙසි ගච්ඡසි න ගච්ඡසීති උට්ඨාය ගීවාය ගහෙත්වා භූමියං පාතෙසි. සා චින්තෙසි. අද්ධා රඤ්ඤො ආණත්තො භවිස්සති. ඉතරථා එවං කාතුං න සක්ඛිස්සන්ති පණ්ඩිතස්සෙව සන්තිකං ගමිස්සාමීති ගන්ත්වා තාත මහොසධ කස්මා නිවෙසනං භින්දාපෙසීති ආහ. සො තාය සද්ධිං න කථෙසි. සන්තිකෙ ඨිතපුරිසො පනස්සා දෙවි කිං කථෙසීති වත්වා තාත පණ්ඩිතො කස්මා ගෙහං භින්දාපෙතීති. වෙදෙහරඤ්ඤො වසනට්ඨානං කාතුන්ති. කිං තාත එවං මහන්තෙ නගරෙ අඤ්ඤත්ථ නිවාසට්ඨානං න ලබ්භතීති මඤ්ඤති. ඉදං සතසහස්සං ලඤ්ජං ගහෙත්වා අඤ්ඤත්ථ කාරෙතූති. සාධු දෙවි තුම්හාකං ගෙහං විස්සජ්ජාපෙස්සාම. ලඤ්ජස්ස ගහිතභාවං පන මා කස්සචි කථෙය්‍යාථ මා නො අඤ්ඤෙපි ලඤ්ජං දත්වා ගෙහානි විස්සජ්ජාපෙතුකාමා අස්සුන්ති. තාත රඤ්ඤොමාතා ලඤ්ජමදාසීති මය්හම්පි ලජ්ජනකමෙව තං න කස්සචි කථෙස්සාමීති. සො සාධූති තස්සා සන්තිකා සතසහස්සං ගහෙත්වා ගෙහං විස්සජ්ජෙත්වා කෙවට්ටස්ස ගෙහං අගමාසි. සො රාජද්වාරං ගන්ත්වා වෙළුපෙසිකාහි පිට්ඨියං චම්මුප්පාටනං ලභිත්වා ගහෙතබ්බගහණං අපස්සන්තො සතසහස්සමෙව අදාසි. එතෙනුපායෙන සකලනගරෙ ගෙහට්ඨානං ගණ්හන්තො ලඤ්ජං කත්වා ලද්ධකහාපණානඤ්ඤෙව නව කොටියො ජාතා. මහාසත්තො සකලනගරං විචරිත්වා රාජකුලං අගමාසි.

අථ නං රාජා පුච්ඡි කිං පණ්ඩිත ලද්ධං තෙ වසනට්ඨානන්ති. මහා
රාජ අදෙන්තා නාම නත්ථි. අපිච ඛො පන ගෙහෙසු ගය්හමානෙසු කිල
මන්ති තෙසං පියවිප්පයොගං කාතුං අම්හාකම්පි අයුත්තං බහිනගරෙ
ගාවුතමත්තට්ඨානෙ ගඞ්ගාය ච නගරස්ස ච අන්තරෙ අසුකට්ඨානෙ නාම
අම්හාකං රඤ්ඤො වසනනගරං කාරෙස්සාමාති. රාජා තං සුත්වා අන්තො
නගරෙ යුජ්ඣිතුම්පි දුක්ඛං නෙව සකසෙනා න පරසෙනා සණ්ඨාතුං
සක්කා බහි නගරෙ පන සුඛං යුද්ධං කාතුං තස්මා බහිනගරෙව නෙ
කොට්ටෙත්වා මාරෙස්සාමාති තුස්සිත්වා සාධු තාත තයා සල්ලක්ඛිතට්ඨා
නෙයෙව කාරෙහීති ආහ. මහාරාජ අහං කාරෙස්සාමි තුම්හාකං පන
මනුස්සෙහි දාරුපණ්ණාදීනමත්ථාය අම්හාකං නවකම්මට්ඨානං න
ගන්තබ්බං ගච්ඡන්තානං හි කලහං කරිස්සන්ති තෙනෙව තුම්හාකම්පි
අම්හාකම්පි චිත්තසුඛං න භවිස්සතීති. සාධු පණ්ඩිත තෙන පස්සෙන
නිස්සඤ්චාරං කරෙහීති. දෙව අම්හාකං හත්ථී උදකාභිරතා උදකෙයෙව
කීළන්ති. උදකෙ ආවිලෙ ජාතෙ මහොසධස්ස ආගතකාලතො පට්ඨාය
පසන්නොදකං පාතුං න ලභාමාති සබ්බෙ නාගරා කුජ්ඣන්ති තම්පි සහි
තබ්බන්ති. රාජාපිස්ස තුම්හාකං හත්ථී විස්සත්ථා කීළන්තූති වත්වා නගරෙ
භෙරිඤ්චාරාපෙසි. සො ඉතො නික්ඛමිත්වා මහොසධපණ්ඩිතස්ස නගර
මාපනට්ඨානං ගච්ඡති තස්ස සහස්සං දණ්ඩොති.

මහාසත්තො රාජානං වන්දිත්වා අත්තනො පරිසමාදාය නගරා නික්ඛ
මිත්වා යථා පරිච්ඡින්නට්ඨානෙ නගරං මාපෙතුං ආරභි. පාරගඞ්ගාය තාව
ගග්ගලිගාමං නාම කාරෙත්වා හත්ථිඅස්සවාහනයොග්ගඤ්ච ගොබලිවද්දඤ්ච
තත්ථ ඨපෙත්වා නගරකරණං විචාරෙන්තො එත්තකා ඉදං කරොන්තූති
සබ්බකම්මානි විභජිත්වා උම්මඞ්ගකම්මං පට්ඨපෙසි. මහාඋම්මඞ්ගද්වාරං
ගඞ්ගාතිත්ථෙ අහොසි. සට්ඨිමත්තානි යොධසතානි මහාඋම්මඞ්ගං ඛණන්ති.
මහන්තීහි චම්මමාළකාදීහි පංසුං හරිත්වා ගඞ්ගාය පාතෙන්ති. පාතිත
පාතිතං පංසුං හත්ථී මද්දන්ති. ගඞ්ගා ආලුළා සන්දති. නගරවාසිනො
මහොසධස්ස ආගතකාලතො පට්ඨාය පසන්නං උදකං පාතුං න ලභාම.
ගඞ්ගා ආලුළාව වහති. කින්නු ඛො එතන්ති වදන්ති. අථ තෙසං පණ්ඩි
තස්ස උපනික්ඛිත්තකපුරිසා ආරොචෙන්ති මහොසධස්ස කිර හත්ථී
උදකං කීළන්තා ගඞ්ගාය උදකකද්දමං කරොන්ති තෙනෙසා ආලුළිතා
සන්දතීති. බොධිසත්තානං අධිප්පායා නාම ඉජ්ඣන්ති. තස්මා උම්මඞ්ගෙ
මූලානි වා පාසාණානි වා මරුම්බානි වා සබ්බෙ භූමියං පවිසිංසු. ජඞ්ඝු
ම්මඞ්ගස්ස ද්වාරං තස්මිං නගරෙ අහොසි. සත්තමත්තානි පුරිසසතානි
ජඞ්ඝුම්මඞ්ගං ඛණන්ති චම්මමාළකාදීහි පංසුං හරිත්වා තස්මිං නගරෙ
පාතෙන්ති පාතිතපාතිතං උදකෙන සන්නෙත්වා පාකාරං චිනන්ති අඤ්ඤා
නි ච කම්මානි කරොන්ති මහාඋම්මඞ්ගස්ස පවිසනද්වාරං නගරෙ අහොසි
අට්ඨාරසහත්ථුබ්බෙධෙන යන්තද්වාරෙන සමන්නාගතං. තං හි එකාය
ආණියා අක්කන්තාය පිධීයති එකාය ආණියා අක්කන්තාය විවරීයති.
මහාඋම්මඞ්ගස්ස ද්වීසු පස්සෙසු ඉට්ඨකාහි චිනිත්වා සුධාකම්මං කාරෙසි.
මත්ථකෙ පදරච්ඡන්නං කාරෙත්වා උල්ලොකං මත්තිකාය ලෙපෙත්වා

සෙතකම්මං කාරෙසි. සබ්බානිපෙත්ථ අසීති මහාද්වාරානි චතුසට්ඨි චූළද්වාරානි අහෙසුං. සබ්බානි යන්තයුත්තානෙව එකාය ආණියා අක්කන්තාය සබ්බානෙව පිධීයන්ති එකාය අක්කන්තාය විවරීයන්ති. ද්වීසු පස්සෙසු අනෙකසතදීපාලයා අහෙසුං. තෙපි යන්තයුත්තාව එකස්මිං විවරියමානෙ සබ්බෙ විවරීයන්ති එකස්මිං පිධීයමානෙ සබ්බෙ පිධීයන්ති. ද්වීසු පස්සෙසු එකසතානං ඛත්තියානං එකසතසයනගබ්භා අහෙසුං. එකෙකස්මිං නානාවණ්ණපච්චත්ථරණත්ථතං එකෙකං මහාසයනං සමුස්සිතසෙතච්ඡත්තං එකෙකං සීහාසනං මහාසයනං නිස්සාය ඨිතං එකෙකං මාතුගාමපොත්ථකරූපකං උත්තමරූපධරං හත්ථෙන අනාමසිත්වා න මනුස්සරූපකන්ති න සක්කා ඤාතුං අපිච උම්මඟ්ගස්ස ද්වීසු පස්සෙසු කුසලා චිත්තකාරා නානප්පකාරං චිත්තකම්මං කරිංසු. සක්කවිලාසං සිනෙරුපරිභණ්ඩසාගරමහාසාගරචතුමහාදීපහිමවන්තඅනොතත්තමනොසිලාතලචන්දසූරියචාතුම්මහාරාජිකාදිඡකාමසග්ගාදිවිභත්තියො සබ්බා උම්මඟ්ගෙ දස්සයිංසු. භූමියං රජතපට්ටවණ්ණවාලුකං ඔකිරිත්වා උපරි උල්ලොකපදුමානි දස්සෙසුං. උභොසු පස්සෙසු නානප්පකාරෙ ආපණෙපි දස්සයිංසු. තෙසු තෙසු ඨානෙසු ගන්ධදාමපුප්ඵදාමානි ඔලම්බෙත්වා සුධම්මදෙවසභංවිය උම්මඟ්ගං අලඞ්කරිංසු. තානිපි ඛො තීණි වඩ්ඪකිසතානි තීණි නාවාසතානි බන්ධිත්වා නිට්ඨිතපරිකම්මානං දබ්බසම්භාරානං පූරෙත්වා ගඞ්ගාය ආහරිත්වා පණ්ඩිතස්ස ආරොචෙසුං. තානි සො නගරෙ උපයොගං නෙත්වා මයා ආණත්තදිවසෙ ආහරෙය්‍යාථාති නාවා පටිච්ඡන්නට්ඨානෙ ඨපාපෙසි. නගරෙ උදකපරිඛා අට්ඨාරසහත්ථො පාකාරො ගොපුරට්ටාලකො රාජනිවෙසනාදීනි නිවෙසනානි හත්ථිසාලාදයො පොක්ඛරණියොති සබ්බමෙව නිට්ඨමගමාසි. ඉති මහාඋම්මඟ්ගො ජඞ්ඝඋම්මඟ්ගො නගරන්ති සබ්බමෙතං චතූහි මාසෙහි නිට්ඨිතං. අථ මහාසත්තො චතුමාසච්චයෙන රඤ්ඤො ආගමනත්ථාය දූතං පාහෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

> නිවෙසනානි මාපෙත්වා වෙදෙහස්ස යසස්සිනො,
> අථස්ස පහිණි දූතං එහිදානි මහාරාජ මාපිතං තෙ
> නිවෙසනන්ති.

තත්ථ **පහිණීති** පෙසෙසි.

රාජා දූතස්ස වචනං සුත්වා තුට්ඨචිත්තො මහන්තෙන පරිවාරෙන නික්ඛමි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ඉතරං ගාථමාහ.

> තතොව රාජා පායාසි සෙනාය චතුරඞ්ගියා,
> අනන්තවාහනං දට්ඨුං ඵීතං කම්පිල්ලියං පුරන්ති.

තත්ථ **අනන්තවාහනන්ති** අපරිමිතඅස්සාදිවාහනං. **කම්පිල්ලියං පුරන්ති** කම්පිල්ලරට්ඨෙ මාපිතං නගරං.

සො අනුපුබ්බෙන ගඞ්ගාතීරං පාපුණි. අථ නං මහාසත්තො පච්චුග්ගන්ත්වා අත්තනො නගරං පවෙසෙසි. සො තත්ථ පාසාදවරගතො නානග්ගරසභොජනං භුඤ්ජිත්වා ථොකං විස්සමිත්වා සායණ්හසමයෙ අත්තනො ආගතභාවං ඤාපෙතුං චූළනීරඤ්ඤො දූතං පෙසෙසි.

තමත්ථං ආවිකරොන්තො සත්ථා ආහ.

තතොච බො සො ගන්ත්වාන බ්‍රහ්මදත්තස්ස පාහිණි,
ආගතොස්මි මහාරාජ තව පාදානි වන්දිතුං.

දදාහි දානි මෙ භරියං නාරිං සබ්බඞ්ගසොභිනිං,
සුවණ්ණෙන පටිච්ඡන්නං දාසීගණපුරක්ඛතන්ති.

තත්ථ වන්දිතුන්ති වෙදෙහො මහල්ලකො චූළනීරාජා තස්ස පුත්තමත්තොපි න හොති. කිලෙසමුච්ඡිතො පන හුත්වා ජාමාතරා නාම සසුරො වන්දියොති චින්තෙත්වා තස්ස චිත්තං අනුජානන්තො වන්දන සාසනං පහිණි. දදාහිදානීති අහං තයා ධීතරං දස්සාමීති පක්කොසාපිතො තං මෙදානි දෙහීති පහිණි. සුවණ්ණෙන පටිච්ඡන්නන්ති සුවණ්ණාලඞ්කාරපතිමණ්ඩිතං.

චූළනී දූතස්ස කථං සුත්වා සොමනස්සප්පත්තො ඉදානි මෙ පච්චාමිත්තො කුහිං ගමිස්සති. උභින්නම්පි තෙසං සීසානි ඡින්දිත්වා ජයපාණං පිවිස්සාමීති කොධසොමනස්සං දස්සෙන්තො දූතස්ස සක්කාරං කත්වා අනන්තරං ගාථමාහ.

ස්වාගතං තෙ වෙදෙහ අථො තෙ අදුරාගතං
නක්ඛත්තඤ්ඤෙව පරිපුච්ඡ අහං කඤ්ඤං දදාමි තෙ,
සුවණ්ණෙන පටිච්ඡන්නං දාසීගණපුරක්ඛතන්ති.

තත්ථ වෙදෙහාති වෙදෙහස්ස සාසනං සුත්වා පුරතො ඨිතං විය ආලපති. අථ වා එවං බ්‍රහ්මදත්තෙන වුත්තන්ති වදෙහීති දූතං ආණාපෙන්තො එවමාහ.

තං සුත්වා දූතො වෙදෙහස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා දෙව මඞ්ගලකිරියාය අනුච්ඡවිකං නක්ඛත්තං කිර ජානාහි රාජා තෙ ධීතරං දෙතීති ආහ. සො අජ්ජෙව නක්ඛත්තං සොභනන්ති පුන දූතං පහිණි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතොච රාජා වෙදෙහො නක්ඛත්තං පරිපුච්ඡථ,
නක්ඛත්තං පරිපුච්ඡිත්වා බ්‍රහ්මදත්තස්ස පාහිණි.

දදාහි දානි මෙ භරියං නාරිං සබ්බඞ්ගසොභිනිං,
සුවණ්ණෙන පටිච්ඡන්නං දාසීගණපුරක්ඛතන්ති.

චූළනීරාජාපි.

දදාමි දානි තෙ භරියං නාරිං සබ්බඞ්ගසොභිනිං,
සුවණ්ණෙන පටිච්ඡන්නං දාසීගණපුරක්ඛතන්ති.

ඉමං ගාථං වත්වා ඉදානි පෙසෙමි ඉදානි පෙසෙමීති මුසාවාදං කත්වා එකසතරාජූනං සඤ්ඤං අදාසි අට්ඨාරසහි අක්ඛොභිණීහි සද්ධිං සබ්බෙ යුද්ධසජ්ජා හුත්වා නික්ඛමන්තු උභින්නම්පි පච්චත්ථිකානං සීසානි ඡින්දිත්වා සෙව ජයපානං පිවිස්සාමාති. තෙ සබ්බෙපි නික්ඛමිංසු. සයං නික්ඛමන්තො පන මාතරං තලතාදෙවිං අග්ගමහෙසිං නන්දාදෙවිං පුත්තං පඤ්චාලචණ්ඩං ධීතරං පඤ්චාලචණ්ඩින්ති චත්තාරො ජනෙ ඔරොධෙහි සද්ධිං ගෙහෙ නිවත්තෙත්වාව නික්ඛමි.

බොධිසත්තො වෙදෙහරඤ්ඤො චෙව තෙන සද්ධිං ආගතසෙනාය ච මහන්තං සක්කාරං කාරෙසි. කෙචි මනුස්සා සුරං පිවන්ති. කෙචි මච්ඡමංසාදීනි ඛාදන්ති. කෙචි දූරමග්ගං ආගතත්තා කිලන්තා සයන්ති. වෙදෙහරාජා පන සෙනකාදයො පණ්ඩිතෙ ගහෙත්වා අමච්චගණපරිවුතො අලඞ්කතමහාතලෙ නිසීදි. චූළනීරාජාපි අට්ඨාරසඅක්ඛොභිණීසඞ්ඛාය සෙනාය නගරං තිසන්ධිචතුසඞ්ඛෙපං පරික්ඛිපිත්වා අනෙකසතසහස්සාහි උක්කාහි ධාරියමානාහි අරුණෙ උග්ගච්ඡන්තෙයෙව ගහණසජ්ජො හුත්වා අට්ඨාසි.

තං ඤත්වා මහාසත්තො අත්තනො යොධානං තීණි සතානි පෙසෙසි තුම්හෙ ජඞ්ඝුම්මග්ගෙන ගන්ත්වා රඤ්ඤො මාතරඤ්ච අග්ගමහෙසිඤ්ච පුත්තඤ්ච ධීතරඤ්ච ජඞ්ඝුම්මග්ගෙන ආනෙත්වා මහාඋම්මග්ගෙන නෙත්වා උම්මග්ගද්වාරතො බහි අකත්වා අන්තො උම්මග්ගෙයෙව යාව අම්හාකං ආගමනා රක්ඛන්තා ඨත්වා අම්හාකං ආගමනකාලෙ උම්මග්ගා නීහරිත්වා උම්මග්ගද්වාරෙ මහාවිසාලමාලකෙ ඨපෙථාති. තෙ තස්ස වචනං සම්පටිච්ඡිත්වා ජඞ්ඝුම්මග්ගෙන ගන්ත්වා සොපානපාදමූලෙ පදරත්ථරං උග්ඝාටෙත්වා සොපානපාදමූලෙ සොපානසීසෙ මහාතලෙති එත්තකෙ ඨානෙ ආරක්ඛමනුස්සෙච ඛුජ්ජාදිපරිචාරුදයොච හත්ථපාදෙසු බන්ධිත්වා මුඛං ථකෙත්වා තත්ථ තත්ථ පටිච්ඡන්නට්ඨානෙ ඨපෙත්වා රඤ්ඤො පටියත්තඛාදනීයෙසු කිඤ්චි ඛාදිත්වා කිඤ්චි චුණ්ණවිචුණ්ණං කත්වා උපරිපාසාදං අභිරුහිංසු.

තදා තලතාදෙවී නන්දාදෙවීච රාජපුත්තඤ්ච රාජධීතරඤ්ච කො ජානාති කිං භවිස්සතීති මඤ්ඤමානා අත්තනා සද්ධිං එකසයනෙ සයාපෙසි. තෙ යොධා ගබ්භද්වාරෙ ඨත්වා පක්කොසිංසු. සා නික්ඛමිත්වා කිං තාතාති ආහ. දෙවි අම්හාකං රාජා වෙදෙහඤ්ච මහොසධඤ්ච ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා සකලජම්බුදීපෙ එකරජ්ජං කත්වා එකසතරාජපරිවුතො මහන්තෙන යසෙන මහාපානං පිවන්තො තුම්හෙ චත්තාරොපි ගහෙත්වා ආනෙතුං අම්හෙ පහිණීති. තෙ පාසාදා ඔතරිත්වා සොපානපාදමූලං අගමිංසු. අථ තෙ ගහෙත්වා ජඞ්ඝඋම්මග්ගං පවිසිංසු තෙ ආහංසු මයං එත්තකං කාලං ඉධ වසන්තා ඉමං වීථිං න ඔතිණ්ණපුබ්බාති. ඉමං වීථිං න සබ්බදා ඔතරන්ති මඞ්ගලවීථිනාමෙසා අජ්ජ මඞ්ගලදිවසභාවෙන රාජා ඉමිනා මග්ගෙන ආනෙතුං ආණාපෙසීති. තෙ තෙසං සද්දහිංසු. අථෙකච්චෙ තෙ චත්තාරොපි ගහෙත්වා ගච්ඡිංසු. එකච්චෙ

නිවත්තිත්වා රාජනිවෙසනෙ රතනගබ්භං විවරිත්වා යාවදිච්ඡකං ධනසාරං ගහෙත්වා ආගමිංසු. ඉතරෙපි චත්තාරො පුරතො මහාඋම්මග්ගං ගන්ත්වා අලඞ්කතදෙවසභං විය උම්මග්ගං දිස්වා රඤ්ඤො අත්ථාය සජ්ජිතන්ති සඤ්ඤං කරිංසු. අථ තෙ මහාගඞ්ගාය අවිදූරට්ඨානං නෙත්වා අන්තො උම්මග්ගෙයෙව අලඞ්කතගබ්භෙ නිසීදාපෙත්වා එකච්චෙ ආරක්ඛං ගහෙත්වා අච්ඡිංසු. එකච්චෙ තෙසං ආනීතභාවං ගන්ත්වා බොධිසත්තස්ස ආරොචෙසුං.

සො තෙසං කථං සුත්වා ඉදානි මෙ මනොරථො මත්ථකං පාපුණිස්සතීති සොමනස්සජාතො රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. රාජාපි කිලෙසාතුරතාය ඉදානි මෙ ධීතරං පෙසෙස්සති ඉදානි පෙසෙස්සතීති පල්ලඞ්කතො උට්ඨාය වාතපානෙන ඔලොකෙන්තො අනෙකෙහි උක්කාසතසහස්සෙහි එකොභාසං ජාතං නගරං මහතියා සෙනාය පරිවුතං දිස්වා ආසඞ්කිතපරිසඞ්කිතො කින්නුඛො එතන්ති පණ්ඩිතෙහි සද්ධිං මන්තෙන්තො ගාථමාහ.

හත්ථී අස්සා රථා පත්තී සෙනා තිට්ඨන්ති වම්මිතා,
උක්කා පදිත්තා ඣායන්ති කින්නු මඤ්ඤන්ති පණ්ඩිතාති.

තත්ථ **කින්නුමඤ්ඤන්තීති** චූළනීරාජා අම්හාකං. තුට්ඨො උදාහු රුට්ඨොති කින්නු පණ්ඩිතා මඤ්ඤන්තීති පුච්ඡි.

තං සුත්වා සෙනකො ආහ මා චින්තයි මහාරාජ අති බහූ උක්කා පඤ්ඤායන්ති රාජා තුම්හාකං දාතුං ධීතරං ගහෙත්වා එති මඤ්ඤෙති. පුක්කුසොපි තුම්හාකං ආගන්තුකසක්කාරං කාතුං ආරක්ඛං ගහෙත්වා ඨිතො භවිස්සතීති යං යං තෙසං රුච්චති තං තං කථයිංසු. රාජාපි අසුකට්ඨානෙ සෙනා තිට්ඨතු. අසුකට්ඨානෙ ආරක්ඛං ගණ්හථ. අප්පමත්තා හොථාති වදන්තානං සද්දං සුණන්තො සන්නද්ධඤ්ච සෙනං පස්සන්තො මරණභයතජ්ජිතො හුත්වා මහාසත්තස්ස කථං පච්චාසිංසන්තො ඉතරං ගාථමාහ.

හත්ථී අස්සා රථා පත්තී සෙනා තිට්ඨන්ති වම්මිතා,
උක්කා පදිත්තා ඣායන්ති කින්නු කාහන්ති පණ්ඩිතාති.

තත්ථ **කින්නුකාහන්ති පණ්ඩිතාති** පණ්ඩිත කිං චින්තෙසි. ඉමා සෙනා අම්හාකං කිං කරිස්සන්තීති.

තං සුත්වා මහාසත්තො ඉමං අන්ධබාලං ථොකං සන්තාසෙත්වා පච්ඡා මම බලං දස්සෙත්වා අස්සාසෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ආහ.

රක්ඛති තං මහාරාජ චූළනීයො මහබ්බලො,
පදුට්ඨො තෙ බ්‍රහ්මදත්තො පාතො තං ඝාතයිස්සතීති.

තං සුත්වා සබ්බෙ මරණභයතජ්ජිතා රඤ්ඤො කණ්ඨො සුස්සි මුඛෙ ඛෙළො ඡිජ්ජි. සරීරෙ ඩාහො උප්පජ්ජි. සො මරණභයභීතො පරිදෙවන්තො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

උබ්බබ්ධතෙ මෙ හදයං මුඛඤ්ච පරිසුස්සති,
නිබ්බුතිං නාධිගච්ඡාමි අග්ගිදඩ්ඪොව ආතපෙ.

කම්මාරානං යථා උක්කා අන්තො ඣායති නො බහි,
එවම්පි හදයං මය්හං අන්තො ඣායති නො බහීති.

තත්ථ **උබ්බබ්ධතෙති** තාත මහොසධ හදයං මෙ මහාවාතෙරිතං විය පල්ලවං කම්පති. **අන්තො ඣායතීති** සො උක්කාවිය මය්හං හදය මංසං අබ්භන්තරෙ ඣායති බහි පන න පඤ්ඤායතීති පරිදෙවති.

මහාසත්තො තස්ස පරිදෙවිතං සුත්වා අයං අඤ්ඤාලො අඤ්ඤෙසු දිවසෙසු මම වචනං න කරෙය්‍ය ඉදානිස්ස නං නිග්ගණ්හිස්සාමීති චින්තෙත්වා ආහ.

පමත්තො මන්තනාතීතො භින්නමන්තොසි ඛත්තිය,
ඉදානි ඛො තං තායන්තු පණ්ඩිතා මන්තිනො ජනා.

අකත්වාමච්චස්ස වචනං අත්ථකාමහිතෙසිනො,
අත්තපීතිරතො රාජ මිගො කූටෙව ඔහිතො.

යථාපි මච්ඡො බළිසං වඞ්කං මංසෙන ඡාදිතං,
ආමගිද්ධො න ජානාති මච්ඡො මරණමත්තනො.

එවමෙව තුවං රාජ චූළනෙය්‍යස්ස ධීතරං,
කාමගිද්ධො න ජානාසි මච්ඡොව මරණමත්තනො.

සචෙ ගච්ඡසි පඤ්චාලං ඛිප්පමත්තං ජහෙස්සසි,
මිගං පථානුපන්නංව මහන්තං භයමෙස්සති.

අනරියරූපො පුරිසො ජනින්ද
අහීව උච්ඡඞ්ගගතො ඩසෙය්‍ය,
න තෙන මෙත්තිං කයිරාථ ධීරෙ
දුක්ඛො හවෙ කාපුරිසෙන සඞ්ගමො.

යදෙව ජඤ්ඤා පුරිසං සීලවායං බහුස්සුතො,
තෙනෙව මෙත්තිං කයිරාථ ධීරෙ
සුඛො හවෙ සප්පුරිසෙන සඞ්ගමොති.

තත්ථ **පමත්තොති** මහාරාජ ත්වං කාමෙන පමත්තො. **මන්තනාතීතොති** මයා අනාගතභයං දිස්වා පඤ්ඤාය පරිච්ඡින්දිත්වා මන්තිත මන්තනං අතික්කන්තො. **භින්නමන්තොති** මන්තනාතික්කන්තත්තා යෙව භින්නමන්තො සෙනකාදීහි සද්ධිං ගහිතො එස සො භින්නොතිපි භින්නමන්තොසි ජාතො. **පණ්ඩිතාති** ඉමෙ සෙනකාදයො චත්තාරො ඉදානි තං රක්ඛන්තු පස්සාම තෙසං බලන්ති දීපෙති. **අකත්වාමච්චස්සාති** මම උත්තමඅමච්චස්ස වචනං අකත්වා. **අත්තපීතිරතොති** අත්තනො කිලෙසපීතියා අභිරතො හුත්වා. **කූටෙව ඔහිතොති** යථානාමතිවාප

ලොභෙනාගතො මිගො කූටපාසෙ බජ්ඣති එවං මම වචනං අගහෙත්වා පඤ්චාලචණ්ඩිං ලභිස්සාමීති ලොභෙනාගතත්වා ඉදානි කූටපාසෙ බද්ධො මිගොවිය ජාතොසි. **යථාපිමච්ඡොති** ගාථා තදා මයා අයං උපමා ආහටාති දස්සෙතුං වුත්තා. **සචෙගච්ඡසීති** ගාථාපි න කෙවලං එතමෙව ඉමම්පි පන උපමං ආහරින්ති දස්සෙතුං වුත්තා. **අනරිය රූපොති** කෙවට්ටබ්‍රාහ්මණසදිසො අසප්පුරිසජාතිකො නිල්ලජ්ජ පුරිසො. **න තෙන මෙත්තින්ති** තාදිසෙන සද්ධිං මිත්තධම්මං න කයිරාථ. ත්වං පන කෙවට්ටෙන සද්ධිං මෙත්තිං කත්වා තස්ස වචනං ගණ්හි. **දුක්ඛොති** එවරූපෙන සද්ධිං සඞ්ගමො නාම එකවාරං කතො ඉධ ලොකෙපි පරලොකෙපි මහාදුක්ඛාවහනතො දුක්ඛො නාම හොති. **යථෙත්ථවාති** යථෙවච. අයමෙව වා පාඨො. **සුඛොති** ඉධලොකෙපි පරලොකෙපි සුඛොයෙව.

අථ තං පුන එවරූපං න කරිස්සසීති සුට්ඨුතරං නිග්ගණ්හන්තො පුබ්බෙ රඤ්ඤා කථිතං කථං නිහරිත්වා දස්සෙන්තො.

බාලො තුවං එළමූගොසි රාජ
යො උත්තමත්ථානි මයි ලපිත්ථො,
කිමෙවාහං නඞ්ගලකොටිවඩ්ඪො
අත්ථානි ජානිස්සං යථාපි අඤ්ඤෙ.

ඉමං ගලෙ ගහෙත්වාන නාසෙථ විජිතා මම,
යො මෙ රතනලාභස්ස අන්තරායාය භාසතීති.

ඉමා වෙ ගාථා වත්වා මහාරාජ අහං ගහපතිපුත්තො යථා තව අඤ්ඤෙ සෙනකාදයො පණ්ඩිතා අත්ථානි ජානන්ති තථා කිමෙව ජානිස්සං. අගොචරො එස මය්හං ගහපතිසිප්පමෙවාහං ජානාමි. අයං අත්ථො සෙනකාදීනං පාකටො තෙ පණ්ඩිතා හොන්ති. අජ්ජ තෙ අට්ඨාරසහි අක්ඛොභිණීහි පරිවාරිතස්ස අවස්සයා හොන්තු. මං පන ගීවාය ගහෙත්වා නික්කඩ්ඪිතුං ආණාපෙසි. ඉදානි මං කස්මා පුච්ඡසීති. එවං සුනිග්ගහිතං නිග්ගණ්හි. තං සුත්වා රාජා විනෙතසි පණ්ඩිතො මයා කතදොසමෙව කථෙති. පුබ්බෙවහිදං අනාගතභයං ජානි තෙන මං අතිවිය නිග්ගණ්හාති නඛො පන එත්තකං කාලං නික්කම්මකො අච්ඡිස්සති. අවස්සං ඉමිනා මය්හං සොත්ථිභාවො කතො භවිස්සතීති අථ තං පරිගණ්හන්තො වෙ ගාථා අභාසි.

මහොසධ අතීතෙන නානුවිජ්ඣන්ති පණ්ඩිතා,
කිං මං අස්සං ච සම්බද්ධං පතොදෙනෙව විජ්ඣසි.

සචෙව පස්සසි මොක්ඛං ඛෙමං වා පන පස්සසි,
තෙනෙව මං අනුසාස කිං අතීතෙන විජ්ඣසීති.

තත්ථ **නානුවිජ්ඣන්තීති** අතීතදොසං ගහෙත්වා මුඛසත්තීහි නවිජ්ඣන්ති. **සම්බද්ධන්ති** සත්තුසෙනාය පරිවුතත්තා සුට්ඨු බන්ධිත්වා

ඨපිතං අස්සං විය කිං මං විජ්ඣසි. **තෙනෙවමන්ති** එවංතෙ මොක්ඛො **භවිස්සති** එවං ඛෙමන්ති තෙන සොත්ථිභාවෙනෙව මං අනුසාස අස්සා සෙහි තංහි මෙ ඨපෙත්වා අඤ්ඤං පටිසරණං නත්ථීති.

අථ මහාසත්තො අයං රාජා අතිවිය අන්ධබාලො පුරිසවිසෙසං න ජානාති. ථොකං කිලමෙත්වා පච්ඡා අවස්සයො භවිස්සාමීති චින්තෙත්වා ආහ.

අතීතං මානුසං කම්මං දුක්කරං දුරභිසම්භවං,
න තං සක්කොමි මොචෙතුං ත්වම්පි ජානස්සු ඛත්තිය.

සන්ති වෙහාසයා නාගා ඉද්ධිමන්තො යසස්සිනො,
තෙපි ආදාය ගච්ඡෙය්‍යුං යස්ස හොන්ති තථාවිධා.

සන්ති වෙහාසයා අස්සා ඉද්ධිමන්තො යසස්සිනො,
තෙපි ආදාය ගච්ඡෙය්‍යුං යස්ස හොන්ති තථාවිධා.

සන්ති වෙහාසයා පක්ඛී ඉද්ධිමන්තො යසස්සිනො,
තෙපි ආදාය ගච්ඡෙය්‍යුං යස්ස හොන්ති තථාවිධා.

සන්ති වෙහාසයා යක්ඛා ඉද්ධිමන්තො යසස්සිනො,
තෙපි ආදාය ගච්ඡෙය්‍යුං යස්ස හොන්ති තථාවිධා.

අතීතං මානුසං කම්මං දුක්කරං දුරභිසම්භවං,
න තං සක්කොමි මොචෙතුං අන්තලික්ඛෙන ඛත්තියාති.

තත්ථ **කම්මන්ති** මහාරාජ ඉදං ඉතො මොචනං නාම **අතීතං** මානුසෙහි කත්තබ්බං කම්මං අතීතං. **දුක්කරං දුරභිසම්භවං** නෙව කාතුං න සහිතුං සක්කා. **න තං සක්කොමීති** අහං තං ඉතො මොචෙතුං න සක්කොමි. **ත්වම්පි ජානස්සු ඛත්තියාති** මහාරාජ ත්වමෙවෙත්ථ කත්තබ්බං ජානස්සු. **වෙහාසයාති** ආකාසෙන ගමණසමත්ථා හත්ථිනො. **යස්සාති** යස්ස රඤ්ඤො තථාවිධා ඡද්දන්තකුලෙ වා උපොසථකුලෙ වා ජාතා නාගා හොන්ති තං රාජානං තෙ ආදාය ගච්ඡෙය්‍යුං. **අස්සාති** වලාහකස්ස රාජකුලෙ ජාතා අස්සා. **පක්ඛීති** ගරුළං සන්ධායාහ. **යක්ඛාති** සාතාගිරාදයො. **අන්තලික්ඛෙනාති** අහං අන්තලික්ඛෙන මොචෙතුං නසක්කොමි. තං ආදාය ආකාසෙන මිථිලං නෙතුං න සක්කොමීති අත්ථො.

රාජා තං සුත්වා අප්පටිභාණො නිසීදි. අථ සෙනකො චින්තෙසි ඉදානි රඤ්ඤො ච අම්හාකඤ්ච ඨපෙත්වා පණ්ඩිතං අඤ්ඤං පටිසරණං නත්ථි. රාජාපනස්ස කථං සුත්වා භයතජ්ජිතො කිඤ්චි වත්තුං නසක්කොති අහං පණ්ඩිතං යාචිස්සාමීති යාචන්තො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

අතීරදස්සී පුරිසො මහන්තෙ උදකණ්ණවෙ,
යත්ථ සො ලභතෙ ගාධං තත්ථ සො වින්දතෙ සුඛං.

එවං අම්හඤ්ච රඤ්ඤො ච ත්වං පතිට්ඨා මහොසධ,
ත්වං නොසි මන්තිනං සෙට්ඨො අම්හෙ දුක්ඛා පමොචයාති.

තත්‍ථ අතීරදස්සීති සමුද්දෙ නිමුග්ගතාවො තීරං අපස්සන්තා. යත්‍ථාති ඌමිවෙගබ්භාහතො විචරන්තා යස්මිං පදෙසෙ පතිට්ඨං ලභති. පමොචයාති පුබ්බෙ මිථිලං පරිවාරෙත්වා ඨිතකාලෙපි තයාව මොචිතම්හා ඉදානිපි ත්වමෙව අම්හෙ දුක්ඛා මොචෙහීති යාචි.

අථ නං නිග්ගණ්හන්තො මහාසත්තො ගාථාය අජ්ඣභාසි.

අතීතං මානුසං කම්මං දුක්කරං දුරභිසම්භවං,
න තං සක්කොමි මොචෙතුං ත්වම්පි ජානස්සු සෙනකාති.

තත්‍ථ ත්වම්පි ජානස්සු සෙනකාති සෙනක අහං න සක්කොමි. ත්වං ඉමං රාජානං ආකාසෙන මිථිලං නෙහීති.

රාජා ගහෙතබ්බගහණං අපස්සන්තො මරණභයතජ්ජිතො මහාසත්තෙන සද්ධිං කථෙතුං අසක්කොන්තො කදාචි සෙනකොපි කිඤ්චි උපායං ජානෙය්‍ය පුච්ඡාමි තාව නන්ති පුච්ඡන්තො ගාථමාහ.

සුණොහි මෙතං වචනං පස්සසෙතං මහබ්භයං,
සෙනකංදානි පුච්ඡාමි කිං කිච්චං ඉධ මඤ්ඤසීති.

තත්‍ථ කිං කිච්චන්ති කිං කාතබ්බයුත්තකං ඉධ මඤ්ඤසි. මහොසධෙනම්හි පරිච්චත්තො යදි ත්වං ජානාසි වදෙහීති.

තං සුත්වා සෙනකො රාජා උපායං පුච්ඡති සොභතො වා හොතු මා වා කථෙස්සාමිස්ස එකං උපායන්ති චින්තෙත්වා ගාථමාහ.

අග්ගිං වාරතො දෙම ගණ්හාමසෙ විකන්තනං,
අඤ්ඤමඤ්ඤං වධිත්වාන ඛිප්පං හෙස්සාම ජීවිතං,
මා නො රාජා බ්‍රහ්මදත්තො චිරං දුක්ඛෙන මාරයීති.

තත්‍ථ වාරතොති වාරං පිදහිත්වා තත්‍ථ අග්ගිං දෙම. විකන්තනන්ති අඤ්ඤමඤ්ඤං විකන්තනං සත්‍ථං ගණ්හාම. හෙස්සාමාති ජීවිතං ඛිප්පං ජහිස්සාම අලද්ධකතපාසාදෙයෙව නො දූරූවිතකො භවිස්සතීති.

තං සුත්වා රාජා අනත්තමනො අත්තනො පුත්තදාරස්ස එවරූපං චිතකං කරෙහීති වත්වා පුක්කුසාදයො පුච්ඡි. තෙපි අත්තනො අනුරූපං බාලකථංයෙව කථයිංසු. තෙන වුත්තං.

සුණොහි එතං වචනං පස්සසෙතං මහබ්භයං,
පුක්කුසංදානි පුච්ඡාමි කිං කිච්චං ඉධ මඤ්ඤසි.

විසං ඛාදිත්වා මිය්‍යාම ඛිප්පං හෙස්සාම ජීවිතං,
මා නො රාජා බ්‍රහ්මදත්තො චිරං දුක්ඛෙන මාරයි.

සුණොහි එතං වචනං පස්සසෙතං මහබ්භයං,
කාමින්දංදානි පුච්ඡාමි කිං කිච්චං ඉධ මඤ්ඤසි.

රජ්ජුයා බජ්ඣ මිය්‍යාම පපාතා පපතෙමසෙ,
මා නො රාජා බ්‍රහ්මදත්තො චිරං දුක්ඛෙන මාරයි.

සුණොහි එතං වචනං පස්සසෙතං මහබ්භයං,
සෙනකං දානි පුච්ඡාමි කිං කිච්චං ඉධ මඤ්ඤසි.

අග්ගිං ද්වාරතො දෙම ගණ්හාමසෙ විකත්තනං,
අඤ්ඤමඤ්ඤං වධිත්වාන ඛිප්පං හෙස්සාම ජීවිතං,
න නො සක්කොති මොචෙතුං සුඛෙනෙව මහොසධොති.

අපිච තෙසු දෙවිඤ්ඤු අයං රාජා කිං කරෙති අග්ගිම්හි සන්තෙ ඛජ්ජොපනකං ධමති ඨපෙත්වා මහොසධං අඤ්ඤො ඉධ සොත්ථිභාවං කාතුං සමත්ථො නාම නත්ථි. අයං තං අපුච්ඡිත්වා අම්හෙ පුච්ඡති. මයං කිං ජානාමාති චින්තෙත්වා අඤ්ඤං උපායං අපස්සන්තො සෙනකො කපිතමෙව කථෙත්වා මහාසත්තං වණ්ණෙන්තො වෙ පාදෙ ආහ.

තත්‍රායං අධිප්පායො මහාරාජ මයං සබ්බෙපි පණ්ඩිතමෙව යාචාම **සචෙ** පන යාචියමානොපි **න නො සක්කොති මොචෙතුං සුඛෙනෙව මහොසධො** අථ සෙනකස්ස වචනං කරිස්සාමාති.

තං සුත්වා රාජා පුබ්බෙ බොධිසත්තස්ස කතං දොසං සරිත්වා තෙන සද්ධිං කථෙතුං අසක්කොන්තො තස්ස සුණන්තස්ස පරිදෙවන්තො ආහ.

යථා කදලිනො සාරං අන්වෙසං නාධිගච්ඡති,
එවං අන්වෙසමානා තං පඤ්හං නාජ්ඣගමාමසෙ.

යථා සිම්බලිනො සාරං අන්වෙසං නාධිගච්ඡති,
එවං අන්වෙසමානා තං පඤ්හං නාජ්ඣගමාමසෙ.

අදෙසෙ වත නො වුත්ථං කුඤ්ජරානංවනොදකෙ,
සකාසෙ දුම්මනුස්සානං බාලානමවිජානතං.

උබ්බෙධතෙ මෙ හදයං මුඛඤ්ච පරිසුස්සති,
නිබ්බුතිං නාධිගච්ඡාමි අග්ගිදඩ්ඪොව ආතපෙ.

කම්මාරානං යථා උක්කා අන්තො ඣායති නො බහි,
එවම්පි හදයං මය්හං අන්තො ඣායති නොබහීති.

තත්ථ **කදලිනොති** යථා කදලික්ඛන්ධස්ස නිස්සාරත්තා සාරත්ථිකො පුරිසො අන්වෙසන්තොපි තතො සාරං නාධිගච්ඡති එවං මයං ඉමම්හා දුක්ඛා මුච්චනූපායං පඤ්හං පඤ්ච පණ්ඩිතෙ පුච්ඡිත්වා අන්වෙසමානාපි පඤ්හං නාජ්ඣගමාමසෙ අම්හෙහි පුච්ඡිතං උපායං අසුණන්තා මයං පඤ්හං නාධිගච්ඡාම. දුතියගාථායපි එසෙව නයො. **කුඤ්ජරානංවනොදකෙති** යථා කුඤ්ජරානං අනුදකට්ඨානෙ වුත්ථං අදෙසෙ වුත්ථං නාම හොති තෙ හි තථාරූපෙ නිරුදකෙ වනගහණෙ දෙසෙ වසන්තා ඛිප්පමෙව පච්චාමිත්තානං වසං ගච්ඡන්ති. එවං අම්හෙහිපි ඉමෙසං දුම්මනුස්සානං බාලානං සන්තිකෙ වසන්තෙහි අදෙසෙ වුත්ථං එත්තකෙසු හි පණ්ඩිතෙසු එකොපි මෙ ඉදානි පටිසරණං නත්ථීති නානාවිධෙන විලපති.

තං සුත්වා පණ්ඩිතො අයං රාජා අතිවිය කිලමති. සචෙ තං න අස්සාසෙස්සාමි හදයෙන ඵලිතෙන මරිස්සතීති චින්තෙත්වා අස්සාසෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතො සො පණ්ඩිතො ධීරො අත්ථදස්සී මහොසධො,
වෙදෙහං දුක්ඛිතං දිස්වා ඉදං වචනමබ්‍රවි.

මා ත්වං භායි මහාරාජ මා ත්වං භායි රථෙසභ,
අහං තං මොචයිස්සාමි රාහුගහිතංව චන්දිමං.

මා ත්වං භායි මහාරාජ මා ත්වං භායි රථෙසභ,
අහං තං මොචයිස්සාමි රාහුගහිතංව සූරියං.

මා ත්වං භායි මහාරාජ මා ත්වං භායි රථෙසභ,
අහං තං මොචයිස්සාමි පඞ්කෙ සන්නංව කුඤ්ජරං.

මා ත්වං භායි මහාරාජ මා ත්වං භායි රථෙසභ,
අහං තං මොචයිස්සාමි පෙළාබද්ධංව පන්නගං.

මා ත්වං භායි මහාරාජ මා ත්වං භායි රථෙසභ,
අහං තං මොචයිස්සාමි මච්ඡෙ ජාලගතෙරිව.

මා ත්වං භායි මහාරාජ මා ත්වං භායි රථෙසභ,
අහං තං මොචයිස්සාමි සයොග්ගබලවාහනං.

මා ත්වං භායි මහාරාජ මා ත්වං භායි රථෙසභ,
පඤ්චාලං වාහයිස්සාමි කාකසෙනංව ලෙඩ්ඩුනා.

ආදු පඤ්ඤා කිමත්ථියා අමච්චොවාපි තාදිසො,
යො තං සම්බාධපක්ඛන්තං දුක්ඛා න පරිමොචයෙති.

තත්ථ ඉන්දන්ති දවදහදඩ්ඪේ අරඤ්ඤෙ සතවස්සං වස්සාපෙන්තො විය තං අස්සාසෙන්තො ඉමං **මා ත්වං භායි මහාරාජාති** ආදිකං වචනමබ්‍රවි. තත්ථ **සන්නන්**ති ලග්ගං. **පෙළාබද්ධන්**ති පෙළාය අබ්භන්තර ගතං. **පඤ්චාලන්**ති එතං එවං මහන්තම්පි පඤ්චාලරඤ්ඤො සෙනං. **වාහයිස්සාමීති** පලාපෙස්සාමි. **ආදූති** නාමත්ථෙ නිපාතො **පඤ්ඤානාම කිමත්ථියාති**. අත්ථො. **අමච්චොවාපි තාදිසොති** තාදිසො පඤ්ඤාය සම්පන්නො අමච්චොවාපි කිමත්ථියො යො තං එවං **මරණසම්බා** ධපක්ඛන්තං දුක්ඛා න මොචයෙ. මහාරාජ අහං පච්ඡිමතරං ආගච්ඡන්තො නාම කිමත්ථං ආගතොති මඤ්ඤසි. මාභායි. අහං තං ඉමම්හා දුක්ඛා මොචෙස්සාමීති අස්සාසෙසි.

සොපි තස්ස වචනං සුත්වා ඉදානි මෙ ජීවිතං ලද්ධන්ති අස්සාසි. බොධිසත්තෙන සීහනාදෙ කතෙ සබ්බෙව තුස්සිංසු. අථ සෙනකො පුච්ඡි පණ්ඩිත ත්වං සබ්බෙ අම්හෙ ගහෙත්වා ගච්ඡන්තො කෙනුපායෙන ගමිස්සසීති. අලඞ්කතඋම්මඟ්ගෙන නෙස්සාමි තුම්හෙ සජ්ජා හොථාති වත්වා උම්මඟ්ගද්වාරං විවරණත්ථං යොධෙ ආණාපෙන්තො ගාථමාහ.

එථ මාණවා උට්ඨෙථ මුඛං සොධෙථ සන්ධිනො,
වෙදෙහො සහමච්චෙහි උම්මග්ගෙන ගමිස්සතීති.

තත්ථ **මාණවාති** තරුණාධිවචනං. **මුඛං සොධෙථාති** උම්මග්ග ද්වාරං විවරථ. **සන්ධිනොති** සරසන්ධිනො චාරං සොධෙථ. එකසතානං සයනගබ්භානං ද්වාරං විවරථ. අනෙකසතානං දීපාලයානං ද්වාරං විවරථාති.

තෙ උට්ඨාය උම්මග්ගස්ස ද්වාරං විවරිංසු. සකලඋම්මග්ගො එකොභාසො අලඞ්කතදෙවසභාවිය විරොචි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තස්ස තං වචනං සුත්වා පණ්ඩිතස්සානුසාරිනො,
උම්මග්ගද්වාරං විවරිංසු යන්තයුත්තෙ ච අග්ගලෙති.

තත්ථ **අනුසාරිනොති** වෙය්‍යාවච්චකරා. **යන්තයුත්තෙ ච අග්ගලෙති** සුවිසට්ඨිකසම්පන්නානි ච ද්වාරකවාටානි.

තෙ උම්මග්ගද්වාරං විවරිත්වා මහාසත්තස්ස ආරොචෙසුං. සො රඤ්ඤො සඤ්ඤමදාසි. කාලො දෙව පාසාදා ඔතරථාති. රාජා ඔතරි සෙනකො සීසතො නාළිපට්ටං අපනෙති සාටකං ඔමුඤ්චති. අථ නං මහාසත්තො දිස්වා කිං කරොසීති පුච්ඡි. පණ්ඩිත උම්මග්ගෙන ගච්ඡන්තෙහි නාම වෙඨනං මොචෙත්වා කච්ඡං දළ්හං බන්ධිත්වා ගන්තබ්බන්ති. සෙනක උම්මග්ගං පවිසන්තො ඔනමිත්වා ජන්නුකෙහි පතිට්ඨාය පවිසිස්සාමීති මා සඤ්ඤමකාසි. සචෙ හත්ථිනා ගන්තුකාමොසි හත්ථිං අභිරුහ උච්චො උම්මග්ගො අට්ඨාරසහත්ථුබ්බෙධො විසාලද්වාරො ත්වං යථාරුචියා අලඞ්කතපටියත්තො රඤ්ඤො පුරතො ගච්ඡාති ආහ.

බොධිසත්තො පන සෙනකස්ස ගමණං පුරතො විචාරෙත්වා රාජානං මජ්ඣෙ කත්වා සයං පච්ඡතො අහොසි. කිං කාරණා අලඞ්කත උම්මග්ගං ඔලොකෙන්තො මා සණිකං ආගමාසීති. උම්මග්ගෙ මහා ජනස්ස යාගුභත්තඛාදනීයාදීනි අප්පමාණානි අහෙසුං. තෙ මනුස්සා ඛාදන්තා පිවන්තා උම්මග්ගං ඔලොකෙන්තා ගච්ඡන්ති මහාසත්තොපි යාථ මහාරාජාති චොදෙන්තො පච්ඡතො යාති. රාජා අලඞ්කතදෙව සභං විය උම්මග්ගං ඔලොකෙන්තො යාති.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

පුරතො සෙනකො යාති පච්ඡතො ච මහොසධො,
මජ්ඣෙ ච රාජා වෙදෙහො අමච්චපරිවාරිතොති.

රඤ්ඤො ආගතභාවං ඤත්වා තෙ මාණවා චූළනීරඤ්ඤො මාතරඤ්ච දෙවිඤ්ච පුත්තඤ්ච ධීතරඤ්ච උම්මග්ගා නීහරිත්වා මහාවිසාලමාලකෙ ඨපෙසුං. රාජාපි බොධිසත්තෙන සද්ධිං උම්මග්ගා නික්ඛමි. තෙ රාජානඤ්ච පණ්ඩිතඤ්ච දිස්වා නිස්සංසයං පරහත්ථගතම්හ අම්හෙ ගහෙත්වා ආගතෙහි පණ්ඩිතස්ස පුරිසෙහි භවිතබ්බන්ති මරණභයතජ්ජිතා

භීතරවං රවිංසු. චූළනීරාජාපි කිර වෙදෙහරඤ්ඤො පලායනභයෙන යෙන ගඞ්ගා තෙන ගාවුතමත්තට්ඨානෙ අහොසි. සො සත්තිසිත්තාය රත්තියා තෙසං රවං සුත්වා නන්දාදෙවියා විය සද්දොති වත්තුකාමො අහොසි. කුහිං නන්දාදෙවිං පස්සසීති පරිහාසභයෙන න කිඤ්චි ආහ.

මහාසත්තො තස්මිං ඨානෙ පඤ්චාලචණ්ඩිකුමාරිකං රතනරාසිමහි ඨපෙත්වා අභිසිඤ්චිත්වා මහාරාජ ත්වං ඉමිස්සා කාරණා ආගතො අයං තෙ අග්ගමහෙසී හොතූති ආහ. තීණි නාවාසතානි උපට්ඨාපෙසුං. රාජා විසාලමාලකා ඔතරිත්වා අලඞ්කතනාවං අභිරූහි. තෙපි චත්තාරො ඛත්තියා නාවං අභිරූහිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

> උම්මඟ්ගා නික්ඛමිත්වාන වෙදෙහො නාවමාරුහි,
> අභිරූළ්හඤ්ච තං ඤත්වා අනුසාසි මහොසධො.
>
> අයං තෙ සසුරො දෙව අයං සස්සු ජනාධිප,
> යථා මාතු පටිපත්ති එවං තෙ හොතු සස්සුයා.
>
> යථාපි නියකො භාතා සඋදරියො එකමාතුකො,
> එවං පඤ්චාලචණ්ඩො තෙ දයිතබ්බො රථෙසභ.
>
> අයං පඤ්චාලචණ්ඩී තෙ රාජපුත්තී අභිජ්ඣිතා,
> කාමං කරොහි තෙ තාය භරියා තෙ රථෙසභාති.

තත්ථ අනුසාසීති එවං කිරස්ස අහොසි කදාචි එස කුජ්ඣිත්වා චූළනීරඤ්ඤො මාතරං මාරෙය්‍ය අභිරූපාය නන්දාදෙවියා සද්ධිං සංවාසං කප්පෙය්‍ය රාජකුමාරඤ්ච මාරෙය්‍ය පටිසඤ්ඤමස්ස ගණ්හෙස්සාමීති. තස්මා අයං තෙති ආදීනි වදන්තො අනුසාසි. තත්ථ අයං තෙ සසුරොති අයං තව සසුරස්ස චූළනීරඤ්ඤො පුත්තො පඤ්චාලචණ්ඩියා කණිට්ඨභාතිකො අයං තෙ ඉදානි සසුරො. අයං සස්සූති අයං ඉමිස්සා මාතා නන්දා දෙවී නාම තව සස්සු යථා මාතු පුත්තා වත්තපටිවත්තං කරොන්ති එවං තෙ එතිස්සා හොතු බලවමාතුසඤ්ඤං පච්චුපට්ඨාපෙත්වා මා තං කදාචි ලොභචිත්තෙන ඔලොකයි. නියකොති අජ්ඣත්තිකො එක පිතරා ජාතො. එකමාතුකොති එකමාතුයා ජාතො. දයිතබ්බොති පියායිතබ්බො. භරියාති අයං තෙ භරියා මා එතිස්සා අවමානමකාසීති රඤ්ඤො පටිඤ්ඤං ගණ්හි. රාජා සාධූති සම්පටිච්ඡි. රාජමාතරං පන ආරබ්භ න කිඤ්චි කථෙසි. කිං කාරණා, තස්සා මහල්ලිකාභාවෙනෙව. ඉදං පන සබ්බං බොධිසත්තො තීරෙ ඨත්වා කථෙසි.

අථ නං රාජා මහාදුක්ඛතො මුත්තො නාවාය ගන්තුකාමො හුත්වා තාත ත්වං තීරෙ ඨිතොව කථෙසීති වත්වා ගාථමාහ.

> ආරූය්හ නාවං තරමානො කින්නු තීරම්හි තිට්ඨසි,
> කිච්ඡා මුත්තම්හ දුක්ඛතො යාමදානි මහොසධාති.

මහාසත්තො දෙව තුම්හෙහි සද්ධිං ගමනං නාම මය්හං අයුත්තන්ති වත්වා ආහ.

නෙස ධම්මො මහාරාජ යොහං සෙනාය නායකො,
සෙනඞ්ගං පරිහාපෙත්වා අත්තානං පරිමොචයෙ.

නිවෙසනම්හි තෙ දෙව සෙනඞ්ගං පරිහාපිතං,
තං දින්නං බ්‍රහ්මදත්තෙන ආනයිස්සං රථෙසභාති.

තත්ථ **ධම්මොති** සභාවො. **නිවෙසනම්හි තෙති** තං නගරං සන්ධාය ආහ. **පරිමොචයෙති** පරිමොචෙය්‍යං. **පරිහාපිතන්ති** ඡඩ්ඩිතං.

තෙසු හි මනුස්සෙසු සුදූරමග්ගං ආගතත්තා කෙචි කිලන්තා නිද්දං ඔක්කන්තා කෙචි ඛාදන්තා පිවන්තා අම්හාකං නික්ඛන්තභාවම්පි න ජානන්ති කෙචි ගිලානා මයා සද්ධිං චත්තාරො මාසෙ කම්මං කත්වා මම උපකාරකා මනුස්සාවෙත්ථ බහූ න සක්කා මයා එකමනුස්සම්පි ඡඩ්ඩෙත්වා ගන්තුං අහං නිවත්තිත්වා සබ්බම්පි තං තව සෙනං බ්‍රහ්මදත්තෙන දින්නං අප්පටිවිද්ධං ආනෙස්සාමි තුම්හෙ මහාරාජ කත්ථචි අවිලම්බන්තා සීඝං ගච්ඡථ. මයා වො අන්තරාමග්ගෙ හත්ථිවාහනාදීනි ඨපිතානි කිලන්තකිලන්තානි පහාය සමත්ථසමත්ථෙහි සීඝං මිථිලමෙව පවිසථාති.

තතො රාජා ගාථමාහ.

අප්පසෙනො මහාසෙනං කථං විග්ගය්හ ඨස්සසි,
දුබ්බලො බලවන්තෙන විහඤ්ඤිස්සසි පණ්ඩිතාති.

තත්ථ **විග්ගය්හාති** පටිප්ඵරිත්වා. **විහඤ්ඤිස්සසීති** හඤ්ඤිස්සසි.

තතො බොධිසත්තො ගාථමාහ.

අප්පසෙනොපි චෙ මන්තී මහාසෙනං අමන්තිනං,
ජිනාති රාජා රාජානො ආදිච්චොවුදයං තමන්ති.

තත්ථ **මන්තීති** මන්තාය සමන්නාගතො පඤ්ඤවා උපායකුසලො. **අමන්තිනන්ති** අනුපායකුසලං ජිනාති පඤ්ඤවා දුප්පඤ්ඤං ජිනාති. **රාජා රාජානොති** එකොපි ච එවරූපො රාජා බහූපි දුප්පඤ්ඤ රාජානො ජිනාති යෙව යථා කින්ති **ආදිච්චොවුදයං තමන්ති** යථා ආදිච්චො උදෙන්තො තමං විධමිත්වා ආලොකං දස්සෙති එවං ජිනාති චෙව සුරියො විය ච විරොචතීති.

ඉදං වත්වා මහාසත්තො රාජානං වන්දිත්වා ගච්ඡථ තුම්හෙති වත්වා උය්‍යොජෙසි. සො මුත්තො වතම්හි අමිත්තහත්ථතො ඉමිස්සා ච ලද්ධත්තා මනොරථොපි මෙ මත්ථකං පත්තොති බොධිසත්තස්ස ගුණං ආවජ්ජිත්වා උප්පන්නපීතිපාමොජ්ජො පණ්ඩිතස්ස ගුණෙ සෙනකස්ස කථෙන්තො ගාථමාහ.

සුසුඛං වත සංවාසො පණ්ඩිතෙහීති සෙනක
පක්ඛීව පඤ්ජරෙ බද්ධෙ මච්ඡෙ ජාලගතෙරිව,
අමිත්තහත්ථත්ථගතෙ මොචයී නො මහොසධොති.

තත්ථ **සුසුඛං වතාති** අතිසුඛං වත ඉදං කතරං යො **සංවාසො පණ්ඩිතෙහීති** කාරණත්ථෙ ඉති නිපාතො. ඉදං වුත්තං හොති– යස්මා **අමිත්තහත්ථත්ථගතෙ මොචයීනො මහොසධො** තස්මා සෙනක වදාමි. සුසුඛං වත ඉදං යො එස පණ්ඩිතෙහි සංවාසොති.

තං සුත්වා සෙනකොපි පණ්ඩිතස්ස ගුණං කථෙන්තො ආහ.

එවමෙතං මහාරාජ පණ්ඩිතා හි සුඛාවහා
පක්ඛීව පඤ්ජරෙ බද්ධෙ මච්ඡෙ ජාලගතෙරිව,
අමිත්තහත්ථත්ථගතෙ මොචයී නො මහොසධොති.

අථ වෙදෙහරාජා නදිං උත්තරිත්වා යොජනන්තරෙ මහාසත්තෙන කාරිතගාමං සම්පත්තො. තත්‍රස්ස බොධිසත්තෙන ඨපිතමනුස්සා හත්ථිවාහනාදීනි චෙව අන්නපාණාදීනි ච අදංසු. සො කිලන්තෙ හත්ථිඅස්ස රථෙ නිවත්තෙත්වා ඉතරෙ ආදාය තෙහි සද්ධිං අඤ්ඤං ගාමං පාපුණි. එතෙනුපායෙන සොජනසතමග්ගං අතික්කමිත්වා පුනදිවසෙ පාතොව මිථිලං පාවිසි. බොධිසත්තොපි උම්මග්ගද්වාරං ගන්ත්වා අත්තනො සන්නද්ධං ඛග්ගං ඔමුඤ්චිත්වා උම්මග්ගද්වාරෙ වාලුකං වියූහිත්වා ඨපෙසි. ඨපෙත්වා උම්මග්ගං පවිසිත්වා උම්මග්ගෙන ගන්ත්වා තං නගරං පවිසිත්වා ගන්ධොදකෙන නහායිත්වා නානග්ගරසභොජනං භුඤ්ජිත්වා සයනවරගතො මනොරථො මෙ මත්ථකං පත්තොති ආවජ්ජන්තො නිපජ්ජි. අථ තස්සා රත්තියා අච්චයෙන චූළනීරාජා සෙනඞ්ගං විචාරයමානො තං නගරං උපාගමි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

රක්ඛිත්වා කසිණං රත්තිං චූළනීයො මහබ්බලො,
උදෙන්තං අරුණුග්ගම්හි උපකාරිං උපාගමි.

ආරුය්හ පවරං නාගං බලවන්තං සට්ඨිහායනං,
රාජා අවොච පඤ්චාලො චූළනීයො මහබ්බලො.

සන්නද්ධො මණිවම්මෙන සරමාදාය පාණිනා,
පෙස්සියෙ අජ්ඣභාසිත්ථ පුථුගුම්බෙ සමාගතෙති.

තත්ථ **කසිණන්ති** සකලං. **උදෙන්තන්ති** උදෙන්තෙ. **උපකාරින්ති** පඤ්චාලනගරං උපාදාය මහාසත්තෙන කාරිතත්තා උපකාරීති ලද්ධනාමං තං නගරං උපාගමි. **අවොචාති** අත්තනො සෙනං අවච. **පෙස්සියෙති** අත්තනො පෙසනකාරකෙ. **අජ්ඣභාසිත්ථාති** අධි අභාසිත්ථ. පුරෙතරමෙව අභාසිත්ථ. **පුථුගුම්බෙති** බහුසු සිප්පෙසු පතිට්ඨිතෙ සිප්පඤ්ඤූ.

ඉදානි තෙ සරූපතො දස්සෙතුං–

හත්ථාරූහෙ අනීකට්ඨෙ රථිකෙ පත්තිකාරකෙ,
උපාසනම්හි කතහත්ථෙ වාලවෙධෙ සමාගතෙති.

වුත්තං. තත්ථ **උපාසනම්හීති** ධනුසිප්පෙ. **කතහත්ථෙති** අවිරජ්ඣන වෙධිතාය සම්පන්නහත්ථෙ.

ඉදානි රාජා වෙදෙහං ජීවගාහං ගණ්හාපෙතුං ආණාපෙන්තො ආහ.

පෙසෙථ කුඤ්ජරෙ දන්තී බලවන්තෙ සට්ඨිහායනෙ,
මද්දන්තු කුඤ්ජරා නගරං වෙදෙහෙන සුමාපිතං.

වච්ඡදන්තමුඛා සෙතා තික්ඛග්ගා අට්ඨිවෙධිනො,
පනුන්නා ධනුවෙගෙන සම්පතන්තු තරීතරං.

මාණවා වම්මිනො සූරා චිත්‍රදණ්ඩයුතාවුධා,
පක්ඛන්දිනො මහානාගා හත්ථීනං හොන්තු සම්මුඛා.

සත්තියො තෙලධොතායො අච්චිමන්තී පභස්සරා,
විජ්ජොතමානා තිට්ඨන්තු සතරංසා විය තාරකා.

ආවුධබලවන්තානං ගුණිකායූරධාරිනං
එතාදිසානං යොධානං සඞ්ගාමෙ අපලායිනං,
වෙදෙහො කුතො මුච්චිස්සති සචෙ පක්ඛීව කාහති

තිංස මෙ පුරිසනාවුත්‍යො සබ්බෙවෙකෙකනිච්චිතා,
යෙසං සමං න පස්සාමි කෙවලං මහිමං චරං.

නාගාච කප්පිතා දන්තී බලවන්තා සට්ඨිහායනා,
යෙසං ඛන්ධෙසු සොභන්ති කුමාරා චාරුදස්සනා.

පීතාලඞ්කාරා පීතවසනා පීතුත්තරනිවාසනා,
නාගක්ඛන්ධෙසු සොභන්ති දෙවපුත්තාව නන්දනෙ.

පාඨීනවණ්ණා නෙත්තිංසා තෙලධොතා පභස්සරා,
නිට්ඨිතා නරවීරෙහි සමධාරා සුනිස්සිතා.

වෙල්ලාලිනො වීතමලා සික්කායසමයා දළ්හා,
ගහිතා බලවන්තෙහි සුප්පහාරප්පහාරිභි.

සුවණ්ණථරුසම්පන්නා ලොහිතකච්ඡුපධාරිතා,
විවත්තමානා සොභන්ති විජ්ජුවබ්භඝනන්තරෙ.

පතාකා වම්මිනො සූරා අසිචම්මස්ස කොවිදා,
ථරුග්ගහා සික්ඛිතාරො නාගක්ඛන්ධාතිපාතිනො.
එදිසෙහි පරික්ඛිත්තො නත්ථි මොක්ඛො ඉතො තව,
පභාවං තෙ න පස්සාමි යෙන ත්වං මිථිලං වජෙති.

තත්ථ **දන්තීති** සම්පන්නදන්තෙ. **වච්ඡදන්තමුඛාති** තිඛාදනසදිස මුඛා. **පනුන්නාති** විස්සට්ඨා. **සම්පතන්තූති** එවරූපා සරා ඉතරීතරං සම්පතන්තු සමාගච්ඡන්තු ඝනමෙඝවස්සං විය සරවස්සං වස්සන්තූති

ආණාපෙති. **මාණවාති** තරුණයොධා. **චම්මිනොති** චම්මහත්ථා. **චිත්‍රදණ්ඩයුතාවුධාති** චිත්‍රදණ්ඩයුතෙහි ආවුධෙහි සමන්නාගතා. **පක්ඛන්දිනොති** සංගාමපක්ඛන්දකා. **මහානාගාති** මහානාගෙසු කොඤ්චනාදං කත්වා ආගච්ඡන්තෙසු. තිච්චලා ඨත්වා තෙසං දන්තෙ ගහෙත්වා ලුඤ්චිතුං සමත්ථයොධා. **සතරංසාවියතාරකාති** සතරංසා ඔසධී තාරකා විය. **ආවුධබලවන්තානන්ති** අයුධබලෙන යුත්තානං. **ගුණිකායූරධාරිනන්ති** ගුණී වුච්චති කවචං කවචානි චෙව කායූර හරණානි ච ධාරෙන්තානං කවචසඞ්ඛාතානි වා කායූරානි ධාරෙන්තානං. **සචෙ පක්ඛීව කාහතීති** සචෙ පක්ඛීවිය ආකාසෙ පක්ඛන්දනං කාහති. තථාපි කිං මුච්චිස්සතීති වදති. **තිංසමෙ පුරිසනාවුත්‍යොති** පුරිසානං තිංස සහස්සානි නවුතිච සතානි තිංස නාවුත්‍යොති වුච්චන්ති. **සබ්බෙචෙකනිච්චිතාති** එත්තකා මයහං පරෙසං හත්ථතො ආවුධං ගහෙත්වා පච්චාමිත්තානං සීසපාතනසමත්ථා එකෙකං විචිනිත්වා ගහිතා අනිවත්තිනො යොධාති දස්සෙති. **කෙවලං මහිමං චරන්ති** සකලමපි ඉමං මහිං චරන්තෙනා යෙසං සදිසං නපස්සාමි තෙයෙව මෙ යොධා එත්තකාති දස්සෙති. **චාරුදස්සනාති** චාරුවුච්චති සුවණ්ණං සුවණ්ණවණ්ණාති අත්ථො. **පීතාලඞ්කාරාති** පීතවණ්ණාලඞ්කාරා. **පීතවසනාති** සුවණ්ණවණ්ණවත්ථා. **පීතුත්තරනිවාසනාති** පීතුත්ත රාසඞ්ගා. **පාසාණවණ්ණාති** පාසාණමච්ඡසදිසා. **නෙත්තිංසාති** ඛග්ගා. නරවීරෙහීති පණ්ඩිතපුරිසෙහි. **සුනිසිතාති** සුනිසිතා අති තිඛිණා. **වෙල්ලාළිනොති** සීතමජ්ඣන්තිකෙ සූරියො විය විජ්ජෝතමානා. **සික්ඛායසමයාති** සත්තවාරෙ කොඤ්චසකුණෙ ඛාදාපෙත්වා ගහිතෙන සික්ඛායසෙන කතා. **සුප්පහාරප්පහාරිභීති** දළ්හප්පහාරෙහි යොධෙහි. **ලොහිතකච්ඡුපධාරිතාති** ලොහිතවණ්ණාය කොසියා සමන්නාගතා. **පනාසාති** ආකාසෙ පරිවත්තනසමත්ථා. **අසිචම්මස්ස කොවිදාති** එතෙසං ගහණෙ කුසලා. **ථරුගහාසික්ඛිතාරොති** තස්මිං ථරුග්ගහණෙ අතිවිය සික්ඛිතා. **නාගක්ඛන්ධාතිපාතිනොති** හත්ථික්ඛන්ධං ඛග්ගෙන ඡින්දිත්වා පාතනසමත්ථා. **නත්ථි මොක්ඛොති** අමෙහා වෙදෙහ චෙටක පඨමං ගහපතිපුත්තස්සානුභාවෙන මුත්තොසි ඉදානි පන නත්ථි තව මොක්ඛොති වදති. **පභාවං තෙති** ඉදානි තෙ රාජානුභාවං න පස්සාමි යෙන ත්වං මිථිලං ගමිස්සසි කූපෙ පවිට්ඨමච්ඡොවියසි අජ්ජ ජාතොති වෙදෙහං තජ්ජෙන්තො ඉදානි තං ගණ්හිස්සාමීති වජිරඞ්කුසෙන නාගං චොදෙන්තො ගණ්හථ නිසෙධථ විජ්ඣථාති සෙනං ආණාපෙන්තො චූළනී රාජා උපකාරීනගරං අවත්ථරන්තො විය උපාගමි.

අථ තං මහාසත්තස්ස උපතික්ඛිත්තකපුරිසා කො ජානාති කිං හවිස්සතීති අත්තනො උපට්ඨාකෙ ගහෙත්වා පරිවාරයිංසු. තස්මිං ඛණෙ බොධිසත්තො සිරිසයනා වුට්ඨාය කතසරීරපටිජග්ගනො භුත්තපාතරාසො අලඞ්කතපටියත්තො සතසහස්සග්ඝනකං කාසිකං නිවාසෙත්වා රත්තකම්බලං එකංසං කත්වා සත්තරතනවිචිත්තං ලක්ඛ දණ්ඩකං ආදාය සුවණ්ණපාදුකා අභිරුය්හ දෙවච්ඡරාවිය අලඞ්කත

ඉත්ථියා වාලවීජනියා වීජියමානො අලඞ්කතපාසාදෙ සීහපඤ්ජරං විවරිත්වා චූළරඤ්ඤො අත්තානං දස්සෙන්තො සක්කදෙවරාජලීළ්හාය අපරාපරං චඞ්කමි. චූළනීරාජා පනස්ස රූපසිරිං ඔලොකෙත්වා චිත්තං පසාදෙතුං නාසක්ඛි. ඉදානි තං ගණ්හිස්සාමීති තුරිතතුරිතො හත්ථිමෙව පෙසෙසි. පණ්ඩිතො චින්තෙසි අයං වෙදෙහො මෙ ලද්ධොති සඤ්ඤාය තුරිතො ආගච්ඡතෙව න ජානාති අත්තනො දුරකෙ ගහෙත්වා අම්හාකං රඤ්ඤො ගතභාවං සුවණ්ණාදාසසදිසං මම මුඛං දස්සෙත්වා කථෙස්සාමි තෙන සද්ධින්ති. සො වාතපානෙ ඨිතොව මධුරස්සරං නිච්ඡාරෙත්වා තෙන සද්ධිං කථෙන්තො ආහ.

කින්නු සන්තරමානොව නාගං පෙසෙසි කුඤ්ජරං,
පහට්ඨරූපො ආපතසි ලද්ධත්ථොස්මීති මඤ්ඤසි.

ඔහරෙතං ධනුං චාපං ඛුරප්පං පටිසංහර,
ඔහරෙතං සුභං වම්මං වෙළුරියමණිසන්ථතන්ති.

තත්ථ **කුඤ්ජරන්ති** සෙට්ඨං. **ආපතසීති** ආගච්ඡසි. **ලද්ධත්ථොස්මීති** නිප්ඵන්නත්ථොස්මි මනොරථො මෙ මත්ථකං පත්තොති මඤ්ඤසි. **ඔහරෙති** ඉමං චාපසඞ්ඛාතං ධනුං හර ඡඩ්ඩෙහි කොනු එතෙනත්ථො. **පටිසංහරාති** අපනෙත්වා අඤ්ඤස්ස වා දෙහි පටිච්ඡන්නෙ වා ඨානෙ ඨපෙහි. කිං ඛුරප්පෙන කරිස්සසි. **වම්මන්ති** එතං වම්මම්පි අපනෙහි ඉදං තයා හියො පටිමුක්කං භවිස්සති. ඡඩ්ඩෙහි නං මා තෙ සරීරං උප්පණ්ඩුකං අහොසි. අකිලමිත්වා පාතොව නව නගරං පවිසාති රඤ්ඤා සද්ධිං කෙළිං අකාසි.

සො තස්ස වචනං සුත්වා ගහපතිපුත්තො මයා සද්ධිං කෙළිං කරොති. අජ්ජ තෙ කත්තබ්බං ජානිස්සාමීති තජ්ජෙත්වා ගාථමාහ.

පසන්නමුඛවණ්ණොසි මිහිතපුබ්බඤ්ච භාසසි,
හොති ඛො මරණකාලෙ තාදිසී වණ්ණසම්පදාති.

තත්ථ **මිහිතපුබ්බඤ්චාති** පඨමං සිතං කත්වා පච්ඡා භාසන්තො මිහිතපුබ්බමෙව භාසසි මං කිස්මිඤ්චි න ගණෙසි. **හොති ඛොති** මරණකාලෙ නාම වණ්ණසම්පදා හොතියෙව තස්මා ත්වං විරොචසි. අජ්ජ තෙ සීසං ඡින්දිත්වා ජයපානං පිවිස්සාමාති.

එවං තස්ස තෙන සද්ධිං කථනකාලෙ මහාබලකායො මහාසත්තස්ස රූපසිරිං දිස්වා අම්හාකං රාජා මහොසධපණ්ඩිතෙන සද්ධිං මන්තෙති කින්නුඛො කථෙන්ති එතෙසං කථං සුණිස්සාමාති රඤ්ඤො සන්තිකමෙව අගමාසි. පණ්ඩිතොපි තස්ස කථං සුත්වා න මං මහොසධපණ්ඩිතොති ජානාසි. නාහං අත්තානං මාරෙතුං දස්සාමි. මන්තො තෙ හින්තො කෙවට්ටෙනව තයාව හදයෙන චින්තිතං න ජාතං මුඛෙන කථිතමෙව පන ජාතන්ති පකාසෙන්තො ආහ.

මොඝං තෙ ගජ්ජිතං රාජ භින්නමන්තොසි ඛත්තිය,
දුග්ගණ්හොහි තයා රාජා ඛළුඞ්කෙනෙව සින්ධවො.

තිණ්ණො හිය්‍යො රාජා ගඞ්ගං සාමච්චො සපරිජ්ජනො,
හංසරාජං යථා ධඞ්කො අනුජ්ජවං පපතිස්සසීති.

තත්ථ **භින්නමනොනාසීති** යො තයා කෙවට්ටෙන සද්ධිං සගන ගබ්භෙව මනො ගහිතො තං මං න ජානාතීති මා සඤ්ඤං කරි පගෙව සො මයා ඤාතො භින්නමනොනාසි ජාතො. **දුග්ගණ්හො හි තයාති** මහාරාජ අම්හාකං රාජා අස්සඛළුඞ්කෙන සින්ධවො විය දුග්ගණ්හො ඝොටකං ආරූළ්හෙන ජවසම්පන්නං ආජානීයං ආරූය්හ ගච්ඡන්තො විය ගහෙතුං න සක්කොතීති අත්ථො. ඛළුඞ්කොවිය හි කෙවට්ටො තං ආරූළ්හපුරිසො විය ත්වං ජාතිසම්පන්නසින්ධවො විය අහං තං ආරූළ්හපුරිසො විය අම්හාකං රාජාති දස්සෙති. **තිණ්ණොති** හිය්‍යොව උත්තිණ්ණො සොව ඛො සපරිජනො න එකකොව පලායිත්වා ගතො. **අනුජ්ජවන්ති** සචෙ පන ත්වං අනුජවිස්සසි අනුබන්ධිස්සසි අථ යථා සුවණ්ණහංසරාජං අනුජවන්තො ධඞ්කො අන්තරා පපතති. එවං **පපතිස්සසි** අන්තරාව විනාසං පාපුණිස්සසීති වදති.

ඉදානි අසම්භීතකෙසරීවිය උදාහරණං ආහරන්තො ආහ.

සිගාලා රත්තිභාගෙන ඵුල්ලං දිස්වාන කිංසුකං,
මංසපෙසීති මඤ්ඤන්තා පරිබ්බූළ්හා මිගාධමා.

වීතිවත්තාසු රත්තීසු උග්ගතස්මිං දිවාකරෙ.
කිංසුකං ඵුල්ලිතං දිස්වා ආසච්ඡින්නා මිගාධමා.

එවමෙව තුවං රාජ වෙදෙහං පරිවාරිය,
ආසච්ඡින්නො ගමිස්සසි සිගාලා කිංසුකං යථාති.

තත්ථ **දිස්වාති** චන්දාලොකෙන ඔලොකෙත්වා. **පරිබ්බූළ්හාති** පාතොව මංසපෙසිං ඛාදිත්වා ගමිස්සාමාති, පරිවාරෙත්වා අට්ඨංසු. **වීතිවත්තාසූති** තෙ යාසු යාසු රත්තීසු එවං අට්ඨංසු තාසු තාසු අතීතාසු. **දිස්වාති** සූරියාලොකෙන කිංසුකං දිස්වා න ඉදං මංසන්ති ඤත්වා ඡින්නාසා හුත්වා පලායිංසු. **සිගාලාති** යථා සිගාලා කිංසුකං පරිවාරෙත්වා ආසාවච්ඡින්නාගතා එවං ත්වම්පි ඉධ විදෙහරඤ්ඤො නත්ථිභාවං ඤත්වා ගමිස්සසි සෙනං ගහෙත්වා පලායිස්සසීති දීපෙති.

රාජා තස්ස තං අසම්භීතවචනං සුත්වා චින්තෙසි අයං ගහපතිපුත්තො අතිසූරො හුත්වා කථෙති. නිස්සංසයං වෙදෙහො පලාතො භවිස්සතීති අතිවිය කුජ්ඣිත්වා පුබ්බෙ මයං ගහපතිපුත්තං නිස්සාය උත්තරසාටකස්සාපි අස්සාමිකා ජාතා. ඉදානි තෙන අම්හාකං හත්ථපත්තං ආගතො පච්චාමිත්තො පලායිතො බහුස්ස වත නො අනත්ථස්ස කාරකො උභින්නං කත්තබ්බකාරණං ඉමස්සෙව කරිස්සාමීති තස්ස කාරණං කාතුං ආණාපෙන්තො ආහ.

ඉමස්ස හත්ථපාදෙ ච කණ්ණනාසඤ්ච ඡින්දථ.
යො මෙ අමිත්තං හත්ථගතං වෙදෙහං පරිමොචයි.

ඉමං මංසංච පාතබ්බං සූලෙ කත්වා පචන්තු තං,
යො මෙ අමිත්තං හත්ථගතං වෙදෙහං පරිමොචයි.

යථාපි ආසභං චම්මං පථව්‍යා විතනිය්‍යති,
සීහස්ස අථො ව්‍යග්ඝස්ස හොති සඞ්කුසමාහතං,

එවං තං විතනිත්වාන වෙධයිස්සාමි සත්තියා,
යො මෙ අමිත්තං හත්ථගතං වෙදෙහං පරිමොචයීති.

තත්ථ **පාතබ්බන්ති** පචිතබ්බයුත්තකං මිගාදීනං මංසංවිය ඉමං ගහපතිපුත්තං සූලෙසු ආවුණිත්වා පචන්තු. **සීහස්ස අථොව්‍යග්ඝස්සාති** එතෙසඤ්ච යථා චම්මං සඞ්කුසමාහතංහොති තථා **වෙධයිස්සාමීති** විජ්ඣාපෙස්සාමි.

තං සුත්වා මහාසත්තො සිතං කත්වා අයං රාජා නජානාති අත්තනො දෙවියා ච බන්ධුතඤ්ච මයා මිථිලං පහිතභාවං තෙන මෙ ඉදං කම්මකාරණං විචාරෙති. කොධවසෙන පන මං උසුනා විජ්ඣෙය්‍ය අඤ්ඤං වා අත්තනො රුච්චනකං කරෙය්‍ය සොකාතුරං වෙදනාමත්තං කත්වා හත්ථිපිට්ඨෙයෙව තං විසඤ්ඤං නිපජ්ජාපෙතුං තං කාරණං ආරොචෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ආහ.

සචෙ මෙ හත්ථෙච පාදෙච කණ්ණනාසඤ්ච ඡෙච්ඡසි,
එවං පඤ්චාලචණ්ඩස්ස වෙදෙහො ඡෙදයිස්සති

සචෙ මෙ හත්ථෙච පාදෙච කණ්ණනාසඤ්ච ඡෙච්ඡසි,
එවං පඤ්චාලචණ්ඩියා වෙදෙහො ඡෙදයිස්සති.

සචෙ මෙ හත්ථෙච පාදෙච කණ්ණනාසඤ්ච ඡෙච්ඡසි,
එවං නන්දය දෙවියා වෙදෙහො ඡෙදයිස්සති.

සචෙ මෙ හත්ථෙච පාදෙච කණ්ණනාසඤ්ච ඡෙච්ඡසි,
එවං තෙ පුත්තදාරස්ස වෙදෙහො ඡෙදයිස්සති.

සචෙ මංසංච පාතබ්බං සූලෙ කත්වා පචිස්සසි,
එවං පඤ්චාලචණ්ඩස්ස වෙදෙහො පාචයිස්සති.

සචෙ මංසංච පාතබ්බං සූලෙ කත්වා පචිස්සසි,
එවං පඤ්චාලචණ්ඩියා වෙදෙහො පාචයිස්සති.

සචෙ මංසංච පාතබ්බං සූලෙ කත්වා පචිස්සසි,
එවං නන්දය දෙවියා වෙදෙහො පාචයිස්සති.

සචෙ මංසංච පාතබ්බං සූලෙ කත්වා පචිස්සසි,
එවං තෙ පුත්තදාරස්ස වෙදෙහො පාචයිස්සති.

සචෙ මං විතනිත්වාන වෙධයිස්සසි සත්තියා,
එවං පඤ්චාලචණ්ඩස්ස වෙදෙහො වෙධයිස්සති.

සචෙ මං විතතිත්වාන වෙධයිස්සසි ඛත්තියා,
එවං පඤ්චාලචණ්ඩියා වෙදෙහො වෙධයිස්සති,

සචෙ මං විතතිත්වාන වෙධයිස්සසි ඛත්තියා,
එවං නන්දය දෙවියා වෙදෙහො වෙධයිස්සති.

සචෙ මං විතතිත්වාන වෙධයිස්සසි ඛත්තියා,
එවං තෙ පුත්තදාරස්ස වෙදෙහො වෙධයිස්සති,
එවං නො මන්තිතං රහො වෙදෙහෙන මයා සහ.

යථා පලසතං චම්මං කොන්තිමන්තී සුනිට්ඨිතං,
උපෙති තනුතාණාය සරානං පටිහන්තවෙ.

සුඛාවහො දුක්ඛනුදො වෙදෙහස්ස යසස්සිනො,
මතිං තෙ පටිහඤ්ඤාමි උසුං පලසතෙනවාති.

තත්ථ **ඡෙදයිස්සතීති** පණ්ඩිතස්ස කිර චූළනී තා හත්ථපාදෙ ඡින්දාති සුත්වාව ඡෙදයිස්සති. **පුත්තදාරස්සාති** මම එකස්ස ජීවිතපච්චයා තව චිත්තං පුත්තානඤ්ච අග්ගමහෙසියා චාති තිණ්ණම්පි ජනානං අම්හාකං රාජා ඡෙදයිස්සති. **එවංනො මන්තිතං රහොති** මහාරාජ මයාච වෙදෙහරාජෙනච එවං රහසි මන්තිතං යං යං ඉධ මය්හං චූළනී රාජා කරොති තං තං තත්ථ තස්ස පුත්තදාරානං කාතබ්බන්ති. **පලසතන්ති** පලසතප්පමාණං බහු ඛාරෙ ඛාදාපෙත්වා මුදුභාවං උපනීතචම්මං. **කොන්තිමන්තීසුනිට්ඨිතන්ති** 'කොන්තිමන්තී වුච්චති චම්මකාරානං සත්ති තාය කොන්තියා ලිඛිත්වා සුට්ඨු නිට්ඨිතං. **තනුතාණායාති** යථා තං චම්මං සඞ්ගාමෙ සරානං **පටිහන්තවෙ** සරීරතාණං උපෙති. සරෙ පටිහනිත්වා සරීරං රක්ඛති. **සුඛාවහොති** මහාරාජ අහම්පි අම්හාකං රඤ්ඤො පච්චාමිත්තානං වාරණට්ඨෙන තං **සරපරිත්තාණචම්මං** විය **සුඛාවහො දුක්ඛනුදො** කායිකචෙතසිකසුඛං ආවහාමි දුක්ඛං නුදෙමි. **මතිංතෙති** තස්මා තව මතිං පඤ්ඤං උසුං තෙන පලසතචම්මෙන විය අත්තනො මතියා පටිහනිස්සාමි.

තං සුත්වා රාජා චින්තෙසි ගහපතිපුත්තො කිං කථෙති යථා කිර අහං එතස්ස එවං වෙදෙහරාජා මම පුත්තදාරස්ස කම්මකාරණං කරිස්සති න ජානාති මම පුත්තදාරකානං ආරක්ඛස්ස සුසංවිහිතභාවං ඉදානි මාරෙස්සතීති මරණභයෙන විලපතීති නාස්ස වචනං සද්දහි. මහාසත්තො අයං මං භයෙන කථෙතීති මඤ්ඤති ජානාපෙස්සාමි නන්ති චින්තෙත්වා ආහ.

ඉඞ්ඝ පස්ස මහාරාජ සුඤ්ඤං අන්තෙපුරං තව
ඔරොධා ච කුමාරා ච තව මාතා ච ඛත්තිය,
උම්මඞ්ගා නීහරිත්වාන වෙදෙහස්සූපනාමිතාති.

තත්ථ **උම්මඞ්ගාති** මයා අත්තනො මාණවෙ පෙසෙත්වා පාසාදා ඔතරාපෙත්වා උම්මඞ්ගෙනෙව ආහරාපෙත්වා මහාඋම්මඞ්ගා නීහරිත්වා බන්ධවා තෙ වෙදෙහස්ස උපනාමිතා.

තං සුත්වා රාජා චින්තෙසි පණ්ඩිතො අතිවිය දළ්හං කත්වා කථෙති. මයා ච රත්තිභාගෙ ගබ්භාය පස්සෙ නන්දාදෙවියා සද්ධිම්පි සුත්තො මහාපඤ්ඤො පණ්ඩිතො කදාචි සච්චං භවෙය්‍යාති උප්පන්නබලවසොකො ධිතිං උපට්ඨාපෙත්වා අසොචන්තො විය එකං අමච්චං පක්කොසාපෙත්වා ජානනත්ථාය පෙසෙන්තො ඉතරං ගාථමාහ.

ඉද්ධං අන්තෙපුරං මය්හං ගන්ත්වාන විචිනාථ නං,
යථා ඉමස්ස වචනං සච්චං වා යදි වා මුසාති.

සො සපරිවාරො රාජනිවෙසනං ගන්ත්වා ද්වාරං විවරිත්වා අන්තො පවිසිත්වා හත්ථපාදෙ බන්ධිත්වා මුඛං පිදහිත්වා නාගදන්තෙසු ඔලම්බිතෙ අන්තෙපුරපාලකෙ ච ඛුජ්ජවාමනකාදයො ච භාජනානි ච භින්දිත්වා තත්ථ තත්ථ විප්පකිණ්ණං ඛාදනීයභොජනීයං රතනසරද්වාරානි විවරිත්වා ඨිතං රතනවිලොපං විවටද්වාරං සිරිගබ්භං යථා විවටමෙව වාතපානෙහි පවිසිත්වා චරමානං කාකගණඤ්චාති ඡඩ්ඩිතගාමසදිසං සුසානභූමිං විය නිස්සිරිකං රාජභවනං දිස්වා රඤ්ඤො ආරොචෙන්තො ආහ.

එවමෙතං මහාරාජ යථා ආහ මහොසධො,
සුඤ්ඤං අන්තෙපුරං සබ්බං කාකපට්ටනකං යථාති.

තත්ථ කාකපට්ටනකං යථාති මච්ඡානං ගන්ධෙන ආගතෙහි කාකෙහි සමාකිණ්ණො සමුද්දතීරෙ ඡඩ්ඩිතගාමකො විය.

රාජා චතුන්නං ජනානං විප්පයොගසම්භවෙන සොකෙන කම්පමානො ඉදං දුක්ඛං මම ගහපතිපුත්තං නිස්සාය උප්පන්නන්ති දණ්ඩෙන ඝට්ටිතාසීවිසො විය බොධිසත්තස්ස අතිවිය කුජ්ඣි මහාසත්තො තස්ස ආකාරං දිස්වා අයං රාජා මහායසො කදාචි කොධවසෙන කිං මෙ තෙහීති ඛත්තියමානෙන මං විජ්ඣෙය්‍ය යන්නූනාහං නන්දාදෙවිං ඉමිනා අදිට්ඨපුබ්බං විය කරොන්තො තස්සා සරීරවණ්ණං වණ්ණෙය්‍යං. අථෙසො තං අනුස්සරිත්වා සචාහං මහොසධං මාරෙස්සාමි එවරූපං ඉත්ථිරතනං න ලභිස්සාමීති අත්තනො භරියාය සිනෙහෙන න කිඤ්චි මය්හං කරිස්සතීති චින්තෙත්වා අත්තරක්ඛණත්ථං පාසාදෙ ඨිතොව රත්තකම්බලන්තරෙන සුවණ්ණවණ්ණං බාහං නීහරිත්වා තස්සා ගතමග්ගාචික්ඛණවසෙන වණ්ණං කථෙන්තො ආහ.

ඉතො ගතා මහාරාජ නාරී සබ්බඞ්ගසොභනා,
කොසුම්භඵලකසුසොණී හංසගග්ගරභාණිනී.

ඉතො නීතා මහාරාජ නාරී සබ්බඞ්ගසොභනා,
කොසෙය්‍යවසනා සාමා ජාතරූපසුමෙඛලා.

සුරත්තපාදා කල්‍යාණී සුවණ්ණමණිමෙඛලා,
පාරෙවතක්ඛී සුතනු බිම්බොට්ඨා තනුමජ්ඣිමා.

සුජාතා භුජගලට්ඨීව වෙල්ලීව තනුමජ්ඣිමා,
දීඝස්සා කෙසා අසිතා ඊසකග්ගපවෙල්ලිතා.

සුජාතා මිගඡාපීව හෙමන්තග්ගිසිඛාරිව,
නදීව ගිරිදුග්ගෙසු සඤ්ඡන්නා ඛුද්දවෙළුභි.

නාගනාසූරු කල්‍යාණී පඨමා තිම්බරුත්ථනී,
නාතිදීඝා නාතිරස්සා නාලොමා නාතිලොමසාති.

තත්ථ **ඉත්ථා**ති උම්මග්ගං දස්සෙති. **කොසුම්භඵලකසුස්සොණී**ති විසාලකඤ්චනඵලකංවිය සුන්දරසොණී. **හංසගග්ගරභාණිනී**ති ගොච රත්ථාය විචරන්තානං හංසපොතකානං විය ගග්ගරෙන මධුරෙන භස්සෙන සමන්නාගතා. **කොසෙය්‍යවසනා**ති කඤ්චනබද්ධකො සෙය්‍යවත්ථවසනා. **සාමා**ති සුවණ්ණසාමා. **පාරෙවතක්ඛී**ති පඤ්චසු පසාදෙසු රත්තට්ඨානෙ පාරෙවතසකුණසදිසක්ඛී. **සුතනූ**ති සොභන සරීරා. **බිම්බොට්ඨා**ති බිම්බඵලානිවිය සමතෙළොට්ඨපරියොසානා. **තනු මජ්ඣිමා**ති සාරමිතමජ්ඣා. **සුජාතාභුජගලට්ඨීවා**ති විජම්භනකාලෙ වාතෙරිතරත්තපල්ලවවිලාසිනී සුජාතභුජගලතාවිය විරෙවති. **වෙල්ලීවා**ති කඤ්චනවෙදිවිය අනුමජ්ඣා. **ඊසකග්ගපවෙල්ලිතා**ති ඊසකං අග්ගෙසු ඔනතා ඊසකග්ගපවෙල්ලිතා වා රජියාය අග්ගං විය විනතා. **මිගඡාපීවා**ති පබ්බතපාදම්හි සුජාතා ව්‍යග්ඝපොතිකාව විලාසකුතයි යුත්තා. **හෙමන්තග්ගිසිඛාරිවා**ති ඔභාසවන්තතාය හෙමන්තග්ගිසිඛාවිය සොභති. **ඛුද්දවෙළුභී**ති යථා ඛුද්දකෙහි උදකවෙළූහි සඤ්ඡන්නා සා නදී සොභති එවං තනුලොමාය ලොමරජියා සොභති. **කල්‍යාණී**ති ඡවිමංසකෙසනහාරුඅට්ඨීනං වසෙන පඤ්චවිධෙන කල්‍යාණෙන සමන්නාගතා. **පඨමාතිම්බරුත්ථනී**ති තිම්බරුත්ථනීනං පඨමා උත්තමා සුවණ්ණඵලකෙ ඨපිතසුවණ්ණතිම්බරුවයමිවස්සා සණ්ඨානසම්පන්නං නිරුන්තරං ථනයුගලං.

එවං මහාසත්තෙන තස්සා රූපසිරිං වණ්ණෙන්තෙන තස්ස සා පුබ්බෙ අදිට්ඨපුබ්බාවිය අහොසි. බලවසිනෙහං උප්පාදෙසි. අථස්ස සිතෙ හුප්පත්තිං ඤත්වා මහාසත්තො අනන්තරං ගාථමාහ.

තන්දුය නූන මරණෙ හන්දසි සිරිවාහන,
අහඤ්ච නූන තන්දුව ගච්ඡාම යමසාධනන්ති.

තත්ථ **සිරිවාහනා**ති සිරිසම්පන්නවාහන මහාරාජ නූන ත්වං එවං උත්තමරූපධරාය තන්දුය මරණෙන නන්දසීති වදති. **ගච්ඡාමා**ති සචෙහි ත්වං මං මාරෙස්සසි එකංසෙන අම්හාකං රාජා තන්දං මාරෙස්සති. ඉතී තන්දුව අහඤ්ච යමස්ස සන්තිකං ගමිස්සාම යමො අමෙහ උභො දිස්වා තන්දං මය්හමෙව දස්සති. තස්ස මය්හං මරිත්වාපි තාදිසං ඉත්ථිරතනං ලභන්තස්ස කිං ජීවිතෙන ජීප්පති නාහං අත්තනො මරණෙන හානිං පස්සාමි දෙවාති එවං කිර තං ආහ.

ඉති මහාසත්තො එත්තකෙන ඨානෙන නන්දමෙව වණ්ණෙසි න ඉතරෙ කිං කාරණා සත්තා හි පියභරියාසු විය සෙසෙසු ආලයං න කරොන්ති මාතරංවා සරන්තො පුත්තධීතරොපි සරිස්සතීති තමෙව වණ්ණෙසි. රාජමාතරං පන මහල්ලිකාභාවෙනෙව න වණ්ණෙසි. ඤාණ සම්පන්නෙන මහාසත්තෙන මධුරස්සරෙන වණ්ණෙන්තෙන වණ්ණෙන්තෙනයෙව නන්දදෙවී ආගන්ත්වා රඤ්ඤො පුරතො ඨිතාවිය අහොසි.

තතො රාජා චින්තෙසි ඨපෙත්වා මහොසධං අඤ්ඤො මම භරියං ආනෙත්වා දාතුං සමත්ථො නත්ථීති. අථස්ස තං සරන්තස්ස සොකො උප්පජ්ජි. අථ නං මහාසත්තො මාචින්තයි මහාරාජ දෙවීච තෙ පුත්තොච මාතාච තයොපි ආගච්ඡිස්සන්ති මම ගමනමෙවෙත්ථ පමාණං ත්වං අස්සාසං පටිලභ නරින්දාති රාජානං අස්සාසෙසි. අථ රාජා චින්තෙසි අහං අත්තනො නගරං සුරක්ඛිතං සුගොපිතං කාරෙත්වා ඉමං උපකාරි නගරං එත්තකෙන බලවාහනෙන පරික්ඛිපිත්වා ඨිතො අයං පන එවං සුගොපිතාපි මම නගරා දෙවිඤ්ච මෙ පුත්තඤ්ච මාතරඤ්ච ආනෙත්වා වෙදෙහස්ස දාපෙසි. අම්හෙසුච එවං පරිවාරෙත්වා ඨිතෙසුයෙව එකස්සාපි අජානන්තස්ස වෙදෙහං සසෙනාවාහනං පලාපෙසි. කින්නු ඛො දිබ්බ මායං ජානාති උදාහු චක්ඛුමොහනන්ති අථ නං පුච්ඡන්තො ආහ.

> දිබ්බං අධීයසෙ මායං අකාසි චක්ඛුමොහනං,
> යො මෙ අමිත්තං හත්ථගතං වෙදෙහං පරිමොචයීති.

තං සුත්වා මහාසත්තො මහාරාජ අහං දිබ්බමායං ජානාමි පණ්ඩිතාහි දිබ්බමායං උග්ගණ්හිත්වා භයෙ සම්පත්තෙ අත්තානම්පි පරම්පි දුක්ඛතො මොචෙන්ති යෙවාති වත්වා ආහ.

> අධියන්ති මහාරාජ දිබ්බමායිධ පණ්ඩිතා,
> තෙ මොචයන්ති අත්තානං පණ්ඩිතා මන්තිනො ජනා.
>
> සන්ති මාණවපුත්තා මෙ කුසලා සන්ධිඡෙදකා,
> යෙසං කතෙන මග්ගෙන වෙදෙහො මිථිලං ගතොති.

තත්ථ මායිධාති මායං ඉධ. මාණවපුත්තාති උපට්ඨාකා තරුණ යොධා. යෙසං කතෙනාති යෙහි කතෙන. මග්ගෙනාති අලඞ්කත උම්මග්ගෙන.

ඉදං පන සුත්වා අලඞ්කතඋම්මග්ගෙන කිර ගතො කීදිසො නුඛො උම්මග්ගොති රාජා උම්මග්ගං දට්ඨුකාමො අහොසි. අථස්ස ඉඞ්ගිතං ඤත්වා මහාසත්තො රාජා උම්මග්ගං දට්ඨුකාමො දස්සෙස්සාමිස්ස උම්මග්ගන්ති දස්සෙන්තො ආහ.

> ඉඞ්ඝ පස්ස මහාරාජ උම්මග්ගං සාධු මාපිතං
> හත්ථීනං අථ අස්සානං රථානං අථ පත්තිනං,
> ආලොකභූතං තිට්ඨන්තං උම්මග්ගං සාධු තිට්ඨිතන්ති.

තත්ථ හත්ථීනන්ති පොත්ථකම්මචිත්තකම්මවසෙන කතානං එතෙසං හත්ථිආදීනං පන්තීහි උපසොභිතං අලඞ්කතදෙවසභාසදිසං එකොභාසං හුත්වා තිට්ඨන්තං උම්මග්ගං පස්ස දෙවාති.

එවඤ්ච පන වත්වා මහාරාජ මම පඤ්ඤවන්තස්ස සඤ්ඤාණපුරිසස්ස ච උට්ඨිතට්ඨානෙ අලඞ්කතඋම්මග්ගෙ අසීති මහාද්වාරානි චතුසට්ඨි චූළද්වාරානි එකසතසයනගබ්භෙ අනෙකසතෙ දීපගබ්භකෙ ච පස්ස මයා සද්ධිං සමග්ගා සම්මොදමානා හුත්වා අත්තනො බලෙන සද්ධිං උපකාරීනගරං පවිස දෙවාති නගරද්වාරං විවරාපෙසි. රාජා එකසත රාජපරිවාරො නගරං පාවිසි. මහාසත්තො පාසාදා ඔරුය්හ රාජානං වන්දිත්වා සපරිවාරං ආදාය උම්මග්ගං පාවිසි. රාජා අලඞ්කතදෙවනගරං විය උම්මග්ගං දිස්වා බොධිසත්තස්ස ගුණං වණ්ණෙන්තො ආහ.

ලාභා වත විදෙහානං යස්සමෙ එදිසා පණ්ඩිතා,
ඝරෙ වසන්ති විජිතෙ යථා ත්වංසි මහොසධාති.

තත්ථ **විදෙහානන්ති** එවරූපානං පණ්ඩිතානං ආකරස්ස උට්ඨානට්ඨානභූතස්ස විදෙහානං ජනපදස්ස ලාභා වත. **යස්ස මෙ එදිසාති** යස්ස ඉමෙ එවරූපා පණ්ඩිතා උපායකුසලා එකඝරෙ වා එකජනපදෙ වා එකරට්ඨෙ වා වසන්ති තස්සපි ලාභා. **යථා ත්වං සීති** යථා ත්වං තාදිසෙන පණ්ඩිතෙන සද්ධිං යෙ එකරට්ඨෙ එකජනපදෙ එකනගරෙ එකගෙහෙ වසිතුං ලභන්ති තෙසං විදෙහරට්ඨවාසීනඤ්ච මිථිලානගරවාසීනඤ්ච තයා සද්ධිං එකතො වසිතුං ලභන්තානං ලාභාති වදති.

අථස්ස මහාසත්තො එකසතසයනගබ්භෙ දස්සෙසි. එකස්ස ද්වාරෙ විවටෙ සබ්බෙසං විවරීයන්ති. එකස්ස පිහිතෙ සබ්බෙසං පිපියන්ති. රාජා උම්මග්ගං ඔලොකෙන්තො පුරතො ගච්ඡති. පණ්ඩිතො පච්ඡතො. සබ්බා සෙනා උම්මග්ගමෙව පාවිසි. රාජා උම්මග්ගතො නික්ඛමි. පණ්ඩිතො තස්ස නික්ඛන්තභාවං ඤත්වා සයං නික්ඛමිත්වා අඤ්ඤෙසං නික්ඛමිතුං අදත්වා උම්මග්ගද්වාරං පිදහන්තො ආණිං අක්කමි. අසීති මහාද්වාරානි චතුසට්ඨි චූළද්වාරානි එකසතසයනගබ්භද්වාරානි අනෙකසතදීපගබ්භද්වාරානි ච එකප්පහාරෙන පිදහිංසු. සකලො උම්මග්ගො ලොකන්තරිකො විය අන්ධකාරො අහොසි. මහාජනො භීතතසිතො අහොසි. මහාසත්තො හිය්යො උම්මග්ගං පවිසන්තො යං ඛග්ගං ඨපෙසි තං ගහෙත්වා භූමිතො අට්ඨාරසහත්ථට්ඨානං ආකාසං උල්ලඞ්ඝිත්වා ඔරුය්හ රාජානං හත්ථෙ ගහෙත්වා අසිං උග්ගිරිත්වා තාසෙත්වා මහාරාජ සකලජම්බුදීපෙ රජ්ජං කස්සාති පුච්ඡි. සො භීතො තුය්හං පණ්ඩිතාති වත්වා අභයං මෙ දෙහීති ආහ. මා භායි මහාරාජ නාහං තං මාරෙතුකාමතාය ඛග්ගං පරාමසිං මම පන පඤ්ඤානුභාවං දස්සෙතුං පරාමසින්ති ඛග්ගං රඤ්ඤො අදාසි. අථ නං ඛග්ගං ගහෙත්වා ඨිතං ආහ සචෙසි මහාරාජ මං මාරෙතුකාමො ඉදානෙව මං ඉමිනා ඛග්ගෙන මාරෙහි අථ අභයං දාතුකාමො අභයමෙව දෙහීති. පණ්ඩිත මයා තුය්හං අභයං දින්නමෙව ත්වං මා චින්තයීති අසිං ගහෙත්වා උභොපි අඤ්ඤමඤ්ඤං අද්දුභාය සපථං කරිංසු.

අථ රාජා බොධිසත්තං ආහ පණ්ඩිත එවරූපපඤ්ඤාබලසම්පන්නො හුත්වා රජ්ජං කස්මා න ගණ්හසීති. මහාරාජ අහං ඉච්ඡමානො අජ්ජ

සකලජම්බුදීපෙ රාජානො මාරෙත්වා රජ්ජං ගණ්හෙය්‍යං. පරං මාරෙත්වා යසග්ගහණං පන පණ්ඩිතෙහි නප්පසත්ථන්ති. පණ්ඩිත මහාජනො ද්වාරං අලභමානො පරිදෙවති. උම්මඞ්ගද්වාරං විවරිත්වා මහාජනස්ස ජීවිතදානං දෙහීති. සො ද්වාරං විවරි. සකලඋම්මඞ්ගො එකොභාසො අහොසි. මහාජනො අස්සාසං පටිලභි. සබ්බෙ රාජානො අත්තනො සෙනාය සද්ධිං නික්ඛමිත්වා පණ්ඩිතස්ස සන්තිකං අගමංසු. සො රඤ්ඤෙ සද්ධිං විසාලමාලකෙ අට්ඨාසි. අථ නං තෙ රාජානො ආහංසු පණ්ඩිත තං නිස්සාය නො ජීවිතං ලද්ධං සචෙ මුහුත්තං උම්මඞ්ගද්වාරං න විවරිස්ස සබ්බෙසං නො තත්ථෙව මරණං අභවිස්සාති. න මහාරාජා ඉදානෙව පුබ්බෙපි තුම්හෙ මඤ්ඤෙව නිස්සාය ජීවිතං ලභිත්ථාති. කදා පණ්ඩිතාති. ඨපෙත්වා අම්හාකං නගරං සකලජම්බුදීපෙ රජ්ජං ගහෙත්වා උත්තරපඤ්චාලනගරං ගන්ත්වා උය්‍යානෙ ජයපාණං පාතුං සුරාය පටියත්තකාලං සරථාති. ආම පණ්ඩිතාති. තදා එස රාජා කෙවට්ටෙන සද්ධිං දුම්මන්තිතෙන විසයොජිතාය සුරායචෙව මච්ඡමංසෙහි ච තුම්හෙ මාරෙතුං තං කිච්චමකාසි. අථාහං මා ඉමෙ මයි පස්සන්තෙ අනාථමරණං මරන්තූති අත්තනො පුරිසෙ පෙසෙත්වා සබ්බභාජනානි භින්දාපෙත්වා එතෙසං මන්තං භින්දිත්වා තුම්හාකං ජීවිතදානං අදාසින්ති. තෙ සබ්බෙපි උබ්බිග්ගමානසා හුත්වා චූළනිං පුච්ඡිංසු සච්චං කිර මහාරාජාති. ආම මයා කෙවට්ටස්ස කථං ගහෙත්වා කතං සච්චමෙව පණ්ඩිතො කථෙතීති. තෙ සබ්බෙපි මහාසත්තං ආලිඞ්ගිත්වා පණ්ඩිත ත්වං සබ්බෙසං නො පතිට්ඨා ජාතො තං නිස්සාය මයං ජීවිතං ලභිම්හාති සබ්බෙ පසාධනෙහි බොධිසත්තස්ස පූජං කරිංසු. පණ්ඩිතො රාජානං ආහ මහාරාජ තුම්හෙ මා චින්තයිත්ථ පාපමිත්තසංසග්ගස්සෙස දොසො ඉමෙ රාජානො ඛමාපෙථාති. රාජා මයා දුප්පුරිසං නිස්සාය තුම්හාකං එවරූපං කතං එස මය්හං දොසො ඛමථ මෙ න පුන එවරූපං කරිස්සාමීති ඛමාපෙසි. තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං අච්චයං දෙසෙත්වා සමග්ගා අහෙසුං. අථ රාජා බහුං ඛාදනීයභොජනීයගන්ධමාලාදීනං ආහරාපෙත්වා සබ්බෙහි තෙහි සද්ධිං සත්තාහං උම්මඞ්ගෙයෙව කීළිත්වා නගරං පවිසිත්වා මහාසත්තස්ස මහාසක්කාරං කාරෙත්වා එකසතරාජපරිවුතො මහාතලෙ නිසීදිත්වා පණ්ඩිතං අත්තනො සන්තිකෙ වසාපෙතුකාමතාය ආහ.

> වුත්තිඤ්ච පරිහාරඤ්ච දිගුණං භත්තවෙතනං
> දදාමි විපුලං භොගං භුඤ්ජ කාමෙ රමස්සු ච,
> මා විදෙහං පච්චගමා කිං විදෙහො කරිස්සතීති.

තත්ථ **වුත්තින්ති** යසනිස්සිතං ජීවිතවුත්තිං. **පරිහාරන්ති** ගාමනිගමාදීනං. **භත්තන්ති** නිවාපං. **වෙතනන්ති** පරිබ්බයං. **භොගෙති** අඤ්ඤෙපි තෙ විපුලෙ භොගෙ දදාමි.

පණ්ඩිතො පන තං පටික්ඛිපන්තො ආහ.

> යො චජෙථ මහාරාජ භත්තාරං ධනකාරණා
> උභින්නං හොති ගාරය්හො අත්තනොච පරස්සච,
> යාව ජීවෙය්‍ය වෙදෙහො නාඤ්ඤස්ස පුරිසො සියා.

යො වජෙථ මහාරාජ භත්තාරං ධනකාරණා
උභින්නං හොති ගාරය්හො අත්තනොච පරස්සච,
යාව තිට්ඨෙය්‍ය වෙදෙහො නාඤ්ඤස්ස විජිතෙ වසෙති.

තත්‍ථ **අත්තනොච පරස්සචාති** එවරූපං හි ධනකාරණා චත මෙ අත්තනො භත්තාරං පරිච්චජන්තෙන පාපං කතන්ති අත්තා ගරහති. ඉමිනා ධනකාරණා අත්තනො භත්තා පරිච්චත්තො පාපධම්මො අයන්ති පරෙපි ගරහති තස්මා න සක්කා තස්මිං ධරන්තෙ මයා අඤ්ඤස්ස විජිතෙ වසිතුන්ති.

අථ රාජා ආහ තෙනහි පණ්ඩිත තව රඤ්ඤො දෙවත්තංගතකාලෙ ඉධාගන්තුං පටිඤ්ඤං දෙහීති. ජීවන්තො ආගමිස්සාමි මහාරාජාති. අථස්ස රාජා සත්තාහං මහාසක්කාරං කත්වා සත්තාහච්චයෙන පුන ආපුච්ඡනකාලෙ අහං තෙ පණ්ඩිත ඉදඤ්චිදඤ්ච දම්මීති වදන්තො ගාථමාහ.

දම්මි නික්ඛසහස්සං තෙ ගාමාසීතිඤ්ච කාසිසු
දාසිසතානි චත්තාරි දම්මි භරියාසතඤ්ච තෙ,
සබ්බං සෙනඞ්ගමාදාය සොත්ථිං ගච්ඡ මහොසධාති.

තත්‍ථ **නික්ඛසහස්සන්ති** පඤ්චසුවණ්ණනික්ඛෙන නික්ඛානං සහස්සං. **ගාමාති** යෙ ගාමා සංවච්ඡරෙ සතසහස්සුට්ඨානකා තෙ දම්මි. **කාසිසූති** කාසිරට්ඨෙ තං විදෙහරට්ඨස්ස ආසන්නං තස්මා තත්‍ථස්ස අසීති ගාමෙ අදාසි.

සොපි රාජානං ආහ මහාරාජ තුම්හෙ බන්ධවානං මාචින්තයිත්ථ අහං මම රඤ්ඤො ගමණකාලෙයෙව මහාරාජ නන්දදෙවිං මාතිට්ඨානෙ ඨපෙය්‍යාසි පඤ්චාලචණ්ඩං කණිට්ඨට්ඨානෙති වත්වා ධීතාය වො අභිසෙකං දාපෙත්වා රාජානං උය්‍යොජෙසිං මාතරඤ්ච දෙවිඤ්ච වො පුත්තඤ්ච සීසමෙව පෙසෙස්සාමීති. රාජා සාධු පණ්ඩිතාති අත්තනො ධීතු දාතබ්බානි දාසිදාසවත්‍ථාලඞ්කාරහිරඤ්ඤසුවණ්ණඅලඞ්කතහත්‍ථිඅස්සරථාදීනි ඉමානි තස්සා දදෙය්‍යාසීති මහාසත්තං පටිච්ඡාපෙත්වා සෙනාවාහනස්ස කත්තබ්බකිච්චං විචාරෙන්තො ආහ.

යාවං දදන්තු හත්‍ථීනං අස්සානං විගුණං විධං,
තප්පෙන්තු අන්නපාණෙන රථිකෙ පත්තිකාරකෙති.

තත්‍ථ **යාවන්ති** න කෙවලං විගුණමෙව යාව පහොති තාව හත්‍ථීනඤ්ච අස්සානඤ්ච යවගොධුමාදි විධං දෙථාති වදති. **තප්පෙන්තූති** යත්තකෙන අන්තරාමග්ගෙ අකිලමන්තා ගච්ඡන්ති තත්තකං දදන්තා තප්පෙන්තු.

එවඤ්ච පන වත්වා පණ්ඩිතං උය්‍යොජෙන්තො ආහ.

හත්‍ථී අස්සා රථා පත්ති ගච්ඡෙවාදාය පණ්ඩිත,
පස්සතු තං මහාරාජා වෙදෙහො මිථිලං ගතන්ති.

තත්ථ මිථිලං ගන්ත්වාති සොත්ථිනා තං මිථිලානගරං සම්පත්තං පස්සතු.

ඉති සො පණ්ඩිතස්ස මහන්තං සක්කාරං කත්වා උය්‍යොජෙසි. තෙපි එකසතරාජානො මහාසක්කාරං කත්වා බහුං පණ්ණාකාරං අදංසු. තෙසං සන්තිකෙ උපනික්ඛිත්තකපුරිසා පණ්ඩිතමෙව පරිවාරයිංසු. සො මහන්තෙන පරිවාරෙන මග්ගං පටිපජ්ජිත්වා අන්තරාමග්ගෙයෙව චූළනී රඤ්ඤො දින්නගාමෙහි ආයං ආහරාපෙතුං පුරිසෙ පෙසෙත්වා විදෙහරට්ඨං සම්පාපුණි. සෙනකොපි කිර අන්තරාමග්ගෙ පුරිසං ඨපෙසි චූළනී රඤ්ඤො පුන ආගමනං වා අනාගමනං වා ජාන යස්ස කස්සචි ආගමනකාලඤ්ච මය්හං ආරොචෙහීති. සො තියොජනමත්ථකෙයෙව මහාසත්තං දිස්වා ආගන්ත්වා පණ්ඩිතො මහන්තෙන පරිවාරෙන ආගච්ඡතීති ආරොචෙසි. සො තං සුත්වා රාජකුලං අගමාසි. රාජාපි පාසාදෙ ඨිතො වාතපානෙන ඔලොකෙන්තො මහතිං සෙනං දිස්වා මහොසධස්ස සෙනා මඤ්ඤෙ අයං අතිවිය මහතී කච්චි නු ඛො චූළනී ආගතො සියාති භීතතසිතො තමත්ථං පුච්ඡන්තො ආහ.

හත්ථී අස්සා රථා පත්තී සෙනා පදිස්සතෙ මහා,
චතුරඞ්ගිනී භිංසරූපා කින්නු මඤ්ඤන්ති පණ්ඩිතාති.

අථස්ස සෙනකො තමත්ථං ආරොචෙන්තො ආහ.

ආනන්දෙ තෙ මහාරාජ උත්තමො පතිදිස්සති,
සබ්බං සෙනඞ්ගමාදාය සොත්ථිං පත්තො මහොසධොති.

තං සුත්වා රාජා ආහ සෙනක පණ්ඩිතස්ස මඤ්ඤෙ සෙනා අයං පන අතිමහතීති. මහාරාජ රාජා තෙන පාසාදිකො භවිස්සති තෙනස්ස පසන්නෙන දින්නා භවිස්සතීති. රාජා නගරෙ භෙරිං චාරාපෙසි නගරං අලඞ්කරිත්වා පණ්ඩිතස්ස පච්චුග්ගමනං කරොන්තූති. නාගරා තථා කරිංසු. පණ්ඩිතො නගරං පවිසිත්වා රාජකුලං ගන්ත්වා රාජානං වන්දි. අථ නං රාජා උට්ඨාය ආලිඞ්ගිත්වා පල්ලඞ්කවරගතො පටිසන්ථාරං කරොන්තො ආහ.

යථා පෙතං සුසානස්මිං ඡඩ්ඩෙත්වා චතුරො ජනා,
එවං කම්පිල්ලියෙ ත්‍යම්හා ඡඩ්ඩයිත්වා ඉධාගතා.

අථ ත්වං කෙන වණ්ණෙන කෙනවා පන හෙතුනා,
කෙනවා අත්ථජාතෙන අත්තානං පරිමොචයීති.

තත්ථ චතුරො ජනාති පණ්ඩිත යථානාම කාලකතං චතුරො ජනා මඤ්චකෙන සුසානං නෙත්වා ඡඩ්ඩෙත්වා අනපෙක්ඛා ගච්ඡන්ති එවං කපිල්ලියරට්ඨෙ තං ඡඩ්ඩෙත්වා මයං ඉධාගතාති අත්ථො. වණ්ණෙනාති කාරණෙන. හෙතුනාති පච්චයෙන. අත්ථජාතෙනාති අත්ථෙන ජාතෙන. මොචයීති අමිත්තහත්ථගතො කෙන පච්චයෙන කෙන අත්ථෙන ත්වං අත්තානං මොචයීති.

තතො මහාසත්තො ආහ.

අත්ථං අත්ථෙන වෙදෙහ මන්තං මන්තෙන ඛත්තිය,
පරිවාරයිස්සං රාජානං ජම්බුදීපංව සාගරොති.

තස්සත්ථො: අහං මහාරාජ තෙහි චින්තිතං අත්ථං අත්තනා චින්තිතෙන අත්ථෙන තෙහි මන්තිතං මන්තං අත්තනො මන්තෙන පරිවාරෙසිං. න කෙවලඤ්ච එත්තකමෙව එකසතරාජපරිවාරං පන තම්පි රාජානං ජම්බුදීපං සාගරොවිය පරිවාරයිස්සන්ති සබ්බං අත්තනා කාතකම්මං විත්ථාරෙත්වා කථෙසි.

තං සුත්වා රාජා තුස්සි. අථස්ස පණ්ඩිතො චූළනීරඤ්ඤා අත්තනො දින්නපණ්ණාකාරං ආචික්ඛන්තො ආහ.

දින්නං නික්ඛසහස්සං මෙ ගාමාසීතිච කාසිසු
දාසීසතානි චත්තාරි දින්නං භරියාසතඤ්ච මෙ,
සබ්බං සෙනඞ්ගමාදාය සොත්ථිනම්හි ඉධාගතොති.

තතො රාජා අතිතුට්ඨපහට්ඨො මහාසත්තස්ස ගුණං වණ්ණෙන්තො තමෙව උදානං උදානෙසි.

සුසුඛං වත සංවාසා පණ්ඩිතෙහීති සෙනක
පක්ඛීව පඤ්ජරෙ බද්ධෙ මච්ඡෙ ජාලගතෙරිව,
අමිත්තහත්ථත්ථගතෙ මොචයී නො මහොසධොති.

සෙනකොපිස්ස වචනං සම්පටිච්ඡන්තො තමෙව ගාථමාහ.

එවමෙතං මහාරාජ පණ්ඩිතා හි සුඛාවහා
පක්ඛීව පඤ්ජරෙ බද්ධෙ මච්ඡෙ ජාලගතෙරිව,
අමිත්තහත්ථත්ථගතෙ මොචයී නො මහොසධොති.

අථ රාජා නගරෙ ඡණභෙරිං චරාපෙසි සත්තාහං ඡණං කරොන්තු යෙසං මයි සිනෙහො අත්ථි සබ්බෙ පණ්ඩිතස්ස සක්කාරසම්මානං කරොන්තූති.

ඉමමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ආහඤ්ඤන්තු සබ්බවීණා භෙරියො දෙණ්ඩිමානිච,
නදන්තු මාගධා සඞ්ඛා වග්ගූ වදතු දුන්දුභීති.

තත්ථ **ආහඤ්ඤන්තූති** වාදියන්තු. **මාගධා සඞ්ඛාති** මගධරට්ඨෙ සඤ්ජාතා සඞ්ඛා. **දුන්දුභීති** මහාභෙරියො.

නාගරා ච ජානපදා ච පකතියා පණ්ඩිතස්ස සක්කාරං කාතුකාමා ච භෙරිං සුත්වා අතිරෙකං අකංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ඔරොධා ච කුමාරා ච වෙසියානා ච බ්‍රාහ්මණා,
බහුං අන්නඤ්ච පානඤ්ච පණ්ඩිතස්සාභිහාරයුං.

හත්ථාරූහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
බහුං අන්නඤ්ච පානඤ්ච පණ්ඩිතස්සාභිහාරයුං.

සමාගතා ජානපදා නෙගමා ච සමාගතා,
බහුං අන්නඤ්ච පානඤ්ච පණ්ඩිතස්සාභිහාරයුං.

බහුජ්ජනො පසන්නොසි දිස්වා පණ්ඩිතමාගතෙ,
පණ්ඩිතම්හි අනුප්පත්තෙ චෙළුක්ඛෙපො අවත්තථාති.

තත්ථ **ඔරොධාති** උදුම්බරදෙවිං ආදිං කත්වා අන්තෙපුරිකා. **අභිහාරයුන්ති** අභිහාරුපෙසුං පහිණිංසූති අත්ථො. **බහුජ්ජනොති** භික්ඛවෙ නගරවාසිනොච චතුද්වාරගාමවාසිනොච ජනපදවාසිනොචාති බහුජනො පසන්නො ආසි. **දිස්වා පණ්ඩිතමාගතෙති** පණ්ඩිතෙ මිථිලං ආගතෙ දිස්වා. **අවත්තථාති** පණ්ඩිතම්හි මිථිලං අනුප්පත්තෙ අයං තෙ පඨමමෙව පච්චාමිත්තවසඞ්ගතං රාජානං මොචෙත්වා පෙසෙත්වා පච්ඡා එකසතරාජානො අඤ්ඤමඤ්ඤං ඛමාපෙත්වා සමග්ගෙ කත්වා චූළනිං පසාදෙත්වා තෙන දින්නං මහන්තං යසං ආදාය ආගතොති වත්වා තුට්ඨචිත්තෙන ජනෙන පවත්තිතො චෙළුක්ඛෙපො පවත්තථ.

අථ මහාසත්තො ඡණාවසානෙ රාජකුලං ගන්ත්වා මහාරාජ චූළනී රඤ්ඤො මාතරඤ්ච දෙවිඤ්ච පුත්තඤ්ච සීඝං පෙසෙතුං වට්ටතීති ආහ. සාධු තාත පෙසෙහීති. සො තෙසං තිණ්ණං ජනානං මහන්තං සක්කාරං කත්වා අත්තනා සද්ධිං ආගතසෙනායපි සක්කාරසම්මානං කාරෙත්වා තෙ තයො මහන්තෙන පරිවාරෙන අත්තනො පුරිසෙහි සද්ධිං පෙසෙසි. රඤ්ඤො අත්තනො දින්නා සතභරියායො චත්තාරි දාසිසතානිච නන්දාදෙවියා සද්ධිං පෙසෙසි. අත්තනා සද්ධිං ආගතසෙනම්පි තෙහි සද්ධිං පෙසෙසි. තෙ මහන්තෙන පරිවාරෙන උත්තරපඤ්චාලනගරං පාපුණිංසු. අථ රාජා මාතරං පුච්ඡි කිං අම්ම වෙදෙහරාජෙන වො සඞ්ගහො කතොති. තාත කිං කථෙසි. මං දෙවතට්ඨානෙ ඨපෙත්වා සක්කාරමකාසීති නන්දාදෙවිම්පි මාතිට්ඨානෙ ඨතපිභාවං කථෙසි පඤ්චාලචණ්ඩං කණිට්ඨභාතිකට්ඨානෙති. තං සුත්වා රාජා අතිවිය තුස්සිත්වා බහුං පණ්ණාකාරං පෙසෙසි. තතො පට්ඨාය උභො සමග්ගා සම්මොදමානා වසිංසූති.

මහාඋම්මග්ගඛණ්ඩං නිට්ඨිතං.

පඤ්චාලචණ්ඩී රඤ්ඤො පියා අහොසි මනාපා. සා දුතියෙ සංවච්ඡරෙ පුත්තං විජායි. තස්ස දසමෙ සංවච්ඡරෙ වෙදෙහරාජා කාලමකාසි. බොධිසත්තො තස්ස ඡත්තං උස්සාපෙත්වා දෙව අහං තව අය්‍යකස්ස චූළනීරඤ්ඤො සන්තිකං ගමිස්සාමීති ආපුච්ඡි. පණ්ඩිත මා මං දහරං ජහෙත්වා ගමිත්ථ. අහං තං පිතිට්ඨානෙ ඨපෙත්වා සක්කාරං කරිස්සාමීති පඤ්චාලචණ්ඩී පන පණ්ඩිත තුම්හාකං ගතකාලෙ අඤ්ඤං පටිසරණං

නත්ථි. මාගමිත්ථාති යාචි. සොපි මයා රඤ්ඤො පටිඤ්ඤා දින්නා න සක්කා න ගන්තුන්ති මහාජනස්ස කරුණං පරිදෙවන්තස්සෙව අත්තනො උපට්ඨාකෙ ගහෙත්වා නික්ඛමිත්වා උත්තරපඤ්චාලනගරං ගතො. රාජා තස්සාගමනං සුත්වා පච්චුග්ගන්ත්වා මහන්තෙන සක්කාරෙන නගරං පවෙසෙත්වා මහන්තං ගෙහං තස්ස දත්වා ඨපෙත්වා පඨමදින්නෙන අසීති ගාමෙ න අඤ්ඤං භොගමදාසි. සො තං රාජානං උපට්ඨාසි.

තදා භෙරීනාම පරිබ්බාජිකා රාජගෙහෙ භුඤ්ජති පණ්ඩිතා ව්‍යත්තා. තාය මහාසත්තො න දිට්ඨපුබ්බො මහොසධපණ්ඩිතො කිර රාජානං උපට්ඨාතීති සද්දමෙව සුණාති තෙනාපි සා න දිට්ඨපුබ්බා භෙරීනාම පරිබ්බාජිකා රාජගෙහෙ භුඤ්ජතීති සද්දමෙව සුණාති. නන්දාදෙවී පන පියවිප්පයොගං කත්වා අම්හෙ කිලමෙසීති බොධිසත්තෙ අනත්තමනා අහොසි. සා පඤ්ච වල්ලභිත්ථියො ආණාපෙසි මහොසධස්ස එකං දොසං උපධාරෙත්වා රඤ්ඤො අන්තරෙ භින්දිතුං වායමථාති. තා තස්ස අන්තරං ඔලොකෙන්තියො විචරන්ති.

අථෙකදිවසං සා පරිබ්බාජිකා භුඤ්ජිත්වා නික්ඛමන්තී බොධිසත්තං රාජුපට්ඨානං ආගච්ඡන්තං රාජඞ්ගණෙ පස්සි. සො තං වන්දිත්වා අට්ඨාසි. සා චින්තෙසි අයං කිර පණ්ඩිතො ජානිස්සාමි තාවස්ස පණ්ඩිත භාවං වා අපණ්ඩිතභාවං වාති හත්ථමුද්දාය පඤ්හං පුච්ඡන්තී බොධි සත්තං ඔලොකෙත්වා හත්ථං විකාසෙසි. සා කිර කීදිසං පණ්ඩිත ස තං රාජා පරදෙසතො ආනෙත්වා ඉදානි පටිජග්ගති න පටිජග්ගතීති මනසා පඤ්හං පුච්ඡි. බොධිසත්තො හත්ථමුද්දාය පඤ්හං පුච්ඡතීති ඤත්වා පඤ්හං විස්සජ්ජෙන්තො මුට්ඨිමකාසි. සො කිර අය්‍යෙ මම පටිඤ්ඤං ගහෙත්වා පක්කොසාපෙත්වා ඉදානි රාජා ගාළ්හමුට්ඨිජාතො න මෙ අපුබ්බං කිඤ්චි දෙතීති මනසා පඤ්හං විස්සජ්ජෙසි. සා තස්ස කාථං ඤත්වා හත්ථං උක්ඛිපිත්වා අත්තනො සීසං පරාමසි. තෙනිදං දස්සෙති පණ්ඩිත සචෙ කිලමසි මයං විය කස්මා න පබ්බජ්ජසීති. තං ඤත්වා මහාසත්තො අත්තනො කුච්ඡිං පරාමසි. තෙනිදං දස්සෙති අය්‍යෙ මම පොසෙතබ්බ යුත්තා බහු තෙන න පබ්බජාමීති. ඉති සා හත්ථමුද්දාය පඤ්හං පුච්ඡිත්වා අත්තනො ආවාසමෙව අගමාසි.

මහාසත්තොපි තං වන්දිත්වා රාජුපට්ඨානං ගතො. නන්දාදෙවියා පයුත්තා වල්ලභිත්ථියො සීහපඤ්ජරෙ ඨිතා තං කිරියං දිස්වා චූළනී රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා දෙව මහොසධො භෙරීපරිබ්බාජිකාය සද්ධිං එකතො හුත්වා තුම්හාකං රජ්ජං ගණ්හිතුකාමො පච්චත්ථිකො තෙ හොතීති පරිභින්දිංසු. රාජා ආහ කිං වො දිට්ඨං වා සුතං වාති. මහාරාජ පරිබ්බාජිකා භුඤ්ජිත්වා ඔතරන්තී මහොසධං දිස්වා රාජානං හත්ථතලං විය ඛලමණ්ඩලං විය ච සමං කත්වා රජ්ජං අත්තනො හත්ථගතං කාතුං න සක්කොසීති හත්ථං විකාසෙසි. මහොසධොපි ඛග්ගගහණාකාරං දස්සෙන්තො කතිපාහච්චයෙන සීසං ඡින්දිත්වා රජ්ජං අත්තනො හත්

ගතං කරිස්සාමීති මුට්ඨිමකාසි. සා සීසමෙව ඡින්දිහීති අත්තනො හත්ථං උක්ඛිපිත්වා සීසං පරාමසි. මහොසධො මජ්ඣෙව තං ඡින්දිස්සාමීති උදරං පරාමසි අප්පමත්තා මහාරාජ හොථ මහොසධං ඝාතෙතුං වට්ටතීති.

සො තාසං කථං සුත්වා චින්තෙසි න සක්කා පණ්ඩිතෙන මයි දුස්සිතුං පරිබ්බාජිකං පුච්ඡිස්සාමීති. සො පුන දිවසෙ පරිබ්බාජිකාය භුත්තකාලෙ උපසඞ්කමිත්වා පුච්ඡි අය්‍යෙ කච්චි වො මහොසධපණ්ඩිතො දිට්ඨොති. ආම මහාරාජ හිය්‍යො මෙ ඉතො භුඤ්ජිත්වා නික්ඛමන්තියා දිට්ඨොති. කොචි පන වො කථාසල්ලාපො අහොසීති. සල්ලාපො නත්ථි. තං පන පණ්ඩිතොති සුත්වා සචෙ පණ්ඩිතො ඉදං ජානිස්සතීති හත්ථමුද්දාය තං පඤ්හං පුච්ඡන්තී පණ්ඩිත කච්චි තෙ රාජා පසාරිතහත්ථො න සඞ්කුචිතහත්ථො කච්චි සඞ්ගණ්හාති න සඞ්ගණ්හාතීති හත්ථං විකාසෙසිං. පණ්ඩිතො රාජා මම පටිඤ්ඤං ගහෙත්වා පක්කොසිත්වා ඉදානි න කිඤ්චි දෙතීති මුට්ඨිමකාසි. අථාහං සචෙ කිලමසි මයං විය පබ්බජාහීති සීසං පරාමසිං. සො මම පොසිතබ්බා බහූ උදරාති පූරෙතබ්බාති තෙන න පබ්බජාමීති අත්තනො කුච්ඡිං පරාමසීති. පණ්ඩිතො අය්‍යෙ මහොසධොති. ආම මහාරාජ පථවිතලෙ පඤ්ඤාය තෙන සදිසො නත්ථීති. රාජා තස්සා කථං සුත්වා තං වන්දිත්වා උය්‍යොජෙසි. තස්සා ගතකාලෙ පණ්ඩිතො පවිට්ඨො අථ නං පුච්ඡි කච්චි තෙ පණ්ඩිත භෙරී පරිබ්බාජිකා දිට්ඨාති. ආම මහාරාජ හිය්‍යො ඉතො නික්ඛමන්තිං පස්සිං හත්ථමුද්දාය සා එවං මං පඤ්හං පුච්ඡි. අහම්පිස්සා තථෙව විස්සජ්ජෙසින්ති තාය කථිතනියාමෙනෙව කථෙසි.

රාජා තං දිවසං පසීදිත්වා පණ්ඩිතස්ස සෙනාපතිට්ඨානං අදාසි. සබ්බකිච්චානි තමෙව පටිච්ඡාපෙසි. තස්ස යසො මහා අහොසි. රඤ්ඤො යසානන්තරෙව. සො චින්තෙසි රඤ්ඤා එකප්පහාරෙනෙව මය්හං අතිවිය මහන්තං ඉස්සරියං දින්නං රාජානො ඛො පන මාරෙතුකාමාපි එවං කරොන්තියෙව යන්නූනාහං මම සුහදයො වා නවාති රාජානං වීමංසෙය්‍යං න ඛො පනඤ්ඤො ජානිතුං සක්ඛිස්සති භෙරී පරිබ්බාජිකා ඤාණසම්පන්නා සා එකෙනුපායෙන ජානිස්සතීති බහූනි ගන්ධමාලාදීනි ගහෙත්වා පරිබ්බාජිකාය ආවාසං ගන්ත්වා තං පූජෙත්වා වන්දිත්වා අය්‍යෙ තුම්හෙහි රඤ්ඤො මම ගුණකථාය කථිතදිවසතො පට්ඨාය රාජා අජ්ඣොත්ථරිත්වා මය්හං මහන්තං යසං දෙති. න ඛො පන සභාවෙන වා නොවා සභාවෙන දෙතීති ජානාමි. සාධු වතස්ස සචෙ එකෙනුපායෙන රඤ්ඤො මයි භාවං ජානෙය්‍යාථාති.

සා සාධූති පටිස්සුණිත්වා පුන දිවසෙ රාජගෙහං ගච්ඡමානාව දකරක්ඛසපඤ්හං නාම චින්තෙසි. එවං කිරස්සා අහොසි චරපුරිසො විය හුත්වා උපායෙන රාජානං පඤ්හං පුච්ඡිත්වා පණ්ඩිතස්ස සුහදයො වා නවාති ජානිස්සාමි නන්ති. සා ගන්ත්වා කතභත්තකිච්චා නිසීදි. රාජාපි තං වන්දිත්වා එකමන්තං නිසීදි. තස්සා එතදහොසි සචෙ රාජා පණ්ඩිතස්ස උපරි දුහදයො භවිස්සති පඤ්හං පුට්ඨො අත්තනො දුහදයභාවං මහා

ජනමජ්ඣෙයෙව කථෙස්සති තං අයුත්තං ඒකමන්තෙ තං පඤ්හං පුච්ඡිස්සාමීති. සා රහො පච්චාසිංසාමි මහාරාජාති ආහ. රාජා මනුස්සෙ පටික්කමාපෙසි. අථ තං සා ආහ මහාරාජ පඤ්හං තං පුච්ඡිස්සාමීති. පුච්ඡ අය්‍යෙ ජානන්තො කථෙස්සාමීති. අථස්ස සා දකරක්ඛසපඤ්හෙ පඨමං ගාථමාහ.

සචෙ වො වුය්හමානානං සත්තන්නං උදකණ්ණවෙ
මනුස්සබලිමෙසානො නාවං ගණ්හෙය්‍ය රක්ඛසො,
අනුපුබ්බං කථං දත්වා මුඤ්චසි දකරක්ඛිනොති.

තත්‍ථ **සත්තන්නන්ති** තුම්හාකං මාතා ච නන්දාදෙවී ච තික්ඛණමන්තී කුමාරො ච ධනුසෙඛරසහායො ච පුරොහිතො ච මහොසධො ච තුම්හෙ චාති ඉමෙසං සත්තන්නං. **උදකණ්ණවෙති** ගම්භීරෙ විත්‍ථතෙ උදකෙ. **මනුස්සබලිමෙසානොති** මනුස්සබලිං ගවෙසන්තො. **ගණ්හෙය්‍යාති** ථාමසම්පන්නො දකරක්ඛසො උදකං විධා කත්වා නික්ඛමිත්වා තං නාවං ගණ්හෙය්‍ය ගහෙත්වා ච පන මහාරාජ ඉමෙ ජ ජනෙ මං අනුපටිපාටියා දෙහි. තං විස්සජ්ජෙස්සාමීති වදෙය්‍ය අථ ත්වං **අනුපුබ්බං කථං දත්වා මුඤ්චසි දකරක්ඛිනො** කං පඨමං දත්වා–පෙ–කං ඡට්ඨං දත්වා දකරක්ඛතො මුඤ්චෙය්‍යාසීති.

තං සුත්වා රාජා අත්තනො යථාජ්ඣාසයං කථෙන්තො ඉමං ගාථමාහ.

මාතරං පඨමං දජ්ජං භරියං දත්වාන භාතරං
තතො සහායං දත්වාන පඤ්චමං දජ්ජං බ්‍රාහ්මණං,
ඡට්ඨාහං දජ්ජමත්තානං නෙව දජ්ජං මහොසධන්ති.

තත්‍ථ **ඡට්ඨාහන්ති** අය්‍යෙ පඤ්චමෙ ඛාදිතෙ අථාහං භො දකරක්ඛස මුඛං විවරාති වත්වා තෙන මුඛෙ විවටෙ දළ්හං කච්ඡං බන්ධිත්වා ඉමං රජ්ජසිරිං අගණෙත්වා ඉදානි මං ඛාදාති තස්ස මුඛෙ පතෙය්‍යං න ත්වෙව ජීවමානො මහොසධපණ්ඩිතං දදෙය්‍යන්ති.

එත්තකෙන අයං පඤ්හො නිට්ඨිතො. ඤාතං පරිබ්බාජිකාය රඤ්ඤො මහාසත්තෙ සුහදයත්තං. න පන එත්තකෙනෙව පණ්ඩිතස්ස ගුණො පාකටො හොති. තෙනස්සා එතදහොසි අහං මහාජනමජ්ඣෙ එතෙසං ගුණං කථෙස්සාමි. රාජා තෙසං අගුණං කථෙත්වා පණ්ඩිතස්ස ගුණං කථෙස්සති එවං පණ්ඩිතස්ස ගුණො නභෙ චන්දො විය පාකටො භවිස්සතීති. සා සබ්බං අන්තොපුරවරං ජනං සන්නිපාතාපෙත්වා ආදිතො පට්ඨාය පුන රාජානං තමෙව පඤ්හං පුච්ඡිත්වා තෙන තථෙව වුත්තෙ මහාරාජ ත්වං පඨමං මාතරං දස්සාමීති වදසි මාතා නාම මහාගුණා. තුය්හඤ්ච මාතා න අඤ්ඤාසං මාතුසදිසා බහූපකාරා තෙ එසාති තස්සා ගුණං කථෙන්තී ගාථාද්වයමාහ.

පොසෙතා තෙ ජනෙත්තී ච දීඝරත්තානුකම්පිකා
ඡම්භී තයි පදුට්ඨස්මිං පණ්ඩිතා අත්‍ථදස්සිනී,
අඤ්ඤං උපනිසං කත්වා වධා තං පරිමොචයි.

තං තාදිසං පාණදදිං ඔරසං ගබ්භධාරිණිං,
මාතරං කෙන දොසෙන දජ්ජාසි දකරක්ඛිනොති.

තත්‍ථ **පොසෙසාති** දහරකාලෙ ද්වෙ තයො වාරෙ නහාපෙත්වා පායෙත්වා පොසෙසි. **දීඝරත්තානුකම්පිකාති** චිරකාලං මුදුනා හිතචිත්තෙන අනුකම්පිකා. **ජම්භීතයිපදුට්ඨස්මින්ති** යදා තයි ජම්භීනාම බ්‍රාහ්මණො පදුස්සි තදා තස්මිං තයි පදුට්ඨෙ සා පණ්ඩිතා **අත්ථදස්සිනී** අඤ්ඤං තව පතිරූපකං කත්වා තං වධා පරිමොචෙසි. චූළනිස්ස කිර මහාචූළනී නාම පිතා අහොසි. සා ඉමස්ස දහරකාලෙ පුරොහිතෙන සද්ධිං මෙථුනං පටිසෙවිත්වා තං රාජානං විසෙන මාරෙත්වා බ්‍රාහ්මණස්ස ඡත්තං උස්සාපෙත්වා තස්ස අග්ගමහෙසී හුත්වා එකදිවසං චූළනීකුමාරං අම්ම ඡාතොම්හීති වුත්තෙ පුත්තස්ස ඵාණිතෙන ඛජ්ජකං දාපෙසි. අථ තං මක්ඛිකා පරිවාරයිංසු. සො ඉමං නිම්මක්ඛිකං කත්වා ඛාදිස්සාමීති ථොකං පටික්කමිත්වා භූමියං ඵාණිතබින්දූනි පාතෙත්වා අත්තනො සන්තිකෙ මක්ඛිකා පොථෙත්වා පලාපෙසි. තා ගන්ත්වා ඉතරං ඵාණිතං පරිවාරයිංසු. සො නිම්මක්ඛිකං කත්වා ඛජ්ජකං ඛාදිත්වා හත්ථෙ ධොවිත්වා මුඛං වික්ඛාලෙත්වා පක්කාමි. බ්‍රාහ්මණො තස්ස කිරියං දිස්වා චින්තෙසි අයං ඉදානෙව ඉමිනා උපායෙන නිම්මක්ඛිකං ඵාණිතං ඛාදති වුද්ධිප්පත්තො මම රජ්ජං න දස්සති ඉදානෙව තං මාරෙමීති. සො තමත්ථං තලතාදෙවියා ආරොචෙසි. සාධු දෙව අහං තයි සිනෙහෙන අත්තනො සාමිකම්පි මාරෙසිං. ඉමිනා මෙ කො අත්ථො මහාජනිකං පන අකත්වා රහස්සෙන තං මාරෙස්සාමීති බ්‍රාහ්මණං වඤ්චෙත්වා අත්ථෙසො උපායොති පණ්ඩිතා උපායකුසලා හත්ථකාරකං පක්කොසාපෙත්වා සම්ම මම පුත්තො චූළනීකුමාරො තව පුත්තො ධනුසෙඛරකුමාරොව එකදිවසං ජාතා එකතොව කුමාරපරිහාරෙනෙව වඩ්ඪිතා පියසහායකා ජම්භී බ්‍රාහ්මණො මම පුත්තං මාරෙතුකාමො ත්වං තස්ස ජීවිතදානං දෙහීති වත්වා සාධු දෙවි කිං කරොමීති වුත්තෙ මම පුත්තො අභිණ්හං තව ගෙහෙ හොතු. ත්වඤ්ච සො ච කතිපාහං නිරාසඞ්කභාවත්ථාය මහානසෙයෙව සුපථ තතො නිරාසඞ්කභාවං කත්වා තුම්හාකං සයනට්ඨානෙ එළකට්ඨීනි ඨපෙත්වා මනුස්සානං නිපජ්ජනවෙලාය මහානසෙ අග්ගිං දත්වා කඤ්චි අජානාපෙත්වා මම ච තව ච පුත්තං ගහෙත්වා අග්ගද්වාරෙනෙව නික්ඛමිත්වා තිරොරට්ඨං ගන්ත්වා මම පුත්තස්ස රාජපුත්තභාවං අනාවිකරිත්වා ජීවිතං අනුරක්ඛාහීති ආහ. සො සාධූති සම්පටිච්ඡි. අථස්ස සා රතනසාරං අදාසි. සො තථා කත්වා කුමාරං ආදාය මද්දරට්ඨෙ සාගලනගරං ගන්ත්වා රාජානං උපට්ඨහි සො පොරාණකහත්ථකාරකං අපනෙත්වා තස්ස තං ඨානන්තරං අදාසි. ද්වෙපි කුමාරා තෙනසද්ධිංයෙව රාජනිවෙසනං ගච්ඡන්ති. රාජා කස්සෙතෙ කුමාරාති පුච්ඡි. හත්ථකාරකො මය්හං පුත්තාති ආහ. නනු විසදිසාති. ද්වින්නං ඉත්ථීනං පුත්තා දෙවාති. තෙ ගච්ඡන්තෙ කාලෙ විස්සාසිකා හුත්වා මද්දරඤ්ඤො ධීතාය සද්ධිං රාජනිවෙසනෙයෙව කීළන්ති. අථ චූළනීකුමාරොච රාජධීතාච අභිණ්හදස්සනෙන අඤ්ඤමඤ්ඤං පටිබද්ධ

විත්තා අහෙසුං. කීළනට්ඨානෙ කුමාරෙ රාජධීතරං හෙණ්ඩුකම්පි ආහරාපෙසි. අනාහරන්තිං සීසෙ පහරති සා රොදති අථස්සා සද්දං සුත්වා රාජා කෙන මෙ ධීතා පහටාති වදති. ධාතියො ආගන්ත්වා පුච්ඡන්ති. කුමාරිකා සච්චාහං ඉමිනා පහටම්හීති වක්ඛාමි පිතා මෙ එතස්ස රජ්ජං කරිස්සතීති තස්මිං සිනෙහෙන න කථෙති. නාහං කෙනචි පහටාති වදති. අථෙකදිවසං රාජා පහරන්තං අද්දස. දිස්වා තස්ස එතදහොසි අයං කුමාරො නව භත්තකාරකෙන සදිසො අභි රූපො පාසාදිකො අතිවිය අසම්භීතො න ඉමිනා තස්ස පුත්තෙන භවිතබ්බන්ති. සො තතො පට්ඨාය පරිගණ්හති. ධාතියො කීළනට්ඨානෙ ඛාදනීයං ආහරිත්වා රාජධීතාය දෙන්ති. සා අඤ්ඤෙසම්පි දාරකානං දෙති. තෙ ජාණුනා පතිට්ඨාය ඔනමිත්වා ගණ්හන්ති. චූළනීකුමාරො ඨිතකොව හත්ථතො අච්ඡින්දිත්වා ගණ්හති. රාජා තම්පි කිරියං අද්දස. අථෙකස්මිං දිවසෙ චූළනීකුමාරස්ස හෙණ්ඩුකො රඤ්ඤො චූළසයනස්ස හෙට්ඨා පාවිසි. කුමාරො තං ගණ්හන්තො අත්තනො ඉස්සරමානෙන ඉමස්ස පච්චන්තරඤ්ඤො න හෙට්ඨාසයනෙ භවිස්සාමීති දණ්ඩකෙන නීහරිත්වා ගණ්හි. රාජා තම්පි කිරියං දිස්වා නිච්ඡයෙනෙස න භත්තකාරකස්ස පුත්තොති තං පක්කොසාපෙත්වා කස්සෙතෙ පුත්තොති පුච්ඡි. මය්හං දෙවාති. අහං තව පුත්තඤ්ච අපුත්තඤ්ච ජානාමි. සභාවං මෙ කථෙහි. නො චෙ කථෙසි ජීවිතං තෙ නත්ථීති ඛග්ගං උග්ගිරි. සො මරණභය භීතො කථෙමි දෙව රහො පන පච්චාසංසාමීති වත්වා රඤ්ඤො ඔකාසෙ කතෙ අභයං යාචිත්වා යථාභූතං ආරොචෙසි. රාජා තත්වතො ඤත්වා අත්තනො ධීතරං අලඞ්කරිත්වා තස්ස පාදපරිචාරිකං කත්වා අදාසි. තෙසං පන පලාතදිවසෙ භත්තකාරකො චූළනීකුමාරොච භත්තකාරකපුත්තොච මහානසෙ පදිත්තෙයෙව දඩ්ඪාති සකලනගරෙ කොලාහලමහොසි. තලතාදෙවී තං පවත්තිං සුත්වා බ්‍රාහ්මණස්ස ආරොචෙසි දෙව අම්හාකං මනොරථො මත්ථකං පත්තො තෙ කිර තයොපි භත්තගෙහෙව දඩ්ඪාති. සො තුට්ඨහට්ඨො අහොසි. තලතාදෙවී චූළනීකුමාරස්ස අට්ඨීති එළකට්ඨීනි ආහරාපෙත්වා බ්‍රාහ්මණස්ස දස්සෙත්වා සච්චාපෙසි. ඉමමත්ථං සන්ධාය පරිබ්බාජිකා **අඤ්ඤං උපනිසං කත්වා වධා තං පරිමොචයීති** ආහ. සා හි එළකට්ඨීනි මනුස්සට්ඨීනීති දස්සෙත්වා තං වධා මොචෙසි. **ඔරසන්ති** යාය ත්වං උරෙ කත්වා වඩ්ඪිතො තං ඔරසං පියං මනාපං **ගබ්භධාරිණින්ති** යාය ත්වං කුච්ඡිනා ධාරිතො එවරූපං මාතරං කෙනදොසෙන දකරක්ඛස්ස දස්සසීති.

තං සුත්වා රාජා අය්‍යෙ බහූ මම මාතු ගුණා අහඤ්චස්සා මම උපකාරභාවං ජානාමි. තතොපි පන මමෙව ගුණා බහුතරාති මාතු අගුණං කථෙන්තො ගාථාද්වයමාහ.

දහරාවිය අලඞ්කාරං ධාරෙති අපිළන්ධනං,
දොවාරිකෙ අනීකට්ඨෙ අතිවෙලං පජග්ඝති.

තතොපි පටිරාජානං සයං දූතානි සාසති,
මාතරං තෙන දොසෙන දජ්ජාහං දකරක්ඛිනොති.

තත්ථ දහරවියාති මහල්ලිකාපි හුත්වා තරුණීවිය. **ධාරෙතීති** පිළන්ධති. **අපිළන්ධන**න්ති පිළන්ධිතුං අයුත්තං. සා කිර වජිරපූරිතං කඤ්චනමෙඛලං පිළන්ධිත්වා රඤ්ඤො අමච්චෙහි සද්ධිං මහාතලෙ නිසින්නකාලෙ අපරාපරං චඞ්කමති. මෙඛලාසද්දෙන රාජනිවෙසනං එකනාදං හොති. **පජ්ජඝන්තීති** එතෙ දොවාරිකචෙටකෙච හත්ථිආචරියාදිකෙ අනීකට්ඨෙච යෙ එතිස්සා උච්චිට්ඨකම්පි භුඤ්ජිතුං අයුත්තරූපා තෙ ආමන්තෙත්වා තෙහි සද්ධිං අතිවෙලං මහාහසිතං හසති. **පටිරාජාන**න්ති පටිරාජූනං. **සයං දූතානි සාසතීති** මම වචනෙන සයං පණ්ණං ලිඛිත්වා දූතෙ පෙසෙති මම මාතා කාමෙ පරිභුඤ්ජනවයස්මිංයෙව ඨිතා අපුත්තරජ්ජං කිර ආගන්ත්වා තං නෙතූති. තෙ මය්හං රඤ්ඤො උපට්ඨාකා කස්මා නො එවං වදෙසීති පටිපණ්ණානි පෙසෙන්ති තෙසු පරිසමජ්ඣෙ වාචියමානෙසු මම සීසං ඡින්දනකාලොවිය හොති. තෙන තං දෙසෙන දකරක්ඛසස්ස දම්මීති.

මහාරාජ මාතරං තාව ඉමිනා දෙසෙන දෙහි. භරියා පන තෙ ගුණවතීති තස්සා ගුණං කථෙන්තී–

ඉත්ථිගුම්බස්ස පවරා අච්චන්තපියවාදිනී,
අනුග්ගතා සීලවතී ඡායාව අනපායිනී.

අක්කොධනා පඤ්ඤවතී පණ්ඩිතා අත්ථදස්සිනී,
උබ්බරිං කෙන දෙසෙන දජ්ජාසි දකරක්ඛිනොති.

ආහ. තත්ථ **ඉත්ථිගුම්බස්සාති** ඉත්ථිගණස්ස. **අනුග්ගතාති** දහරකාලතො පට්ඨාය අනුගතා. **අක්කොධනාති** ආදිකෙ පනස්සා ගුණෙ කථෙන්තී මද්දරට්ඨෙ සාගලනගරෙ වසනකාලෙ පහටාපි තව ආණාකරණභයෙන තයි සිනෙහෙන මාතාපිතූනං න කථෙසි. එවමෙසා **අක්කොධනා පඤ්ඤවතී පණ්ඩිතා අත්ථදස්සිනීති** ඉදං දහරකාලෙ අක්කොධනාදිභාවං සන්ධායාහ. **උබ්බරි**න්ති ඔරොධං. එවං ගුණසම්පන්නං නන්දාදෙවිං කෙන දෙසෙන දකරක්ඛසස්ස දස්සසීති වදති.

සො තස්සා අගුණෙ කථෙන්තො–

ඛිඩ්ඩාරතිසමාපන්නං අනත්ථවසමාගතං,
සා මං සකානං පුත්තානං අයාචං යාචතෙ ධනං.

සොහං දදාමි සාරත්තො ලහුං උච්චාවචං ධනං
සුදුච්චජං චජිත්වාන පච්ඡා සොචාමි දුම්මනො,
උබ්බරිං තෙන දෙසෙන දජ්ජාමි දකරක්ඛිනොති.

ආහ. තත්ථ **අනත්ථවසමාගත**න්ති තාය ඛිඩ්ඩාරතියා කාමකීළාය අනත්ථකාරකානං කිලෙසානං වසං ආගතං මං විදිත්වා. **සා ම**න්ති සා නන්දා දෙවී මං. **සකානං පුත්තාන**න්ති යං මයා අත්තනො පුත්තානඤ්ච ධීතානඤ්ච භරියානඤ්ච දින්නං පිළන්ධනං තං අයාචිතබ්බරූපං මය්හං

දෙහීති යාචති. **පබ්බාජෙස්සාමීති** සා දුතියදිවසෙ ඉමානි පිළන්ධනානි රක්ඛ මම දින්නානි ආහරථෙතානීති තස්ස රොදන්තස්ස ඔමුඤ්චිත්වා ගණ්හාති. අථාහං තෙ රොදමානෙ මම සන්තිකං ආගතෙ දිස්වා පබ්බාජෙස්සාමීති එවං දොසකාරිකා එසා ඉමිනා තං දෙසෙන දකරක්ඛසස්ස දස්සාමීති.

අථ තං පරිබ්බාජිකා ඉමං තාව ඉමිනා දෙසෙන දෙහි කණ්ඨෙවෙඨා පත තෙ තිබිණමන්තී කුමාරො උපකාරකො තං කෙන දෙසෙන දස්සසීති පුච්ඡන්තී–

යෙනොචිතා ජානපදා ආනීතාච පරිග්ගහං,
ආහතං පරරජ්ජෙහි අභිට්ඨාය බහුං ධනං.
ධනුග්ගහානං පවරං සූරං තිබිණමන්තිනං,
භාතරං කෙන දෙසෙන දජ්ජාසි දකරක්ඛිනොති.

ආහ. තත්ථ **ඔචිතාති** වඩ්ඪිතා. **පරිග්ගහන්ති** යෙනච තුම්හෙ පරදෙසෙ වසන්තා පුන ගෙහං ආනීතා. **අභිට්ඨායාති** අභිභවිත්වා. **තිබිණමන්තිනන්ති** තිබිණපඤ්ඤං.

සො කිර මාතු බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං වසන්තකාලෙ ජාතො අථස්ස වුඩ්ඪිප්පත්තස්ස බ්‍රාහ්මණො ඛග්ගං හත්ථෙ දත්වා ඉමං ගහෙත්වා මං උපට්ඨහාති ආහ. සො බ්‍රාහ්මණං පිතා මෙති සඤ්ඤාය උපට්ඨාති. අථ නං එකො අමච්චො කුමාර න ත්වං එතස්ස පුත්තො තව කුච්ඡිගතකාලෙ තලතාදෙවී රාජානං මාරෙත්වා එතස්ස ඡත්තං උස්සාපෙසි. ත්වං මහාචූළනීරඤ්ඤො පුත්තකොති ආහ. සො කුජ්ඣිත්වා එකෙන තං උපායෙන මාරෙස්සාමීති රාජකුලං පවිසන්තො තං ඛග්ගං එකස්ස පාදමූලිකස්ස දත්වා අපරං ආහ ත්වං රාජද්වාරෙ මමෙස ඛග්ගොති ඉමිනා සද්ධිං විවාදං කරෙය්‍යාසීති වත්වා පාවිසි. තෙ කලහමකංසු. සො කිං එස කලහොති එකං පුරිසං පෙසෙසි සො ආගන්ත්වා ඛග්ගත්ථායාති ආහ. බ්‍රාහ්මණො සුත්වා කිං එතන්ති පුච්ඡි. සො කිර තුම්හෙහි මම දින්නඛග්ගො අඤ්ඤස්ස සන්තකොති කිං වදෙසි තාතාති තෙනහි ආහරාපෙමි. සඤ්ජානිස්සථ තන්ති ආහරාහීති සො තං ආහරාපෙත්වා කොසතො නික්කඩ්ඪිත්වා පස්සථාති සඤ්ජානාපෙන්තො විය උපගන්ත්වා එකප්පහාරෙනෙවස්ස සීසං ඡින්දිත්වා අත්තනො පාදමූලෙ පාතෙසි. තතො රාජගෙහං පටිජග්ගිත්වා නගරං අලඞ්කරිත්වා තස්ස අභිසෙකෙ උපනීතෙ මාතා චූළනීකුමාරස්ස මද්දරට්ඨෙ වසනභාවං ආචික්ඛි. තං සුත්වා රාජකුමාරො සෙනඞ්ගපරිවුතො තත්ථ ගන්ත්වා භාතරං ආනෙත්වා රජ්ජං පටිච්ඡාපෙසි. තතො පට්ඨාය තං තිබිණමන්තීති සඤ්ජානිංසු. පරිබ්බාජිකා තං එවරූපං භාතරං කෙන දෙසෙන දකරක්ඛස්ස දස්සසීති පුච්ඡි. රාජා තස්ස දොසං කථෙන්තො–

මයොචිතා ජානපදා ආනීතාච පරිග්ගහං,
ආහතං පරරජ්ජෙහි අභිට්ඨාය බහුං ධනං.

ධනුග්ගහානං පවරෙ සූරෙ තිඛිණමන්තිච,
මයායං සුඛිතො රජ්ජං අතිමඤ්ඤති දුරකො.

උපට්ඨානම්පි මෙ අය්‍යො න සො එති යථා පුරෙ,
භාතරං තෙන දෙසෙන දජ්ජාහං දකරක්ඛිනොති.

ආහ. තත්ථ **පරරජ්ජෙසීති** ඉමස්ස මයා පරරජ්ජතො බහුං ධනං ආහතං සඞ්ඛාව පරරජ්ජෙ වසන්තො පුත ඉමං ගෙහං ආනෙත්වා සො මයා මහති යසෙ පතිට්ඨාපිතොති මං වදති. **යථාපුරෙති** පුරෙ පාතොව ආගච්ඡති ඉදානි පන න තථා එති. ඉමිනා නං දෙසෙන දකරක්ඛස්ස දස්සාමීති.

පරිබ්බාජිකා භාතු තාව දෙසො හොතු. ධනුසෙඛරකුමාරෙ පන තයි සිනෙහගුණයුත්තො බහූපකාරොති තස්ස ගුණං කථෙන්තී-

එකරත්තෙන උභයො තුවඤ්ච ධනුසෙඛවා,
උභො ජාතෙත්ථ පඤ්චාලා සහායා සුසමාවයා.

චරියා තං අනුබන්ධෙථා එකදුක්ඛසුඛො තව
උස්සුකො තෙ දිවාරත්තිං සබ්බකිච්චෙසු ව්‍යාවටො,
සහායං තෙන දෙසෙන දජ්ජාසි දකරක්ඛිනොති.

තත්ථ **ධනුසෙඛවාති** ධනුසෙඛනාග ධනුසෙඛර කුමාරෙවාති අත්ථො. **එත්ථාති** ඉධෙව නගරෙ. **පඤ්චාලාති** උත්තරපඤ්චාලනගරෙ ජාතත්තා එවංවොහාරා. **සුසමාවයාති** සුට්ඨුසමවයා. **චරියා තං අනුබන්ධෙථාති** දහරකාලෙ ජනපදචාරිකාය පක්කන්තං අනුබන්ධි ජායාව නවිජහි. **උස්සුකොති** තව කිච්චෙසු රත්තින්දිවං උස්සුකො ඡන්දජාතො කිච්චව්‍යාවටො තං තෙන දෙසෙන දකරක්ඛස්ස දස්සසීති.

අථස්ස රජ්ජා දෙසං කථෙන්තො-

චරියාය අයං අය්‍යො පජග්ඝිත්ථො මයා සහ,
අජ්ජාපි තෙන වණ්ණෙන අතිවෙලං පජග්ඝති.

උබ්බරියාපි මෙ අය්‍යො මන්තයාමි රහොගතො,
අනාමන්තො පවිසති පුබ්බෙ අප්පටිවෙදිතො.

ලද්ධවාරො කතොකාසො අහිරිකං අනාදරං,
සහායං තෙන දෙසෙන දජ්ජාහං දකරක්ඛිනොති.

තත්ථ **අජ්ජාපි තෙනවණ්ණෙනාති** යථා චරියාය පුබ්බෙ මං අනුබන්ධන්තො මයා අනාථෙන සද්ධිං එකතොභුඤ්ජන්තො හත්ථං පහරිත්වා මහාහසිතං හසි අජ්ජාපි තථෙව හසති. දුග්ගතකාලෙ විය මං පස්සති. **අනාමන්තොති** රහො නන්දාදෙවියා සද්ධිං මන්තෙන්තෙපි මයි අජානාපෙත්වා සහසා පවිසති. ඉමිනා දෙසෙන තං අහිරිකං අනාදරං දකරක්ඛස්ස දස්සාමීති.

පරිබ්බාජිකා එතස්ස තාවෙස දෙසො හොතු, පුරෙහිතො පන තෙ බහූපකාරොති තස්ස ගුණං කථෙන්තී-

කුසලො සබ්බනිමිත්තානං රුදඤ්ඤූ ආගතාගමො,
උප්පාදෙ සුපිනෙ යුත්තො නිය්‍යාණෙච පවෙසනෙ.

පද්ධො භුම්මන්තලික්ඛස්මිං නක්ඛත්තපදකොවිදෙ,
බ්‍රාහ්මණං කෙන දෙසෙන දජ්ජාසි දකරක්ඛිනොති.

ආහ. තත්‍ථ **සබ්බනිමිත්තානන්ති** ඉමිනා ඉදං භවිස්සති ඉමිනා ඉදන්ති එවං සබ්බනිමිත්තෙසු කුසලො. **රුදඤ්ඤූති** සබ්බ රුවං ජානාති. **උප්පාදෙති** චන්දග්ගාහසුරියග්ගාහඋක්කාපාතාදිසාඩාහාදිකෙ උප්පාතෙ. **සුපිනෙයුත්තොති** සුපිනෙච තස්ස නිප්ඵත්තිජානනවසෙන යුත්තො **නිය්‍යාණෙච පවෙසනෙති** ඉමිනා නක්ඛත්තෙන නිය්‍යාසි තබ්බං ඉමිනා පවිසිතබ්බන්ති ජානාති. **පද්ධොති** ඡෙකො පටිබලො භුම්යං අන්තලික්ඛෙච දෙසගුණෙ ජානිතුං සමත්‍ථො. **නක්ඛත්තපද කොවිදෙති** අට්ඨවීසතියාපි නක්ඛත්තකොට්ඨාසෙසු ඡෙකො. තං කෙන දෙසෙන දකරක්ඛස්ස දස්සසීති.

රාජා දෙසං කථෙන්තො-

පරිසායම්පි මෙ අය්‍යො මීලයිත්වා උදික්ඛති,
තස්මා අජ්ජ හමුං ලුද්දං දජ්ජාහං දකරක්ඛිනොති.

ආහ. තස්සත්‍ථො: අය්‍යො එස මං පරිසමජ්ඣෙ ඔලොකෙන්තොපි අක්ඛීනි උම්මීලෙත්වා කුද්ධොවිය උදික්ඛති. තස්මා එවං අතික්කමිත්වා ඨිතභමුං රොසෙන උක්ඛිත්තභමුකං විය ලුද්දං භයානකං අහං තං දකරක්ඛිනො දස්සාමීති.

තතො පරිබ්බාජිකා මහාරාජ ත්වං මාතරං ආදිං කත්වා ඉමෙ පඤ්ච දකරක්ඛස්ස දම්මීති වදසි එවරූපඤ්ච සිරිවිභවං අගණෙත්වා අත්තනො ජීවිතං මහොසධපණ්ඩිතස්ස දම්මීති වදසි කං තස්ස ගුණං පස්සසීති පුච්ඡන්තී ඉමා ගාථා අභාසි.

සසමුද්දපරියායං මහිං සාගරකුණ්ඩලං,
වසුන්ධරං ආවසසි අමච්චපරිවාරිතො.

චාතුරන්තො මහාරට්ඨො විජිතාවී මහබ්බලො,
පථව්‍යා එකරාජාසි යසො තෙ විපුලංගතො.

සොළසිත්‍ථිසහස්සානි ආමුත්තමණිකුණ්ඩලා,
නානාජනපදා නාරියො දෙවකඤ්ඤූපමා සුභා.

එවං සබ්බඞ්ගසම්පන්නං සබ්බකාමසමිද්ධිනං,
සුඛිතානං පියං දීඝං ජීවිතං ආහු ඛත්තිය

අථ ත්වං කෙන වණ්ණෙන කෙනවා පන හෙතුනා,
පණ්ඩිතං අනුරක්ඛන්තො පාණං චජසි දුච්චජන්ති.

තත්ථ **සසමුද්දපරියායන්ති** සමුද්දපරික්ඛෙපෙන සමන්නාගතං. **සාගරකුණ්ඩලන්ති** පරික්ඛිපිත්වා ඨිතස්ස සාගරස්ස කුණ්ඩලභූතං. **විජිතාවීති** විජිතසඞ්ගාමො. **එකරාජාති** අඤ්ඤස්ස අත්තනා සදිසස්ස රඤ්ඤො අභාවතො එකොව රාජා. **සබ්බකාමසමිද්ධිනන්ති** සබ්බෙසම්පි වත්ථුකාමකිලෙසකාමානං සමිද්ධියා සමන්නාගතං. **සුඛිතානන්ති** එවරූපානං සුඛිතානං සත්තානං එවං සබ්බඞ්ගසම්පන්නං ජීවිතං දීඝමෙව පියං න තෙ අප්පං ජීවිතමිච්ඡන්තීති පණ්ඩිතා වදන්ති. **පාණන්ති** එවරූපං අත්තනො ජීවිතං කස්මා පණ්ඩිතං අනුරක්ඛන්තො චජසීති.

සො තස්සා කථං සුත්වා පණ්ඩිතස්ස ගුණෙ කථෙන්තො ඉමා ගාථා අභාසි.

යතොපි ආගතො අය්‍ය මම හත්ථං මහොසධො,
නාභිජානාමි ධීරස්ස අනුමත්තම්පි දුක්කතං.

සචෙච කිස්මිචි කාලෙ මරණං මෙ පුරෙ සියා,
පුත්තෙ ච මෙ පපුත්තෙච සුඛාපෙය්‍ය මහොසධො.

අනාගතං පච්චුප්පන්නං සබ්බමත්ථං විපස්සති,
අනාපරාධකම්මන්තං න දජ්ජං දකරක්ඛිනොති.

තත්ථ **කිස්මිචීති** කිස්මිඤ්චි. **සුඛාපෙය්‍යාති** සුඛස්මිංයෙව පතිට්ඨාපෙය්‍ය. **සබ්බමත්ථන්ති** එස අනාගතං පච්චුප්පන්නඤ්ච අතීතඤ්ච සබ්බමත්ථං සබ්බඤ්ඤු බුද්ධොවිය ජානාති. **අනාපරාධකම්මන්තන්ති** කායකම්මාදිසු අපරාධරහිතං. **නදජ්ජන්ති** අය්‍ය එවං අසමධුරං පණ්ඩිතං නාහං දකරක්ඛස්ස දස්සාමීති මහාසත්තස්ස ගුණෙ චන්දමණ්ඩලෙ පහරන්තොවිය උක්ඛිපිත්වා කථෙසි.

ඉති ඉමං ජාතකං යථානුසන්ධිප්පත්තං. අථ පරිබ්බාජිකා චින්තෙසි එත්තකෙනාපි පණ්ඩිතස්ස ගුණා න පාකටා හොන්ති. සකලනගරවාසීනං මජ්ඣෙ සාගරපිට්ඨෙ වාසිතතෙලං විප්පකිරන්තීවිය තෙ පාකටෙ කරිස්සාමීති රාජානං ගහෙත්වා පාසාදා ඔරුය්හ රාජඞ්ගණෙ ආසනං පඤ්ඤාපෙත්වා තත්ථ නිසීදිත්වා නාගරෙ සන්නිපාතාපෙත්වා පුන රාජානං ආදිතො පට්ඨාය දකරක්ඛසපඤ්හං පුච්ඡිත්වා තෙන හෙට්ඨා කථිතනයෙනෙව කථිතකාලෙ නාගරෙ ආමන්තෙත්වා–

ඉදං සුණොථ පඤ්චාලා චූළනීයස්ස භාසිතං,
පණ්ඩිතං අනුරක්ඛන්තො පාණං චජති දුච්චජං.

මාතු භරියාය භාතුච්ච සඛිනො බ්‍රාහ්මණස්සච,
අත්තනොචාපි පඤ්චාලො ඡන්නං චජති ජීවිතං.

එවං මහත්ථිකා පඤ්ඤා නිපුණා සාධුචින්තනී,
දිට්ඨධම්මෙ හිතත්ථාය සම්පරායෙ සුඛායචාති.

තත්ථ **මහත්ථිකාති** මහන්තං අත්ථං ගහෙත්වා ඨිතා. **දිට්ඨධම්මෙ හිතත්ථායාති** ඉමස්මිංයෙවච අත්තභාවෙ හිතත්ථාය පරලොකෙ සුඛත්ථායච හොති.

ඉති රතනඝරස්ස මණිඛන්ධෙන කූටං ගණ්හන්තීවිය මහාසත්තස්ස ගුණෙහි දෙසනාකූටං ගණ්හි.

දසබලස්සපඤ්හා නිට්ඨිතො.

නිට්ඨිතාච සබ්බසො මහාඋම්මග්ගස්ස වණ්ණනා.

ජාතකසමොධානමෙත්ථ.

හෙරී උප්පලවණ්ණාසි පිතා සුද්ධොදනො අහු,
මාතා ආසි මහාමායා අමරා බිම්බසුන්දරී.

සුවො අහොසි ආනන්දො සාරිපුත්තොසි චූළනී,
මහොසධො ලොකනාථො එවං ධාරෙථ ජාතකන්ති.*

මහාඋම්මග්ගජාතකං.

22. 10.

ධූසතීවරවණ්ණාභෙති ඉදං සත්ථා කපිලවත්ථුං උපනිස්සාය නිග්‍රොධාරාමෙ විහරන්තො පොක්ඛරවස්සං ආරබ්භ කථෙසි. යදාහි සත්ථා පවත්තවරධම්මචක්කො අනුක්කමෙන රාජගහං ගන්ත්වා තත්ථ හෙමන්තං වීතිනාමෙත්වා උදායිත්ථෙරෙන මග්ගදෙසකෙන වීසතිඛීණාසවසහස්සපරිවුතො පඨමගමනෙන කපිලවත්ථුං අගමාසි තදා සක්‍යරාජානො අම්හාකං ඤාතිසෙට්ඨං පස්සිස්සාමාති සන්නිපතිත්වා භගවතො වසනට්ඨානං වීමංසමානා නිග්‍රොධසක්කස්ස ආරාමො රමණීයොති සල්ලක්ඛෙත්වා තත්ථ සබ්බං පටිජග්ගනවිධානං කත්වා ගන්ධපුප්ඵාදි හත්ථා පච්චුග්ගමනං කරොන්තා සබ්බාලඞ්කාරපතිමණ්ඩිතෙ දහරදහරෙ නාගරදාරකෙච නාගරදාරිකායොච පඨමං පහිණිංසු. තතො රාජකුමාරෙච රාජකුමාරියොච, තෙසං අනන්තරා සයං ගන්ධපුප්ඵචුණ්ණාදීහි සත්ථාරං පූජයමානා භගවන්තං ගහෙත්වා නිග්‍රොධාරාමමෙව අගමංසු. තත්‍ර භගවා වීසතිසහස්සඛීණාසවපරිවුතො පඤ්ඤත්තවරබුද්ධාසනෙ නිසීදි. සාකියා මානජාතියා මානත්ථද්ධා තෙ සිද්ධත්ථ

*කෙවට්ටො දෙවදත්තොසි තලතා චුල්ලනන්දිකා,
පඤ්චාලචණ්ඩී සුන්දරීදෙවී චාසි යසස්සිකා.

අම්බට්ඨො ආසි කාමින්දො පොට්ඨපාදොච පුක්කුසො,
පිලොතිකොච දෙවින්දො සෙනකොචාපි සච්චකො
දෙවිඳුම්බරා දීඝනම්බගලිකා සාළිකාචාපි කුණ්ඩලී
වෙදෙහො ලාළුදායිති.

ඉමාපි ද්වෙ ගාථායො බහුසු සීහලපොත්ථකෙසු දිස්සන්ති. ස්‍යාම පොත්ථකෙ ඉතො විසදිසා. හෙරී ඉච්චාදිකා පන ද්වෙ ගාථායො සබ්බ පොත්ථකෙසු එකසදිසා. සීහලජාතකපාළියම්පි දිස්සන්තීති.

කුමාරෙ අම්හෙහි දහරතරෙ අම්හාකං කණිට්ඨා භාගිනෙය්‍යා පුත්තා නත්තාති චින්තෙත්වා තෙ දහරදහරෙ රාජකුමාරෙ ආහංසු තුම්හෙ වන්දථ මයං තුම්හාකං පිට්ඨිතො නිසීදිස්සාමාති. තෙසු අවන්දිත්වා එවං නිසින්නෙසු භගවා තෙසං අජ්ඣාසයං ඔලොකෙත්වා න මං ඤාතයො වන්දන්ති හන්දදානි වන්දාපෙස්සාමීති අභිඤ්ඤාපාදකං ඣානං සමාපජ්ජිත්වා වුට්ඨාය ආකාසං අබ්භුග්ගන්ත්වා තෙසං සීසෙ පාදපංසුං ඔකිරමානො විය ගණ්ඩම්බරුක්ඛමූලෙ යමකපාටිහාරියසදිසං පාටිහාරියං අකාසි. රාජා තං අච්ඡරියං දිස්වා ආහ භන්තෙ තුම්හාකං ජාතදිවසෙ කාළදෙවලස්ස වන්දනත්ථං උපනීතානං වො පාදෙ පරිවත්තිත්වා බ්‍රාහ්මණස්ස මත්ථකෙ ඨිතෙ දිස්වා අහං තුම්හෙ වන්දිං. අයං මෙ පඨම වන්දනා. වප්පමඞ්ගලදිවසෙ ජම්බුච්ඡායාය සිරිසයනෙ නිසින්නානං වො ජම්බුච්ඡායාය අපරිවත්තනං දිස්වාපි තුම්හාකං පාදෙ වන්දිං. අයං මෙ දුතියවන්දනා. ඉදානි ඉමං අදිට්ඨපුබ්බං පාටිහාරියං දිස්වාපි තුම්හාකං පාදෙ වන්දාමි අයං මෙ තතියවන්දනාති. රඤ්ඤා පන වන්දිතෙ අවන්දිත්වා ඨාතුං සමත්ථො නාම එකසාකියොපි නාහොසි සබ්බෙ වන්දිංසුයෙව. ඉති භගවා ඤාතයො වන්දාපෙත්වා ආකාසතො ඔතරිත්වා පඤ්ඤත්තාසනෙ නිසීදි. නිසින්නෙ ච භගවති සිඛාප්පත්තො ඤාතිසමාගමො අහොසි සබ්බෙ එකග්ගචිත්තා හුත්වා නිසීදිංසු. තතො මහාමෙඝො වුට්ඨහිත්වා පොක්ඛරවස්සං වස්සි. තම්බවණ්ණං උදකං හෙට්ඨා විරවන්තං ගච්ඡති යෙ තෙමෙතුකාමා තෙ තෙමෙන්ති අතෙමෙතුකාමස්ස සරීරෙ බින්දුමත්තම්පි න පතති. තං දිස්වා සබ්බෙ අච්ඡරියබ්භුතචිත්තා ජාතා අහෙසුං. අහො අබ්භුතං අහො බුද්ධානං ආනුභාවතා යෙසං ඤාතිසමාගමෙ එවරූපං පොක්ඛරවස්සං වස්සීති කථං සමුට්ඨාපෙසුං තං සුත්වා සත්ථා න භික්ඛවෙ ඉදානෙව පුබ්බෙපි මම ඤාතිසමාගමෙ මහාමෙඝො පොක්ඛරවස්සං වස්සියෙවාති වත්වා තෙහි යාචිතො අතීතං ආහරි.

අතීතෙ සිවිරට්ඨෙ ජෙතුත්තරනගරෙ සිවිමහාරාජා නාම රජ්ජං කාරෙන්තො සඤ්ජයං නාම පුත්තං පටිලභි. සො තස්ස වයප්පත්තස්ස මද්දරාජධීතරං ඵුසතිං නාම රාජකඤ්ඤං ආනෙත්වා රජ්ජං නිය්‍යාදෙත්වා ඵුසතිං අග්ගමහෙසිං අකාසි. තස්සායං පුබ්බයොගො. ඉතො හි එකනවුති කප්පෙ විපස්සීනාම සත්ථා ලොකෙ උදපාදි. තස්මිං බන්ධුමතීනගරං උපනිස්සාය ඛෙමෙ මිගදායෙ විහරන්තෙ එකො රාජා රඤ්ඤො බන්ධුමස්ස අනග්ඝං චන්දනසාරෙන සද්ධිං සතසහස්සග්ඝනිකං සුවණ්ණමාලං පෙසෙසි. රඤ්ඤො පන ද්වෙ ධීතරො අහෙසුං. සො තං පණ්ණාකාරං තාසං දාතුකාමො හුත්වා චන්දනසාරං ජෙට්ඨිකාය අදාසි. සුවණ්ණමාලං කණිට්ඨාය අදාසි. තා උභොපි න මයං ඉදං අත්තනො සරීරෙ උපනෙස්සාම සත්ථාරමෙව පූජෙස්සාමාති චින්තෙත්වා රාජානං ආහංසු තාත චන්දනසාරෙන ච සුවණ්ණමාලාය ච දසබලං පූජෙස්සාමාති. තං සුත්වා රාජා සාධූති සම්පටිච්ඡි. ජෙට්ඨා සුඛුමං චන්දනචුණ්ණං කාරෙත්වා සුවණ්ණසමුග්ගං පූරෙත්වා ගණ්හාපෙසි කණිට්ඨභගිනී පන සුවණ්ණමාලං උරච්ඡදමාලං කාරෙත්වා සුවණ්ණසමුග්ගෙන

ගණ්හාපෙසි. තා උභොපි මිගදායෙ විහාරං ගන්ත්වා ජෙට්ඨා චන්දන
චුණ්ණෙන දසබලස්ස සුවණ්ණවණ්ණං සරීරං පූජෙත්වා සෙසචුණ්ණානි
ගන්ධකුටියං විකිරිත්වා භන්තෙ අනාගතෙ තුම්හාදිසස්ස බුද්ධස්ස මාතා
භවෙය්‍යන්ති පත්ථනං අකාසි. කණිට්ඨා තථාගතස්ස සුවණ්ණවණ්ණං
සරීරං සුවණ්ණමාලාය උරච්ඡදෙන පූජෙත්වා භන්තෙ යාව
අරහත්තප්පත්ති තාව ඉදං පසාධනං මෙ සරීරා මා විගතං හොතූති
පත්ථනං අකාසි. සත්ථා තාසං අනුමොදනං අකාසි. තා උභොපි යාව
තායුකං ඨත්වා දෙවලොකෙ නිබ්බත්තිංසු. තාසු ජෙට්ඨභගිනී දෙව
ලොකතො මනුස්සලොකං මනුස්සලොකතො දෙවලොකං සංසරන්තී
එකනවුතිකප්පාවසානෙ බුද්ධමාතා මහාමායාදෙවී අහොසි. කණිට්ඨ
භගිනී තථෙව සංසරන්තී කස්සපදසබලස්ස කාලෙ කිකිස්ස රඤ්ඤො
ධීතා හුත්වා නිබ්බත්ති චිත්තකම්මෙන කතාය විය උරච්ඡදමාලාය අලඞ්ක
තෙන උරෙන ජාතත්තා උරච්ඡදානාම කුමාරිකා හුත්වා සොළසවස්ස
කාලෙ සත්ථු භත්තානුමොදනං සුත්වා සොතාපත්තිඵලෙ පතිට්ඨාය
අපරභාගෙ භත්තානුමොදනං සුණන්තෙනෙව පිතරා සොතාපත්තිඵලං
පත්තදිවසෙයෙව අරහත්තං පත්වා පබ්බජිත්වා පරිනිබ්බායි. කිකීරඤ්ඤොපි
අඤ්ඤා සත්ත ධීතරො ලභි. තාසං නාමානි:

> සමණී සමණගුත්තා ච භික්ඛුණී භික්ඛදායිකා,
> ධම්මා චෙව සුධම්මා ච සඞ්ඝදාසී ච සත්තිමාති.

තා ඉමස්මිං බුද්ධුප්පාදෙ–

> ඛෙමා උප්පලවණ්ණා ච පටාචාරා ච ගොතමී,
> ධම්මදින්නා මහාමායා විසාඛා චාති සත්තිමාති.

තාසු ඵුසතී සුධම්මානාම හුත්වා දානාදීනි පුඤ්ඤානි කත්වා විපස්සි
නාම සම්මා සම්බුද්ධස්ස කතාය චන්දනචුණ්ණපූජාය ඵලෙන රත්තචන්දන
රසසමුපෙත්ථාසිතෙන විය සරීරෙන දෙවෙසුච මනුස්සෙසුච සංසරන්තී
අපරභාගෙ සක්කස්ස දෙවරඤ්ඤො අග්ගමහෙසී හුත්වා නිබ්බත්ති.
අථස්සා යාවතායුකං ඨත්වා පඤ්චසු පුබ්බනිමිත්තෙසු උප්පන්නෙසු
සක්කො දෙවරාජා තස්සා පරික්ඛීණායුකතං ඤත්වා මහන්තෙන යසෙන
තං ආදාය නන්දනවනුය්‍යානං ගන්ත්වා තත්ථ තං අලඞ්කතසයනපිට්ඨෙ
නිපන්නං සයං සයනපස්සෙ නිසීදිත්වා එතදවොච භද්දෙ ඵුසති
දස තෙ වරෙ දෙමි ගණ්හස්සූති වදන්තො ඉමස්මිං ගාථාසහස්සපති
මණ්ඩිතෙ මහාවෙස්සන්තරජාතකෙ පඨමං ගාථමාහ.

> ඵුසති වරවණ්ණාභෙ වරස්සු දසධා වරෙ,
> පථව්‍යා චාරුපුබ්බඞ්ගි යං තුය්හං මනසො පියන්ති.

එවමෙසා මහාවෙස්සන්තරධම්මදෙසනා දෙවලොකෙ පතිට්ඨා
පිතා නාම හොති.

තත්ථ ඵුසතීති තං නාමෙනාලපති. වරවණ්ණාභෙති වරාය
වණ්ණාභාය සමන්නාගතෙ. දසධාති දසවිධෙ කොට්ඨාසෙ. පථව්‍යාති

පඨවියං ගහෙතබ්බෙ කත්වා. **වරස්සු** ගණ්හස්සූති වදති. **චාරුපුබ්බඞ්ගීති** වරලක්ඛණෙන සමන්නාගතෙ. **යං තුය්හං මනසො පියන්ති** යං යං තව මනසො පියං තං තං දසහි කොට්ඨාසෙහි ගණ්හාහීති වදති.

සා අත්තනො චවනධම්මතං අජානන්තී පමත්තා හුත්වා දුතියං ගාථමාහ.

දෙවරාජ නමො ත්යත්ථු කිං පාපං පකතං මයා,
රම්මා චාවෙසි මං ඨානා වාතොව ධරණීරුහන්ති.

තත්ථ **නමොත්යත්ථූති** නමො තෙ අත්ථු. **කිං පාපන්ති** කිං මයා තව අන්තරෙ පාපකං කතන්ති පුච්ඡති. **ධරණීරුහන්ති** රුක්ඛං විය.

අථස්සා පමත්තභාවං ඤත්වා සක්කො ද්වෙ ගාථා අභාසි.

න චෙව තෙ කතං පාපං න ච මෙ ත්වමසි අප්පියා,
පුඤ්ඤඤ්ච තෙ පරික්ඛීණං යෙන තෙවං වදාමහං.

සන්තිකෙ මරණං තුය්හං විනාභාවො භවිස්සති,
පටිගණ්හාහි මෙ එතෙ වරෙ දස පවෙච්ඡතොති.

තත්ථ **යෙනෙවන්ති** යෙන තං එවං වදාමි. **තුය්හං විනාභාවොති** තව අම්හෙහි සද්ධිං වියොගො භවිස්සති. **පවෙච්ඡතොති** දදමානස්ස.

සා සක්කස්ස වචනං සුත්වා නිච්ඡයෙන අත්තනො මරණං ඤත්වා වරං ගණ්හන්තී ආහ.

වරං චෙ මෙ අදො සක්ක සබ්බභූතානමිස්සර,
සිවිරාජස්ස භද්දන්තෙ තත්ථ අස්සං නිවෙසනෙ.

නීලනෙත්තා නීලභමූ නීලක්ඛීව යථා මිගී,
ඵුසතී නාම නාමෙන තත්ථපස්සං පුරින්දද.

පුත්තං ලභෙථ වරදං යාචයොගං අමච්ඡරිං,
පූජිතං පටිරාජෙහි කිත්තිමන්තං යසස්සිනං.

ගබ්භං මෙ ධාරයන්තියා මජ්ඣිමඞ්ගං අනුන්නතං,
කුච්ඡි අනුන්නතො අස්ස චාපංව ලිඛිතං සමං.

ථනා මෙ නප්පපතෙය්‍යුං පලිතා න සන්තු වාසව,
කායෙ රජො න ලිප්පෙථ වජ්ඣඤ්චාපි පමොචයෙ.

මයූරකොඤ්චාභිරුදෙ නාරීවරගණායුතෙ,
ඛුජ්ජචෙලාපකාකිණ්ණෙ සූතමාගධවණ්ණිතෙ.

චිත්‍රග්ගළෙරුඝුසිතෙ සුරාමංසප්පබොධනෙ,
සිවිරාජස්ස භද්දන්තෙ තත්ථ අස්සං මහෙසියාති.

තත්ථ **සිවිරාජස්සාති** ජම්බුදීපතලං ඔලොකෙන්තී අත්තනො අනුච්ඡවිකං සිවිරඤ්ඤො නිවෙසනං දිස්වා තත්ථ අග්ගමහෙසිභාවං පත්ථෙන්තී එවමාහ. **යථා මිගීති** එකවස්සිකා හි මිගපොතිකා නිම්මල

නීලනෙත්තා හොති. තෙනෙවමාහ. **තත්ථපස්සන්ති** තත්ථපි ඉමිනාව නාමෙන අස්සං. **ලභෙථාති** ලභෙය්‍යං පුත්තං. **වරදන්ති** අලඞ්කත සීසඅක්ඛියුගලහදයමංසසෙතච්ඡත්තපුත්තදාරෙසු යාචිතයාචිතස්ස වර භණ්ඩස්ස දායකං. **කුච්ඡීති** මජ්ඣිමඞ්ගන්ති වුත්තං සරූපතො දස්සෙති. **ලිඛිතන්ති** යථා ඡෙකෙන ධනුකාරෙන සම්මා ලිඛිතධනු අනුන්නත මජ්ඣං ගුළාවට්ටං සමං හොති එවරූපො මෙ කුච්ඡි භවෙය්‍ය. **නප්ප පතෙය්‍යුන්ති** පතිත්වා ලම්බා න භවෙය්‍යුං. **පලිතා න සන්තු වාසවාති** වාසව දෙවසෙට්ඨ පලිතානිපි මෙ සිරස්මිං න සන්තු මා පඤ්ඤායිංසු. **පලිතානි සිරොරුහානීති**පි වා පාඨො. **වජ්ඣඤ්චාපීති** කිබ්බිසකාරකං රාජාපරාධිකං වජ්ඣප්පත්තං චොරං අත්තනො බලෙන පමොචෙතුං සමත්ථා අස්සං. ඉමිනා අත්තනො ඉස්සරියභාවං දීපෙති. **සූතමාගධ වණ්ණිතෙති** භොජනකාලාදීසු ථුතිවසෙන කාලං ආරොචෙන්තෙහි සූතෙහිචෙව මාගධකෙහි ච වණ්ණිතෙ. **චිත්‍රග්ගළෙරුඝුසිතෙති** පඤ්චඞ්ගිකතුරියසද්දසදිසං මනොරමං රවං රවන්තෙහි සත්තරතන විතෙතහි ද්වාරකවාටෙහි උග්ඝොසිතෙ. **සුරාමංසප්පබොධනෙති** පිවථ ඛාදථාති සුරාමංසෙහි පබොධියමානජනෙ එවරූපෙ සිවිරාජස්ස නිවෙසනෙ තස්ස අග්ගමහෙසිට්ඨානෙ භවෙය්‍යන්ති ඉමෙ දස වරෙ ගණ්හි. තත්ථ සිවිරාජස්ස අග්ගමහෙසිභාවො පඨමො වරො නීල නෙත්තතා දුතියො නීලභමුකතා තතියො ඵුසතීති නාමං චතුත්ථො පුත්තපටිලාභො පඤ්චමො අනුන්නතකුච්ඡිතා ඡට්ඨො අලම්බත්ථනතා සත්තමො අපලිතභාවො අට්ඨමො සුඛුමච්ඡවිභාවො නවමො වජ්ඣ පමොචනසමත්ථතා දසමොති.

සක්කො ආහ:

යෙ තෙ දස වරා දින්නා මයා සබ්බඞ්ගසොභනෙ,
සිවිරාජස්ස විජිතෙ සබ්බෙ තෙ ලච්ඡසී වරෙ.

ඉදං වත්වාන මඝවා දෙවරාජා සුජම්පති,
ඵුසතියා වරං දත්වා අනුමොදිත්ථ වාසවොති.

තත්ථ **අනුමොදිත්ථාති** සබ්බෙ තෙ ලච්ඡසී වරෙති එවං වරෙ දත්වා පමුදිතො තුට්ඨමානසො අහොසීති.

දසවරගාථා නිට්ඨිතා.

ඉති සා වරෙ ගහෙත්වා තතො චුතා මද්දරඤ්ඤො අග්ගමහෙසියා කුච්ඡිම්හි නිබ්බත්ති. ජායමානායච චන්දනචුණ්ණපරිකිණ්ණා විය සරීරෙන ජාතත්තා තස්සා නාමගහණදිවසෙ ඵුසතීත්වෙව නාමං කරිංසු. සා මහන්තෙන පරිහාරෙන වඩ්ඪිත්වා සොළසවස්සකාලෙ උත්තමරූප ධරා අහොසි. අථ නං සිවිමහාරාජා පුත්තස්ස සඤ්ජයකුමාරස්ස අත්ථාය ආනෙත්වා තස්ස ඡත්තං උස්සාපෙත්වා තං සොළසන්නං ඉත්ථිසහස්සානං ජෙට්ඨිකං කත්වා අග්ගමහෙසිට්ඨානෙ ඨපෙසි. තෙන වුත්තං:

තතො චුතා සා ඵුසතී ඛත්තියෙ උපපජ්ජථ,
ජෙතුත්තරම්හි නගරෙ සඤ්ජයෙන සමාගමීති. a

සා සඤ්ජයස්ස පියා මනාපා අහොසි. අථ සක්කො ආවජ්ජමානො මයා ඵුසතියා දින්නවරෙසු නව වරා සමිද්ධාති දිස්වා එකො පන පුත්තවරො තාව න සමිජ්ඣති තම්පිස්ස සමිජ්ඣාපෙස්සාමීති චින්තෙසි.

තදා මහාසත්තො තාවතිංසදෙවලොකෙ වසති ආයුඤ්චස්ස පරික්ඛීණං අහොසි. තං ඤත්වා සක්කො තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා මාරිස තයා මනුස්සලොකං ගන්තුං වට්ටති. තත්ථ ච සිවිරඤ්ඤො අග්ගමහෙසියා ඵුසතියා කුච්ඡිම්හි පටිසන්ධිං ගණ්හිතුං වට්ටතීති තස්ස චෙව අඤ්ඤෙසඤ්ච චවනධම්මානං සට්ඨිසහස්සානං දෙවපුත්තානං පටිඤ්ඤං ගහෙත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො. මහාසත්තොපි තතො චවිත්වා තත්ථූපපන්නො සෙසදෙවපුත්තාපි සට්ඨිසහස්සානං අමච්චානං ගෙහෙසු නිබ්බත්තිංසු. මහාසත්තෙ කුච්ඡිගතෙ ඵුසතී දොහළිනී හුත්වා චතූසු නගරද්වාරෙසු නගරමජ්ඣෙ නිවෙසනද්වාරෙති ඡ දානසාලායො කාරාපෙත්වා දෙවසිකං ඡ සතසහස්සානි විස්සජ්ජෙත්වා දානං දාතුකාමා අහොසි. රාජා තස්සා දොහළං සුත්වා නෙමිත්තකෙ පුච්ඡිත්වා මහාරාජ දෙවියා කුච්ඡිම්හි දානාභිරතො සත්තො උප්පන්නො දානෙන තිත්තිං න ගමිස්සතීති සුත්වා තුට්ඨමානසො වුත්තප්පකාරං දානං පට්ඨපෙසි. බොධිසත්තස්ස පටිසන්ධිග්ගහණකාලතො පට්ඨාය රඤ්ඤො ආයස්ස පමාණං නාම නාහොසි තස්ස පුඤ්ඤානුභාවෙන සකලජම්බුදීපෙ රාජානො පණ්ණාකාරං පහිණන්ති. දෙවී මහන්තෙන පරිහාරෙන ගබ්භං ධාරෙන්තී දසමාසෙ පරිපුණ්ණෙ නගරං දට්ඨුකාමා හුත්වා රඤ්ඤො ආරොචෙසි. රාජා නගරං දෙවනගරංවිය අලඞ්කාරාපෙත්වා දෙවිං රථවරං ආරොපෙත්වා නගරං පදක්ඛිණං කාරෙසි. තස්සා වෙස්සානං වීථියා වෙමජ්ඣං පත්තකාලෙ කම්මජවාතා චලිංසු. රඤ්ඤො ආරොචයිංසු. සො වෙස්සවීථියායෙව තස්සා සූතිඝරං කාරෙත්වා ගණ්හාපෙසි. සා තත්ථ පුත්තං විජායි. තෙන වුත්තං:

දස මාසෙ ධාරයිත්වාන කරොන්තී පුරපදක්ඛිණං,
වෙස්සානං වීථියා මජ්ඣෙ ජනෙසි ඵුසතී මමන්ති. b

මහාසත්තො මාතුකුච්ඡිතො නික්ඛමන්තො විසදො හුත්වා අක්ඛීනි උම්මීලෙත්වා නික්ඛමි. නික්ඛමන්තොයෙව මාතු හත්ථං පසාරෙත්වා අම්ම දානං දස්සාමි අත්ථි කිඤ්චීති ආහ. අථස්ස සා මාතා යථාජ්ඣාසයෙන දානං දෙහීති පසාරිතහත්ථෙ සහස්සත්ථවිකං ඨපෙසි. මහාසත්තො උම්මග්ගජාතකෙ ඉමස්මිං ජාතකෙ පච්ඡිමත්තභාවෙති තීසු ඨානෙසු ජාතමත්තොයෙව කථෙසි. අථස්ස නාමග්ගහණදිවසෙ වෙස්සවීථියං ජාතත්තා වෙස්සන්තරොති නාමං කරිංසු. තෙන වුත්තං:

---

a. b. චරියාපිටක, අකිත්තිවග්ග, 9.

න මය්හං මත්තිකං නාමං නපි පෙත්තිකසම්භවං,
ජාතොම්හි වෙස්සවීථියං තස්මා වෙස්සන්තරො අහූති. a

ජාතදිවසෙයෙව පන තස්ස එකා ආකාසචාරිණී කරෙණුකා අභිමඞ්ගලසම්මතං සබ්බසෙතං හත්ථිපොතකං ආනෙත්වා මඞ්ගලහත්ථිට්ඨානෙ ඨපෙත්වා පක්කාමි. තස්ස මහාසත්තස්ස පච්චයං කත්වා උප්පන්නත්තා පච්චයොත්වෙව නාමං කරිංසු. රාජා මහාසත්තස්ස අතිදීඝාදිදොසෙ වජ්ජෙත්වා මධුරඛීරා චතුසට්ඨී ධාතියො උපට්ඨාපෙසි. තෙන සද්ධිං ජාතානං සට්ඨියා දාරකසහස්සානම්පි ධාතියො දාපෙසි. සො සට්ඨිසහස්සෙහි දාරකෙහි සද්ධිං මහන්තෙන පරිහාරෙන වඩ්ඪති.

අථස්ස රාජා සතසහස්සග්ඝනිකං කුමාරපිළන්ධනං කාරාපෙත්වා අදාසි. සො චතුපඤ්චවස්සිකකාලෙ තං ඔමුඤ්චිත්වා ධාතීනං දත්වා පුන තාහි දීයමානං න ගණ්හි. තා තං පවත්තිං රඤ්ඤො ආරොචයිංසු. රාජා මම පුත්තෙන දින්නං සුදින්නං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං එව හොතූති අපරං පිළන්ධනං කාරාපෙසි කුමාරො තම්පි අදාසි. සො දාරකකාලෙයෙව ධාතීනං නවවාරෙ පිළන්ධනං අදාසි. අට්ඨවස්සිකකාලෙ පන සයනපිට්ඨෙ නිසින්නො චින්තෙසි අජ්ඣත්තිකදානං දාතුකාමොම්හි සචෙ මං කොචි හදයං යාචෙය්‍ය උරං භින්දිත්වා හදයං නීහරිත්වා දදෙය්‍යං සචෙ අක්ඛීනි යාචෙය්‍ය අක්ඛීනි උප්පාටෙත්වා දදෙය්‍යං සචෙ සරීරං යාචෙය්‍ය සකලසරීරතො මංසං ඡෙත්වා දදෙය්‍යන්ති. තස්සෙවං සභාවං සරසචින්තනං චින්තෙන්තස්ස චතුනහුතාධිකද්වියොජනසතසහස්සබහලා අයං පථවී මත්තවරවාරණො විය ගජ්ජමානා කම්පි. සිනෙරුපබ්බතරාජා සුසෙදිතවෙත්තඞ්කුරො විය ඔනමිත්වා නච්චමානො විය ච ජෙතුත්තරනගරාභිමුඛො අට්ඨාසි. පථවිසද්දෙන දෙවො ගජ්ජන්තො ඛණිකවස්සං වස්සි. විජ්ජුලතා නිච්ඡරිංසු සාගරො උබ්බත්ති. සක්කො දෙවරාජා අප්පොඨෙසි මහාබ්‍රහ්මා සාධුකාරං අදාසි. යාව බ්‍රහ්මලොකා එකකොලාහලං අහොසි. වුත්තම්පි චෙතං.

යදාහං දාරකො හොමි ජාතියා අට්ඨවස්සිකො,
තදා නිසජ්ජ පාසාදෙ දානං දාතුං විචින්තයිං.

හදයං දදෙය්‍යං චක්ඛුම්පි මංසම්පි රුධිරම්පිච,
දදෙය්‍යං කායං සාවෙත්වා යදි කොචි යාචයෙ මමං.

සභාවං චින්තයන්තස්ස අකම්පිතමසණ්ඨිතං,
අකම්පි තත්ථ පථවී සිනෙරුවනවටංසකාති. b

බොධිසත්තො සොළසවස්සකාලෙයෙව සබ්බසිප්පෙසු නිප්ඵත්තිං පාපුණි. අථ පිතා රජ්ජං දාතුකාමො මාතරා සද්ධිං මන්තෙත්වා මද්දරාජකුලතො මාතුලධීතරං මද්දිං නාම ආනෙත්වා සොළසන්නං ඉත්ථිසහස්සානං ජෙට්ඨිකං අග්ගමහෙසිං කත්වා මහාසත්තං රජ්ජෙ අභිසිඤ්චි. මහාසත්තො රජ්ජෙ පතිට්ඨිතකාලතො පට්ඨාය දෙවසිකං

a, b, චරියාපිටක අකිත්තිවග්ග. 9.

ඡ සතසහස්සානි විස්සජ්ජෙන්තො මහාදානං පවත්තෙසි. අපරභාගෙ මද්දීදෙවී පුත්තං විජායි තං කඤ්චනජාලෙන පටිච්ඡිංසු. තෙනස්ස ජාලීකුමාරොත්වෙව නාමං කරිංසු. තස්ස පදසා ගමනකාලෙ ධීතරං විජායි. තං කණ්හාජිනෙන පටිච්ඡිංසු. තෙනස්සා කණ්හාජිනාත්වෙව නාමං කරිංසු.

මහාසත්තො එකමාසස්ස ඡක්ඛත්තුං අලඞ්කතහත්ථික්ඛන්ධවරගතො ඡ දානසාලා ඔලොකෙති. තදා කාලිඞ්ගරට්ඨෙ දුබ්බුට්ඨිකා අහොසි. සස්සානි න සම්පජ්ජිංසු. මහන්තං ඡාතකං පවත්ති මනුස්සා ජීවිතුං අසක්කොන්තා චොරකම්මං කරොන්ති දුබ්භික්ඛපීළිතා ජානපදා රාජඞ්ගණෙ සන්නිපතිත්වා උපක්කොසිංසු. තං සුත්වා රඤ්ඤා කිං තාතාති වුත්තෙ තමත්ථං ආරොචයිංසු. රාජා සාධු තාතා දෙවං වස්සාපෙස්සාමීති තෙ උය්යොජෙත්වා සමාදින්නසීලො උපොසථවාසං වසන්තොපි දෙවං වස්සාපෙතුං නාසක්ඛි. සො නාගරෙ සන්නිපාතාපෙත්වා අහං සමාදින්නසීලො සත්තාහං උපවසිත්වාපි දෙවං වස්සාපෙතුං නාසක්ඛිං කිංනුඛො කාතබ්බන්ති පුච්ඡිත්වා සචෙ දෙව දෙවං වස්සාපෙතුං න සක්කොසි එස ජෙතුත්තරනගරෙ සඤ්ජයරාජපුත්තො වෙස්සන්තරො දානාභිරතො තස්ස සබ්බසෙතො මඞ්ගලහත්ථී අත්ථි. තස්ස ගතගතට්ඨානෙ දෙවො වස්සති බ්‍රාහ්මණෙ පෙසෙත්වා තං හත්ථිං යාචාපෙත්වා ආනෙථාති. සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්වා බ්‍රාහ්මණෙ සන්නිපාතෙත්වා තෙසු අට්ඨ ජනෙ විචිනිත්වා තෙසං පරිබ්බයං දත්වා ගච්ඡථ තං වෙස්සන්තරං හත්ථිං යාචිත්වා ආනෙථාති පෙසෙසි.

බ්‍රාහ්මණා අනුපුබ්බෙන ජෙතුත්තරනගරං ගන්ත්වා දානග්ගෙ දානං භුඤ්ජිත්වා අත්තනො සරීරං රජපරිකිණ්ණං පංසුමක්ඛිතං කත්වා පුණ්ණමදිවසෙ රාජානං හත්ථිං යාචිතුකාමා හුත්වා රඤ්ඤො දානග්ගං ආගමනකාලෙ පාචීනද්වාරං අගමිංසු. රාජාපි දානග්ගං ඔලොකෙස්සාමීති පාතොව සොළස ගන්ධොදකඝටෙහි න්හාත්වා භුඤ්ජිත්වා අලඞ්කරිත්වා අලඞ්කතහත්ථික්ඛන්ධවරගතො පාචීනද්වාරං අගමාසි. බ්‍රාහ්මණා තත්ථොකාසං අලභිත්වා දක්ඛිණද්වාරං ගන්ත්වා උන්නතප්පදෙසෙ ඨත්වා රඤ්ඤො පාචීනද්වාරෙ දානං ඔලොකෙත්වා දක්ඛිණද්වාරං ආගමනකාලෙ හත්ථෙ පසාරෙත්වා ජයතු භවං වෙස්සන්තරොති ආහංසු. මහාසත්තො බ්‍රාහ්මණෙ දිස්වා හත්ථිං තෙසං ඨිතට්ඨානං පෙසෙත්වා හත්ථික්ඛන්ධෙ නිසින්නොව පඨමං ගාථමාහ.

> පරූළ්හකච්ඡනඛලොමා පඞ්කදන්තා රජස්සිරා,
> පග්ගය්හ දක්ඛිණං බාහුං කිං මං යාචන්ති බ්‍රාහ්මණාති.

තං සුත්වා බ්‍රාහ්මණා ආහංසු.

> රතනං දෙව යාචාම සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪන,
> දදාහි පවරං නාගං ඊසාදන්තං උරූළ්හවන්ති.

තත්ථ උරූළ්හවන්ති උබ්බාහනසමත්ථං.

තං සුත්වා මහාසත්තො අහං සීසං ආදිං කත්වා අජ්ඣත්තිකදානං දාතුකාමො ඉමෙ බාහිරං එව යාචන්ති පූරෙස්සාමි නෙසං මනොරථන්ති චින්තෙත්වා හත්ථික්ඛන්ධවරගතො ආහ.

> දදාමි න විකම්පාමි යං මං යාචන්ති බ්‍රාහ්මණා,
> පභින්නං කුඤ්ජරං දන්තිං ඔපවුය්හං ගජුත්තමන්ති.

පටිජානිත්වා ච–

> හත්ථික්ඛන්ධතො ඔරුය්හ රාජා චාගාධිමානසො,
> බ්‍රාහ්මණානං අදා දානං සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනොති.

තත්ථ **ඔපවුය්හන්ති** ඔපවය්හං රාජවාහනං. **චාගාධිමානසොති** චාගෙන අධිකමානසො. **අදාති** වාරණස්ස අනලඞ්කතට්ඨානං ඔලොකනත්ථං තික්ඛත්තුං පදක්ඛිණං කත්වා අනලඞ්කතට්ඨානං අදිස්වා කුසුම මිස්සකං ගන්ධොදකභරිතං සුවණ්ණභිඞ්කාරං ගහෙත්වා ඉතො එථාති අලඞ්කතරජතදාමසදිසං හත්ථිසොණ්ඩං තෙසං හත්ථෙ ඨපෙත්වා උදකං පාතෙත්වා අලඞ්කතවාරණං අදාසි.

තස්ස චතූසු පාදෙසු අලඞ්කාරො චත්තාරි සතසහස්සානි අග්ඝති. උභොසු පස්සෙසු ද්වෙ සතසහස්සානි අග්ඝති. හෙට්ඨා උදරෙ කම්බලං සතසහස්සං පිට්ඨියං මුත්තාජාලං කඤ්චනජාලං මණිජාලන්ති තීණි ජාලානි තීණි සතසහස්සානි. උභොසු කණ්ණෙසු ඝණ්ටා ද්වෙ සත සහස්සානි පිට්ඨියං අත්ථරණකම්බලං සතසහස්සං කුම්භාලඞ්කාරො සත සහස්සං තයො වටංසකා තීණි සතසහස්සානි. කණ්ණචූළාලඞ්කාරො ද්වෙ සතසහස්සානි. චිත්තං දන්තානං අලඞ්කාරො ද්වෙ සතසහස්සානි සොණ්ඩාය සොවත්ථිකාලඞ්කාරො සතසහස්සන්ති ඨපෙත්වා අනග්ඝං භණ්ඩං කායාරුළ්හපසාධනං ද්වාවීසති සතසහස්සානි ආරොහණ නිස්සෙණි සතසහස්සං භුඤ්ජනකටාහං සතසහස්සන්ති ඉදං තාව එත්තකං චතුවීසති සතසහස්සානි අග්ඝති. ඡත්තපිට්ඨියං පන මණි චූළාමණි මුත්තාහාරමණි අඞ්කුසෙ මණි හත්ථිනො කණ්ඨවෙඨනමුත්තා හාරෙ මණි හත්ථිකුම්භෙ මණීති ඉමානි ඡ අනග්ඝානි හත්ථී අනග්ඝො යෙවාති හත්ථිනා සද්ධිං සත්ත අනග්ඝානි තානි සබ්බානි බ්‍රාහ්මණානං අදාසි. තථා හත්ථිනො පරිචාරකානි පඤ්ච කුලසතානි හත්ථිමෙණ්ඩ හත්ථිගොපකෙහි. සහ දානෙනෙවපනස්ස හෙට්ඨා වුත්තනයෙනෙව පඨවිකම්පාදයො අහෙසුං.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

> තදාසි යං භිංසනකං තදාසි ලොමහංසනං,
> හත්ථිනාගෙ පදින්නම්හි මෙදිනී සම්පකම්පථ.
>
> තදාසි යං භිංසනකං තදාසි ලොමහංසනං,
> හත්ථිනාගෙ පදින්නම්හි ඛුබ්භිත්ථ නගරං තදා.
>
> සමාකුලං පුරං ආසි ඝොසො ච විපුලො මහා.
> හත්ථිනාගෙ පදින්නම්හි සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙති.

තත්ථ තදාසීති තදා ආසි. **හත්ථිනාගෙති** හත්ථිසඞ්ඛාතෙ නාගෙ. **ඛුබ්භිත්ථාති** ජෙතුත්තරනගරං සංඛුභිතං අහොසි. බ්‍රාහ්මණා කිර දක්ඛිණද්වාරෙ හත්ථිං ලභිත්වා හත්ථිපිට්ඨෙ නිසීදිත්වා මහාජනපරිවාරා නගරමජ්ඣෙන පායිංසු. මහාජනො දිස්වා අම්භො බ්‍රාහ්මණා අම්හාකං හත්ථිං අභිරූළ්හා කුතො නෙථ නො හත්ථින්ති ආහ. බ්‍රාහ්මණා වෙස්සන්තරමහාරාජෙන නො හත්ථී දින්නො කෙ තුම්හෙති මහාජනං හත්ථවිකාරාදීහි ඝට්ටෙත්වා නගරමජ්ඣෙන ගන්ත්වා උත්තරද්වාරෙන නික්ඛමිංසු. නාගරා දෙවතාවට්ටනෙන බොධිසත්තස්ස කුද්ධා රාජද්වාරෙ සන්නිපතිත්වා මහන්තං උපක්කොසං අකංසු.

තෙන වුත්තං:

අථෙත්ථ වත්තති සද්දො තුමුලො භෙරවො මහා,
හත්ථිනාගෙ පදින්නම්හි මෙදිනී සමකම්පථ.

අථෙත්ථ වත්තති සද්දො තුමුලො භෙරවො මහා.
හත්ථිනාගෙ පදින්නම්හි ඛුබ්භිත්ථ නගරං තදා.

අථෙත්ථ වත්තති සද්දො තුමුලො භෙරවො මහා,
හත්ථිනාගෙ පදින්නම්හි සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙති.[a]

ඛුබ්භිත්ථනගරංතදාති එවං ඛුබ්භිත්ථ නගරං තදා. **ඝොසොති** උපක්කොසසද්දො පවත්තන්තො තුමුලො උද්ධං ගච්ඡන්තො මහා. **රට්ඨවඩ්ඪනෙති** සිවිරට්ඨස්ස වුඩ්ඪිකාරෙ.

අථස්ස දානෙන සංඛුභිතචිත්තා හුත්වා නගරවාසිනො රඤ්ඤො ආරොචෙසුං.

තෙන වුත්තං:

උග්ගා ච රාජපුත්තා ච වෙසියානා ච බ්‍රාහ්මණා,
හත්ථාරූහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා.

කෙවලොවාපි නිගමො සිවයොවාපි සමාගතා,
දිස්වා නාගං නීයමානං තෙ රඤ්ඤො පටිවෙදයුං.

විධමං දෙව තෙ රට්ඨං පුත්තො වෙස්සන්තරො තව.
කථං නො හත්ථිනං දජ්ජා නාගං රට්ඨස්ස පූජිතං.

කථං නො කුඤ්ජරං දජ්ජා ඊසාදන්තං උරූළ්හවං,
ඛෙත්තඤ්ඤුං සබ්බයුද්ධානං සබ්බසෙතං ගජුත්තමං.

පණ්ඩුකම්බලසඤ්ඡන්නං පභින්නං සත්තුමද්දනං,
දන්තිං සවාළවීජනිං සෙතං කෙලාසසාදිසං.

සසෙතච්ඡත්තං සඋපාධෙය්‍යං සාථබ්බණං සහත්ථිපං,
අග්ගයානං රාජවාහිං බ්‍රාහ්මණානං අදා ධනන්ති.

---

a, චරියාපිටක. අකිත්තිවග්ග. 9.

තත්‍ථ **උග්ගාති** උග්ගතා පඤ්ඤාතා. **නිගමොති** නෙගමකුටුම්බිකජනො. **විධමං දෙව තෙ රට්ඨන්ති** දෙව තව රට්ඨං විද්ධංසිතං. **කථං නො හත්‍ථිනං දජ්ජාති** කෙන කාරණෙන අම්හාකං හත්‍ථිනං අභිමඞ්ගලසම්මතං කාලිඞ්ගරට්ඨවාසීනං බ්‍රාහ්මණානං දදෙය්‍ය. **ඛෙත්තානඤ්ච සබ්බසුද්ධානන්ති** සබ්බසුද්ධානං ඛෙත්තභූමිසීසං ජාතනසමත්‍ථං. **දන්තිනන්ති** මනොරමදන්තයුත්තං. **සවාලවීජනින්ති** සහවාලවීජනිං. **සඋපට්ඨෙය්‍යන්ති** සහත්‍ථරණභණ්ඩං. **සාථබ්බණන්ති** සහත්‍ථිවෙජ්ජං. **සහත්‍ථිපන්ති** පරිචාරකානං පඤ්චන්නං කුලසතානං හත්‍ථිමෙණ්ඩහත්‍ථිගොපකානඤ්ච වසෙන සහත්‍ථිපං.

එවඤ්ච පන වත්‍වා පුන ආහංසු.

අන්නං පාණඤ්ච සො දජ්ජා වත්‍ථසෙනාසනානිච,
එතං ඛො දානපතිරූපං එතං ඛො බ්‍රාහ්මණාරහං.

අයං තෙ වංසරාජා නො සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනං,
කථං වෙස්සන්තරො පුත්තො ගජං භාජෙති සඤ්ජය.

සචෙ ත්වං න කරිස්සසි සිවීනං වචනං ඉමං,
මඤ්ඤෙ තං සහපුත්තෙන සිවී හත්‍ථෙ කරිස්සරෙති.

තත්‍ථ **වංසරාජනොති** පවෙණියා ආගතො මහාරාජා. **භාජෙතීති** දෙති. **සිවී හත්‍ථෙ කරිස්සරෙති** සිවිරට්ඨවාසිනො සහ පුත්තෙන තං අත්තනො හත්‍ථෙ කරිස්සන්ති.

තං සුත්‍වා රාජා එතෙ වෙස්සන්තරං මාරෙතුං ඉච්ඡන්තීති සඤ්ඤාය ආහ.

කාමං ජනපදො මාසි රට්ඨඤ්චාපි විනස්සතු
නාහං සිවීනං වචනා රාජපුත්තං අදූසකං,
පබ්බාජෙය්‍යං සකා රට්ඨා පුත්තොහි මම ඔරසො.

කාමං ජනපදො මාසි රට්ඨඤ්චාපි විනස්සතු
නාහං සිවීනං වචනා රාජපුත්තං අදූසකං,
පබ්බාජෙය්‍යං සකා රට්ඨා පුත්තොහි මම අත්‍රජො.

නචාහං තස්ස දුබ්භෙය්‍යං අරියසීලවතො හි සො
අසිලොකොපි මෙ අස්ස පාපඤ්ච පසවෙ බහුං,
කථං වෙස්සන්තරං පුත්තං සත්‍ථෙන ඝාතයාමසෙති.

තත්‍ථ **මාසීති** මා අහොසි. මා හොතූති අත්‍ථො. **අරියසීලවතොති** අරියෙන සීලවතෙන අරියායච ආචාරසම්පත්තියා සමන්නාගතො. **ඝාතයාමසෙති** ඝාතෙස්සාමි.

සිවයො අවොචුං.

මා නං දණ්ඩෙන සත්‍ථෙන නහි සො බන්ධනාරහො,
පබ්බාජෙහි ච නං රට්ඨා වඞ්කෙ වසතු පබ්බතෙති.

තත්‍ථ මා නං දණ්ඩෙන සමණ්‌නාති දෙව තුම්හෙ තං දණ්ඩෙනවා සත්‍ථෙන වා මා ඝාතයිත්‍ථ. නහි සො බන්ධනාරහොති රට්ඨා පබ්බාජෙථ නන්ති.

රාජා ආහ.

එසො චෙ සිවීනං ඡන්‍දො ඡන්‍දං න පනුදාමසෙ,
ඉමං සො වසතු රත්තිං කාමෙච පරිභුඤ්ජතු.

තතො රත්‍යා විවසනෙ සුරියස්සුග්ගමණම්පති,
සමග්ගා සිවයො හුත්‍වා රට්ඨා පබ්බාජයන්තු නන්ති.

තත්‍ථ වසතූති පුත්තදුරස්ස ඔචාදං දදමානො වසතු එකරත්තිං වස්ස ඔකාසං දෙථාති වදති.

තෙ එකරත්තිමත්තං වසතූති රඤ්ඤො වචනං සම්පටිච්ඡිංසු. අථ නෙ උය්‍යොජෙත්‍වා පුත්තස්ස සාසනං පෙසෙන්තො කත්තාරං ආමන්තෙත්‍වා තස්ස සන්තිකං පෙසෙසි. සො සාධූති සම්පටිච්ඡිත්‍වා වෙස්සන්තරනිවෙසනං ගන්ත්‍වා තං පවත්තිං ආරොචෙසි.

තමත්‍ථං පකාසෙතුං ඉමා ගාථා වුත්තා.

උට්ඨෙහි කත්තෙ තරමානො ගන්ත්‍වා වෙස්සන්තරං වද,
සිවයො දෙව තෙ කුද්ධා නෙගමාච සමාගතා.

උග්ගාච රාජපුත්තාච වෙසියානාච බ්‍රාහ්මණා
හත්‍ථාරූහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
කෙවලොචාපි නිගමො සිවයොචාපි සමාගතා

අස්මා රත්‍යා විවසනෙ සුරියස්සුග්ගමණම්පති,
සමග්ගා සිවයො හුත්‍වා රට්ඨා පබ්බාජයන්ති තං.

ස කත්තා තරමානොව සිවිරාජෙන පෙසිතො,
ආමුත්තහත්‍ථාභරණො සුවත්‍ථො චන්‍දනභූසිතො.

සීසං නහාතො උදකෙසො ආමුත්තමණිකුණ්ඩලො,
උපාගමි පුරං රම්මං වෙස්සන්තරනිවෙසනං.

තත්‍ථද්දස කුමාරං සො රමමානං සකෙ පුරෙ.
පරිකිණ්ණං අමච්චෙහි තිදසානංව වාසවං.

සො තත්‍ථ ගන්ත්‍වා රමමානං කත්තා වෙස්සන්තරං බ්‍රවි,
දුක්ඛං තෙ වෙදයිස්සාමි මා මෙ කුජ්ඣි රථෙසභ.

වන්‍දිත්‍වා රොදමානො සො කත්තා රාජානමබ්‍රවි
භත්තා මෙසි මහාරාජ සබ්බකාමරසාහරො,
දුක්ඛං තෙ වෙදයිස්සාමි තත්‍ථ අස්සාසයන්තු මං.

සිවයො දෙව තෙ කුද්ධා නෙගමාච සමාගතා,
උග්ගාච රාජපුත්තාච වෙසියානාච බ්‍රාහ්මණා.

හත්ථාරූහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
කෙවලොචාපි නිගමො සිවයොචාපි සමාගතා.

අස්මා රත්‍යා විවසනෙ සූරියස්සුග්ගමණම්පති,
සමග්ගා සිවයො හුත්වා රට්ඨා පබ්බාජයන්ති තන්ති.

තත්ථ **කුමාරන්ති** මාතාපිතුන්නං අත්ථිතාය කුමාරොයෙව සබ්බං ගතං රාජානං. **රම්මානන්ති** අත්තනා දින්නදානස්ස වණ්ණං කථයමානං සොමනස්සප්පත්තං හුත්වා නිසින්නං. **අමච්චෙහීති** සහජාතෙහි සට්ඨි සහස්සෙහි අමච්චෙහි පරිවුතං සමුස්සිතසෙතච්ඡත්තෙ රාජාසනෙ නිසින්නං. **වෙදයිස්සාමීති** කථයිස්සාමි. **තත්ථ අස්සාසයන්තුමන්ති** තස්මිං දුක්ඛස්සාසනාරෙවතෙ කිලන්තං මං දෙවපාද අස්සාසෙන්තා විස්සත්ථො කථෙථීති මං වදෙථාති අධිප්පායෙනෙවමාහ.

මහාසත්තො ආහ:

කිස්මිං මෙ සිවයො කුද්ධා නාහං පස්සාමි දුක්කතං,
තං මෙ කත්තෙ වියාචික්ඛ කස්මා පබ්බාජයන්ති මන්ති.

තත්ථ **කිස්මින්ති** කතරස්මිං කාරණෙ. **වියාචික්ඛාති** විත්ථාරතො කථෙහි.

කත්තා ආහ.

උග්ගා ච රාජපුත්තා ච වෙසියානා ච බ්‍රාහ්මණා
හත්ථාරූහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
නාගදත්තෙ ඛීයන්ති තස්මා පබ්බාජයන්ති තන්ති.

තත්ථ **ඛීයන්තීති** කුජ්ඣන්ති.

තං සුත්වා මහාසත්තො සොමනස්සප්පත්තො ආහ.

හදයං චක්ඛුම්පහං දජ්ජං කිං මෙ බාහිරකං ධනං,
හිරඤ්ඤං වා සුවණ්ණං වා මුත්තා වෙළුරියා මණී.

දක්ඛිණං වාපහං බාහුං දිස්වා යාචකමාගතෙ,
දදෙය්‍යං න විකම්පෙය්‍යං දානෙ මෙ රමතී මනො.

කාමං මං සිවයො සබ්බෙ පබ්බාජෙන්තු හනන්තු වා,
නෙව දානා විරමිස්සං කාමං ඡින්දන්තු සත්තධාති.

තත්ථ **යාචකමාගතෙති** යාචකෙ ආගතෙ තං යාචකං දිස්වා. **නෙව දානා විරමිස්සන්ති** නෙව දානා විරමිස්සාමීති.

තං සුත්වා කත්තා නෙව රඤ්ඤො දින්නං න නාගරෙහි දින්නං අත්තනො මතියා එව අපරං සාසනං කථෙන්තො ආහ.

එවං තං සිවයො ආහු නෙගමා ච සමාගතා
කොන්තිමාරාය තීරෙන ගිරිං ආරඤ්ජරං පති,
යෙන පබ්බාජිතා යන්ති තෙන ගච්ඡතු සුබ්බතොති.

තත්ථ **කොන්තිමාරායාති** කොන්තිමාරාය නාම නදියා තීරෙන. **ගිරිංආරඤ්ජරං පතීති** ආරඤ්ජරං නාම ගිරිං අභිමුඛො හුත්වා. **යෙනාති** යෙන මග්ගෙන රට්ඨා පබ්බාජිතා රාජානො ගච්ඡන්ති තෙන. **සුබ්බතො** වෙස්සන්තරෙපි ගච්ඡතූති එවං සිවයො කථෙන්තීති ආහ.

ඉදං කිර සො දෙවතාධිග්ගහිතො හුත්වා කථෙසි. බොධිසත්තො සාධු දෙසකාරකානං ගමණමග්ගෙන ගමිස්සාමි මං ඛොපන නාගරා න අඤ්ඤෙන දොසෙන පබ්බාජෙන්ති මයා හත්ථිදානස්ස දින්නත්තා පබ්බාජෙන්ති. එවං සන්තෙ අහං සත්තසතකං මහාදානං දස්සාමි. නාගරා මෙ එකදිවසං දානං දාතුං ඔකාසං දෙන්තු. සෙව දානං දත්වා තතියදිවසෙ ගමිස්සාමීති ආහ:

> සොහං තෙන ගමිස්සාමි යෙන ගච්ඡන්ති දූසකා,
> රත්තින්දිවං මෙ ඛමථ යාව දානං දදාමහන්ති.

කත්තා සාධු දෙව නාගරානං වක්ඛාමීති වත්වා පක්කාමි. මහාසත්තො තං උය්‍යොජෙත්වා සෙනාගුත්තං පක්කොසාපෙත්වා අහං සෙව සත්තසතකං නාම දානං දස්සාමි. සත්ත හත්ථිසතානි සත්ත අස්සසතානි සත්ත රථසතානි සත්ත ඉත්ථිසතානි සත්ත ධෙනුසතානි සත්තදාසිසතානි සත්ත දාසසතානි ච පටියාදෙහි නානප්පකාරානි ච අන්නපානාදීනි අන්තමසො සුරම්පි සබ්බං දාතබ්බයුත්තකං උපට්ඨපෙහීති සත්තසතකං මහාදානං විචාරෙත්වා අමච්චෙ උය්‍යොජෙත්වා එකකොව මද්දියා වසනට්ඨානං ගන්ත්වා සිරිසයනපිට්ඨෙ නිසීදිත්වා තාය සද්ධිං කථං පවත්තෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

> ආමන්තයිත්ථ රාජා නං මද්දිං සබ්බඞ්ගසොභනං,
> යං තෙ කිඤ්චි මයා දින්නං ධනං ධඤ්ඤඤ්ච විජ්ජති.

> හිරඤ්ඤං වා සුවණ්ණං වා මුත්තා වෙළුරියා බහූ,
> සබ්බං තං නිදහෙය්‍යාසි යඤ්ච තෙ පෙත්තිකං ධනන්ති.

තත්ථ **නිදහෙය්‍යාසීති** නිධිං කත්වා ඨපෙය්‍යාසි. **පෙත්තිකන්ති** පිතිතො ආභතං.

> තමබ්‍රවී රජපුත්තී මද්දී සබ්බඞ්ගසොභනා,
> කුහිං දෙව නිදහෙය්‍යාමි තං මෙ අක්ඛාහි පුච්ඡිතොති.

තත්ථ **තමබ්‍රවීති** මය්හං සාමිනා වෙස්සන්තරෙන එත්තකං කාලං ධනං නිධෙහීති න වුත්තපුබ්බං ඉදානෙවං වදති කුහිං නු ඛො නිධෙතබ්බං පුච්ඡිස්සාමි නන්ති චින්තෙත්වා තං අබ්‍රවීති.

වෙස්සන්තරො ආහ:

සීලවන්තෙසු දජ්ජාසි දානං මද්දි යථාරහං,
න හි දානා පරං අත්ථි පතිට්ඨා සබ්බපාණිනන්ති.

තත්ථ **දජ්ජාසීති** භද්දෙ මද්දි කොට්ඨාගාරාදීසු අතිදහිත්වා අනුගාමිකනිධිං නිදහමානා සීලවන්තෙසු දජ්ජෙය්‍යාසි. **න හි දානාපරන්ති** දානතො උත්තරිතරං පතිට්ඨා නාම න හි අත්ථි.

සා සාධූති තස්ස වචනං සම්පටිච්ඡි. අථ තං උත්තරිං ඔවදන්තො ආහ.

පුත්තෙසු මද්දි දය්‍යාසි සස්සුයා සසුරම්හි ච,
යො ච තං භත්තා මඤ්ඤෙය්‍ය සක්කච්චං තං උපට්ඨහෙ.

නො චෙ තං භත්තා මඤ්ඤෙය්‍ය මයා විප්පවසෙන තෙ,
අඤ්ඤං භත්තාරං පරියෙස මා කිසිත්ථ මයා විනාති.

තත්ථ **දය්‍යාසීති** දයං මෙත්තං කරෙය්‍යාසි. **යො ච තං භත්තා මඤ්ඤෙය්‍යාති** භද්දෙ යො ච මයි ගතෙ අහං අස්සා භත්තා භවිස්සාමීති මඤ්ඤිස්සති තම්පි සක්කච්චං උපට්ඨහෙය්‍යාසි. **මයා විප්පවසෙන තෙති** මයා සද්ධිං තව විප්පවාසෙන සචෙ කොචි අහං තෙ භත්තා භවිස්සාමීති තං න මඤ්ඤෙය්‍ය අථ සයමෙව අඤ්ඤං භත්තාරං පරියෙස. **මා කිසිත්ථාති** මයා විනා භූතා මා කිසා භව, මා කිලමීති.

අථ තං මද්දී කිං නු ඛො එස වෙස්සන්තරෙ එවරූපං වචනං භණතීති චින්තෙත්වා කස්මා දෙව ඉමං අයුත්තකථං කථෙසීති පුච්ඡි. මහාසත්තො භද්දෙ මයා හත්ථිස්ස දින්නත්තා සිවයො කුද්ධා මං රට්ඨා පබ්බාජෙන්ති ස්වෙහං සත්තසතකමහාදානං දත්වා තතියදිවසෙ නගරා නික්ඛමිස්සාමීති වත්වා ආහ.

අහං හි වනං ගච්ඡාමි ඝොරං වාළමිගායුතං,
සංසයො ජීවිතං මය්හං එකකස්ස බ්‍රහාවනෙති.

තත්ථ **සංසයොති** න එකන්තිකං සුඛුමාලස්ස මම මහාවනෙ වසතො කුතො ජීවිතං නිච්ඡයෙන මරිස්සාමීති අධිප්පායෙනෙවමාහ.

තමබ්‍රවී රාජපුත්තී මද්දී සබ්බඞ්ගසොභනා,
අභුම්මෙ කථං භණසි පාපකං වත භාසසි.

නෙස ධම්මො මහාරාජ යං ත්වං ගච්ඡෙය්‍ය එකකො,
අහම්පි තෙන ගච්ඡාමි යෙන ගච්ඡසි ඛත්තිය.

මරණං වා තයා සද්ධිං ජීවිතං වා තයා විනා,
තදෙව මරණං සෙය්‍යො යඤ්චෙ ජීවෙ තයා විනා

අග්ගිං නිජ්ජාලයිත්වාන එකජාලසමාහිතං,
තත්ථ මෙ මරණං සෙය්‍යො යඤ්චෙ ජීවෙ තයා විනා.

යථා ආරඤ්ඤකං නාගං දන්තිං අන්වෙති හත්ථිනී,
ජෙස්සන්තං ගිරිදුග්ගෙසු සමෙසු විසමෙසු ච.

එවං තං අනුගච්ඡාමි පුත්තෙ ආදාය පච්ඡතො,
සුභරා තෙ භවිස්සාමි න තෙ හෙස්සාමි දුබ්භරාති.

තස්ස අභුම්මෙති අභූතං වත මෙ කථෙය්‍යාසි ත්වං. **නෙස ධම්මොති** න එස සභාවො නෙතං කාරණං. **තදෙවාති** යං තයා සද්ධිං මරණං තදෙව සෙය්‍යො. **තස්මාති** තස්මිං එකජාලභූතෙ දාරුචිතකෙ. **ජස්සන්තන්ති** විචරන්තං.

එවං වත්වා පුන සා දිට්ඨපුබ්බං විය හිමවන්තප්පදෙසං වණ්ණෙන්තී ආහ.

ඉමෙ කුමාරෙ පස්සන්තො මඤ්ජුකෙ පියභාණිනො,
ආසීනෙ වනගුම්බස්මිං න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

ඉමෙ කුමාරෙ පස්සන්තො මඤ්ජුකෙ පියභාණිනො,
කීළන්තෙ වනගුම්බස්මිං න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

ඉමෙ කුමාරෙ පස්සන්තො මඤ්ජුකෙ පියභාණිනො,
අස්සමෙ රමණීයම්හි න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

ඉමෙ කුමාරෙ පස්සන්තො මඤ්ජුකෙ පියභාණිනො,
කීළන්තෙ අස්සමෙ රම්මෙ න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

ඉමෙ කුමාරෙ පස්සන්තො මාලධාරී අලඞ්කතෙ,
අස්සමෙ රමණීයම්හි න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

ඉමෙ කුමාරෙ පස්සන්තො මාලධාරී අලඞ්කතෙ,
කීළන්තෙ අස්සමෙ රම්මෙ න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා දක්ඛිසි නච්චන්තෙ කුමාරෙ මාලධාරිනො,
අස්සමෙ රමණීයම්හි න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා දක්ඛිසි නච්චන්තෙ කුමාරෙ මාලධාරිනො,
කීළන්තෙ අස්සමෙ රම්මෙ න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා දක්ඛිසි මාතඞ්ගං කුඤ්ජරං සට්ඨිහායනං,
එකං අරඤ්ඤෙ විචරන්තං න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා දක්ඛිසි මාතඞ්ගං කුඤ්ජරං සට්ඨිහායනං,
සායං පාතො විචරන්තං න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා කරෙණුසඞ්ඝස්ස යූථස්ස පුරතො වජං
කොඤ්චං කාහිති මාතඞ්ගො කුඤ්ජරො සට්ඨිහායනො,
තස්ස තං නදතො සුත්වා න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

දුභතො වනවිකාසෙ යදා දක්ඛිසි කාමදං,
වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

මිගං දිස්වාන සායණ්හං පඤ්චමාලිනං ආගතං,
කිම්පුරිසෙච නච්චන්තෙ න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා සොස්සසි නිග්ඝොසං සන්දමානාය සින්ධුයා,
ගීතං කිම්පුරිසානඤ්ච න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා සොස්සසි නිග්ඝොසං ගිරිගබ්භරචාරිනො,
වස්සමානස්ස ඌලූකස්ස න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා සීහස්ස ව්‍යග්ඝස්ස ඛග්ගස්ස ගවයස්ස ච,
වනෙ සොස්සසි වාළානං න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා මොරීහි පරිකිණ්ණං බරිහිනං මත්ථකාසිනං,
මොරං දක්ඛිසි නච්චන්තං න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා මොරීහි පරිකිණ්ණං අණ්ඩජං චිත්‍රපෙක්ඛුනං,
මොරං දක්ඛිසි නච්චන්තං න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා මොරීහි පරිකිණ්ණං නීලගීවං සිඛණ්ඩිනං,
මොරං දක්ඛිසි නච්චන්තං න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා දක්ඛිසි හෙමන්තෙ පුප්ඵිතෙ ධරණීරුහෙ,
සුරභිසම්පවායන්තෙ න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා හෙමන්තිකෙ මාසෙ හරිතං දක්ඛිසි මෙදිනිං,
ඉන්දගොපකසඤ්ඡන්නං න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා දක්ඛිසි හෙමන්තෙ පුප්ඵිතෙ ධරණීරුහෙ
කුටජං බිම්බජාලඤ්ච පුප්ඵිතං ලොම්පද්මකං,
සුරභිසම්පවායන්තෙ න රජ්ජස්ස සරිස්සසි.

යදා හෙමන්තිකෙ මාසෙ වනං දක්ඛිසි පුප්ඵිතං,
ඔපුප්ඵානි ච පද්මානි න රජ්ජස්ස සරිස්සසීති.

තත්ථ මඤ්ජුකෙති මධුරකථෙ. **කණෙරුසඞ්ඝස්සාති** හත්ථිනිසඞ්ඝස්ස. **යූථස්සාති** හත්ථියූථස්ස පුරතො ගච්ඡන්තො. **ද්‍රහන්තොති** උභතො. **වනවිකාසෙති** වනසඬ්ඩෙ. **කාමදන්ති** මය්හං සබ්බකාමදදං. **සින්ධුයාති** නදියා. **වස්සමානස්ස ඌලූකස්සාති** උලූකසකුණස්ස වස්සමානස්ස. **වාළානන්ති** වාළමිගානං තෙසං හි සායණ්හසමයෙ සො සද්දො පඤ්චඞ්ගිකතුරියසද්දො විය භවිස්සති. තස්මා **න රජ්ජස්ස සරිස්සසීති** වදති. **බරිහිනන්ති** කලාපසඤ්ඡන්නං. **මත්ථකාසිනන්ති** පබ්බතමත්ථකෙ නිසින්නං. **මත්තකාසිනන්තිපි** පාඨො කාමමදමත්තං හුත්වා ආසීනන්ති අත්ථො. **බිම්බජාලන්ති** රත්තඞ්කුරවකරුක්ඛං. **ඔපුප්ඵානීති** පතිතපුප්ඵානි.

එවං මද්දී හිමවන්තවාසිනී විය එත්තිකාහි ගාථාහි හිමවන්තවණ්ණනං වණ්ණෙසි.

හිමවන්තවණ්ණනා නිට්ඨිතා.

ඵුසතීපි ඛො දෙවී පුත්තස්ස මෙ කටුකසාසනං ගතං කින්නුඛො කරොතීති ගන්ත්වා ජානිස්සාමීති සා පටිච්ඡන්නයොග්ගෙන ගන්ත්වා සිරිගබ්භද්වාරෙ ඨිතා තෙසං තං සල්ලාපං සුත්වා කරුණං පරිදෙවං පරිදෙවි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තෙසං ලාලප්පිතං සුත්වා පුත්තස්ස සුණිසාය ච,
කරුණං පරිදෙවෙසි රාජපුත්තී යසස්සිනී.

සෙය්‍යො විසං මෙ ඛායිතං පපාතා පපතෙය්‍යහං,
රජ්ජුයා බජ්ඣ මිය්‍යාහං කස්මා වෙස්සන්තරං පුත්තං
පබ්බාජෙන්ති අදූසකං.

අජ්ඣායකං දානපතිං යාචයොගං අමච්ඡරිං
පූජිතං පතිරාජෙහි කිත්තිමන්තං යසස්සිනං,
කස්මා වෙස්සන්තරං පුත්තං පබ්බාජෙන්ති අදූසකං.

මාතාපෙත්තිභරං ජන්තුං කුලෙ ජෙට්ඨාපචායිකං,
කස්මා වෙස්සන්තරං පුත්තං පබ්බාජෙන්ති අදූසකං.

රඤ්ඤො හිතං දෙවිහිතං ඤාතීනං සඛිනං හිතං,
හිතං සබ්බස්ස රට්ඨස්ස කස්මා වෙස්සන්තරං පුත්තං
පබ්බාජෙන්ති අදූසකන්ති.

තත්ථ **රාජපුත්තීති** ඵුසතී මද්දරාජධීතා. **පපතෙය්‍යහන්ති** පපතෙය්‍යං අහං. **රජ්ජුයා බජ්ඣ මිය්‍යාහන්ති** රජ්ජුයා ගීවං බන්ධිත්වා මරෙය්‍යං අහං. **කස්මාති** එවං අමච්චායං එව මයි කෙන නාම කාරණෙන මම පුත්තං අදූසකං පබ්බාජෙන්ති. **අජ්ඣායකන්ති** තිණ්ණං වෙදානං පාරගතං නානාසිප්පෙසුච නිප්ඵත්තිං පත්තං.

ඉති සා කරුණං පරිදෙවිත්වා පුත්තඤ්ච සුණිසඤ්ච අස්සාසෙත්වා රඤ්ඤො සන්තිකං ගන්ත්වා ආහ:

මධූනිව පලාතානි අම්බාව පතිතා ඡමා,
එවං හෙස්සති තෙ රට්ඨං පබ්බාජෙන්ති අදූසකං.

හංසො නිකිණ්ණපත්තොව පල්ලලස්මිං අනූදකෙ,
අපවිද්ධො අමච්චෙහි එකො රාජ විහීයසි.

තං තං බ්‍රෑමි මහාරාජ අත්ථො තෙ මා උපච්චගා,
මා තං සිවීනං වචනා පබ්බාජෙසි අදූසකන්ති.

තත්ථ **පලාතානීති** පලාතමක්ඛිකානි මධූනි විය. **පතිතා ඡමාති** භූමියං පතිතානි අම්බපක්කානි විය ච එවං මම පුත්තෙ පබ්බාජිතෙ දෙව තව රට්ඨං සබ්බසාධාරණං භවිස්සතීති දස්සෙති. **නිකිණ්ණපත්තොති** පඝරිතපත්තො. **අමච්චෙහීති** මම පුත්තෙන සහජාතෙහි සට්ඨිසහස්සෙහි අමච්චෙහි ඡඩ්ඩිතො හුත්වා. **විහීයසීති** කිලමිස්සසි. **සිවීනං වචනාති** සිවීනං වචනෙන මා තං අදූසකං පුත්තං පබ්බාජෙසීති.

තං සුත්වා රජා ආහ.

ධම්මස්සාපචිතිං කුම්මි සිවීනං විනයං ධජං,
පබ්බාජෙමි සකං පුත්තං පාණා පියතරෙ හි මෙති.

තස්සත්ථො: භද්දෙ අහං සිවීනං ධජං වෙස්සන්තරකුමාරං විත යන්තො පබ්බාජෙන්තො සිවිරට්ඨෙ පොරාණකරාජූනං පවෙණිය ධම්මස්ස අපචිතිං කුම්මි කරොමි. තස්මා සචෙපි මම පාණෙහි පියතරො සො තථාපි තං පබ්බාජෙමීති.

තං සුත්වා දෙවී පරිදෙවමානා ආහ.

යස්ස පුබ්බෙ ධජග්ගානි කණිකාරාව පුප්ඵිතා,
යායන්තමනුයායන්ති ස්වාජ්ජෙකොව ගමිස්සති.

යස්ස පුබ්බෙ ධජග්ගානි කණිකාරවනානිව,
යායන්තමනුයායන්ති ස්වාජ්ජෙකොව ගමිස්සති.

යස්ස පුබ්බෙ අනීකානි කණිකාරාව පුප්ඵිතා,
යායන්තමනුයායන්ති ස්වාජ්ජෙකොව ගමිස්සති.

යස්ස පුබ්බෙ අනීකානි කණිකාරවනානි ච,
යායන්තමනුයායන්ති ස්වාජ්ජෙකොව ගමිස්සති.

ඉන්දගොපකවණ්ණාභා ගන්ධාරා පණ්ඩුකම්බලා,
යායන්තමනුයායන්ති ස්වාජ්ජෙකොව ගමිස්සති.

යො පුබ්බෙ හත්ථිනා යාති සිවිකාය රථෙන ච,
ස්වාජ්ජ වෙස්සන්තරො රාජා කථං ගච්ඡති පත්තිකො.

කථං චන්දනලිත්තඞ්ගො නච්චගීතප්පබොධනො,
ඛරාජිනං ඵරසුඤ්ච ඛාරිකාජඤ්ච හාහිති.

කස්මා නාභිහරියන්ති කාසාවා අජිනානි ච,
පවිසන්තං බ්‍රහාරඤ්ඤං කස්මා චීරං න බජ්ඣරෙ.

කථං නු චීරං ධාරෙන්ති රාජපබ්බජිතා ජනා,
කථං කුසමයං චීරං මද්දී පරිදහෙස්සති.

කාසියානි ච ධාරෙත්වා ඛොමකොදුම්බරානි ච,
කුසචීරානි ධාරෙන්තී කථං මද්දී කරිස්සති.

වය්හාහි පරියායිත්වා සිවිකාය රථෙනච,
සා කථජ්ජ අනුච්චඞ්ගී පථං ගච්ඡති පත්තිකා.

යස්සා මුදුතලා හත්ථා චරණාව සුඛෙධිතා,
සා කථජ්ජ අනුච්චඞ්ගී වනං ගච්ඡති භීරුකා.

යස්සා මුදුතලා පාද චරණාව සුඛෙධිතා
පාදුකාහි සුවණ්ණාහි පීළමානාව ගච්ඡති,
සා කථජ්ජ අනුච්චඞ්ගී පථං ගච්ඡති පත්තිකා.

යාස්සු ඉත්ථිසඞ්ඝස්ස පුරතො ගච්ඡති මාලිනී,
සා කථජ්ජ අනුවචඩ්ඪී වනං ගච්ඡති එකිකා.

යාස්සු සිවාය සුත්වාන මුහුං උත්තසතෙ පුරෙ,
සා කථජ්ජ අනුවචඩ්ඪී වනං ගච්ඡති භීරුකා.

යාස්සු ඉන්දස්ස ගොත්තස්ස උලූකස්ස පවස්සතො
සුත්වාන නදතො භීතා වාරුණීව පවෙධති,
සා කථජ්ජ අනුවචඩ්ඪී වනං ගච්ඡති භීරුකා.

සකුණී හතපුත්තාව සුඤ්ඤං දිස්වා කුලාවකං,
චිරං දුක්ඛෙන ඣායිස්සං සුඤ්ඤං ආගම්මිමං පුරං.

සකුණී හතපුත්තා ව සුඤ්ඤං දිස්වා කුලාවකං,
කිසා පණ්ඩු භවිස්සාමි පියෙ පුත්තෙ අපස්සතී.

සකුණී හතපුත්තාව සුඤ්ඤං දිස්වා කුලාවකං,
තෙන තෙන පධාවිස්සං පියෙ පුත්තෙ අපස්සතී.

කුරරී හතඡාපාව සුඤ්ඤං දිස්වා කුලාවකං,
චිරං දුක්ඛෙන ඣායිස්සං සුඤ්ඤං ආගම්මිමං පුරං.

කුරරී හතඡාපාව සුඤ්ඤං දිස්වා කුලාවකං,
කිසා පණ්ඩු භවිස්සාමි පියෙ පුත්තෙ අපස්සතී

කුරරී හතඡාපාව සුඤ්ඤං දිස්වා කුලාවකං,
තෙන තෙන පධාවිස්සං පියෙ පුත්තෙ අපස්සතී

සා නූන චක්කවාකීව පල්ලලස්මිං අනූදකෙ,
චිරං දුක්ඛෙන ඣායිස්සං සුඤ්ඤං ආගම්මිමං පුරං.

සා නූන චක්කවාකීව පල්ලලස්මිං අනූදකෙ,
කිසා පණ්ඩු භවිස්සාමි පියෙ පුත්තෙ අපස්සතී.

සා නූන චක්කවාකීව පල්ලලස්මිං අනූදකෙ,
තෙන තෙන පධාවිස්සං පියෙ පුත්තෙ අපස්සතී.

එවං මෙ විලපන්තියා රාජපුත්තං අදූසකං,
පබ්බාජෙසි වනං රට්ඨා මඤ්ඤෙ හෙස්සාමි ජීවිතන්ති.

තත්ථ කණිකාරවාති සුවණ්ණාභරණසුවණ්ණවත්ථපතිමණ්ඩිතත්තා සුපුප්ඵිතා කණිකාරා විය. **යායන්තමනුයායන්තීති** උය්‍යානවන කීළාදීනං අත්ථාය ගච්ඡන්තං අනුගච්ඡන්ති. **සොඅජ්ජෙකොති** සො අජ්ජ එකො හුත්වා ගමිස්සති. **අනීකානීති** හත්ථානීකාදීනි. **ගන්ධාර පණ්ඩු කම්බලාති** ගන්ධාරරට්ඨෙ උප්පන්නා සතසහස්සග්ඝනිකා සෙනාය පාරුතා රත්තකම්බලා. **භාඛිනීති** බණ්ඩ කත්වා හරිස්සති. **පවිසන්තන්ති** පවිසන්තස්ස. **කාසම්බා නාගිහරීයන්තීති** කාසම්බා බන්ධිතුං ජානන්තා වාකචීරං න බන්ධන්ති. **රාජපබ්බජිතාති** රාජානො හුත්වා පබ්බජිතා. **බොම්බකොදුම්බරානිවාති** බොම්බරට්ඨෙ කොදුම්බරරට්ඨෙ ච උප්පන්නානි.

සා කථඤ්ජාති සා කථං අජ්ජ. **අනවජ්ජඞ්ගීති** අනින්දිතඅගරහිත අඞ්ගී. **පීළමානාවාති** කම්පිත්වා කම්පිත්වා තිට්ඨන්තී විය ගච්ඡති. **යාස්සු ඉත්ථිසහස්සස්සාති** ආදීසු පදෙසු **අස්සූති** නිපාතො. යාති අත්ථො. **යා සාති** වා පාඨො. **සිවාසාති** සිගාලියා. **පුරෙති** පුබ්බෙ නගරෙ වසන්තී. **ඉන්දස්ස ගොත්තස්සාති** කොසියගොත්තස්ස. **වාරුණීවාති** දෙවතා භූතාවිට්ඨා යක්ඛදාසී විය. **දුක්ඛිතාති** පුත්තවියොගසොකදුක්ඛිත. **ආගමිම්මං පුරන්ති** ඉමං පුත්තෙ ගතෙ පුත්තස්ස නිවෙසනං ආගන්ත්වා. **පියෙ පුත්තෙති** වෙස්සන්තරඤ්ච මද්දිඤ්ච සන්ධායාහ. **හතජාපාති** හතපොතකා. **පබ්බාජෙසි වනන්ති** යදි තං වෙස්සන්තරං රට්ඨා පබ්බාජෙසීති.

දෙවියා පරිදෙවිතසද්දං සුත්වා සබ්බා සඤ්ජයස්ස සිවිකඤ්ඤායො සමාගතා පක්කන්දිංසු. තාසං පක්කන්දිතසද්දං සුත්වා මහාසත්තස්ස නිවෙසනෙ තථෙව පක්කන්දිංසු. ඉති ද්වීසු රාජකුලෙසු කොචි සකභාවෙන සණ්ඨාතුං අසක්කොන්තා වාතවෙගෙන පමද්දිතා සාලා විය පතිත්වා පරිදෙවිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තස්සා ලාලප්පිතං සුත්වා සබ්බා අන්තෙපුරෙ බහූ,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං සිවිකඤ්ඤා සමාගතා.

සාලාව සම්පමථිතා මාළුතෙන පමද්දිතා,
සෙන්ති පුත්තා ච දාරා ච වෙස්සන්තරනිවෙසනෙ.

ඔරොධා ච කුමාරා ච වෙසියානා ච බ්‍රාහ්මණා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං වෙස්සන්තරනිවෙසනෙ.

හත්ථාරොහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං වෙස්සන්තරනිවෙසනෙ.

තතො රත්‍යා විවසනෙ සූරියස්සුග්ගමනම්පති,
අථ වෙස්සන්තරො රාජා දානං දාතුමුපාගමි.

වත්ථානි වත්ථකාමානං සොණ්ඩානං දෙථ වාරුණිං,
භොජනං භොජනත්ථීනං සම්මා දෙථ පවෙච්ඡථ.

මා ච කඤ්චි වණිබ්බකෙ හෙඨයිත්ථ ඉධාගතෙ,
තප්පෙථ අන්නපානෙන ගච්ඡන්තු පටිපූජිතා.

තෙසු මත්තා කිලන්තා ච සම්පතන්ති වණිබ්බකා,
නික්ඛමන්තෙ මහාරාජෙ සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

අච්ඡෙච්ඡුං වත භො රුක්ඛං නානාඵලධරං දුමං,
යථා වෙස්සන්තරං රට්ඨා පබ්බාජෙන්ති අදූසකං.

අච්ඡෙච්ඡුං වත භො රුක්ඛං සබ්බකාමදදං දුමං,
යථා වෙස්සන්තරං රට්ඨා පබ්බාජෙන්ති අදූසකං.

අවෙජ්ඣං වත භො රුක්ඛං සබ්බකාමරසාහරං,
යථා වෙස්සන්තරං රට්ඨා පබ්බාජෙන්ති අදූසකං.

යෙ වුද්ධා යෙච දහරා යෙ ච මජ්ඣිමපොරිසා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං නික්ඛමන්තෙ මහාරාජෙ
සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

අතියක්ඛා වස්සවරා ඉත්ථාගාරඤ්ච රාජිනො,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං නික්ඛමන්තෙ මහාරාජෙ
සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

ථියොපි තත්ථ පක්කන්දුං යා තම්හි නගරෙ අහු,
නික්ඛමන්තෙ මහාරාජෙ සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

යෙ බ්‍රාහ්මණා යෙ ච සමණා අඤ්ඤෙවාපි වණිබ්බකා,
බාහා පග්ගය්හ පක්කන්දුං අධම්මො කිර භො ඉති.

යථා වෙස්සන්තරො රාජා යජමානො සකෙ පුරෙ,
සිවීනං වචනත්ථෙන සම්හා රට්ඨා නිරජ්ජති.

සත්ත හත්ථිසතෙ දත්වා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ,
සුවණ්ණකච්ඡෙ මාතඞ්ගෙ හෙමකප්පනවාසසෙ.

ආරූළ්හෙ ගාමණීයෙහි තොමරඞ්කුසපාණිහි,
එස වෙස්සන්තරො රාජා සම්හා රට්ඨා නිරජ්ජති.

සත්ත අස්සසතෙ දත්වා සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ,
ආජානීයෙව ජාතියා සින්ධවෙ සීඝවාහිනෙ.

ආරූළ්හෙ ගාමණීයෙහි ඉල්ලියාචාපධාරිභි,
එස වෙස්සන්තරො රාජා සම්හා රට්ඨා නිරජ්ජති.

සත්ත රථසතෙ දත්වා සන්නද්ධෙ උස්සිතද්ධජෙ,
දීපෙ අථොපි වෙය්‍යග්ඝෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ.

ආරූළ්හෙ ගාමණීයෙහි චාපහත්ථෙහි වම්මිහි,
එස වෙස්සන්තරො රජා සම්හා රට්ඨා නිරජ්ජති.

සත්ත ඉත්ථිසතෙ දත්වා එකමෙකා රථෙ ඨිතා,
සන්නද්ධා නික්ඛරජ්ජූහි සුවණ්ණෙන අලඞ්කතා.

පීතාලඞ්කාරා පීතවසනා පීතාභරණභූසිතා,
ආළාරපම්හා හසුලා සුසඤ්ඤා තනුමජ්ඣිමා
එස වෙස්සන්තරො රාජා සම්හා රට්ඨා නිරජ්ජති.

සත්ත ධෙනුසතෙ දත්වා සබ්බා කංසූපධාරණා,
එස වෙස්සන්තරො රාජා සම්හා රට්ඨා නිරජ්ජති.

සත්ත දාසිසතෙ දත්වා සත්ත දාසසතානි ච,
එස වෙස්සන්තරො රාජා සමහා රට්ඨා නිරජ්ජති.

හත්ථිඅස්සරථෙ දත්වා නාරියො ච අලඞ්කතා,
එස වෙස්සන්තරො රාජා සමහා රට්ඨා නිරජ්ජති.

තදාසි යං භිංසනකං තදාසි ලොමහංසනං,
මහාදානෙ පදින්නම්හි මෙදිනී සම්පකම්පථ.

තදාසි යං භිංසනකං තදාසි ලොමහංසනං,
යම්පඤ්ජලිකතො රාජා සමහා රට්ඨා නිරජ්ජතීති.

තත්ථ **සිවිකඤ්ඤා**ති භික්ඛවෙ ඵුසතියා පරිදෙවිතසද්දං සුත්වා සබ්බාපි සඤ්ජයස්ස සිවිරඤ්ඤො ඉත්ථියො සමාගතා හුත්වා පක්කන්දුං රොදිංසු. **වෙස්සන්තරනිවෙසනෙ**ති තත්ථ ඉත්ථීනං පක්කන්දිතසද්දං සුත්වා වෙස්සන්තරනිවෙසනෙ තථෙව කන්දිත්වා ඡසුපි රාජකුලෙසු කොචි සකභාවෙන සණ්ඨාතුං අසක්කොන්තා වාතවෙගෙන සම්පමද්දිතා සාලා විය පතිත්වා පරිවත්තමානා පරිදෙවිංසු. **ඛීණා රත්‍යා**ති භික්ඛවෙ තතො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන සූරියෙ උග්ගතෙ දානවෙය්‍යාවටිකො දානං පටියාදිතන්ති රඤ්ඤො ආරොචෙසි. අථ වෙස්සන්තරො රාජා පාතො ච නහාත්වා සබ්බාලඞ්කාරපතිමණ්ඩිතො සාධුරසභොජනං භුඤ්ජිත්වා මහාජනපරිවුතො සත්තසතකමහාදානං දාතුං දානග්ගං උපාගමි. **දෙථා**ති තත්ථ ගන්ත්වා සට්ඨිසහස්සඅමච්චෙ ආණාපෙන්තො එවමාහ. **වාරුණි**න්ති මජ්ජදානං නාම නිප්ඵලන්ති ජානාති එවං සන්තෙපි සුරාසොණ්ඩා දානග්ගං පත්වා වෙස්සන්තරස්ස දානග්ගෙ සුරං [illegible]හිම්හාති වත්තුං මා ලභන්තූති දාපෙසි. **වණිබ්බකෙ**ති වණිබ්බකජනෙසු කඤ්චි එකම්පි යාචකං මා විහෙඨයිත්ථ. **පටිපූජිතා**ති මයා පූජිතා හුත්වා යථා මං ථොමයමානා ගච්ඡන්ති තථා කරොථාති වදති. ඉති සො සුවණ්ණාලඞ්කාරානං සුවණ්ණධජානං හෙමජාලපටිච්ඡන්නානං හත්ථීනං සත්ත සතානි තථාරූපානඤ්ඤෙව අස්සානං සත්ත සතානි සීහචම්මාදීහි පරික්ඛිත්තානං නානාරතනවිචිත්තානං සුවණ්ණධජානං රථානං සත්ත සතානි සබ්බාලඞ්කාරපතිමණ්ඩිතානං උත්තමරූපධරානං ඛත්තියකඤ්ඤාදීනං ඉත්ථීනං සත්ත සතානි වරඋසභජෙට්ඨකානං කුණ්ඩොපදොහිනීනං ධෙනූනං සත්ත සතානි සුවිනීතානං සුසික්ඛිතානං දාසීනං සත්ත සතානි තථා දාසානං සත්ත සතානි අපරිමාණානි පාණභොජනානීති සත්තසතකමහාදානං අදාසි. තස්මිං එවං දදමානෙ ජෙතුත්තරනගරවාසිනො ඛත්තියබ්‍රාහ්මණවෙස්සසුද්දා සාමි වෙස්සන්තර සිවිරට්ඨවාසිනො තං දානං දෙතීති පබ්බාජෙන්ති ත්වං පුන දානමෙව දෙසීති පරිදෙවිංසු.

තෙන වුත්තං:

අථෙත්ථ වත්තති සද්දො තුමුලො භෙරවො මහා,
දානෙන තං නීහරන්ති පුන දානං අදා තුවන්ති.[a]

---

[a] චරියාපිටක. අකිත්තිවග්ග. 9.

දානපටිග්ගාහකා පන දානං ගහෙත්වා ඉදානි කිර වෙස්සන්තරො අම්හෙ අනාථෙ කත්වා අරඤ්ඤං පවිසිස්සති. ඉතො පට්ඨාය කස්ස සන්තිකං ගමිස්සාමාති ඡින්නපාදා විය පතන්තා ආවට්ටන්තා පරිවට්ටන්තා මහාසද්දෙන පරිදෙවිංසු.

තමත්ථං පකාසෙතුං–

> තෙසු මත්තා කිලන්තා ච සම්පතන්ති වණිබ්බකා,
> නික්ඛමන්තෙ මහාරාජෙ සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙති.

ආදි වුත්තං.

තත්ථ **තෙසුමත්තාති** එත්ථ සුකාරො නිපාතමත්තං. තෙ වණිබ්බකාති අත්ථො. **මත්තා කිලන්තාවාති** මත්තා විය ච කිලන්තාවිය ච හුත්වා. **සම්පතන්තීති** පරිවත්තිත්වා භූමියං පතන්ති. **අච්ඡෙච්ඡුංවතාති** ඡින්දිංසු වත. **යථාති** යෙන කාරණෙන. **අභිසක්ඛාති** භූතවිජ්ජා ඉක්ඛණිකාපි. **වස්සවරාති** උද්ධටබීජා ඔරොධපාලකා. **වචනෙනාති** වචනකාරණෙන. **සම්හා රට්ඨා නිරජ්ජතීති** අත්තනො රට්ඨා නිග්ගච්ඡති. **ගාමණීයෙහීති** හත්ථාචරියෙහි. **ආජානීයෙති** ජාති සම්පන්නෙන. **ගාමණීයෙහීති** අස්සාචරියෙහි. **ඉල්ලියා චාපධාරිහීති** ඉල්ලියො ච චාපෙ ච ධාරෙන්තෙහි. **දීපෙ අථොපි වෙය්‍යග්ඝෙති** දීපිචම්මව්‍යග්ඝචම්මපරික්ඛිත්තෙන. **එකමෙකා රථෙ සිතාති** සො කිර එකෙකං ඉත්ථිරතනං රථෙ ඨපෙත්වා අට්ඨඅට්ඨවණ්ණදාසිහි පරිවුතං අදාසි. **නික්ඛරජ්ජූහීති** සුවණ්ණනික්ඛසුත්තමයෙහි පාමඞ්ගෙහි. **අළාරපම්හාති** විසාලක්ඛිගණ්ඩා. **හසුලාති** මිහිතපුබ්බඞ්ගමකථා. **සුසඤ්ඤාති** සුසොණියො. **කංසූපධාරණාති** ඉධ කංසන්ති රජතස්ස නාමං. රජතමයෙන ඛීරපටිච්ඡනභාජනෙන සද්ධිඤ්ඤෙව අදාසීති අත්ථො. **පදින්නම්හීති** දීයමානෙ. **සමකම්පථාති** දානවෙගෙන කම්පිත්ථ. **යං පඤ්ජලිකතොති** යං වෙස්සන්තරො රාජා මහාදානං දත්වා අඤ්ජලිං පග්ගය්හ අත්තනො දානං නමස්සමානො සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණස්ස මෙ ඉදං පච්චයො හොතූති පඤ්ජලිකො අහොසි තදපි භිංසනමෙව අහොසි තස්මිං ඛණෙ පථවී කම්පිත්ථාති අත්ථො. **නිරජ්ජතීති** එවං කත්වාපි නිග්ගච්ඡතියෙව න තං කොචි නිවාරෙය්‍යාති අත්ථො.

අපි ච ඛො දෙවතා සකලජම්බුදීපෙ රාජූනං වෙස්සන්තරො ඛත්තියකඤ්ඤාදීනං මහාදානං දෙතීති ආරොචයිංසු. තස්මා ඛත්තියා දෙවානුභාවෙන රථෙනාගන්ත්වා ඛත්තියකඤ්ඤාදිකං තස්ස දානං ගහෙත්වා පක්කමිංසු. එවං ඛත්තියබ්‍රාහ්මණවෙස්සසුද්දාදයො දානං ගහෙත්වා පක්කමිංසු. තස්ස දානං දෙන්තස්ස එව සායං අහොසි. සො අත්තනො නිවෙසනමෙව ගන්ත්වා මාතාපිතරො වන්දිත්වා සුවෙ ගමිස්සාමීති අලඞ්කතරථෙන මාතාපිතූනං වසනට්ඨානං ගතො. මද්දීදෙවී අහම්පි ඉමිනා සද්ධිං ගන්ත්වා මාතාපිතරො අනුජානාපෙය්‍යන්ති තෙන සද්ධිං ගතා. මහාසත්තො පිතරං වන්දිත්වා අත්තනො ගමනභාවං කථෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ආමන්තයිත්ථ රාජානං සඤ්ජයං ධම්මිනං වරං,
අවරුද්ධසි මං දෙව වඞ්කං ගච්ඡාමි පබ්බතං.

යෙ හි කෙචි මහාරාජ භූතා යෙච භවිස්සරෙ,
අතිත්තා යෙව කාමෙහි ගච්ඡන්ති යමසාධනං.

සොහං සකෙ අභිසසිං යජමානො සකෙ පුරෙ,
සිවීනං වචනත්ථෙන සම්හා රට්ඨා නිරජ්ජහං.

අඝං තං පතිසෙවිස්සං වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ,
ඛග්ගදීපිනිසෙවිතෙ අහං පුඤ්ඤානි කාරෙමි
තුම්හෙ පඞ්කම්හි සීදථාති.

තත්ථ **ධම්මිනං වර**න්ති ධම්මිකරාජූනං අන්තරෙ වරං උත්තමං. **අවරුද්ධසී**ති රට්ඨා නීහරසි. **භූතා**ති අතීතා. **භවිස්සරෙ**ති යෙච අනාගතෙ භවිස්සන්ති පච්චුප්පන්නාච නිබ්බත්තා. **සොහං සකෙ අභිසසි**න්ති සො අහං අත්තනො නගරවාසිනොයෙව පීළෙසිං කිං කරොන්තො **යජමානො සකෙ පුරෙ**ති. පාළියං පන **සොහ**න්ති ලිඛිතං. **නිරජ්ජහ**න්ති නික්ඛන්තො අහං. **අඝ**න්ති යං අරඤ්ඤෙ වසන්තෙන පටිසෙවිතබ්බං දුක්ඛං තං පටිසෙවිස්සාමීති. **පඞ්කම්හී**ති තුම්හෙ පන කාමපඞ්කෙ සීදථාති.

ඉති මහාසත්තො ඉමාහි චතූහි ගාථාහි පිතරා සද්ධිං කථෙත්වා මාතු සන්තිකං ගන්ත්වා වන්දිත්වා පබ්බජ්ජං අනුජානාපෙන්තො ආහ:

අනුජානාහි මං අම්ම පබ්බජ්ජා මම රුච්චති,
සොහං සකෙ අභිසසිං යජමානො සකෙ පුරෙ.

සිවීනං වචනත්ථෙන සම්හා රට්ඨා නිරජ්ජහං
අඝං තං පතිසෙවිස්සං වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ,
ඛග්ගදීපිනිසෙවිතෙ අහං පුඤ්ඤානි කාරෙමි
තුම්හෙ පඞ්කම්හි සීදථාති.

තං සුත්වා ඵුස්සතී ආහ.

අනුජානාමි තං පුත්ත පබ්බජ්ජා තෙ සමිජ්ඣතු
අයඤ්ච මද්දී කල්‍යාණී සුසඤ්ඤා තනුමජ්ඣිමා,
අච්ඡතං සහ පුත්තෙහි කිං අරඤ්ඤෙ කරිස්සතීති.

තත්ථ **සමිජ්ඣතූ**ති ඣානෙන සමිජ්ඣතු සමිද්ධා හොතු. **අච්ඡත**න්ති අච්ඡතු ඉධෙව හොතූති වදති.

වෙස්සන්තරො ආහ.

නාහං අකාමා දාසිම්පි අරඤ්ඤං නෙතුමුස්සහෙ,
සචෙ ඉච්ඡති අන්වෙතු සචෙ නිච්ඡති අච්ඡතූති.

තත්ථ **අකාමා**ති අම්ම කිං නාමෙතං කථෙථ අහං අනිච්ඡාය දාසිම්පි **නෙතුං න උස්සහාමි**.

තතො පුත්තස්ස කථං සුත්වා රාජා තං යාචිතුං පටිපජ්ජි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතො සුණ්හං මහාරාජා යාචිතුං පටිපජ්ජථ,
මා චන්දනසමාචාරෙ රජොජල්ලං අධාරයි.

මා කාසියානි ධාරෙත්වා කුසචීරමධාරයි,
දුක්ඛො වාසො අරඤ්ඤස්මිං මාහි ත්වං ලක්ඛණෙ ගමීති.

තත්ථ **පටිපජ්ජථා**ති භික්ඛවෙ පුත්තස්ස කථං සුත්වා රාජා සුණ්හං යාචිතුං පටිපජ්ජි. **චන්දනසමාචාරෙ**ති ලොහිතචන්දනෙන පරිකිණ්ණ සරීරෙ. **මා හි ත්වං ලක්ඛණෙ ගමී**ති සුභලක්ඛණෙන සමන්නාගතෙ මා ත්වං අරඤ්ඤං ගමිස්සසීති.

තමබ්‍රවී රාජපුත්තී මද්දී සබ්බඞ්ගසොභනා,
නාහං තං සුඛමිච්ඡෙය්‍යං යං මෙ වෙස්සන්තරං විනාති.

තත්ථ **තමබ්‍රවී**ති සසුරං අබ්‍රවි.

තමබ්‍රවී මහාරාජා සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනො,
ඉඞ්ඝ මද්දි නිසාමෙහි වනෙ යෙ හොන්ති දුස්සහා.

බහූ කීටා පටඞ්ගා ච මකසා මධුමක්ඛිකා,
තෙපි තං තත්ථ හිංසෙය්‍යුං තං තෙ දුක්ඛතරං සියා.

අපරෙ පස්ස සන්තාපෙ නදීනුපනිසෙවිතෙ,
සප්පා අජගරා නාම අවිසා තෙ මහබ්බලා.

තෙ මනුස්සං මිගං වාපි අපිමාසන්නමාගතං,
පරික්ඛිපිත්වා භොගෙහි වසමානෙන්ති අත්තනො.

අඤ්ඤෙපි කණ්හජටිනො අච්ඡා නාම අඝම්මිගා,
න තෙහි පුරිසො දිට්ඨො රුක්ඛමාරුය්හ මුච්චති.

සඞ්ඝට්ටයන්තා සිඞ්ගානි තික්ඛග්ගානි පහාරිනො,
මහිසා විචරන්තෙත්ථ නදිං සොතුම්බරං පති.

දිස්වා මිගානං යූථානං ගවං සඤ්චරතං වනෙ,
ධෙනුව වච්ඡගිද්ධාව කථං මද්දි කරිස්සසි.

දිස්වා සම්පතිතෙ ඝොරෙ දුමග්ගෙසු පලවඞ්ගමෙ,
අඛෙත්තඤ්ඤාය තෙ මද්දි භවිස්සතෙ මහබ්භයං.

යා ත්වං සිවාය සුත්වාන මුහුං උත්තසසෙ පුරෙ,
සා ත්වං වඞ්කං අනුප්පත්තා කථං මද්දි කරිස්සසි.

ඨිතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සන්නිසින්නෙසු පක්ඛිසු,
සණතෙව බ්‍රහාරඤ්ඤං තත්ථ කිං ගන්තුමිච්ඡසි,

තත්ථ **තමබ්‍රවීති** තං සුණ්හං අබ්‍රවි. **අපරෙ පස්ස සන්තාපෙති** අඤ්ඤෙ සන්තාපෙ පෙක්ඛ. **නදීනුපනිසෙවිතෙති** නදීනං උපනිසෙවිතෙ ආසන්නට්ඨානෙ නදීකූලෙ වසන්තෙති අත්ථො. **අච්ඡාති** තික්ඛිසා. **අපි මාසන්නන්ති** ආසන්නං අත්තනො සරීරසම්ඵස්සං ආගතන්ති අත්ථො. **අසම්භිගාති** අසකරා මිගා. දුක්ඛාවහාති අත්ථො. **නදිං සොතුම්බරං පතීති** සොතුම්බරාය නාම නදියා තීරෙ. **යූථානීති** යූථානි. අයමෙව වා පාඨො. **ධෙනුව වච්ඡගිද්ධාවාති** තව දූරකෙ අපස්සන්තී වච්ඡගිද්ධා ධෙනු විය කථං කරිස්සසි. වකාරො පනෙත්ථ නිපාතමත්තොව. **සම්පතිනෙති** සම්පතන්තෙ. **ඝොරෙති** විරූපෙ. **පලවංගමෙති** මක්කටෙ. **අඛෙත්තඤ්ඤූකාති** අරඤ්ඤෙ අභූමිකුසලාය. **භවිස්සන්තීති** භවිස්සති තෙ. **සිවාය සුත්වානාති** සිගාලියා සද්දං සුත්වා. **මුහුන්ති** නගරෙ වසන්තීපි පුනප්පුන උත්තසසි. **සන්තෙවාති** නදතීව සන්තනතං විය භවිස්සති.

තමබ්‍රවි රාජපුත්තී මද්දී සබ්බඞ්ගසොභනා
යානි එතානි අක්ඛාසි වනෙ පටිභයානි මෙ,
සබ්බානි අභිසම්භොස්සං ගච්ඡඤ්ඤෙව රථෙසභ.

කාසං කුසං පොටකිලං උසීරං මුඤ්ජබබ්බජං,
උරසා පනුදහෙස්සාමි නාස්ස හෙස්සාමි දුන්නයා.

බහූහි වත චරියාහි කුමාරී වින්දතෙ පතිං,
උදරස්සුපරොධෙන ගොහනුවෙඨනෙන ච.

අග්ගිස්ස පරිචරියාය උදකුම්මජ්ජනෙන ච,
වෙධබ්බං කටුකං ලොකෙ ගච්ඡඤ්ඤෙව රථෙසභ.

අපිස්සා හොති අප්පත්තො උච්ඡිට්ඨම්පි භුඤ්ජිතුං
යො නං හත්ථෙ ගහෙත්වාන අකාමං පරිකඩ්ඪති,
වෙධබ්බං කටුකං ලොකෙ ගච්ඡඤ්ඤෙව රථෙසභ.

කෙසග්ගහණමුක්ඛෙපා භූම්‍යා ච පරිසුම්භනා
දත්වා ච නොපක්කමති බහුං දුක්ඛං අනප්පකං,
වෙධබ්බං කටුකං ලොකෙ ගච්ඡඤ්ඤෙව රථෙසභ

සුක්කච්ඡවී වෙධවෙරා දත්වා සුභගමානිනො
අකාමං පරිකඩ්ඪන්ති උලූකඤ්ඤෙව වායසා,
වෙධබ්බං කටුකං ලොකෙ ගච්ඡඤ්ඤෙව රථෙසභ.

අපි ඤාතිකුලෙ ඵීතෙ කංසපජ්ජොතනෙ වසං
නෙවාතිවාක්‍යං න ලභෙ භාතූහි සඛිකාහි ච,
වෙධබ්බං කටුකං ලොකෙ ගච්ඡඤ්ඤෙව රථෙසභ.

නග්ගා නදී අනූදකා නග්ගං රට්ඨං අරාජිකං
ඉත්ථීපි විධවා නග්ගා යස්සාපි දස භාතරො,
වෙධබ්බං කටුකං ලොකෙ ගච්ඡඤ්ඤෙව රථෙසභ.

ධජො රථස්ස පඤ්ඤාණං ධූමො පඤ්ඤාණමග්ගිනො
රාජා රට්ඨස්ස පඤ්ඤාණං භත්තා පඤ්ඤාණමිත්ථියා,
වෙධබ්බං කටුකං ලොකෙ ගච්ඡඤ්ඤෙව රථෙසභ.

යා දලිද්දී දලිද්දස්ස අඩ්ඪා අඩ්ඪස්ස කිත්තිමා,
තං වෙ දෙවා පසංසන්ති දුක්කරං හි කරොති සා.

සාමිකං අනුබන්ධිස්සං සදා කාසායවාසිනී
පථබ්‍යාපි අභෙජ්ජන්ත්‍යා නිච්ඡෙ වෙස්සන්තරං විනා,
වෙධබ්බං කටුකං ලොකෙ ගච්ඡඤ්ඤෙව රථෙසභ.

අපි සාගරපරියන්තං බහුවිත්තධරං මහිං,
නානාරතනපරිපූරං නිච්ඡෙ වෙස්සන්තරං විනා.

කථන්නු තාසං හදයං සුඛරා වත ඉත්ථියො,
යා සාමිකෙ දුක්ඛිතම්හි සුඛමිච්ඡන්ති අත්තනො.

නික්ඛමන්තෙ මහාරාජෙ සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ,
තමහං අනුබන්ධිස්සං සබ්බකාමදදො හි මෙති.

තත්ථ **නමබ්‍රවී**ති භික්ඛවෙ මද්දී රඤ්ඤො වචනං සුත්වා තං රාජානං අබ්‍රවි. **අභිසම්භොස්ස**න්ති සහිස්සාමි අධිවාසෙස්සාමි. **පොටකිල**න්ති පොටකිලතිණං. **පනුදහෙස්සාමී**ති ද්විධා කත්වා පුරතො ගමිස්සාමි. **උදරස්සුපරොධෙනා**ති උපවාසෙන. **ගොහනුවෙඨිතෙනවා**ති විසාලකටියො ඔනතඋත්තරපස්සාව ඉත්ථියො සාමිකං ලභන්තීති කත්වා ගොහනුනා කටිථාලකං කොට්ටාපෙත්වා වෙඨනෙනෙව පස්සානි උපනාමෙත්වා කුමාරිකා පතිං පටිලභන්ති. **කටුක**න්ති අසාතං. **ගච්ඡඤ්ඤෙවා**ති ගමිස්සාමියෙව. **අපපතෙනා**ති තස්සා විධවාය උච්ඡිට්ඨකං පරිභුඤ්ජිතුං අනනුච්ඡවිකොයෙව. **යො ත**න්ති යො නීචජච්චො තං විධවං අතිවජ්ජමානඤ්ඤෙව හත්ථෙ ගහෙත්වා කඩ්ඪති. **කෙසග්ගහණමුක්ඛෙපා භූම්‍යා ච පරිසුම්භනා**ති අස්සාමිකං ඉත්ථිං පාදෙන කෙසග්ගහණං උක්ඛෙපා භූමියං පාතෙන්ති එතා අවමඤ්ඤනා නාතික්කමන්ති. **දත්වා චා**ති අස්සාමිකාය ඉත්ථියා එවරූපං බහුං අනප්පකං දුක්ඛං පරෙපුරිසො දත්වා න ච පක්කමති නිරුස්සුකො ඔලොකෙන්තොව තිට්ඨති. **සුක්කච්ඡවී**ති නහානියචුණ්ණෙන උට්ඨාපිතඡවිවණ්ණා. **වෙධවෙරා**ති විධවිත්ථිකා. **දත්වා**ති කිඤ්චිදෙව අප්පමත්තකං ධනං දත්වා. **සුභගමානිනො**ති මයං සුභගාති මඤ්ඤමානා. **අකාම**න්ති තං විධවං අස්සාමිකා උළූකං වායසා විය පරිකඩ්ඪන්ති. **කංසපජ්ජොතනෙ**ති සුවණ්ණාභාය ජොතන්තෙ. **වස**න්ති එවරූපෙපි ඤාතිකුලෙ වසමානා. **නෙවාතිවාක්‍යං නලභෙ**ති අයං නිස්සාමිකා යාවජීවං අම්හාකඤ්ඤෙව භාරා ජාතාති ආදීනි වචනානි වදන්තෙහි භාතුහිපි සඛිකාහිපි අතිවාක්‍යං ගරහාවචනං නෙව න ලභති. ලභතියෙව. **පඤ්ඤාණ**න්ති පාකටභාවකාරණං. **යා දලිද්දී**ති දෙව කිත්තිසම්පන්නා යා ඉත්ථී අත්තනො සාමිකස්ස දලිද්දස්ස දුක්ඛප්පත්තකාලෙ සයම්පි දලිද්දී සමානා දුක්ඛාව හොති තස්ස

අද්ධකාලෙ තෙනෙව සද්ධිං අද්ධා සුඛපපතතා හොති තම්පි දෙවතා පසංසන්ති. **අභෙජ්ජනත්‍යාති** අභෙජ්ජනතියා **සවෙපිහි ඉත්‍ථියා** සකල පඨවි නභිජ්ජති සකලාය පඨවියා සා ච ඉස්සරා හොති තථාපි වෙඛබ්බං කාටුකාමෙවාති අත්‍ථො. **සුබරා වත ඉත්‍ථියොති** සුවඩ්ඪබරවත ඉත්‍ථියො.

තමබ්‍රවී මහාරාජා මද්දිං සබ්බඞ්ගසොභනං
ඉමෙ තෙ දහරා පුත්තා ජාලී කණ්හාජිනාචුභො,
නික්ඛිප්ප ලක්ඛණෙ ගච්ඡ මයං තෙ පොසියාමසෙති.

තත්‍ථ **ජාලීකණ්හාජිනාචුභොති** ජාලී ච කණ්හාජිනාචාති උභො නික්ඛිපිත්වා ඨපෙත්වා ගච්ඡාති.

තමබ්‍රවී රාජපුත්තී මද්දී සබ්බඞ්ගසොභනා
පියා මෙ පුත්තකා දෙව ජාලී කණ්හාජිනාචුභො,
ත්‍යම්හං තත්‍ථ රමෙස්සන්ති අරඤ්ඤෙ ජීවසොකිනං.

තත්‍ථ **ත්‍යම්හන්ති** තෙ දාරකා අම්හාකං තත්‍ථ අරඤ්ඤෙ. **ජීවසොකින්නති** අවිගතසොකානං හදයං රමෙස්සන්තීති.

තමබ්‍රවී මහාරාජා සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනො
සාලීනං ඔදනං භුත්වා සුචිං මංසූපසෙචනං,
රුක්ඛඵලානි භුඤ්ජන්තා කථං කාහන්ති දාරකා.

භුත්වා සතපලෙ කංසෙ සොවණ්ණෙ සතරාජිකෙ,
රුක්ඛපත්තෙසු භුඤ්ජන්තා කථං කාහන්ති දාරකා.

කාසියානිච ධාරෙත්වා ඛොමකොදුම්බරානිච,
කුසචීරානි ධාරෙන්තා කථං කාහන්ති දාරකා.

වය්හාහි පරියායිත්වා සිවිකාය රථෙන ච,
පත්තිකා පරිධාවන්තා කථං කාහන්ති දාරකා.

කූටාගාරෙ සයිත්වාන නිවාතෙ ඵුසිතග්ගළෙ,
සයන්තා රුක්ඛමූලස්මිං කථං කාහන්ති දාරකා,

පල්ලඞ්කෙසු සයිත්වාන ගොණකෙ චිත්තසන්ථතෙ,
සයන්තා තිණසන්ථාරෙ කථං කාහන්ති දාරකා.

ගන්ධකෙන විලිම්පිත්වා අගරුචන්දනෙන ච,
රජොජල්ලානි ධාරෙන්තා කථං කාහන්ති දාරකා.

චමරීමොරහත්‍ථෙහි වීජිතඞ්ගා සුඛෙධිතා,
දට්ඨා ඩංසෙහි මකසෙහි කථං කාහන්ති දාරකාති.

තත්‍ථ **කංසෙති** ඵලසතෙන කතාය කඤ්චනපාතියා. **ගොණකෙ චිත්තසන්ථතෙති** මහාපිට්ඨියං කාළකොජවෙචෙව විචිත්තකෙ සන්ථරෙච. **චමරීමොරහත්‍ථෙහීති** චාමරෙහි චෙව මොරහත්‍ථෙහි ච වීජිතඞ්ගා.

එවම්පි තෙසං සල්ලපන්තානඤ්ඤෙව අථ රත්ති විභාසි විභාතාය රත්තියා සූරියො උග්ගඤ්ඡි මහාසත්තස්ස චතුසින්ධවයුත්තං අලඞ්කත රථං ආනෙත්වා රාජද්වාරෙ ඨපයිංසු. මද්දී සස්සුසසුරෙ වන්දිත්වා සෙසිත්ථියො ආපුච්ඡිත්වා අපලොකෙත්වා ද්වෙ පුත්තෙ ආදාය වෙස්සන්තරතො පඨමතරං ගන්ත්වා රථෙ අට්ඨාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තම්බ්‍රවී රාජපුත්තී මද්දී සබ්බඞ්ගසොභනා
මා දෙව පරිදෙවෙසි මා ච ත්වං විමනො අහු,
යථා මයං භවිස්සාම තථා හෙස්සන්ති දාරකා.

ඉදං වත්වාන පක්කාමි මද්දී සබ්බඞ්ගසොභනා,
සිවිමග්ගෙන අන්වෙසි පුත්තෙ ආදාය ලක්ඛණාති.

තත්ථ **සිවිමග්ගෙනාති** සිවිරඤ්ඤො ගන්තබ්බමග්ගෙනෙව. **අන්වෙසීති** තං අගමාසි පාසාදා ඔතරිත්වා රථං අභිරුය්හ ඨිතාති අත්ථො.

තතො වෙස්සන්තරො රාජා දානං දත්වාන ඛත්තියො,
පිතු මාතුච වන්දිත්වා කත්වා ච නං පදක්ඛිණං.

චතුවාහිං රථං යුත්තං සීඝමාරුය්හ සන්දනං,
ආදාය පුත්තදාරඤ්ච වඞ්කං පායාසි පබ්බතන්ති.

තත්ථ **තතොති** භික්ඛවෙ තස්සා මද්දියා රථං අභිරුහිත්වා ඨිත කාලෙ. **දත්වාති** භීයො දානං දත්වා. **කත්වා ච නං පදක්ඛිණන්ති** පදක්ඛිණඤ්ච කත්වා. **නන්ති** නිපාතමත්තං.

තතො වෙස්සන්තරො රාජා යෙනාසි බහුකො ජනො,
ආමන්ත ඛො තං ගච්ඡාම අරොගා හොන්තු ඤාතයොති.

තස්සත්ථො: භික්ඛවෙ තතො වෙස්සන්තරො රාජා යම්හි ඨානෙ රාජානං පස්සිස්සාමාති බහුකො ජනො ඨිතො ආසි තත්ථ රථං පෙසෙත්වා මහාජනං ආපුච්ඡන්තො **ආමන්ත ඛො තං ගච්ඡාම අරොගා හොන්තු ඤාතයොති** ආහ. තත්ථ **තන්ති** නිපාතමත්තං. භික්ඛවෙ තතො වෙස්සන්තරො ඤාතකෙ ආහ තුම්හෙ ආමන්තෙත්වා මයං ගච්ඡාම තුම්හෙ සුඛිතා හොථ නිද්දුක්ඛාති.

එවං මහාසත්තෙන මහාජනෙ ආමන්තෙත්වා අප්පමත්තා දානාදීනි පුඤ්ඤානි කරොථාති තෙසං ඔවාදඤ්ච දත්වා ගච්ඡන්තෙ පන බොධිසත්තස්ස මාතා පුත්තො මෙ දානවිත්තකො දානං දෙතූති ආභරණෙහි සද්ධිං සත්තරතනපරිපූරානි සකටානි උභොසු පස්සෙසු පෙසෙසි. සොපි අත්තනො කායාරූළ්හමෙව ආභරණභණ්ඩං ඔමුඤ්චිත්වා සම්පත්තයාචකානං අට්ඨාරස වාරෙ දත්වා අවසෙසං සබ්බමදාසි. සො නගරා නික්ඛමිත්වා ච පරිවත්තිත්වා ඔලොකෙතුකාමො අහොසි. අථස්ස මනං පටිච්ච රථප්පමාණෙ ඨානෙ පඨවී භිජ්ජිත්වා පරිවත්තිත්වා රථං නගරාභිමුඛං අකාසි. සො මාතාපිතූනං වසනට්ඨානං ඔලොකෙසි තෙන කාරුඤ්ඤෙන පඨවිකම්පාදයො අහෙසුං.

තෙන වුත්තං.

නික්ඛමිත්වාන නගරා නිවත්තිත්වා විලොකිතෙ,
තදාපි පඨවී කම්පි සිනෙරුවනවටංසකාති.[a]

සයම්පන ඔලොකෙත්වා මද්දිම්පි ඔලොකාපෙතුං ගාථමාහ.

ඉඞ්ඝ මද්දි නිසාමෙහි රම්මරූපංව දිස්සති,
ආවාසො සිවිසෙට්ඨස්ස පෙත්තිකං භවනං මමන්ති.

තත්ථ **නිසාමෙහීති** ඔලොකෙහි.

අථ මහාසත්තො සහජාතෙ සට්ඨිසහස්සෙ අමච්චෙ ච සෙසජනඤ්ච ඔලොකෙත්වා නිවත්තාපෙත්වා රථං පාජෙන්තො මද්දිං ආහ භද්දෙ සචෙ පච්ඡතො යාචකා ආගච්ඡන්ති උපධාරෙය්‍යාසීති. සාපි ඔලොකෙන්තී නිසීදි. අථස්ස සත්තසතකමහාදානං සම්පාපුණිතුං අසක්කොන්තා චත්තාරො බ්‍රාහ්මණා නගරං ආගන්ත්වා කුහිං රාජාති පුච්ඡිත්වා දානං දත්වා ගතොති වුත්තෙ කිඤ්චි ගහෙත්වා ගතොති වත්වා රථෙන ගතොති සුත්වා අස්සෙ නං යාචිස්සාමාති අනුබන්ධිංසු. අථ මද්දී තෙ ආගච්ඡන්තෙ දිස්වා යාචකා දෙවාති ආරොචෙසි මහාසත්තො රථං ඨපෙසි. තෙ ආගන්ත්වා අස්සෙ යාචිංසු. මහාසත්තො චතුරො හයෙ තෙසං අදාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තං බ්‍රාහ්මණා අභිගමුං තෙ නං අස්සෙ අයාචිසුං,
යාචිතො පටිපාදෙසි චතුන්නං චතුරො හයෙති.

අස්සෙසු පන දින්නෙසු රථධුරං ආකාසෙයෙව අට්ඨාසි. අථ බ්‍රාහ්මණෙසු ගතමත්තෙසුයෙව චත්තාරො දෙවපුත්තා රොහිතමිගවණ්ණෙන ආගන්ත්වා රථධුරං සම්පටිච්ඡිත්වා අගමිංසු. මහාසත්තො තෙසං දෙවපුත්තභාවං ඤත්වා ඉමං ගාථමාහ.

ඉඞ්ඝ මද්දි නිසාමෙහි චිත්තරූපංව දිස්සති,
මිගා රොහිච්චවණ්ණෙන දක්ඛිණස්සා වහන්ති මන්ති.

තත්ථ **දක්ඛිණස්සා වහන්තිමන්ති** සුසික්ඛිතඅස්සා විය මං වහන්ති. අථ නං එවං ගච්ඡන්තං අපරො බ්‍රාහ්මණො ආගන්ත්වා රථං යාචි මහාසත්තො පුත්තදාරං ඔතාරෙත්වා රථං තස්ස අදාසි. රථෙ පන දින්නෙ දෙවපුත්තා අන්තරධායිංසු.

රථස්ස පන දින්නභාවං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

අථෙත්ථ පඤ්චමො ආග සො තං රථමයාචථ,
තස්ස තං යාචිතොදාසි නචස්සුපහතො මනො.

තතො වෙස්සන්තරො රාජා ඔරොපෙත්වා සකං ජනං,
අස්සාසයී අස්සරථං බ්‍රාහ්මණස්ස ධනෙසිනොති.

---

a. චරියාපිටක. අකිත්තිවග්ග, 9.

තත්‍ථ අචෙතනාති අචෙතනස්මිං ඨානෙ. නවසුපහතො මනොති නවස්ස මනො ඔලීනො. අස්සාසයීති පරිතොසෙන්තො නියාදෙසි.

තතො පට්ඨාය පන සබ්බෙ තෙ පත්තිකාව අහෙසුං අථ මහාසත්තො මද්දිං අවොච.

> ත්වං මද්දි කණ්හාජිනං ගණ්හ ලහුකා එසා කණිට්ඨිකා,
> අහං ජාලිං ගණ්හිස්සාමි ගරුකො භාතිකො හි සොති.

එවඤ්ච පන වත්වා උභොපි තෙ ද්‍රකෙ අඞ්කෙනාදාය පක්කමිංසු.

තමත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ.

> රාජා කුමාරං ආදාය රාජපුත්තීච ද්‍රිකං,
> සම්මොදමානා පක්කාමුං අඤ්ඤමඤ්ඤපියංවදාති.

දානකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

තෙ පටිපථං ගච්ඡන්තෙ මනුස්සෙ දිස්වා කුහිං වඞ්කපබ්බතොති පුච්ඡන්ති මනුස්සා දූරෙති වදන්ති.

තෙන වුත්තං.

> යදි කෙචි මනුජා එන්ති අනුමග්ගෙ පටිපථෙ,
> මග්ගං තෙ පටිපුච්ඡාම කුහිං වඞ්කතපබ්බතො.
> තෙ තත්‍ථ අම්හෙ පස්සිත්වා කරුණං පරිදෙවයුං,
> දුක්ඛං තෙ පටිවෙදෙන්ති දූරෙ වඞ්කතපබ්බතොති.a

තත්‍ථ මග්ගස්ස උභතො පස්සෙ විවිධඵලධාරිනො රුක්ඛෙ දිස්වා ද්‍රකා කන්දන්ති මහාසත්තස්සානුභාවෙන ඵලධාරිනො රුක්ඛා ඔනමිත්වා හත්‍ථපාසං ආගච්ඡන්ති තතො සුපක්කඵලානි උච්චිනිත්වා තෙසං දෙති තං දිස්වා මද්දී අච්ඡරියං පවෙදෙසි.

තෙන වුත්තං.

> යදි පස්සන්ති පවනෙ ද්‍රකා ඵලිතෙ දුමෙ,
> තෙසං ඵලානං හෙතුහි උපරොදන්ති ද්‍රකා.
>
> රොදන්තෙ ද්‍රකෙ දිස්වා උබ්බිග්ගා විපුලා දුමා,
> සයමෙවොනමිත්වාන උපගච්ඡන්ති ද්‍රකෙ.
>
> ඉදං අච්ඡෙරකං දිස්වා අබ්භුතං ලොමහංසනං,
> සාධුකාරං පවත්තෙසි මද්දී සබ්බඞ්ගසොභනා.
>
> අච්ඡෙරං වත ලොකස්මිං අබ්භුතං ලොමහංසනං,
> වෙස්සන්තරස්ස තෙජෙන සයමෙවොනතා දුමාති.b

ජෙතුත්තරනගරතො සුවණ්ණගිරිතාලො නාම පබ්බතො පඤ්ච යොජනානි තතො කොන්තිමාරා නාම නදී පඤ්ච යොජනානි තතොච

---

a, b. චරියාපිටක, අකිත්තිවග්ග, 9.

ආරඤ්ජරගිරි නාම පබ්බතො පඤ්ච යොජනානි තතො දුන්නිවිට්ඨ බ්‍රාහ්මණගාමො නාම පඤ්ච යොජනානි තතො මාතුලනගරං දස යොජනානි. ඉති තං මග්ගං ජෙතුත්තරනගරතො තිංසයොජනං හොති දෙවතා මග්ගං සඞ්ඛිපිංසු එකදිවසෙනෙව තෙ මාතුලනගරං සම්පාපුණිංසු.

තෙන වුත්තං:

සඞ්ඛිපිංසු පථං යක්ඛා අනුකම්පාය දූරකෙ,
නික්ඛන්තදිවසෙනෙව චෙතරට්ඨමුපාගමුන්ති. a

උපගච්ඡන්තා පන ජෙතුත්තරනගරතො පාතරාසසමයෙ නික්ඛමිත්වා සායණ්හසමයෙ චෙතරට්ඨෙ මාතුලනගරං සම්පත්තා.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තෙ ගන්ත්වා දීඝමද්ධානං චෙතරට්ඨමුපාගමුං,
ඉද්ධං ඵීතං ජනපදං බහුමංසසුරොදනන්ති.

තදා මාතුලනගරෙ සට්ඨි ඛත්තියසහස්සානි වසන්ති. මහාසත්තො අන්තොනගරං අපවිසිත්වා නගරද්වාරෙ සාලාය නිසීදි. අථ මද්දී මහාසත්තස්ස පාදෙසු රජං පුඤ්ඡිත්වා පාදෙ සම්බාහෙත්වා වෙස්සන්තරස්ස ආගතභාවං ජානාපෙස්සාමීති සාලතො නික්ඛමිත්වා තස්ස චක්ඛුපථෙසු අට්ඨාසි. තෙන නගරං පවිසන්තියොච නික්ඛමන්තියොච ඉත්ථියො තං දිස්වා පරිවාරෙසුං.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

චෙතියො පරිකරිංසු දිස්වා ලක්ඛණමාගතං,
සුඛුමාලී වතයං අය්‍යා පත්තිකා පරිධාවති.

වය්හාහි පරියායිත්වා සිවිකායව ඛත්තියා,
සාජ්ජ මද්දී අරඤ්ඤස්මිං පත්තිකා පරිධාවතීති.

තත්ථ ලක්ඛණමාගතන්ති ලක්ඛණසම්පන්නං මද්දිං ආගතං. පරිධාවතීති එවං සුඛුමාලිනී හුත්වා පත්තිකාව විචරති. පරියායිත්වාති ජෙතුත්තරනගරෙ විචරිත්වා. සිවිකායාති සුවණ්ණසිවිකාය.

මහාජනො තං මද්දිඤ්ච වෙස්සන්තරඤ්ච පුත්තෙනවස්ස අනාථගමනෙන ආගතෙ දිස්වා ගන්ත්වා රාජූනං ආරොචෙසි. සට්ඨිසහස්ස රාජානො රොදන්තා පරිදෙවන්තා තස්ස සන්තිකං ආගමිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තං දිස්වා චෙතපාමොක්ඛා රොදමානා උපාගමුං
කච්චිනු දෙව කුසලං කච්චි දෙව අනාමයං,
කච්චි පිතා අරොගා තෙ සිවීනඤ්ච අනාමයං,

a. චරියාපිටක. අකිත්තිවග්ග. 9.

කො තෙ බලං මහාරාජ කො නු තෙ රථමණ්ඩලං
අනස්සකො අරථකො දීඝමද්ධානමාගතො,
කච්චිනාමිත්තෙහි පකතො අනුප්පත්තොසිමං දිසන්ති.

තත්‍ථ **දිස්වා**ති දූරතොව පස්සිත්‍වා. **වෙතපාමොක්ඛා**ති චෙත රාජානො. **උපාගමු**න්ති උපගමිංසු. **කුසල**න්ති ආරොග්‍යං. **අනාමය**න්ති නිදුක්ඛභාවං. **කො තෙ** බලන්ති කුහිං තව බලකායො. **රථමණ්ඩල**න්ති යෙනාසි අලඞ්කතරථෙනාගතො සො කුහින්ති පුච්ඡන්ති. **අනස්සකො**ති අනස්සකො යෙව. **අරථකො**ති අයානකො. **දීඝමද්ධානමාගතො**ති දීඝමග්ගං ආගතො. **පකතො**ති අභිභූතො.

අථ තෙසං රඤ්ඤං මහාසත්තො අත්තනො ආගමණකාරණං කථෙන්තො ආහ.

කුසලඤ්චෙව මෙ සම්මා අථො සම්මා අනාමයං,
අථො පිතා අරොගො මෙ සිවිතඤ්ච අනාමයං.

අහං හි කුඤ්ජරං දජ්ජං ඊසාදන්තං උරූළ්හවං,
ඛෙත්තඤ්ඤුං සබ්බයුද්ධානං සබ්බසෙතං ගජුත්තමං.

පණ්ඩුකම්බලසඤ්ඡන්නං පභින්නං සත්තුමද්දනං,
දන්තිං සවාලවීජනිං සෙතං කෙලාසසාදිසං.

සසෙතච්ඡත්තං සඋපධෙය්‍යං සාථබ්බණං සහත්ථිපං,
අග්ගයානං රාජවාහිං බ්‍රාහ්මණානං අදාසහං.

තස්මිං මෙ සිවයො කුද්ධා පිතාච උපහතො මනො,
අවරුද්ධසි මං රාජා වඞ්කං ගච්ඡාමි පබ්බතං.
ඔකාසං සම්මා ජානාථ වනෙ යත්‍ථ වසාමසෙති.

තත්‍ථ **තස්මිං මෙ**ති තස්මිං කාරණෙ මය්හං සිවයො කුද්ධා. **උපහතො මනො**ති උපහතචිත්තො කුද්ධොව හුත්වා මං රට්ඨා පබ්බාජෙසි. **යත්‍ථා**ති යස්මිං වනෙ මයං වසෙය්‍යාම තත්‍ථ නො වසනොකාසං ජානාථාති ආහ.

තෙ රාජානො ආහංසු.

ස්වාගතං තෙ මහාරාජ අථො තෙ අදුරාගතං,
ඉස්සරොසි අනුප්පත්තො යං ඉධත්ථි පවෙදය.

සාකං භිසං මධුං මංසං සුද්ධං සාලිනමොදනං,
පරිභුඤ්ජ මහාරාජ පාහුණො නොසි ආගතොති.

තත්‍ථ **පවෙදයා**ති කථෙහි සබ්බං පටියාදෙත්වා දස්සාම. **භිස**න්ති භිසමූලං යං කිඤ්චි කන්දජාතං වා.

වෙස්සන්තරො ආහ.

පටිග්ගහිතං යං දින්නං සබ්බස්ස අග්ඝියං කතං
අවරුද්ධසි මං රාජා වඞ්කං ගච්ඡාමි පබ්බතං,
ඔකාසං සම්මා ජානාථ වනෙ යත්‍ථ වසාමසෙති.

තත්‍ථ **පටිග්ගහිතන්‍ති** සබ්බමෙතං තුම්හෙහි දින්‍නං මයාව පටිග්ගහිතමෙව හොතු **සබ්බස්‍ස අග්ඝියං කතන්‍ති** සබ්බස්‍ස තුම්හෙහි මය්හං අග්ඝියං නිවෙදියං කතං. රාජා පන මං **අවරුද්ධති** රට්ඨා පබ්බාජෙති තස්මා වඞ්කතමෙව ගමිස්සාමි තස්මිං මෙ අරඤ්ඤෙ **වසන්‍තට්ඨානං** ජානාථාති.

තෙ රාජානො ආහංසු.

ඉධෙව තාව අච්ඡස්සු චෙතරට්ඨෙ රථෙසභ
යාව චෙතා ගමිස්සන්‍ති රඤ්ඤො සන්තික යාචිතුං,
නිජ්ඣාපෙතුං මහාරාජං සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනං.

තං තං චෙතා පුරක්ඛත්වා පතීතා ලද්ධපච්චයා,
පරිවාරෙත්වාන ගච්ඡන්‍ති එවං ජානාහි ඛත්තියාති.

තත්‍ථ **රඤ්ඤොති** රඤ්ඤො සන්තිකං යාචනත්‍ථාය ගමිස්සන්‍ති. **නිජ්ඣාපෙතුන්‍ති** තුම්හාකං නිද්දොසභාවං ජානාපෙතුං. **ලද්ධපච්චයාති** ලද්ධපතිට්ඨා. **ගච්ඡන්‍තීති** ගමිස්සන්‍ති.

මහාසත්තො ආහ.

මා වො රුච්චිත්‍ථ ගමණං රඤ්ඤො සන්තික යාචිතුං,
නිජ්ඣාපෙතුං මහාරාජං රාජා තත්‍ථ න ඉස්සරෙ.

අච්චුග්ගතාහි සිවයො බලත්‍ථා නෙගමා ච යෙ,
තෙ පධංසෙතුමිච්ඡන්‍ති රාජානං මම කාරණාති.

තත්‍ථ **නත්‍ථාති** තස්මිං මම නිද්දොසභාවං නිජ්ඣාපනෙ රාජාපි අනිස්සරෙ. **අච්චුග්ගතාති** අතිකුද්ධා. **බලත්‍ථාති** බලකායා. **පධංසෙතුන්‍ති** රජ්ජතො නීහරිතුං. **රාජානන්‍ති** රාජානම්පි.

තෙ රාජානො ආහංසු:

සචෙ එසා පවත්තෙත්‍ථ රට්ඨස්මිං රට්ඨවඩ්ඪන,
ඉධෙව රජ්ජං කාරෙහි චෙතෙහි පරිවාරිතො.

ඉද්ධං ඵීතඤ්චිදං රට්ඨං ඉද්ධො ජනපදො මහා,
මතිං කරොහි ත්වං දෙව රජ්ජස්‍ස මනුසාසිතුන්‍ති.

තත්‍ථ **සචෙ එසා පවත්තෙතාත්‍ථාති** සචෙ එතස්මිං රට්ඨෙ එසා පවත්ති. **රජ්ජස්‍සමනුසාසිතුන්‍ති** රජ්ජං සමනුසාසිතුං. අයමෙව වා පාඨො.

වෙස්සන්‍තරො ආහ.

න මෙ ඡන්‍දො මති අත්‍ථි රජ්ජස්‍සමනුසාසිතුං,
පබ්බාජිතස්‍ස රට්ඨස්මා චෙතපුත්තා සුණාථ මෙ.

අතුට්ඨා සිවයො අස්සු බලත්‍ථා නෙගමා ච යෙ,
පබ්බාජිතස්‍ස රට්ඨස්මා චෙතා රජ්ජෙභිසෙචයුං.

අසම්මොදියම්පි වො අස්‍ස අච්චන්‍තං මම කාරණා,
සිවීනං භණ්ඩනඤ්චාපි විග්ගහො මෙ න රුච්චති.

අත්ථස්ස භණ්ඩනං ඝොරං සම්පහාරෙවනප්පකො,
එකස්ස කාරණා මය්හං හිංසෙය්‍යුං බහුකෙ ජනෙ.

පටිග්ගහිතං යං දින්නං සබ්බස්ස අග්ගියං කතං
අවරුද්ධති මං රාජා වඞ්කං ගච්ඡාමි පබ්බතං,
ඔකාසං සම්මා ජානාථ වනෙ යත්ථ වසාමසෙති.

තත්ථ **චෙතා රජ්ජෙභිසෙචයුන්ති** චෙතරට්ඨවාසිනො කිර වෙස්සන්තරං රජ්ජෙ අභිසිඤ්චිංසූති තුම්හාකං කුපිතා තෙ අතුට්ඨා අසු. **අසම්මොදියන්ති** අසාමග්ගියං. **අස්සාති** මය්හං එකස්ස කාරණා තුම්හාකං භණ්ඩනං භවිස්සති.

එවං මහාසත්තො අනෙකපරියායෙන යාචිතොපි රජ්ජං න ඉච්ඡි අථස්ස තෙ රාජානො මහන්තං සක්කාරං කරිංසු. සො නගරං පවිසිතුං න ඉච්ඡති අථ නං සාලමෙව අලඞ්කරිත්වා සාණියා පරික්ඛෙපං කත්වා මහාසයනං පඤ්ඤපෙත්වා සබ්බෙ ආරක්ඛං කත්වා පරිවාරයිංසු. සො එකදිවසං එකරත්තිං තෙහි ගහිතාරක්ඛො සාලායං වසිත්වා පුන දිවසෙ පාතොව නානග්ගරසභොජනං භුඤ්ජිත්වා තෙහි රාජූහි පරිවුතො සාලාය නික්ඛමි. සට්ඨිසහස්සඛත්තියා තෙන සද්ධිං පණ්ණරසයොජනං මග්ගං ගන්ත්වා වනද්වාරෙ ඨත්වා පුරතො පණ්ණරසයොජනමග්ගං ආචික්ඛන්තා ආහංසු.

නගස්ස තෙ මයමක්ඛාම යථාපි කුසලා තථා,
රාජිසී යත්ථ සම්මන්ති ආහුතග්ගී සමාහිතා.

එස සෙලො මහාරාජ පබ්බතො ගන්ධමාදනො,
යත්ථ ත්වං සහ පුත්තෙහි සහභරියායවච්ඡසි.

තං චෙතා අනුසාසිංසු අස්සුනෙත්තා රුදම්මුඛා,
ඉතො ගච්ඡ මහාරාජ උජ්ජු යෙනුත්තරාමුඛො.

අථ දක්ඛිසි භද්දන්තෙ විපුලං නාම පබ්බතං,
නානාදුමගණාකිණ්ණං සීතච්ඡායං මනොරමං.

තමතික්කම්ම භද්දන්තෙ අථ දක්ඛිසි ආපකං,
නදිං කෙතුමතිං නාම ගම්භීරං ගිරිගබ්භරං.

පුථුලොමමච්ඡාකිණ්ණං සුපතිත්ථං මහොදිකං,
තත්ථ නහාත්වා පිවිත්වාච අස්සාසෙත්වාච පුත්තකෙ.

අථ දක්ඛිසි භද්දන්තෙ නිග්‍රොධං මධුපිප්ඵලං,
රම්මකෙ සිඛරෙ ජාතං සීතච්ඡායං මනොරමං.

අථ දක්ඛිසි භද්දන්තෙ නාලිකං නාම පබ්බතං,
නානාදිජගණාකිණ්ණං සෙලං කිම්පුරිසායුතං.

තස්ස උත්තරපුබ්බෙන මුචලින්දො නාම සො සරො,
පුණ්ඩරීකෙහි සඤ්ඡන්නො සෙතසොගන්ධියෙහි ච.

සො වනං මෙඝසඞ්කාසං ධුවං හරිතසද්දලං
සීහොවාමිසපෙක්ඛීව වනසණ්ඩං විගාහිය,
පුප්ඵරුක්ඛෙහි සඤ්ඡන්නං ඵලරුක්ඛෙහි චූභයං.

තත්ථ බින්දුස්සරා වග්ගූ නානාවණ්ණා බහූ දිජා,
කුජ්ජන්තමුපකුජ්ජන්ති උතුසම්පුප්ඵිතෙ දුමෙ.

ගන්ත්වා ගිරිවිදුග්ගානං නදීනං පභවානිච,
සො දක්ඛසි පොක්ඛරණිං කරඤ්ජකකුධායුතං,

පුථුලොමමච්ඡාකිණ්ණං සුපතිත්ථං මහොදිකං,
සමඤ්ච චතුරස්සඤ්ච සාධුං අප්පටිගන්ධියං.

තස්සා උත්තරපුබ්බෙන පණ්ණසාලං අමාපය,
පණ්ණසාලං අමාපෙත්වා උඤ්ඡාචරියාය ඊහථාති.

තත්ථ **රාජිසීති** රාජානො හුත්වා පබ්බජිතා. **සමාහිතාති** එකග්ගචිත්තා. **එසාති** දක්ඛිණහත්ථං උක්ඛිපිත්වා ඉමිනා පබ්බතපාදෙන ගච්ඡථාති ආචික්ඛන්තා වදන්ති. **අච්ඡසීති** වසිස්සසි. **ආපගන්ති** ආපගං උදකවාහිකං නදිං. **ගිරිගබ්භරන්ති** ගිරිකුච්ඡිතො පවත්තං. **මධුවිප්ඵලන්ති** මධුරඵලං. **රම්මකෙති** රමණීයෙ. **කිම්පුරිසායුතන්ති** කිම්පුරිසෙහි ආයුතං පරිකිණ්ණං. **සෙතසොගන්ධියෙහීති** නානප්පකාරෙහි සෙතපුප්ඵෙහි චෙව සොගන්ධියෙහි ච සමන්නාගතො. **සීහොවාමිසපෙක්ඛීති** ආමිසං පත්ථෙන්තො සීහො විය. **බින්දුස්සරාති** පිණ්ඩිතස්සරා. **වග්ගූති** මධුරස්සරා. **කුජ්ජන්තමුපකුජ්ජන්තීති** පඨමං කුජ්ජමානං පක්ඛිං පච්ඡා උපකුජ්ජන්ති. **උතුසම්පුප්ඵිතෙ දුමෙති** උතුකාලසමයෙ පුප්ඵිතෙ දුමෙ නිසීදිත්වා කුජ්ජන්තමනුකුජ්ජන්ති. **සො දක්ඛසීති** සො ත්වං පස්සසීති අත්ථො. **කරඤ්ජකකුධායුතන්ති** කරඤ්ජරුක්ඛෙහි ච කකුධරුක්ඛෙහි ච සම්පරිකිණ්ණං. **අප්පටිගන්ධියන්ති** පටිකූලගන්ධරහිතං මධුරොදකස්ස සම්පුණ්ණං නානප්පකාරපදුමුප්පලාදීහි සඤ්ඡන්නං. **පණ්ණසාලං අමාපයාති** පණ්ණසාලං මාපෙස්සසි. **අමාපෙත්වාති** මාපෙත්වා. **උඤ්ඡාචරියාය ඊහථාති** අථ තුම්හෙ දෙව උඤ්ඡාචරියාය යාපෙන්තා අප්පමත්තා ඊහථ. ආරද්ධවිරියා හුත්වා විහරෙය්‍යාථාති අත්ථො.

එවං තෙ රාජානො තස්ස පණ්ණරසයොජනං මග්ගං ආචික්ඛිත්වා තං උය්‍යොජෙත්වා වෙස්සන්තරස්ස අන්තරායභයස්ස විනොදනත්ථං මා කොචිදෙව පච්චාමිත්තො ඔකාසං ලභෙය්‍යාති චින්තෙත්වා එකං ව්‍යත්තං සුසික්ඛිතං චෙතපුත්තං ත්වං ගච්ඡන්තෙ ච ආගච්ඡන්තෙ ච පරිග්ගණ්හාහීති වනද්වාරෙ ආරක්ඛත්ථාය ඨපෙත්වා සකනගරමෙව ගමිංසු. වෙස්සන්තරොපි සපුත්තදාරො ගන්ධමාදනං ගන්ත්වා තං දිවසං තත්ථ වසිත්වා තතො උත්තරාභිමුඛො විපුලපබ්බතපාදෙන ගන්ත්වා කෙතුමතියා නාම නදියා තීරෙ නිසීදිත්වා වනචරකෙන දින්නං මධුමංසං ඛාදිත්වා තස්ස සුවණ්ණසූචිං දත්වා නහාත්වා පිවිත්වා ච පටිප්පස්සද්ධදරථො නදිං උත්තරිත්වා සානුපබ්බතසිඛරෙ ඨිතස්ස නිග්‍රොධස්ස මූලෙ

ථොකං නිසීදිත්වා නිග්‍රොධඵලානි ඛාදිත්වා උට්ඨායාසනා ගච්ඡන්තො නාළිකං නාම පබ්බතං පත්වා තං පරිහරන්තො මුචලින්දසරතීරෙන පුබ්බුත්තරකණ්ණං පත්වා එකපදිකමග්ගෙන වනසණ්ඩං පවිසිත්වා තං අතික්කම්ම ගිරිදුග්ගනදීපබ්බතපභවානං පුරතො තං චතුරස්සපොක්ඛරණිං සම්පාපුණි.

තස්මිං ඛණෙ සක්කො දෙවරාජා ආවජ්ජෙන්තො තං කාරණං ඤත්වා මහාසත්තො හිමවන්තං පවිට්ඨො වසනට්ඨානං ලද්ධුං වට්ටතීති චින්තෙත්වා විස්සකම්මං පක්කොසාපෙත්වා ගච්ඡ තාත ත්වං වඞ්කපබ්බතකුච්ඡිම්හි රමණීයෙ ඨානෙ අස්සමපදං මාපෙත්වා එහීති විස්සකම්මං පෙසෙසි. සො තත්ථ ගන්ත්වා ද්වෙ පණ්ණසාලායො ද්වෙ චඞ්කමෙ රත්තිට්ඨානදිවාට්ඨානානි ච මාපෙත්වා චඞ්කමනකොටියං තෙසු තෙසු ඨානෙසු නානාපුප්ඵගච්ඡෙ කදලිවනානි ච දස්සෙත්වා සබ්බෙ පබ්බජිතපරික්ඛාරෙ පටියාදෙත්වා යෙ කෙචි පබ්බජිතුකාමා ගණ්හන්තූති අක්ඛරානි ලිඛිත්වා අමනුස්සෙ ච භෙරවසද්දෙ මිගපක්ඛිනො ච පටික්කමාපෙත්වා සකට්ඨානමෙව ගතො.

මහාසත්තොපි එකපදිකමග්ගං දිස්වා පබ්බජිතානං වසනට්ඨානං භවිස්සතීති මද්දිඤ්ච ද්වෙ පුත්තෙ ච අස්සමපදද්වාරෙ ඨපෙත්වා සයං අස්සමපදං පවිසිත්වා අක්ඛරානි ඔලොකෙත්වා සක්කෙනම්හි දිට්ඨොති ඤත්වා පණ්ණසාලාද්වාරං විවරිත්වා පවිසිත්වා ඛග්ගඤ්ච ධනුඤ්ච අපනෙත්වා සාටකෙ ඔමුඤ්චිත්වා ඉසිවෙසං ගහෙත්වා කත්තරදණ්ඩං ආදාය පණ්ණසාලාතො නික්ඛමිත්වා චඞ්කමං ආරුය්හ අපරාපරං චඞ්කමිත්වා පච්චෙකබුද්ධසදිසෙන උපසමෙන පුත්තදාරානං සන්තිකං අගමාසි.

මද්දී මහාසත්තස්ස පාදෙසු පතිත්වා රොදිත්වා තෙනෙව සද්ධිං අස්සමපදං පවිසිත්වා අත්තනො පණ්ණසාලං ගන්ත්වා තාපසවෙසං ගණ්හි. පච්ඡා පුත්තෙපි තාපසකුමාරකෙ කරිංසු. චත්තාරො ඛත්තියා වඞ්කපබ්බතකුච්ඡිම්හි වසිංසු. අථ මද්දී මහාසත්තං වරං යාචි දෙව තුම්හෙ ඵලාඵලත්ථාය අගන්ත්වා පුත්තෙ ගහෙත්වා ඉධෙව හොථ අහං ඵලාඵලං ආහරිස්සාමීති. තතො පට්ඨාය සා අරඤ්ඤතො ඵලාඵලානි ආහරිත්වා තයො ජනෙ පටිජග්ගති. බොධිසත්තොපි තං වරං යාචි මද්දි මයං ඉතො පට්ඨාය පබ්බජිතානාම ඉත්ථිච නාම බ්‍රහ්මචරියස්ස මලං ඉතො පට්ඨාය අකාලෙ මම සන්තිකං මා ආගච්ඡාහීති. සා සාධූති සම්පටිච්ඡි. මහාසත්තස්ස මෙත්තානුභාවෙන සමන්තා තියොජනෙ සබ්බෙ තිරච්ඡානාපි අඤ්ඤමඤ්ඤං මෙත්තං පටිලභිංසු.

මද්දී දෙවීපි පාතොව උට්ඨාය පානීයං පරිභොජනීයං උපට්ඨපෙත්වා මුඛොදකං ආහරිත්වා දන්තකට්ඨං දත්වා අස්සමපදං සම්මජ්ජිත්වා ද්වෙ පුත්තෙ පිතු සන්තිකෙ ඨපෙත්වා පච්ඡිඛණිත්තිඅඞ්කුසහත්ථා අරඤ්ඤං පවිසිත්වා වනමූලඵලාඵලානි ච ආදාය පච්ඡිං පූරෙත්වා සායණ්හසමයෙ ආගන්ත්වා පණ්ණසාලායං ඵලාඵලං ඨපෙත්වා න්හත්වා

පුත්තෙන නහාපෙති. අථ චත්තාරොපි ඛත්තියා පණ්ණසාලාචාරෙ නිසීදිත්වා ඵලාඵලං පරිභුඤ්ජන්ති. තතො මද්දී දෙව පුත්තෙ ආදාය අත්තනො පණ්ණසාලං ගච්ඡති. ඉමිනා නියාමෙන පබ්බතකුච්ඡිම්හි සත්ත මාසෙ වසිංසු.

වනප්පවෙසනඛණ්ඩං නිට්ඨිතං.

තදා කාලිඞ්ගරට්ඨෙ දුන්නිවිට්ඨබ්‍රාහ්මණගාමවාසී ජූජකොනාම බ්‍රාහ්මණො භික්ඛාචරියාය කහාපණසතං ලභිත්වා එකස්මිං බ්‍රාහ්මණකුලෙ ඨපෙත්වා පුන ධනං පරියෙසනත්ථාය ගතො. තස්මිං චිරායන්තෙ බ්‍රාහ්මණකුලා කහාපණෙ වළඤ්ජෙත්වා පච්ඡා ඉතරෙන ආගන්ත්වා චොදියමානා කහාපණෙ දාතුං අසක්කොන්තා අමිත්තතාපනං නාම ධීතරං තස්ස අදංසු. සො තං ආදාය කාලිඞ්ගරට්ඨෙ දුන්නිවිට්ඨගාමං ගන්ත්වා වසි. අමිත්තතාපනා සම්මා බ්‍රාහ්මණං පරිචරති. අථඤ්ඤෙ තරුණබ්‍රාහ්මණා තස්සා ආචාරසම්පත්තිං දිස්වා අයං මහල්ලකබ්‍රාහ්මණං පටිජග්ගති තුම්හෙ අම්හෙසු කිං පමජ්ජථාති අත්තනො භරියායො තජ්ජෙන්ති. තා ඉමං අමිත්තතාපනං ඉමම්හා ගාමා පලාපෙස්සාමාති නදීතිත්ථාදීසු සන්නිපතිත්වා තං පරිභාසිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

අහු වාසී කලිඞ්ගෙසු ජූජකො නාම බ්‍රාහ්මණො,
තස්සාසි දහරා භරියා නාමෙනාමිත්තතාපනා.

තා නං තත්ථ ගතාවොචුං නදීඋදකහාරිකා,
ථියො නං පරිභාසිංසු සමාගන්ත්වා කුතූහලා.

අමිත්තා නූන තෙ මාතා අමිත්තො නූන තෙ පිතා,
යෙ තං ජිණ්ණස්ස පාදංසු එවං දහරියං සතිං.

අහිතං වත තෙ ඤාතී මන්තයිංසු රහොගතා,
යෙ තං ජිණ්ණස්ස පාදංසු එවං දහරියං සතිං.

දුක්කරං වත තෙ ඤාතී මන්තයිංසු රහොගතා,
යෙ තං ජිණ්ණස්ස පාදංසු එවං දහරියං සතිං.

පාපකං වත තෙ ඤාතී මන්තයිංසු රහොගතා,
යෙ තං ජිණ්ණස්ස පාදංසු එවං දහරියං සතිං.

අමනාපං වත තෙ ඤාතී මන්තයිංසු රහොගතා,
යෙ තං ජිණ්ණස්ස පාදංසු එවං දහරියං සතිං.

අමනාපවාසං වසසි එවං දහරියා සතී,
යා ත්වං වසසි ජිණ්ණස්ස මතං තෙ ජීවිතා වරං.

න හි නූන තුය්හං කල්‍යාණි පිතා මාතාච සොභනෙ,
අඤ්ඤං භත්තාරං වින්දිංසු යෙ තං ජිණ්ණස්ස පාදංසු
එවං දහරියං සතිං.

දුය්‍යිට්ඨං තෙ නවමියං අකතං අග්ගිහුත්තකං,
යෙ තං ජිණ්ණස්ස පාදංසු එවං දහරියං සතිං.

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ නූන බ්‍රහ්මචරියපරායණෙ
සා ත්වං ලොකෙ අභිසපි සීලවන්තෙ බහුස්සුතෙ,
යා ත්වං වසසි ජිණ්ණස්ස එවං දහරියා සතී.

න දුක්ඛං අහිනා දට්ඨං න දුක්ඛං සත්තියා හතං,
තඤ්ච දුක්ඛඤ්ච තිප්පඤ්ච යං පස්සෙ ජිණ්ණකං පතිං.

නත්ථි ඛිඩ්ඩා නත්ථි රති ජිණ්ණෙන පතිනා සහ,
නත්ථි අල්ලාපසල්ලාපො ජග්ඝිතම්පි න සොභති.

යදා දහරො දහරාච මන්තයන්ති රහොගතා,
සබ්බෙසං සොකා නස්සන්ති යෙ කෙචි හදයනිස්සිතා.

දහරා ත්වං රූපවතී පුරිසානං අභිපත්ථිතා,
ගච්ඡ ඤාතිකුලෙ අච්ඡ කිං ජිණ්ණො රමයිස්සතීති.

තත්ථ **අභූති** අහොසි. **වාසිකලිඞ්ගසූති** කාලිඞ්ගරට්ඨෙ දුන්නිවිට්ඨබ්‍රාහ්මණගාමවාසී. **තා නං තත්ථගතාවොචුන්ති** තත්ථ ගාමෙ ඉත්ථියො නදීඋදකහාරිකා හුත්වා ගතා තං අවොචුං. **ථියොනන්ති** තායො ඉත්ථියො න අඤ්ඤං කිඤ්චි අවොචුං. අථ ඛො තං පරිභාසිංසු. **කුතූහලාති** කුතුහලජාතා විය හුත්වා. **සමාගන්ත්වාති** සමන්තතො පරික්ඛිපිත්වා. **දහරියන්ති** දහරිං තරුණිං සොභග්ගප්පත්තං සමානං. **ජිණ්ණස්සාති** ජරාජිණ්ණස්ස ගෙහෙ. **දුය්‍යිට්ඨං තෙ නවමියන්ති** තයා නවමියං යාගං දුය්‍යිට්ඨං භවිස්සති. සො තෙ යාගපිණ්ඩො පඨමං මහල්ලකකාකෙන ගහිතො භවිස්සති. **දුය්‍යිට්ඨා තෙ නවමියා** තිපි පාඨො. නවමියා තයා දුය්‍යිට්ඨා භවිස්සතීති අත්ථො. **අකතං අග්ගිහුත්තකන්ති** අග්ගිජුහනම්පි තයා අකතං භවිස්සති. **අභිසපීති** අක්කොසි. තස්ස තෙ පාපස්ස ඉදං ඵලන්ති අධිප්පායෙනෙවමාහංසු. **ජග්ඝිතම්පි නසොභතීති** ඛණ්ඩදන්තෙන විවරිත්වා හසන්තස්ස මහල්ලකස්ස හසිතම්පි නසොභති. **සබ්බෙසං සොකා නස්සන්තීති** සබ්බෙ එතෙසං සොකා විනස්සන්ති. **කිං ජිණ්ණොති** අයං ජිණ්ණො තං පඤ්චහි කාමගුණෙහි කථං රමයිස්සතීති.

සා තාසං සන්තිකා පරිභාසං ලභිත්වා උදකඝටං ආදාය රොදමානා ඝරං ගන්ත්වා භොති කිං රොදසීති බ්‍රාහ්මණෙන පුට්ඨා තස්ස ආරොචෙන්තී ඉමං ගාථමාහ.

න තෙ බ්‍රාහ්මණ ගච්ඡාමි නදිං උදකහාරියා,
ථියො මං පරිභාසන්ති තයා ජිණ්ණෙන බ්‍රාහ්මණාති.

තස්සත්ථො: බ්‍රාහ්මණ තයා ජිණ්ණෙන මං ඉත්ථියො පරිභාසන්ති තස්මා ඉතො පට්ඨාය තව උදකහාරිකා හුත්වා නදිං න ගමිස්සාමීති.

ජූජකො ආහ:

මා මෙ ත්වං අකරා කම්මං මා මෙ උදකමාහරි,
අහං උදකමාහිස්සං මා භොති කුපිතා අහූති.

තත්ථ **උදකමාහිස්සන්ති** අහං උදකං ආහරිස්සාමීති.

බ්‍රාහ්මණී ආහ:

නාහං තම්හි කුලෙ ජාතා යං ත්වං උදකමාහරෙ,
එවං බ්‍රාහ්මණ ජානාහි න තෙ වච්ඡාමහං ඝරෙ.

සචෙ මෙ දාසං දාසිං වා නානයිස්සසි බ්‍රාහ්මණ,
එවං බ්‍රාහ්මණ ජානාහි න තෙ වච්ඡාමි සන්තිකෙති.

තත්ථ **නාහන්ති** යම්හි කුලෙ සාමිකා කම්මං කරොන්ති නාහං තත්ථ ජාතා. **යං ත්වන්ති** යස්මා යං උදකං ත්වං ආහරිස්සසි න මය්හං තෙනත්ථො.

ජූජකො ආහ:

නත්ථි මෙ සිප්පට්ඨානං වා ධනං ධඤ්ඤං ච බ්‍රාහ්මණි
කුතොහං දාසං දාසිං වා ආනයිස්සාමි භොතියා,
අහං භොතිං උපට්ඨිස්සං මා භොති කුපිතා අහූති.

බ්‍රාහ්මණී ආහ:

එහි තෙ අහමක්ඛිස්සං යථා මෙ වචනං සුතං,
එස වෙස්සන්තරො රාජා වඞ්කෙ වසති පබ්බතෙ.

තං ත්වං ගන්ත්වාන යාචස්සු දාසං දාසිඤ්ච බ්‍රාහ්මණ,
සො තෙ දස්සති යාචිතො දාසං දාසිඤ්ච ඛත්තියොති.

තත්ථ **එහි තෙ අහමක්ඛිස්සන්ති** අහං තෙ ආචික්ඛිස්සාමි ඉදං සා දෙවතාධිග්ගහිතා හුත්වා ආහ.

ජූජකො ආහ:

ජිණ්ණොහමස්මි අබලො දීඝො චද්ධා සුදුග්ගමො
මා භොති පරිදෙවෙසි මා ච ත්වං විමනා අහු,
අහං භොතිං උපට්ඨිස්සං මා භොති කුපිතා අහූති.

තත්ථ **ජිණ්ණොහමස්මීති** භද්දෙ අහං ජිණ්ණො කථං ගමිස්සාමීති.

බ්‍රාහ්මණී ආහ:

යථා අගන්ත්වා සඞ්ගාමං අයුද්ධොව පරාජිතො,
එවමෙව තුවං බ්‍රහ්මෙ අගන්ත්වාව පරාජිතො.

සචෙ මෙ දාසං දාසිං වා නානයිස්සසි බ්‍රාහ්මණ
එවං බ්‍රාහ්මණ ජානාහි න තෙ වච්ඡාමහං ඝරෙ,
අමනාපං තෙ කරිස්සාමි තං තෙ දුක්ඛං භවිස්සති.

නක්ඛත්තෙ උතුපබ්බෙසු යදා මං දක්ඛසිලඞ්කතං,
අඤ්ඤාහි සද්ධිං රමමානං තං තෙ දුක්ඛං භවිස්සති.

අදස්සනෙන මය්හං තෙ ජිණ්ණස්ස පරිදෙවතො,
භීයො වඞ්කා ච පලිතා බහූ හෙස්සන්ති බ්‍රාහ්මණාති.

තත්ථ **අමනාපං තෙති** වෙස්සන්තරස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා දාසං වා දාසිං වා අනාහරන්තස්ස තව අරුච්චනකං කම්මං කරිස්සාමීති. **නක්ඛත්තෙති** නක්ඛත්තයොගවසෙන වා ඡන්නං උතූනං තස්ස තස්ස පබ්බවසෙන වා පවත්තෙසු ඡණෙසු.

තං සුත්වා බ්‍රාහ්මණො භීතො අහොසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

තතො සො බ්‍රාහ්මණො භීතො බ්‍රාහ්මණියා වසානුගො,
අට්ටිතො කාමරාගෙන බ්‍රාහ්මණිං එතදබ්‍රවි.

පාථෙය්‍යං මෙ කරොහි ත්වං සඞ්කුල්‍යා සගුළානි ච,
මධුපිණ්ඩිකා ච සුකතායො සත්තුභත්තඤ්ච බ්‍රාහ්මණී.

ආනයිස්සං මෙථුනකෙ උභො දාසකුමාරකෙ,
තෙ තං පරිචරිස්සන්ති රත්තින්දිවමතන්දිතාති.

තත්ථ **අට්ටිතොති** උපද්දුතො පීළිතො. **සගුළානි චාති** සගුළපූවෙ. **සත්තුභත්තන්ති** බද්ධසත්තුඤ්චෙව අබද්ධසත්තු පූවභත්තඤ්ච. **මෙථුනකෙති** ජාතිගොත්තකුලපදෙසෙහි සදිසෙ. **දාසකුමාරකෙති** තව දාසත්ථාය කුමාරකෙ.

සා ඛිප්පං පාථෙය්‍යං පටියාදෙත්වා බ්‍රාහ්මණස්සාරොචෙසි. සො ගෙහෙ දුබ්බලට්ඨානං ථිරං කත්වා ද්වාරං පටිසඞ්ඛරිත්වා අරඤ්ඤා දාරූනි ආහරිත්වා ඝටෙන උදකං ආහරිත්වා සබ්බභාජනානි පූරෙත්වා තත්ථෙව තාපසවෙසං ගහෙත්වා භද්දෙ ඉතො පට්ඨාය විකාලෙ මා නික්ඛමි. යාව මමාගමනා අප්පමත්තා හොහීති ඔවදිත්වා උපාහනා ආරුය්හ පාථෙය්‍යපසිබ්බකං අංසෙ ලග්ගෙත්වා අමිත්තතාපනං පදක්ඛිණං කත්වා අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි පක්කාමි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ඉදං වත්වා බ්‍රහ්මබන්ධු පටිමුඤ්චි උපහනා,
තතො සො මන්තයිත්වාන භරියං කත්වා පදක්ඛිණං.

පක්කාමි සො රුණ්ණමුඛො බ්‍රාහ්මණො සහිතබ්බතො,
සිවීනං නගරං ඵීතං දාසපරියෙසනං චරන්ති.

තත්ථ **රුණ්ණමුඛොති** රුදම්මුඛො. **සහිතබ්බතොති** සමාදින්නවතො ගහිතතාපසවෙසොති අත්ථො. **චරන්ති** දාසදාසිපරියෙසනං චරන්තො සිවීනං නගරං ආරබ්භ පක්කාමි.

සො තං නගරං ගන්ත්වා සන්නිපතිතං ජනං වෙස්සන්තරො කුහින්ති පුච්ඡි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සො තත්ථ ගන්ත්වා අවච යෙ තත්ථාසුං සමාගතා,
කුහිං වෙස්සන්තරො රාජා කත්ථ පස්සෙමු ඛත්තියං.

සො ජනො තං අවචාසි යෙ තත්ථාසුං සමාගතා
තුම්හෙහි බ්‍රහ්මෙ පකතො අතිදානෙන ඛත්තියො,
පබ්බාජිතො සකා රට්ඨා වඞ්කෙ වසති පබ්බතෙ.

තුම්හෙහි බ්‍රහ්මෙ පකතො අතිදානෙන ඛත්තියො,
ආදාය පුත්තදාරඤ්ච වඞ්කෙ වසති පබ්බතෙති.

තත්ථ **පකතොති** උපද්දුතො පීළිතො අත්තනො නගරෙ වසිතුං අලභිත්වා ඉදානි වඞ්කපබ්බතෙ වසති.

එවං අම්හාකං රාජානං නාසෙත්වා පුනපි ආගතො ඉධ තිට්ඨාහීති ලෙඩ්ඩුදණ්ඩාදිහත්ථා බ්‍රාහ්මණං අනුබන්ධිංසු. සො දෙවතාධිග්ගහිතො හුත්වා වඞ්කපබ්බතමග්ගමෙව ගණ්හි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

සො චොදිතො බ්‍රාහ්මණියා බ්‍රාහ්මණො කාමගිද්ධිමා,
අඝං තං පතිසෙවිත්ථ වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ
ඛග්ගදීපිනිසෙවිතෙ.

ආදාය බෙළුවං දණ්ඩං අග්ගිහුත්තං කමණ්ඩලුං,
සො පාවිසි බ්‍රහාරඤ්ඤං යත්ථ අස්සොසි කාමදං.

තං පවිට්ඨං බ්‍රහාරඤ්ඤං කොකා නං පරිවාරයුං,
වික්කන්දි සො විප්පනට්ඨො දූරෙ පන්ථා අපක්කමි.

තතො සො බ්‍රාහ්මණො ගන්ත්වා භොගලුද්ධො අසඤ්ඤතො,
වඞ්කස්සොහරණෙ නට්ඨො ඉමා ගාථා අභාසථාති.

තත්ථ **අඝන්ති** තං මහාජනෙන අනුබන්ධනදුක්ඛඤ්චෙව වනං පරියොගාහණදුක්ඛඤ්ච. **අග්ගිහුත්තන්ති** අග්ගිජුහනකටච්ඡුං. **කොකා නං පරිවාරයුන්ති** සො අරඤ්ඤං පවිසිත්වා වඞ්කපබ්බතගාමිමග්ගං අජානන්තො මග්ගමූළ්හො හුත්වා විචරති අථ නං ආරක්ඛත්ථාය නිසින්නස්ස චෙතපුත්තස්ස සුනඛා පරිවාරයිංසූති අත්ථො. **වික්කන්දීති** සො රුක්ඛං ආරුය්හ මහන්තෙන රවෙන කන්දි. **විප්පනට්ඨොති** විනට්ඨමග්ගො. **දූරෙපන්ථාති** වඞ්කපබ්බතගාමිපථතො දූරෙ අපක්කමි. **භොගලුද්ධොති** අතිවිය භොගලුද්ධො. **අසඤ්ඤතොති** දුස්සීලො. **ඔහරණෙති** වඞ්කපබ්බතස්ස ගමණමග්ගෙ විප්පනට්ඨො. සො සුනඛෙහි පරිවාරිතො රුක්ඛෙ නිසින්නොව ඉමා ගාථා අභාසථ.

කො රාජපුත්තං නිසභං ජයන්තං අපරාජිතං
භයෙ ඛෙමස්ස දාතාරං කො මෙ වෙස්සන්තරං විදූ.

යො යාචතං පතිට්ඨාසි භූතානං ධරණීරිව,
ධරණූපමං මහාරාජං කො මෙ වෙස්සන්තරං විදූ.

යො යාචතං ගතී ආසි සවන්තීනංව සාගරො,
උදධූපමං මහාරාජං කො මෙ වෙස්සන්තරං විදූ.

කල්‍යාණතිත්ථං සුචිමං සීතූදකං මනොරමං
පුණ්ඩරීකෙහි සඤ්ඡන්නං යුත්තං කිඤ්ජක්ඛරෙණුනා,
රහදූපමං මහාරාජං කො මෙ වෙස්සන්තරං විදූ.

අස්සත්ථංව පථෙ ජාතං සීතච්ඡායං මනො රමං
සන්තානං විස්සමෙතාරං කිලන්තානං පටිග්ගහං,
තථූපමං මහාරාජං කො මෙ වෙස්සන්තරං විදූ.

නිග්‍රොධංව පථෙ ජාතං සීතච්ඡායං මනොරමං
සන්තානං විස්සමෙතාරං කිලන්තානං පටිග්ගහං,
තථූපමං මහාරාජං කො මෙ වෙස්සන්තරං විදූ.

අම්බංඉව පථෙ ජාතං සීතච්ඡායං මනොරමං
සන්තානං විස්සමෙතාරං කිලන්තානං පටිග්ගහං,
තථූපමං මහාරාජං කො මෙ වෙස්සන්තරං විදූ.

සාලංඉව පථෙ ජාතං සීතච්ඡායං මනොරමං
සන්තානං විස්සමෙතාරං කිලන්තානං පටිග්ගහං,
තථූපමං මහාරාජං කො මෙ වෙස්සන්තරං විදූ.

දුමංඉව පථෙ ජාතං සීතච්ඡායං මනොරමං
සන්තානං විස්සමෙතාරං කිලන්තානං පටිග්ගහං,
තථූපමං මහාරාජං කො මෙ වෙස්සන්තරං විදූ.

එවඤ්ච මෙ විලපතො පවිට්ඨස්ස බ්‍රහාවනෙ,
අහං ජානන්ති යො වජ්ජා නන්දිං සො ජනයෙ මමං.

එවඤ්ච මෙ විලපතො පවිට්ඨස්ස බ්‍රහාවනෙ
අහං ජානන්ති යො වජ්ජා තාය සො එකවාචාය,
පසවෙ පුඤ්ඤං අනප්පකන්ති.

තත්ථ **ජයන්තන්ති** මච්ඡෙර චිත්තං විජිතං. **කො මෙ වෙස්සන්තරං විදූති** කො මය්හං වෙස්සන්තරං ආචික්ඛෙය්‍යාති වදති. **පතිට්ඨාසීති** පතිට්ඨා ආසි. **සන්තානන්ති** පරිස්සන්තානං. **කිලන්තානන්ති** මග්ග කිලන්තානං. **පටිග්ගහන්ති** පටිග්ගාහකං පතිට්ඨාභූතං. **අහං ජානන්ති යො වජ්ජාති** අහං වෙස්සන්තරං ජානාමීති සො වදෙය්‍යාති.

තස්ස තං පරිදෙවසද්දං සුත්වා ආරක්ඛත්ථාය ඨපිතො චෙතපුත්තො මිගලුද්දකො හුත්වා අරඤ්ඤෙ විචරන්තො චින්තෙසි අයං බ්‍රාහ්මණො වෙස්සන්තරස්ස වසනට්ඨානත්ථාය පරිදෙවති. න ඛො පනෙස ධම්මසුධම්මතාය ආගතො. මද්දිං වා දාරකෙවා යාචිස්සති. ඉධෙව නං මාරෙස්සාමීති තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා බ්‍රාහ්මණ න තෙ ජීවිතං දස්සාමීති ධනුං ආකඩ්ඪිත්වා තජ්ජෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තස්ස චෙතො පටිස්සොසි අරඤ්ඤෙ ලුද්දකො චරං
තුම්හෙහි බ්‍රහ්මෙ පකතො අතිදූතෙන ඛත්තියො,
පබ්බාජිතො සකා රට්ඨා වඞ්කෙ වසති පබ්බතෙ.

තුම්හෙහි බ්‍රහ්මෙ පකතො අතිදූතෙන ඛත්තියො,
ආදාය පුත්තදාරඤ්ච වඞ්කෙ වසති පබ්බතෙ.

අකිච්චකාරී දුම්මෙධො රට්ඨා විවනමාගතො,
රාජපුත්තං ගවෙසන්තො බකො මච්ඡමිවොදකෙ.

තස්ස ත්‍යාහං න දස්සාමි ජීවිතං ඉධ බ්‍රාහ්මණ,
අයං හි තෙ මයා නුන්නො සරො පාස්සති ලොහිතං.

සිරො තෙ වජ්ඣයිත්වාන හදයං ඡෙත්වා සබන්ධනං,
පන්ථසකුණං යජිස්සාමි තුය්හං මංසෙන බ්‍රාහ්මණ.

තුය්හං මංසෙන මෙදෙන මත්ථකෙනච බ්‍රාහ්මණ,
ආහුතිං පග්ගහෙස්සාමි ඡෙත්වාන හදයං තව,

තං මෙ සුයිට්ඨං සුහුතං තුය්හං මංසෙන බ්‍රාහ්මණ,
න ච ත්වං රාජපුත්තස්ස භරියං පුත්තෙච නෙස්සසීති.

තත්ථ **අකිච්චකාරීති** ත්වං අකිච්චකාරකො. **දුම්මෙධොති** නිප්පඤ්ඤො. **රට්ඨා විවනමාගතොති** රට්ඨතො මහාඅරඤ්ඤං ආගතො. **සරො පාස්සතීති** සරො පිවිස්සති. **වජ්ඣයිත්වානාති** මාරෙත්වා රුක්ඛා පති තස්ස තෙ සීසං තාලඵලං විය ලුඤ්චිත්වා සබන්ධනං හදයමංසං ඡින්දිත්වා පන්ථදෙවතාය පන්ථසකුණං නාම යජිස්සාමි. **නචත්වන්ති** එවං සන්තෙ ත්වං රාජපුත්තස්ස භරියං වා පුත්තෙවා න නෙස්සසීති.

සො තස්ස වචනං සුත්වා මරණභයතජ්ජිතො මුසා කථෙන්තො ආහ.

අවජ්ඣො බ්‍රාහ්මණො දූතො චෙතපුත්ත සුණොහි මෙ,
තස්මා දූතං න හනන්ති එස ධම්මො සනන්තනො.

නිජ්ඣත්තා සිවයො සබ්බෙ පිතා නං දට්ඨුමිච්ඡති,
මාතා ච දුබ්බලා තස්ස අචිරා චක්ඛූනි ජීයරෙ.

තෙසාහං පහිතො දූතො චෙතපුත්ත සුණොහි මෙ,
රාජපුත්තං නයිස්සාමි යදි ජානාසි සංස මෙති.

තත්ථ **නිජ්ඣන්තාති** සඤ්ඤුතන්තා. **අචිරං චක්ඛූනි ජීයරෙති** නිච්චරොදන්තෙන න චිරස්සෙව චක්ඛූනි ජීයිස්සන්තීති.

තදා චෙතපුත්තො වෙස්සන්තරං කිර ආනෙතුං ගච්ඡතීති සොමනස්සප්පත්තො සුනඛෙ බන්ධිත්වා ඨපෙත්වා බ්‍රාහ්මණං ඔතාරෙත්වා සාඛා යන්තරෙ නිසීදාපෙත්වා ඉමං ගාථමාහ.

පියස්ස මෙ පියො දූතො පුණ්ණපත්තං දදාමි තෙ
ඉමඤ්ච මධුනො තුම්බං මිගසත්ථිඤ්ච බ්‍රාහ්මණ,
තඤ්ච තෙ දෙසමක්ඛිස්සං යත්ථ සම්මති කාමදොති.

තත්ථ **පියස්ස මෙති** මම පියස්ස වෙස්සන්තරස්ස ත්වං පියො දූතො තව අජ්ඣාසයපූරණං පුණ්ණපත්තං දදාමීති.

ජූජකඛණ්ඩං නිට්ඨිතං.

චෙතපුත්තො බ්‍රාහ්මණං භොජෙත්වා පාථෙය්‍යත්ථාය මධුලාබුඤ්චෙව පක්කමිගසත්ථිඤ්ච දත්වා මග්ගෙ ඨත්වා දක්ඛිණහත්ථං උක්ඛිපිත්වා මහාසත්තස්ස වසනොකාසං ආචික්ඛන්තො ආහ.

එස සෙලො මහාබ්‍රහ්මෙ පබ්බතො ගන්ධමාදනො,
යත්ථ වෙස්සන්තරො රාජා සහ පුත්තෙහි සම්මති.

ධාරෙන්තො බ්‍රාහ්මණං වණ්ණං ආසදඤ්චමසංජටං,
චම්මවාසී ඡමා සෙති ජාතවෙදං නමස්සති.

එතෙ නීලා පදිස්සන්ති නානාඵලධරා දුමා,
උග්ගතා අබ්භකූටං ව නීලා අඤ්ජනපබ්බතා.

ධවස්සකණ්ණා ඛදිරා සාලා ඵන්දනමාලුවා,
සම්පවෙධන්ති වාතෙන සකිං පීතා ව මාණවා.

උපරි දුමපරියායෙසු සඞ්ගීතියොව සූයරෙ,
නජ්ජුහා කොකිලසඞ්ඝා සම්පතන්ති දුමා දුමං.

අව්හයන්තෙව ගච්ඡන්තං සාඛාපණ්ණසමෙරිතා
රමයන්තෙව ආගන්තුං මොදයන්ති නිවාසිනං,
යත්ථ වෙස්සන්තරො රාජා සහ පුත්තෙහි සම්මති.

ධාරෙන්තො බ්‍රාහ්මණං වණ්ණං ආසදඤ්ච මසංජටං,
චම්මවාසී ඡමා සෙති ජාතවෙදං නමස්සතීති.

තත්ථ **ගන්ධමාදනොති** එස ගන්ධමාදනපබ්බතො එතස්ස පාදෙන උත්තරාභිමුඛො ගච්ඡන්තො යත්ථ සක්කදත්තියෙ අස්සමෙ වෙස්සන්තරො රාජා සහ පුත්තෙහි වසති තං පස්සිස්සසීති අත්ථො. **බ්‍රාහ්මණං වණ්ණන්ති** සෙට්ඨං පබ්බජිතවෙසං. **ආසදඤ්ච මසංජටන්ති** ආකඩ්ඪිත්වා ඵලානං ගණ්හනත්ථං අඞ්කුසකඤ්ච අග්ගිජුහනකටච්ඡු

සංඛාතංමස්සඤ්ච ජටඤ්ච ධාරෙන්තා. **චම්මවාසීති** අජිනචම්මධරෙ. **ඡමා සෙතීති** පඨවියං පණ්ණසන්ථරෙ සයති. **ධවස්සකණ්ණාඛදිරාති** ධවා ච අස්සකණ්ණා ච ඛදිරා ච. **සකිම්පීතාවමාණවාති** එකවාරමෙව පීතා මජ්ජපාණ සොණ්ඩා විය. **උපරිදුමපරියායෙසූති** රුක්ඛසාඛාසු. **සඞ්ගීතියොව සූයරෙති** නානාසකුණානං වස්සන්තානං දිබ්බසඞ්ගීතානි විය සූයන්ති. **නජ්ජුහාති** නජ්ජුහසකුණා. **සමපතන්තීති** විකූජන්තා විචරන්ති. **සාඛාපත්තසමෙරිතාති** සාඛානං පතෙනහි සංඝටිතා හුත්වා විකූජන්තා සකුණා වාතෙන සමෙරිතා පණ්ණසාඛායෙව වා. **ආගන්තූනන්ති** ආගන්තුකජනං. **යස්සාති** යස්මිං අස්සමපදෙ වෙස්සන්තරො වසති තත්ථ ගන්ත්වා ඉමං අස්සමපදසම්පත්තිං පස්සිස්සසි.

තතො උත්තරිම්පි අස්සමපදං වණ්ණෙන්තො ආහ.

අම්බා කපිත්ථා පනසා සාලා ජම්බූ විභීතකා,
හරීතකා ආමලකා අස්සත්ථා බදරානි ච.

චාරු තිම්බරුක්ඛා චෙත්ථ නිග්‍රොධා ච කපිත්ථනා,
මධු මධුකා ථෙවන්ති නීචෙ පක්කාචුදුම්බරා.

පාරෙවතා භවෙය්‍යා ච මුද්දිකා ච මධුත්ථිකා,
මධුං අනෙලකං තත්ථ සකමාදාය භුඤ්ජරෙ.

අඤ්ඤෙත්ථ පුප්ඵිතා අම්බා අඤ්ඤෙ තිට්ඨන්ති දොවිලා,
අඤ්ඤෙ ආමා ච පක්කා ච භෙකවණ්ණා තදූභයං.

අථෙත්ථ හෙට්ඨා පුරිසො අම්බපක්කානි ගණ්හති,
ආමානි චෙව පක්කානි වණ්ණගන්ධරසුත්තමෙ.

අතෙව මෙ අච්ඡරියං හිඞ්කාරො පටිභාති මං,
දෙවානමිව ආවාසො සොභති නන්දනූපමො.

විභෙදිකා නාළිකෙරා ඛජ්ජුරීනං බ්‍රහාවනෙ
මාලා ච ගන්ථිතා ඨන්ති ධජග්ගානෙව දිස්සරෙ,
නානාවණ්ණෙහි පුප්ඵෙහි නභං තාරාචිතාමිව.

කුටජී කුට්ඨතගරී පාටලියො ච පුප්ඵිතා,
පුන්නාගා ගිරිපුන්නාගා කොවිළාරා ච පුප්ඵිතා.

උද්දාලකා සොමරුක්ඛා අගරුභල්ලියො බහූ,
පුත්තජීවා ච කකුධා අසනා චෙත්ථ පුප්ඵිතා.

කුටජා සලළා නීපා කොසම්බලබුජා ධවා,
සාලා ච පුප්ඵිතා තත්ථ පලාලඛලසන්නිභා.

තස්සාවිදූරෙ පොක්ඛරණී භූමිභාගෙ මනොරමෙ,
පදුමුප්පලසඤ්ඡන්නා දෙවානමිව නන්දනෙ.

අථෙත්ථ පුප්ඵරසමත්තා කොකිලා මඤ්ජුභාණිකා,
අභිනාදෙන්ති පවනං උතුසම්පුප්ඵිතෙ දුමෙ.

හසන්ති මකරන්දෙහි පොක්ඛරෙ පොක්ඛරෙ මධූ
අථෙත්ථ වාතා වායන්ති දක්ඛිණා අථ පච්ඡිමා,
පදුමකිඤ්ජක්ඛරෙණූහි ඔකිණ්ණො හොති අස්සමො.

ථූලා සිංඝාටකා චෙත්ථ සංසාදියා පසාදියා
මච්ඡකච්ඡපබ්‍යාවිද්ධා බහූචෙත්ථ මුපයානකා,
මධුං භිංසෙහි සවති ඛීරං සප්පිමුළාලිහි.

සුරභි තං වනං වාති නානාගන්ධසමෙරිතං
සම්මද්දතෙව ගන්ධෙන පුප්ඵසාඛාහි තං වනං,
භමරා පුප්ඵගන්ධෙන සමන්තාමභිනාදිතා.

අථෙත්ථ සකුණා සන්ති නානාවණ්ණා බහූ දිජා,
මොදන්ති සහ භරියාහි අඤ්ඤමඤ්ඤං පකූජිනො.

නන්දිකා ජීවපුත්තා ච ජීවපුත්තා පියා ච නො,
පියා පුත්තා පියා නන්දා දිජා පොක්ඛරණීඝරා.

මාලාව ගන්ථිතා ඨන්ති ධජග්ගානෙව දිස්සරෙ
නානාවණ්ණෙහි පුප්ඵෙහි කුසලෙහෙව සුගන්ථිතා,
යත්ථ වෙස්සන්තරො රාජා සහ පුත්තෙහි සම්මති.

ධාරෙන්තො බ්‍රාහ්මණං වණ්ණං ආසදඤ්ච මසඤ්ජටං,
චම්මවාසී ඡමා සෙති ජාතවෙදං නමස්සතීති.

තත්ථ **චාරුතිම්බරුක්ඛා**ති සුවණ්ණතිම්බරුක්ඛා. **මධුමධුකා**ති මධුරසා මධුකා. **ථෙවන්තී**ති විරොචන්ති. **මධුත්ථිකා**ති මධුමෙව පග්ඝරන්තියො මධුරතාය වා මධුත්ථෙවසදිසා. **සයමාදායා**ති තං සයමෙව ගහෙත්වා භුඤ්ජන්ති. **දොවිලා**ති සඤ්ජායමානඵලා. **කාදූහයා**ති උභොපි ආමා ච පක්කා ච මණ්ඩූකපිට්ඨිවණ්ණායෙව. **අථෙත්ථ හෙට්ඨා පුරිසො**ති අථෙත්ථ අස්සමෙ තෙසං අම්බානං හෙට්ඨා ඨිතකොව පුරිසො අම්බානි ගණ්හාති අරොහණකිච්චං නත්ථි. **වණ්ණගන්ධරසුත්තමා**ති එතෙහි වණ්ණාදීහි උත්තමානි. **අතෙව මෙ අච්ඡරියන්**ති අතිවිය මෙ අච්ඡරියං. **හිඞ්කාරො**ති හින්ති කාරණං. **විභෙදිකා**ති තාලා. **මාලාව ගන්ථිතා**ති සුපුප්ඵිතරුක්ඛානං උපරි ගන්ථිතා මාලා විය පුප්ඵානි විය තිට්ඨන්ති. **ධජග්ගානෙවා**ති තානි අලඞ්කාරධජග්ගානි විය දිස්සන්ති. **කුටජීකුට්ඨතගරා**ති කුටජීනාමෙකා රුක්ඛජාති කුට්ඨා ච තගරගච්ඡා ච. **ගිරිපුන්නාගා**ති මහාපුන්නාගා. **හල්ලියො**ති හල්ලිරුක්ඛා නාම. **පලාලඛලසන්නිභා**ති තෙසං හෙට්ඨා පග්ඝරිත පුප්ඵපුඤ්ජා පලාලඛලසදිසාති වදති. **පොක්ඛරණී**ති චතුරස්ස පොක්ඛරණී. **නන්දනෙ**ති නන්දනවනෙ නන්දාපොක්ඛරණී විය. **පුප්ඵරසමත්තා**ති පුප්ඵරසෙහි මත්තා චලිතා. **මකරන්දෙහී**ති කිඤ්ජක්ඛතො හසන්තරෙණූහි. **පොක්ඛරෙ පොක්ඛරෙ**ති පදුමිනිපණ්ණෙසු. තෙසු තෙසු කිඤ්ජක්ඛතො රෙණු හසිත්වා පොක්ඛරමධු නාම හොති. **අථ පච්ඡිමා**ති එත්තාවතා සබ්බාදිසා විදිසාපි වාතා දස්සිතා හොන්ති.

චූළාසිඞ්ඝාටකාති මහන්තා සිඞ්ඝාටකා ච. **සංසාදියාති** සයංජාතබුද්ධිකසාලි යො සූකරසාලීතිපි වුච්චති. **පසාදියාති** තෙයෙව භූමියං පතිතා. **ව්‍යාවිද්ධාති** පස්සන්තා උදකෙ ව්‍යාවිද්ධා පටිපාටියා ගච්ඡන්තා දිස්සන්ති. **උපයානකාති** කක්කටකා. **මධූති** භිසකොටියා භින්නාය පග්ඝරණකරසො මධුසදිසො හොති. **ඛීරංසප්පින්ති** මූළාලකෙහි පග්ඝරණකරසො ඛීරමිස්සකනවගොරසසප්පි විය හොති. **සම්මද්දතෙවාති** සම්පත්තජනං මදයන්තිවිය. **සමන්තාමක්ඛිනාදිතාති** සමන්තා අභිනදන්තා චරන්ති. **නන්දිකාති** ආදීනි තෙසං නාමානි. තෙසු පඨමා සාමි වෙස්සන්තර ඉමස්මිං වනෙ වසන්තො නන්දාති වදන්ති. දුතියා ත්වඤ්ච සුඛෙන ජීව පුත්තා ච තෙති වදන්ති. තතියා ත්වඤ්ච ජීව පිය පුත්තා චෙති වදන්ති. චතුත්ථා ච ත්වඤ්ච නන්ද පියපුත්තා ච තෙති වදන්ති. තෙන තෙසං එතානෙව නාමානි අහෙසුං. **පොක්ඛරණීයාති** පොක්ඛරණීවාසිනො.

එවං චෙතපුත්තෙන වෙස්සන්තරස්ස වසනට්ඨානෙ අක්ඛාතෙ ජූජකො තුස්සිත්වා පටිසන්ථාරං කරොන්තො ඉමං ගාථමාහ:

ඉදඤ්ච මෙ සත්තුභත්තං මධුනා පටිසංයුතං,
මධුපිණ්ඩිකා ච සුකතායො සත්තුභත්තං දදාමි තෙති.

තත්ථ **සත්තුභත්තන්ති** මධුසන්නිභං සත්තුසඞ්ඛාතං භත්තං. ඉදං වුත්තං හොති: ඉදං මම අත්ථි. තං තෙ දම්මි ගණ්හාහි තන්ති.

තං සුත්වා චෙතපුත්තො ආහ:

තුය්හෙව සම්බලං හොතු නාහං ඉච්ඡාමි සම්බලං,
ඉතොපි බ්‍රහ්මෙ ගණ්හාහි ගච්ඡ බ්‍රහ්මෙ යථාසුඛං.

අයං එකපදී එති උජුං ගච්ඡති අස්සමං
ඉසීපි අච්චුතො තත්ථ පඞ්කදන්තො රජස්සිරො,
ධාරෙන්තො බ්‍රාහ්මණං වණ්ණං ආසදඤ්ච මසඤ්ජටං,

චම්මවාසී ඡමා සෙති ජාතවෙදං නමස්සති.
තං ත්වං ගන්ත්වාන පුච්ඡස්සු සො තෙ මග්ගං පවක්ඛතීති.

තත්ථ **සම්බලන්ති** පාථෙය්‍යං. **එතීති** යො එකපදිකමග්ගො අම්හාකං අභිමුඛො එති එස අස්සමං උජුං ගච්ඡති. **අච්චුතොති** එවං නාමකො ඉසි තත්ථ වසතීති.

ඉදං සුත්වා බ්‍රහ්මබන්ධු චෙතං කත්වා පදක්ඛිණං,
උදග්ගචිත්තො පක්කාමි යෙනාසි අච්චුතො ඉසීති.

තත්ථ **යෙනාසීති** යස්මිං ඨානෙ අච්චුතො ඉසි තත්ථ ගතොති.

චූළවනවණ්ණනා නිට්ඨිතා.

ගච්ඡන්තො භාරද්වාජො සො අද්දස අච්චුතං ඉසිං,
දිස්වාන තං භාරද්වාජො සම්මොදි ඉසිනා සහ.

කච්චිනු භොතො කුසලං කච්චි භොතො අනාමයං,
කච්චි උඤ්ඡෙන යාපෙසි කච්චි මූලඵලා බහූ.

කච්චි ඩංසා ච මකසා ච අප්පමෙව සිරිංසපා,
වනෙ වාලමිගාකිණ්ණෙ කච්චි හිංසා න විජ්ජතීති.

තත්ථ **භාරද්වාජෝති** ජූජකො. **අප්පමෙවාති** අප්පායෙව. **හිංසාති** තෙසං වසෙන තුම්හාකං විහිංසා.

තාපසො ආහ:

කුසලඤ්චෙව මෙ බ්‍රහ්මෙ අථො බ්‍රහ්මෙ අනාමයං,
අථො උඤ්ඡෙන යාපෙමි අථො මූලඵලා බහූ.

අථො ඩංසා ච මකසා ච අප්පමෙව සිරිංසපා,
වනෙ වාලමිගාකිණ්ණෙ හිංසා මය්හං න විජ්ජති.

බහූනි වස්සපූගානි අස්සමෙ වසතො මම,
නාභිජානාමි උප්පන්නං ආබාධං අමනොරමං.

ස්වාගතං තෙ මහාබ්‍රහ්මෙ අථො තෙ අදුරාගතං,
අන්තො පවිස භද්දන්තෙ පාදෙ පක්ඛාලයස්සු තෙ.

තින්දුකානි පියාලානි මධුකෙ කාසුමාරියො,
ඵලානි ඛුද්දකප්පානි භුඤ්ජ බ්‍රහ්මෙ වරං වරං.

ඉදම්පි පානීයං සීතං ආභතං ගිරිගබ්භරා,
තතො පිව මහාබ්‍රහ්මෙ සචෙ ත්වං අභිකඞ්ඛසීති.

ජූජකො ආහ:

පටිග්ගහිතං යං දින්නං සබ්බස්ස අග්ඝියං කතං
සඤ්ජයස්ස සකං පුත්තං සිවීහි විප්පවාසිතං,
තමහං දස්සනමාගතො යදි ජානාසි සංස මෙ ති.

තත්ථ **තමහං දස්සනමාගතොති** අහං තං දස්සනාය ආගතො.

තාපසො ආහ:

න භවං එති පුඤ්ඤත්ථං සිවිරාජස්ස දස්සනං,
මඤ්ඤෙ භවං පත්ථයති රඤ්ඤො භරියං පතිබ්බතං.

මඤ්ඤෙ කණ්හාජිනං දාසිං ජාලිං දාසඤ්ච ඉච්ඡසි
අථවා තයො මාතාපුත්තෙ අරඤ්ඤා නෙතුමාගතො,
න තස්ස භොගා විජ්ජන්ති ධනං ධඤ්ඤඤ්ච බ්‍රාහ්මණාති.

තත්ථ **න තස්ස භොගාති** භො බ්‍රහ්මෙ තස්ස වෙස්සන්තරස්ස අරඤ්ඤෙ විහරන්තස්ස නෙව භොගා විජ්ජන්ති. ධනංධඤ්ඤඤ්ච න විජ්ජති. දුග්ගතො හුත්වා වසති. තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා කිං කරිස්සසීති.

තං සුත්වා ජූජකො ආහ:

අකුද්ධරූපාහං හොතා නාහං යාචිතුමාගතො,
සාධු දස්සනමරියානං සන්නිවාසො සදා සුඛො.

අදිට්ඨපුබ්බො සිවිරාජා සිවීහි විප්පවාසිතො.
තමහං දස්සනමාගතො යදි ජානාසි සංස මෙ ති.

ඉදං වුත්තං හොති: හො තාපස අහං අකුද්ධරූපො, අලං එත්තා වතා, අහං පන න කිඤ්චි වෙස්සන්තරං යාචිතුමාගතො අරියානං පන දස්සනං සාධු සන්නිවාසොපි එතෙහි සද්ධිං සුඛො. අහං තස්ස ආචරිය බ්‍රාහ්මණො මයා ච සො යතො සිවීහි විප්පවාසිතො තතො පට්ඨාය අදිට්ඨපුබ්බො තෙනාහං තං දස්සනාය ආගතො යදි තස්ස වසනට්ඨානං ජානාසි සංස මෙති.

සො තස්ස සද්දහිත්වා හොතු සංසිස්සාමි තෙ. අජ්ජ තාව ඉධෙව වසාහි තං එලාඵලෙහි සන්තප්පෙත්වා පුනදිවසෙ මග්ගං දස්සෙන්තො හත්ථං පසාරෙත්වා ආහ:

එස සෙලො මහාබ්‍රහෙම පබ්බතො ගන්ධමාදනො,
යත්ථ වෙස්සන්තරො රාජා සහ පුත්තෙහි සම්මති.

ධාරෙන්තො බ්‍රාහ්මණං වණ්ණං ආසදඤ්ච මසංජටං,
චම්මවාසී ඡමා සෙති ජාතවෙදං නමස්සති.

එතෙ නීලා පදිස්සන්ති නානාඵලධරා දුමා,
උග්ගතා අබ්භකූටාව නීලා අඤ්ජනපබ්බතා.

ධවස්සකණ්ණා ඛදිරා සාලාඵන්දනමාළුවා,
සම්පවෙධන්ති වාතෙන සකිංපීතාව මාණවා.

උපරි දුමපරියායෙසු සඞ්ගීතියොව සූයරෙ,
නජ්ජූහා කොකිලසංඝා සම්පතන්ති දුමා දුමං.

අව්හයන්තෙව ගච්ඡන්තං සාඛාපණ්ණසමෙරිතා
රමයන්තෙව ආගන්තුං මොදයන්ති නිවාසිනං,
යත්ථ වෙස්සන්තරො රාජා සහ පුත්තෙහි සම්මති.

ධාරෙන්තො බ්‍රාහ්මණං වණ්ණං ආසදඤ්ච මසං ජටං,
චම්මවාසී ඡමා සෙති ජාතවෙදං නමස්සති.

කාරෙරිමාලා විතතා භූමිභාගෙ මනොරමෙ,
සද්දලාහරිතා භූමි න තත්‍ථුද්ධංසතෙ රජො.

මයූරගීවසඞ්කාසා තූලඵස්සසමූපමා,
තිණානි නාතිවත්තන්ති සමන්තා චතුරඞ්ගුලා.

අම්බා ජම්බූ කපිත්ථාව නීචෙ පක්කාවුදුම්බරා,
පරිභොගෙහි රුක්ඛෙහි වනං තං රතිවඩ්ඪනං.

වෙළුරියවණ්ණුපනිභං මච්ඡගුම්බනිසෙවිතං,
සුචිං සුගන්ධං සලිලං ආපො තත්ථපි සන්දති.

තස්සාවිදූරෙ පොක්ඛරණී භූමිභාගෙ මනොරමෙ,
පදුමුප්පලසඤ්ඡන්නා දෙවානම්ව නන්දනෙ.

තීණි උප්පලජාතානි තස්මිං සරසි බ්‍රාහ්මණ,
විචිත්‍ර නීලානෙකානි සෙතලොහිතකානිචාති.

තස්සත්ථො හෙට්ඨා වුත්තසදිසොව. **කරෙරිමාලා විතතාති** කරෙරිපුප්ඵෙහි විතතා. **සද්දලාහරිතාති** ධුවසද්දලෙන හරිතා. **න තත්ථුද්ධංසතෙ රජොති** තස්මිං ඨානෙ අප්පමත්තකොපි රජො න උද්ධංසති. **තූලඵස්සසමූපමාති** මුදුඵස්සතාය තූලඵස්සසදිසා. **තිණානි නාතිවත්තන්තීති** තානි තස්සා භූමියා මයූරගීවවණ්ණානි තිණානි සමන්තතො චතුරඞ්ගුලානෙව වත්තන්ති තතො පන උත්තරි න වඩ්ඪන්ති. **අම්බා ජම්බූකපිත්ථාචාති** අම්බා ච ජම්බූ ච කපිත්ථා ච. **පරිභොගෙහීති** නානාවිධෙහි පුප්ඵූපගඵලූපගෙහි පරිභොගරුක්ඛෙහි. **ආපොතත්ථපි සන්දතීති** තස්මිං වනසණ්ඩෙ වඞ්කපබ්බතෙ කුන්නදීහි ඔතරන්තං උදකං සන්දති පවත්තතීති අත්ථො. **විචිත්‍රනීලානෙකානි සෙතලොහිතකානිචාති** එකානි නීලානි එකානි සෙතානි එකානි ලොහිතානීති ඉමෙහි තීහි උප්පලජාතිකෙහි තං සරං විචිත්‍රං සජ්ජිත පුප්ඵචඞ්ගොටකං විය සොභතීති දස්සෙති.

එවං චතුරස්සපොක්ඛරණිං වණ්ණෙත්වා පුන මුචලින්දසරං වණ්ණෙන්තො ආහ:

ඛොමා ච තත්ථ පදුමා සෙතසොගන්ධිකෙහි ච,
කලම්බකෙහි සඤ්ඡන්නො මුචලින්දො නාම සො සරො.

අථෙත්ථ පදුමා ඵුල්ලා අපරියන්තාව දිස්සරෙ,
ගිම්හා හෙමන්තිකා ඵුල්ලා ජණ්ණුතග්ඝා උපත්ථරා.

සුරභි සම්පවායන්ති විචිත්තා පුප්ඵසන්ථතා,
භමරා පුප්ඵගන්ධෙන සමන්තාමභිනාදිතාති.

තත්ථ **ඛොමාවාති** ඛොමමයා විය පණ්ඩරා. **සෙතසොගන්ධිකෙහි චාති** සෙතුප්පලෙහි ච සොගන්ධිකෙහි ච කලම්බකෙහි ච සො සරො සඤ්ඡන්නො. **අපරියන්තාව දිස්සරෙති** අපරිමාණා විය දිස්සන්ති. **ගිම්හා හෙමන්තිකාති** ගිම්හෙහි ච හෙමන්තිකෙහි ච පුප්ඵිතපදුමා. **ජණ්ණුතග්ඝා උපත්ථරාති** ජණ්ණුප්පමාණෙ උදකෙ උපත්ථරා ඵුල්ලා හොන්ති සන්ථතා විය ඛායන්ති. **විචිත්තා පුප්ඵසන්ථතාති** විචිත්‍රා හුත්වා පුප්ඵෙහි සන්ථතා සදා සුරභි සම්පවායන්ති.

අථෙත්ථ උදකන්තස්මිං රුක්ඛා තිට්ඨන්ති බ්‍රාහ්මණ,
කදම්බා පාටලී ඵුල්ලා කොවිළාරා ච පුප්ඵිතා.

අඞ්කොලා කච්චිකාරා ච පාරිජඤ්ඤා ච පුප්ඵිතා,
වාරණසායනා රුක්ඛා මුචලින්දමභිතො සරං.

සිරීසා සෙතපාරිසා සාධු වායන්ති පද්මකා,
නිග්ගුණ්ඩී සිරිනිග්ගුණ්ඩී අසනා චෙත්ථ පුප්ඵිතා.

පඞ්ගුරා වකුලා සාලා සොභඤ්ජනා ච පුප්ඵිතා,
කෙතකා කණිකාරා ච කණවෙරාච පුප්ඵිතා.

අජ්ජුනා අජ්ජුකණ්ණා ච මහානාමාච පුප්ඵිතා,
සමපුප්ඵිතග්ගා තිට්ඨන්ති පජ්ජලන්තෙව කිංසුකා.

සෙතපණ්ණී සත්තපණ්ණා කදලියො කුසුම්භරා,
ධනුතක්කාරී පුප්ඵෙහි සිංසපාවරණෙහි ච.

අච්ඡිවා සබලා රුක්ඛා සල්ලකියො ච පුප්ඵිතා,
සෙතගෙරූ ච තගරා මංසිකුට්ඨා කුලාවරා.

දහරා ච රුක්ඛා වුද්ධා ච අකුටිලා චෙත්ථ පුප්ඵිතා,
අස්සමං උභතො ඨන්ති අග්‍යාගාරං සමන්තතොති.

තත්ථ තිට්ඨන්තීති සරං පරික්ඛිපිත්වා තිට්ඨන්ති. **කදම්බාතිච කච්චිකාරාතිච** එවංනාමකා රුක්ඛා. **පාරිජඤ්ඤාති** කතමාලා. **වාරණසායනාති** නාගරුක්ඛා. **මුචලින්දමභිතොති** මුචලින්දස්ස උභයපස්සෙසු. **සෙතපාරිසාති** සෙතවජ්රුක්ඛා. තෙ කිර සෙතක්ඛන්ධා මහාපණ්ණා කණිකාරසදිසපුප්ඵා හොන්ති. **නිග්ගුණ්ඩී සිරිනිග්ගුණ්ඩීති** පකතිනිග්ගුණ්ඩීචෙව කාළනිග්ගුණ්ඩීච. **පඞ්ගුරාති** පඞ්ගුරරුක්ඛා. **කුසුම්භරාති** එකෙ ගච්ඡා. **ධනුතක්කාරී** පුප්ඵෙහි සොභිතා. **අච්ඡිවාති** ආදයො රුක්ඛා යෙව. **සෙතගෙරූතගරකාති** සෙතගෙරූච තගරකාච. **මංසිකුට්ඨා කුලාවරාති** මංසිගච්ඡා ච කුට්ඨගච්ඡා ච කුලාවරා ච. **අකුටිලාති** උජුකා. **අග්‍යාගාරං සමන්තතොති** අග්‍යාගාරං පරික්ඛිපිත්වා ඨිතාති අත්ථො.

අථෙත්ථ උදකන්තස්මිං බහුජාතො ඵණිජ්ජකො,
මුග්ගතියො කරතියො සෙවාලසිංසකා බහූ.

උද්ධපවත්තං උල්ලුළිතං මක්ඛිකා හිඞ්ගුජාලකා,
දාසිමකඤ්ජකොචෙත්ථ බහූ නීචෙකළම්බකා.

එලම්බරකසඤ්ඡන්නා රුක්ඛා තිට්ඨන්ති බ්‍රාහ්මණ,
සත්තාහං ධාරියමානානං ගන්ධො තෙසං න ඡිජ්ජති.

උභතො සරං මුචලින්දං පුප්ඵා තිට්ඨන්ති සොභනා,
ඉන්දීවරෙහි සඤ්ඡන්නං වනන්තමුපසොභිතං.

අඩ්ඪමාසං ධාරියමානානං ගන්ධො තෙසං න ඡිජ්ජති.
නීලපුප්ඵීසෙතවාරී පුප්ඵිතා ගිරිකණ්ණිකා,
කටෙරුකෙහි සඤ්ඡන්නං වනන්තං තුලසීහි ච.

සම්මද්දන්තෙව ගන්ධෙන පුප්ඵසාඛාහි තං වනං,
භමරා පුප්ඵගන්ධෙන සමන්තාමභිනාදිතා.

තීණි කක්කාරුජාතානි තස්මිං සරසි බ්‍රාහ්මණ,
කුම්භමත්තානිවෙකානි මුරජමත්තානි තා උභො.

තත්ථ **එණිජ්ජඝොති** හුත්තකො. **මුඟ්ගතිසොති** එකා මුඟ්ගජාති. **කරතිසොති** රජමාසො. **සෙවාලසිංඝකන්ති** ඉමෙපි ගච්ඡායෙව අපි ච **සිංඝක**න්ති රත්තවන්දනං වුත්තං. **උදූපවනනං උල්ලුළිතන්ති** තං උදකං තීරමරියාදබන්ධනං වාතාහතං උල්ලුළිතං හුත්වා තිට්ඨති. **මක්ඛිකා හිඞ්ගුජාලකාති** හිඞ්ගුජාලකසඞ්ඛාතෙ විකසිත පුප්ඵගච්ඡෙ පඤ්චවණ්ණා මධුමක්ඛිකා මධුරස්සරෙන විරවන්තියො තත්ථ විචරන්තීති අත්ථො. **දාසිමකඤ්ජකා චෙත්ථාති** ඉමාපි ද්වෙ රුක්ඛජාතියො එත්ථ. **නීචෙකලම්බකාති** නීචකලම්බකා. **එලම්බරකසඤ්ඡන්නාති** එවංනාමිකාය වල්ලියා සඤ්ඡන්නා. **තෙසන්ති** තෙසං තස්සා වල්ලියා පුප්ඵානං **සබ්බසම්පි** තෙසං දාසිමකඤ්ජකාදීනං පුප්ඵානං **සත්තාහං** ගන්ධො න **ඡිජ්ජති** එවං ගන්ධසම්පන්නානි පුප්ඵානි රජතපට්ටසදිසවාලුකාපුණ්ණා භූමිභාගා. **ගන්ධො තෙස**න්ති තෙසං ඉන්දීවරපුප්ඵාදීනං ගන්ධො අඩ්ඪමාසං න ඡිජ්ජතීති. **නීලපුප්ඵීති** ආදිකා පුප්ඵවල්ලියො. **තුලසිකිවාති** තුලසී ගච්ඡෙහි ච. **කක්කාරුජාතානීති** වල්ලිඵලානි තත්ථ එකිස්සා වල්ලියා ඵලානි මහාඝටමත්තානි විත්තං මුතිඞ්ගමත්තානි තෙන වුත්තං– **මුරජමත්තානි තා උභොති.**

අථෙත්ථ සාසපො බහුකො නාදියො හරිතායුතො,
අසී තාලාව තිට්ඨන්ති ඡෙජ්ජා ඉන්දීවරා බහූ.

අප්ඵොටා සුරියවල්ලී ච කාළියා මධුගන්ධියා,
අසොකා මුදයන්තී ච වල්ලිභො ඛුද්දපුප්ඵියො.

කොරණ්ඩකා අනොජා ච පුප්ඵිතා නාගවල්ලිකා,
රුක්ඛමාරුය්හ තිට්ඨන්ති ඵුල්ලා කිංසුකවල්ලියො.

කටෙරුහාව වාසන්තී යූථිකා මධුගන්ධියො,
නීලියා සුමනා භණ්ඩී සොභති පදුමුත්තරො.

පාටලී සමුද්දකප්පාසී කණිකාරා ච පුප්ඵිතා,
හෙමජාලාව දිස්සන්ති රුචිරා අග්ගිසිඛූපමා.

යානි තානි ච පුප්ඵානි ථලජානුදකානි ච,
සබ්බානි තත්ථ දිස්සන්ති එවං රම්මො මහොදධීති.

තත්ථ **සාසපොති** සිද්ධත්ථකො. **බහුකොති** බහු. **නාදියො හරිතායුතොති** හරිතෙන ආයුතො නාදියො. ඉමා ද්වෙ ලසුනජාතියො. සොපි ලසුනො තත්ථ බහුකොති අත්ථො. **අසීතාලාව තිට්ඨන්තීති** අසීති එවංනාමිකා රුක්ඛා සිනිද්ධාය භූමියං සීතා තාලා විය තිට්ඨන්ති.

ජජ්ජාඉන්දීවරා බහූති උදකපරියන්තෙ බහූ සුවණ්ණඉන්දීවරා මුට්ඨිතා ජිඤ්ජිතබ්බා හුත්වා ඨිතා. **අප්ඵොටාති** අප්ඵොටවල්ලී. **වල්ලිභො බුද්ද පුප්ඵියොති** වල්ලිභො ච බුද්දපුප්ඵියො ච. **නාගවල්ලිකාති** වල්ලිනාගා. **කිංසුකවල්ලියොති** සුගන්ධමත්තා වල්ලිජාති. **කටෙරුහා ච වාසන්තීති** ඉමෙ ච ද්වෙ පුප්ඵගච්ඡා. **මධුගන්ධියාති** මධුසමානගන්ධා. **නීලියා සුමනා භණ්ඩීති** වල්ලිසුමනා ච භණ්ඩි ච. **පදුමුත්තරොති** එකො රුක්ඛො. **කණිකාරාති** වල්ලිකණිකාරාපි රුක්ඛකණිකාරාපි. **හෙමජාලාවාති** පසාරිතහෙමජාලාති විය දිස්සන්ති. **මහොදධීති** මහන්තො උදකස්ස ආධාරභූතො මුචලින්දසසරෙ.

අථස්සා පොක්ඛරණියා පහූතා වාරිගොචරා,
රොහිතා නළපී සිඟ්ගූ කුම්භීලා මකරා සුසූ.

මධූ ච මධුලට්ඨි ච තාලීසා ච පියඞ්ගුකා,
උන්නකා භද්දමුත්තා ච සෙතපුප්ඵා ච ලොලුපා.

සුරභී ච රුක්ඛා තගරා පහූතා තුඞ්ගවණ්ටකා,
පද්මකා නරදා කුට්ඨා ඣාමකා ච හරෙණුකා.

හලිද්දකා ගන්ධසිලා හිරිවෙරා ච ගුග්ගුලා,
විභෙදිකා චොරකා කුට්ඨා කප්පූරා ච කාලිඞ්ගුවාති.

තත්‍ථ **අථස්සා පොක්ඛරණියාති** ඉධ පොක්ඛරණිසදිසතාය සර මෙව පොක්ඛරණීති වදති. **රොහිතාති** ආදීනි තෙසං වාරිගොචරානං නාමානි. **මධූ චාති** නිම්මක්ඛිකාමධුඤ්චෙව. **මධුලට්ඨි චාති** ලට්ඨිමධුකඤ්ච. **තාලීසාති** ආදිකා සබ්බාගන්ධජාතියො.

අථෙත්‍ථ සීහබ්‍යග්ඝා ච පුරිසාලූ ච හත්ථියො,
එණෙය්‍යා පසදා චෙව රොහිච්චා සරභා මිගා.

කොට්ඨුසුණා සුලොපී ච තුලියා නළසන්නිභා,
චමරී චලනී ලඞ්ඝී ඣාපිතා මක්කටා පිචු.

කක්කටා කතමායා ච ඉක්කා ගොණසිරා බහූ,
ඛග්ගා වරාහා නකුලා කාළකෙත්‍ථ බහූතසො.

මහිසා සොණා සිඟාලා ච පම්පකා ච සමන්තතො,
ආකුච්චා පචලාකා ච චිත්‍රකා චාපි දීපියො.

පෙලකා ච විඝාසාදා සීහා ගොකන්තිසාතකා,
අට්ඨපාදා ච මොරා ච භස්සරා ච කුක්කුත්ථකා.

චඞ්කොරා කුක්කුටා නාගා අඤ්ඤමඤ්ඤං පකූජිනො,
බකා බලාකා නජ්ජුහා දින්දිභා කුඤ්ජවාදිකා.

ව්‍යග්ඝිනසා ලොහපිට්ඨා පම්පකා ජීවජීවකා,
කපිඤ්ජරා තිත්තිරායො කුලාවා පටිකුත්තකා.

මද්දාලකා චෙතකෙදූ භණ්ඩුතිත්තිරනාමකා,
චෙලාවකා පිඞ්ගුලායො ගොධකා අඞ්ගහෙතුකා.

කරවියාච සඞ්ගාච උහුඞ්කාරා ච කුක්කුහා,
නානාදිජගණාකිණ්ණං නානාසරනිකූජිතන්ති.

තත්ථ **පුරිසාලූති** වළවාමුඛයක්ඛිණියො. **රොහිච්චා සරභා මිගාති** රොහිතා චෙව සරභමිගා ච. **කොට්ඨසුණාති** සිගාලසුනඛා. **කොට්ඨසොණාතිපි** පාඨො. **සුලොපීචාති** එසාපි එකා ඛුද්දකමිගජාති. **තුලියාති** පක්ඛබිළාලා. **නළසන්නිභාති** නළපුප්ඵවණ්ණා රුක්ඛසුනඛා ච. **චමරී චලනී ලඞ්ඝීති** චමරමිගා ච චලනී ච ලඞ්ඝී චාති වාතමිගා ච. **කාපිතා මක්කටාති** ද්වෙපි මක්කටජාතියො. **පිචූති** සරපරියන්තෙ ගොචරගාහිකා එකා මක්කටජාති. **කක්කටා කතමායාති** ද්වෙ මහාමිගා. **ඉක්කාති** අච්ඡා. **ගොණසිරාති** අරඤ්ඤගොණකා. **කාලපෙකප්ප බහුතපොති** කාලමිගා නාම එතෙ. **සොණසිඞ්ගාලාති** රුක්ඛසුනඛා ච සිගාලා ච. **පම්පකාති** අසම්පදං පරික්ඛිපිත්වා ඨිතා මහාවෙළු පම්පටිකා. **ආකුච්චාති** ගොධා. **පචලාකාති** ගජකුම්භමිගා. **චිත්‍රකාදීපියොති** චිත්‍රමිගා ච දීපිමිගා ච. **පෙලකාචාති** සසා. **විඝාසාදූති** එකෙ සකුණා. **සීහාති** කෙසරසීහා. **කොකනිසාතකාති** කොකං ගහෙත්වා ඛාදනසීලා දුට්ඨමිගා. **අට්ඨපාදූති** සරභමිගා. **භස්සරාති** සෙතහංසා. **කකුත්ථකාති** කකුත්ථසකුණා. **චඞ්කොරාති** චඞ්කොරසකුණා. **කුක්කුමාති** වනකුක්කුටා. **දින්දිභා කොඤ්චවාදිකාති** ඉමෙ තයොපි සකුණායෙව. **ව්‍යග්ඝීනසාති** සෙනා. **ලොහපිට්ඨාති** ලොහිත වණ්ණසකුණා. **පම්පකාති** පම්පටකා. **කපිඤ්ජරතිත්තිරයොති** කපිඤ්ජරාච තිත්තිරා ච. **කුලාවා පටිකුත්ථකාති** ඉමෙ ද්වෙපි සකුණා. **මද්දාලකා චෙලකෙදූති** මද්දාලකාච චෙලකෙදූච. **භණ්ඩුතිත්තිරනාමකාති** භණ්ඩුච තිත්තිරාච නාමකාච. **චෙලාවකා පිඞ්ගුලායොති** ද්වෙ සකුණජාතියොච තථා **ගොධකා අඞ්ගහෙතුකාති**. **සඞ්ගාති** වාතකසකුණා. **උහුඞ්කාරාති** උලූකා.

අථෙත්ථ සකුණා සන්ති නීලකා මඤ්ජුභාණකා,
මොදන්ති සහ භරියාහි අඤ්ඤමඤ්ඤං පකූජිනො.

අථෙත්ථ සකුණා සන්ති දිජා මඤ්ජුස්සරා සිතා,
සෙතච්ඡකූටා භද්‍රක්ඛා අණ්ඩජා චිත්‍රපෙඛුණා.

අථෙත්ථ සකුණා සන්ති දිජා මඤ්ජුස්සරා සිතා,
සිඛණ්ඩීනීලගීවාහි අඤ්ඤමඤ්ඤං පකූජිනො.

කුකුත්ථකා කුලීරකා කොට්ඨාපොක්ඛරසාතකා,
කාලාමෙය්‍යා බලීයක්ඛා කදම්බා සුවසාළිකා.

හලිද්දා ලොහිතා සෙතා අථෙත්ථ නලකා බහූ,
වාරණා භිඞ්ගරාජා ච කදම්බා සුවකොකිලා.

උක්කුසා කුරරා හංසා ආටා පරිවදන්තිකා,
පාකහංසා අතිබලා නජ්ජුහා ජීවජීවකා.

පාරෙවතා රවිහංසා චක්කවාකා නදීචරා,
වාරණාභිරුදා රම්මා උභො කාලූපකූජිනො.

අඤ්ඤෙත්ථ සකුණා සන්ති නානාවණ්ණා බහූ දිජා,
මොදන්ති සහ භරියාහි අඤ්ඤමඤ්ඤං පකූජිනො.

අඤ්ඤෙත්ථ සකුණා සන්ති නානාවණ්ණා බහූ දිජා,
සබ්බෙ මඤ්ජූ නිකූජන්ති මුචලින්දමභිතො සරං.

අඤ්ඤෙත්ථ සකුණා සන්ති කරවී නාම තෙ දිජා,
මොදන්ති සහ භරියාහි අඤ්ඤමඤ්ඤං පකූජිනො.

අඤ්ඤෙත්ථ සකුණා සන්ති කරවී නාම තෙ දිජා,
සබ්බෙ මඤ්ජූ නිකූජන්ති මුචලින්දමභිතො සරං.

එණෙය්‍යපසදාකිණ්ණං නාගසංසෙවිතං වනං,
නානාලතාහි සඤ්ඡන්නං කදලීමිගසෙවිතං.

අඤ්ඤෙත්ථ සාසපො බහුකො නීවාරෙ වරකො බහු,
සාලි අකට්ඨපාකොච උච්ඡු තත්ථ අනප්පකො.

අයං එකපදී එති උජුං ගච්ඡති අස්සමං
ඛුදං පිපාසං අරතිං තත්ථ පත්තො න වින්දති,
යත්ථ වෙස්සන්තරො රාජා සහ පුත්තෙහි සම්මති.

ධාරෙන්තො බ්‍රාහ්මණං වණ්ණං ආසදඤ්ච මසංජටං,
චම්මවාසී ඡමා සෙති ජාතවෙදං නමස්සතීති.

තත්ථ **නීලකා**ති චිත්‍රරාජිසතපත්තා. **මඤ්ජුස්සරා සිතා**ති නිබද්ධමධුරස්සරා. **සෙතච්ඡකූටා භද්දක්ඛා**ති උභයපස්සෙසු සෙතෙහි අක්ඛිකූටෙහි සමන්නාගතා සුන්දරක්ඛා. **අණ්ඩජචිත්‍රපෙක්ඛුණා**ති අණ්ඩත ජාතා චිත්‍රපත්තා. **කුලීරකා**ති කුක්කුටා. **කොට්ඨා**ති ආදයොපි සකුණාව. **වාරණා**ති හත්ථිලිඞ්ගසකුණා. **කදම්බා**ති මහාකදම්බා ගහිතා. **සුවකොකිලා**ති කොකිලාහි සද්ධිං විචරණසුකා චෙව කොකිලා ච. **උක්කුසා**ති කාළකුරරා. **කුරරා**ති සෙතකුරරා. **ආටා**ති දබ්බීමුඛසකුණා. **පරිවදන්තිකා**ති එකා සකුණජාති. **වාරණාභිරුදා රම්මා**ති රම්මාභිරුදා වාරණා. **උභොකාලූපකූජිනො**ති සායං පාතො පබ්බතපාදං එකනින්නාදං කරොන්තා නිකූජන්ති. **එණෙය්‍යපසදාකිණ්ණ**න්ති එණිමිගෙහි ච පසදමිගෙහි ච ආකිණ්ණං. **තත්ථ පත්තො න වින්දතී**ති බ්‍රාහ්මණ වෙස්සන්තරස්ස අස්සමං පත්තො පුරිසො තත්ථ අස්සමෙ ඡාතකං වා පාණීයපිපාසං වා උක්කණ්ඨිකං වා න පටිලභතීති.

ඉදං සුත්වා බ්‍රහ්මබන්ධු ඉසිං කත්වා පදක්ඛිණං,
උදග්ගචිත්තො පක්කාමි යත්ථ වෙස්සන්තරො අහූති.

තත්ථ යත්ථ වෙස්සන්තරො අහූති යස්මිං ඨානෙ වෙස්සන්තරො අහොසි තං ඨානං ගතොති.

මහාවනවණ්ණනා නිට්ඨිතා.

ජූජකොපි අච්චුතතාපසෙන කථිතමග්ගෙන ගන්ත්වා චතුරස්සර පොක්ඛරණිං පත්වා චින්තෙසි අජ්ජ අතිසායන්හො ඉදානි මද්දී අරඤ්ඤතො ආගමිස්සති මාතුගාමා හි නාම දානස්ස අන්තරායකරා හොන්ති ස්වෙ තස්සා අරඤ්ඤං ගතකාලෙ අස්සමපදං ගන්ත්වා වෙස්සන්තරං දාරකෙ යාචිත්වා තාය අනාගතාය තෙ ගහෙත්වා පක්කමිස්සාමීති. අථස්ස අවිදූරෙ එකං සානුපබ්බතං ආරුය්හ ඵාසුකට්ඨානෙ නිපජ්ජි.

තං රත්තිං පච්චූසකාලෙ මද්දී සුපිනං අද්දස එවරූපො සුපිනො අහොසි. එකො පුරිසො කණ්හො ද්වෙ කාසායානි පරිදහිත්වා ද්වීසු කණ්ණෙසු රත්තමාලා පිළන්ධිත්වා ආවුධහත්ථො තජ්ජෙන්තො ආගන්ත්වා පණ්ණසාලං පවිසිත්වා මද්දිං ජටාසු ගහෙත්වා ආකඩ්ඪිත්වා භූමියං උත්තානං පාතෙත්වා විරවන්තියා තස්සා ද්වෙ අක්ඛීනි උප්පාටෙත්වා ද්වෙ බාහානි ඡින්දිත්වා උරං භින්දිත්වා පග්ඝරන්තලොහිතබින්දුං හදයමංසං ආදාය පක්කාමීති. සා පබුජ්ඣිත්වා භීතතසිතා පාපකො මෙ සුපිනො දිට්ඨො සුපිනපාඨකො පන මෙ වෙස්සන්තරෙන සදිසො නාම නත්ථි පුච්ඡිස්සාමි තන්ති චින්තෙත්වා පණ්ණසාලං ගන්ත්වා මහාසත්තස්ස පණ්ණසාලද්වාරං ආකොටෙසි. මහාසත්තො කො එසොති ආහ. අහං දෙව මද්දීති. භද්දෙ අම්හාකං කතිකාවත්තං භින්දිත්වා කස්මා අකාලෙ ආගතාති. දෙව න කිලෙසවසෙනාගච්ඡාමි. අපි ච ඛො මෙ පාපකො සුපිනො දිට්ඨොති. තෙන හි කථෙහි මද්දීති. සා අත්තනා දිට්ඨනියාමෙනෙව කථෙසි. මහාසත්තො සුපිනං පරිගණ්හිත්වා මය්හං දානපාරමී පූරිස්සති. ස්වෙ මය්හං යාචකො ආගන්ත්වා පුත්තෙ යාචිස්සති මද්දිං අස්සාසෙත්වා උය්යොජෙස්සාමීති චින්තෙත්වා මද්දී තව දුස්සයනදුබ්භොජනෙහි චිත්තං ආලුළිතං භවිස්සති මා භායීති මොහෙත්වා අස්සාසෙත්වා උය්යොජෙසි. සා විභාතාය රත්තියා සබ්බං කත්තබ්බයුත්තකං කත්වා ද්වෙ පුත්තෙ ආලිඞ්ගිත්වා සීසං චුම්බිත්වා අජ්ජ මෙ දුස්සුපිනො දිට්ඨො අප්පමත්තා තාතා භවෙය්‍යාථාති ඔවදිත්වා දෙව දාරකෙසු අප්පමත්තා හොථාති මහාසත්තං පුත්තෙ පටිච්ඡාපෙත්වා පච්ඡිආදීනි ආදාය අස්සූනි පුඤ්ඡන්තී මූලඵලාඵලත්ථාය වනං පාවිසි.

ජූජකොපි ඉදානි මද්දී අරඤ්ඤං ගතා භවිස්සතීති සානුපබ්බතා ඔරුය්හ එකපදික මග්ගෙන අස්සමාභිමුඛො අගමාසි. මහාසත්තොපි පණ්ණසාලාතො නික්ඛමිත්වා පාසාණඵලකෙ සුවණ්ණපටිමා විය

නිසීදිත්වා ඉදානි යාචකො ආගමිස්සතීති පිපාසිතො විය සුරාසොණ්ඩො තස්සාගමනමග්ගං ඔලොකෙන්තොව නිසීදි. පුත්තාපිස්ස පාදමූලෙ කීළන්ති. සො මග්ගං ඔලොකෙන්තො බ්‍රාහ්මණං ආගච්ඡන්තං දිස්වා සත්ත මාසෙ නික්ඛිත්තධුරං උක්ඛිපන්තො විය එහි ත්වං තාව බ්‍රාහ්මණාති සොමනස්සප්පත්තො ජාලියකුමාරං ආමන්තෙන්තො ඉමං ගාථමාහ.

උට්ඨෙහි ජාලි පතිට්ඨ පොරාණං විය දිස්සති,
බ්‍රාහ්මණං විය පස්සාමි නන්දියො මාභිකීරරෙති.

තත්ථ **පොරාණං වියාති** පුබ්බෙ ජෙතුත්තරනගරෙ නානාදිසාහි යාචකානං ආගමනං විය අජ්ජ යාචකානං ආගමනං දිස්සති. **නන්දියො මාභිකීරරෙති** එතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස දිට්ඨකාලතො පට්ඨාය මං සොමනස්සානි අභිකිරන්ති අභික්කමන්ති සම්මාහිතත්තස්ස සීසෙ සීතුදකස්ස ඝටසතසහස්සෙහි අභිසිඤ්චිතකාලො විය ජාතොති.

තං සුත්වා කුමාරො ආහ.

අහම්පි තාත පස්සාමි යො සො බ්‍රහ්මාව දිස්සති,
අත්ථිකො විය ආයාති අතිථි නො භවිස්සතීති.

වත්වා ච පන කුමාරො තස්ස අපචිතිං කරොන්තො උට්ඨායාසනා බ්‍රාහ්මණං පච්චුග්ගන්ත්වා පරික්ඛාරගහණත්ථං ආපුච්ඡි. බ්‍රාහ්මණො තං ඔලොකෙත්වා අයං වෙස්සන්තරස්ස පුත්තො ජාලිකුමාරො නාම භවිස්සති ආදිතො පට්ඨායෙව ච ඵරුසවචනං කථෙස්සාමීති චින්තෙත්වා අපෙහි අපෙහීති අච්ඡරං පහරි. කුමාරො අපගන්ත්වා අයං බ්‍රාහ්මණො අතිවිය ඵරුසො කින්නුඛොති තස්ස සරීරං ඔලොකෙන්තො අට්ඨාරස පුරිසදොසෙ පස්සි. බ්‍රාහ්මණොපි බොධිසත්තං උපසඞ්කමිත්වා පටිසන්ථාරං කරොන්තො ආහ.

කච්චි නු භොතො කුසලං කච්චි භොතො අනාමයං,
කච්චි උඤ්ඡෙන යාපෙථ කච්චි මූලඵලා බහූ.

කච්චි ඩංසා ච මකසා ච අප්පමෙව සිරිංසපා,
වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ කච්චි හිංසා න විජ්ජතීති.

බොධිසත්තොපි තෙන සද්ධිං පටිසන්ථාරං කරොන්තො ආහ.

කුසලඤ්චෙව නො බ්‍රහ්මෙ අථො බ්‍රහ්මෙ අනාමයං,
අථො උඤ්ඡෙන යාපෙම අථො මූලඵලා බහූ.

අථො ඩංසා ච මකසා ච අප්පමෙව සිරිංසපා,
වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ හිංසාඅම්හං න විජ්ජති.

සත්ත නො මාසෙ වසතං අරඤ්ඤෙ ජීවසොකිනං
ඉමම්පි පඨමං පස්සාම බ්‍රාහ්මණං දෙවවණ්ණිනං,
ආදාය බෙළුවං දණ්ඩං අග්ගිහුත්තං කමණ්ඩලුං.

සවාගතං තෙ මහාබ්‍රහ්මෙ අථො තෙ අදුරාගතං,
අන්තො පවිස භද්‍රන්තෙ පාදෙ පක්ඛාලයස්සු තෙ.

තින්දුකානි පියාලානි මධුකෙ කාසුමාරියො,
ඵලානි ඛුද්දකප්පානි භුඤ්ජ බ්‍රහ්මෙ වරං වරං.

ඉදම්පි පානීයං සීතං ආභතං ගිරිගබ්භරා,
තතො පිව මහාබ්‍රහ්මෙ සචෙ ත්වං අභිකඞ්ඛසීති.

වත්වා ච පන මහාසත්තො චින්තෙසි අයං බ්‍රාහ්මණො න අකාරණෙන ඉමං බ්‍රහාරඤ්ඤං ආගතො ආගමනකාරණං පපඤ්චං අකත්වා පුච්ඡිස්සාමි තන්ති චින්තෙත්වා ඉමං ගාථමාහ.

අථ ත්වං කෙන වණ්ණෙන කෙන වා පන හෙතුනා,
අනුප්පත්තො බ්‍රහාරඤ්ඤං තං මෙ අක්ඛාහි පුච්ඡිතොති.

තත්ථ **කෙන වණ්ණෙනාති** කෙන කාරණෙන. **හෙතුනාති** පච්චයෙන.

ජූජකො ආහ:

යථා වාරිවහො පූරො සබ්බකාලෙ න ඛීයති.
එවං තං යාචිතාගඤ්ඡිං පුත්තෙ මෙ දෙහි යාචිතොති.

තත්ථ **වාරිවහොති** පඤ්චසු මහානදීසු උදකවාහො. න **ඛීයතීති** පිපාසිතෙහි ආගන්ත්වා ඝටෙහිපි භාජනෙහිපි උස්සිඤ්චිත්වා පිවිය මානොපි නඛීයති. **එවං තං යාචිතාගඤ්ඡින්ති** ත්වම්පි සද්ධාය පූරිතත්තා එවරූපොයෙවාති මඤ්ඤමානො අහං තං යාචිතුං ආගඤ්ඡිං. **පුත්තෙ මෙ දෙහීති** මයා යාචිතො තව පුත්තෙ මය්හං දාසත්ථාය දෙහීති.

තං සුත්වා මහාසත්තො සොමනස්සජාතො හුත්වා පසාරිතහත්ථෙ සහස්සත්ථවිකං ඨපෙන්තො විය පබ්බතපාදං උන්නාදෙන්තො ඉමා ගාථා ආහ:

දදාමි න විකම්පාමි ඉස්සරො නය බ්‍රාහ්මණ,
පාතො ගතා රාජපුත්තී සායං උඤ්ඡාතො එහිති.

එකරත්තිං වසිත්වාන පාතො ගච්ඡසි බ්‍රාහ්මණ,
තස්සා නහාතෙ උපඝාතෙ අථ නෙ මාලධාරිනෙ.

එකරත්තිං වසිත්වාන පාතො ගච්ඡසි බ්‍රාහ්මණ
නානාවණ්ණෙහි සඤ්ඡන්නෙ නානාගන්ධවිභූසිතෙ,
නානාමූලඵලාකිණ්ණෙ ගච්ඡිස්සාදය බ්‍රාහ්මණාති.

තත්ථ **ඉස්සරොති** ත්වං මම පුත්තානං ඉස්සරො සාමිකො හුත්වා එතෙ නය නයාහි අපි ච ඛොපනෙකං කාරණං අත්ථි එතෙසං මාතා රාජපුත්තී ඵලාඵලත්ථාය පාතො ගතා සායං අරඤ්ඤතො ආගමිස්සති තාය ආනීතානි මධුරඵලාඵලානි පරිභුඤ්ජිත්වා ඉධෙව ඨානෙ අජ්ජෙක

රත්තිං වසිත්වා පාතො ව දූරතො ගහෙත්වා ගමිස්සසීති. **කස්සා න භාසෙති** තාය නභාපිතෙ. **උපඝාතෙති** සීසමහි උපසිඞ්ඝිතෙ. **අථ නෙ මාලධාරිණෙති** අථ විචිත්‍රාය මාලාය අලඞ්කතෙ මාලං වහමානෙ. පාළිපොත්ථකෙසු පන **අථ තෙ මාලධාරිනොති** ලිඛිතං. තස්සත්ථො න විචාරිතො.* **මූලඵලාකිණ්ණෙති** මග්ගපාථෙය්‍යස්සත්ථාය දින්නෙහි නානාඵලාඵලෙහි ආකිණ්ණෙ. **ගච්ඡිස්සාති** ගමිස්සසීති.

ජූජකො ආහ:

න වාසමභිරොචාමි ගමනං මය්හ රුච්චති,
අන්තරායොපි මෙ අස්ස ගච්ඡන්තෙව රථෙසභ.

න හෙතා යාචයොගී නං අන්තරායස්ස කාරියා,
ඉත්ථියො මන්තං ජානන්ති සබ්බං ගණ්හන්ති වාමතො.

සද්ධාය දානං දදතො මාසං අදක්ඛි මාතරං,
අන්තරායම්පි සා කයිරා ගච්ඡන්තෙව රථෙසභ.

ආමන්තයස්සු තෙ පුත්තෙ මා තෙ මාතරමද්දසුං,
සද්ධාය දානං දදතො එවං පුඤ්ඤං පවඩ්ඪති.

ආමන්තයස්සු තෙ පුත්තෙ මා තෙ මාතරමද්දසුං,
මාදිසස්ස ධනං දත්වා රාජ සග්ගං ගමිස්සසීති.

තත්ථ **න හෙතා යාචයොගීනන්ති** එත්ථ නන්ති නිපාතමත්තං. ඉදං වුත්තං හොති: මහාරාජ එතා ඉත්ථියො නාම නහි යාචයොගී යාචනාය අනුච්ඡවිකා න හොන්ති කෙවලං **අන්තරායස්ස කාරිකාති** දායකානං පුඤ්ඤන්තරායං යාචකානඤ්ච ලාභන්තරායං කරොන්ති. **මන්තන්ති** ඉත්ථියො මායං නාම ජානන්ති. **වාමතොති** සබ්බං වාමතො ගණ්හන්ති න දක්ඛිණතො. **සද්ධාය දානං දදතොති** කම්මඤ්ච ඵලඤ්ච සද්දහිත්වා දානං දදතො. **මාසන්ති** මා එසං මාතරං අද්දක්ඛි. **කයිරාති** කරෙය්‍ය. **ආමන්තයස්සූති** ජානාපෙහි මයා සද්ධිං පෙසෙහීති වදති. **දදතොති** දදන්තස්ස.

වෙස්සන්තරො ආහ:

සචෙ ත්වං නිච්ඡසෙ දට්ඨුං මම භරියං පතිබ්බතං,
අය්‍යකස්සපි දස්සෙහි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

ඉමෙ කුමාරෙ දිස්වාන මඤ්ජුකෙ පියභාණිනෙ,
පතීතො සුමනො විත්තො බහුං දස්සති තෙ ධනන්ති.

තත්ථ **අය්‍යකස්සාති** මය්හං පිතුනො සඤ්ජයමහාරාජස්ස එතෙසං කුමාරානං අය්‍යකස්ස. **දස්සතීති** සො රාජා තුය්හං බහුං ධනං දස්සති.

* තමෙත්ථ විචාරණීයො අඤ්ඤෙසු අත්ථො අත්ථි.

ජූජකො ආහ.

අවෙජ්දනස්ස භායාමි රාජපුත්ත සුණොහි මෙ
රාජා දණ්ඩාය මං දජ්ජා විකකිණෙය්‍ය හනෙය්‍ය වා,
ජිනො ධනඤ්ච දාසෙ ච ගාරය්හස්ස බ්‍රහ්මබන්ධුයාති.

තත්‍ථ **අවෙජ්දනස්සාති** අවජ්ඣිත්වා ගහණස්ස භායාමි. **රාජා දණ්ඩාය මං දජ්ජාති** අයං බ්‍රාහ්මණො දාරකචොරො දණ්ඩමස්ස පණෙථාති එවං දණ්ඩත්‍ථාය මං රාජා අමච්චානං දදෙය්‍ය. **ගාරය්හස්ස බ්‍රහ්මබන්ධුයාති** කෙවලං බ්‍රාහ්මණියා ච ගරහිතබ්බො භවිස්සාමීති.

වෙස්සන්තරො ආහ:

ඉමෙ කුමාරෙ දිස්වාන මඤ්ජුකෙ පියභාණිනෙ
ධම්මෙ ඨිතො මහාරාජා සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනො,
ලද්ධා පීතිසොමනස්සං බහුං දස්සති තෙ ධනන්ති.

ජූජකො ආහ:

නාහං තම්පි කරිස්සාමි යං මං ත්වං අනුසාසසි,
දාරකෙ ච අහං නෙස්සං බ්‍රාහ්මණියා පරිචාරකෙති.

තත්‍ථ **දාරකෙචාති** අලං මය්හං අඤ්ඤෙන ධනෙන අහං ඉමෙ දාරකෙ ච අත්තනො බ්‍රාහ්මණියා පරිචාරකෙ නෙස්සාමීති.

තං තස්ස ඵරුසවචනං සුත්වා දාරකා පිට්ඨිපණ්ණසාලං ගන්ත්වා තතො පිට්ඨිපණ්ණසාලාතොපි පලායිත්වා ගුම්බගහණෙ නිලීයිත්වා තත්‍රාපි ජූජකෙනාගන්ත්වා ගහිතා විය අත්තානං සම්පස්සමානා කම්පන්තා කත්‍ථචි ඨාතුං අසමත්‍ථා ඉතොචිතො ච ධාවිත්වා චතුරස්සරපොක්ඛරණී තීරං ගන්ත්වා දළ්හං වාකචීරං නිවාසෙත්වා උදකං ඔරුය්හ පොක්ඛරපත්තං සීසෙ ඨපෙත්වා උදකෙන පටිච්ඡන්නා හුත්වා අට්ඨංසු.

තමත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ.

තතො කුමාරා බ්‍යථිතා සුත්වා ලුද්දස්ස භාසිතං,
තෙන තෙන පධාවිංසු ජාලීකණ්හාජිනා උභොති.

ජූජකොපි කුමාරෙ අදිස්වා බොධිසත්තං අපසාදෙසි. භො වෙස්සන්තර ත්වං ඉදානෙව මය්හං දාරකෙ දත්වා මයා නාහං ජෙතුත්තර නගරං ගමිස්සාමි දාරකෙ මම බ්‍රාහ්මණියා පරිචාරකෙ නෙස්සාමීති වුත්තෙනා ඉඞ්ගිතසඤ්ඤං දත්වා පුත්තෙ පලාපෙත්වා අජානන්තො විය නිසින්නො නත්‍ථි මඤ්ඤෙ ලොකස්මිං තයා සදිසො මුසාවාදීති. තං සුත්වා මහාසත්තො කම්පිතො හුත්වා තෙ පලාතා භවිස්සන්තීති චින්තෙත්වා බ්‍රාහ්මණ මා චින්තයි ආනෙමි තෙ කුමාරෙති උට්ඨාය පිට්ඨිපණ්ණසාලං ගන්ත්වා තෙසං වනගහණං පවිට්ඨභාවං ඤත්වා පදවලඤ්ජානුසාරෙන පොක්ඛරණීතීරං ගන්ත්වා උදකෙ ඔතිණ්ණපදං දිස්වා උදකං ඔරුය්හ ඨිතා භවිස්සන්තීති ඤත්වා තාත ජාලීති පක්කොසිත්වා ගාථාද්වය මාහ.

එහි තාත පියපුත්ත පූරෙථ මම පාරමිං,
හදයං මෙභිසිඤ්චථ කරෙථ වචනං මම.

යානනාවා ච මෙ හොථ අචලා භවසාගරෙ,
ජාතිපාරං තරිස්සාමි සන්තාරෙස්සං සදෙවකන්ති.

කුමාරො පිතු සද්දං සුත්වා එවං චින්තෙසි බ්‍රාහ්මණො මං යථාරුචිං කරොතු පිතරා සද්ධිං ද්වෙ කථා න කථෙස්සාමීති සීසං නීහරිත්වා පොක්ඛරපත්තානි වියූහන්තො උදකා උත්තරිත්වා මහාසත්තස්ස දක්ඛිණපාදෙ පතිත්වා ගොප්ඵකසන්ධිං දළ්හං ගහෙත්වා පරොදි. අථ නං මහාසත්තො ආහ තාත භගිනී තෙ කුහින්ති. තාත ඉමෙ සත්තා නාම භයෙ උප්පන්නෙ අත්තානමෙව රක්ඛන්තීති. අථ මහාසත්තො පුත්තෙහි මෙ කතිකා කතා භවිස්සතීති ඤත්වා එහි අම්ම කණ්හෙති පක්කොසිත්වා ගාථාවය මාහ.

එහි අම්ම පියධීති පූරෙථ මම පාරමිං,
හදයං මෙභිසිඤ්චථ කරෙථ වචනං මම.

යානනාවා ච මෙ හොථ අචලා භවසාගරෙ,
ජාතිපාරං තරිස්සාමි උද්ධරිස්සං සදෙවකන්ති.

සාපි පිතරා සද්ධිං ද්වෙ කථා න කථෙස්සාමීති තථෙව උත්තරිත්වා මහාසත්තස්ස වාමපාදෙ පතිත්වා ගොප්ඵකසන්ධිං දළ්හං ගහෙත්වා පරොදි. තෙසං අස්සූනි මහාසත්තස්ස ඵුල්ලපදුමවණ්ණෙ පාදපිට්ඨෙ පතන්ති. තස්ස අස්සූනි තෙසං සුවණ්ණඵලකසදිසාය පිට්ඨියා පතන්ති. අථ මහාසත්තො කුමාරෙ උට්ඨාපෙත්වා අස්සාසෙත්වා තාත ජාලි කිං ත්වං මම දානවිත්තභාවං න ජානාසි අජ්ඣාසයං මෙ තාත මත්ථකං පාපෙහීති වත්වා ගොණෙ අග්ඝාපෙන්තො විය තත්ථෙව ඨිතො කුමාරෙ අග්ඝාපෙසි. සො කිර පුත්තං ආමන්තෙත්වා ආහ: තාත ජාලි ත්වං භුජිස්සො හොතුකාමො බ්‍රාහ්මණස්ස නික්ඛසහස්සං දත්වා භුජිස්සො භවෙය්‍යාසි. භගිනී බො පන තෙ උත්තමරූපධරා. කොචි නීචජාතිකො බ්‍රාහ්මණස්ස කිඤ්චිදෙව ධනං දත්වා තව භගිනිං භුජිස්සං කත්වා ජාතිසම්භෙදං කරෙය්‍ය අඤ්ඤත්‍ර රඤ්ඤො සබ්බසතදායකො නාම නත්ථි. තස්මා භගිනී තෙ භුජිස්සා හොතුකාමා බ්‍රාහ්මණස්ස දාසසතං දාසිසතං හත්ථිසතං අස්සසතං උසභසතං නික්ඛසතන්ති සබ්බසතං දත්වා භුජිස්සා හොතූති එවං කුමාරෙ අග්ඝාපෙත්වා සමස්සාසෙත්වා අස්සම පදං නෙත්වා කමණ්ඩලුනා උදකං ගහෙත්වා එහි වත භො බ්‍රාහ්මණාති ආමන්තෙත්වා සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණස්ස පච්චයො හොතූති පත්ථනං කත්වා උදකං පාතෙත්වා අම්භො බ්‍රාහ්මණ පුත්තෙහි මෙ සතගුණෙන සහස්සගුණෙන සතසහස්සගුණෙන සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණමෙව පියතරන්ති පථවිං උන්නාදෙන්තො බ්‍රාහ්මණස්ස පියපුත්තදානං අදාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

තතො කුමාරෙ ආදාය ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො,
බ්‍රාහ්මණස්ස අදා දානං සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනො.

තතො කුමාරෙ ආදාය ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො,
බ්‍රාහ්මණස්ස අදා විත්තො පුත්තකෙ දානමුත්තමං.

තදාසි යං භිංසනකං තදාසි ලොමහංසනං,
යං කුමාරෙ පදින්නම්හි මෙදිනී සමකම්පථ.

තදාසි යං භිංසනකං තදාසි ලොමහංසනං
යං පඤ්ජලිකතො රාජා කුමාරෙ සුඛවච්ඡිතෙ,
බ්‍රාහ්මණස්ස අදා දානං සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනොති.

තත්ථ **විත්තො**ති පීතිසොමනස්සජාතො හුත්වා. **තදාසි යං භිංසන**කන්ති තදා දානතෙජෙන උන්නාදන්තී මහාපථවී කම්පි සිනෙරුපබ්බතරාජා ඔනමි. සබ්බෙ දෙවා සාධුකාරමදංසු. යාව බ්‍රහ්මලොකා එකකොලාහලම්හොසි. ඛණිකවස්සං වස්සි. අකාලවිජ්ජුලතා නිච්ඡරිංසු. හිමවන්තවාසිනො සීහාදයො සකලහිමවන්තං එකනින්නාදං කරිංසු එවරූපං භිංසනකං අහොසි. පාළියං පන **මෙදිනී සමකම්පථා**ති එත්තකමෙව වුත්තං. **ය**න්ති යදා. **සුඛවච්ඡිතෙ**ති සුඛසංවඩ්ඪිතෙ සුඛවසිතෙ සුඛපරිපාලිතෙ. **අදාසී**ති භො බ්‍රාහ්මණ පුත්තෙහි මෙ සතගුණෙන සහස්සගුණෙන සතසහස්සගුණෙන සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණමෙව පියතරන්ති තස්සත්ථාය අදාසි.

මහාසත්තො දානං දත්වා අහො සුදින්නං මෙ දානන්ති පීතිං උප්පාදෙත්වා කුමාරෙ ඔලොකෙන්තො අට්ඨාසි. ජූජකොපි වනගුම්බං පවිසිත්වා වල්ලිං දන්තෙහි ඡින්දිත්වා ආදාය කුමාරස්ස දක්ඛිණහත්ථං කුමාරිකාය වාමහත්ථෙන සද්ධිං එකතො බන්ධිත්වා තමෙව වල්ලිකොටිං ගහෙත්වා පොථයමානො ගහෙත්වා පායාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

තතො සො බ්‍රාහ්මණො ලුද්දො ලතං දන්තෙහි ඡින්දිය,
ලතාය හත්ථෙ බන්ධිත්වා ලතාය අනුමජ්ජථ.

තතො සො රජ්ජුමාදාය දණ්ඩමාදාය බ්‍රාහ්මණො,
ආකොටයන්තො තෙ නෙති සිවිරාජස්ස පෙක්ඛතොති.

තත්ථ තෙසං පහට පහටට්ඨානෙ ඡවි ඡිජ්ජති ලොහිතං පග්ඝරති. පහරණකාලෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පිට්ඨිං දදන්ති. අථෙකස්මිං විසමට්ඨානෙ බ්‍රාහ්මණො පක්ඛලිත්වා පති. කුමාරානං මුදුහත්ථෙහි බද්ධවල්ලී ගලිත්වා ගතා තෙ රොදමානා පලායිත්වා මහාසත්තස්ස සන්තිකං ආගමිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

තතො කුමාරා පක්කාමුං බ්‍රාහ්මණස්ස පමුඤ්චිය,
අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි පිතරං සො උදික්ඛති.

වෙධං අස්සත්ථපත්තංව පිතුපාදානිවන්දති,
පිතු පාදානි වන්දිත්වා ඉදං වචනමබ්‍රවි.

අම්මා ච තාත නික්ඛන්තා ත්වඤ්ච නො තාත දස්සසි,
යාව අම්මම්පි පස්සෙමු අථ නො තාත දස්සසි.

අම්මා ච තාත නික්ඛන්තා ත්වඤ්ච නො තාත දස්සසි
මා නො ත්වං තාත අදදා යාව අම්මාපි එති නො,
තදායං බ්‍රාහ්මණො කාමං වික්කිණාතු හනාතු වා.

බලඞ්කපාදො අද්ධනඛො අථො ඔවද්ධපිණ්ඩිකො,
දීඝුත්තරොට්ඨො චපලො කළාරො භග්ගනාසකො.

කුම්භොදරො භග්ගපිට්ඨි අථො විසමචක්ඛුලො,
ලොහමස්සු හරිතකෙසො වලීනං තිලකාහතො.

පිඞ්ගලො ච විනතො ච විකතො ච බ්‍රහාඛරො,
අජිනානි ච සන්නද්ධො අමනුස්සො භයානකො.

මනුස්සො උදාහු යක්ඛො මංසලොහිතභොජනො
ගාමා අරඤ්ඤං ආගම්ම ධනං තං තාත යාචති,
නීයමානෙ පිසාචෙන කින්නු තාත උදික්ඛසි.

අස්මා නූන තෙ හදයං ආයසං දළ්හබන්ධනං
යො නො බද්ධෙ න ජානාසි බ්‍රාහ්මණෙන ධනෙසිනා,
අච්චායිකෙන ලුද්දෙන යො නො ගාවොව සුම්භති.

ඉධෙව අච්ඡතං කණ්හා න සා ජානාති කිස්මිචි,
මිගීව ඛීරසම්මත්තා යූථා හීනා පකන්දතීති.

තත්ථ **උදික්ඛතීති** පිතු සන්තිකං ගන්ත්වා කම්පමානො ඔලොකෙති. **වෙධන්ති** වෙධමානො. **ත්වඤ්චනො තාත දස්සසීති** තාත ත්වඤ්ච අම්හෙ තාය අනාගතාය එව බ්‍රාහ්මණස්ස දදාසි. මා එවං කරි අධිවාසෙහි තාව තාත යාව අම්මම්පි පස්සෙමු අථ නො තාත අම්මාය දිට්ඨකාලෙ ත්වං දස්සසි. **වික්කිණාතු හනාතු වාති** තාත අම්මාය ආගතකාලෙ එස අම්හෙ වික්කිණාතු වා හනාතු වා යං වා ඉච්ඡති තං වා කරොතු අපි ච ඛො පනෙස කක්ඛලො ඵරුසො පුරිසදොසෙහි සමන්නාගතොති අට්ඨාරස පුරිසදොසෙ කථෙසි. තත්ථ **බලඞ්කපාදොති** පත්ථරිතපාදො. **අද්ධනඛොති** පූතිනඛොති අත්ථො. **ඔවද්ධපිණ්ඩිකොති** හෙට්ඨා ගලිතපිණ්ඩිකමංසො. **දීඝුත්තරොට්ඨොති** මුඛං පිදහිත්වා ඨිතෙන උත්තරොට්ඨෙන සමන්නාගතො. **චපලොති** පග්ඝරිතලාලො. **කළාරොති** සූකරදාඨාහි විය නික්ඛන්තදන්තෙහි සමන්නාගතො. **භග්ගනාසකොති** භග්ගාය නාසාය සමන්නාගතො. **ලොහමස්සූති** තම්බවණ්ණමස්සු. **හරිතකෙසොති** සුවණ්ණවණ්ණකෙසො විරූළ්හකෙසො. **වලීනන්ති** සරීරචම්මස්ස වලිගහිතං. **තිලකාහතොති** තිලකෙහි පරික්ඛිත්තො. **පිඞ්ගලොති** බිළාලක්ඛිසදිසෙහි

අක්ඛීහි සමන්නාගතො. **විනතො**ති කටියං පිට්ඨියං ඛන්ධෙති තීසු ඨානෙසු වඞ්කො. **විසමො**ති විසාතපාදෙ අබද්ධසන්ධීතිපි වුත්තං හොති කටකටාති විරවන්තෙහි අට්ඨිසන්ධීහි සමන්නාගතො. **බ්‍රහා**ති දීඝො. **අමනුස්සො**ති න මනුස්සො මනුස්සවෙසෙන විචරන්තොපි යක්ඛො එස. **භයානකො**ති අතිවිය හිංසනකො. **මනුස්සො උදාහු යක්ඛො**ති තාත සචෙ එවං කොචි පුච්ඡෙය්‍ය අථ **මංසලොහිතභොජනො**ති වත්තුං යුත්තං. **ධනං තං තාත යාචතී**ති තාත එස අම්හාකං මංසං ඛාදිතු කාමො තුම්හෙ පුත්තධනං යාචති. **උදික්ඛසී**ති අජ්ඣුපෙක්ඛසි. **අස්මා නූන තෙ හදය**න්ති තාත මාතාපිතුන්නං හදයං නාම පුත්තෙසු මුදුකං හොති. පුත්තානං දුක්ඛං න සහති තව පන පාසාණො විය මඤ්ඤෙ හදයං අථ වා **ආයසං දළ්හබන්ධනං** තෙන අම්හාකං එවරූපෙ දුක්ඛෙ උප්පන්නෙ න රුජ්ජති. **න ජානාසී**ති අජානන්තො විය අච්ඡසි. **අච්චායිකෙන ලුද්දෙනා**ති අතිවිය ලුද්දෙන පමාණාතික්කන්තෙන. **යො නො**ති බ්‍රාහ්මණෙන නො අම්හෙ කණිට්ඨාභාතිකෙ බද්ධෙ බන්ධිතෙ යො ත්වං න ජානාසි. **සුම්භතී**ති පොථෙති. **ඉධෙව අච්ඡන්ත**න්ති තාත අයං කණ්හාජිනා න කිඤ්චි දුක්ඛං ජානාති යථා නාම ඛීරසම්මත්තා මිගපොතිකා යූථපරිහීනා මාතරං අපස්සන්තී ඛීරත්ථාය කන්දති එවං අම්මං අපස්සන්තී කන්දිත්වා සුස්සිත්වා මරිස්සති තස්මා මඤ්ඤෙව බ්‍රාහ්මණස්ස දෙහි අහං ගමිස්සාමි අයං කණ්හාජිනා ඉධෙව හොතූති.

එවං වුත්තෙ මහාසත්තො න කිඤ්චි කථෙසි. තතො කුමාරො මාතාපිතුන්නං ආරබ්භ පරිදෙවන්තො ආහ.

න මෙ ඉදං තථා දුක්ඛං ලබ්භා හි පුමුනා ඉදං,
යඤ්ච අම්මං න පස්සාමි තං මෙ දුක්ඛතරං ඉතො.

න මෙ ඉදං තථා දුක්ඛං ලබ්භා හි පුමුනා ඉදං,
යඤ්ච තාතං න පස්සාමි තං මෙ දුක්ඛතරං ඉතො.

සා නූන කපණා අම්මා චිරරත්තාය රුච්ඡති,
කණ්හාජිනං අපස්සන්තී කුමාරිං චාරුදස්සනිං.

සො නූන කපණො තාතො චිරරත්තාය රුච්ඡති,
කණ්හාජිනං අපස්සන්තො කුමාරිං චාරුදස්සනිං.

සා නූන කපණා අම්මා චිරං රුච්ඡති අස්සමෙ,
කණ්හාජිනං අපස්සන්තී කුමාරිං චාරුදස්සනිං.

සො නූන කපණො තාතො චිරං රුච්ඡති අස්සමෙ,
කණ්හාජිනං අපස්සන්තො කුමාරිං චාරුදස්සනිං.

සා නූන කපණා අම්මා චිරරත්තාය රුච්ඡති,
අඩ්ඪරත්තෙව රත්තෙ වා නදීව අවසුච්ඡති.

සො නූන කපණො තාතො චිරරත්තාය රුච්ඡති,
අඩ්ඪරත්තෙව රත්තෙ වා නදීව අවසුච්ඡති.

ඉමෙ තෙ ජම්බුකා රුක්ඛා වෙදිසා සින්දුවාරිකා,
විවිධානි රුක්ඛජාතානි තානි අජ්ජ ජහාමසෙ.

අස්සත්ථා පනසා චෙමෙ නිග්‍රොධා ච කපිත්ථකා,
විවිධානි ඵලජාතානි තානි අජ්ජ ජහාමසෙ.

ඉමෙ තිට්ඨන්ති ආරාමං අයං සීතොදිකා නදී,
යත්ථස්සු පුබ්බෙ කීළාම තානි අජ්ජ ජහාමසෙ.

විවිධානි පුප්ඵජාතානි අස්මිං උපරි පබ්බතෙ,
යානස්සු පුබ්බෙ ධාරෙම තානි අජ්ජ ජහාමසෙ.

විවිධානි ඵලජාතානි අස්මිං උපරි පබ්බතෙ,
යානස්සු පුබ්බෙ භුඤ්ජාම තානි අජ්ජ ජහාමසෙ.

ඉමෙ නො හත්ථිකා අස්සා බලිබද්දා ච නො ඉමෙ,
යෙහිස්සු පුබ්බෙ කීළාම තානි අජ්ජ ජහාමසෙති.

තත්ථ **පුමුනාති** හවෙ විවරන්තෙන පුමුනා පුරිසෙන මාදිසෙන. **ලබ්භාති** ලභිතබ්බමෙව. **තමෙම දුක්ඛතරං ඉතොති** යං මෙ අම්මං පස්සිතුං අලභන්තස්ස දුක්ඛං හොති තං ඉතො පොථනදුක්ඛතො සතගුණෙන දුක්ඛතරං. **රුච්ඡතීති** රොදිස්සති. **අඩ්ඪරත්තෙව රත්තෙන** වාති අඩ්ඪරත්තෙන වා සකලරත්තෙන වා අම්හෙ සරිත්වා චිරං රොදිස්සති. **අවසුච්ඡතීති** අප්පොදිකා කුන්නදී විය අවසුස්සිස්සති **යථා සා ඛිප්පමෙව සුස්සති** එවං අරුණෙ උග්ගච්ඡන්තෙයෙව **සුස්සිත්වා මරිස්සතීති** අධිප්පායෙනෙවමාහ. **වෙදිසාති** ඔලම්බනසාඛා. **තානීති** යෙසං නො මූලෙ පුප්ඵඵලානි ගණ්හන්තෙහි චිරං කීළිතං තානි අජ්ජ උභොපි මයං ජහාම. **හත්ථිකාති** තාතෙනෙව අම්හාකං කීළනත්ථාය කතහත්ථිකා.

එවං පරිදෙවමානමෙව සද්ධිං භගිනියා ජූජකොපි ආගන්ත්වා පොථෙන්තො ගහෙත්වා පක්කාමි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

නීයමානා කුමාරා තෙ පිතරං එතදබ්‍රවුං,
අම්මං ආරොග්‍යං වජ්ජාසි ත්වඤ්ච තාත සුඛීභව.

ඉමෙ නො හත්ථිකා අස්සා බලිබද්දා ච නො ඉමෙ,
තානි අම්මාය දජ්ජාසි සොකං තෙහි විනෙස්සති.

ඉමෙ නො හත්ථිකා අස්සා බලිබද්දා ච නො ඉමෙ,
තානි අම්මා උදික්ඛන්තී සොකං පටිවිනෙස්සතීති.

මහාසත්තස්ස පුත්තෙ ආරබ්භ බලවසොකො උප්පජ්ජි හදයමංසං උණ්හමහොසි. කෙසරසීහෙන ගහිතමත්තවාරණො විය රාහුමුඛෙ පවිට්ඨචන්දො විය කම්පමානො සකභාවෙන සණ්ඨාතුං අසක්කොන්තො අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි පණ්ණසාලං පවිසිත්වා කරුණං පරිදෙවි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතො වෙස්සන්තරො රාජා දානං දත්වාන ඛත්තියො,
පණ්ණසාලං පවිසිත්වා කරුණං පරිදෙවයීති.

තතො පරං මහාසත්තස්ස විලාපගාථා හොන්ති.

කාංඛජ්ජ ඡාතා තසිතා උපරුච්ඡන්ති දාරකා,
සායං සංවෙසනාකාලෙ කො තෙ දස්සති භොජනං.

කාංඛජ්ජ ඡාතා තසිතා උපරුච්ඡන්ති දාරකා,
සායං සංවෙසනාකාලෙ අම්ම ඡාතම්හ දෙථ නො.

කථන්නු පථං ගච්ඡන්ති පත්තිකා අනුපාහනා,
සන්තා සූණෙහි පාදෙහි කො තෙ හත්ථෙ ගහෙස්සති.

කථංනු සො න ලජ්ජෙය්‍ය සම්මුඛා පහරං මම,
අදූසකානං පුත්තානං අලජ්ජී වත බ්‍රාහ්මණො.

යො හි මෙ දාසිදාසස්ස අඤ්ඤො වා පන පෙස්සියො,
තස්සාපි සුවිහීනස්ස කො ලජ්ජී පහරිස්සති.

වාරිජස්සෙව මෙ සතො බද්ධස්ස කුම්නාමුඛෙ,
අක්කොසති පහරති පියෙ පුත්තෙ අපස්සතොති.

තත්ථ **කාංඛජ්ජා**ති කාංනු අජ්ජ. **උපරුච්ඡන්තී**ති සට්ඨියොජන මග්ගං ගන්ත්වා උපරොදිස්සන්ති. **සංවෙසනාකාලෙ**ති මහාජනස්ස පරිවෙසනාකාලෙ. **කො තෙ දස්සතී**ති කො තෙසං භොජනං දස්සති. **කථංනුපථං ගච්ඡන්තී**ති කථංනු සට්ඨියොජනමග්ගං ගමිස්සන්ති. **පත්තිකා**ති හත්ථියානාදිරහිතා. **අනුපාහනා**ති උපාහනාමත්තෙනපි වියුත්තා සුඛුමාලපාදා. **ගහෙස්සතී**ති කිලමථවිනොදනත්ථාය කො ගණ්හිස්සති. **දාසිදාසස්සා**ති දාසිදාසො අස්ස. **අඤ්ඤො වා පන පෙස්සියො**ති තස්සාපි දාසොති එවං පරම්පරාය යො මය්හං චතුත්ථො පෙස්සියො පෙසනකාරකො අස්ස තස්ස එවං **සුවිහීනස්සා**ති අයං වෙස්සන්තරස්ස දාසපතිදාසොති ඤත්වා **කො ලජ්ජී පහරිස්සතී**ති ලජ්ජාසම්පන්නො කො පහරෙය්‍ය යුත්තංනුඛො තස්ස නිල්ලජ්ජස්ස මම පුත්තෙ පහරිතුන්ති. **වාරිජස්සෙවා**ති කුම්නාමුඛෙ බද්ධස්ස මච්ඡස්සෙව සතො මම. **අපස්සතො**ති අකාරො නිපාතමත්තං. පස්සන්තස්සෙව පියපුත්තෙ අක්කොසතිචෙව පහරතිච අහො වත දාරුණොති.

අථ මහාසත්තස්ස කුමාරෙසු සිනෙහෙන එවං පරිවිතක්කො උදපාදි අයං බ්‍රාහ්මණො මම පුත්තෙ අතිවිය විහෙඨෙති බ්‍රාහ්මණං අනුබන්ධිත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙත්වා ආනෙස්සාමි තෙ කුමාරෙති. තතො අට්ඨානමෙතං කුමාරානං පීළනං අතිදුක්ඛං ඉති දානං දත්වා අනුතප්පනං නාම සතං ධම්මො න හොතීති චින්තෙසි. තදත්ථජොතනාය ඉමා ද්වෙ රඤ්ඤො පරිවිතක්කගාථා නාම හොන්ති.

ආදු චාපං ගහෙත්වාන ඛග්ගං බන්ධිත්වා වාමතො,
ආනයාමි සකෙ පුත්තෙ පුත්තානං හි වධො දුඛො.

අට්ඨානමෙතං දුක්ඛරූපං යං කුමාරා විහඤ්ඤරෙ,
සතඤ්ච ධම්මමඤ්ඤාය කො දත්වා අනුතප්පතීති.

තත්ථ **සතන්ති** පුබ්බබොධිසත්තානං පවෙණියං ධම්මං. සො කිර තස්මිං ඛණෙ බොධිසත්තපවෙණිං අනුස්සරි. තතො සබ්බබොධිසත්තානං ධනපරිච්චාගං අඞ්ගපරිච්චගං ජීවිතපරිච්චාගං පුත්තපරිච්චාගං භරියපරිච්චාගන්ති ඉමෙ පඤ්ච මහාපරිච්චාගෙ අපරිච්චජිත්වා බුද්ධභූතපුබ්බා නාම නත්ථි අහං තෙසංඅබ්භන්තරො මයාපි පුත්තධීතරො අදත්වා න සක්කා බුද්ධෙන භවිතුන්ති චින්තෙත්වා කිං ත්වං වෙස්සන්තර පරෙසං දාසත්ථාය දින්නපුත්තානං දුක්ඛභාවං න ජානාසි යෙන බ්‍රාහ්මණං අනුබන්ධිත්වා ජීවිතක්ඛයං පාපෙස්සාමීති සඤ්ඤං උප්පාදෙසි. දත්තං දත්වා පච්ඡා අනුතාපො නාම තව අනනුරූපොති එවං අත්තානං පරිභාසිත්වා සචෙපි සො කුමාරෙ මාරෙස්සති දින්නකාලතො පට්ඨාය මම න කිඤ්චි හොතීති එවං දළ්හසමාදානං අධිට්ඨාය පණ්ණසාලාතො නික්ඛමිත්වා පණ්ණසාලාද්වාරෙ පාසාණඵලකෙ කඤ්චනපටිමා විය නිසීදි.

ජූජකොපි කුමාරෙ පොථෙත්වා නෙසි. තතො කුමාරා විලපන්තා ආහ.

සච්චං කිරෙවමාහංසු නරා එකච්චියා ඉධ,
යස්ස නත්ථි සකා මාතා යථා නත්ථි තථෙව සො.

එහි කණ්හෙ මරිස්සාම නත්ථත්ථො ජීවිතෙන නො
දින්නම්හාපි ජනින්දෙන බ්‍රාහ්මණස්ස ධනෙසිනො,
අච්චායිකස්ස ලුද්දස්ස යො නො ගාවොව සුම්භති.

ඉමෙ තෙ ජම්බුකා රුක්ඛා වෙදිසා සින්ධුවාරිකා,
විවිධානි රුක්ඛජාතානි තානි කණ්හෙ ජහාමසෙ.

අස්සත්ථා පනසා චෙමෙ නිග්‍රොධා ච කපිත්ථනා,
විවිධානි ඵලජාතානි තානි කණ්හෙ ජහාමසෙ.

ඉමෙ තිට්ඨන්ති ආරාමා අයං සීතොදිකා නදී,
යත්ථස්සු පුබ්බෙ කීළාම තානි කණ්හෙ ජහාමසෙ.

විවිධානි පුප්ඵජාතානි අස්මිං උපරි පබ්බතෙ,
යානස්සු පුබ්බෙ ධාරෙම තානි කණ්හෙ ජහාමසෙ.

විවිධානි ඵලජාතානි අස්මිං උපරි පබ්බතෙ,
යානස්සු පුබ්බෙ භුඤ්ජාම තානි කණ්හෙ ජහාමසෙ.

ඉමෙ නො හත්ථිකා අස්සා බලිවද්දා ච නො ඉමෙ,
යෙහිස්සු පුබ්බෙ කීළාම තානි කණ්හෙ ජහාමසෙති.

තත්ථ **යස්සාති** යස්ස සන්තිකෙ සකා මාතා නත්ථි.

පුන බ්‍රාහ්මණො එකස්මිං විසමට්ඨානෙ පක්ඛලිත්වා පති. තෙසං හත්ථතො බන්ධනං මුඤ්චිත්වා ගතං තෙ පහටකුක්කුටා විය කම්පමානා පලායිත්වා එකවෙගෙනෙව පිතු සන්තිකං ආගතා.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

නීයමානා කුමාරා තෙ බ්‍රාහ්මණස්ස පමුඤ්චිය,
තෙන තෙන පධාවිංසු ජාලී කණ්හාජිනාචුභොති.

තත්ථ තෙන තෙනාති තෙන මුත්තබන්ධෙන යෙන දිසාභාගෙන තෙසං පිතා අත්ථි තෙන පධාවිංසු පධාවිත්වා පිතු සන්තිකමෙව ආගමිංසූති අත්ථො.

ජූජකො වෙගෙනුට්ඨාය වල්ලිදණ්ඩහත්ථො කප්පුට්ඨානග්ගි විය උග්ගිරන්තො ආගන්ත්වා අතිවිය පලායිතුං ඡෙකා තුම්හෙති හත්ථෙ බන්ධිත්වා පුන නෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

තතො සො රජ්ජුමාදාය දණ්ඩමාදාය බ්‍රාහ්මණො,
ආකොටයන්තො තෙ නෙති සිවිරාජස්ස පෙක්ඛතොති.

එවං නීයමානෙසු කණ්හාජිනා නිවත්තිත්වා ඔලොකෙන්තී පිතරා සද්ධිං සල්ලපි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

තං තං කණ්හාජිනාවොච අයං මං තාත බ්‍රාහ්මණො,
ලට්ඨියා පතිකොටෙති ඝරෙ ජාතංව දාසියං.

න චායං බ්‍රාහ්මණො තාත ධම්මිකා හොන්ති බ්‍රාහ්මණා
යක්ඛො බ්‍රාහ්මණවණ්ණෙන ඛාදිතුං තාත නෙති නො,
නීයමානෙ පිසාචෙන කින්නු තාත උදික්ඛසීති.

තත්ථ තන්ති තං පස්සමානං නිසින්නං පිතරං සිවිරාජං. **දාසියන්ති** දාසිකං. **ඛාදිතුන්ති** ඛාදනත්ථාය අයං නො ගිරිචාරං අසම්පත්තෙයෙව උභොහි චක්ඛූහි සුරත්තලොහිතබින්දුං පග්ඝරන්තෙහි ඛාදිස්සාමීති නෙති ඛාදිතුං පචිතුං වා නීයමානෙ කිං අම්හෙ උදික්ඛසි සබ්බදා ත්වං සුඛිතො හොහීති.

දහරකුමාරිකාය විලපන්තියා කම්පමානාය ගච්ඡන්තියා මහාසත්තස්ස බලවසොකො උප්පජ්ජි හදයවත්ථුං උණ්හමහොසි. නාසිකාය අප්පහොන්තියා මුඛෙන උණ්හ අස්සාසපස්සාසෙ විස්සජ්ජෙසි අස්සූනි ලොහිතබින්දූනි හුත්වා නෙත්තෙහි නික්ඛමිංසු. සො ඉදං එවරූපං දුක්ඛං සිනෙහදොසෙනෙව ජායති න අඤ්ඤෙන කාරණෙන. සිනෙහං අකත්වා මජ්ඣත්තෙනෙව මයා භවිතබ්බන්ති තථාරූපං සොකසල්ලං අත්තනො ඤාණබලෙන විනොදෙත්වා පකතිනිසින්නාකාරෙනෙව නිසීදි. ගිරිද්වාරං අසම්පත්තායෙව කුමාරී විලපන්තී අගමාසි.

ඉමෙ තෙ පාදුකා දුක්ඛා දීඝොචද්ධා සුදුග්ගමො,
නීචෙ චොලම්බතෙ සූරියො බ්‍රාහ්මණොච තරෙති නො.

ඔකන්දමසි භූතානි පබ්බතානි වනානි ච,
සරස්ස සිරසා වන්දාම සුපතිත්ථෙ ච ආපකෙ.

තිණලතා ච ඔසධ්‍යො පබ්බතානි වනානි ච,
අම්මං ආරොග්‍යං වජ්ජාථ අයං නො නෙති බ්‍රාහ්මණො.

වජ්ජන්තු භොන්තො අම්මඤ්ච මද්දිං අම්හාක මාතරං,
සචෙ අනුපතිතුකාමාසි ඛිප්පං අනුපතියාසි නො.

අයං එකපදී එති උජුං ගච්ඡති අස්සමං,
තමෙව අනුපතියාසි අපි පස්සෙසි නො ලහුං.

අහො වත රෙ ජටිනී වනමූලඵලහාරිකෙ,
සුඤ්ඤං දිස්වාන අස්සමං තං තෙ දුක්ඛං භවිස්සති.

අතිවෙලං නූන අම්මාය උඤ්ඡාලද්ධො අනප්පකො
යා නො බද්ධෙ න ජානාති බ්‍රාහ්මණෙන ධනෙසිනා,
අච්චාසිකෙන ලුද්දෙන යො නො ගාවොච සුම්භති.

අහජ්ජ අම්මං පස්සෙමු සායං උඤ්ඡාතො ආගතං,
දජ්ජා අම්මා බ්‍රාහ්මණස්ස ඵලං ඛුද්දෙන මිස්සිතං.

තදායං අසිතො ධාතො න බාළ්හං තරයෙය්‍ය නො
සූනාච වත නො පාදා බාළ්හං තාරෙති බ්‍රාහ්මණො,
ඉති තත්ථ විලපිංසු කුමාරා මාතුගිද්ධිනොති.

තත්ථ **පාදුකාති** ඛුද්දපාදා. **ඔකන්දමසීති** අවකන්දාම අපචිතිං නීචවුත්තිං දස්සෙන්තා ජානාපෙම. **සරස්සාති** ඉමස්ස පදුමසරස්ස පරිග්ගාහිකා නෙව නාගකුලානි සිරසා වන්දාම. **සුපතිත්ථෙච ආපකෙති** සොභනතිත්ථාය නදියා අධිවත්ථදෙවතාපි වන්දාම. **තිණලතාචාති** තිණානිච ඔලම්බනලතායොච. **ඔසධ්‍යොති** ඔසධියො සබ්බත්ථ අධිවත්ථා ච දෙවතා සන්ධායෙවමාහ. **අනුපතිතුකාමාති** සචෙ පි සා අම්හාකං පදානුපදං ආගන්තුකාමා. **අපි පස්සෙසි නො ලහුන්ති** අපි නාම එතාය එකපදියා අනුපතමානා පුත්තකෙ අම්හෙ ලහුං පස්සෙය්‍යාසීති එවං තං වදෙය්‍යාථාති. **ජටිනීති** බද්ධජටං ආරබ්භ මාතරං පරම්මුඛං පියආලපනෙන ආලපන්තී ආහ. **අතිවෙලන්ති** පමාණාතික්කන්තං කත්වා උඤ්ඡාචරියාය ලද්ධං වනමූලඵලාඵලං. **ඛුද්දෙන මිස්සිතන්ති** තඤ්ච ඛුද්දකමධුනා මිස්සිතං. **අසිතොති** අසිතාසනො පරිභුත්තඵලො. **ධාතොති** සුහිතො. **න බාළ්හං තරයෙය්‍යාති** න අධිවෙගෙන තරයෙය්‍ය. **මාතුගිද්ධිනොති** මාතරි ගිද්ධෙන සමන්නාගතා බලවසිනෙහා එවං විලපිංසූති.

කුමාරපබ්බං නිට්ඨිතං.

යං පන තං රඤ්ඤො පඨවිං උන්නාදෙත්වා බ්‍රාහ්මණස්ස පියපුත්තෙසු දින්නෙසු යාව බ්‍රහ්මලොකා එකකොලාහලමහොසි තෙන භිජ්ජිත හදයා හිමවන්තවාසිනී දෙවතායො තෙසං බ්‍රාහ්මණෙන නීයමානානං විලාපං සුත්වා මන්තයිංසු සචෙ මද්දී සකාලස්සෙව අස්සමං ආගමිස්සති තත්‍ථ පුත්තකෙ අදිස්වා වෙස්සන්තරං පුච්ඡිත්වා බ්‍රාහ්මණස්ස දින්නභාවං සුත්වා බලවසිනෙහෙන පදානුපදං ධාවිත්වා මහන්තං දුක්ඛං අනුභවෙය්‍යාති. අථ තා තයො දෙවපුත්තෙ තුම්හෙ සීහබ්‍යග්ඝදීපිවෙසෙ නිම්මිණිත්වා දෙවියා ගමණමග්ගං රුන්ධිත්වා යාචියමානාපි යාව සුරියස්සත්‍ථඞ්ගමා මග්ගං අදත්වා යථා චන්දාලොකෙන අස්සමං පවිසති එවමස්සා සීහාදීහි අවිහෙඨනත්‍ථාය ආරක්ඛං කරෙය්‍යාථාති ආණාපෙසුං.

තමත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ:

> තෙසං ලාලප්පිතං සුත්වා තයො වාළා වනෙ මිගා,
> සීහො ව්‍යග්ඝො ච දීපී ච ඉදං වචනමබ්‍රවුං.
>
> මාහෙව නො රජපුත්තී සායං උඤ්ඡාතො ආගමා,
> මාහෙවම්හාකං නිබ්භොගෙ හෙඨයිත්‍ථ වනෙ මිගා.
>
> සීහොචෙනං විහෙඨෙය්‍ය ව්‍යග්ඝො දීපී ච ලක්ඛණං
> නෙව ජාලීකුමාරස්ස කුතො කණ්හාජිනා සියා,
> උභයෙනෙව ජීයෙථ පතිං පුත්තෙ ච ලක්ඛණාති.

තත්‍ථ **ඉදං වචනමබ්‍රවුන්ති** තුම්හෙ තයො ජනා සීහො ච ව්‍යග්ඝො ච දීපි චාති එවං තයො වාළමිගා හොථාති ඉදං තාව දෙවතා තයො දෙවපුත්තෙ අබ්‍රවුං. **මාහෙවනොති** මද්දී රජපුත්තී උඤ්ඡාතො සායං මා නො ආගමා චන්දාලොකෙන සායමෙව ගච්ඡතූති වදන්ති. **මා හෙවම්හාකං නිබ්භොගෙති** අම්හාකං භොගෙ විජිතෙ අම්හාකං වනසටාය මා නං කොචි මිගො හෙඨෙසි. යථා න හෙඨෙති එවමස්සා ආරක්ඛං ගණ්හාථාති වදන්ති. **සීහොචෙනන්ති** සචෙ හි නං අනාරක්ඛං සීහාදීසු කොචි විහෙඨෙය්‍ය අථස්සා ජීවිතක්ඛයං පත්තාය නෙව ජාලී අස්ස කුතො කණ්හාජිනා සියා. එවං සා ලක්ඛණසම්පන්නා **උභයෙනෙව ජීයෙථ පතිං** පුත්තෙචාති ද්වීහි කොට්ඨාසෙහි ජීයෙථෙව තස්මා සුසංවිහිතමස්සා ආරක්ඛං කරෙථාති.

අථ තෙ දෙවපුත්තා සාධූති තාසං දෙවතානං වචනං පටිසුණිත්වා සීහබ්‍යග්ඝදීපිනො හුත්වා ගන්ත්වා තස්සා ආගමණමග්ගෙ පටිපාටියා නිපජ්ජිංසු. මද්දීපි ඛො අජ්ජ මයා දුස්සුපිනො දිට්ඨො සකාලස්සෙව මූලඵලං ගහෙත්වා අස්සමං ගමිස්සාමීති කම්පමානා මූලඵලානි උපධාරෙසි. අථස්සා හත්‍ථතො ඛණිත්ති පතති. තථා අංසතො උග්ගීවඤ්ච පතති. දක්ඛිණක්ඛිච ඵන්දති ඵලිනො රුක්ඛා අඵලා විය අඵලා ච රුක්ඛා ඵලිනො විය ඛායිංසු. දස දිසා න පඤ්ඤායිංසු සා කින්නු ඛො ඉදං පුබ්බෙ අභූතපුබ්බං අජ්ජ හොතීති චින්තෙන්තී ආහ,

ඛණිත්තිකං මෙ පතති දක්ඛිණක්ඛි ච ඵන්‍දති,
අඵලා ඵලිනො රුක්ඛා සබ්බා මුය්හන්ති මෙ දිසා.

තස්සා සායණ්හකාලම්හි අස්සමාගමණං පති,
අත්ථමිතම්හි සුරියම්හි වාළා පන්‍ථෙ උපට්ඨහුං.

නීචෙවොලම්බතෙ සුරියො දූරෙ ච වත අස්සමො,
යං ච තෙසං ඉතො හස්සං තං තෙ භුඤ්ජෙය්‍යුං භොජනං.

සො නූන ඛත්තියො එකො පණ්ණසාලාය අච්ඡති,
තොසෙන්තො දරකෙ ඡාතෙ මමං දිස්වා අනායතිං.

තෙ නූන පුත්තකා මය්හං කපණාය වරාකියා,
සායං සංවෙසනාකාලෙ ඛීරපීතා ච අච්ඡරෙ.

තෙ නූන පුත්තකා මය්හං කපණාය වරාකියා,
සායං සංවෙසනාකාලෙ වාරිපීතාව අච්ඡරෙ.

තෙ නූන පුත්තකා මය්හං කපණාය වරාකියා,
පච්චුග්ගතා මං තිට්ඨන්ති වච්ඡා බාලාව මාතරං.

තෙ නූන පුත්තකා මය්හං කපණාය වරාකියා,
පච්චුග්ගතා මං තිට්ඨන්ති හංසාව උපරි පල්ලලෙ.

තෙ නූන පුත්තකා මය්හං කපණාය වරාකියා,
පච්චුග්ගතා මං තිට්ඨන්ති අස්සමස්සාවිදූරතො.

එකායනො එකපථො සරා සොබ්භා ච පස්සතො,
අඤ්ඤං මග්ගං න පස්සාමි යෙන ගච්ඡෙය්‍ය අස්සමං.

මිගා නමත්‍ථු රාජානො කානනස්මිං මහබ්බලා,
ධම්මෙන භාතරො හොථ මග්ගං මෙ දෙථ යාචිතා.

අවරුද්ධස්සහං භරියා රාජපුත්තස්ස සිරීමතො,
තඤ්චාහං නාතිමඤ්ඤාමි රාමං සීතාවනුබ්බතා.

තුම්හෙ ච පුත්තෙ පස්සථ සායං සංවෙසනං පති,
අහඤ්ච පුත්තෙ පස්සෙය්‍යං ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

බහුඤ්චිදං මූලඵලං භක්ඛා චායං අනප්පකො,
තතො උපඩ්ඪං දස්සාමි මග්ගං මෙ දෙථ යාචිතා.

රාජපුත්තී ච නො මාතා රාජපුත්තො ච නො පිතා,
ධම්මෙන භාතරෙ හොථ මග්ගං මෙ දෙථ යාචිතාති.

තත්‍ථ **නස්සාති** තස්සා මම. **අස්සමාගමණම්පතීති** අස්සමං පටිච්ච සන්‍ධාය ආගච්ඡන්තියා. **උපට්ඨහුන්ති** උට්ඨාය ඨිතා තෙ කිර පඨමං පටිපාටියා නිපජ්ජිත්වා තාය ආගමණකාලෙ උට්ඨාය විජම්භිත්වා මග්ගං රුම්භන්තා පටිපාටියා තිරියං අට්ඨංසු. **සංවෙසනන්ති** අහඤ්ච යං ඉතො මූලඵලං තෙසං හරිස්සං තං වෙස්සන්තරෙ ච පුත්තකාවස්සාති

තෙ තයොපි ජනා භුඤ්ජෙය්‍යුං. අඤ්ඤං තෙසං භොජනං නත්ථි. **අනායන්තින්ති** අනාගච්ඡන්තිං මං දිස්වා එකකොව නූන දාරකෙ තොසෙන්තා නිසින්නොති. **සංවෙසනාකාලෙති** අඤ්ඤෙසු දිවසෙසු අත්තනො ඛාදාපනපිවාපනකාලෙ. **ඛීරපීතාවාති** යථා ඛීරපකා ඛීරස්සත්ථාය කන්දිත්වා තං අලභිත්වා කන්දන්තාව නිද්දං ඔක්කමන්ති එවං ඵලාඵලත්ථාය කන්දිත්වා අලභිත්වා කන්දමානාව නිද්දං උපගතා භවිස්සන්තීති වදති. **වාරිපීතාවාති** පදෙ යථා පිපාසිතා පානීයත්ථාය කන්දිත්වා අලභිත්වා කන්දන්තාව නිද්දං ඔක්කමන්තීති ඉමිනා නයෙනත්ථො දට්ඨබ්බො. **අච්ඡරෙති** අච්ඡන්ති. **පච්චුග්ගතා මං තිට්ඨන්තීති** මං පච්චුග්ගතා හුත්වා තිට්ඨන්ති. **පච්චුග්ගන්තු** න්තිපි පාඨො. පච්චුග්ගන්ත්වාති අත්ථො. **එකායනොති** එකස්සෙව අයනො ඒකපදී මග්ගො. **එකපථොති** සො ච එකොව දුතියො නත්ථි ඔක්කමිත්වාපි ගන්තුං න සක්කා කස්මා යස්මා **සරා සොබ්භා ච පස්සතො**. **තමද්ධූති සා අඤ්ඤං** මග්ගං අදිස්වා එතෙ යාචිත්වා පටික්කමාපෙස්සාමීති ඵල**පච්ඡිං** සීසතො ඔතාරෙත්වා අඤ්ජලිං පග්ගය්හ නමස්සමානා එවමාහ. **භාතරොති** මයං හි මනුස්සරාජපුත්තා තුම්හෙ මිගරාජපුත්තා ඉති මෙ ධම්මෙන භාතරො හොථ. **අවරුද්ධස්සාති** රට්ඨතො පබ්බාජිතස්ස. **රාමං සීතාවනුබ්බතාති** යථා දසරථරාජපුත්තං රාමං තස්ස කණිට්ඨා සීතා දෙවී තස්සෙව අග්ගමහෙසී හුත්වා තං **අනුබ්බතා** පතිදෙවතා හුත්වා **අප්පමත්තා** උපට්ඨාසි තථා අහම්පි වෙස්සන්තරං උපට්ඨහාමි නාතිමඤ්ඤාමීති වදති. **තුම්හෙ චාති** තුම්හෙ ච මය්හං මග්ගං දත්වා සයං ගොචරගහණකාලෙ පුත්තෙ පස්සෙථ අහං ච පස්සෙය්‍යං දෙථ මෙ මග්ගන්ති යාචති.

අථ තෙ දෙවපුත්තා වෙලං ඔලොකෙත්වා ඉදානිස්සා මග්ගං දාතුං වෙලාති ඤත්වා උට්ඨාය අපගච්ඡිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ඉමං ගාථමාහ:

තස්සා ලාලප්පමානාය බහුං කාරුඤ්ඤසංහිතං,
සුත්වා නෙලපතිං වාචං වාළා පන්ථා අපක්කමුන්ති.

තත්ථ **නෙලපතින්ති** න එලපතිං එලපාතරහිතං විසදං මධුරවාචං.

සාපි ඛො වාළෙසු අපගතෙසු **අස්සමං** අගමාසි. තදා ච පුණ්ණමුපොසථො හොති. සා චඞ්කමනකොටියං ඨත්වා යෙසු ඨානෙසු පුබ්බෙ පුත්තෙ පස්සති තෙසු අපස්සන්තී ආහ:

ඉමම්හි නං පදෙසම්හි පුත්තකා පංසුකුණ්ඨිතා,
පච්චුග්ගතා මං තිට්ඨන්ති වච්ඡා බාලාව මාතරං.

ඉමම්හි නං පදෙසම්හි පුත්තකා පංසුකුණ්ඨිතා,
පච්චුග්ගතා මං තිට්ඨන්ති හංසාව උපරි පල්ලලෙ.

ඉමම්හි නං පදෙසම්හි පුත්තකා පංසුකුණ්ඨිතා,
පච්චුග්ගතා මං තිට්ඨන්ති අස්සමස්සාවිදූරතො.

තෙ මිගා විය උක්කණ්ණා සමන්තාමභිධාවිනො
ආනන්දිනා පමුදිතා වග්ගමානාව කම්පරෙ,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

ඡකලීව මිගී ඡාපං පක්ඛී මුත්තාව පඤ්ජරා
ඔහාය පුත්තෙ නික්ඛමිං සීහීවාමිසගිද්ධිනී,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

ඉදං තෙසං පරක්කන්තං නාගානම්ව පබ්බතෙ
චිතකා පරිකිණ්ණායො අස්සමස්සාවිදූරතො,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

වාලුකායපි ඔකිණ්ණා පුත්තකා පංසුකුණ්ඨිතා,
සමන්තාමභිධාවන්ති තෙ න පස්සාමි දාරකෙ.

යෙ මං පුරෙ පච්චුදෙන්ති අරඤ්ඤා දූරමායතිං,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

ඡකලිංව මිගිං ඡාපා පච්චුග්ගන්ත්වාන අස්සමා,
දූරෙ මං පවිලොකෙන්ති තෙ න පස්සාමි දාරකෙ.

ඉදඤ්ච තෙසං කීළනකං පතිතං පණ්ඩුබෙළුවං,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

ථනා ච මය්හිමෙ පූරා උරො ච සම්පදාලති,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

උච්ඡඞ්ගෙ මෙ විවිතන්ති ථනා එකාවලම්බති,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

යස්සු සායණ්හසමයං පුත්තකා පංසුකුණ්ඨිතා,
උච්ඡඞ්ගෙ මෙ විවත්තන්ති තෙ න පස්සාමි දාරකෙ.

අයං සො අස්සමො පුබ්බෙ සමජ්ජො පටිභාති මං,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ අපස්සන්ත්‍යා භමතෙ විය අස්සමො.

කිම්දං අප්පසද්දොව අස්සමො පටිභාති මං,
කාකොළාපි න වස්සන්ති මතා මෙ නූන දාරකා.

කිම්දං අප්පසද්දොව අස්සමො පටිභාති මං,
සකුණාපි න වස්සන්ති මතා මෙ නූන දාරකාති.

තත්ථ **නන්ති** නිපාතමත්තං. **පංසුකුණ්ඨිතාති** පංසුමක්ඛිතා. **පච්චුග්ගතාමන්ති** මං පච්චුග්ගතා හුත්වා. **පච්චුග්ගන්තූන්තිපි** පාඨො. පච්චුග්ගන්ත්වාතෙව අත්ථො. **උක්කණ්ණාති** යථා මිගපොතකා මාතරං දිස්වා කණ්ණෙ උක්ඛිපිත්වා ගීවං පසාරෙත්වා මාතරං උපගන්ත්වා හට්ඨතුට්ඨා සමන්තා අභිධාවිනො. **වග්ගමානාවකම්පරෙති** වග්ගමානා මාතුහදයමංසං කම්පෙන්ති විය එවං පුබ්බෙ මම පුත්තකා. **ත්‍යජ්ජාති**

තෙ අජ්ජ න පස්සාමි. **ජකලීව මිගී ඡාපන්ති** යථා ජකලී මිගීව පඤ්ජර සංඛාතා කුලාවකා මුත්තපක්ඛිව ආමිසගිද්ධිනී සීහීව අත්තනො ඡාපං ඔහාය ගොචරාය පක්කමන්ති තථාහං ඔහාය පුත්තෙ ගොචරාය නික්ඛමින්ති වදති. **ඉදං තෙසං පදක්කන්තන්ති** වස්සාරත්තෙ සානුපබ්බතෙ නාගානං පදවලඤ්ජං විය ඉදං තෙසං කීළනට්ඨානෙ ආධාවනපරිධාවන පදක්කන්තං පඤ්ඤායති. **චිතකාති** සඤ්චිතනිචිතා වාලිකපුඤ්ජා. **පරිකිණ්ණායොති** විප්පකිණ්ණායො. **සමන්තාමභිධාවන්තීති** අඤ්ඤේසු දිවසෙසු සමන්තා අභිධාවන්ති. **පච්චුග්ගච්ඡන්තීති** පච්චුග්ගච්ඡන්ති. **දූර මායතින්ති** දූරතො ආගච්ඡන්තිං. **ජකලිංව මිගිං ඡාපාති** අත්තනො මාතරං ජකලිං මිගිං විය ච ඡාපා **ඉදංචතෙසන්ති** හත්ථිරූපකාදීනි කීළනකානං ඉදං ච තෙසං සුවණ්ණවණ්ණං කීළාබෙළුවං පරිගලිත්වා පතිතං. **මයහිමෙති** මය්හං ඉමෙ ථනා ඛීරස්ස පූරා. **උරෝ ච සම්ප දාලතීති** හදයං ච ඵලති. **උච්ඡඞ්ගෙ මෙ විවත්තන්තීති** මම උච්ඡඞ්ගෙ ආවත්තන්ති විවත්තන්ති. **සමජ්ජා පටිභාති** මන්ති සමජ්ජට්ඨානං විය උපට්ඨාති. **ත්‍යජ්ජාති** තෙ අජ්ජ. **අපස්සන්ත්‍යාති** අපස්සන්තියා මම. **භමතෙ විය** කුලාලචක්කං විය භමති. **කාකොලාති** වනකාකා. **මතානූනාති** අද්ධා මතා වා කෙනචි නීතා වා භවිස්සන්ති. **සකුණාති** අවසෙස සකුණා. **මතානූනාති** අද්ධා මතා භවිස්සන්ති..

ඉති සා විලපන්ති මහාසත්තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා ඵලපච්ඡිං ඔතාරෙත්වා මහාසත්තං තුණ්හීමාසීනං දිස්වා දූරකෙවස්ස සන්තිකෙ අපස්සන්තී ආහ.

> කිම්දං තුණ්හී භූතොසි අපි රත්තෙව මෙ මනො,
> කාකොලාපි න වස්සන්ති මතා මෙ නූන දාරකා.
>
> කිම්දං තුණ්හී භූතොසි අපි රත්තෙව මෙ මනො,
> සකුණාපි න වස්සන්ති මතා මෙ නූන දාරකා.
>
> කච්චිනු මෙ අය්‍යපුත්ත මිගා ඛාදිංසු දාරකෙ,
> අරඤ්ඤෙ ඉරිනෙ විවනෙ කෙන නීතා මෙ දාරකා.
>
> ආදු තෙ පහිතා දූතා ආදු සුත්තා පියංවදා,
> ආදු බහි නො නික්ඛන්තා ඛිඩ්ඩාසු පසුතා නු තෙ.
>
> නෙවාසං කෙසා දිස්සන්ති හත්ථපාදා න ජාලිනො,
> සකුණානංච ඔපාතො කෙන නීතා මෙ දාරකාති.

තත්ථ අපිරත්තෙව මෙති අපි බලවපච්චූසෙ සුපිනං පස්සන්තියා විය මෙ මනො. **මිගාති** සීහාදයො වාළමිගා. **ඉරිණෙති** නිරොජෙ. **විවනෙති** විවිත්තෙ. **දූතාති** ආදු ජෙතුත්තරනගරෙ සිවිරඤ්ඤො සන්තිකං තයා දූතෙ කත්වා පෙසිතා. **සුත්තාති** පණ්ණසාලං පවිසිත්වා සයිතා. **ආදු බහි නොති** ආදු තෙ දාරකා ඛිඩ්ඩාපසුතා හුත්වා බහි නික්ඛන්තාති පුච්ඡති. **නෙවාසංකෙසා දිස්සන්තීති** සාමි වෙස්සන්තර නෙව තෙසං කාළඤ්ජනවණ්ණා කෙසා දිස්සන්ති. **න ජාලිනොති**

තෙ මිගා විය උක්කණ්ණා සමන්තාමභිධාවිනො
ආනන්දිතා පමුදිතා වග්ගමානාව කම්පරෙ,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

ඡකලීව මිගී ඡාපං පක්ඛී මුත්තාව පඤ්ජරා
ඔහාය පුත්තෙ නික්ඛමිං සීහීවාමිසගිද්ධිනී,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

ඉදං තෙසං පරක්කන්තං නාගානමිව පබ්බතෙ
චිතකා පරිකිණ්ණායො අස්සමස්සාවිදූරතො,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

වාලුකායපි ඔකිණ්ණා පුත්තකා පංසුකුණ්ඨිතා,
සමන්තාමභිධාවන්ති තෙ න පස්සාමි දාරකෙ.

යෙ මං පුරෙ පච්චුට්ඨෙන්ති අරඤ්ඤා දූරමායතිං,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

ඡකලිංව මිගිං ඡාපා පච්චුග්ගන්ත්වාන අස්සමා,
දූරෙ මං පවිලොකෙන්ති තෙ න පස්සාමි දාරකෙ.

ඉදඤ්ච තෙසං කීළනකං පතිතං පණ්ඩුබෙළුවං,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

ථනා ච මය්හිමෙ පූරා උරො ච සම්පදාලති,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

උච්ඡඞ්ගෙ මෙ විවත්තන්ති ථනා එකාවලම්බති,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

යස්සු සායණ්හසමයං පුත්තකා පංසුකුණ්ඨිතා,
උච්ඡඞ්ගෙ මෙ විවත්තන්ති තෙ න පස්සාමි දාරකෙ.

අයං සො අස්සමො පුබ්බෙ සමජ්ජො පටිභාති මං,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ අපස්සන්ත්‍යා භමතෙ විය අස්සමො.

කිමිදං අප්පසද්දොව අස්සමො පටිභාති මං,
කාකොලාපි න වස්සන්ති මතා මෙ නූන දාරකා.

කිමිදං අප්පසද්දොව අස්සමො පටිභාති මං,
සකුණාපි න වස්සන්ති මතා මෙ නූන දාරකාති.

තත්ථ **න**න්ති නිපාතමත්තං. **පංසුකුණ්ඨිතා**ති පංසුමක්ඛිතා. **පච්චුග්ගතා මන්ති** මං පච්චුග්ගතා හුත්වා. **පච්චුග්ගන්තූන**තිපි පාඨො. පච්චුග්ගන්ත්වාතෙව අත්ථො. **උක්කණ්ණා**ති යථා මිගපොතකා මාතරං දිස්වා කණ්ණෙ උක්ඛිපිත්වා ගීවං පසාරෙත්වා මාතරං උපගන්ත්වා හට්ඨතුට්ඨා සමන්තා අභිධාවිනො. **වග්ගමානාව කම්පරෙ**ති වග්ගමානා මාතුහදයමංසං කම්පෙන්ති විය එවං පුබ්බෙ මම පුත්තකා. **ත්‍යජ්ජා**ති

තෙ අජ්ජ න පස්සාමි. **ඡකලීව මිගී ඡාපන්ති** යථා ඡකලී මිගීව පඤ්ජරසංඛාතා කුලාවකා මුත්තපක්ඛීව ආමිසගිද්ධිනී සීඝීව අත්තනො ඡාපං ඔහාය ගොචරාය පක්කමන්ති තථාහං ඔහාය පුත්තෙ ගොචරාය නික්ඛමින්ති වදති. **ඉදං තෙසං පරක්කන්තන්ති** වස්සාරත්තෙන සානුපබ්බතෙ නාගානං පදවලඤ්ජං විය ඉදං තෙසං කීළන්තට්ඨානෙ ආධාවනපරිධාවන පරක්කන්තං පඤ්ඤායති. **චිතකාති** සඤ්චිතනිචිතා වාලිකපුඤ්ජා. **පරිකිණ්ණායොති** විප්පකිණ්ණායො. **සමන්තාමභිධාවන්තීති** අඤ්ඤෙසු දිවසෙසු සමන්තා අභිධාවන්ති. **පච්චුදෙන්තීති** පච්චුග්ගච්ඡන්ති. **දූරමායන්තින්ති** දූරතො ආගච්ඡන්තිං. **ඡකලිංව මිගිං ඡාපාති** අත්තනො මාතරං ඡකලිං මිගිං විය ච ඡාපා **ඉදංතෙසන්ති** හත්ථිරූපකාදීහි කීළන්තානං ඉදං ච තෙසං සුවණ්ණවණ්ණං කීළාබෙළුවං පරිගලිත්වා පතිතං. **මය්හිමෙති** මය්හං ඉමෙ එතා බීරස්ස පූරා. **උරෙ ච සම්පදලතීති** හදයං ච ඵලති. **උච්ඡඞ්ගෙ මෙ විවත්තන්තීති** මම උච්ඡඞ්ගෙ ආවත්තන්ති විවත්තන්ති. **සමජ්ජා පටිභාති මන්ති** සමජ්ජට්ඨානං විය උපට්ඨාති. **ත්‍යජ්ජාති** තෙ අජ්ජ. **අපස්සන්ත්‍යාති** අපස්සන්තියා මම. **භමෙන වියාති** කුලාලචක්කං විය භමති. **කාකොලාති** වනකාකා. **මතා නූනාති** අද්ධා මතා වා කෙනචි නීතා වා භවිස්සන්ති. **සකුණාති** අවසෙස සකුණා. **මතා නූනාති** අද්ධා මතා භවිස්සන්ති..

ඉති සා විලපන්තී මහාසත්තස්ස සන්තිකං ගන්ත්වා ඵලපච්ඡිං ඔතාරෙත්වා මහාසත්තං තුණ්හීමාසීනං දිස්වා දාරකෙචස්ස සන්තිකෙ **අපස්සන්තී** ආහ.

කිමිදං තුණ්හී භූතොසි අපි රත්තෙව මෙ මනො,
කාකොලාපි න වස්සන්ති මතා මෙ නූන දාරකා.

කිමිදං තුණ්හී භූතොසි අපි රත්තෙව මෙ මනො,
සකුණාපි න වස්සන්ති මතා මෙ නූන දාරකා.

කච්චිනු මෙ අය්‍යපුත්ත මිගා ඛාදිංසු දාරකෙ,
අරඤ්ඤෙ ඉරිනෙ විවනෙ කෙන නීතා මෙ දාරකා.

ආදු තෙ පහිතා දූතා ආදු සුත්තා පියංවදා,
ආදු බහි නො නික්ඛන්තා ඛිඩ්ඩාසු පසුතා නු තෙ.

නෙවාසං කෙසා දිස්සන්ති හත්ථපාදා න ජාලිනො,
සකුණානංව ඔපාතො කෙන නීතා මෙ දාරකාති.

තත්ථ **අපිරත්තෙව මෙති** අපි බලවපච්චූසෙ සුපිනං පස්සන්තියා විය මෙ මනො. **මිගාති** සීහාදයො වාළමිගා. **ඉරිණෙති** නිරොජෙ. **විවනෙති** විවිත්තෙ. **දූතාති** ආදු ජෙතුත්තරනගරෙ සිවිරඤ්ඤො සන්තිකං තයා දූතෙ කත්වා පෙසිතා. **සුත්තාති** පණ්ණසාලං පවිසිත්වා සයිතා. **ආදු බහි නොති** ආදු තෙ දාරකා ඛිඩ්ඩාපසුතා හුත්වා බහි නික්ඛන්තාති පුච්ඡති. **නෙවාසං කෙසා දිස්සන්තීති** සාමි වෙස්සන්තර නෙව තෙසං කාළඤ්ජනවණ්ණා කෙසා දිස්සන්ති. **න ජාලිනොති**

කණ්ඨචනජාලච්ඡින්නා හත්ථපාදා. **සකුණානංව ඔපාතනාති** හිමවන්ත පදෙසෙ හත්ථිලිඞ්ගසකුණා නාම අත්ථි ඔපතිත්වා ආකාසෙනෙව ගච්ඡන්ති තෙනෙතං පුච්ඡාමි කිංනොතු නීතා ඉතො **අරඤ්ඤෙසම්පි** කොසඤ්චි තෙසං සකුණානංවිය ඔපාතො ජාතො අක්ඛා හි මෙ කෙන නීතා මෙ දාරකාති.

එවං වුත්තෙපි මහාසත්තො න කිඤ්චි ආහ. අථ නං සා දෙවි කස්මා මයා සද්ධිං න කථෙසි කො මම දොසොති වත්වා ආහ.

ඉදං තතො දුක්ඛතරං සල්ලවිද්ධො යථා වණො,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

ඉදම්පි දුතියං සල්ලං කම්පෙති හදයං මම,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ත්වඤ්ච මං නාභිභාසසි.

අජ්ජෙව මෙ ඉමං රත්තිං රාජපුත්ත න සංසසි,
මඤ්ඤෙ උක්කන්තසත්තං මං පාතො දක්ඛිසි නො මතන්ති.

තත්ථ **ඉදං තතො දුක්ඛතර**න්ති සාමි වෙස්සන්තර යං මම රට්ඨා පබ්බාජිතාය අරඤ්ඤෙ වසන්තියා පුත්තෙ ච අපස්සන්තියා දුක්ඛං ඉදං තව මයා සද්ධිං අකථනං මය්හං තතො දුක්ඛතරං ත්වං හි මං අග්ගි දඩ්ඪං පටිදහන්තො විය නාලා පතිතං දණ්ඩෙන පොථෙන්තො විය තුණ්හිභාවෙන කිලමෙසි. ඉදංහි මෙ හදයං සල්ලවිද්ධො යථා වණො තථෙව කම්පතිචෙව රුජති ච. **සම්පවිද්ධොතිපි** පාඨො. සම්පති විද්ධොති අත්ථො. **උක්කන්තසත්තං** මතන්ති අපගතජීවිතං. **දක්ඛිසිනොති** එත්ථ නොකාරො නිපාතමත්තො. මං කාලස්සෙව මතං පස්සිස්සතීති අත්ථො.

මහාසත්තො කක්ඛළකථාය නං පුත්තසොකං ජහාපෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ඉමං ගාථමාහ:

නූන මද්දි වරාරොහා රාජපුත්ති යසස්සිනී,
පාතො ගතාසි උඤ්ඡාය කිමිදං සායමාගතාති.

තත්ථ **කිමිදං සායමාගතාති** මද්දි ත්වං අභිරූපා පාසාදිකා හිමවන්තෙ නාම බහුවනචරකා තාපසවිජ්ජාධරාදයො විචරන්ති. කො ජානාති කිඤ්චි තයා කතං ත්වං පාතොව ගන්ත්වා කිමිදං සායං ආගච්ඡසි දහරකුමාරකෙ ඔහාය අරඤ්ඤං ගතා ඉත්ථියො නාම සස්සාමිකිත්ථියො එවරූපා න හොන්ති. කා නු ඛො මෙ දාරකානං පවත්ති කිං වා මෙ සාමිකො චින්තෙස්සතීති එත්තකම්පි තෙ නාහොසි. පාතොව ගන්ත්වා චන්දාලොකෙන ආගච්ඡසි. මම දුග්ගතභාවස්සෙවෙස දොසොති තජ්ජෙත්වා වඤ්චෙත්වා කථෙසි. සා තස්ස කථං සුත්වා ආහ:

නනු ත්වං සද්දමස්සොසි යෙ සරං පාතුමාගතා,
සීහස්ස විනදන්තස්ස ව්‍යග්ඝස්සච නිකුජ්ජිතං.

අහු පුබ්බනිමිත්තං මෙ විචරන්ත්‍යා බ්‍රහාවනෙ,
ඛණිත්තො මෙ හත්ථා පතිතො උග්ගීවඤ්චාපි අංසතො.

තදාහං බ්‍යථිතා භීතා පුථුං කත්වාන අඤ්ජලිං,
සබ්බා දිසා නමස්සිස්සං අපි සොත්ථි ඉතො සියා.

මාහෙව නො රජපුත්තා හතා සීහෙන දීපිනා,
දාරකා වා පරාමට්ඨා අච්ඡකොකතරච්ඡිහි.

සීහො ව්‍යග්ඝො ච දීපි ච තයො වාළා වනෙ මිගා,
තෙ මං පරියාවරුං මග්ගං තෙන සායම්හි ආගතාති.

තත්ථ **යෙ සරං පාතුමාගතාති** යෙ පානීයං පාතුං ඉමං සරං ආගතා. **ව්‍යග්ඝස්සෙවාති** ව්‍යග්ඝස්ස අඤ්ඤෙසඤ්ච හත්ථිආදීනඤ්චෙව **සකුණසඞ්ඝස්සෙව** නිකූජිතං එකනින්නාදසද්දං කිං ත්වං න අස්සොසීති පුච්ඡති. සො පන මහාසත්තෙන පුත්තානං දින්නවෙලාය සද්දො අහොසි. **අහු පුබ්බනිමිත්තන්ති** දෙව ඉමස්ස මෙ දුක්ඛස්ස අනුභවනත්ථාය පුබ්බනිමිත්තං අහොසි. **උග්ගීවන්ති** අංසකූටෙ පච්ඡිලග්ගනකං. **පුථුන්ති** විසුං විසුං සබ්බා දිසා විදිසා නමස්සිස්සං. **මාහෙව නොති** රජපුත්තා සීහාදීහි හතා මා හොන්තු දාරකා අච්ඡාදීහි පරාමට්ඨා මා හොන්තූති පත්ථයන්තී නමස්සිං. **තෙ මං පරියාවරුං මග්ගන්ති** සාමි අහං හි ඉමානි ච හිංසනකානි මහන්තානි දුස්සුපිනො ච මෙ දිට්ඨො අජ්ජ සකාලස්සෙව ගමිස්සාමීති ඵලිතරුක්ඛෙපි අඵලෙ විය අඵලෙව ඵලිතෙ විය පස්සන්තී කිච්ඡෙන ඵලාඵලානි ගහෙත්වා ගිරිද්වාරං සම්පාපුණිං අථ තෙ සීහාදයො මං දිස්වා මග්ගං පටිපාටියා රුම්භිත්වා අට්ඨංසු. තෙන සායං ආගතම්හි ඛමාහි මෙ සාමීති.

මහාසත්තො තාය සද්ධිං එත්තකමෙව කථං වත්වා යාව අරුණුග්ගමනා න කිඤ්චි කථෙසි. තතො පට්ඨාය මද්දී නානප්පකාරං විලපන්තී ආහ.

අහං පතිඤ්ච පුත්තෙ ච ආචෙරමිව මාණවො,
අනුට්ඨිතා දිවාරත්තිං ජටිනී බ්‍රහ්මචාරිණී.

අජිනානි පරිදහිත්වා වනමූලඵලහාරියා,
විචරාමි දිවාරත්තිං තුම්හං කාමා හි පුත්තකා.

ඉමං සුවණ්ණහාලිද්දිං ආභතං පණ්ඩුබෙළුවං,
රුක්ඛපක්කානි චාහාසිං ඉමෙ තෙ පුත්තා කීළනා.

ඉමං මූළාලවට්ටකං සාලුකං පිඤ්ජරොදකං,
භුඤ්ජ ඛුද්දෙහි සංයුත්තං සහ පුත්තෙහි ඛත්තිය.

පදුමං ජාලිනො දෙහි කුමුදං පන කුමාරියා,
මාලිනෙ පස්ස නච්චන්තෙ සිවිපුත්තානි ව්හය.

තතො කණ්හාජිනායාපි නිසාමෙහි රථෙසභ,
මඤ්ජුස්සරාය වග්ගුයා අස්සමං උපයන්තියා.

සමානසුඛදුක්ඛමහා රට්ඨා පබ්බාජිතා උභො,
අපි සිවිපුත්තෙ පස්සෙසි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභො.

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ නූන බ්‍රහ්මචරියපරායණෙ
අහං ලොකෙ අභිසපිං සීලවන්තෙ බහුස්සුතෙ,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභොති.

තත්‍ථ **ආචෙරම්හිවමාණවොති** වත්තසම්පන්නො අන්තෙවාසී ආචරියං විය. **අනුට්ඨිතාති** පරිචරියානුට්ඨානෙන අනුට්ඨිතා අප්පමත්තා හුත්‍වා පටිජග්ගාමි. **තුම්හං කාමාති** තුම්හාකං කාමෙන තුම්හෙ පත්‍ථයන්ති. **පුත්තකාති** කුමාරෙ ආලපන්තී පරිදෙවති. **සුවණ්ණහාලිද්දිං** ති පුත්තකා අහං තුම්හාකං න්හාපනත්‍ථාය සුවණ්ණවණ්ණං හලිද්දිං සංසිත්‍වා ආදාය ආගතා. **බෙළුවන්ති** කීළනත්‍ථාය ච වො ඉදං සුවණ්ණවණ්ණං බෙළුවපක්කම්පි මයා ආහතං. **රුක්ඛපක්කානීති** කීළනත්‍ථාය අඤ්ඤානිපි මනාපානි රුක්ඛඵලානි ආහාසිං. **ඉමෙ වොති** පුත්තා ඉමෙ වො කීළනානි වදති. **මූලාලවට්ටකන්ති** මූලාලකණ්ඩකං. **සාලුකන්ති** ඉදං උප්පලාදිසාලුකම්පි මෙ බහුං ආහතං. **සිඞ්ඝාටකන්ති** සිඞ්ඝාටකං. **භුඤ්ජාති** ඉදං සබ්බං මුද්දකමධුනා සංයුත්තං පුත්තෙහි සද්ධිං භුඤ්ජාති පරිදෙවති. **සිවිපුත්තානි ච්චාභයාති** සාමි සිවිරාජ පණ්ණසාලාය සාමිනතට්ඨානතො සීසං පුත්තෙ පක්කොසා. **අපි සිවීති** සාමි සිවිරාජ අපි පුත්තෙ පස්සෙසි සචෙ පස්සසි දස්සෙහි කිං මං අතිකිලමෙසි. **අභිසපින්ති** තුම්හාකං පුත්තධීතරො මා පස්සිත්‍ථාති එවං නූන අක්කොසිං.

එවං විලපමානාය මහාසත්තො න කිඤ්චි කථෙසි. සා තස්මිං අකථෙන්තෙ කම්පමානා චන්දාලොකෙන පුත්තෙ විචිනන්තී යෙසු යෙසු ජම්බුරුක්ඛාදීසු ඨානෙසු තෙ පුබ්බෙ කීළිංසු තානි තානි පත්‍වා පරිදෙවන්තී ආහ.

ඉමෙ තෙ ජම්බුකා රුක්ඛා වෙදිසා සින්ධුවාරිකා,
විවිධානි රුක්ඛජාතානි තෙ කුමාරා න දිස්සරෙ.

අස්සත්‍ථා පනසා චෙමෙ නිග්‍රොධා ච කපිත්‍ථනා,
විවිධානි ඵලජාතානි තෙ කුමාරා න දිස්සරෙ.

ඉමෙ තිට්ඨන්ති ආරාමා අයං සීතොදිකා නදී,
යත්‍ථස්සු පුබ්බෙ කීළිංසු තෙ කුමාරා න දිස්සරෙ.

විවිධානි පුප්ඵජාතානි අස්මිං උපරි පබ්බතෙ,
යානස්සු පුබ්බෙ ධාරිංසු තෙ කුමාරා න දිස්සරෙ.

විවිධානි ඵලජාතානි අස්මිං උපරි පබ්බතෙ,
යානස්සු පුබ්බෙ භුඤ්ජිංසු තෙ කුමාරා න දිස්සරෙ.

ඉමෙ තෙ හත්‍ථිකා අස්සා බලිවද්දා ච තෙ ඉමෙ,
යෙහිස්සු පුබ්බෙ කීළිංසු තෙ කුමාරා න දිස්සරෙති.

තත්‍ථ **ඉමෙ තෙ හත්‍ථිකාති** පබ්බතූපරි දූරතො අදිස්වා පරිදෙව මානා තතො ඔරුය්හ පුත්ත අස්සමපදං ආගන්ත්‍වා තත්‍ථ තෙ උප ධාරෙන්තී කීළනභණ්ඩානි තෙසං දිස්වා එවමාහ.

ඉමෙ සාමා සසොලූකා බහුකා කදලී මිගා,
යෙහිස්සු පුබ්බෙ කීළිංසු තෙ කුමාරා න දිස්සරෙ.

ඉමෙ හංසා ච කොඤ්චා ච මයූරා චිත්‍රපෙක්ඛුණා,
යෙහිස්සු පුබ්බෙ කීළිංසු තෙ කුමාරා න දිස්සරෙති.

තත්‍ථ **සාමාති** ඛුද්දකා සාමා සුවණ්ණමිගා. **සසොලූකාති** සසා ච උලූකා ච.

සා අස්සමපදෙ පියපුත්තෙ අදිස්වා නික්ඛමිත්‍වා පුප්ඵිතවනඝටං පවිසිත්‍වා තං තං ඨානං ඔලොකෙන්තී ආහ.

ඉමා තා වනගුම්බායො පුප්ඵිතා සබ්බකාලිකා,
යත්‍ථස්සු පුබ්බෙ කීළිංසු තෙ කුමාරා න දිස්සරෙ.

ඉමා තා පොක්ඛරණියො රම්මා චක්කවාකූපකූජිතා
මන්‍දාලකෙහි සඤ්ඡන්නා පදුමුප්පලකෙහි ච,
යත්‍ථස්සු පුබ්බෙ කීළිංසු තෙ කුමාරා න දිස්සරෙති.

තත්‍ථ **වනගුම්බායොති** වනගුම්බා.

සා කත්‍ථචි පුත්තෙ අදිස්වා පුන මහාසත්තස්ස සන්තිකං ගන්ත්‍වා තං දුම්මුඛං දිස්වා ආහ.

න තෙ කට්ඨානි භින්නානි න තෙ උදකමාහතං,
අග්ගිපි තෙ න හාපිතො කින්නු මන්‍දොව ඣායසි.

පියො පියෙන සඞ්ගම්ම සමො මෙ ව්‍යපහඤ්ඤති,
ත්‍යජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි ජාලිං කණ්හාජිනඤ්චුභොති.

තත්‍ථ **න හාපිතොති** න ජලිතො. ඉදං වුත්තං හොති: සාමි ත්‍වං **පුබ්බෙ** කට්ඨානි භින්‍දසි උදකං ආහරිත්‍වා ඨපෙසි අඞ්ගාරකපල්ලෙ **අග්ගිං** කරොසි අජ්ජ තෙසු එකම්පි අකත්‍වා **කින්නු මන්‍දොව ඣායසි** තව කිරියා මය්හං න රුච්චතීති. **පියො පියෙනාති** වෙස්සන්තරො මය්හං **පියො** ඉතො මෙ පියතරො නාම නත්‍ථි ඉමිනා පියෙන සඞ්ගම්ම සමා ගන්ත්‍වා පුබ්බෙ **සමො මෙ ව්‍යපහඤ්ඤති** දුක්ඛං විගච්ඡති අජ්ජ පන මෙ ඉමං පස්සන්තියාපි සොකො න විගච්ඡති කින්නු ඛො කාරණන්ති. **ත්‍යජ්ජාති** හොතු දිට්ඨං මෙ කාරණං. තෙ අජ්ජ පුත්තෙ න පස්සාමි තෙන මෙ ඉමං පස්සන්තියාපි සොකො න විගච්ඡතීති.

තාය එවං වුත්තෙ මහාසත්තො තුණ්හීභූතොව නිසීදි. සා තස්මිං අකථෙන්තෙ සොකසමප්පිතා පහටකුක්කුටී විය කම්පමානා පුන පඨමං විචරිතට්ඨානානි විචරිත්‍වා පච්චාගන්ත්‍වා ආහ.

න ඛො තෙ දෙව පස්සාමි යෙන තෙ නිහතා මතා,
කාකොලාපි න වස්සන්ති හතා මෙ නූන දූරකා.

න ඛො තෙ දෙව පස්සාමි යෙන තෙ නිහතා මතා,
සකුණාපි න වස්සන්ති මතා මෙ නූන දූරකාති.

තත්‍ථ **න ඛො තෙ**ති දෙව න ඛො අම්හාකං පුත්තෙ පස්සාමි. **යෙන තෙ නිහතා මතා**ති කෙනචි තෙසං නිහතභාවම්පි න ජානාමීති අධිප්පායෙනෙවමාහ.

එවං වුත්තෙපි මහාසත්තො න කිඤ්චි කථෙසි. සා පුත්තසොකෙන පුත්තෙ උපධාරෙන්තී තතියම්පි තානි ඨානානි වාතවෙගෙන විචරි. එකරත්තිං විචරිතට්ඨානං පරිගණ්හන්තානං පන්නරසයොජනමත්තං අහොසි. අථ රත්තිං විභාසි. අරුණොදයෙ ජාතෙ සා පුන ගන්ත්වා මහාසත්තස්ස සන්තිකෙ ඨිතා පරිදෙවි.

තමත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ:

සා තත්‍ථ පරිදෙවිත්වා පබ්බතානි වනානි ච,
පුන දෙවස්සමං ගන්ත්වා සාමිකස්සන්ති රොදති.

න ඛො තෙ දෙව පස්සාමි යෙන තෙ නිහතා මතා,
කාකොලාපි න වස්සන්ති හතා මෙ නූන දූරකා.

න ඛො තෙ දෙව පස්සාමි යෙන තෙ නිහතා මතා,
සකුණාපි න වස්සන්ති මතා මෙ නූන දූරකා.

න ඛො තෙ දෙව පස්සාමි යෙන තෙ නිහතා මතා,
විචරන්ති රුක්ඛමූලෙසු පබ්බතෙසු ගුහාසු ච.

ඉති මද්දී වරාරොහා රාජපුත්තී යසස්සිනී
බාහා පග්ගය්හ කන්දිත්වා තත්‍ථෙව පතිතා ඡමාති.

තත්‍ථ **සාමිකස්සන්ති රොදතී**ති සා මද්දී තත්‍ථ වඞ්කපබ්බතකුච්ඡිං සානුපබ්බතවනානි විචරන්තී පරිදෙවිත්වා පුනාගන්ත්වා සාමිකං නිස්සාය තස්සන්තිකෙ ඨිතා පුත්තානං අත්‍ථාය රොදති. **න ඛො තෙ**ති ආදීනි වදන්තී පරිදෙවතීති අත්‍ථො. **ඉති මද්දී**ති භික්ඛවෙ එවං සා උත්තමසරීරා වරාරොහා මද්දී රුක්ඛමූලාදීසු විචරන්තී දූරකෙ අදිස්වා නිස්සංසයං මතා භවිස්සන්තීති **බාහා පග්ගය්හ කන්දිත්වා** තත්‍ථෙව වෙස්සන්තරස්ස පාදමූලෙ ඡින්නසුවණ්ණකදලී විය ඡමාය පති.

මහාසත්තො මතාති සඤ්ඤාය කම්පමානො අට්ඨානෙ විදෙසෙ මතා මද්දී සචෙහිස්සා ජෙතුත්තරනගරෙ කාලකිරියා අභවිස්ස මහන්තො පරිහාරො අභවිස්ස. ද්වෙ රට්ඨානි චලෙය්‍යුං. අහං පන අරඤ්ඤෙ එකකො. කින්නුඛො කරිස්සාමීති උප්පන්නබලවසොකො සතිං පච්චුපට්ඨාපෙත්වා ජානිස්සාමි තාවාති උට්ඨාය තස්සා හදයෙ හත්‍ථං ඨපෙත්වා සන්තාපපවත්තිං ඤත්වා කමණ්ඩලුනා උදකං ආහරිත්වා සත්ත මාසෙ

තායසංසග්ගා අනාපත්තපුබ්බොපි බලවසොකෙන පබ්බජිතභාවං සල්ලක්ඛෙතුං අසක්කොන්තො අස්සුපුණ්ණෙහි නෙත්තෙහි තස්සා සීසං උක්ඛිපිත්වා ඌරූසු ඨපෙත්වා උදකෙන පරිප්ඵොසෙත්වා මුඛඤ්ච හදයඤ්ච පරිමජ්ජන්තො නිසීදි. මද්දීපි ඛො ථොකං වීතිනාමෙත්වා සතිං පටිලභිත්වා උට්ඨාය හිරොත්තප්පං පච්චුපට්ඨාපෙත්වා මහාසත්තං වන්දිත්වා සාමි වෙස්සන්තර දාරකා තෙ කුහිං ගතාති ආහ. දෙවි එකස්ස මෙ බ්‍රාහ්මණස්ස දාසත්ථාය දින්නාති.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

තමජ්ඣපත්තං රාජපුත්තිං උදකෙන අභිසිඤ්චථ,
අස්සත්ථං තං විදිත්වාන අථ නං එතදබ්‍රවීති.

තත්ථ **අජ්ඣපත්ත**න්ති අත්තනො සන්තිකං පත්තං පාදමූලෙ පතිත්වා විසඤ්ඤීභූතන්ති අත්ථො. නං **එතදබ්‍රවී**ති එතං එකස්ස මෙ බ්‍රාහ්මණස්ස දාසත්ථාය දින්නාති වචනං අබ්‍රවි.

තතො තාය දෙව පුත්තෙ බ්‍රාහ්මණස්ස දත්වා මම සබ්බරත්තිං පරිදෙවිත්වා විචරන්තියා කිං නාචික්ඛීති වුත්තෙ මහාසත්තො ආහ:

ආදියෙනෙව තෙ මද්දි දුක්ඛං නක්ඛාතුමිච්ඡිසං
දලිද්දො යාචකො වුද්ධො බ්‍රාහ්මණො ඝරමාගතො,
තස්ස දින්නා මයා පුත්තා මද්දි මා භායි අස්සස.

මං පස්ස මද්දි මා පුත්තෙ මා බාළ්හං පරිදෙවසි,
ලච්ඡාම පුත්තෙ ජීවන්තා අරොගා ච භවාමසෙ.

පුත්තෙ පසුඤ්ච ධඤ්ඤඤ්ච යඤ්ච මඤ්ඤං ඝරෙ ධනං
දජ්ජා සප්පුරිසො දානං දිස්වා යාචකමාගතෙ,
අනුමොදහි මෙ මද්දි පුත්තකෙ දානමුත්තමන්ති.

තත්ථ **ආදියෙනෙවා**ති ආදිකෙන. ඉදං වුත්තං හොති: සචෙ තෙ අහං ආදිතොව තමත්ථං ආචික්ඛිස්සං තව සොකං ධාරෙතුං අසක්කොන්තියා හදයං ඵලෙය්‍ය තස්මා ආදියෙනෙව තෙ මද්දි දුක්ඛං නක්ඛාතුං ඉච්ඡිසන්ති. **ඝරමාගතො**ති ඉමං අම්හාකං වසනට්ඨානං ආගතො. **අරොගාච භවාමසෙ**ති යථා මයං අරොගා හොම ජීවමානා අවස්සං පුත්තෙ පස්සිස්සාම. **යඤ්ච මඤ්ඤ**න්ති යඤ්ච අඤ්ඤං. **ඝරෙ ධන**න්ති සවිඤ්ඤාණකාවිඤ්ඤාණකං ධනං. **දජ්ජා සප්පුරිසො දාන**න්ති සප්පුරිසො හි උත්තමත්ථං පත්ථෙන්තො උරං භින්දිත්වා හදයමංසම්පි දානං දදෙය්‍යාති.

මද්දී ආහ:

අනුමොදාමි තෙ දෙව පුත්තකෙ දානමුත්තමං,
දත්වා චිත්තං පසාදෙහි භිය්‍යො දානදදො භව.

**යො ත්වං මච්ඡෙරභූතෙසු මනුස්සෙසු ජනාධිප,
බ්‍රාහ්මණස්ස අදා දානං සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනොති.**

තත්ථ අනුමොදන්තීති දස මාසෙ කුච්ඡියං ධාරෙත්වා දිවසස්ස ද්වත්තික්ඛත්තුං නහාපෙත්වා පායෙත්වා භොජෙත්වා උරෙ නිපජ්ජාපෙත්වා පටිජග්ගිතපුත්තකෙසු බොධිසත්තෙන දින්නෙසු සයං පත්තිං අනුමොදන්තී එවමාහ. ඉමිනා කාරණෙන ජානිතබ්බං පිතාව දාරකානං සාමිකොති. **භිය්‍යොති** මහාරාජ උත්තරිම්පි පුනප්පුන දානදායකො හොහි සුදින්නං මෙ දානන්ති චිත්තං පසාදෙහි යො ත්වං මච්ඡෙරාභිභූතෙසු සත්තෙසු පියපුත්තෙ අදාසීති.

එවං වුත්තෙ මහාසත්තො මද්දි කිං නාමෙතං කථෙසි, සචෙ හි මයා පුත්තෙ දත්වා චිත්තං පසාදිතං නාභවිස්ස ඉමානි මෙ අච්ඡරියානි නප්පවත්තෙය්‍යුන්ති වත්වා සබ්බානි පථවිනින්නාදාදීනි කථෙසි. තතො මද්දී තානි අච්ඡරියානි විනෙත්වා දානං අනුමොදන්තී ආහ.

> නින්නාදිතා තෙ පථවී සද්දො තෙ තිදිවං ගතො,
> සමන්තා විජ්ජුතා ආගුං ගිරීනංව පටිස්සුතාති.

තත්ථ විජ්ජුතාති අකාලවිජ්ජුතා හිමවන්තප්පදෙසෙ සමන්තා විචරිංසු. **ගිරීනංව පටිස්සුතාති** ගිරීනං පටිස්සුතසද්දා විය විරවා උට්ඨහිංසු.

> තස්ස තෙ අනුමොදන්ති උභො නාරදපබ්බතා
> ඉන්දො ච බ්‍රහ්මා ච පජාපතීච,
> සොමො යමො වෙස්සවණො ච රාජා;
> සබ්බෙ දෙවා අනුමොදන්ති තාවතිංසා සඉන්දකා.

> ඉති මද්දී වරාරොහා රාජපුත්තී යසස්සිනී,
> වෙස්සන්තරස්ස අනුමොදි පුත්තකෙ දානමුත්තමන්ති.

තත්ථ නාරදපබ්බතාති ඉමෙපි තෙ ද්වෙ දෙවනිකායා අත්තනො අත්තනො විමානද්වාරෙ ඨිතාව සුදින්නං තෙ දානන්ති අනුමොදන්ති. **තාවතිංසා සඉන්දකාති** ඉන්දජෙට්ඨකා තාවතිංසාපි තෙ දානං අනුමොදන්තීති.

එවං මහාසත්තෙන අත්තනො දානෙ වණ්ණිතෙ තමෙවත්ථං පරිවත්තෙත්වා මහාරාජ වෙස්සන්තර සුදින්නං නාම තෙ දානන්ති මද්දීපි තදෙව දානං වණ්ණයිත්වා අනුමොදමානා නිසීදි. තෙන සත්ථා **ඉති මද්දීති** ගාථමාහාති.

මද්දීපබ්බං නිට්ඨිතං.

එවං තෙසු අඤ්ඤමඤ්ඤං සම්මොදනීයං කථං කථෙන්තෙසු සක්කො චින්තෙසි වෙස්සන්තරො රාජා හිය්‍යො ජූජකස්ස පථවිං උන්නාදෙත්වා දාරකෙ අදාසි. ඉදානි තං කොචි හීනපුරිසො උපසඞ්කමිත්වා සබ්බලක්ඛණසම්පන්නං සීලවතිං මද්දිං යාචිත්වා රාජානං එකකං කත්වා මද්දිං ගහෙත්වා ගච්ඡෙය්‍ය. තතො සො අනාථො නිප්පච්චයො භවෙය්‍ය

බ්‍රාහ්මණවණ්ණෙන තං උපසඞ්කමිත්වා මද්දිං යාචිත්වා පාරමීකූටං ගාහාපෙත්වා කස්සචි අවිස්සජ්ජියං කත්වා පුන තං තස්සෙව දත්වා ආගමිස්සාමීති. සො සුරියුග්ගමණවෙලාය තස්ස සන්තිකං අගමාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තතො රත්‍යා විවසනෙ සුරියස්සුග්ගමණම්පති,
සක්කො බ්‍රාහ්මණවණ්ණෙන පාතො තෙසං අදිස්සථාති.

තත්ථ **පාතොති** පාතොව තෙසං විත්ථං ජනාතං පඤ්ඤායමාන රූපො පුරතො අට්ඨාසි. ඨත්වා ච පන පටිසන්ථාරං කරොන්තො ආහ:

කච්චින්නු භොන්තො කුසලං කච්චි භොන්තො අනාමයං,
කච්චි උඤ්ඡෙන යාපෙථ කච්චි මූලඵලා බහූ.

කච්චි ඩංසා ච මකසා ච අප්පමෙව සිරිංසපා,
වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ කච්චි හිංසා න විජ්ජතීති.

මහාසත්තොපි ආහ.

කුසලඤ්චෙව නො බ්‍රහ්මෙ අථො බ්‍රහ්මෙ අනාමයං,
අථො උඤ්ඡෙන යාපෙම අථො මූලඵලා බහූ.

අථො ඩංසා ච මකසා ච අප්පමෙව සිරිංසපා,
වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ හිංසා අම්හං න විජ්ජති.

සත්ත නො මාසෙ වසතං අරඤ්ඤෙ ජීවසොකිනං
ඉමම්පි දුතියං පස්සාම බ්‍රාහ්මණං දෙවවණ්ණිනං,
ආදාය බෙළුවං දණ්ඩං ධාරෙන්තං අජිනක්ඛිපං

සාගතං තෙ මහාබ්‍රහ්මෙ අථො තෙ අදුරාගතං,
අන්තො පවිස භද්දන්තෙ පාදෙ පක්ඛාලයස්සු තෙ.

තින්දුකානි පියාලානි මධුකෙ කාසුමාරියො,
ඵලානි ඛුද්දකප්පානි භුඤ්ජ බ්‍රහ්මෙ වරං වරං.

ඉදම්පි පානීයං සීතං ආභතං ගිරිගබ්භරා,
තතො පිව මහාබ්‍රහ්මෙ සචෙ ත්වං අභිකඞ්ඛසීති.

එවං තෙන සද්ධිං පටිසන්ථාරං කත්වා–

අථ ත්වං කෙන වණ්ණෙන කෙන වා පන හෙතුනා,
අනුප්පත්තො බ්‍රහාරඤ්ඤං තං මෙ අක්ඛාහි පුච්ඡිතොති.

ආගමණකාරණං පුච්ඡි. අථ නං සක්කො මහාරාජ අහං මහල්ලකො ඉධාගච්ඡන්තො තව භරියං මද්දිං යාචිතුං ආගතො තං මෙ දෙහීති වත්වා ඉමං ගාථමාහ.

යථා වාරිවහො පූරො සබ්බකාලං න ඛීයති,
එවං තං යාචිතාගඤ්ජිං භරියං මෙ දෙහි යාචිතොති.

එවං වුත්තෙ මහාසත්තො හියෙ‍ාා බ්‍රාහ්මණ දූරතො දින්නා අරඤ්ඤෙ එකකොව හුත්වා කථං තෙ මද්දිං දස්සාමීති අවත්වා පසාරිත හත්ථෙ සහස්සත්ථවිකං ඨපෙන්තො විය අසජ්ජිත්වා අබජ්ඣිත්වා අනොලීන මනසො ගිරිං උන්නාදෙන්තො ඉමං ගාථමාහ.

දදාමි න විකම්පාමි යං මං යාචසි බ්‍රාහ්මණ,
සන්තං නප්පටිගුහාමි දානෙ මෙ රමතී මනොති.

තත්ථ සන්තං නප්පටිගුහාමීති විජ්ජමානං න නිගුහාමි.

එවඤ්ච පන වත්වා සීඝමෙව කමණ්ඩලුනා උදකං ආහරිත්වා හත්ථෙ පාතෙත්වා භරියං බ්‍රාහ්මණස්ස අදාසි. තං ඛණඤ්ඤෙව හෙට්ඨාවුත්තප්පකාරානි සබ්බානි පාටිහාරියානි පාතුරහෙසුං.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

මද්දිං හත්ථෙ ගහෙත්වාන උදකස්ස ච කමණ්ඩලුං,
බ්‍රාහ්මණස්ස අදා දානං සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනො.

තදාසි යං භිංසනකං තදාසි ලොමහංසනං,
මද්දිං පරිච්චජන්තස්ස මෙදිනී සමකම්පථ.

නෙවස්ස මද්දී භකුටී න සන්ධියති න රොදති,
පෙක්ඛතෙවස්ස තුණ්හී සා එසො ජානාති යං වරන්ති.

තත්ථ අදා දානන්ති අමෙහා බ්‍රාහ්මණ මද්දිතො මෙ සතගුණෙන සහස්සගුණෙන සතසහස්සගුණෙන සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණමෙව පියතරං ඉදං මෙ දානං සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණපටිවෙධස්ස පච්චයො හොතූති වත්වා දානං අදාසි.

වුත්තම්පි චෙතං.

ජාලිං කණ්හාජිනං ධීතං මද්දිදෙවිං පතිබ්බතං,
චජමානො න චින්තෙසිං බොධියා යෙව කාරණා.

න මෙ දෙස්සා උභො පුත්තා මද්දී දෙවී න දෙස්සියා.
සබ්බඤ්ඤුතං පියං මය්හං තස්මා පියෙ අදාසහන්ති.a

තත්ථ සමකම්පථාති උදකපරියන්තං කත්වා කම්පිත්ථ. නෙවස්ස මද්දී භකුටීති භික්ඛවෙ තස්මිං ඛණෙ මද්දීදෙවියා මහල්ලකබ්‍රාහ්මණස්ස මං රාජා දෙතීති කොධවසෙන මුඛෙ භකුටි නාහොසි. න සන්ධියති න රොදතීති නෙව මඞ්කු අහොසි. න අක්ඛීනි පූරෙත්වා රොදි. අථ ඛො තුණ්හී හුත්වා මාදිසිං ඉත්ථිං දදමානො න නික්කාරණා දස්සති. එසො යං වරං තං ජානාතීති ඵුල්ලපදුමවණ්ණං අස්ස මුඛං පෙක්ඛතෙව ඔලොකයමානාව ඨිතාති අත්ථො.

අථස්සා මහාසත්තො කීදිසං මද්දීති පුච්ඡිත්වා මුඛං ඔලොකෙසි. සා කිං මං දෙව ඔලොකෙසීති වත්වා සීහනාදං නදන්තී ඉමං ගාථමාහ.

---

a. චරියාපිටක අකිත්තිවග්ග, 9.

කොමාරී යස්සහං භරියා සාමිකො මම ඉස්සරො,
යස්සිච්ඡෙ තස්ස මං දජ්ජා වික්කිණෙය්‍ය හනෙය්‍යවාති.

තත්‍ථ යස්සාති යස්ස තවාහං කොමාරියා භරියා තවඡන්දෙව මම **සාමි** නාම **ඉස්සරො** ච දූසිං යස්සිච්ඡති තස්ස වා දදෙය්‍ය ධනෙන වා අත්‍ථෙ සති වික්කිණෙය්‍ය මංසෙන වා අත්‍ථෙ සති හනෙය්‍ය. තස්මා යං වො රුච්චති තං කරොථ නාහං කුජ්ඣාමීති.

අථ සක්කො තෙසං පණීතජ්ඣාසයතං විදිත්‍වා ථුතිං අකාසි.

තමත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ:

තෙසං සඞ්කප්පමඤ්ඤාය දෙවින්දො එතදබ්‍රවි,
සබ්බෙ ජිතා තෙ පච්චූහා යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා.

නින්නාදිතා තෙ පඨවි සද්දො තෙ තිදිවං ගතො,
සමන්තා විජ්ජුතා ආගුං ගිරීනංව පටිස්සුතා.

තස්ස තෙ අනුමොදන්ති උභො නාරදපබ්බතා,
ඉන්දො ච බ්‍රහ්මා ච පජාපතී ච
සොමො යමො වෙස්සවණො ච රාජා,
සබ්බෙ දෙවා අනුමොදන්ති දුක්කරං හි කරොති සො.

දුද්දදං දදමානානං දුක්කරං කම්ම කුබ්බතං,
අසන්තො නානුකුබ්බන්ති සතං ධම්මො දුරන්නයො.

තස්මා සතඤ්ච අසතඤ්ච නානා හොති ඉතො ගති,
අසන්තො නිරයං යන්ති සන්තො සග්ගපරායණා.

යමෙතං කුමාරෙ අදදා භරියං අදදා වනෙ වසං,
බ්‍රහ්මයානමනොක්කම්ම සග්ගෙ තෙ තං විපච්චතූති.

තත්‍ථ පච්චූහාති පච්චත්‍ථිකා. **දිබ්බාති** දිබ්බස්ස පටිබාහකා. **මානුසාති** මානුසස්ස පටිබාහකා. කෙ පන තෙති මච්ඡරියධම්මා තෙ **සබ්බෙ** පුත්තදාරං දදන්තෙන මහාසත්තෙන ජිතා. තෙනාහ– **සබ්බෙ ජිතා තෙ පච්චූහාති. දුක්කරං හි කරොති සොති** වෙස්සන්තරො රාජා එකකොව අරඤ්ඤෙ වසන්තො භරියං බ්‍රාහ්මණස්ස දෙන්තො දුක්කරං කරොතීති එවං සබ්බෙ දෙවා අනුමොදන්තීති වදති. **යමෙතන්ති** ගාථං අනුමොදන්තං කරොන්තො ආහ. **වනෙ වසන්ති** වනෙ වසන්තො. **බ්‍රහ්මයානන්ති** සෙට්ඨයානං. තිවිධො හි සුචරිතධම්මො එවරූපොච දානධම්මො අරියමග්ගස්ස පච්චයො හොතීති බ්‍රහ්මයානන්ති වුච්චති තස්මා යං තං ඉදං අජ්ජ දානං දදතො නිප්ඵන්නං බ්‍රහ්මයානං අපායභූමිං අනොක්කමිත්‍වා සග්ගෙ තෙ එතං විපච්චතු. විපාකපරියොසානෙ ච සබ්බඤ්ඤුතඤ්ඤාණදායකං හොතූති.

එවමස්ස සක්කො අනුමොදනං කත්‍වා ඉදානි මයා ඉධ පපඤ්චං අකත්‍වා ඉමං ඉමසෙව දත්‍වා ගන්තුං වට්ටතීති චින්තෙත්‍වා ආහ:

දදාමි භොතො භරියං මද්දිං සබ්බඞ්ගසොභනං,
ත්වඤ්ඤෙව මද්දියා ඡන්නො මද්දී ච පතිනා සහ.

යථා පයො ච සඞ්ඛො ච උභො සමානවණ්ණිනො,
එවං තුවඤ්ච මද්දී ච සමානමනචෙතසා.

අවරුද්ධෙත්ථ අරඤ්ඤස්මිං උභො සම්මථ අස්සමෙ,
ඛත්තියා ගොත්තසම්පන්නා සුජාතා මාතුපෙත්තිතො,
යථා පුඤ්ඤානි කයිරාථ දදන්තා අපරාපරන්ති.

තත්ථ **ඡන්නොති** අනුරූපො. **සමානවණ්ණිනොති** සමානවණ්ණා උභොපි පරිසුද්ධායෙව. **සමානමනචෙතසාති** ආචාරාදීහි කම්මෙහි සමානෙන මනසංඛාතෙන චෙතසා සමන්නාගතා. **අවරුද්ධෙත්ථාති** රට්ඨතො පබ්බාජිතා හුත්වා එත්ථ අරඤ්ඤෙ වසථ. **යථා පුඤ්ඤානීති** ජෙතුත්තරනගරෙ වො බහූනි පුඤ්ඤානි කතානි භිය්‍යො පුත්තානං අජ්ජ භරියාය දානවසෙනාපි කතානීති එත්තකෙනෙව පරිතොසං අකත්වා ඉතො උත්තරිම්පි අපරාපරං දදන්තා යථානුරූපානි පුඤ්ඤානි කරෙය්‍යාථ යෙවාති.

එවං වත්වා වරං දාතුං අත්තානං ආවිකරොන්තො ආහ:

සක්කොහමස්මි දෙවින්ද ආගතොස්මි තවන්තිකෙ,
වරං වරස්සු රාජිසි වරෙ අට්ඨ දදාමි තෙති.

කථෙන්තොයෙව ච දිබ්බත්තභාවෙන ජලන්තො තරුණසුරියො විය ආකාසෙ අට්ඨාසි.

තතො බොධිසත්තො වරං ගණ්හන්තො ආහ:

වරං චෙ මෙ අදො සක්ක සබ්බභූතානමිස්සර
පිතා මං අනුමොදෙය්‍ය ඉතො පත්තං සකං ඝරං,
ආසනෙන නිමන්තෙය්‍ය පඨමං තං වරං වරෙ.

පුරිසස්ස වධං න රොචෙය්‍යං අපි කිබ්බිසකාරිකං,
වජ්ඣං වධම්හා මොචෙය්‍යං දුතියෙතං වරං වරෙ.

යෙ ච වුද්ධා යෙ ච දහරා යෙ ච මජ්ඣිමපොරිසා,
මමෙව උපජීවෙය්‍යුං තතියෙතං වරං වරෙ.

පරදාරං න ගච්ඡෙය්‍යං සදාරපසුතො සියං,
ථීනං වසං න ගච්ඡෙය්‍යං චතුත්ථෙතං වරං වරෙ.

පුත්තො මෙ සක්ක ජායෙථ සො ච දීඝායුකො සියා,
ධම්මෙන ජිනෙ පථවිං පඤ්චමෙතං වරං වරෙ.

තතො රත්‍යා විවසනෙ සුරියස්සුග්ගමනං පති,
දිබ්බා භක්ඛා පාතුභවෙය්‍යුං ඡට්ඨමෙතං වරං වරෙ.

දදතො මෙ න ඛීයෙථ දත්වා නානුතපෙය්‍යහං,
දදං චිත්තං පසාදෙය්‍යං සත්තමෙතං වරං වරෙ.

ඉතො විමුච්චමානාහං සග්ගගාමී විසෙසගූ,
අනිබ්බත්තී තතො අස්සං අට්ඨමෙතං වරං වරෙති.

තත්ථ **අනුමොදෙය්‍යාති** සම්පටිච්ඡෙය්‍ය න කුජ්ඣෙය්‍ය. **ඉතො පතන්තන්ති** ඉමම්හා අරඤ්ඤා සකං ඝරං අනුපපතන්තං. **ආසනෙනාති** රාජාසනෙන රජ්ජං මෙ දෙතූති වදති. **අපි කිබ්බිසකාරින්ති** රාජා හුත්වා රාජාපරාධිකම්පි වජ්ඣං වධම්හා මොචෙය්‍යං එවරූපස්සපි මෙ වධො නාම න රුච්චතු. **මමෙව උපජීවෙය්‍යුන්ති** සබ්බෙ තෙ මඤ්ඤෙව නිස්සාය උපජීවෙය්‍යුං. **ධම්මෙන ජිනෙති** ධම්මෙන ජිනාතු. සම්මා රජ්ජං කාරෙතූති අත්ථො. **විසෙසගූති** විසෙසගමනො හුත්වා තුසිතපුරෙ නිබ්බත්ති හොතූති වදති. **අනිබ්බත්තී තතො අස්සන්ති** තතො තුසිතභවනතො චවිත්වා මනුස්සත්තං ආගතො පුන භවෙ අනිබ්බත්ති අස්සං සබ්බඤ්ඤුතං පාපුණෙය්‍යන්ති වදති.

තස්ස තං වචනං සුත්වා දෙවින්දො එතදබ්‍රවි,
අචිරං වත තෙ තාතො පිතා තං දට්ඨුමෙස්සතීති.

තත්ථ **දට්ඨුමෙස්සතීති** මහාරාජ තව තාතො තව පිතා අචිරෙනෙව තං පස්සිතුකාමො හුත්වා ඉධාගමිස්සති. ආගන්ත්වා ච පන සෙතච්ඡත්තං දත්වා ජෙතුත්තරනගරමෙව තං නෙස්සති සබ්බෙ තෙ මනොරථා මත්ථකං පාපුණිස්සන්ති මා චින්තයි අප්පමත්තො හොහි මහාරාජාති.

එවං මහාසත්තස්සොවාදං දත්වා සක්කො සකට්ඨානමෙව ගතො.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ඉමං ගාථමාහ.

ඉදං වත්වාන මඝවා දෙවරාජා සුජම්පති,
වෙස්සන්තරෙ වරං දත්වා සග්ගකායං අපක්කමීති.

තත්ථ **වෙස්සන්තරෙති** වෙස්සන්තරස්ස. **අපක්කමීති** ගතො අනුපපන්නොවාති.

සක්කපබ්බං නිට්ඨිතං.

බොධිසත්තො ච මද්දී ච සම්මොදමානා සක්කදත්තියෙ අස්සමෙ වසිංසු. ජූජකොපි කුමාරෙ ගහෙත්වා සට්ඨියොජනං මග්ගං පටිපජ්ජි. දෙවතා කුමාරානං ආරක්ඛමකංසු. ජූජකොපි සූරියෙ අත්ථමිතෙ කුමාරෙ ගච්ඡෙ බන්ධිත්වා භූමියං නිපජ්ජාපෙත්වා සයං චණ්ඩවාළමිගභයෙන රුක්ඛං ආරුය්හ විටපන්තරෙ සයති. තස්මිං ඛණෙ එකො දෙවපුත්තො වෙස්සන්තරවණ්ණෙන එකා දෙවධීතා මද්දිවණ්ණෙනාගන්ත්වා කුමාරෙ මොචෙත්වා හත්ථපාදෙ සම්බාහෙත්වා න්හාපෙත්වා මණ්ඩෙත්වා භොජනං භොජෙත්වා දිබ්බසයනෙ සයාපෙත්වා අරුණුග්ගමනකාලෙ බද්ධාකාරෙනෙව සයාපෙත්වා අන්තරධායන්ති.

එවං තෙ දෙවතාසඞ්ඝගෙන අරොගා හුත්වා ගච්ඡන්ති. ජූජකොපි දෙවතාධිග්ගහීතො හුත්වා කාලිඞ්ගරට්ඨං ගච්ඡාමීති අඩ්ඪමාසෙන ජෙතුත්තරනගරං පත්තො. තං දිවසං පච්චූසකාලෙ සඤ්ජයොපි සිවිමහාරාජා සුපිනං පස්සි එවරූපො සුපිනො අහොසි. රඤ්ඤො මහා විනිච්ඡයෙ නිසින්නස්ස එකො පුරිසො ද්වෙ පදුමානි ආහරිත්වා රඤ්ඤො හත්ථෙ ඨපෙසි. රාජා ද්විසු කණ්ණෙසු පිලන්ධි, තෙසං රේණු භස්සිත්වා රඤ්ඤො උදරෙ පතති. සො පබුජ්ඣිත්වා පාතොව බ්‍රාහ්මණෙ පුච්ඡි. තෙ චිරපවුත්ථා තෙ දෙව බන්ධවා ආගමිස්සන්තීති ව්‍යාකරිංසු. සො පාතොව නානග්ගරසභොජනං භුඤ්ජිත්වා විනිච්ඡයෙ නිසීදි. දෙවතා බ්‍රාහ්මණං ආනෙත්වා රාජඞ්ගණෙ ඨපයිංසු. තස්මිං ඛණෙ රාජා ඔලොකෙන්තො කුමාරෙ දිස්වා ආහ.

කස්සෙතං මුඛමාභාති හෙමං වුත්තත්තමග්ගිනා,
නික්ඛංව ජාතරූපස්ස උක්කාමුඛපහංසිතං.

උභො සදිසපච්චඞ්ගා උභො සදිසලක්ඛණා,
ජාලිස්ස සදිසො එකො එකා කණ්හාජිනා යථා.

සීහා බිලාව නික්ඛන්තා උභො සම්පතිරූපකා,
ජාතරූපමයා යෙව ඉමෙ දිස්සන්ති දාරකාති.

තත්ථ වුත්තත්තමග්ගිනාති උත්තත්තං අග්ගිනා. බිලාවනික්ඛන්තාති ගුහාතො නික්ඛන්තා සීහා විය.

එවං රාජා තීහි ගාථාහි කුමාරෙ වණ්ණෙත්වා එකං අමච්චං ආණාපෙසි ගච්ඡෙතං බ්‍රාහ්මණං දාරකෙහි සද්ධිං ආනෙහීති. සො වෙගෙන ගන්ත්වා ආනෙසි. අථ බ්‍රාහ්මණං රාජා ආහ:

කුතො නු භවං භාරද්වාජ ඉමෙ ආනෙසි දාරකෙති.

ජූජකො ආහ:

මය්හං තෙ දාරකා දෙව දින්නා විත්තෙන සඤ්ජය,
අජ්ජ පන්නරසා රත්ති යතො දින්නා මෙ දාරකාති.

තත්ථ විත්තෙනාති තුට්ඨෙන පසන්නෙන. අජ්ජපන්නරසා රත්තීති මය්හං ඉමෙසං ලද්ධදිවසතො අජ්ජ පන්නරසා රත්තීති වදති.

රාජා ආහ.

කෙන වා වාචපෙය්‍යෙන සම්මාඤායෙන සද්දහෙ,
කො තෙ තං දානමදදා පුත්තකෙ දානමුත්තමන්ති.

තත්ථ කෙන වා වාචපෙය්‍යෙනාති බ්‍රාහ්මණ කෙන පියවචනෙන තෙ තයා ලද්ධා සම්මාඤායෙන සද්දහෙමාති මුසාවාදං අකත්වා සම්මාඤායෙන කාරණෙන අමෙහ සද්දහාපෙය්‍යාසි. පුත්තකෙති අත්තනො පුත්තකෙ උත්තමදානං කත්වා කො තෙ එතං අදද.

ජූජකො ආහ.

යො යාචතං පතිට්ඨාසි භූතානං ධරණීරිව,
සො මෙ වෙස්සන්තරො රාජා පුත්තෙදාසි වනෙ වසං.

යො යාචතං ගතී ආසි සවන්තීනංව සාගරො,
සො මෙ වෙස්සන්තරො රාජා පුත්තෙදාසි වනෙ වසන්ති.

තත්ථ **පතිට්ඨාසීති** පතිට්ඨා ආසි.

තං සුත්වා අමච්චා වෙස්සන්තරං ගරහමානා ආහංසු.

දුක්කතං වත භො රඤ්ඤා සද්ධෙන ඝරමෙසිනා,
කථංනු පුත්තකෙ දජ්ජා අරඤ්ඤෙ අවරුද්ධකො.

ඉමං භොන්තො නිසාමෙථ යාවන්තෙත්ථ සමාගතා,
කථං වෙස්සන්තරො රාජා පුත්තෙදාසි වනෙ වසං.

දාසං දාසිඤ්ච සො දජ්ජා අස්සං වාස්සතරීරථං,
හත්ථිඤ්ච කුඤ්ජරං දජ්ජා කථං සො දජ්ජා දාරකෙති.

තත්ථ **සද්ධෙනාති** සද්ධාසම්පන්නෙනාපි සතා ඝරං ආවසන්තෙන රඤ්ඤා ඉදං දුක්කතං වත අයුත්තං වත කතං. **අවරුද්ධකොති** රට්ඨා පබ්බාජිතො අරඤ්ඤෙ වසන්තො. **ඉමංභොන්තොති** භො නගරවාසිනො යාවන්තො එත්ථ සමාගතා සබ්බෙ ඉමං නිසාමෙථ උපධාරෙථ කථං නාම සො පුත්තෙ දාසෙ කත්වා අදාසි කෙන නාමෙවරූපං කතපුබ්බන්ති අධිප්පායෙනෙවමාහංසු. **දජ්ජාති** දාසිදාසාදීසු කිඤ්චි දෙතු. **කථං සො දජ්ජා දාරකෙති** ඉමෙ පන දාරකෙ කෙන කාරණෙන අදාසීති.

තං සුත්වා කුමාරො පිතු ගරහං අසහන්තො වාතාභිහතස්ස සිනෙරුනො බාහං ඔඩ්ඩෙන්තො විය ඉමං ගාථමාහ:

යස්ස නස්සි ඝරෙ දාසො අස්සො වාස්සතරීරථො,
හත්ථී ච කුඤ්ජරො නාගො කිං සො දජ්ජා පිතාමහාති.

රාජා ආහ:

දානමස්ස පසංසාම නච නින්දාම පුත්තකා,
කථංනු හදයං ආසි තුම්හෙ දත්වා වණිබ්බකෙති.

තත්ථ **දානමස්සාති** පුත්තක මයං තව පිතු දානං පසංසාම න නින්දාමාති.

කුමාරො ආහ:

දුක්ඛස්ස හදයං ආසි අථො උණ්හම්පි පස්සසි,
රොහිණීහෙව තම්බක්ඛී පිතා අස්සූනි වත්තයීති.

තත්ථ **දුක්ඛස්සාති** පිතාමහ කණ්හාජිනාය වුත්තං එකං වචනං සුත්වා තස්ස හදයං දුක්ඛං ආසි. **රොහිණීහෙව තම්බක්ඛීති** තම්බවණ්ණා රොහිණී විය තම්බක්ඛීහි මම පිතා තස්මිං ඛණෙ අස්සූනි වත්තයි.

ඉදනි තං වචනං දසෙසනතො ආහ:

යං තං කණ්හාජිනාවොච අයං මං තාත බ්‍රාහමණො,
ලට්ඨියා පතිකොටෙති ඝරෙ ජාතංව දාසියං.

න චායං බ්‍රාහමණො තාත ධම්මිකා හොනති බ්‍රාහමණා,
යකෙඛා බ්‍රාහමණවණෙණන ඛාදිතුං තාත නෙති නො,
නීයමානෙ පිසාචෙන කිනතු තාත උදිකඛසීති.

අථ තෙ කුමාරෙ බ්‍රාහමණං අමුඤචනෙත දිසවා රාජා ගාථමාහ:

රාජපුතතීච වො මාතා රාජපුතෙතාච වො පිතා,
පුබෙබ මෙ අඞකමාරුයහ කිනතු තිට්ඨථ ආරකාති.

තත්‍ථ පුබෙබ මෙති තුමෙහ ඉතො පුබෙබ මං දිසවා වෙගෙන ගනතවා මම අඞකං ආරුයහ ඉදනි කිංනු ආරකා තිට්ඨථ.

කුමාරො ආහ:

රාජපුතතී ච නො මාතා රාජපුතෙතා ච නො පිතා,
දාසා මයං බ්‍රාහමණසස තසමා තිට්ඨාම ආරකාති.

තත්‍ථ දාසා මයනති ඉදනි පන මයං බ්‍රාහමණසස දාසා භවාමාති.

රාජා ආහ.

මා සමෙමවං අවචුත්‍ථ දයහතෙ හදයං මම,
චිතකා විය මෙ කායො ආසනෙ න සුඛං ලභෙ.

මා සමෙමවං අවචුත්‍ථ භීයො සොකං ජනෙථ මං,
නිකකිණිසසාමි දණෙඩන න වො දාසා භවිසසථ.

කිමගඝියං හි වො තාත බ්‍රාහමණසස පිතා අදා,
යථා භූතං මෙ අකඛාථ පටිපාදෙනතු බ්‍රාහමණනති.

තත්‍ථ සමමාති පියවචනං. චිතකාවිය කායොති ඉදනි මම කායො අඞගාරචිතකාය ආරොපිතො විය. ජනෙථමනති ජනෙථ මෙ. අයමෙව වා පාඨො. නිකකිණිසසාමි දණෙඩනාති ධනං දත්‍වා මොචෙසසාමි. කිමගඝියනති කිං අගඝං කත්‍වා. පටිපාදෙනතූති ධනං පටිච්ඡාපෙනතු.

කුමාරො ආහ:

සහසසගඝං හි මං තාත බ්‍රාහමණසස පිතා අදා,
අචඡං කණ්හාජිනං කඤඤං හත්‍ථිනා ච සතෙනචාති.

තත්‍ථ සහසසගඝනති දෙව මං තාතො නිකඛසහසසං අගඝාපෙත්‍වා අදාසි. අචඡනති කණිට්ඨං පන මෙ කණ්හාජිනං. හත්‍ථිනාච සතෙනචාති හත්‍ථිනා සතෙන අසෙසන ච රථෙනචාති සබෙබසං තෙසං සතෙන අනතමසො මඤචපීඨාදිකෙ උපාදාය සබ්බසතෙන අගඝාපෙසීති.

රාජා කුමාරානං නිකඛයං දාපෙනතො ආහ.

උට්ඨෙහි කත්තෙ තරමානො බ්‍රාහ්මණස්ස අවාකර
දාසීසතං දාසසතං ගවං හත්ථුසභං සතං,
ජාතරූපසහස්සඤ්ච පුත්තානං දෙහි නික්කයන්ති.

තත්ථ **අවාකරාති** දෙහි.

තතො කත්තා තරමෑනො බ්‍රාහ්මණස්ස අවාකරි
දාසීසතං දාසසතං ගවං හත්ථුසභං සතං,
ජාතරූපසහස්සඤ්ච පුත්තානං දාසි නික්කයන්ති.

තත්ථ **අවාකරීති** අදාසි. **නික්කයන්ති** බ්‍රාහ්මණස්ස සබ්බසතඤ්ච නික්ඛසහස්සඤ්ච කුමාරානං නික්කයං අදාසි. තථා සත්තභූමකඤ්ච පාසාදං අදාසි. බ්‍රාහ්මණස්ස පරිවාරො මහා අහොසි. සො ධනං පටිසාමෙත්වා පාසාදං අභිරුය්හ සාධුභොජනං භුඤ්ජිත්වා මහාසයනෙ නිපජ්ජි. කුමාරෙපි නහාපෙත්වා භොජෙත්වා අලඞ්කරිත්වා එකං අය්‍යකො එකං අය්‍යිකාති ද්වෙපි උච්ඡඞ්ගෙ උපවෙසෙසුං.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

නික්කිණිත්වා නහාපෙත්වා භොජයිත්වාන දාරකෙ,
සමලඞ්කරිත්වා භණ්ඩෙන උච්ඡඞ්ගෙ උපවෙසයුං.

සීසං නහාතෙ සුචිවත්ථෙ සබ්බාභරණභූසිතෙ,
රාජා අඞ්කෙ කරිත්වාන අය්‍යකො පරිපුච්ඡථ.

කුණ්ඩලෙ ඝුසිතෙ මාලෙ සබ්බාලඞ්කාරභූසිතෙ,
රාජා අඞ්කෙ කරිත්වාන ඉදං වචනමබ්‍රවි.

කච්චි උභො අරොගා තෙ ජාලි මාතාපිතා තව,
කච්චි උඤ්ඡෙන යාපෙන්ති කච්චි මූලඵලා බහූ.

කච්චි ඩංසා ච මකසා ච අප්පමෙව සිරිංසපා,
වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ කච්චි හිංසා න විජ්ජතීති.

තත්ථ **කුණ්ඩලෙති** කුණ්ඩලානි පිළන්ධාපෙත්වා. **ඝුසිතෙති** උග්ඝොසිතෙ මනොරමං රවං රවන්තෙ. **මාලෙති** පුප්ඵානි පිළන්ධාපෙත්වා. **අඞ්කෙ කරිත්වානාති** ජාලිකුමාරං අඞ්කෙ නිසීදාපෙත්වා.

කුමාරො ආහ.

අථො උභො අරොගා මෙ දෙව මාතාපිතා මම,
අථො උඤ්ඡෙන යාපෙන්ති අථො මූලඵලා බහූ.

අථො ඩංසා ච මකසා ච අප්පමෙව සිරිංසපා,
වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ හිංසා නෙසං න විජ්ජති.

ඛණන්තාලුකලම්බානි බිළාලිතක්කළානි ච,
කොලං භල්ලාතකං බෙල්ලං සා නො ආහච්ච පොසති.

යස්සෙව සා ආහරති වනමූලඵලහාරිකා,
තං නො සබ්බෙ සමාගන්ත්වා රත්තිං භුඤ්ජාම නො දිවා.

අම්මා ච නො කිසා පණ්ඩු ආහරන්තී දුමප්ඵලං,
වාතාතපෙන සුඛුමාලී පදුමං හත්ථගතාමිව.

අම්මාය පතනූ කෙසා විචරන්ත්‍යා බ්‍රහාවනෙ,
වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ ඛග්ගදීපිනිසෙවිතෙ.

කෙසෙසු ජටං බන්ධිත්වා කච්ඡෙ ජල්ලමධාරයී,
චම්මවාසී ඡමා සෙති ජාතවෙදං නමස්සතීති.

තත්ථ **ඛණන්තාලුකලම්බානීති** ඛණන්තී ආලූනිච කලම්බානි ච ඉමිනා මාතාපිතූනං කිච්ඡජීවිකං වණ්ණෙති. එත්ථ **නොති** නිපාතමත්තං. **පදුමං හත්ථගතාමිවාති** හත්ථෙන මද්දිතං පදුමං විය ජාතා. **පතනූකෙසාති** දෙව අම්මාය මෙ බ්‍රහාවනෙ විචරන්තියා තෙ භමරපත්තවණ්ණා කාළකෙසා රුක්ඛසාඛාදීහි විලුත්තා පතනුකෙසා ජාතා. **ජල්ලමධාරයීති** උභොහි කච්ඡෙහි ජල්ලිකං ධාරෙති කිලිට්ඨවෙසෙන විචරතීති.

එවං මාතු දුක්ඛිතභාවං කථෙත්වා අය්‍යකං චොදෙන්තො ඉමං ගාථමාහ.

පුත්තා පියා මනුස්සානං ලොකස්මිං උදපජ්ජිසුං,
න හ නූනම්හාකං අය්‍යස්ස පුත්තෙ සෙනහො අජායථාති.

තත්ථ **උදපජ්ජිසූති** උප්පජ්ජන්ති.

තතො රාජා අත්තනො දොසං ආවීකරොන්තො ආහ:

දුක්කටඤ්ච හි නො පුත්ත භූනහච්චං කතං මයා,
යොහං සිවීනං වචනා පබ්බාජෙසිං අදූසකං.

යං මෙ කිඤ්චි ඉධ අත්ථි ධනං ධඤ්ඤඤ්ච විජ්ජති,
එතු වෙස්සන්තරො රාජා සිවිරට්ඨෙ පසාසතූති.

තත්ථ **පුත්තාති** පුත්ත ජාලි එතං අම්හාකං දුක්කටං. **භූනහච්චන්ති** වඩ්ඪිඝාතකම්මං. **යංමෙ කිඤ්චීති** තාත යං කිඤ්චි ඉධ අත්ථි සබ්බං තෙ පිතු දෙමි. **සිවිරට්ඨෙති** ඉමස්මිං නගරෙ සො රාජා හුත්වා පසාසතු.

කුමාරො ආහ.

න දෙව මය්හං වචනා එහිති සිවිසුත්තමො,
සයමෙව දෙවො ගන්ත්වාන සිඤ්ච භොගෙහි අත්‍රජන්ති.

තත්ථ **සිවිසුත්තමොති** සිවිසෙට්ඨො. **සිඤ්චාති** මහාමෙඝො විය වුට්ඨියා භොගෙහි අභිසිඤ්ච.

තතො සෙනාපතිං රාජා සඤ්ජයො අජ්ඣභාසථ
හත්ථී අස්සා රථා පත්තී සෙනා සන්නාහයන්තු නං,
නෙගමා ච මං අන්වෙන්තු බ්‍රාහ්මණා ච පුරොහිතා.

තතො සට්ඨිසහස්සානි යුධිනො චාරුදස්සනා,
ඛිප්පමායන්තු සන්නද්ධා නානාවණ්ණෙහිලඞ්කතා.

නීලවණ්ණධරානෙකෙ පීතානෙකෙ නිවාසිතා
අඤ්ඤෙ ලොහිතඋණ්හීසා සුද්ධානෙකෙ නිවාසිතා,
ඛිප්පමායන්තු සන්නද්ධා නානාවත්ථෙහිලඞ්කතා.

හිමවා යථා ගන්ධධරො පබ්බතො ගන්ධමාදනො,
නානාරුක්ඛෙහි සඤ්ඡන්නො මහාභූතගණාලයො.

ඔසධෙහි ච දිබ්බෙහි දිසා භාති පවාති ච,
ඛිප්පමායන්තු සන්නද්ධා දිසා භන්තු පවන්තු ච.

තතො නාගසහස්සානි යොජයන්තු චතුද්දස,
සුවණ්ණකච්ඡා මාතඞ්ගා හෙමකප්පනවාසසා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි තොමරඞ්කුසපාණිභි,
ඛිප්පමායන්තු සන්නද්ධා හත්ථික්ඛන්ධෙහි දස්සිතා.

තතො අස්සසහස්සානි යොජයන්තු චතුද්දස,
ආජානීයාව ජාතියා සින්ධවා සීඝවාහනා.

ආරූළ්හා ගාමණීයෙහි ඉල්ලියා චාපධාරිභි,
ඛිප්පමායන්තු සන්නද්ධා අස්සපිට්ඨෙහි ලඞ්කතා.

තතො රථසහස්සානි යොජයන්තු චතුද්දස,
අයොසුකතනෙමියො සුවණ්ණචිතපක්ඛරෙ.

ආරොපෙන්තු ධජෙ තත්ථ චම්මානි කවචානි ච
විප්පාලෙන්තු ච චාපානි දළ්හධම්මා පහාරිනො,
ඛිප්පමායන්තු සන්නද්ධා රථෙසු රථජීවිනොති.

තත්ථ **සන්නාහයන්තු නන්ති** සන්නය්හන්තු. **සට්ඨිසහස්සානීති** මම පුත්තෙන සහජාතා සට්ඨිසහස්ස අමච්චා. **නීලවණ්ණධරානෙකෙති** එකෙ නීලවණ්ණධරා නීලවත්ථානි නිවාසිතා හුත්වා. **මහාභූතගණාලයොති** යක්ඛගණානං ආලයො. **භාති පවාති** චාති වුත්තප්පකාරො හිමවා විය ආභරණවිලෙපනාදීහි ඔභාසයන්තු චෙව පවායන්තු ච. **හත්ථික්ඛන්ධෙහීති** තෙ හත්ථිගාමණිනො හත්ථික්ඛන්ධෙහි ඛිප්පං ආයන්තු. **දස්සිතාති** දස්සිතවිභූසනා. **අයොසුකතනෙමියොති** අයෙන සුට්ඨු පරික්ඛිත්තනෙමියො. **සුවණ්ණචිතපක්ඛරෙති** සුවණ්ණෙන ඛචිතපක්ඛරෙ එවරූපෙ චතුද්දසසහස්සෙ රථෙ යොජෙන්තූති වදති. **විප්පාලෙන්තූති** ආරොපෙන්තු.

එවං රාජා සෙනඞ්ගං විචාරෙත්වා පුත්තස්ස මෙ ජෙතුත්තරනගරතො යාව වඞ්කපබ්බතා අට්ඨුසභවිත්ථාරං ආගමනමග්ගං සමතලං කත්වා මග්ගාලඞ්කාරත්ථාය ඉදඤ්චිදඤ්ච කරොථාති ආණාපෙන්තො ආහ:

ලාජා ඔලොපියා පුප්ඵා මාලාගන්ධවිලෙපනා,
අග්ඝියානි ච තිට්ඨන්තු යෙන මග්ගෙන එහිති.

ගාමෙ ගාමෙ සතං කුම්භා මෙරයස්ස සුරාය ච,
මග්ගම්හි පතිතිට්ඨන්තු යෙන මග්ගෙන එහිති.

මංසා පූවා සඞ්කුලියො කුම්මාසා මච්ඡසංයුතා,
මග්ගම්හි පතිතිට්ඨන්තු යෙන මග්ගෙන එහිති.

සප්පි තෙලං දධිං ඛීරං කඞ්ගු වීහි බහු සුරා,
මග්ගම්හි පතිතිට්ඨන්තු යෙන මග්ගෙන එහිති.

ආළාරිකා ච සූදා ච නටනට්ටක ගායකා,
පාණිස්සරා කුම්භථූණියො මන්ධකා සොකජ්ඣායිකා.

ආහඤ්ඤන්තු සබ්බවීණා භෙරියො දෙණ්ඩිමානි ච,
ඛරමුඛානි ධම්මන්තු වදන්තු එකපොක්ඛරා.

මුදිඞ්ගා පණවා සඞ්ඛා ගොධා පරිවදෙන්තිකා,
දින්දිමානි ච හඤ්ඤන්තු කුතුම්බා දින්දිමානි චාති.

තත්ථ **ඔලොපියාති** ලාජෙහි සද්ධිං ලාජපඤ්චමකානි පුප්ඵානි ඔකිරන්තානං ඔකිරණපුප්ඵානි පටියාදෙය්‍යාසීති ආණාපෙති. **මාලාගන්ධවිලෙපනාති** මග්ගවිතානෙ ඔලම්බමාලාචෙව ගන්ධවිලෙපනානි ච. **අග්ඝියානිචාති** පුප්ඵඅග්ඝියරතනඅග්ඝියානිච. යෙන මග්ගෙන මම පුත්තො එහිති තත්ථ තත්ථ තිට්ඨන්තු. **ගාමෙගාමෙති** ගාමද්වාරෙ ගාමද්වාරෙ. **පතිතිට්ඨන්තූති** පිපාසිතානං පිවනත්ථාය පටියාදිතා හුත්වා සුරාමෙරයකුම්භා තිට්ඨන්තු. **මච්ඡසංයුතාති** මච්ඡෙහි යුත්තා. **කඞ්ගුවීහීති** කඞ්ගුපිට්ඨමයා ච වීහිපිට්ඨමයා ච. **මන්ධකාති** මුණ්ඩගායිනො. **සොකජ්ඣායිකාති** මායාකාරා අඤ්ඤෙපි වා යෙ කෙචි උප්පන්නසොකං හරණසමත්ථා. **ඛරමුඛානීති** සාමුද්දිකමහාසඞ්ඛා දක්ඛිණාවත්තා. **සඞ්ඛාති** මුට්ඨිසඞ්ඛා තාළිසඞ්ඛාති ද්වෙ සඞ්ඛා. ගොධා පරිවදෙන්තිකා දින්දිමානි කුතුම්බදින්දිමානීති ඉමානි චත්තාරි තූරියානෙව.

එවං රාජා මග්ගාලඞ්කාරං විචාරෙසි. ජූජකොපි පමාණාතික්කන්තං භුඤ්ජිත්වා ජීරාපෙතුං අසක්කොන්තො තත්ථෙව කාලමකාසි. රාජා තස්ස සරීරකිච්චං කාරාපෙත්වා නගරෙ භෙරිං චරාපෙත්වා කස්සචි ඤාතකං න පස්සි. ධනං පුන රඤ්ඤොයෙව අහොසි. අථ සත්තමෙ දිවසෙ සබ්බා සෙනා සන්නිපති. රාජා මහන්තෙන පරිවාරෙන ජාලිං මග්ගනායකං කත්වා නික්ඛමි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

සා සෙනා මහතී ආසි උය්‍යුත්තා සිවිවාහිනී,
ජාලිනා මග්ගනායෙන වඞ්කං පායාසි පබ්බතං.

කුඤ්චං නදති මාතඞ්ගො කුඤ්ජරො සට්ඨිහායනො,
කච්ඡාය බජ්ඣමානාය කුඤ්චං නදති වාරණො.

ආජානීයා හසිස්සිංසු නෙමිඝොසො අජායථ,
අබ්භං රජො අච්ඡාදෙසි උය්‍යුත්තා සිවිවාහිනී.

සා සෙනා මහතී ආසි උය්‍යුත්තා හාරහාරිණී,
ජාලිනා මග්ගනායෙන වඞ්කං පායාසි පබ්බතං.

තෙ පාවිසුං බ්‍රහාරඤ්ඤං බහුසාඛං මහොදකං,*
පුප්ඵරුක්ඛෙහි සඤ්ඡන්නං ඵලරුක්ඛෙහි චූභයං.

තත්ථ බින්දුස්සරා වග්ගූ නානාවණ්ණා බහූ දිජා,
කූජන්තමුපකූජන්ති උතුසම්පුප්ඵිතෙ දුමෙ.

තෙ ගන්ත්වා දීඝමද්ධානං අහොරත්තානමච්චයෙ,
පදෙසං තං උපාගච්ඡුං යත්ථ වෙස්සන්තරො අහු.

තත්ථ **මහතීති** ද්වාදසඅක්ඛොහිණී සඞ්ඛාතා. **උය්‍යුත්තාති** පයාතා. **කුඤ්චං නදතීති** කාලිඞ්ගරට්ඨවාසිනො බ්‍රාහ්මණා අත්තනො රට්ඨෙ දෙවෙ වුට්ඨෙ තං නාගං ආහරිත්වා සඤ්ජයස්ස අදංසු. සො හත්ථී සාමිකං වත පස්සිතුං ලභිස්සාමීති තුට්ඨො කුඤ්චනාදමකාසි තං සන්ධායෙතං වුත්තං. **කච්ඡායාති** සුවණ්ණකච්ඡාය බජ්ඣමානායපි තුස්සිත්වා කොඤ්චං නදි. **හසිස්සිංසූති** හසිංසු සද්දමකංසු. **හාරහාරිණීති** හරිතබ්බහරණසමත්ථා. **පාවිසුන්ති** පවිසිංසු. **බහුසාඛන්ති** බහුරුක්ඛසාඛං.† **දීඝමද්ධානන්ති** සට්ඨියොජනමග්ගං. **උපාගච්ඡුන්ති** යත්ථ වෙස්සන්තරො අහොසි තං පදෙසං උපගතාති.

මහාරාජපබ්බං නිට්ඨිතං.

ජාලිකුමාරො මුචලින්දසරතීරෙ ඛන්ධාවාරං නිවාසාපෙත්වා චතුද්දස රථසහස්සානි ආගතමග්ගාභිමුඛානෙව ඨපාපෙත්වා තස්මිං තස්මිං පදෙසෙ සීහබ්‍යග්ඝඛග්ගමිගාදීසු ආරක්ඛං සංවිදහි. හත්ථිආදීනං සද්දො මහා අහොසි. මහාසත්තො තං සුත්වා කින්නු ඛො මෙ පච්චාමිත්තා පිතරං ඝාතෙත්වා මමත්ථාය ආගතාති මරණභයෙන භීතො මද්දිං ආදාය පබ්බතං ආරුය්හ සෙනං ඔලොකෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තෙසං සුත්වාන නිග්ඝොසං භීතො වෙස්සන්තරො අහු,
පබ්බතං අභිරූහිත්වා භීතො සෙනං උදික්ඛති.

---

* බහුසාකං බහුදකන්ති භවිතබ්බං.
† බහුසාකන්ති බහුපණ්ණසාකන්ති භවිතබ්බං.

ඉඞ්ඝ මද්දි නිසාමෙහි නිග්ඝොසො යාදිසො වනෙ,
ආජානීයා හසිස්සන්ති ධජග්ගානි ච දිස්සරෙ.

ඉමෙ නූන අරඤ්ඤස්මිං මිගසඞ්ඝානි ලුද්දකා
වාගුරාහි පරික්ඛිප්ප සොබ්භං පාතෙත්වා තාවදෙ,
වික්කොසමානා තිප්පාහි හනන්ති නෙසං වරං වරං.

යථා මයං අදූසකා අරඤ්ඤෙ අවරුද්ධකා,
අමිත්තහත්ථත්ථගතා පස්ස දුබ්බලඝාතකන්ති.

තත්ථ **ඉඞ්ඝාති** චොදනත්ථෙ නිපාතො. **නිසාමෙහීති** සකසෙනා වා පරසෙනාවාති උපධාරෙහි. **ඉමෙ නූන අරඤ්ඤස්මින්ති** ආදීනං අඩ්ඪතිය ගාථානං එවං අත්ථසම්බන්ධො වෙදිතබ්බො. මද්දි යථා අරඤ්ඤස්මිං මිගසඞ්ඝානි ලුද්දකා වාගුරාහි පරික්ඛිප්ප අථ වා පන සොබ්භෙ පාතෙත්වා තාව දෙව හනථ අරෙ දුට්ඨමිගෙති වික්කොසමානා තිප්පාහි මිගමාරණ සත්තීහි නෙසං මිගානං වරං වරං හනන්ති ඉමෙ ච නූන තථෙව අම්හෙ අසබ්භාහි වාචාහි වික්කොසමානා තිප්පාහි සත්තීහි හනිස්සන්ති මයඤ්ච අදූසකා අරඤ්ඤෙ අවරුද්ධකා රට්ඨා පබ්බාජිතා වසාම එවං සන්තෙපි **අමිත්තහත්ථත්ථගතාති** අමිත්තානං හත්ථත්ථං ගතා පස්ස ඉමං දුබ්බල ඝාතකන්ති මරණභයෙන පරිදෙවි.

සා තස්ස වචනං සුත්වා සෙනං ඔලොකෙත්වා සකසෙනාය භවිතබ්බන්ති මහාසත්තං අස්සාසෙන්තී ඉමං ගාථමාහ.

අමිත්තා නප්පසහෙය්‍යුං අග්ගීව උදකණ්ණවෙ,
තදෙව ත්වං විචින්තෙහි අපි සොත්ථි ඉතො සියාති.

තත්ථ **අග්ගීව උදකණ්ණවෙති** යථා තිණුක්කාදිවසෙන උපනීතො අග්ගි අණ්ණවසඞ්ඛාතානි පුථුලගම්භීරානි උදකානි නප්පසහති තාපෙතුං න සක්කොති තථා තං **අමිත්තා නප්පසහෙය්‍යුං** නාභිභවිස්සන්ති. **තදෙවාති** යං සක්කෙන තුය්හං වරං දත්වා මහාරාජ න චිරස්සෙව තෙ පිතා එතීති වුත්තං **තදෙව ත්වං විචින්තෙහි** අපි නාම ඉතො බලකායතො අම්හාකං සොත්ථි සියාති.

අථ මහාසත්තො සොකං අපනුදිත්වා තාය සද්ධිං පබ්බතා ඔරුය්හ පණ්ණසාලාද්වාරෙ නිසීදි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

තතො වෙස්සන්තරො රාජා ඔරොහිත්වාන පබ්බතා,
නිසීදි පණ්ණසාලායං දළ්හං කත්වාන මානසන්ති.

තත්ථ **දළ්හං කත්වාන මානසන්ති** මයං පබ්බජිතා නාම අම්හාකං කො කිං කරිස්සතීති ථිරං දළ්හං කත්වා නිසීදි.

තස්මිං ඛණෙ සඤ්ජයො දෙවිං ආමන්තෙත්වා භද්දෙ චුසති අම්හෙසු සබ්බෙසු එකතො ගතෙසු සොකො මහා භවිස්සති පඨමං තාව අහං

ගච්ඡාමි තතො ඉදානි සොකං විනොදෙත්වා නිසින්නා භවිස්සන්තීති සල්ලක්ඛෙත්වා එවං මහන්තෙන පරිවාරෙනාගච්ඡෙය්‍යාසි අථ එකං කාලං වීතිනාමෙත්වා ජාලීව කණ්හාජිනාව ආගච්ඡන්තූති වත්වා රථං නිවත්තෙත්වා ආගතමග්ගාභිමුඛං කත්වා තත්ථ තත්ථ ආරක්ඛං සංවිදහිත්වා අලඞ්කතහත්ථික්ඛන්ධවරගතො තතො ඔරුය්හ පුත්තස්ස සන්තිකං අගමාසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

නිවත්තයිත්වාන රථං වොට්ඨාපෙත්වාන සෙනියො,
එකං අරඤ්ඤෙ විහරන්තං පිතා පුත්තං උපාගමි.

හත්ථික්ඛන්ධතොඔරුය්හ එකංසො පඤ්ජලීකතො,
පරික්ඛිත්තො අමච්චෙහි පුත්තං සිඤ්චිතුමාගමි.

තත්ථද්දස කුමාරං සො රම්මරූපං සමාහිතං,
නිසින්නං පණ්ණසාලායං ඣායන්තං අකුතොභයන්ති.

තත්ථ **වොට්ඨාපෙත්වාන සෙනියොති** ආරක්ඛත්ථාය බලකායෙච **වවත්ථපෙත්වා. එකංසොති** එකංසකතඋත්තරාසඞ්ගො. **සිඤ්චිතුමාගමීති** රජ්ජෙ අභිසිඤ්චිතුං උපාගමි **රම්මරූපන්ති** අනඤ්ජිතං අමණ්ඩිතං.

තඤ්ච දිස්වාන ආයන්තං පිතරං පුත්තගිද්ධිනං,
වෙස්සන්තරො ච මද්දී ච පච්චුග්ගන්ත්වා අවන්දිසුං.

මද්දී ච සිරසා පාදෙ සසුරස්සාභිවාදයි
මද්දී අහඤ්හි තෙ දෙව පාදෙ වන්දමි තෙ හුසා,
තෙසු තත්ථ පලිස්සජ්ජ පාණිනා පරිමජ්ජථාති.

තත්ථ **පාදෙ වන්දමි තෙ හුසාති** අහං තෙ හුසා පාදෙ වන්දමීති එවං වත්වා වන්දි. **තෙසු තත්ථාති** තෙ උභො ජනෙ තස්මිං සක්කදත්තියෙ අස්සමෙ පලිස්සජිත්වා හදයෙ නිපජ්ජාපෙත්වා පරිචුම්බිත්වා මුදුකෙන පාණිනා **පරිමජ්ජථ** පිට්ඨියො තෙසං පරිමජ්ජි.

තතො රොදිත්වා පරිදෙවිත්වා සොකෙ නිබ්බුතෙ රාජා තෙහි සද්ධිං **පටිසන්ථාරං** කරොන්තො ආහ.

කච්චි වො කුසලං පුත්ත කච්චි පුත්ත අනාමයං,
කච්චි උඤ්ඡෙන යාපෙථ කච්චි මූලඵලා බහූ.

කච්චි ඩංසා ච මකසා ච අප්පමෙව සිරිංසපා,
වනෙ වාළමිගාකිණ්ණෙ කච්චි හිංසා න විජ්ජතීති.

පිතු වචනං සුත්වා මහාසත්තො ආහ.

අත්ථි නො ජීවිකා දෙව සා ච යාදිසි කීදිසා,
කසිරා හි ජීවිකා හොම උඤ්ඡාචරියාය ජීවිතං.

අනිද්ධිනං මහාරාජ දමෙතස්සංව සාරථි,
ත්‍යම්හා අනිද්ධිකා දන්තා අසමිද්ධි දමෙති නො.

අපි නො කිසානි මංසානි පිතු මාතු අදස්සනා,
අවරුද්ධානං මහාරාජ අරඤ්ඤෙ ජීවසොකිනන්ති.

තත්ථ **යාදිසීකීදිසාති** යා වා සා වා ලාමකාති අත්ථො. **කසිරා හි ජීවිකා හොසීති** තාත අම්හාකං උඤ්ඡාචරියාය ජීවිතං නාම කිදිසං දුක්ඛා නො ජීවිකා අහොසි. **අනිද්ධිනන්ති** මහාරාජ අනිද්ධිං අසමිද්ධිං දලිද්දපුරිසං නාම සාව අනිද්ධි දමෙති. ජෙකො සාරථි අස්සං විය දමෙති නිබ්බිසෙවනං කරොති. තෙ මයං ඉධ වසන්තා අනිද්ධිකා දන්තා නිබ්බිසෙවනා කතා අසමිද්ධි යෙව නො දමෙතීති. **දමෙථ නො** තිපි පාඨො. දමයිත්ථ නොති අත්ථො. **ජීවසොකිනන්ති** අවිගතසොකානං කිං නාම අම්හාකං සුඛන්ති වදති.

එවඤ්ච පන වත්වා පුන පුත්තානං පවත්තිං පුච්ඡන්තො ආහ.

යෙ පි තෙ සිවිසෙට්ඨස්ස දායාදප්පත්තමානසා
ජාලී කණ්හාජිනාචුභො බ්‍රාහ්මණස්ස වසානුගා,
අච්චායිකස්ස ලුද්දස්ස යො තෙ ගාවොව සුම්භති.

තෙ රාජපුත්තියා පුත්තෙ යදි ජානාථ සංසථ,
පරියාපුණාථ නො ඛිප්පං සප්පදට්ඨංව මාණවන්ති.

තත්ථ **දායාදප්පත්තමානසාති** මහාරාජ යෙ තෙ තව සිවිසෙට්ඨස්ස දායාද අප්පත්තමානසා අසම්පුණ්ණමනොරථා හුත්වා බ්‍රාහ්මණස්ස වසානුගා ජාතා තෙ ද්වෙ කුමාරා යො තෙ බ්‍රාහ්මණො ගාවොව සුම්භති. **තෙ රාජපුත්තියා පුත්තෙ** යදි දිට්ඨවසෙන වා සුතවසෙන වා ජානාථ සංසථ. **සප්පදට්ඨංවාති** විසං නිම්මදනත්ථාය සප්පදට්ඨං මාණවං තිකිච්ඡන්තා විය ඛිප්පං නො **පරියාපුණාථ** කථෙථාති වදති.

උභො කුමාරා නික්කීතා ජාලී කණ්හාජිනාචුභො,
බ්‍රාහ්මණස්ස ධනං දත්වා පුත්ත මා භායි අස්සසාති.

තත්ථ **නික්කීතාති** නික්කයං දත්වා ගහිතා.

තං සුත්වා මහාසත්තො පටිලද්ධස්සාසො පිතරා සද්ධිං පටිසන්ථාරමකාසි.

කච්චි නු තාත කුසලං කච්චි තාත අනාමයං,
කච්චි නු තාත මෙ මාතු චක්ඛුං න පරිහායතීති.

තත්ථ **චක්ඛුන්ති** පුත්තසොකෙන රොදන්තියා චක්ඛුං න පරිහායති.

රාජා ආහ.

කුසලඤ්චෙව මෙ පුත්ත අථො පුත්ත අනාමයං,
අථොපි පුත්ත තෙ මාතු චක්ඛුං න පරිහායතීති.

මහාසත්තො ආහ:

කච්චි අරොගං යොග්ගං තෙ කච්චි වහති වාහනං,
කච්චි ඵීතො ජනපදො කච්චි වුට්ඨි න ඡිජ්ජතීති.

තත්‍ථ වුට්ඨීති වුට්ඨිධාරා.

රාජා ආහ:

අථො අරොගං යොග්ගං මෙ අථො වහති වාහනං,
අථො පීතා ජනපදා අථො වුට්ඨී න ජිජ්ජතීති.

එවං සල්ලපන්තානඤ්ඤෙව ඵුසතීපි ඛො දෙවී ඉදානි සොකං තනුං කත්වා නිසින්නා භවිස්සන්තීති සල්ලක්ඛෙත්වා මහාපරිවාරෙන සද්ධිං පුත්තස්ස සන්තිකං අගමාසි.

තමත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ.

ඉච්චෙව මන්තයන්තානං මාතා නෙසං අදිස්සථ,
රාජපුත්තී ගිරිද්වාරෙ පත්තිකා අනුපාහනා.

තඤ්ච දිස්වාන ආයන්තිං මාතරං පුත්තගිද්ධිනිං,
වෙස්සන්තරො ච මද්දී ච පච්චුග්ගන්ත්වා අවන්දිසුං.

මද්දී ච සිරසා පාදෙ සස්සුයා අභිවාදයි,
මද්දී අහඤ්හි තෙ අය්යෙ පාදෙ වන්දාමි තෙ හුසාති.

තෙසං හි ඵුසතිං දෙවිං වන්දිත්වා ඨිතකාලෙ පුත්තා කුමාරකුමාරිකාහි පරිවුතා ආගමිංසු. මද්දී තෙසං ආගමනමග්ගං ඔලොකෙන්තීයෙව අට්ඨාසි. සා තෙ සොත්ථිං ආගච්ඡන්තෙ දිස්වා සකභාවෙන සණ්ඨාතුං අසක්කොන්තී තරුණවච්ඡා විය ගාවී පරිදෙවමානා තතො පයාසි. තෙපි තං දිස්වා පරිදෙවන්තා තදභිමුඛාව පායිංසු.

තමත්‍ථං පකාසෙන්තො සත්‍ථා ආහ:

මද්දිඤ්ච පුත්තකා දිස්වා දූරතො සොත්ථිමාගතා,
කන්දන්තාමභිධාවිංසු වච්ඡා බාලාව මාතරං.

මද්දී ච පුත්තකෙ දිස්වා දූරතො සොත්ථිමාගතෙ,
වාරුණීව පවෙධන්තී ථනධාරාභිසිඤ්චථාති.

තත්‍ථ කන්දන්තා මභිධාවිංසූති කන්දන්තා අභිධාවිංසු. වාරුණීවාති යක්ඛාවිට්ඨා ඉක්ඛණිකා විය පවෙධමානා. ථනධාරාභිසිඤ්චථාති සා කිර මහන්තෙන සද්දෙන පරිදෙවිත්වා කම්පමානා විසඤ්ඤී හුත්වා දීඝතො පථවියං පති. කුමාරාපි වෙගෙනාගන්ත්වා විසඤ්ඤී හුත්වා මාතු උපරියෙව පතිතා. තස්මිං ඛණෙ තස්සා ද්වීහි ථනෙහි ද්වෙ ඛීරධාරා නික්ඛමිත්වා තෙසං මුඛෙයෙව පවිසිංසු. සචෙ කිර එත්තකො අස්සාසො න භවිස්ස ද්වෙ කුමාරා සුක්ඛහදයා හුත්වා අනස්සිංසු. වෙස්සන්තරොපි පියපුත්තෙ දිස්වා සොකං සන්ධාරෙතුං අසක්කොන්තො විසඤ්ඤී හුත්වා තත්ථෙව පපති. මාතාපිතරොපි විසඤ්ඤී හුත්වා තත්ථෙව පපතිංසු තථා සහජාතා සට්ඨිසහස්සා අමච්චා, තං කාරුඤ්ඤං පස්සන්තෙසු එකොපි සන්ධාරෙතුං නාසක්ඛි සකලඅස්සමපදං යුගන්තවාතමපිතං විය සාලවනං අහොසි.

තස්මිං ඛණෙ පබ්බතා නදිංසු පඨවී කම්පි මහාසමුද්දො සඞ්ඛුභි සිනෙරු ගිරිරාජා ඔනමි ඡකාමාවචරදෙවලොකා එකකොලාහලා අහෙසුං. සක්කො දෙවරාජා ඡ ඛත්තියා සපරිසා විසඤ්ඤීජාතා තෙසු එකොපි උට්ඨාය කස්සචි සරීරෙ උදකං සිඤ්චිතුං සමත්ථො නත්ථි පොක්ඛරවස්සං වස්සාපෙස්සාමීති චින්තෙත්වා ඡක්ඛත්තියසමාගමෙ පොක්ඛරවස්සං වස්සාපෙසි. යෙ තත්ථ තෙමිතුකාමා තෙ තෙමෙන්ති අතෙමිතුකාමානං උපරි එකබින්දුම්පි න සණ්ඨාති පදුමපත්තතො උදකං විය විනිවට්ටිත්වා ගච්ඡති. ඉති පොක්ඛරවනෙ පතිතං වස්සං විය තං වස්සං අහොසි. ඡ ඛත්තියා අස්සාසං පටිලභිංසු. මහාජනො ඤාති සමාගමෙ පොක්ඛරවස්සං වස්සි මහාපඨවී කම්පීති අච්ඡරියං පවෙදෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සමාගතානං ඤාතීනං මහාඝොසො අජායථ
පබ්බතා සමනාදිංසු මහී පකම්පිතා අහු,
වුට්ඨිධාරං පවෙච්ඡන්තො දෙවො පාවස්සි තාවදෙ.

අථ වෙස්සන්තරො රාජා ඤාතීහි සමගච්ඡථ,
නත්තාරො සුනිසා පුත්තා රාජා දෙවී ච එකතො.

යදා සමාගතා ආසුං තදාසි ලොමහංසනං,
පඤ්ජලිකා තස්ස යාචන්ති රොදන්තා භෙරවෙ වනෙ.

වෙස්සන්තරඤ්ච මද්දිඤ්ච සබ්බෙ රට්ඨා සමාගතා,
ත්වං නොසි ඉස්සරො රාජා රජ්ජං කාරෙථ නො උභොති.

තත්ථ **ඝොසො**ති කාරුඤ්ඤඝොසො. **පඤ්ජලිකා**ති සබ්බෙ නාගරාචෙව නෙගමජානපදා ච පග්ගහිතඅඤ්ජලී හුත්වා. **තස්ස යාචන්තී**ති තස්ස පාදෙසු පතිත්වා රොදිත්වා කන්දිත්වා දෙව ත්වං නො සාමි ඉස්සරො පිතා තෙ ඉධෙව අභිසිඤ්චිත්වා නගරං නෙතුකාමො කුලසන්තකං සෙතච්ඡත්තං පටිච්ඡථාති යාචන්ති.

ඡක්ඛත්තියකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

තං සුත්වා මහාසත්තො පිතරා සද්ධිං සල්ලපන්තො ඉමං ගාථමාහ.

ධම්මෙන රජ්ජං කාරෙන්තං රට්ඨා පබ්බාජයිත්ථ මං,
ත්වඤ්ච ජානපදාචෙව නෙගමාච සමාගතාති.

තතො රාජා පුත්තං ඛමාපෙන්තො—

දුක්කතඤ්ච හි නො පුත්ත භූනහච්චං කතං මයා,
යොහං සිවීනං වචනා පබ්බාජෙසිං අදූසකන්ති.

ඉමං ගාථං වත්වා අත්තනො දුක්ඛහරණත්ථං යාචන්තො ඉමං ගාථමාහ.

යෙන කෙනචි වණ්ණෙන පිතු දුක්ඛං උදබ්බහෙ,
මාතු භගිනියාචාපි අපි පාණෙහි අත්තනොති.

තත්ථ උදබ්බහෙති හරෙය්‍ය. අපි පාණෙහීති තාත පුත්තෙන නාම ජීවිතං පරිච්චජිත්වාපි මාතාපිතූනං සොකදුක්ඛං හරිතබ්බං තස්මා මම වචනං කරෙහි ඉමං ඉසිලිඞ්ගං හරිත්වා රජ්ජවෙසං ගණ්හ තාතාති ඉමිනා කිර තං අධිප්පායෙනෙවමාහ. බොධිසත්තො රජ්ජං කාරෙතුකාමොපි එත්තකෙ පන අකථිතෙ ගරුකං නාම න හොතීති කථෙසි. රාජා මහාසත්තං ආරාධෙසි. මහාසත්තො සාධූති සම්පටිච්ඡි. අථස්ස අධිවාසනං විදිත්වා සහජාතා සට්ඨිසහස්සා අමච්චා නහාන කාලො මහාරාජ රජොජල්ලං පවාහයාති වදිංසු. අථ නෙ මහාසත්තො ථොකං අධිවාසෙථාති වත්වා පණ්ණසාලං පවිසිත්වා ඉසිභණ්ඩං ඔමුඤ්චිත්වා පටිසාමෙත්වා පණ්ණසාලාතො නික්ඛමිත්වා ඉදං මයා නව මාසෙ අඩ්ඪමාසඤ්ච* සමණධම්මස්ස කතට්ඨානං පාරමීකූටං ගණ්හන්තෙන දානං දත්වා පථවියා කම්පාපිතට්ඨානන්ති පණ්ණසාලං තික්ඛත්තුං පදක්ඛිණං කත්වා පඤ්චපතිට්ඨිතෙන වන්දිත්වා අට්ඨාසි. අථස්ස කප්පකාදයො මස්සුකම්මාදීනි කරිංසු. තමෙනං සබ්බාභරණභූසිතං දෙවරාජමිව විරාජමානං රජ්ජෙ අභිසිඤ්චිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

තතො වෙස්සන්තරො රාජා රජොජල්ලං පවාහයි,
රජොජල්ලං පවාහෙත්වා සච්චවණ්ණමධාරයීති.

තත්ථ පවාහයීති හාරෙසි. හාරෙත්වාව පන රජ්ජවෙසං ගණ්හීති අත්ථො.

අථස්ස යසො මහා අහොසි ඔලොකිතොලොකිතට්ඨානං කම්පති මුඛමඞ්ගලිකා මඞ්ගලානි ඝොසයිංසු. සබ්බතූරියානි පග්ගණ්හිංසු. මහාසමුද්දකුච්ඡියං මෙඝත්ථනිතනිග්ඝොසො විය අහොසි හත්ථිරතනං අලඞ්කරිත්වා උපනයිංසු. සො ඛග්ගරතනං බන්ධිත්වා හත්ථිරතනං අභිරූහි. තාවදෙව නං සහජාතා සට්ඨිසහස්සා අමච්චා සබ්බාලඞ්කාර පටිමණ්ඩිතා පරිවාරයිංසු. මද්දිම්පි දෙවිං නහාපෙත්වා අලඞ්කරිත්වා අභිසිඤ්චිත්වා සීසෙ පනස්සා අභිසෙකඋදකං ආසිඤ්චමානා වෙස්සන්තරො තං පාලෙතූති ආදීනි මඞ්ගලානි වදිංසු.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සීසං නහාතො සුචිවත්ථො සබ්බාභරණභූසිතො,
පච්චයං නාගමාරුය්හ ඛග්ගං බන්ධි පරන්තපං.

තතො සට්ඨිසහස්සානි යුධිනො චාරුදස්සනා,
සහජාතා පරිකාරිංසු නන්දයන්තා රථෙසභං.

තතො මද්දිම්පි නහාපෙසුං සිවිකඤ්ඤා සමාගතා,
වෙස්සන්තරො තං පාලෙතු ජාලීකණ්හාජිනාචුභො,
අථොපි තං මහාරාජා සඤ්ජයො අභිරක්ඛතූති.

---

* සත්තමාසෙති සීහලජාතකපොත්ථකෙ.

තත්‍ථ **පච්චයං නාගන්‍ති** තං අත්තනො ජාතදිවසෙ උප්පන්නං හත්‍ථිනාගං. **පරන්තපන්‍ති** අමිත්තතාපනං. **පරිකරිංසූති** පරිවාරයිංසු. **නන්‍දයන්‍තාති** තොසෙන්‍තා. **සිවිකන්‍ධාති** සිවිරට්ඨෙ පජාපතියො සන්නිපතිත්‍වා ගන්‍ධොදකෙන නහාපෙසුං. **ඡලි කඤ්ඤාජිනාවුහොති** ඉමෙ තෙ පුත්තාපි මාතරං රක්ඛන්‍තූති.

ඉදඤ්ච පච්චයං ලද්ධා පුබ්බෙ කිලෙසමත්තනො,
ආනන්‍දියං ආචරිංසු රමණීයෙ ගිරිබ්බජෙ.

ඉදඤ්ච පච්චයං ලද්ධා පුබ්බෙ කිලෙසමත්තනො,
ආනන්‍දි විත්තා සුමනා පුත්තෙන සඞ්ගමම ලක්ඛණා.

ඉදඤ්ච පච්චයං ලද්ධා පුබ්බෙ කිලෙසමත්තනො,
ආනන්‍දි විත්තා පතීතා සහ පුත්තෙහි ලක්ඛණාති.

තත්‍ථ **ඉදඤ්ච පච්චයංලද්ධාති** භික්ඛවෙ වෙස්සන්‍තරො ච මද්දී ච ඉදං පච්චයං ඉමං පතිට්ඨං ලභිත්‍වා රජ්ජෙ පතිට්ඨහිත්‍වාති අත්‍ථො. **පුබ්බෙති** ඉතො පුබ්බෙ අත්තනො වනවාසකිලෙසං අනුස්සරිත්‍වා. **ආනන්‍දියං ආචරිංසු රමණීයෙ ගිරිබ්බජෙති** රමණීයෙ වඞ්කගිරි කුච්ඡිමහි වෙස්සන්‍තරස්ස රට්ඨෙ ආණාති කඤ්චනලතාවිනද්ධං ආනන්‍දභෙරිං චාරාපෙත්‍වා ඡණං ආචරිංසු. **ආනන්‍දි විත්තා සුමනාති** ලක්ඛණසම්පන්නා මද්දී **පුත්තෙන සඞ්ගම්ම** සමාපුණිත්‍වා විත්තා සුමනා හුත්‍වා අති විය ආනන්‍දි නන්‍දිත්‍ථාති අත්‍ථො. **පතීතාති** පවත්තපීති සොමනස්සා හුත්‍වා.

එවං පතීතා හුත්‍වා ච පන පුත්තෙ ආහ:

එකභත්තා පුරෙ ආසිං නිච්චං ථණ්ඩිලසායිනී,
ඉති මෙතං වතං ආසි තුම්හං කාමාහි පුත්තකා.

තං මෙ වතං සමිද්ධජ්ජ තුම්හෙ සඞ්ගම්ම පුත්තකා,
මාතුජම්පි තං පාලෙතු පිතුජම්පි ච පුත්තකා.

අථොපි තං මහාරාජා සඤ්ජයො අභිරක්ඛතු.
යං කිඤ්චත්‍ථි කතං පුඤ්ඤං මය්හං චෙව පිතුච්ච තෙ,
සබ්බෙන තෙන කුසලෙන අජරො ත්‍වං අමරො භවාති.

තත්‍ථ **තුම්හංකාමාහි පුත්තකාති** පුත්තකා තුම්හාකං කාමා තුම්හෙ පත්‍ථයමානා පුරෙ තුම්හෙසු බ්‍රාහ්මණෙන නීතෙසු එකභත්තං භුඤ්ජිත්‍වා භූමියං සයිං. ඉති තුම්හාකං කාමා මෙ එතං වතං ආසීති වදති. **සමිද්ධජ්ජාති** තං මෙ වතං අජ්ජ සමිද්ධං. **මාතුජම්පිතං පාලෙතු පිතුජම්පි ච පුත්තකාති** පුත්තකා මාතුජාතසොමනස්සම්පි පිතුජාත සොමනස්සම්පි පාලෙතු මාතාපිතූනං සන්තකං පුඤ්ඤං තං පාලෙතූති අත්‍ථො. තෙනෙවාහ: **යං කිඤ්චත්‍ථි කතං පුඤ්ඤන්‍ති.**

ඵුසතීපි දෙවී ඉතො පට්ඨාය මම සුණ්හා ඉමානෙව වත්‍ථානි නිවාසෙතු ඉමානි ච ආභරණානි ධාරෙතූති සමුග්ගෙ පූරෙත්‍වා පහිණි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

කප්පාසිකඤ්චකොසෙය්‍යං ඛොමකොදුම්බරානි ච,
සස්සු සුණ්හාය පාහෙසි යෙහි මද්දී අසොභථ.

තතො ඛොමඤ්ච කායූරං අඞ්ගදං මණිමෙඛලං,
සස්සු සුණ්හාය පාහෙසි යෙහි මද්දී අසොභථ.

තතො ඛොමඤ්ච කායූරං ගීවෙය්‍යං රතනාමයං,
සස්සු සුණ්හාය පාහෙසි යෙහි මද්දී අසොභථ.

උන්නතං මුඛඵුල්ලඤ්ච නානාරත්තෙච මාණිකෙ,
සස්සු සුණ්හාය පාහෙසි යෙහි මද්දී අසොභථ.

උග්ගත්ථනං ගිඞ්ගමකං මෙඛලං පටිපාදුකං,
සස්සු සුණ්හාය පාහෙසි යෙහි මද්දී අසොභථ.

සුත්තඤ්ච සුත්තවජ්ජඤ්ච උපනිජ්ඣාය සෙය්‍යසී,
අසොභථ රාජපුත්තී දෙවකඤ්ඤාව නන්දනෙ.

සීසං න්හාතා සුචිවත්ථා සබ්බාභරණභූසිතා,
අසොභථ රාජපුත්තී තාවතිංසාව අච්ඡරා.

කදලීව වාතච්ඡුපිතා ජාතා චිත්තලතාවනෙ,
දන්තාවරණසම්පන්නා රාජපුත්තී අසොභථ.

සකුණී මානුසිනීව ජාතා චිත්තපත්තා පති,
නිග්‍රොධපක්කබිම්බොට්ඨී රාජපුත්තී අසොභථාති.

තත්ථ **ඛොමඤ්චකායූර**න්ති සුවණ්ණමයං ගීවාපසාධනං. **අඞ්ගදං මණිමෙඛල**න්ති අඞ්ගදාභරණඤ්ච මණිමයමෙඛලඤ්ච දුතියගාථාය **ඛොමඤ්චකායූර**න්ති සුවණ්ණමයං වතබජ්ජූරඵලසණ්ඨානං ගීවාපසාධනමෙව. **රතනාමය**න්ති අපරම්පි රතනමයගීවෙය්‍යං. **උන්නත**න්ති එකං පසාධනං. **මුඛඵුල්ල**න්ති නලාටන්තෙ තිලකමාලාභරණං. **නානාරත්තෙ**ති නානාවණ්ණෙ. **මාණිකෙ**ති මණිමයෙ. **උග්ගත්ථනං ගිඞ්ගමක**න්ති එතානිපි ද්වෙ ආභරණානි. **මෙඛල**න්ති සුවණ්ණරජතමයමෙඛලං. **පටිපාදුක**න්ති පාදපසාධනං. **සුත්තඤ්ච සුත්තවජ්ජඤ්චා**ති සුත්තාරූළ්හඤ්ච අසුත්තාරූළ්හඤ්ච පසාධනං. පාළියං පන **සුප්පඤ්ච සුප්පවජ්ජඤ්චා**ති ලිඛිතං. **උපනිජ්ඣාය සෙය්‍යසී**ති එතං සුත්තාරූළ්හඤ්ච අසුත්තාරූළ්හඤ්ච ආභරණං තං තං ඌනට්ඨානං ඔලොකෙත්වා අලඞ්කරිත්වා ඨිතා සෙය්‍යසි උත්තමරූපධරා මද්දී දෙවකඤ්ඤාව නන්දනෙ අසොභථ. **වාතච්ඡුපිතා**ති චිත්තලතාවනෙ ජාතා වාතසම්ඵුට්ඨා සුවණ්ණකදලී විය තං දිවසං සා විජම්භමානා අසොභථ. **දන්තාවරණසම්පන්නා**ති බිම්බඵලසදිසෙහි දන්තාවරණෙහි සමන්නාගතා. **සකුණී මානුසිනීව ජාතා චිත්තපත්තා පතී**ති යථා මනුස්සරී

රෙන ජාතා මානුසිනී නාම සකුණී විතතපත්තා ආකාසෙ උප්පතමානා
පක්ඛෙ පසාරෙත්වා ගච්ඡන්තී සොභති එවං සා රත්තතාය නිග්‍රොධ
පක්කබිම්බපක්කසදිසඔට්ඨී අසොභථ.

තස්සා ච නාගමානෙසුං නාතිවඩ්ඪංව කුඤ්ජරං,
සත්තික්කමං සරක්කමං ඊසාදන්තං උරූළ්හවං.

සා මද්දී නාගමාරූයහි නාතිවඩ්ඪංව කුඤ්ජරං,
සත්තික්කමං සරක්කමං ඊසාදන්තං උරූළ්හවන්ති.

තත්ථ **තස්සාචාති** භික්ඛවෙ තස්සාපි මද්දියා සබ්බාලඞ්කාරපති
පණ්ඩිතං කත්වා නාතිවඩ්ඪං සත්තිසරපහාරක්කමං එකං තරුණහත්ථිං
උපනෙසුං. **නාගමාරූයහීති** ගන්ධහත්ථිපිට්ඨිං අභිරූහි.

ඉති තෙ උභොපි මහන්තෙන යසෙන ඛන්ධාවාරං අගමංසු. සඤ්ජය
රාජා ද්වාදසහි අක්ඛොභිණීහි සද්ධිං මාසමත්තං පබ්බතකීළං වන
කීළං කීළි. මහාසත්තස්ස තෙජෙන තාව මහන්තෙ අරඤ්ඤෙ කොචි
වාළමිගො වා පක්ඛී වා කඤ්චි න හෙඨෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

සබ්බම්හි තං අරඤ්ඤම්හි යාවන්තෙත්ථ මිගා අහූ,
වෙස්සන්තරස්ස තෙජෙන නාඤ්ඤමඤ්ඤ මහෙඨයුං.

සබ්බම්හි තං අරඤ්ඤම්හි යාවන්තෙත්ථ දිජා අහූ,
වෙස්සන්තරස්ස තෙජෙන නාඤ්ඤමඤ්ඤ මහෙඨයුං.

සබ්බම්හි තං අරඤ්ඤම්හි යාවන්තෙත්ථ මිගා අහූ,
එකජ්ඣං සන්නිපතිංසු වෙස්සන්තරෙ පයාතම්හි
සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

සබ්බම්හි තං අරඤ්ඤම්හි යාවන්තෙත්ථ දිජා අහූ,
එකජ්ඣං සන්නිපතිංසු වෙස්සන්තරෙ පයාතම්හි
සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

සබ්බම්හි තං අරඤ්ඤම්හි යාවන්තෙත්ථ මිගා අහූ,
නාස්සු මඤ්ජුනි කූජිංසු වෙස්සන්තරෙ පයාතම්හි
සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

සබ්බම්හි තං අරඤ්ඤම්හි යාවන්තෙත්ථ දිජා අහූ,
නාස්සු මඤ්ජුනි කූජිංසු වෙස්සන්තරෙ පයාතම්හි
සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙති.

තත්ථ **යාවන්තෙත්ථාති** යාවන්තො එත්ථ. **එකජ්ඣං සන්නිපතිංසූති** එකස්මිං ඨානෙ සන්නිපතිංසු. සන්නිපතිත්වා ච පන ඉතො
පට්ඨාය අම්හාකං අඤ්ඤමඤ්ඤං ලජ්ජා වා සංවරෙ වා න හෙස්සතීති
දොමනස්සප්පත්තා අහෙසුං. **නාස්සු මඤ්ජුනි කූජිංසූති** මහාසත්තස්ස
වියොගදුක්ඛිතා මධුරරවං න රවිංසු.

සඤ්ජයනරින්දො මාසමත්තං කීළිත්වා සෙනාපතිං පක්කොසාපෙත්වා තාත චිරං නො අරඤ්ඤෙ වුත්ථං කිං තෙ මම පුත්තස්ස ගමනමග්ගො අලඞ්කතොති පුච්ඡිත්වා ආම දෙව කාලො වො ගමනායාති වුත්තෙ වෙස්සන්තරස්ස ආරොචාපෙත්වා සෙනං ආදාය නික්ඛමි. වඞ්කගිරිකුච්ඡිතො යාව ජෙතුත්තරනගරා සට්ඨියොජනං අලඞ්කතමග්ගං මහාසෙනාය මහන්තෙන පරිවාරෙන පටිපජ්ජි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ:

පටියත්තො රාජමග්ගො විචිත්තො පුප්ඵසන්ථතො,
වසි වෙස්සන්තරො යත්ථ යාවතාව ජෙතුත්තරා.

තතො සට්ඨිසහස්සානි යුධිනො චාරුදස්සනා,
සමන්තා පරිකරිංසු වෙස්සන්තරෙ පයාතම්හි
සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

ඔරොධාච කුමාරාච වෙසියානා ච බ්‍රාහ්මණා,
සමන්තා පරිකරිංසු වෙස්සන්තරෙ පයාතම්හි
සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

හත්ථාරූහා අනීකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
සමන්තා පරිකරිංසු වෙස්සන්තරෙ පයාතම්හි
සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

සමාගතා ජානපදා නෙගමාච සමාගතා,
සමන්තා පරිකරිංසු වෙස්සන්තරෙ පයාතම්හි
සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

කරොටියා චම්මධරා ඛග්ගහත්ථා සුවම්මිනො,
පුරතො පටිපජ්ජිංසු වෙස්සන්තරෙ පයාතම්හි
සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙති.

තත්ථ **පටියත්තොති** විසාඛපූජාකාලෙ විය අලඞ්කතො. **විචිත්තොති** කදලිපුණ්ණඝටධජපටාකාදීහි විචිත්තො. **පුප්ඵසන්ථතොති** ලාජපඤ්චමකෙහි පුප්ඵෙහි සන්ථතො. **යත්ථාති** යත්ථ වඞ්කපබ්බතෙ වෙස්සන්තරො වසි තතො පට්ඨාය යාවතා ජෙතුත්තරා නිරන්තරං අලඞ්කතො. **කරොටියාති** සීසකරොටීති ලද්ධනාමාය සීසෙ පටිමුක්කකරොටිනො යොධා. **චම්මධරාති** කණ්ඩවාරණචම්මධරා. **සුවම්මිනොති** විචිත්‍රාහි ජාලිකාහි සුට්ඨු වම්මිතා. **පුරතො පටිපජ්ජිංසූති** එවරූපා මත්තහත්ථිසුපි ආගච්ඡන්තෙසු අනිවත්තිනො සූරයොධා රඤ්ඤො වෙස්සන්තරස්ස පුරතො පටිපජ්ජිංසු.

රාජා සට්ඨියොජනං මග්ගං ද්වීහි මාසෙහි අතික්කම්ම ජෙතුත්තර **නගරං පත්තො අලඞ්කතපටියත්තං නගරං පවිසිත්වා පාසාදං අභිරුහි.**

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

තෙ පාවිසුං පුරං රම්මං බහුපාකාරතොරණං,
උපෙතං අන්නපානෙහි නච්චගීතෙහි චූභයං.

විත්තා ජානපදා ආසුං නෙගමා ච සමාගතා,
අනුප්පත්තෙ කුමාරම්හි සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

චෙලුක්ඛෙපො අවත්තිත්ථ ආගතෙ ධනදායකෙ,
නන්දිප්පවෙසි නගරෙ බන්ධනා මොක්ඛො අඝොසථාති.

තත්ථ බහුපාකාරතොරණන්ති බහුකෙහි පාකාරෙහි තොරණෙහි ච සමන්නාගතං. නච්චගීතෙහි චූභයන්ති නච්චගීතෙහි ච උභයෙහි සමන්නාගතං. විත්තාති තුට්ඨා සොමනස්සප්පත්තා. ආගතෙ ධනදායකෙති මහාජනස්ස ධනදායකෙ මහාසත්තෙ ආගතෙ. නන්දිප්පවෙසීති වෙස්සන්තරමහාරාජස්ස ආණාති නගරෙ භෙරී චරි. බන්ධනා මොක්ඛො අඝොසථාති සබ්බසත්තානං බන්ධනා මොක්ඛො ඝොසිතො. අන්තමසො බිළාලෙ උපාදාය වෙස්සන්තරමහාරාජා සබ්බසත්තෙ විස්සජ්ජාපෙසි.

සො නගරං පවිට්ඨදිවසෙයෙව පච්චූසකාලෙ චින්තෙසි යෙ විභාතාය රත්තියා මමාගතභාවං සුත්වා යාචකා ආගමිස්සන්ති තෙසාහං කිං දස්සාමීති. තස්මිං ඛණෙ සක්කස්ස ආසනං උණ්හාකාරං දස්සෙසි. සො ආවජ්ජෙන්තො තං කාරණං ඤත්වා රාජනිවෙසනස්ස පච්ඡිමවත්ථුඤ්ච පුරිමවත්ථුඤ්ච කටිප්පමාණං පූරෙන්තො ඝනමෙඝො විය සත්තරතනවස්සං වස්සාපෙසි සකලනගරෙ ජණ්ණුප්පමාණං වස්සාපෙසි. පුනදිවසෙ මහාසත්තො තෙසං තෙසං කුලානං පුරිමපච්ඡිම වත්ථූසු වුට්ඨං ධනං තෙසංයෙව හොතූති දාපෙත්වා අවසෙසං ආහරාපෙත්වා අත්තනො ගෙහවත්ථුස්මිං ධනෙන සද්ධිං කොට්ඨාගාරෙසු ඔකිරාපෙත්වා දානං පට්ඨපෙසි.

තමත්ථං පකාසෙන්තො සත්ථා ආහ.

ජාතරූපමයං වස්සං දෙවො පාවස්සි තාවදෙ,
වෙස්සන්තරෙ පවිට්ඨම්හි සිවීනං රට්ඨවඩ්ඪනෙ.

තතො වෙස්සන්තරො රාජා දානං දත්වාන ඛත්තියො.
කායස්ස භෙදා සප්පඤ්ඤො සග්ගං සො උපපජ්ජථාති

තත්ථ සග්ගං සො උපපජ්ජථාති තතො චුතො දුතියචිත්තෙන තුසිතපුරෙ උප්පජ්ජීති.

නගරකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

සත්ථා ඉමං ගාථාසහස්සපතිමණ්ඩිතං මහාවෙස්සන්තරධම්මදෙසනං ආහරිත්වා ජාතකං සමොධානෙසි. තදා ජූජකො දෙවදත්තො අහොසි. අමිත්තතාපනා චිඤ්චා මාණවිකා. චෙතපුත්තො ඡන්නො. අච්චුත තාපසො සාරිපුත්තො. සක්කො අනුරුද්ධො. සඤ්ජයනරින්දො සුද්ධොදන මහාරාජා. ඵුසතී දෙවී මහාමායා. මද්දී දෙවී රාහුලමාතා. ජාලී කුමාරො රාහුලො. කණ්හාජිනා උප්පලවණ්ණා. සෙසපරිසා බුද්ධපරිසා වෙස්සන්තර මහාරාජා පන අහමෙවාති.

මහාවෙස්සන්තරජාතකං.

මහානිපාතවණ්ණනා නිට්ඨිතා.

ජාතකට්ඨකථා සමත්තා.

ToC

TRIPITAKA PUBLICATIONS.

Vol. No.	NAME OF BOOK.	EDITED BY.
1.	Petavatthu Aṭṭhakathā.	Siri Dhammaramatissa Nayaka Th Acarya Pandit Mapalagama Canda, Thero
	Second Edition	Welivitiye Pandit Sorata Thero
2	Thera-Gāthaṭṭhakathā, 1st Part	Suriyagoda Sumangala Thero & Webo Sangharatana Thero
3,	Theri-Gāthaṭṭhakathā,	Bihalpola Siri Dewarakkhita Nayaka Ther
4.	Digha Nikāyaṭṭhakathā 1st Part	Heyyantuduwe Dhammakitti Siri Dewamitta Nayaka Maha Thero
5.	Dhammapadaṭṭhakathā 1st Part	K. Siri Sumangala Ratanasara Nayaka Maha Thero
6.	Udānaṭṭhakathā	Bihalpola Siri Dewarakhita Nayaka Thero.
	Second Edition	Welivitiye Pandit Sorata Thero & Pandit Palannoruwe Vimaladhamma Thero
7.	Suttanipātaṭṭhakathā	Suriyagoda Sumangala Thero & Pandit Mapalagama Candajoti Thero
	Second Edition	Acharya Baddegama Siri Piyaratana Maha Thero
8.	Visuddhimaggaṭṭha-kathā	Pamunuwe Buddhadatta Maha Thero
9.	Nettippakaranaṭṭha-kathā	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
10	Mahāniddesaṭṭhakathā	Boruggamuwe Siri Rewata Maha Thero
11.	Khuddakapāṭhaṭṭha-kathā	Acarya Pandit Welipitiye Dewananda Nayaka Thero
12	Buddhawamsaṭṭhakathā	Pandit Yagirala Paññananda Nayaka Maha Thero
13	Dhammapadaṭṭhakathā 2nd Part	K. Siri Sumangala Ratanasara Nayaka Mah Thero
14.	Cūlaniddesaṭṭhakathā	Boruggamuwe Siri Rewata Maha Thero
15.	Anguttara Nikāyaṭṭha-kathā, 1st Part	Dhammakitti Siri Dhammananda Nayaka Maha Thero
16.	Samyuttanikāyaṭṭha-kathā, 1st Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
17.	Vimānavatthu Aṭṭha-kathā	M. Siri Siddhattha Nayaka Maha Thero & Acarya Morontuduwe Siri Dhammananda Nayaka Thero
18.	Thera-Gāthaṭṭhakathā 2nd Part	Rerukane Ariyañana Thero
19	Digha Nikāyaṭṭhakathā 2nd Part	Boruggamuwe Siri Rewata Maha Thero

(TRIPITAKA PUBLICATIONS.)

Vol. No.	NAME OF BOOK.	EDITED BY
20.	Jātakaṭṭhakathā 1st Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
21.	Paṭisambhidā Maggaṭṭhakathā	M. Dhammakitti Siri Jinaratana Nayaka Maha Thero, M. Siri Anomadassi Nayaka Thero & Welivitiye Pandit Sorata Thero
22.	Samyutta Nikāyaṭṭhakathā, 2nd Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
23.	Itivuttakaṭṭhakathā	Acarya Morontuduwe Siri Dhammananda Nayaka Thero
24.	Jātakaṭṭhakathā 2nd Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
25.	Sutta Sangahaṭṭhakathā	Acarya Baddegama Siri Piyaratana Maha Thero
26.	Cariyāpiṭakaṭṭhakathā	Acarya Kukulnape Siri Dewarakkhita Thero
27.	Catubhānawāraṭṭhakathā	Pandit Doranegoda Nanasena Thero
28	Samantapāsādikā Vinayaṭṭhakathā, 1st Part.	Acarya Baddegama Siri Piyaratana Thero & Welivitiye Pandit Sorata Thero
29.	Apadānaṭṭhakathā,	Welivitiye Pandit Sorata Thero
30.	Mātikaṭṭhakathā	Siri Saddhammakitti Karandana Jinaratana Maha Thero
31.	Samyutta Nikāyaṭṭhakathā, 3rd Part,	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
32.	Jātakaṭṭhakathā, 3rd Part,	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
33.	Anguttara Nikāyaṭṭhakathā, 2nd Part,	Dhammakitti Siri Dhammananda Nayaka Maha Thero
34	Vibhangaṭṭhakathā	Pandit Yagirala Siri Paññananda Nayaka Maha Thero
35.	Majjhima Nikāyaṭṭhakathā, 1st Part,	Dhammakitti Siri Dhammanauda Nayaka Maha Thero
36	Jātakaṭṭhakathā 4th Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
37.	Jātakaṭṭhakathā 5th Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
38.	Pancappakaranaṭṭhakathá 1st Part	Rerukane Ariyañana Thero
39.	Jatakaṭṭhakathá 6th Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero
40.	Pancappakaranaṭṭhakathā 2nd Part.	Acarya Rerukane Candavimala Thero.
41.	Jatakaṭṭhakathá 7th Part	Pandit Widurupola Piyatissa Nayaka Maha Thero